

DE GRUYTER

*Günter Heil,
Adolf M. Ritter (Hrsg.)*

**PSEUDO-DIONYSIUS
AREOPAGITA.
DE COELESTI HIERARCHIA,
DE ECCLESIASTICA
HIERARCHIA, DE MYSTICA
THEOLOGIA, EPISTULAE**

2. AUFLAGE

PATRISTISCHE TEXTE UND STUDIEN

DE
|
G

CORPUS DIONYSIACUM

II

PATRISTISCHE TEXTE UND STUDIEN

IM AUFTRAG DER
PATRISTISCHEN KOMMISSION
DER AKADEMIEN DER WISSENSCHAFTEN
IN DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND

HERAUSGEGEBEN VON
HANNS CHRISTOF BRENNECKE UND
EKKEHARD MÜHLENBERG

BAND 67

De Gruyter

CORPUS DIONYSIACUM

II

PSEUDO-DIONYSIUS AREOPAGITA

DE COELESTI HIERARCHIA
DE ECCLESIASTICA HIERARCHIA
DE MYSTICA THEOLOGIA
EPISTULAE

2., ÜBERARBEITETE AUFLAGE

HERAUSGEGEBEN VON

GÜNTER HEIL †
UND
ADOLF MARTIN RITTER

De Gruyter

Gedruckt mit Unterstützung der Deutschen Forschungsgemeinschaft.

ISBN 978-3-11-027706-7

e-ISBN 978-3-11-027709-8

ISSN 0553-4003

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

A CIP catalog record for this book has been applied for at the Library of Congress.

Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek

Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation in der Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische Daten sind im Internet über <http://dnb.dnb.de> abrufbar.

© 2012 Walter de Gruyter GmbH & Co. KG, Berlin/Boston

∞ Gedruckt auf säurefreiem Papier

Printed in Germany

www.degruyter.com

Dem Andenken
an
Hermann Langerbeck
und
Carl Andresen

GELEITWORT

Am 25. August 1990 ist Günter Heil gestorben. Wer ihn gekannt hat und vor allem die, die mit ihm zusammengearbeitet haben, sind bestürzt und trauern um den feinfühligsten Philologen. Seiner tiefen Sprachkenntnis, die er gelassen im Gespräch weitergab, ist die ganze Edition verpflichtet. So verlängert sich die Reihe der Personen, denen der Dank für die geleistete Arbeit an dieser Edition nur noch nachgerufen werden kann. Günter Heil hätte sich über die vollendete Veröffentlichung sehr gefreut; denn der Text des Areopagiten hat ihn länger als die Hälfte seines Lebens, seit seiner Dissertation, beschäftigt.

Die Revision der Druckfahnen hat G. Heil noch selbst durchsehen können; auch die Auswahl für das griechische Wortregister hat er noch mitbestimmt. Für die sorgfältige Ausführung des Umbruchs und für die Register trägt die Göttinger Arbeitsstelle der Patristischen Kommission die Verantwortung; ich zeichne für sie, aber mir ist mit hohem Einsatz geholfen worden, von den beiden anderen Editoren und von meiner wissenschaftlichen Hilfskraft Gabriela Hirsch.

Der Deutschen Forschungsgemeinschaft gilt ein großer Dank für die gewährte Hilfe. In erfreulicher und hilfsbereiter Zusammenarbeit mit dem Verlag ist ein Druck gelungen, der — so hoffen die Herausgeber — den Erwartungen an eine kritische Textausgabe entspricht.

Göttingen, im Dezember 1990

Ekkehard Mühlenberg

VORWORT

Nach der Edition Balthasar Cordiers, Antwerpen 1634 (verbesserte Neuauflage Paris 1644, 1655 u. ö.), können nun die Himmlische und die Kirchliche Hierarchie, die Mystische Theologie und die Briefe erstmalig in einer Nova editio critica maior vorgelegt werden. All denen, die dazu beigetragen haben, sei hier gedankt: den zahlreichen Bibliotheken für die Bereitstellung von Mikrofilmen und Abzügen, den wissenschaftlichen Hilfskräften für ihre Hilfeleistungen, und vor allem jenen drei Gelehrten, ohne die eine Neuherausgabe der Areopagitica nicht hätte zustandekommen können: Hermann Lagerbeck †, dem Initiator der Editio critica maior, Carl Andresen †, ihrem jahrelangen Förderer, und Ekkehard Mühlenberg als dem Dienststellenleiter der Patristischen Kommission, Arbeitsstelle Akademie der Wissenschaften zu Göttingen, ihrem geduldigen Betreuer und engagierten Herausgeber.

Heidelberg und Offenbach, im November 1988

Adolf Martin Ritter
Günter Heil †

VORWORT ZUR 2., ÜBERARBEITETEN AUFLAGE

Schon lange war es mein Wunsch, in einer 2., überarbeiteten Auflage dieses Bandes II des Corpus Dionysiacum Versehen korrigiert und vor allem den für ein zureichendes Verständnis entscheidenden Testimonien- oder Quellenapparat präzisiert zu sehen. Dies betrifft (fast) ausschließlich den von mir bearbeiteten Teil („Mystische Theologie“ und „Briefe“) samt den dazugehörigen Registern. Ich bin sehr dankbar dafür, dass die Patristische Kommission der Union der Deutschen Akademien der Wissenschaften sich dieses Anliegen zueigen gemacht und der Verlag sich ihm nicht verschlossen hat. Das über Disziplinengrenzen weit hinausreichende Interesse gerade am „areopagitischen“ Schrifttum, dieser handschriftlich so ungewöhnlich reich überlieferten Textsammlung aus der christlichen Spätantike von einer so ungewöhnlichen wirkungsgeschichtlichen Bedeutung, verlangt und rechtfertigt, wie ich denke, ein Höchstmaß an editorischer Sorgfalt.

Heidelberg, im Mai 2012

Adolf Martin Ritter

INHALT

Geleitwort	VII
Vorwort	IX
Vorwort zur 2., überarbeiteten Auflage.....	IX
Verzeichnis der abgekürzt zitierten Quellen und Parallelen	XIII
Abkürzungen des textkritischen Apparates	XIV
De Coelesti Hierarchia, De Ecclesiastica Hierarchia (G. Heil)	1
Einleitung	3
De Coelesti Hierarchia (Text)	5
De Ecclesiastica Hierarchia (Text)	61
De Mystica Theologia, Epistulae (A. M. Ritter)	133
Einleitung	137
De Mystica Theologia (Text)	139
Epistulae (Text)	151
Register	211
1. Corpus Dionysiacum	213
2. Bibel	231
3. Antike Autoren	245
a) Nichtchristliche Autoren	245
b) Christliche Autoren	256
4. Moderne Autoren	266
5. Griechisches Register	268
a) Eigennamen	268
b) Wörter	269

ABKÜRZUNGEN

VERZEICHNIS DER ABGEKÜRZT ZITIERTEN QUELLEN UND PARALLELEN

Die griechisch-antiken Autoren werden nach H. G. Liddell—R. Scott, *A Greek-English Lexicon. With a Supplement* 1968, Oxford ⁹1940, Nachdruck 1978, S. XVI—XXXVIII, die lateinischen Autoren nach Ch. T. Lewis—Ch. Short, *A Latin Dictionary*, Oxford 1879 (Nachdruck 1966), S. VII—XI, die griechisch-patristischen Autoren nach G. W. H. Lampe, *A Patristic Greek Lexicon*, Oxford ⁵1978, S. IX—XLIII, zitiert. Es werden auch die dort aufgeführten Textausgaben benutzt. Davon abweichende oder darüber hinausgehende Angaben finden sich im Verzeichnis der abgekürzt zitierten Quellen und Parallelen. Die Abkürzungen erfolgen ohne Punktsetzung.

Weitere bibliographische Abkürzungen folgen dem Abkürzungsverzeichnis der Theologischen Realenzyklopädie, zusammengestellt von S. Schwertner, Berlin—New York 1976.

Im folgenden Verzeichnis werden nur die Textausgaben genannt, die noch nicht in *Corpus Dionysiacum* I, S. XIII ff. aufgeführt sind.

- Chrys catech = Joannes Chrysostomus, *Catecheses ad illuminandos* 1—8, ed. A. Wenger, Jean Chrysostome, *Huit catéchèses baptismales*, = SC 50 bis, 1970.
- Corp Herm = *Corpus Hermeticum*, edd. A. D. Nock, A.-J. Festugière, vol. I—II, Paris 1945 (²1962).
- Dam problem = Damascius Philosophus, *De principiis*, ed. C. E. Ruelle, *Damascii successoris dubitationes et solutiones*, 2 Bde, Paris 1889 und 1899, Nachdruck Brüssel 1964.
- Dam v Isid = *Damascii vitae Isidori reliquiae*, ed. C. Zintzen, Hildesheim 1967.
- Ev Barth = *Evangelii Bartholomaei fragmenta*, edd. A. Wilmart — E. Tisserant: RB 10, 1913, 185 sqq. 321 sqq.
- Gr Nyss Spir = Gregorius Nyssenens, *Adversus Macedonianos de Spiritu Sancto*, ed. F. Müller, in: *Gregorii Nysseni Opera*, vol. III 1, Leiden 1958.
- Gr Nyss infant = Gregorius Nyssenens, *De infantibus praematurae abreptis*, cur. H. Hörner, in: J. K. Downing, J. A. McDonough, H. Hörner, *Gregorii Nysseni Opera Dogmatica Minora, Pars II*, = *Gregorii Nysseni Opera*, vol. III 2, Leiden 1987.
- Gr Nyss v Macr = Gregorius Nyssenens, *Vita s. Macrinae*, ed. V. W. Callahan, in: W. Jaeger, J. P. Cavarinos, V. W. Callahan, *Gregorii Nysseni Opera*, vol. VIII 1, Leiden 1952, Nachdruck 1986.
- Gr Nyss virg = Gregorius Nyssenens, *De virginitate*, ed. J. P. Cavarinos, in: *Gregorii Nysseni Opera*, vol. VIII 1, Leiden 1952, Nachdruck 1986.
- Gr Nyss v Mos = Gregorius Nyssenens, *De vita Moysis*, ed. H. Musurillo, = *Gregorii Nysseni Opera*, vol. VII 1, Leiden 1964.

- Gr Nyss ascens = Gregorius Nyssenus, In ascensionem Christi, ed. E. Gebhardt, in: G. Heil, A. van Heck, E. Gebhardt, A. Spira, Gregorii Nysseni Sermones, Pars I, = Gregorii Nysseni Opera, vol. IX, Leiden 1967.
- Gr Nyss mort = Gregorius Nyssenus, De mortuis, ed. G. Heil, in: G. Heil, A. van Heck, E. Gebhardt, A. Spira, Gregorii Nysseni Sermones ..., a. a. O.
- Hierocl in CA = Hierocles Platonius, In Aureum Pythagoreorum Carmen commentarius, rec. F. G. Köhler, Stuttgart 1974.
- Jamb fr = Jamblichus Philosophus, Fragmenta, in: B. D. Larsen, Jamblique de Chalcis. Exégète et philosophe. Appendice: Testimonia et fragmenta exegetica, Aarhus (Univ. forl.) 1972.
- Or hom in Lc = Origenes, Homiliae in Lucam, ed. M. Rauer = GCS 49, 1959.
- Ph heres = Philo Judaeus, Quis rerum divinarum heres sit, ed. P. Wendland, Philonis Alexandrini opera quae supersunt, vol. III, Berlin 1898, Nachdruck 1962.
- Ph mut = Philo Judaeus, De mutatione nominum, ed. P. Wendland, Philonis ..., vol. III, Berlin 1898, Nachdruck 1962.
- Ph sobr = Philo Judaeus, De sobrietate, ed. P. Wendland, Philonis ..., vol. II, Berlin 1897, Nachdruck 1962.
- Ph spec leg = Philo Judaeus, De specialibus legibus, ed. L. Cohn, Philonis ..., vol. V, Berlin 1906, Nachdruck 1962.
- Ph v Mos = Philo Judaeus, De vita Mosis, ed. L. Cohn, Philonis ..., vol. IV, Berlin 1902, Nachdruck 1962.
- Ph vita contempl = Philo Judaeus, De vita contemplativa, edd. L. Cohn, S. Reiter, Philonis ..., vol. VI, Berlin 1915, Nachdruck 1962.
- Procl phil chald = Proclus, Eclogae e Proclo de philosophia chaldaica; sive de doctrina oraculorum chaldaicorum, ed. A. Jahn, Halle 1891.
- Thdr Mops catech = Theodorus Mopsuestenus, Homiliae catecheticae, edd. R. Tonneau, R. Devresse, Les homélies catéchétiques, Rom 1949.
- Traditio Apostolica = Didascaliae apostolorum canonum ecclesiasticorum traditionis apostolicae versiones Latinae rec. E. Tidner = TU 75, 1963.

ABKÜRZUNGEN DES TEXTKRITISCHEN APPARATES

ad fin	= ad finem	def	= deficit
add	= addidit	del, delev	= delevit
adnot	= adnotavit	delend not	= delendum notavit
al m	= alia manus	delend signific	= delendum significavit
alt m	= altera manus	dittogr	= dittographia
alterav	= alteravit	e corr	= e correctura
ante corr	= ante correcturam	e g	= exempli gratia
cens	= censuit	ead m	= eadem manus
cett	= ceteri	ed	= edidit, editio, editor
cf	= confer	eras	= erasit
codd	= codices	exp	= expunxit
coll	= collocavit	extinx	= extinxit
compress	= compressit	fol	= folium
coniec	= coniecit	hab	= habet, habent, habui
corr	= correxit, correctura	i e	= id est
corrupt	= corruptela	ibid	= ibidem

id	= idem	p corr	= post correcturam
illegib	= illegibile	per superscr	= per superscriptionem
inc, incip	= incipit	per suprascr	= per suprascriptionem
incert m	= incerta manus	poss	= possunt
indic	= indices	pot	= potest
init	= initio	praeb	= praebet, praebuit
inscr	= inscripsit, inscrip- tio(nem)	praem	= praemisit
inser	= inserui, inseruit	prob	= probabilis
iterav	= iteravit	r	= recto
l, lin	= linea	rec	= recentior, recentiores
lac	= lacuna	rest	= restituit
legend	= legendum	s	= supra
litt	= litterae	s v	= sub voce
loc	= locus	scil	= scilicet
m, man	= manus	scr	= scripsit
m rec	= manus recentior	sec m	= secunda manus
mg	= margo, margine(m)	signific	= significavit
ms	= codex manu scriptus	sim	= similiter
mss	= codices manu scripti	suppl	= supplevit
not	= notavit, notat	text	= textus
om	= omisit	tit	= titulus
op cit	= opus citatum	trad	= tradidit, traditio
origin	= originalis	v l	= varia lectio
p	= pagina	vid	= videtur
		vol	= volumen

DE COELESTI HIERARCHIA
DE ECCLESIASTICA HIERARCHIA

HERAUSGEGEBEN VON GÜNTER HEIL

EINLEITUNG ZUR EDITION

Die Edition folgt im wesentlichen den Richtlinien der Gesamtausgabe Gregors von Nyssa¹. Für die Herstellung der Texte wurden aus 8 der in der Einleitung zum Gesamtwerk² dargestellten 14 Handschriften-Gruppen ein oder mehrere Vertreter gewählt: als Vertreter der Gruppe

- 1 PaRcFa,
- 2 VcKa,
- 3 Fd,
- 4 Pb Rd,
- 5 Pt,
- 8 Vv,
- 9 Lc,
- 10 Pn,
- 13 Fb.

Die Anordnung PaRc PtPnPb(Rd)Fb Vv Fa(Fd) Lc VcKa zeigt stellenweises Vorkommen gemeinsamer Varianten, doch sollen daraus nicht vorschnell stemmatische Schlüsse gezogen werden. Sie ist nur im Sinne des in der Einleitung zum Gesamtwerk Dargebotenen zu verstehen. Für Fa tritt Fd ein in CH Anfang bis 29,16 und EH 109,19–119,1, für Pb tritt ein Rd in CH 16,20–28,15.

Quellen und Parallelen werden in einem Apparat gemeinsam aufgeführt. Benannt werden zunächst die Vide-Verweise (für Zitate), danach folgen die Confer-Verweise (für Anspielungen). Die Anordnung beider Verweisarten beachtet das folgende Muster: 1. Werke des CD (zitiert nach den Seiten und Zeilen dieser Ausgabe); 2. Scholiast (zitiert nach Migne PG 4 mit Angabe der Spalten); 3. Bibel; 4. Klassische und patristische Autoren in chronologischer Reihenfolge (werden mehrere Werke eines Autors genannt, geschieht dies in der Regel in alphabetischer Anordnung der Werke); 5. Sekundärliteratur.

---

¹ W. Jaeger, H. Langerbeck und andere, *Gregorii Nysseni opera omnia*, Bde I ff., Leiden 1921 ff. Vgl. W. Jaeger in Bd II p LXVI sq (Leiden 1960).

² Vgl. B. R. Suchla, *Corpus Dionysiacum I* (PTS 33, 1990), Einleitung in die Edition des *Corpus Dionysiacum*, 1.2., S. 11, sowie 4.3., S. 87–91.

DE COELESTI HIERARCHIA

SIGLA CODICUM

- Serg Sinai, Katharinenkloster, Cod. 52; saec. VII/VIII
 Pa Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 437; saec. IX
 Rc Rom, Biblioteca Vallicelliana, Cod. E. 29; saec. X
 Pt Paris, Bibliothèque Nationale, Fonds Coislin, Cod. Gr. 253; saec. IX/X
 Pn Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 933; saec. X
 Pb Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 438; anni 992
 Rd Rom, Biblioteca Vallicelliana, Cod. E. 61; saec. XIII
 Fb Florenz, Biblioteca Laurenziana, San Marco, Cod. 686; saec. X
 Vv Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Palatinus Gr. 123; saec. X ineuntis
 Fa Florenz, Biblioteca Laurenziana, Conventi Soppressi, Cod. 202; saec. X
 Fd Florenz, Biblioteca Laurenziana, Cod. V. 13; saec. XI
 Lc London, British Library, Additions, Cod. 18231; anni 972
 Vc Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 371; saec. XI
 Ka Sinai, Katharinenkloster, Cod. 319; anni 1048
 v B. Cordier, ed. Sancti Dionysii Areopagitae De Coelesti Hierarchia, Antwerpen 1634 (verb. und verm. Nachdruck Venedig 1755, = PG 3, 120 sqq)

ΤΩΙ ΣΥΜΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΙ ΤΙΜΟΘΕΩΙ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

<I.>

<1> «Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθὲν ἐστὶ κατα-
βαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φῶτων.» Ἴδιαι καὶ πᾶσα πατροκινήτου
5 φωτοφανεῖας πρόοδος εἰς ἡμᾶς ἀγαθοδότης φοιτῶσα πάλιν ὡς ἐνοποιὸς
δύναμις ἀνατατικῶς ἡμᾶς ἀναπλοῖ καὶ ἐπιστρέφει πρὸς τὴν τοῦ συναγω-
γοῦ πατρὸς ἐνότητά καὶ θεοποιὸν ἀπλότητα. Καὶ γὰρ «Ἐξ αὐτοῦ τὰ
10 πάντα καὶ εἰς αὐτὸν» ὡς ὁ ἱερὸς ἔφη λόγος.

120 B

121 A

<2> Οὐκοῦν Ἰησοῦν ἐπικαλεσάμενοι, τὸ πατρικὸν φῶς, τὸ ὄν «τὸ
10 ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον», δι' οὗ
τὴν πρὸς τὸν ἀρχίφωτον πατέρα προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν, ἐπὶ τὰς τῶν
ἱεροτάτων λογίων πατροπαραδότους ἐλλάμψεις ὡς ἐφικτὸν ἀνανεῦσωμεν
καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν συμβολικῶς ἡμῖν καὶ ἀναγωγικῶς ἐκφανθείσας τῶν

3 sq Vide Jac 1,17 4–7 Hoc loco quasi in nuce complicata est Dionysii theologia; quae
vero ratio intercedat inter bonum, lucem, id, quo Deus nos ad se attrahat, fusius tractatur
DN, c IV, praecipue IV 1; 4; 6; cf CH 8,5 sq; 17,3 sqq; 20,9 sqq; Pl R 508 sqq; Procl inst 13;
17; 121; 146 7 ἐνότητά: Cf CH 32,8 sq; DN 227,6 sqq; Plot Enn VI 9,2 sqq; Or princ
I 1,6; Procl theol plat II passim 7 sq Vide Rm 11,36 9 πατρικὸν φῶς: Cf Or princ
I 2,7; Plot Enn V 1,6,28 sqq; IV 3,17,12 sqq ἐπικαλεσάμενοι: Cf Procl theol plat I 1 (p
7,17 sqq) 9 sq Vide Joh 1,9 10 sq Cf Rm 5,2; Eph 2,18

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

tit praem Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ τῆς
οὐρανιας ἱεραρχίας Rc (sed Ἀρεοπαγίτου om, post ἐπισκόπου add Ἐφέσου) Pt (sed οὐρα-
νίου) Pn Τοῦ ἐν ἁγίοις Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου περὶ τῆς οὐρανιας ἱεραρχίας v post
tit add κεφάλαιον ἄ PtPn v 1 τῶ — 2 ἱεραρχίας om Pa ὁ om FdLc 2
περὶ — ἱεραρχίας om v οὐρανίου PtPbVcKa post ἱεραρχίας add κεφάλαιον ἄ
PaRcFbFd LcVcKa 3 textui praem ὅτι πᾶσα θεία ἐλλάμψις κατὰ ἀγαθότητα ποικίλως
εἰς τὰ προνοούμενα προιοῦσα μένει (μένη PaRc) ἀπλή καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐνοποιεῖ
τὰ ἐλλαμπόμενα codd v 5 φωτοφανεῖας PaPnFb 6 δύναμις: i in rasura Ka ἀνα-
πλοῖ codd: ἀναπληροῖ v ἐπιστρέφει πρὸς: -i pr- e corr Ka συναγωγῶν PnLc
7 πατρὸς πνεύματος Fb ἐξ — 8 ἱερὸς corrupt in Fb τὰ om PaRcPtPn v 9
Ἰησοῦν corrupt in Pa 9/10 τὸ ἀλ- e corr Pn τὸ tertium om Rc 11 τὴν om
Rc Pn (add m rec) 12 ἱεροτάτων PaPtPnPbVvVc πατροπαραδότους Rc ἀνα-
νεῦσωμεν Pb

- οὐρανίων νοῶν ἱεραρχίας ὡς οἳοί τε ἔσμεν ἐποπτεύσωμεν καὶ τὴν ἀρχικὴν
 121 B καὶ ὑπεράρχιον τοῦ θεαρχικοῦ πατρὸς φωτοδοσίαν, ἢ τὰς τῶν ἀγγέλων
 ἡμῖν ἐν τυπωτικοῖς συμβόλοις ἐκφαίνει μακαριωτάτας ἱεραρχίας, αὐλοῖς
 καὶ ἀτρεμέσι νοὸς ὀφθαλμοῖς εἰσδεξάμενοι πάλιν ἐξ αὐτῆς ἐπὶ τὴν ἀπλήν
 αὐτῆς ἀναταθῶμεν ἀκτίνα. Καὶ γὰρ οὐδὲ αὐτὴ πώποτε τῆς οἰκείας ἐνικῆς
 ἐνότητος ἀπολείπεται, πρὸς ἀναγωγικὴν δὲ καὶ ἐνοποιὸν τῶν προνο-
 ουμένων σύγκρασιν ἀγαθοπρεπῶς πληθυνομένη καὶ προϊοῦσα μένει τε
 ἔνδον ἐαυτῆς ἀραρότως ἐν ἀκινήτῳ ταυτότητι μονίμως πεπηγυῖα καὶ
 τοὺς ἐπ' αὐτὴν ὡς θεμιτὸν ἀνανεύοντας ἀναλόγως αὐτοῖς ἀνατείνει καὶ
 ἐνοποιεῖ κατὰ τὴν ἀπλωτικὴν αὐτῆς ἔνωσησιν. Καὶ γὰρ οὐδὲ δυνατὸν
 120 ἑτέρως ἡμῖν ἐπιλάμψαι τὴν θεαρχικὴν ἀκτίνα μὴ τῇ ποικιλίᾳ τῶν ἱερῶν
 παραπετασμάτων ἀναγωγικῶς περικεκαλυμμένη καὶ τοῖς καθ' ἡμᾶς
 121 C προνοῖα πατρικῆ συμφῶς καὶ οἰκείως διεσκευασμένην.
 <3> Διὸ καὶ τὴν ὀσιωτάτην ἡμῶν ἱεραρχίαν ἢ τελετάρχης ἱεροθεσία
 τῆς τῶν οὐρανίων ἱεραρχιῶν ὑπερκοσμίου μιμήσεως ἀξιώσασα καὶ τὰς
 125 εἰρημένας αὐλοῦς ἱεραρχίας ὑλαίοις σχήμασι καὶ μορφωτικαῖς συνθέσεσι
 διαποικίλασα παραδέδωκεν, ὅπως ἀναλόγως ἡμῖν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἱερῶ-
 τάτων πλάσεων ἐπὶ τὰς ἀπλᾶς καὶ ἀτυπώτους ἀναχθῶμεν ἀναγωγὰς
 καὶ ἀφομοιώσεις, ἐπεὶ μὴδὲ δυνατόν ἐστι τῷ καθ' ἡμᾶς νοῖ πρὸς τὴν
 αὐτὸν ἐκείνην ἀναταθῆναι τῶν οὐρανίων ἱεραρχιῶν μίμησιν τε καὶ θεω-
 20 ρίαν, εἰ μὴ τῇ κατ' αὐτὸν ὑλαίᾳ χειραγωγίᾳ χρῆσαιτο τὰ μὲν φαινόμενα

3/4 αὐλοῖς ὀφθαλμοῖς; Cf Pl R 533 d 2; Gr Nyss hom in Cant prooemium (4,4 et quae Langerbeck adnotavit) 5 sqq Cf DN 212,16 sqq; Pl Ti 42 e 5; Plot Enn V 4,2,19 sqq; Iamb myst III 17 (p 139,17 sqq); Procl inst 26 sq (et quae Dodds adnotavit); id in Cra 53,9—23 7/8 Cf Procl inst 125 10—13 Cf DN 114,1 sqq; Plot Enn V 1,6,12 sqq; Procl inst 123; id theol plat I 4 (p 21,7 sqq); I 20 (p 95,18 sqq) 14 sqq Cf EH 64,23 sqq; Clem str IV 66,1 (p 278,10 sq); Gr Nyss hom 8 in Cant 257,1 sqq

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

1 οἳόν τε v ἐποπτεύσομεν Pb ἱεραρχικὴν Pt 2 ἀγγελικῶν PbFbVv 3
 τυποτικοῖς PaVv ἐκφαίνειν Rc μακαριωτάτας Vv 5 οὐδ' FdLc (corr in οὐδὲ)
 πῶτε Fb (sed corr) 6 ἐνότητος Serg: ἐνιότητος PaPn (corr in ἐνδότητος al man)
 ἐνδότητος cett v; ἐνική ἐνότης idem fere significat atque ἐνάς ἐνοποιὸς ἀπάσης ἐνάδος DN
 109,13, cf et DN 112,11 sqq; 227,6—229,14 ἀναγωγὴν PbFbFdVcKa ἀγωγικὴν Lc (sed
 corr) 7 προϊοῦσα Pt 8 αὐτῆς Pa ἀοράτως Pt (sed corr) μονοειδῶς
 PaRcPtPn 9 ἀνατείνει Pn (sed corr) 10 ἐνοποιεῖ Ka 11 ἡμῖν ἑτέρως coll Pb
 τῇ om Vv 14 ὀσιωτάτην PaPn (sed corr) Vv τελετάρχης RcPt (sed corr) 15
 καὶ om Vc, sed suppl ead m 17 διαποικίλασα corr in -ίλασα Pn διαποικιλώσασα Fd
 18 ἀτυποτάτους PaLc (sed corr) ἀναχῶμεν Ka (sed corr) ἀγωγὰς Ka (sed corr)
 ἀναγωγὰς ἀναχθῶμεν coll Fd 19 τῷ corr in τὸ Vv νοὶ RcPtPn v: νῶι PaPb νῶ
 FbVvFd LcVcKa 20 ἀνατεθῆναι Rc ἀναθῆναι Pa (sed sscr χ) 21 εἰ μὴ Fb καθ'
 αὐτὸν Ka χρῆσαιτο VvFd

κάλλη τῆς ἀφανοῦς εὐπρεπείας ἀπεικονίσματα λογιζόμενος καὶ τὰς αἰσθητὰς εὐωδίας ἐκτυπώματα τῆς νοητῆς διαδόσεως καὶ τῆς αὐλοῦ φωτοδοσίας εἰκόνα τὰ ὑλικά φῶτα καὶ τῆς κατὰ νοῦν θεωρητικῆς ἀποπληρώσεως τὰς διεξοδικὰς ἱερὰς μαθητείας καὶ τῆς ἐναρμονίου πρὸς τὰ θεῖα καὶ
 5 τεταγμένης ἕξεως τὰς τῶν ἐνθάδε διακοσμήσεων τάξεις καὶ τῆς Ἰησοῦ 124 A
 μετουσίας τὴν τῆς θειοτάτης εὐχαριστίας μετάληψιν, καὶ ὅσα ἄλλα ταῖς οὐρανίαις μὲν οὐσίαις ὑπερκοσμίως, ἡμῖν δὲ συμβολικῶς παραδέδοται. Ταύτης οὖν ἕνεκα τῆς ἡμῶν ἀναλόγου θεώσεως ἢ φιλάνθρωπος τελεταρχία καὶ τὰς οὐρανίας ἱεραρχίας ἡμῖν ἀναφαίνουσα καὶ συλλειτουργὸν
 10 αὐτῶν τελοῦσα τὴν καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίαν τῇ πρὸς δύνναμιν ἡμῶν ἀφομοιώσει τῆς θεοειδοῦς αὐτῶν ἱερώσεως αἰσθηταῖς εἰκόσι τοὺς ὑπερουρανίους ἀνεγράψατο νόας ἐν ταῖς ἱερογραφικαῖς τῶν λογίων συνθέσεσιν, ὅπως ἂν ἡμᾶς ἀναγάγοι διὰ τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τὰ νοητὰ κάκ τῶν ἱεροπλάστων συμβόλων ἐπὶ τὰς ἀπλᾶς τῶν οὐρανίων ἱεραρχιῶν ἀκρότη-
 15 τας.

〈II.〉

〈1〉 Χρὴ τοιγαροῦν ὡς οἶμαι πρῶτον ἐκθέσθαι τίνα μὲν εἶναι σκοπὸν 136 D
 ἀπάσης ἱεραρχίας οἰόμεθα καὶ τί τοὺς αὐτῆς ἐκάστη θιασώτας ὀνήνησιν, 137 A
 20 ἐξῆς δὲ τὰς οὐρανίας ἱεραρχίας ὑμῆσαι κατὰ τὴν αὐτῶν ἐν τοῖς λογίοις ἐκφαντορίαν, ἐπομένως τε τούτοις εἰπεῖν ὁποῖαις ἱεραῖς μορφώσεσι τὰς οὐρανίας σχηματίζουσι διακοσμήσεις αἱ τῶν λογίων ἱερογραφίαι, καὶ πρὸς ποῖαν ἀναχθῆναι χρὴ διὰ τῶν πλασμάτων ἀπλότητα, ὅπως μὴ

14 ἀκρότητας: Cf Pl Phdr 247 a 8

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

3 ἀναπληρώσεως Pb 4 μαθητίας Pn (sed corr) Lc μαθητείας Fb (sed corr) 6 τὴν om Pt εὐχαριστίας Pa Pn (sed corr) 7 inter ὑπερκοσμι- et -ως 2 litt eras Fb παραδέδοται om Pn (sed sscr) 8 post ταύτης add μὲν Fd ἀναγωγῶ PbVv Serg ἀπολόγου Lc θεσεῶς Vc (sed corr) 9 οὐρανίους PaPtPnPbLc. Vc et Ka ita scripserunt, ut discerni non possit utrum -ας an -ους sit, scil quia dubitaverunt, quid vellet exemplar 10 ἀποτελοῦσα Pb 11 ante αἰσθηταῖς add ταῖς PaRcPtPnLc (sed eras) v 12 ἀνεγράψατο Fb σύνθεσιν Ka (sed corr) 13 ἀνάγοι VcKa (e corr) ἀναγάγη Rc 14 ἀπλᾶς: ἀπλάστους Pa 16 capiti inser κεφάλαιον B: ὅτι πρεπόντως τὰ θεῖα καὶ οὐράνια καὶ διὰ τῶν ἀνομοίων συμβόλων ἐκφαίνεται codd (ἐκφανεῖται Rc ἐκφάνεται Lc, sed supra α add i) v. κεφάλαιον B post ἐκφαίνεται coll Lc 17 αὐτῆς scripsi (cf 18,2): αὐτῆς codd v ἐκάστης RcPtPnPb θιασώτας PaRcPn (sed corr) FbVvLc ὀνήνησιν PtPn (sed corr) Lc ὀνήνησεν Pa 18 οὐρανίους Vv 19 ἐκφάνεται Vv (corr m rec) ἐπομένοις Pa τε: δὲ Vv 20 οὐρανίους PtPnPbLcVcKa 21 ἀπλαστότητα PaRcPn μὴ om Vv sed add supra lin

καὶ ἡμεῖς ὡσαύτως τοῖς πολλοῖς ἀνιέρως οἰώμεθα τοὺς οὐρανίους καὶ θεοειδεῖς νόας πολυπόδας εἶναι τινὰς καὶ πολυπρὸσώπους καὶ πρὸς βοῶν κτηνωδῖαν ἢ πρὸς λεόντων θηριομορφίαν τετυπωμένους καὶ πρὸς ἀετῶν ἀγκυλόχειλον εἶδος ἢ πρὸς πτηνῶν τριχῶδη πτεροφυῖαν διαπτεπλάσμενους καὶ τροχοὺς τινὰς πυρῶδεις ὑπὲρ τὸν οὐρανὸν φανταζόμεθα καὶ θρόνους ὑλαίους τῇ θεαρχίᾳ πρὸς ἀνάκλινιν ἐπιτηδείους καὶ ἵππους τινὰς πολυχρωμάτους καὶ δορυφόρους ἀρχιστρατήγους καὶ ὅσα ἄλλα πρὸς τῶν λογίων ἡμῖν ἱεροπλάστως ἐν ποικιλίᾳ τῶν ἐκφαντορικῶν συμβόλων παραδέδοται. Καὶ γὰρ ἀτεχνῶς ἡ θεολογία ταῖς ποιητικαῖς ἱεροπλαστίαις ἐπὶ τῶν ἀσχηματίστων νοῶν ἐχρήσατο τὸν καθ' ἡμᾶς ὡς εἴρηται νοῦν ἀνασχεψαμένη καὶ τῆς οἰκείας αὐτῶ καὶ συμφυοῦς ἀναγωγῆς προνοήσασα καὶ πρὸς αὐτὸν ἀναπλάσασα τὰς ἀναγωγικὰς ἱερογραφίας.

137 B

5

10

〈2〉 Εἰ δέ τω δοκεῖ τὰς μὲν ἱεράς ἀποδέχεσθαι συνθέσεις ὡς τῶν ἀπλῶν ἐφ' ἑαυτῶν ἀγνώστων τε καὶ ἀθεωρήτων ἡμῖν ὑπαρχόντων, ἀπεμφαινούσας δὲ οἶεται τὰς τῶν ἀγίων νοῶν ἐν τοῖς λογίοις εἰκονογραφίας καὶ πᾶσαν ὡς εἶπεῖν τὴν ἀπότομον ταύτην τῶν ἀγγελικῶν ὀνομάτων σκηπὴν καὶ χρῆναί φησι τοὺς θεολόγους ἐπὶ σωματοποιίᾳ ὅλως τῶν ἀσωμάτων ἐληλυθότας οἰκείους αὐτὰ καὶ ὡς δυνατὸν συγγενέσιν ἀναπλάττειν τε καὶ ἐκφαίνειν σχηματισμοῖς ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν τιμιωτάτων καὶ αὐλῶν ποσῶς καὶ ὑπερκειμένων οὐσιῶν καὶ μὴ ταῖς οὐρανίαις καὶ θεοειδέσιν ἀπλότησι τὰς ἐπὶ γῆς ἐσχάτας περιτιθέντας πολυμορφίας (τὸ μὲν γὰρ ἡμῶν τε ἀναγωγικώτερον ἐμελλεν εἶναι καὶ τὰς ὑπερκοσμίους ἐκφαντορίας οὐ κατήγεν εἰς τὰς ἀπεμφαινούσας ἀνομοιότητος, τὸ δὲ καὶ εἰς τὰς θείας

137 C

15

20

2 Pluralis forma vocis νοός a Proclo repetenda est; cf Procl inst indic s v νοῦς, νόες; aliter Schol 32,13–28 2–9 Cf Ez 1,6–11; Apc 4,6 sq 4 Cf Jes 6,2 5 τροχοὺς: Cf Ez 1,15; Dan θ' 7,9 6 θρόνους: Cf Dan 7,9; Apc 4,2 7 Cf Jos 5,14; Ph spec leg I 45 9–12 Cf Gr Naz or 28,31; Gr Nyss Eun II 242–250; II 419; III 6,32 10 ἀσχηματίστων: Cf Pl Phdr 247 c 10 Cf CH 8,16 sq

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa (usque ad 23 ἀνομοιότητος) v

1 οἰόμεθα PaRc Pt (sed corr) VvLc 3 κτηνωδῖαν Vv (sed corr) θηριομορφίαν PaRcPtPnPd v 4 ἀγκυλοχείλων Pn τριχῶν διπτεροφυῖαν Rc 5 πυροειδεῖς Rc φανταζόμεθα PaRcPtPn (sed corr) Vv (sed corr) FdLc 6 ἀνάκλινιν PaRcPtPn (sed corr) PbVv (sed corr) Ka (sed corr) v 8 ἡμῖν post ἱεροπλαστῶς coll VcKa ἱεροπλαστῶν Rc τῶν alter e corr (-ων in spatium 1 litt) Vc 9 ἱεροπλαστείας PaPn (sed corr) Lc 10 νόων FdLcVc (sed corr) 11 αὐτῇ Fb καὶ alter om Ka 12 πρὸς – ἱερογραφίας in spatium brevis litteris compressis scr m rec ut vid Vc 14 ἀναγνώστων Pa 15 νόων FdLc ἱερογραφίας PaRc (scil e lin 12 huc irrepit) 17 ἐπὶ: εἰς (-s in rasura) Pn (sed corr m rec) σωματοποιία FbVv 18 αὐτοῦς VcKa ἀνάπειν Lc (sed λάττ superscr) 19 πῶς PaRcPtPnPdLc Serg 20 περιτιθέναι VcKa Serg περιτεθέντας Pb v 21 post τε add καὶ Ka 23 ἀνομοιότητος Rc ὁμοιότητος Pn τὸ – οὕτως (11,22), i. e. 1 fol deest in Ka

ἀθέσμως ἐξυβρίζειν δυνάμεις καὶ τὸν ἡμέτερον ἴσως ἀποπλανᾶν νοῦν εἰς
 τὰς ἀνιέρους αὐτὸν ἐνιζάνον συνθέσεις, καὶ τάχα καὶ οἰήσεται τὰ ὑπερ-
 ουράνια λεοντείων τινῶν καὶ ἵππείων ἐσμῶν ἀποπεπληρωῆσθαι καὶ μυκη-
 5 ατικῆς ὑμνολογίας καὶ ὀρνιθείας ἀγελαρχίας καὶ ζῶων ἄλλων καὶ ὕλῶν 137 D
 ἀτιμωτέρων, ὅσα πρὸς τὸ ἄτοπον καὶ νόθον καὶ ἐμπαθεῖς ἀποκλιθεῖσαι
 διαγράφουσιν αἱ κατὰ πᾶν ἀνόμοιοι τῶν δῆθεν ἐκφαντορικῶν λογίων
 10 ὁμοιότητες), ἀλλ' ἢ τῆς ἀληθείας ὡς οἶμαι ζήτησις ἀποδείκνυσι τὴν τῶν 140 A
 λογίων ἱερωτάτην σοφίαν ἐν ταῖς τῶν οὐρανίων νοῶν μορφώσεσιν ἑκα-
 τέρου κομιδῆ προνοήσασαν ὡς μήτε εἰς τὰς θείας, ὡς ἂν φαίη τις,
 15 ἐξυβρίσαι δυνάμεις μήτε μὴν εἰς τὰς χαμαιζήλους ἡμᾶς ἐμπαθῶς ἐμπαγῆ-
 ναι τῶν εἰκόνων ταπεινότητος. "Ὅτι μὲν γὰρ εἰκότως προβέβληνται τῶν
 ἀτυπώτων οἱ τύποι καὶ τὰ σχήματα τῶν ἀσχηματίστων, οὐ μόνην
 αἰτίαν φαίη τις εἶναι τὴν καθ' ἡμᾶς ἀναλογίαν ἀδυνατοῦσαν ἀμέσως ἐπὶ
 20 τὰς νοητὰς ἀνατείνεσθαι θεωρίας καὶ δεομένην οἰκείων καὶ συμφυῶν
 15 ἀναγωγῶν, αἱ τὰς ἐφικτὰς ἡμῖν μορφώσεις προτείνουσι τῶν ἀμορφώτων
 καὶ ὑπερφυῶν θεαμάτων, ἀλλ' ὅτι καὶ τοῦτο τοῖς μυστικοῖς λογίοις ἐστὶ
 140 B πρεπωδέστατον τὸ δι' ἀπορρήτων καὶ ἱερῶν αἰνιγμάτων ἀποκρύπτεσθαι
 καὶ ἄβατον τοῖς πολλοῖς τιθέναι τὴν ἱερὰν καὶ κρυφίαν τῶν ὑπερκοσμίων
 νοῶν ἀλήθειαν. "Ἔστι γὰρ οὐ πᾶς ἱερός οὐδὲ πάντων, ὡς τὰ λόγια φησιν,
 20 ἢ γυνῶσις.

Εἰ δὲ τὰς ἀπεμφαινούσας εἰκονογραφίας αἰτιάσοιτό τις αἰδεῖσθαι λέγων
 ἀνατιθέναι τὰ οὕτως αἰσχρὰ μορφώματα ταῖς θεοειδέσι καὶ ἀγνωτάταις

11 προβέβληνται: Cf CH 8,11 sq 19 Cf Mt 13,11; Mc 4,10–12; Lc 8,10; I Cor 8,7

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa (a 22 οὕτως) v

1 ἐξυβρίζειν Pb (sed -v eras) FbVvFdLc (corr ex οὐκ ἐξυβρίζον) v: ἐξυβρίζει Vc οὐκ ἐξυβρίζε
 Rc οὐκ ἐξυβρίζουν PaPt (sed οὐκ et -v eras) Pn ἐξυβρίζον Serg ἀποπλανᾶν FbVv (corr
 ex -πλανᾶ) Fd (corr in -vā) v: ἀποπλανᾶ Vc Serg οὐκ ἀπειπλάνα PaRcPt (sed corr) Pn
 (corr ex ἀπέπλαν) PbLc 2 αὐτῶν Pn (sed corr) PbFbVv (sed corr) Rc ἐνιζάνων
 RcPb (sed corr) Fb (sed corr) οἶσεται Rc (sed superscr η) PtPn 3 λεοντίων PaPtPn
 (sed corr) ἵππίων PaPt ἱπείων Fb ἐσμὸν Vv (sed corr) ἀποπληρωῆσθαι Pt
 (sed corr) Vv (sed corr) μυστικῆς Pt corr in μυκηματικῆς 4 ὀρνιθείας: -as in rasura
 4 litt Pt ὀρνιθητικῆς Pa (-θειτ-) Rc (corr ex ὀρνιθικῆς) Pn 5 ἀτιμωτέρων Pn (sed corr)
 Fb ὅσα: ὡς PaRc ἀποκλιθεῖσαι PbFbFdLcVc v ἀποκλιθεῖσα Pn ἀποκλιθεῖσαι
 Pt: ἀποκλιθέντα Vv Serg ἀποκλεισθέντα Rc ἀποκλισθέντα Pa 6/7 διαγράφειν ... τὰς
 ... ἀνόμοιους ... ὁμοιότητος PaRc 6 ἐκφαντορικῶν om Pt (sed add) 7 ὡς om Fd
 8 ἱερωτάτην Pa νόων FdLc 9 προνοήσασα PaPb φαίη: η e corr Pn 10
 ἡμᾶς post μὴν coll PaRcPtPnFdLc v 12 μόνον Pt, μὴν Fd 13 post τις add ἂν
 PbFbVvVc v 14 ἀνατίνεσθαι Fd ἀνατείνεσθε Pa δεομένων Fb 15 ἀναγωγῶν
 Vc post ἡμῖν inser τῶν εἰκόνων PbVvVc 16 λόγοις PaRc 17 προπεδέστατον
 Rc διὰ Pa 19 νόων FdLc ἔστιν Lc (sed -v eras) 21 ἀπεμφαινούσας: inter
 e- et -μ 1 litt eras Fb 22 καὶ om Vv

- 140 C διακοσμήσεσιν, ἀπόχρη πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν ὡς διττός ἐστι τῆς ἱεραῶς
ἐκφαντορίας ὁ τρόπος: <3> ὁ μὲν ὡς εἰκὸς διὰ τῶν ὁμοίων προϊῶν
ἱεροτύπων εἰκόνων, ὁ δὲ διὰ τῶν ἀνομοίων μορφοποιῶν εἰς τὸ παντελῶς
ἀπεικὸς καὶ ἀπεμφαῖνον πλαττόμενος. Ἄμελει καὶ τὴν σεβασμίαν τῆς
ὑπερουσίου θεαρχίας μακαριότητα τῶν ἐκφαντορικῶν λογίων αἰ μυστικάι 5
παραδόσεις ποτὲ μὲν ὡς λόγον καὶ νοῦν καὶ οὐσίαν ὑμνοῦσι, τὴν θεο-
πρεπῆ λογιότητα καὶ σοφίαν αὐτῆς δηλοῦσαι καὶ ὄντως οὐσαν ὑπαρξιν
καὶ τῆς τῶν ὄντων ὑπάρξεως αἰτίαν ἀληθινήν, καὶ ὡς φῶς αὐτὴν ἀνα-
πλάττουσι καὶ ζωὴν ἀποκαλοῦσι, τῶν τοιούτων ἱερῶν ἀναπλασμάτων
σεμνοτέρων μὲν ὄντων καὶ τῶν προσύλων μορφώσεων ὑπερκεῖσθαι πῶς 10
δοκούντων, ἀποδεόντων δὲ καὶ οὕτω τῆς θεαρχικῆς πρὸς ἀλήθειαν ἐμ-
φερείας (ἔστι γὰρ ὑπὲρ πᾶσαν οὐσίαν καὶ ζωὴν, οὐδενὸς μὲν αὐτὴν φωτὸς
140 D χαρακτηρίζοντος παντὸς δὲ λόγου καὶ νοῦ τῆς ὁμοιότητος αὐτῆς ἀσυγ-
κρίτως ἀπολειπομένων), ποτὲ δὲ ταῖς ἀποφατικαῖς ἐκφαντορίαις ὑπὸ τῶν
αὐτῶν λογίων ὑπερκοσμίως ὑμνεῖται, ἀόρατον αὐτὴν καὶ ἄπειρον καὶ 15
ἄχώρητον ἀποκαλούντων καὶ τὰ <λοιπὰ> ἐξ ὧν οὐ τί ἐστιν, ἀλλὰ τί
οὐκ ἐστὶν σημαίνεται. Τοῦτο γὰρ ὡς οἶμαι καὶ κυριώτερόν ἐστιν ἐπ’
αὐτῆς, ἐπεὶπερ, ὡς ἡ κρυφία καὶ ἱερατικὴ παράδοσις ὑψηγήσατο, τὸ μὲν
141 A οὐκ εἶναι κατὰ τι τῶν ὄντων αὐτὴν ἀληθεύομεν, ἀγνοοῦμεν δὲ τὴν
ὑπερουσίον αὐτῆς καὶ ἀνόητον καὶ ἄρρητον ἀοριστίαν. Εἰ τοίνυν αἰ μὲν 20

1 sqq Cf MTh 145,8 sqq; 146,1 sqq; Ep 9, 197,9 sqq; Alb didasc X 3 (p 165,14 sqq); Plot Enn VI 7,36,7; Bas Eun I 10 (533 C); Gr Nyss Eun II 130 sqq; Procl in R I 84,24 sqq; id theol plat II 5 passim; Dam problem 25 (I, p 43,15 sq) 6 λόγον: Cf DN 198,21 sqq; Joh 1,1–13 νοῦν: Cf DN 196,1 sqq; Rm 11,34 (Jes 40,13) οὐσίαν: Cf DN 180,9 sqq; Ex 3,14 7 σοφίαν: Cf DN 193,5 sqq; Clem str IV 156,1 (p 317,22 sq) 8 φῶς: Cf DN 149,9 sqq; Joh 8,12; I Joh 1,5 9 ζωὴν: Cf DN, c VI passim; Joh 5,26; 14,6 12 sqq Cf CH 8,10; DN 108,8 sqq; Pl Prm 142 a; id R 509 b; id Ti 28 c; Alb didasc X 3 (p 164,28 sqq); Clem str V 81,3–82,4; Plot Enn V 3,13,1 sqq; V 5,6; VI 9,3,36 sq; Cyr H catech 6,2; Gr Naz or 28,4; Gr Nyss v Mos II (p 87,1 sqq); id hom 7 in Eccl 411,12 sqq; Chrys incomprehens III 1; Procl theol plat II 4; III 7 (p 29,10 sqq) 14 sqq Cf DN 117,1 sqq; 194,1 sqq; Clem str V 71,3 15 ἀόρατον: Cf Joh 1,18 sim; Col 1,15; I Tim 6,16; Hbr 11,27 17 sqq Cf Gr Nyss Eun II 105; Procl in Prm VI 86

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

1/2 ὁ μὲν – μορφοποιῶν in spatium 36 litt, i.e. 1 lin compress m rec ut vid Vc 2
εἰκὼς Rc (sed corr) 3 μορφοποιῶν PaPn (sed corr) μορφοποιῶν LcKa v παντελῆς
Pa 4 ἀπεικὸς: εἰ in spatium 1 litt compress Fb σεβάσιμον Pt 7 αὐτῆς:
αὐτὴν VvFd 8 ἀναπλάττουσιν PnLc, sed uterque -v eras 9 ἀποκαλοῦσιν Pn (sed
-v eras) τοσούτων PaRc ἰ.ε.ρῶν (2 spatia binarum litt) Ka 11 δὲ om Pa
οὕτως PaRcPtPn ἐμφερείας PaPn (sed corr) 13 αὐτῆς: αὐτὴν Fd 14 post δὲ
add καὶ VcKa ἀποφατικαῖς coniec Langerbeck: ἀποφατικαῖς ἀνομοίσις PbVv ἀνομοίσις
cett v 15 ante ἀόρατον add τῶν VvFd, τὴν Lc 16 λοιπὰ vel sim addendum cens
Langerbeck 17 ἐστιν: -v eras PnLc ἐστι FdVcKa 18 post καὶ add ἡ Pa v τὸ
om V (add m rec)

ἀποφάσεις ἐπὶ τῶν θείων ἀληθείς, αἱ δὲ καταφάσεις ἀνάρμοστοι τῇ κρυφίᾳ τῶν ἀπορρήτων, οἰκειότερα μᾶλλον ἔστιν ἐπὶ τῶν ἀοράτων ἢ διὰ τῶν ἀνομοίων ἀναπλάσεων ἐκφαντορίας.

Τιμῶσι τοιγαροῦν, οὐκ αἰσχους ἀποπληροῦσι τὰς οὐρανίας διακοσμῆσεις αἱ τῶν λογίων ἱερογραφία ταῖς ἀνομοίοις αὐτὰς μορφοποιαῖς ἐκφαίνουσαι καὶ διὰ τούτων ἀποδεικνῦσαι τῶν ὑλικῶν ἀπάντων ὑπερκοσμίως ἐκβεβηκυίας. Ὅτι δὲ καὶ τὸν ἡμέτερον νοῦν ἀνάγουσι μᾶλλον αἱ ἀπεμφαίνουσαι τῶν ὁμοιοτήτων, οὐκ οἶμαί τινα τῶν εὐφρονούντων ἀντερεῖν. Εἰς μὲν γὰρ τὰς τιμιωτέρας ἱεροπλαστίας εἰκὸς ἔστι καὶ πλανηθῆναι, χρυσοειδεῖς τινὰς οἰομένους εἶναι τὰς οὐρανίας οὐσίας καὶ φωτοειδεῖς τινὰς ἄνδρας καὶ ἐξαστράπτοντας, εὐπρεπεῖς, ἡμφιεσμένους ἐσθῆτα φανῆν καὶ τὸ πυρῶδες ἀβλαβῶς ἀποστίλβοντας καὶ ὅσοις ἄλλοις ὁμοιοτυπώτοις κάλλεσιν ἢ θεολογία τοὺς οὐρανίους ἐσχηματίσει νόας. Ὅπερ ἵνα μὴ πάθειεν οἱ μηδὲν τῶν φαινομένων καλῶν ὑψηλότερον ἐννενοηκότες, ἢ τῶν ὁσίων θεολόγων ἀνατακτικὴ σοφία καὶ πρὸς τὰς ἀπεμφαινούσας ἀνομοιότητος ἱερῶς κατάγεται, μὴ συγχωροῦσα τὸ πρόσυλον ἡμῶν εἰς τὰς αἰσχρὰς εἰκόνας ἀπομένον ἐπαναπαύεσθαι, διανιστῶσα δὲ τὸ ἀνωφερὲς τῆς ψυχῆς καὶ ὑπονύπτουσα τῇ δυσμορφίᾳ τῶν συνθημάτων ὡς μήτε θεμιτοῦ μηδὲ ἀληθοῦς δοκοῦντος εἶναι μηδὲ τοῖς ἄγαν προσύλοις, ὅτι τοῖς οὕτως αἰσχροῖς ἐμφερῆ πρὸς ἀλήθειάν ἔστι τὰ ὑπερουράνια καὶ θεῖα θεάματα. Ἄλλως τε καὶ τοῦτο ἐννοῆσαι χρῆ τὸ μηδὲ ἐν τῶν ὄντων εἶναι καθόλου τῆς τοῦ καλοῦ μετουσίας ἐστερημένον, εἶπερ ὡς ἡ τῶν λογίων ἀλήθειά φησι « Πάντα καλὰ λίαν ».

〈4〉 Ἔστιν οὖν ἐκ πάντων αὐτῶν ἐπινοῆσαι καλὰς θεωρίας καὶ τοῖς

11/12 Cf Mt 28,3; Mc 16,5; Act 1,10; Apc 4,4 16sq Cf CH 16,1; Clem str V 24,2 (p 341,2sq); Or princ IV 2,9; Gr Nyss hom in Cant prooemium 6,10sq; 9,18sq 17 ἀνωφερές: Cf Pl Phdr 246 d 6 21 sq Cf DN 152,8sq; Plot Enn I 6,6,22 23 Vide Gen 1,31

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

1 αἱ δὲ: οὐδὲ Pa 2 ἐπὶ τῶν ἀοράτων om PaRc 4 τιμῶσι: καὶ νῦν PaRc γαροῦν Ka (sed corr ead m) οὐρανίους PaRcPnPbVvFdLc v 5 ante αἱ add καὶ v 6 καὶ om v ὑπερκοσμίως PaRc Serg (om τῶν ὑλικῶν) 7 ὅτι: ἐπὶ Pn ἄγουσι Rc 9 μὲν om VcKa ἱεροπλαστικαῖς PaFd 10 χρυσοειδεῖς (ω in spatio brevior) Pn οἰομένοις Rc (sed corr) οὐρανίους PnPbVvLc καὶ om Fd καὶ φωτοειδεῖς om PaPn φωτοειδεῖς om Lc 11 καὶ om Lc (sed postea add) ante τινὰς coll PaRcPtPn ante εὐπρεπεῖς add καὶ Pb ἐσθῆτας Pa Serg 12 φανῆ Pa (corr m rec) φανῆ Pn φαινήν PtVcKa φαινήν Rc, ante φανῆν eras φωτο- Lc om Serg ὅσοι Vc (sed corr) ὁμοιοτυπώτοις PtFdLc (corr e ὁμοιο-) 13 κάλλεσιν Langerbeck: κάλλεσιν ἢ μορφαῖς PbFbVvVcKa μορφαῖς PaRcPtPnFdLc v 15 θεολογιῶν VvFd 19 μήτε: μὴ PaRcPtPnFdLc v μηδὲ prius: μήτε VcKa ἀληθῶς Rc 20 ἐμφερές FbVv 21 νοῆσαι Rc 22 ἢ om, sed superser Pa 23 λογίων om Fb φησὶν Pn (sed -v eras) 24 αὐτῶν VvKa: om PaRcPtPnPbVc v τούτων PbFdLc

νοητοῖς τε καὶ νοεροῖς ἐκ τῶν ὑλαίων ἀναπλάσαι τὰς λεγομένας ἀνομοίους
 141 D ὁμοιότητας, ἑτέρω τρόπῳ τῶν νοερῶν ἐχόντων ἅ τοῖς αἰσθητοῖς ἑτεροίως
 ἀπονεύματα. Καὶ γὰρ ὁ θυμὸς τοῖς μὲν ἀλόγοις ἐξ ἐμπαθοῦς ὁρμῆς
 ἐγγίνεται καὶ πάσης ἀλογίας ἐστὶν ἀνάπλεως ἢ θυμοειδῆς αὐτῶν κίνησις,
 ἀλλ' ἐπὶ τῶν νοερῶν ἑτέρω τρόπῳ χρῆ τὸ θυμικὸν ἐννοῆσαι, δηλοῦν ὡς 5
 οἶμαι τὴν ἀρρενωπὸν αὐτῶν λογιότητα καὶ τὴν ἀμείλικτον ἕξιν ἐν ταῖς
 θεοειδέσι καὶ ἀμεταβάλοις ἰδρύσεσιν. Ὡσαύτως ἐπιθυμίαν μὲν εἶναι φαμεν
 144 A ἐπὶ τῶν ἀλόγων ἀπερίσκεπτόν τινα καὶ πρόσυλον ἐξ ἐμφύτου κινήσεως
 ἢ συνηθείας ἐν τοῖς ἀλλοιωτοῖς ἀκρατῶς ἐγγινομένην προσπάθειαν καὶ
 τὴν ἄλογον τῆς σωματικῆς ὀρέξεως ἐπικράτειαν ἅπαν τὸ ζῶον ὠθούσης 10
 ἐπὶ τὸ κατ' αἰσθησιν ἐπιθυμητόν, ὅταν δὲ τὰς ἀνομοίους ὁμοιότητας τοῖς
 νοεροῖς περιτιθέντες ἐπιθυμίαν αὐτοῖς περιπλάσωμεν, ἔρωτα θεῖον αὐτὴν
 ἐννοῆσαι χρῆ τῆς ὑπὲρ λόγον καὶ νοῦν ἀϋλίας καὶ τὴν ἀκλινῆ καὶ
 ἀνένδοτον ἔφεσιν τῆς ὑπερουσίως ἀγνῆς καὶ ἀπαθοῦς θεωρίας καὶ τῆς 15
 πρὸς ἐκείνην τὴν καθαρὰν καὶ ἀκροτάτην διαύγειαν καὶ τὴν ἀφανῆ καὶ
 καλλοποιὸν εὐπρέπειαν αἰωνίας ὄντως καὶ νοητῆς κοινωνίας. Καὶ τὸ
 ἀκρατὲς ἐκλάβοιμεν ἐπὶ τοῦ συντόνου καὶ ἀνεπιστρόφου καὶ πρὸς μηδενὸς
 ἐγκόπτεσθαι δυναμένου διὰ τὸν ἀμιγῆ καὶ ἀναλλοιώτον τῆς θείας καλ-
 144 B λονῆς ἔρωτα καὶ τὴν ὀλικὴν ἀπόκλισιν ἐπὶ τὸ ὄντως ἐφετόν. Ἄλλὰ καὶ 20
 αὐτὴν τὴν ἀλογίαν τε καὶ ἀναισθησίαν ἐπὶ μὲν τῶν ἀλόγων ζῶων ἢ τῶν
 ἀψύχων ὑλῶν στέρησιν λόγου καὶ αἰσθήσεως οἰκείως ἀποκαλοῦμεν, ἐπὶ
 δὲ τῶν ἀϋλων καὶ νοερῶν οὐσιῶν ἀγιοπρεπῶς τὸ ὑπερέχον αὐτῶν ὡς
 ὑπερκοσμίων ὁμολογοῦμεν τοῦ καθ' ἡμᾶς μεταβατικοῦ καὶ σωματικοῦ
 λόγου καὶ τῆς ὑλαίας καὶ ἀλλοτρίας τῶν ἀσωμάτων νοῶν αἰσθήσεως.

1 νοητοῖς τε καὶ νοεροῖς: Cf. Schol 240,27–54; Arist de an 430a3; id Metaph 1072b20; 1075a1sq; Procl theol plat IV passim, praecipue c 19 (p 57,10sq); Beierwaltes, Proklos, p 89sq 6 ἀρρενωπὸν: Cf Pl Smp 192a 7 ἀμεταβάλοις: Cf Arist Cael 279a18sq; Procl theol plat I 19 (p 89,20sq) 12sq Cf DN 157,9sq; Pl Phdr 245b7; id Smp 211b5; Gr Nyss hom 1 in Cant 23,6sq; Procl in Alc 61,3; 117,9sq; id theol plat I 25 (p 109,10sq)

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

1 νοεροῖς τε καὶ νοητοῖς Lc (sed ordinem verborum mutandum signific) 2 ἑτεροτρόπως
 RcPb 4 ἐγγίνεται: γ prius e corr Pn ἐγένετο Rc ἀνάπλεως Rc 5 ἑτεροτρόπως
 PaRc 6 ἕξιν: λέξιν Pa (corr in λῆξιν m rec) ταῖς: τοῖς Rc 9 ἀλλοιωτοῖς: ante
 -s 2 litt eras Pb ἐγγινομένην: -γ prius e corr Pn ἐγγινομένην Pa 10 ἐπικράτιαν Pn
 (sed corr) 12 αὐτὴν: αὐτῆ Vv (sed corr) om PtPn 14 τῆς: τὴν Pa om Vv 15
 διαύγειαν PaPn (sed corr) διαυγίαν Fd (corr e -γείαν) Lc ἀφανῆ Serg PaPtPnFdLc:
 ἀειφανῆ Rc ἀπλανῆ PbFbVvVcKa v (sed cf 9,1) 16 αἰωνίου PtPn 18 ἐγκόπτεσθαι
 PaPn (sed corr) ἐκκόπτεσθαι PtFbLc v 19 ὀλίγην Pa corr m rec ἀπόκλισιν Ka
 (sed corr) 20 τὴν om Rc 21 οἰκείων v 23 ὑπερκοσμῶν Pb (corr m rec)
 ὑπερκοσμῶν Fb ὑπερκόσμῳ Pn καὶ σωματικοῦ om Pa (add in mg ead m) 24
 νοῶν FdLc νόων Vc

Ἔστι τοιγαροῦν οὐκ ἀπαδούσας ἀναπλάσαι τοῖς οὐρανόις μορφὰς κακῶν ἀτιμωτάτων τῆς ὕλης μερῶν, ἐπεὶ καὶ αὐτὴ πρὸς τοῦ ὄντως καλοῦ τὴν ὑπαρξιν ἐσχηκυῖα κατὰ πᾶσαν αὐτῆς τὴν ὑλαίαν διακόσμησιν ἀπηχήματά τινα τῆς νοεραῆς εὐπρεπείας ἔχει καὶ δυνατόν ἐστι δι' αὐτῶν ἀνάγεσθαι πρὸς τὰς αὐλοὺς ἀρχετυπίας, ἀνομοίως ὡς εἴρηται τῶν ὁμοιοτήτων ἐκλαμβανομένων καὶ τῶν αὐτῶν οὐ ταυτῶς, ἐναρμονίως δὲ καὶ οἰκείως ἐπὶ τῶν νοερῶν τε καὶ αἰσθητῶν ἰδιοτήτων ὀριζομένων.

144 C

Ἐκ τούτων ταῦτα τοὺς μυστικούς θεολόγους εὐρήσομεν οὐ μόναις ταῖς τῶν οὐρανόων διακόσμων ἐκφάνσεσιν ἱερώς περιπλάττοντας, ἀλλὰ καὶ αὐταῖς ἔσθ' ὅτε ταῖς θεαρχικαῖς ἐκφαντορίαῖς. Καὶ ποτὲ μὲν αὐτὴν ἀπὸ τῶν φαινομένων τιμίω ὕμουσιν ὡς ἥλιον δικαιοσύνης, ὡς ἀστέρα τὸν ἔξω εἰς νοῦν ἱερώς ἀνατέλλοντα καὶ ὡς φῶς ἀπερικαλύπτως καὶ νοητῶς καταυγάζον, ποτὲ δὲ ἀπὸ τῶν μέσων ὡς πῦρ ἀβλαβῶς φωτίζον ὡς ὕδωρ ζωτικῆς ἀποπληρώσεως χορηγὸν καὶ συμβολικῶς εἰπεῖν εἰς γαστέρα διαδιδόμενον καὶ ποταμούς ἀναβλύζον ἀσχέτως ἀπορρέοντας, ποτὲ δὲ ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ὡς μύρον εὐώδες ὡς λίθον ἀκρογωνιαῖον. Ἀλλὰ καὶ θηριομορφίαν αὐτῇ περιτιθέασι καὶ λέοντος αὐτῇ καὶ πάνθηρος ἰδιότητα περιάπτουσι καὶ πάρδαλιν αὐτὴν ἔσεσθαι φασὶ καὶ ἄρκον ἀπορουμένην. Προσθήσω δὲ καὶ τὸ πάντων ἀτιμότερον εἶναι καὶ μᾶλλον ἀπεμφαίνειν δοκοῦν ὅτι καὶ σκῶληκος εἶδος αὐτὴν ἑαυτῇ περιπλάττουσαν οἱ τὰ θεῖα δεινοὶ παραδεδῶκασιν. Οὕτω πάντες οἱ θεόσοφοι καὶ τῆς κρυφίας ἐπιπνοίας ὑποφῆται τῶν ἀτελέστων καὶ τῶν ἀνιέρων ἀχράντως ἀποδια-

144 D

145 A

2sq; Cf DN 198,15sq; Sap 13,1–9; Rm 1,20; Plot Enn IV 8,6,20sq; Gr Nyss hom orif 2 (133 A); Procl in Cra 30,19sq; id theol plat II 8 (p 56,16sq) 5 ἀνομοίως: Cf Gr Nyss Eun I 620–623; II 234–238 11 Cf Sap 5,6; Mal 3,20 11/12 Cf II Ptr 1,19; Arc 22,16 13 Cf Ex 3,2 ὕδωρ: Cf Ps 35,10; Jer 2,13; Ez 47,1sq; Arc 7,17 15 Cf Ex 17,1–7; Num 20,8; Joh 7,38; Arc 22,1 16 Cf Cant 1,3 λίθον: Cf Jes 28,16; Eph 2,20 17 Cf Hos 5,14; 13,7 18 πάρδαλιν: Cf Hos 13,7; Arc 13,2 ἄρκον: Cf Hos 13,8 20 σκῶληκος: Cf Ps 21,7

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

1 ἔστιν PaFb ἔστη Rc ἀπα . . δόντως Pb ἀπάσας Lc (sed sscr δου) μορφὰς: -s in rasura 3 litt Vc 2 ἀτιμωτάτων Pn (corr e -μωτατ-) VvFdVc post ἀτιμωτάτων add ἡ Rc ὄντος Ka (sed corr) 6 inter αὐτῶν et οὐ rasura 5 fere litt Vc 8 εὐρήσομεν Rc μόνον PaRcPt 11 τὸν e τῶν corr Pn ἔξω: -ον corrupt in Pa αἰῶν Pt post é- 1 litt eras, o in rasura Pn 13 καταυγάζον Pa καταυγάζοντα Rc καταυγάζον Pt δέ: μὲν RcPn φωτίζον Pt 14 χορηγὸν Pn (sed corr) 16 ἀκρογωνιαῖον Fd 17 αὐτὴν Rc περιτιθέασιν Pn (sed -v eras) FbLc (sed -v eras) λέοντας Fd (sed corr) 18 περιάπτουσι Fb πάρδαλιν: -i- in rasura Pn φασὶ om Pa ἄρκον PaPtVvFdLc: item PnPb sed sscr τ ἄρκον RcFbVcKa v 19 ἀτιμότερον PtPn (sed corr) Lc 20 σκῶληκος PaPtPn (sed corr) Fb ἑαυτῇ PaRcFd 22 τῶν ἀτελέστων καὶ om PaRc (sed add in mg al m) τῶν alter om v ἱερώων Pa ἀχράντων Pa (corr m rec) Pn ἀποδιαστέλλουσιν Fb

στέλλουσι τὰ « Ἅγια τῶν ἁγίων » καὶ τὴν ἀνόμοιον ἱεροπλαστίαν πρεσβευούσιν, ὡς μήτε τὰ θεῖα τοῖς βεβήλοις εὐχέειν εἶναι μήτε τοὺς τῶν θείων ἀγαλμάτων φιλοθεάμονας ὡς ἀληθέσιν ἐναπομεῖναι τοῖς τύποις καὶ ὥστε τὰ θεῖα τιμᾶσθαι ταῖς ἀληθέσιν ἀποφάσει καὶ ταῖς πρὸς τὰ ἔσχατα τῶν οἰκείων ἀπηχημάτων ἑτεροίαις ἀφομοιώσεσιν. Οὐδὲν οὖν ἄτοπον, 5
 145 B εἰ καὶ τὰς οὐρανίας οὐσίας ἐκ τῶν ἀπεμφαινουσῶν ἀνομοίων ὁμοιοτήτων ἀναπλάττουσι κατὰ τὰς εἰρημένους αἰτίας. Οὐ γὰρ ἂν ἴσως οὐδὲ ἡμεῖς εἰς ζήτησιν μὲν ἐξ ἀπορίας, εἰς ἀναγωγὴν δὲ διὰ τῆς ἀκριβοῦς τῶν ἱερῶν ἐρεύνης ἐληλύθειμεν, εἰ μὴ τὸ δυσειδὲς ἡμᾶς ἐξετάραξε τῆς τῶν ἀγγέλων ἐκφαντικῆς ἀναπλάσεως οὐκ ἔδόν ἡμῶν τὸν νοῦν ἐναπομεῖναι ταῖς ἀπα- 10
 δούσαις μορφοποιαῖς, ἀλλ' ἐρεθίζον ἀπαναίνεσθαι τὰς ὑλικὰς προσπαθεί-
 ας καὶ προσεθίζον ἱερῶς ἀνατείνεσθαι διὰ τῶν φαινομένων ἐπὶ τὰς ὑπερ-
 κοσμίους ἀναγωγὰς.

Τοσαῦτα μὲν ἡμῖν εἰρήσθω διὰ τὰς ὑλικὰς καὶ ἀπεμφαινούσας τῶν ἱερῶν λογίων ἀγγελοειδεῖς εἰκονογραφίας, ἐξῆς δὲ ἀφορίσασθαι χρὴ τί 15
 μὲν αὐτὴν εἶναι τὴν ἱεραρχίαν οἴομεθα, τί δὲ πρὸς αὐτῆς τῆς ἱεραρχίας ὀνίνασθαι τοὺς ἱεραρχίᾳ κεκληρωμένους. Ἠγήσοιτο δὲ τοῦ λόγου Χριστός, εἴπερ ἐμοὶ θέμις εἰπεῖν, ὁ ἐμός, ἡ πάσης ἱεραρχικῆς ἐκφαντορίας 145 C ἐπίπνοια. Σὺ δέ, ὦ παῖ, κατὰ τὴν ὁσίαν τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραρχικῆς παραδόσεως θεσμοθεσίαν αὐτός τε ἱεροπρεπῶς ἄκουε τῶν ἱερῶς λεγο- 20
 μένων ἔνθεος ἐνθέων ἐν μυσταῖς γινόμενος καὶ τῇ κατὰ νοῦν κρυφίότητι τὰ ἅγια περιστείλας ἐκ τῆς ἀνιέρου πληθύος ὡς ἐνοειδῆ διαφύλαξον. Οὐ

1 Vide Ex 26,33 sq; Hbr 9,3 1 sq Cf CH 13,15 sqq; EH 69,14 sqq; Ep 9,197,1 sqq; Clem str I 55,1 sqq; V 57,1; Procl in R I 85,16 sqq 3 φιλοθεάμονας: Vox Platonica est; cf Pl R 476 b 4

PaRc PtPb (def a 20 ἱεροπρεπῶς) Rd (inc a 20 ἱεροπρεπῶς) Fb Vv Fd Lc VcKa v

1 ἀνομοίαν Vv πρεσβέουσιν Pt 3 θείων FbVv: ἱερῶν cett v. Sed cf 18,2; EH 96,23. ἀγάλματα ἱερὰ neque in CH neque in EH legitur post ὡς add καὶ Fb ἀπο-
 μεῖναι PaRcPt (sed corr) Pn 6 οὐρανίους Pb ὁμοιωτήτων Pn (sed corr) 7
 ἀναπλάττουσιν Fb οὐ: οὐδὲ PtPbFbVv 9 ἐλελύθειμεν RcPtPn (sed corr) Ka
 ἐληλύθαμεν Pa ἐξέταξεν PaRc (-ξε) 10 ἐδόν Lc 10/11 ἔδον - ἀπαναίνεσθαι vix
 legi pot in Pb 12 ἀνατείνεσθαι: ἀνατίθεσθαι Pt φαινομένων Pa 14 μὲν om
 PbFbVv ὑλικὰς e corr Vc 15 ἱερῶν: νοερῶν Pb λογίων: ἀναλογίων Rc
 15-20 multa verba aqua deleta Pb 15 ἀφορήσασθαι Fd 16 εἶναι om Pn (sscr m
 rec ut vid) τῆς Rc: om cett v 17 ὀνήνασθαι Pt (corr e ὀνίνασθαι) Lc ἱεραρχίαν
 v κεκληρωμένους: τετιμημένους Pt 18 ἡ: ὁ RcVv ἱεραρχικῆς om Pn sscr m
 rec ut vid ἐκφαντορικῆς Vv 19 ἐπίπνοιας Pn (sed σ eras) Vv (sed corr) ἱε-
 ρατικῆς PaRcFdLc (corr ex ἱεραρχικῆς) 21 ἐν θέῳ PaRc γινόμενος KaVc (e corr)
 γενόμενος Pb (sed corr) 22 ἀνιέρους Lc (sed corr)

γάρ θεμιτόν, ὡς τὰ λόγια φησιν, εἰς ὕας ἀπορρίψαι τὴν τῶν νοητῶν μαργαριτῶν ἀμιγῆ καὶ φωτοειδῆ καὶ καλλοποιὸν εὐκοσμίαν.

<III.>

5 <1> Ἔστι μὲν ἱεραρχία κατ' ἐμὲ τάξις ἱερά καὶ ἐπιστήμη καὶ ἐνέργεια 164 D
 πρὸς τὸ θεοειδὲς ὡς ἐφικτὸν ἀφομοιουμένη καὶ πρὸς τὰς ἐνδιδομένας αὐτῇ
 θεόθεν ἐλλάμψεις ἀναλόγως ἐπὶ τὸ θεομίμητον ἀναγομένη, τὸ δὲ θεοπρε-
 πὲς κάλλος ὡς ἀπλοῦν ὡς ἀγαθὸν ὡς τελεταρχικὸν ἀμιγῆς μὲν ἐστι
 καθόλου πάσης ἀνομοιότητος, μεταδοτικὸν δὲ κατ' ἀξίαν ἐκάστῳ τοῦ
 οἰκείου φωτὸς καὶ τελειωτικὸν ἐν τελετῇ θειοτάτη κατὰ τὴν πρὸς ἑαυτὸ
 τῶν τελουμένων ἐναρμονίως ἀπαράλλακτον μὸρφωσιν.

10 <2> Σκοπὸς οὖν ἱεραρχίας ἐστὶν ἡ πρὸς θεὸν ὡς ἐφικτὸν ἀφομοίωσις 165 A
 τε καὶ ἐνωσις αὐτὸν ἔχουσα πάσης ἱεραρχίας ἐπιστήμης τε καὶ ἐνεργείας

1 Cf Mt 7,6 2 ἀμιγῆ: Cf Pl Smp 211 e 1; Ph heres 183; 236; Procl inst 156 (p 136,26)
 3 τάξις: Cf Pl Phdr 247 a 3; id R 500 c 2; id Ti 30 a 5; Max Tyr philos XI 12 (p 145,8); Clem
 str VII 9,3; Gr Naz or 32,8; Gr Nyss hom 1 in Cant 17,7—25,1; hom 15, 445,13—446,10;
 458,15—459,1; id Pss titt II 11 (p 115,22 sqq); Procl theol plat I 4 (p 20,19 sqq) 5
 ἀναλόγως: Cf CH 38,6 sqq; 44,17 sqq; EH 64,23 sqq; 70,9 sq; DN 110,11 sqq; Pl Ti 31 b 8 sqq;
 Cyr H catech 6,6; 7,11; Gr Naz or 28,4; 28,31; 40,5; Gr Nyss hom 8 in Cant 246,7; Procl in
 Alc 1,7 sq; 29,6; 122,3 sqq; id inst 140; 142; 143; id in Ti II 22,24—28,7 θεομίμητον: Cf
 Eph 5,1 6 κάλλος: Cf DN 150,15 sqq; Procl theol plat I 24 6 sq Cf CH 8,5 sqq
 10 ἀφομοίωσις: Cf DN 211,15 sqq; Gen 1,26; Pl R 500 b sq; id Tht 176 b; id Ti 47 c; 90 c sq;
 Plot Enn I 6,6,20; Gr Nyss or dom 2 (1145 B); Procl in Prm V 89; id inst 32; id theol plat
 VI 3 (p 349,9 sqq Portus); nescio an locos velut Mt 5,48; II Ptr 1,4 sim eodem sensu acceperit
 Dionysius ἐνωσις: Cf DN 150,8 sqq; Joh 17,21—23; I Cor 6,17; Or hom 1,4 in I Reg
 (p 6,14 sqq); Plot Enn VI 9,3 sq; 9,11; Jamb myst X 5 (p 292,4); Procl in Prm IV 34; id
 theol plat I 3 (p 16,19 sqq); voce unionis non modo rationem, quae inter singulos et deum
 intercedat, significari, sed etiam concordiam membrorum ecclesiae quasi in unum corpus
 coniunctorum apparet ex EH 88,13 sqq; cf Gal 3,28 sim

PaRc PtPnRdFb Vv (def a 3 Ἔστι) Fd Lc VcKa v

1 ὕας RcPtPn (sed i eras) Fb (corr ex ὕλας) νοητῶν om Rc 2 καλοποιὸν Pa
 post εὐκοσμίαν iterat, quae capiti praemiseraat ὅτι πρεπόντως ... ἐκφαίνεται Fb add τέλος
 τοῦ Β κεφαλαίου περὶ τῆς οὐρανιας ἱεραρχίας VcKa 3 capiti praem κεφάλαιον Γ. Τί
 ἐστὶν ἱεραρχία καὶ τίς ἡ κατὰ ἱεραρχίαν ὄνησις codd v κεφάλαιον Γ post ὄνησις coll Lc
 5 δὲ om Pa (sscr m rec) 6 ἐστὶν Pn (sed v eras) 7 ἐκάστου PaRc 8/9 πρὸς —
 ἐναρμονίως om Ka 9 ἀπαράλλακτον Fb 11 τε prius om PaRc

κατηγομένα καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ θειοτάτην εὐπρέπειαν ἀκλινῶς μὲν ὄρων
 ὡς δυνατὸν δὲ ἀποτυπούμενος καὶ τοὺς ἑαυτοῦ θιασώτας ἀγάλματα θεῖα
 τελῶν ἔσοπτρα διειδέστατα καὶ ἀκηλίδωτα, δεκτικὰ τῆς ἀρχιφώτου καὶ
 θεαρχικῆς ἀκτῖνος καὶ τῆς μὲν ἐνδιδομένης αἴγλης ἱερῶς ἀποπληρούμενα,
 ταύτην δὲ αὖθις ἀφθόνως εἰς τὰ ἐξῆς ἀναλάμποντα κατὰ τοὺς θεαρχικούς 5
 θεσμούς. Οὐ γὰρ θεμιτὸν ἔστι τοῖς τῶν ἱερῶν τελεταῖς ἢ τοῖς ἱερῶς
 τελουμένοις ἐνεργῆσαι τι καθόλου παρὰ τὰς τῆς οἰκείας τελεταρχίας ἱεράς
 διατάξεις ἀλλ' οὐδὲ ὑπάρχειν ἑτέρως, εἰ τῆς θεωτικῆς αὐτῆς ἀγλαίας
 165 B ἐφίενται καὶ πρὸς αὐτὴν ἱεροπρεπῶς ἀποσκοποῦσι καὶ ἀποτυποῦνται
 κατὰ τὴν ἐκάστου τῶν ἱερῶν νοῶν ἀναλογίαν. Οὐκοῦν ἱεραρχίαν ὁ λέγων 10
 ἱεράν τινα καθόλου δηλοῖ διακόσμησιν, εἰκόνα τῆς θεαρχικῆς ὠραιότητος,
 ἐν τάξεσι καὶ ἐπιστήμαις ἱεραρχικαῖς τὰ τῆς οἰκείας ἐλλάμψεως ἱεουρ-
 γοῦσαν μυστήρια καὶ πρὸς τὴν οἰκείαν ἀρχὴν ὡς θεμιτὸν ἀφομοιουμένην·
 ἔστι γὰρ ἐκάστω τῶν ἱεραρχία κεκληρωμένων ἢ τελείωσις τὸ κατ' οἰκείαν
 ἀναλογίαν ἐπὶ τὸ θεομίμητον ἀναχθῆναι καὶ τὸ δὴ πάντων θεϊότερον ὡς 15
 τὰ λόγια φησι « Θεοῦ συνεργὸν » γενέσθαι καὶ δεῖξαι τὴν θεϊαν ἐνέργειαν
 ἐν ἑαυτῷ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀναφαινομένην. Οἷον ἐπειδὴ τάξις ἱεραρχίας

1 κατηγομένα: Cf Procl in Alc 5,10 2 ἀγάλματα: Cf EH 96,2 sqq; Clem str VII 16,5
 (p 12,15 sq); Plot Enn I 6,9,13; Or hom 13,4 in Gen (p 119,14 sqq) 3 ἀκηλίδωτα: Cf
 DN 170,2; Sap 7,26; II Cor 3,18; Bas Is prooemium 3 (121 C); Gr Nyss hom opif 12 (161 C);
 id hom 8 in Cant 257,3 sqq 2 sqq Cf Bas Spir 9,23; Gr Nyss beat 6 (1272 A sq) 5
 Cf Sap 7,13; invidia carere et dei vel bonitatis est et bonorum; cf Pl Phdr 247 a 7; id R
 519 d sq; id Ti 29e; Jamb myst I 12 (p 41,4 sqq); Gr Nyss Spir 99,23 sqq; Procl de dec dub
 17; id in Ti I 362,17 sq; id inst 122 6 sqq Cf I Cor 12,4—11; subaudias et illud Platonium
 τὰ ἑαυτοῦ πράττειν: cf Pl R 433 b 3 sq 13 πρὸς τὴν οἰκείαν ἀρχὴν: Cf Procl inst 21;
 31; 34 15 ἀναλογίαν: Cf CH 40,9 16 Vide I Cor 3,9 17 Cf Pl Phd 69 c 1—6.
 De purificationis ratione cf Plot Enn I 6,6,1—8; I 2,3,10 sqq; Jamb myst X 5 (p 291,13 sqq)
 qui ad illos tres gradus purificationis, illuminationis, perfectionis spectat

PaRc PtPnRdFb Fd Lc VcKa v

1 ὄρων ... ἀποτυπούμενος ... τελῶν (3) anacoluthon. Stant enim nominativi pro accusativis
 pendentibus ab infinitivis, quos subaudias in ἀφομοίωσις καὶ ἔνωσις nominibus actionis.
 Accipias sic fere σκοπὸς ἔστιν ἀφομοιοῦσθαι καὶ ἐνοῦσθαι ... ὄροντα ... ἀποτυπούμενον
 ... τελούντα cf Schwyzer—Debrunner, Griech. Grammatik II p 403. Dictum repetitur
 28,14 sqq. 2 θιασώτας PaPtPn (sed corr) RdFbLc 5 ταυτήν: ταυ del Pt τὰ:
 τὰς Rd 6 τελεστοῖς RdFd VcKa 7 τῆς om PaRc ἱεράς FdKa (sed corr) 8
 θεοτικῆς PtVc (sed corr) ἀγλαίας αὐτῆς coll Rd 9 ἱερῶς Rc 10 νόων FdLc
 νόων Vc ἱεραρχίαν post λέγων coll v 10/11 ὁ λέγων ἱεραρχίαν τινὰ ἱεράν coll Pn
 11 δηλοῖ: om PtPn (sscr ead m post διακόσμησιν) post διακόσμησιν coll Rc v 12 inter
 ἱεραρχικ- et -αῖς lacuna 1 litt Vc 14 ἱεραρχίαν PaPnLc (sed corr) v τὴν ἱεραρχίαν Pt
 ἱεραρχία Rd οἰκίαν Ka 16 φησιν Pn (sed v eras) RdFb 17 ἑαυτὸ Pn (sed corr)

ἐστὶ τὸ τοὺς μὲν καθαίρεσθαι, τοὺς δὲ καθαίρειν καὶ τοὺς μὲν φωτίζεσθαι,
 τοὺς δὲ φωτίζειν καὶ τοὺς μὲν τελείσθαι, τοὺς δὲ τελεσιουργεῖν, ἐκάστω 165 C
 τὸ θεομίμητον ἀρμόσει κατὰ τόνδε τὸν τρόπον· ἡ θεία μακαριότης ὡς ἐν
 ἀνθρώποις εἶπεῖν ἀμιγῆς μὲν ἐστὶν ἀπάσης ἀνομοιότητος, πλήρης δὲ
 5 φωτὸς αἰδίου, τελεία καὶ ἀνευδεῆς ἀπάσης τελειότητος, καθαίρουσα καὶ
 φωτίζουσα καὶ τελεσιουργοῦσα, μᾶλλον δὲ κάθαρσις αὐτῆ καὶ φωτισμὸς
 καὶ τελειώσις, ὑπὲρ κάθαρσιν ὑπὲρ φῶς προτέλειος αὐτοτελεταρχία καὶ
 πάσης μὲν ἱεραρχίας αἰτία, παντὸς δὲ ἱεροῦ κατὰ τὸ ὑπερέχον ἐξηρημένη.
 <3> Χρῆ τοιγαροῦν ὡς οἶμαι τοὺς μὲν καθαιρομένους ἀμιγεῖς ἀποτελεῖσθαι 165 D
 10 καθόλου καὶ πάσης ἡλευθερωσθαι τῆς ἀνομοίου συμφύρσεως, τοὺς δὲ
 φωτιζομένους ἀποπληροῦσθαι τοῦ θείου φωτὸς πρὸς θεωρητικὴν ἔξιν
 καὶ δύναμιν ἐν πανάγνοις νοδὸς ὀφθαλμοῖς ἀναγομένους, τοὺς δὲ τελειου-
 μένους ἐκ τοῦ ἀτελοῦς μεταταττομένους μετόχους γίνεσθαι τῆς τῶν
 ἐποπτευθέντων ἱερῶν τελειωτικῆς ἐπιστήμης, τοὺς δὲ καθαρτικούς πε- 168 A
 15 ριουσίᾳ καθάρσεως ἐτέροις μεταδιδόναι τῆς οἰκείας ἀγνόητος, τοὺς δὲ
 φωτιστικούς ὡς διειδεδτέρους νόας καὶ πρὸς μετοχὴν φωτὸς καὶ μετάδοσιν
 οἰκείως ἔχοντας καὶ πανολβίως τῆς ἱερᾶς ἀποπληρουμένους αἴγλης τὸ
 κατὰ πᾶν αὐτῶν ὑπερχεόμενον φῶς εἰς τοὺς ἀξίους φωτὸς ἐποχετεύειν,
 τοὺς δὲ τελεσιουργοὺς ὡς ἐπιστημονικούς τῆς τελεστικῆς μεταδόσεως
 20 τελεῖν τοὺς τελουμένους τῇ πανιέρῳ μνήσει τῆς τῶν ἐποπτευθέντων
 ἱερῶν ἐπιστήμης. Οὐκοῦν ἐκάστη τῆς ἱεραρχικῆς διακοσμῆσεως τάξις
 κατὰ τὴν οἰκείαν ἀναλογίαν ἀνάγεται πρὸς τὴν θείαν συνεργίαν, ἐκεῖνα
 τελοῦσα χάριτι καὶ θεοσδότῳ δυνάμει τὰ τῇ θεαρχίᾳ φυσικῶς καὶ ὑπερ-

9sq Cf Plot Enn I 2,4,6sq; Gr Naz or 39,8 10 συμφύρσεως: Cf Pl Phd 66 b 5; id
 Phdr 250 c 6; id R 533 d; 611 d sq; id Ti 42 c; Plot Enn I 6,5,34; Gr Nyss hom 15 in Cant
 439,8sq; Procl inst 209 10sq Cf Or princ I 2,7 (p 37,13sq) 16 διειδεδτέρους: Cf
 CH 44,24sq

PaRc PtPnRdFb Vv (inc 4 πλήρης) Fd Lc VcKa v

1/2 τοὺς μὲν φωτίζειν, τοὺς δὲ φωτίζεσθαι Lc, sed numeris suprascriptis ordinem verborum
 communem restituendum signific 2 τελειοῦσθαι Ka 3 ἀρμόσει PtRd τόνδε:
 τόδε Fb μακαριώτης Ka 4 ἀνθρώποις: οὐρανοῖς Pn ἐστὶ Lc (sed v sscr)
 6 αὐτῆ conieci: ἱεραὶ Pa ἱερά cett v 7 post προτέλειος add αὐτοτέλειος Pa Pn m rec
 sed postea del 8 ἐξηρημένον Pa 10 ἔλευθερωσθαι PtKa ἔλευθεροῦσθαι Vv 11
 post φωτὸς add καὶ Fd 12 ἐναγομένους Fd τοὺς δὲ τελειομένους om Pa, add m
 rec in mg τελουμένους FbVvFd Vc Ka v 13 γενέσθαι Rc 14 inter καθαρτι- et
 -κούς ca 3 litt eras Rc 16 post φωτιστικούς 2 litt eras Rc διάδοσιν PaRc (cf 28,16)
 17 οἰκείως ἔχοντας: inter οικείως et -τας lac 4 fere litt Rd ἀποπληρούμενοι Pa (corr m
 rec) ἀποπληρωμένους Pt 18 πᾶν corr in τῶν m rec Lc ὑπερχεόμενον Pa (corr m
 rec) Rc 19 ὡς ἐπιστημονικούς om, sed add ead m in mg Pa 20 ante τῆς add διὰ
 PaRc 21 ἐκάστη Rc 22 συνέργειαν PaRcPt (sed corr) PnLc v 23 θεοδότῳ
 PaRcPt (sed corr) Pn καὶ ὑπερφύως om Rc

168 B φυῶς ἐνόητα καὶ πρὸς αὐτῆς ὑπερουσίως δρώμενα καὶ πρὸς τὴν ἐφικτὴν τῶν φιλοθέων νοῶν μίμησιν ἱεραρχικῶς ἐκφαινόμενα.

〈IV.〉

177 B <1> Τῆς τοίνυν ἱεραρχίας αὐτῆς ὃ τί ποτέ ἐστιν, ὡς οἶμαι, καλῶς ἡμῖν
 177 C ὀρισθείσης, τὴν ἀγγελικὴν ἱεραρχίαν ἐξῆς ὑμνητέον καὶ τὰς ἱερὰς αὐτῆς
 ἐν τοῖς λογίοις μορφοποιίας ὑπερκοσμίοις ὀφθαλμοῖς ἐποπτευτέον, ὅπως 5
 ἀναχθῶμεν ἐπὶ τὴν θεοειδестаτὴν αὐτῶν ἀπλότητα διὰ τῶν μυστικῶν
 ἀναπλάσεων, καὶ τὴν ἀπάσης ἱεραρχικῆς ἐπιστήμης ἀρχὴν ὑμνήσωμεν
 ἐν θεοπρεπεῖ σεβασμιότητι καὶ τελεταρχικαῖς εὐχαριστίαις.

Πρῶτον δ' ἀπάντων ἐκεῖνο εἰπεῖν ἀληθές, ὡς ἀγαθότητι πάσας ἢ
 ὑπερούσιος θεαρχία τὰς τῶν ὄντων οὐσίας ὑποστήσασα πρὸς τὸ εἶναι 10
 παρήγαγεν. Ἔστι γὰρ τοῦτο τῆς πάντων αἰτίας καὶ ὑπὲρ πάντα ἀγα-
 θότητος ἴδιον τὸ πρὸς κοινωνίαν ἑαυτῆς τὰ ὄντα καλεῖν, ὡς ἐκάστῳ τῶν
 ὄντων ὠρισταὶ πρὸς τῆς οικείας ἀναλογίας. Πάντα μὲν οὖν τὰ ὄντα
 μετέχει προνοίας ἐκ τῆς ὑπερουσίου καὶ παναιτίου θεότητος ἐκβλυζο-
 μένης· οὐ γὰρ ἂν ἦν, εἰ μὴ τῆς τῶν ὄντων οὐσίας καὶ ἀρχῆς μετεilhφει. 15
 177 D Τὰ μὲν οὖν ἄζωα πάντα τῷ εἶναι αὐτῆς μετέχει (τὸ γὰρ εἶναι πάντων
 ἐστὶν ἢ ὑπὲρ τὸ εἶναι θεότης), τὰ δὲ ζῶντα τῆς αὐτῆς ὑπὲρ πᾶσαν ζωὴν
 ζωοποιοῦ δυνάμεως, τὰ δὲ λογικὰ καὶ νοερά τῆς αὐτῆς ὑπὲρ πάντα καὶ
 λόγον καὶ νοῦν αὐτοτελοῦς καὶ προτελείου σοφίας. Δῆλον δὲ ὅτι περὶ
 αὐτῆν ἐκεῖνα τῶν οὐσιῶν εἰσὶν ὅσαι πολλαχῶς αὐτῆς μετεilhφασιν. 20

9 sqq Cf DN 117,15 sqq; 144,3---5; Pl R 509 b; id Ti 29 e; Gr Naz or 38,9 (320 C); Gr Nyss Spir 99,23 sqq; Procl in Prm V 65 sq; V 316; id in Ti I 365,19 sqq; id theol plat I 18; id inst 120 14 προνοίας: Cf Procl theol plat I 15 (p 70,22 sqq) 16 sqq Cf DN 181,11—15; 201,17 sqq; Or princ I 3,6 (p 57,4 sq); Procl in Alc 181,11 sqq; id inst 39; 101 (et quae Dodds adnotavit pp 252 sq); Dam problem 70 (I, p 152,27 sqq)

PaRc PtPnRdFb Vv Fd Lc VcKa v

1 ὄντα Pt (corr ex ἐνόητα) FbVv 2 νόων FdLc νόων Vc post ἐκφαινόμενα add
 τέλος τοῦ Γ κεφαλαίου Ka 3 capiti praem Κεφάλαιον Δ. Τί σημαίνει ἡ τῶν ἀγγέλων
 ἐπωνυμία codd v (κεφ Δ post ἐπωνυμία coll Fd) τοίνυν corrupt Pn ποτ' PnRd
 4 post ἐξῆς add ἡμῶν Rc αὐτῆς corr in αὐτοῖς Rc 5 ἐν om Pa 7 ἱεραρχίας
 Vc (sed corr) 8 ἐν om Pa (sed sscr) 9 δ' VcKa: om cett v δὲ Rd πάσης PaPn
 (sed corr) ἢ e correctura Pn 10 ὑπερουσίως PaKa (sed corr) 9 ἀγα]θότητι
 - παρή[γαγεν (11) in spatium 1 lineae compresse inser m rec Vc 11 γάρ: δὲ FbVvVcKa
 12 αὐτῆς FbVvVcKa ἐ- Rd (αὐτῆς corrupt) ἐκάστη FbVv 13 πρὸς: -ς postea add
 Pn οὖν om Pn 15 ἦν Pa ὄντως Rc μετεilhφει: -ei- prius et -φει e corr
 Pn 16 ζῶα PaPn τῷ: τοῦ VcKa τὸ Pn (sed corr) τὸ: τῷ Fd 17 ζῶντα:
 -ῶ- e correctura Pn 19 καὶ alter om Lc ὅτι om FbVv 20 ὅσαι ex ὅσας ut vid
 corr Pn ante πολλαχῶς add καὶ Rc αὐτῆς corr ex αὐτὰς Pn

<2> Αἱ γοῦν ἅγιοι τῶν οὐρανίων οὐσιῶν διακοσμήσεις ὑπὲρ τὰ μόνον
 ὄντα καὶ ἀλόγως ζῶντα καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς λογικὰ τῆς θεαρχικῆς μετα- 180 A
 δόσεως ἐν μετουσίᾳ γεγόνασιν. Νοητῶς γὰρ ἐπὶ τὸ θεομίμητον ἑαυτὰς
 ἀποτυποῦσαι καὶ πρὸς τὴν θεαρχικὴν ἐμφέρεϊαν ὑπερκοσμίως ὀρῶσαι
 5 καὶ μορφοῦν ἐφιέμεναι τὸ νοερὸν αὐτῶν εἶδος, ἀφθονωτέρας εἰκότως
 ἔχουσι τὰς πρὸς αὐτὴν κοινωνίας, προσεχεῖς μὲν οὔσαι καὶ ἀεὶ πρὸς τὸ
 ἄναντες ὡς θεμιτὸν ἐν συντονίᾳ τοῦ θεοῦ καὶ ἀκλινοῦς ἔρωτος ἀνατει-
 νόμεναι καὶ τὰς ἀρχικὰς ἐλλάμψεις αὐλως καὶ ἀμιγῶς εἰσδεχόμεναι καὶ
 πρὸς αὐτὰς ταπτόμεναι καὶ νοερὰν ἔχουσαι τὴν πᾶσαν ζωὴν. Αὐταὶ γοῦν
 10 εἰσιν αἱ πρῶτως καὶ πολλαχῶς ἐν μετουσίᾳ τοῦ θεοῦ γινόμεναι καὶ
 πρῶτως καὶ πολλαχῶς ἐκφαντορικὰ τῆς θεαρχικῆς κρυφιοτήτος, διὸ καὶ 180 B
 παρὰ πάντα τῆς ἀγγελικῆς ἐπωνυμίας ἐκκρίτως ἠξίωονται διὰ τὸ πρῶτως
 εἰς αὐτὰς ἐγγίνεσθαι τὴν θεαρχικὴν ἔλλαμψιν καὶ δι' αὐτῶν εἰς ἡμᾶς
 διαπορθμεύεσθαι τὰς ὑπὲρ ἡμᾶς ἐκφαντορίας.
 15 Οὕτω γοῦν ὁ νόμος, ὡς ἡ θεολογία φησί, δι' ἀγγέλων ἡμῖν ἔδωρήθη
 καὶ τοὺς κλεινοὺς γέ προ νόμου καὶ μετὰ νόμον ἡμῶν πατέρας ἀγγελοὶ
 πρὸς τὸ θεῖον ἀνήγον ἢ τὸ πρακτέον εἰσηγούμενοι καὶ πρὸς εὐθεϊαν
 ἀληθείας ὁδὸν ἐκ πλάνης καὶ ζωῆς ἀνιέρου μετάγοντες ἢ τάξεις ἱεράς ἢ
 20 μυστηρίων ὑπερκοσμίων κρυφίας ὁράσεις ἢ θείας τινὰς προαναρρήσεις
 ὑποφητικῶς ἀναφαίνοντες.

1 sqq Angeli ut mentes mentium ratione cum deo mentis origine cohaerent; cf DN 195,3 sqq;
 219,5 sqq; Plot Enn V 1,6,40 sqq; VI 9,10,8 sq; Gr Nyss Eun II 69; Chrys incomprehens I
 6; Dam problem 25 (I, p 43,21 sq) 6 ἀεὶ: Cf Mt 18,10; Jamb myst I 10 (p 36,9 sqq); Gr
 Nyss hom 8 in Cant 245,11–247,18; Gr Naz or 28,31; Procl inst 63; 169; 175 10
 πολλαχῶς: Cf DN 182,1 sqq 13 δι' αὐτῶν: Cf Jamb myst I 5 (p 16,13 sqq); Gr Naz or
 40,5; Procl de mal sub III 14 (p 194,8–10); id in Prm IV 56; IV 98; id inst 128 14
 διαπορθμεύεσθαι: Cf Pl Smp 202 e sq; Max Tyr philos VIII 8 (pp 97,9; 98,4); Thdt Ps 102,21
 (1692 D); Procl in Ti I 341,16–19 15 Cf Act 7,53; Gal 3,19; Hbr 2,2

PaRc PtPnRdFb Vv Fd Lc VcKa v

1 ἅγιοι: -αι e correctura Vc τὰ: τὰς Pa 2 καὶ τὰ om Pa τὰ om Rd καθ'
 e correctura 1 litt Vc θεαρχικῆς: ἱεραρχικῆς Pa 3 ἐν om PaRc (sed superscr)
 νοερῶς Vv 4 ἐμπορίαν Pa supra ἐμφέρεϊαν scr ὁμοίωσιν m rec Vc 5 αὐτῶν: αὐτῶν
 coniec Langerbeck 6 μένουσαι RcRdFdLcVcKa (cf 26,13; 43,3) post μένουσαι add
 πρῶτως καὶ πολλαχῶς Rc add τὴν πᾶσαν ζωὴν – πολλαχῶς (I 9–11) Pa 8 ἀρχικὰς
 e corr Vc ἀρχικὰς Pa 9 post αὐτὰς add τὰς ἐλλάμψεις Vc idem supra αὐτὰς scr
 Ka ἑαυτὰς FdLc (ἐ supra αὐτὰς add) 10 γινόμεναι VcKa 11 πρῶτος Ka
 τῆς: om Pt (sed supra add) in rasura 3 litt Pn 12 ἐγκρίτως PtRdFb εἰκότως Serg
 ἠξίωται Pt (sed corr) Pn ἠξίονται (o ex ω corr) Lc 13 εἰς αὐτὰς: εἰς ἑαυτὰς PaRc
 αὐταῖς FbVvVcKa ἐγγενέσθαι Rc ἐγκίνεσθαι Rd ἔκλαιψιν Pa 14 πορθμεύεσθαι
 Lc (sed corr) 15 ὁ νόμος: ὁμοίως Pa ὡς om Rc (sed supra add) 16 γε conieci:
 δὲ codd v ἡμῶν om Vv 17 ἢ om Pa del Rc πρακταῖον PaRdFb 18 ἢ
 alter: post ὑπερκοσμίων coll Pa iterat Rc 19 κρυφίους: in Vv legi non pot

- 180 C <3> Εἰ δὲ τις φαίη καὶ αὐτόθεν ἀμέσως ἐγγενέσθαι τισὶ τῶν ἁγίων
 θεοφανείας, μανθανέτω καὶ τοῦτο σαφῶς ἐκ τῶν ἱερωτάτων λογίων ὡς
 αὐτὸ μὲν ὃ τί ποτέ ἐστι τὸ τοῦ θεοῦ κρύφιον «Οὐδεὶς ἑώρακεν» οὐδὲ
 ὄψεται, θεοφάνειαι δὲ τοῖς ὁσίοις γέγονασιν κατὰ τὰς πρέπουσας θεῶ δια
 5 δὴ τινων ἱερῶν καὶ τοῖς ὁρῶσιν ἀναλόγων ὁράσεων ἐκφαντορίας. Ἡ
 πάνσοφος δὲ θεολογία τὴν ὄρασιν ἐκείνην, ἣτις ἐν ἑαυτῇ διαγεγραμμένην
 ἀνέφαινε τὴν θείαν ὡς ἐν μορφώσει τῶν ἀμορφώτων ὁμοίωσιν, ἐκ τῆς
 τῶν ὁρώντων ἐπὶ τὸ θεῖον ἀναγωγῆς εἰκότως καλεῖ θεοφάνειαν ὡς δι'
 αὐτῆς τοῖς ὁρῶσι θείας ἐγγινομένης ἐλλάμπους καὶ τι τῶν θείων αὐτῶν
 10 ἱερώς μουμένων. Ταύτας δὲ τὰς θείας ὁράσεις οἱ κλεινοὶ πατέρες ἡμῶν
 180 D ἐμουῦντο διὰ μέσων τῶν οὐρανίων δυνάμεων. Ἡ οὐχὶ καὶ τὴν ἱεράν τοῦ
 νόμου θεσμοθεσίαν ἢ τῶν λογίων παράδοσιν ὡς αὐτόθεν μὲν φησιν ἐκ
 θεοῦ τῷ Μωϋσῇ δεδωρημένην, ὅπως ἂν ἡμᾶς ἀληθῶς μύσην τὸ θείας
 181 A αὐτὴν εἶναι καὶ ἱεράς ὑποτύπωσιν, διδάσκει δὲ καὶ τοῦτο σαφῶς ἢ
 θεολογία τὸ δι' ἀγγέλων αὐτὴν εἰς ἡμᾶς προελθεῖν ὡς τῆς θεονομικῆς
 15 τάξεως ἐκεῖνο θεσμοθετοῦσης τὸ διὰ τῶν πρώτων τὰ δεύτερα πρὸς τὸ
 θεῖον ἀνάγεσθαι; Καὶ γὰρ οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ὑπερκειμένων τε καὶ ὑφειμένων
 νοῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὁμοταγέσιν οὗτος ὁ θεσμὸς ὄριστα παρὰ τῆς
 πάντων ὑπερουσίου ταξιαρχίας τὸ καθ' ἑκάστην ἱεραρχίαν πρώτας καὶ
 μέσας καὶ τελευταίας εἶναι τάξεις τε καὶ δυνάμεις καὶ τῶν ἡπτόνων εἶναι
 20 τοὺς θειοτέρους μύστας καὶ χειραγωγούς ἐπὶ τὴν θείαν προσαγωγήν καὶ
 ἔλλαμψιν καὶ κοινωνίαν.
- 181 B <4> Ὅρῳ δὲ ὅτι καὶ τὸ θεῖον τῆς Ἰησοῦ φιλανθρωπίας μυστήριον
 ἄγγελοι πρῶτον ἐμύθησαν, εἶτα δι' αὐτῶν εἰς ἡμᾶς ἢ τῆς γνώσεως
 25 χάρις διέβαινε. Οὕτω γοῦν ὁ θειότατος Γαβριήλ Ζαχαρίαν μὲν τὸν

2 θεοφανείας: Cf e g Gen 12,7; 28,13sq
 14 Cf EH 105,13 18sq Cf CH 40,17

3 Vide Joh 1,18; cf I Tim 6,16; I Joh 4,12
 25 Cf Lc 1,11sq

PaRc PtPnRdFb Vv Fd Lc VcKa v

1 ἐγγενέσθαι Pn (corr in ἐγγ-) ἐγενέσθαι PaRc 2 θεοφανείας PaPn (sed corr) FbVvFd
 σοφῶς PaRcPtPn 3 ποτ' Rd τοῦ om Rd (sed superscr) Lc 4 θεοφάνειαι PaFbFd
 γέγονασιν Pn (sed -v eras) Fb 5 δὴ om VcKa τινων ἱερῶν: τινος ἱεράς Pa ἵτινος
 ἱεράς Rc 5/6 ἢ γοῦν πάνσοφος (δὲ omisso) PaRc 6 αὐτῇ PaLc (sed sscr ἐ) 7
 θείαν: ἀλήθειαν Pt ante τῶν add ἐκ Pn ὁμοίωσιν ἴν' Vv (sed ἴν' exp) 8
 καλεῖσθαι PaRc θεοφάνειαν PaPn (sed corr) Fd 9 post αὐτῆς inser καὶ PaRc τι:
 τινων RcPtPn Lc (sed -vov eras) 11 ἐμοιοῦντο Fb 13 Μωσῆ Fb Μωσεί PaRcFdLc
 (corr e μωυσεῖ) Μωυσεῖ Ka (corr e μωυσεῖ) μύησαι PtPn μύησαιτο v μύσει FbKa
 (sed sscr η) 14 ἱεράς Pn ὑποτυπώσεις PaRcPtPn σοφῶς PaRcPnFbVvVc v
 15 τὸ om Pa 16 ἐκεινομοθετοῦσης Vv (sed sscr θεσ) 17 θείον e duobus litteris (an
 θν?) corr Pt ὑφειγμένων Pa ὑφειμένων Pt 18 νοῶν: om Pa (sed superscr ead m)
 νόων FdLc νόων Vc 19 post ὑπερουσίου add θεόθεν RdVv 20 τῶν e τὸν corr Vc
 22 ἐκλαμψιν Pa 23 Ἰησοῦ: Χριστοῦ PaRc 24 post εἶτα add καὶ Pn 25 τὸν om
 Rd (sed superscr)

5 ἱεράρχην ἐμυσταγωγῶγει τὸ προφήτην ἔσεσθαι τὸν ἐξ αὐτοῦ παρ' ἐλπίδα
 χάριτι θείᾳ γενησόμενον παῖδα τῆς ἀγαθοπρεπῶς καὶ σωτηρίως τῷ
 κόσμῳ ἐπιφανησομένης ἀνδρικήs τοῦ Ἰησοῦ θεουργίας, τὴν δὲ Μαριάμ
 ὅπως ἐν αὐτῇ γενήσεται τὸ θεαρχικὸν τῆς ἀφθέγκτου θεοπλαστίας
 10 μυστήριον. Ἔτερος δὲ τῶν ἀγγέλων τὸν Ἰωσήφ ἐξεπαίδευεν ὅπως ἀληθῶς
 ἐκπεπλήρωται τὰ θειωδῶς ἐπηγγελμένα τῷ προγόνῳ Δαυίδ, ἄλλος δὲ
 τοὺς ποιμένας ὡς τῇ τῶν πολλῶν ἀναχωρήσει καὶ ἡσυχίᾳ κεκαθαμένους
 εὐηγγελίζετο, καὶ σὺν αὐτῷ « Πλήθος στρατιᾶς οὐρανοῦ » τὴν πολυ-
 15 ὕμητον ἐκείνην παρεδίδου τοῖς ἐπὶ γῆs δοξολογίαν. Ἐνανεύσω δὲ καὶ
 πρὸς τὰς ὑπερτάτας τῶν λογίων φωτοφανείας. Ὁρῶ γὰρ ὅτι καὶ αὐτὸς
 Ἰησοῦς ἢ τῶν ὑπερουραίων οὐσιῶν ὑπερούσιος αἰτία πρὸς τὸ καθ' ἡμᾶς
 ἀμεταβόλως ἐληλυθῶς οὐκ ἀποπηδᾷ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ταχθείσης τε καὶ
 αἰρεθείσης ἀνθρωποπρεποῦς εὐταξίας, ἀλλ' εὐπειθῶς ὑποτάττεται ταῖς
 τοῦ πατρὸς καὶ θεοῦ δι' ἀγγέλων διατυπώσεις, καὶ διὰ μέσων αὐτῶν
 20 ἀγγέλλεται τῷ Ἰωσήφ ἢ πρὸς τοῦ πατρὸς οἰκονομηθεῖσα τοῦ υἱοῦ πρὸς
 Αἴγυπτον ἀναχώρησις καὶ αὖθις ἢ πρὸς τὴν Ἰουδαίαν ἐξ Αἰγύπτου
 μεταγωγή, καὶ δι' ἀγγέλων αὐτὸν ὀρῶμεν ὑπὸ ταῖς πατρικαῖς θεσμοθε-
 σίαις ταττόμενον. Ἐὼ γὰρ εἰπεῖν ὡς εἰδότες τὰ ταῖς ἱερατικαῖς ἡμῶν
 παραδόσεσιν ἐκπεφασμένα καὶ περὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ τὸν Ἰησοῦν ἐνισ-

181 C

3sq Cf Lc 1,26 sqq 5 Cf Mt 1,20 sqq 7 Cf Lc 2,8 sqq ἀναχωρήσει καὶ ἡσυχία:
 Cf DN 218,7 sqq; Pl Phd 83 a; id R 496 d 6; Ph migr Abr 190; Plot Enn I 1,12,18; Gr Nyss
 v Mos II (p 40,9); Procl theol plat II 11 (p 64,11 sq) 12 ἀμεταβόλως: Cf DN 135,2 sqq
 sim 12 sq Cf Phil 2,8 15–17 Cf Mt 2,13–21 19 sq Cf Lc 22,43

PaRc PtPnRdFb Vv Fd Lc VcKa v

1 μυσταγωγῆ Pa (sed corr) Rc post ἐλπίδα rasura 2–3 litt Ka 2 γενησόμενον
 Pt (sed corr) v ἀγαθοπρεποῦς Rc καὶ σωτηρίως post τῷ κόσμῳ coll Fb VvFdLc
 (ordinem sic immutandum significat supra kai et supra τῷ scriptis) VcKa τῷ corr e
 τὸ Pn 3 τοῦ: τῆs Rd θεουργίας: post θε 1 litt eras Vv ἱεουργίας Fb 4
 γενήσεται Rd v ἀφθέκτου RdFb 5 ante μυστήριον iteran τὸ Fd ἐξεπαίδευεν
 Pn Lc (sed corr) (cf 21,17; 34,20 sq et Schwyzer–Debrunner, Griech. Grammatik II p 277.4)
 6 τὰ: α e corr Lc 8 αὐτῷ: -ῶ e corr Pn στρατιᾶς Pn (sed corr) Fb οὐρανοῦ
 στρατιᾶς coll PtFbVvVcKa 9 post παρεδίδου ca 2 litt eras Lc τοῖς om Vv
 Ἐνανεύσω PaRc PtPnFdLc: ἀνανεύσωμεν RdFbVv VcKa v 10 φωτοφανείας PaRcPn
 (sed corr) FbFd 11 ἢ: καὶ v αἰτία: οὐσία Pa οὐσία Rc 13 post ἀλλὰ (sic)
 add καὶ VcKa ὑποτάττεται: ὑπαινίττεται FbVv 14 θεοῦ καὶ πατρὸς coll FbVv
 VcKa Serg διατυπώσει Pn (-v eras) FdLc (-v eras) VcKa 15 οἰκονομήθησα Rd
 υἱοῦ: Ἰησοῦ PtPnFdLc Serg 18 τὰ om Rc 19 τοῦ alter om Rc (sed add in mg)

¹⁸¹ D χύσαντος ἢ ὅτι καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς κατὰ τὴν ἡμῶν σωστικὴν ἀγαθουργίαν εἰς ἐκφαντορικὴν ἐληλυθὼς τάξιν « Ἄγγελος μεγάλης βουλήs » ἀνηγόρευται. Καὶ γὰρ ὡς αὐτὸς ἀγγελοπρεπῶς φησιν, ὅσα ἤκουσε παρὰ τοῦ πατρὸς ἀνήγγειλεν ἡμῖν.

---

2 Vide Jes 9,5   3/4 Cf Joh 8,26; 15,15

PaRc PtPnRdFb Vv Fd Lc VcKa v

---

1 ἢ om Pt (sed superscr ead m)   post αὐτὸς add ὁ v   σωστικὴν: σωματικὴν Fd
 2 εἰς: καὶ PaRc   3 Καὶ: ἢ Rc (sed corr)   φησιν post αὐτὸς coll Fd   ἤκουσα Rd
 4 ἀνήγγειλα Rd

〈V.〉

Αὕτη μὲν οὖν ἐστὶν ὡς καθ' ἡμᾶς ἡ αἰτία τῆς ἀγγελικῆς ἐν τοῖς λογίοις 196 B
 ἐπωνυμίας, ἐρευνῆσαι δὲ ὡς οἶμαι χρὴ δι' ἣν αἰτίαν οἱ θεολόγοι πάσας
 μὲν ἅμα τὰς οὐρανίας οὐσίας ἀγγέλους καλοῦσι, πρὸς δὲ τὴν ἐκφαντορίαν
 ἐρχόμενοι τῶν ὑπερκοσμίων αὐτῶν διακοσμήσεων τάξιν ἀγγελικὴν ἰδίως
 5 ὀνομάζουσι τὴν συμπληρωτικῶς ἀποπερατοῦσαν τὰ θεῖα καὶ οὐράνια
 τάγματα· πρὸ ταύτης δὲ ὑπερκειμένως τάττουσι τοὺς ἀρχαγγελικοὺς
 διακόσμους, τὰς τε ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας καὶ τὰς δυνάμεις ὅσας τε
 τούτων ὑπερβεβηκυίας οὐσίας αἱ τῶν λογίων ἴσασιν ἐκφαντορικαὶ πα-
 ραδόσεις. Φαμέν δὲ ὅτι κατὰ πᾶσαν ἱερὰν διακόσμησιν αἱ μὲν ὑπερβεβη-
 10 κυῖαι τάξεις ἔχουσι καὶ τὰς τῶν ὑφειμένων διακοσμήσεων ἐλλάμψεις καὶ
 δυνάμεις, ἀμέθεκτοι δὲ τῶν αὐτὰς ὑπερκειμένων εἰσὶν αἱ τελευταῖαι. Τὰ
 μὲν οὖν ἀγιώτατα τῶν ὑπερτάτων οὐσιῶν τάγματα καὶ ἀγγέλους κα- 196 C
 λοῦσιν οἱ θεολόγοι. Καὶ γὰρ εἰσὶν ἐκφαντορικὰ καὶ αὐτὰ τῆς θεαρχικῆς
 ἐλλάμψεως. Τὴν τάξιν δὲ τὴν τῶν οὐρανίων νοῶν τελευταίαν οὐκ ἔχει
 15 λόγον ἀρχὰς ἢ θρόνους ἢ Σεραφίμ ὀνομάζειν. Οὐδὲ γὰρ ἐστὶν ἐν μετουσίᾳ
 τῶν ὑπερτάτων δυνάμεων, ἀλλ' ὥσπερ αὕτη τοὺς καθ' ἡμᾶς ἐνθέους
 ἱεράρχας ἀνάγει πρὸς τὰς ἐγνωσμένας αὐτῇ τῆς θεαρχίας αὐγὰς, οὕτω
 καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς οὐσιῶν αἱ πανιέροι δυνάμεις ἀναγωγικαὶ πρὸς τὸ
 20 θεῖον εἰσι τῆς ἀποπληρούσης τὰς ἀγγελικὰς ἱεραρχίας διακοσμήσεως –
 εἰ μὴ ἄρα τις καὶ τοῦτο φαίη τὸ κοινὰς εἶναι πάσας τὰς ἀγγελικὰς
 ὀνομασίας κατὰ τὴν πασῶν τῶν οὐρανίων δυνάμεων εἰς τὸ θεοειδὲς καὶ 196 D
 τὴν ἐκ θεοῦ φωτοδοσίαν ὑφειμένην καὶ προὔχουσαν κοινωνίαν. Ἄλλ' ἵνα
 μᾶλλον ἡμῖν ὁ λόγος διευκρινηθεῖ, κατίδωμεν ἱερῶς τὰς ἐν τοῖς λογίοις
 ἐκπεφασμένας ἀγιοπρεπεῖς ἰδιότητας ἐκάστης οὐρανίας διακοσμήσεως.

9 sqq Cf Procl inst 57; 97; 150; id in Alc 199,5 sqq 11 sqq Cf Procl in Cra 75,14 sqq

PaRc PtPnRdFb Vv Fd Lc VcKa v

capitū praem κεφάλαιον Ἐ διὰ τί πᾶσαι αἱ οὐράνιαι οὐσίαι κατὰ κοινῶν ἀγγελοὶ λέγονται
 codd v (οὐράνιοι Rc) κεφ. Ἐ post λέγονται coll Fd 1 ἢ suo loco collocavi: om PaRc
 PtPnFd LcVcKa post ὡς coll RdFbVv v 3 οὐρανίου PtPnRdLc v 4 ἐρχόμενος Pa
 ἀνερχόμενοι Rc 6 πράγματα PaRc post πρὸ 1 litt eras Vc pr (sed inser o man
 ead ut vid) Ka 7 τε prius om FbVv τὰς alter om Fd eras Lc 8 ἐκφαντορικῆς
 Pa 10 τὰς om Pt (sed add in mg) ante καὶ add τε Pt 11 post δὲ add καὶ Fd
 post Tā spatium 2–3 litt Vc 12 ὑπερτάτων: ὑπερ- e corr (an ex ὑπο-?) Fd 13
 ἐκφαντορικῆς Fb 14 ἐλλάμψεως: post -μ- 1 litt eras Ka τὴν om Lc (sed superscr)
 νόων FdLc (corr e νοῶν) 15 σεραφεῖμ Pa σεραφίμ Lc 16 αὐτῇ PaRcPnRd 17
 αὐτῇ Fd 18 post οὐσιῶν add ἔτι Pa πανιέροι: ἀνιέροι Pa 21 τὴν om, sed sscr
 ead man ut vid Fd, eras Lc τῶν om Pn 23 ἡμῖν om Pa (sed sscr ead man ut vid)
 Serg κατίδωμεν Vv κατείδωμεν PaRc PtPn (sed corr) 24 post διακοσμήσεως add
 τέλος τοῦ Ἐ κεφαλαίου Vc

〈VI.〉

- 200 C 5 <1> Ὅσοι μὲν εἰσι καὶ οἶοι τῶν ὑπερουρανίων οὐσιῶν οἱ διάκοσμοι καὶ ὅπως αἱ κατ' αὐτοὺς ἱεραρχία τελοῦνται, μόνη ἀκριβῶς εἶδέναι φημί τὴν θεωτικὴν αὐτῶν τελεταρχίαν, προσέτι καὶ αὐτοὺς ἐγνωκέναι τὰς οἰκείας δυνάμεις τε καὶ ἐλλάμψεις καὶ τὴν ἑαυτῶν ἱεράν καὶ ὑπερκόσμιον εὐταξίαν. Ἀδύνατον γὰρ ἡμᾶς εἶδέναι τὰ τῶν ὑπερουρανίων νοῶν μυστήρια καὶ τὰς ἀγνωτάτας αὐτῶν τελειώσεις, εἰ μὴ που φαίη τις ὅσα δι' αὐτῶν ἡμᾶς ὡς τὰ οἰκεία καλῶς εἰδόντων ἢ θεαρχία μεμυσταγωγῆκεν. Οὐκοῦν ἡμεῖς μὲν οὐδὲν αὐτοκινήτως ἐροῦμεν· ὅσα δὲ τῶν ἀγγελικῶν θεαμάτων ὑπὸ τῶν ἱερῶν θεολόγων ἐθεωρήθη, ταῦτα μυηθέντες ἡμεῖς ὡς οἶοι τέ ἐσμεν ἐκθησόμεθα. 10
- 200 D 15 <2> Πάσας ἢ θεολογία τὰς οὐρανίας οὐσίας ἐνέα κέκληκεν ἐκφαντορικαῖς ἐπωνυμίαις· ταύτας ὁ θεὸς ἡμῶν ἱεροτελεστής εἰς τρεῖς ἀφορίζει τριαδικὰς διακοσμῆσεις. Καὶ πρώτην μὲν εἶναι φησι τὴν περὶ θεὸν οὖσαν ἀεὶ καὶ προσεχῶς αὐτῷ καὶ πρὸ τῶν ἄλλων ἀμέσως ἠνῶσθαι παραδεδομένην. Τοὺς τε γὰρ ἀγνωτάτους θρόνους καὶ τὰ πολυόμματα καὶ 20
- 201 A 20 πολυπτερά τάγματα Χερουβίμ Ἑβραίων φωνῇ καὶ Σεραφίμ ὀνομασμένα κατὰ τὴν πάντων ὑπερκειμένην ἐγγύτητα περὶ θεὸν ἀμέσως ἰδρῦσθαι φησι παραδίδοναι τὴν τῶν ἱερῶν λογίων ἐκφαντορίαν. Τὸν τριαδικὸν οὖν τοῦτον διάκοσμον ὡς ἓνα καὶ ὁμοταγῆ καὶ ὄντως † πρώτην ἱεραρχίαν ὁ κλεινὸς ἡμῶν ἔφη καθηγεμῶν, ἧς οὐκ ἔστιν ἕτερα θεοειδεστέρα καὶ ταῖς πρωτουργοῖς τῆς θεαρχίας ἐλλάμψεσιν ἀμέσως προσεχεστέρα, δευτέρα

1 sq Cf Chrys incomprehens IV 2; Thdt Ps 102,21 (1692 C sq) 11 sq Ordinis angelorum mentionem faciunt Cyr H catech 23 myst 5,6; Gr Naz or 28,31; Gr Nyss hom 15 in Cant 445,13—446,10; Didym Trin II 20; Chrys catech bapt VII 20; Thdt Ps 102,21 (1692 C) 12 sq Cf Procl theol plat IV 3 passim 14 ἀμέσως: Cf Procl inst 128 16 sq Cf Ex 25,17—21; II Chron 3,10—13; Ps 79,1 et sim; Jes 6,1 sqq; Ez 10,1 sqq; Eph 1,21; Col 1,16; I Thess 4,16; Judas 9

Pa (def a 3 τελεταρχίαν) Rc PtPnRdFb Vv Fd Lc VcKa v

capiti praem κεφάλαιον $\bar{\sigma}$ τίς ἢ πρώτη τῶν οὐρανίων οὐσιῶν διακόσμησις, τίς ἢ μέση, τίς ἢ τελευταία codd v (οὐσιῶν om FdKa κεφ $\bar{\sigma}$ post τελευταία coll Fd) 1 inter ὑπε- et οὐρανίων 2 litt eras Lc ἐπουρανίων PaRcPt (sed corr) Pn (cf l 5) Rd 3 θεοπτικὴν Vv θεωρητικὴν PaRc αὐτοῦς: αὐτῶν Rc 4 τὴν ἱεράν αὐτῶν PtPnRdLc (sed sscr é alt man) 5 ἐπουρανίων Rd νόων FdLc 7 ὡς: ω · Ka (sed sscr σ ead man ut vid) 9 ἐθεωρήθη: εθεω in rasura 3 litt Pn ἡμεῖς om Fd eras Lc 10 ἐκθησόμεθα Rc 11 οὐρανίας Lc e corr ut vid: οὐρανίους PnRd v 12 ἡμῖν Rd ἱεροτελετής RdFd εἰς τρεῖς: -ς τ in rasura Pn 14 καὶ alter om Vv ἐνώσθαι Lc παραδεχομένη PnPn 15 πολυόμματα Fb 16 σεραφίμ FdLc χαιρουβίμ Rd ὀνομασμένα Pn(sed corr)Lc 17 ὑπερκειμένην om Pt ἰδρῦσθαι RcPnLc(sed corr) v 18 post παραδίδοναι add τε PtPnLc(sed eras) 19 † deesse videtur tertium attributum. An καὶ alt delendum? 20 κλεινός: κοινός Rc

δ' εἶναι φησιν τὴν ὑπὸ τῶν ἐξουσιῶν καὶ κυριοτήτων καὶ δυνάμεων συμπληρουμένην καὶ τρίτην ἐπ' ἐσχάτων τῶν οὐρανίων ἱεραρχιῶν τὴν τῶν ἀγγέλων τε καὶ ἀρχαγγέλων καὶ ἀρχῶν διακόσμησιν.

<VII.>

<1> Ταύτην ἡμεῖς ἀποδεχόμενοι τὴν τῶν ἀγίων ἱεραρχιῶν τάξιν φαμέν 205 B
 5 ὅτι πᾶσα τῶν οὐρανίων νοῶν ἐπωνυμία δῆλωσιν ἔχει τῆς ἐκάστου
 θεοειδοῦς ιδιότητος. Καὶ τὴν μὲν ἀγίαν τῶν Σεραφίμ ὀνομασίαν φασὶν οἱ
 τὰ Ἑβραίων εἰδότες ἢ τὸ ἐμπρηστάς ἐμφαίνειν ἢ τὸ θερμαίνοντας, τὴν
 δὲ τῶν Χερουβὶμ πλήθος γνώσεως ἢ χύσιν σοφίας. Εἰκότως οὖν ἡ πρώτη
 τῶν οὐρανίων ἱεραρχιῶν πρὸς τῶν ὑπερτάτων οὐσιῶν ἱερουργεῖται
 10 τάξιν ἔχουσα τὴν πασῶν ὑψηλοτέραν τῶ περι θεὸν ἀμέσως ἰδρῦσθαι καὶ
 τὰς πρωτουργοὺς θεοφανείας καὶ τελειώσεις εἰς αὐτὴν ὡς ἐγγυτάτην
 ἀρχικωτέρως διαπορθμεύεσθαι. Θερμαίνοντες γοῦν ὀνομάζονται καὶ θρό-
 νοι καὶ χύσις σοφίας ἐκφαντορικῶ τῶν θεοειδῶν αὐτῶν ἕξων ὀνόματι.
 Τὸ μὲν γὰρ ἀεικίνητον αὐτῶν περὶ τὰ θεῖα καὶ ἀκατάληκτον καὶ τὸ θερμὸν
 15 καὶ ὄξύ καὶ ὑπερζέον τῆς προσεχοῦς καὶ ἀνευδότητος καὶ ἀκλινοῦς ἀεικινή- 205 C
 σίας καὶ τὸ τῶν ὑποβεβηκότων ἀναγωγικῶς καὶ δραστηρίως ἀφομοιω-
 τικὸν ὡς ἀναζέον ἐκεῖνα καὶ ἀναζωπυροῦν ἐπὶ τὴν ὁμοίαν θερμότητα,
 καὶ τὸ πρηστηρίως καὶ ὀλοκαύτως καθαρτικὸν καὶ τὴν ἀπερικάλυπτον
 καὶ ἄσβεστον ἔχουσαν ὡσαύτως αἰε φωτοειδῆ καὶ φωτιστικὴν ιδιότητα,

5 sq Cf Pl Cra 428 e 1—4; Procl in Cra 72,12 sq 6 sq Cf Cyr ador 9 (601 A sq); Hieron
 in Is III 6,2,3—6.7 8 Cf Ph v Mos II 97; Clem str V 35,6; Or hom 5,3 in Num (p
 29,18); 10,3 (p 74,7 sq) 11 πρωτουργοῦς: Cf Procl inst 110; 151 sq 14 ἀεικίνητον:
 Cf CH 54,11; Gr Nyss hom 15 in Cant 445,18 18 Cf Gr Naz or 28,31 (72 A)

Rc PtPnRdFb Vv Fd Lc VcKa v

1 δ': om PtLc (sed add δὲ in mg) δὲ Rc (sed post εἶναι coll) PnRdFbFdVcKa φασὶ Rc
 2 τρίτην: τρίτων Pt η in rasura 2 litt Pn ἐσχάτω PtPnRdVcKa ἱεραρχῶν Vv v
 capiti praem κεφάλαιον ᾿Z περὶ τῶν σεραφίμ καὶ χερουβίμ καὶ τῶν θρόνων καὶ περὶ τῆς
 πρώτης αὐτῶν ἱεραρχίας FbVvVcKa v item sed ante χερουβίμ add τῶν RcPtPnRdFd
 (σαραφίμ κεφ. ᾿Z post ἱεραρχίας coll) Lc (κεφ. ᾿Z coll post ἱεραρχίας; σαραφίμ) 5 νόων
 FdLc 6 σεραφίμ: ε in rasura Pn σαραφίμ FdLc φασὶν om v 8 τῶν om v
 ante πλήθος add ἢ Rc 9 ante πρὸς add οὐ Vc 10 τῶ scripsi: τὸ codd (Pn e corr)
 τῶ — ἰδρῦσθαι om v (sed adnot in apparatu) Serg ἰδρῦεσθαι RcLc(sed ε eras) 11
 πρωτουργοῦσας Rc πρωτουργοὺς Rd θεοφανείας FbFd εἰς om Pt 13 χύσεις
 Rc ἐκφαντορικῶς Vv (sed-ς eras) 14 ἀεικίνητων RcPnFd ἀκίνητων Fb (sed corr m
 ead ut vid) 15 ante ὄξύ add τὸ PtPnLc (m rec in rasura) v 16 καὶ τὸ e corr Ka τὸ
 om Rd (sed superscr ead m)

πάσης ἀλαμποῦς σκοτοποΐας ἐλάτειραν οὔσαν καὶ ἀφανιστικὴν ἢ τῶν
 Σεραφίμ ἐπωθυμία ἐκφαντορικῶς διδάσκει, ἢ δὲ τῶν Χερουβίμ τὸ γνωστι-
 κὸν αὐτῶν καὶ θεοπτικὸν καὶ τῆς ὑπερτάτης φωτοδοσίας δεκτικὸν καὶ
 θεωρητικὸν ἐν πρωτουργῶ δυνάμει τῆς θεαρχικῆς εὐπρεπείας καὶ τῆς
 σοφοποιοῦ μεταδόσεως ἀναπεπλησμένον καὶ κοινωνικὸν ἀφθόνως πρὸς
 τὰ δεύτερα τῇ χύσει τῆς δωρηθείσης σοφίας, ἢ δὲ τῶν ὑψηλοτάτων καὶ
 208 D ἐπηρμένων θρόνων τὸ πάσης ἀμιγῶς ἐξηρῆσθαι περιπεζίας ὑφέσεως καὶ
 τὸ πρὸς τὸ ἀναντες ὑπερκοσμίως ἀνωφερές καὶ πάσης ἐσχατίας ἀρρεπῶς
 ἀνωκισμένον καὶ περὶ τὸν ὄντως ὕψιστον ὀλικαῖς δυνάμεσιν ἀκατασείστως
 καὶ εὐσταθῶς ἰδρυμένον καὶ τῆς θεαρχικῆς ἐπιφοιτήσεως ἐν ἀπαθείᾳ πάση
 καὶ ἀυλία δεκτικὸν καὶ τὸ θεοφόρον καὶ θεραπευτικῶς ἐπὶ τὰς θείας
 ὑποδοχὰς ἀναπεπταμένον.
 208 A <2> Αὕτη μὲν ἢ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ὡς καθ' ἡμᾶς ἐκφαντορία· λεκτέον
 δὲ τίνα τὴν ἱεραρχίαν αὐτῶν οἰόμεθα. Τὸ μὲν γὰρ ἀπάσης ἱεραρχίας
 σκοπὸν τῆς θεομιμήτου θεοειδείας ἐξηρτημένον ἀρρεπῶς εἶναι καὶ τὸ
 15 διαιρεῖσθαι πᾶσαν ἱεραρχικὴν πραγματείαν εἰς μετοχὴν ἱεράν καὶ μετά-
 δοσιν καθάρσεως ἀμιγοῦς καὶ θείου φωτὸς καὶ τελεστικῆς ἐπιστήμης
 ἀρκούντως ἤδη πρὸς ἡμῶν εἰρηῆσθαι νομίζω. Νῦν δὲ εἰπεῖν ἀξίως εὐχομαι
 τῶν ὑπερτάτων νοῶν πῶς ἢ κατ' αὐτοὺς ἱεραρχία διὰ τῶν λογίων
 ἐκφαίνεται. Ταῖς πρώταις οὐσίαις, αἱ μετὰ τὴν οὐσιοποιὸν αὐτῶν θεαρχίαν
 20 ἰδρυμέναι καὶ οἷον ἐν προθύροις αὐτῆς τεταγμέναι πάσης εἰσὶν ἀοράτου
 καὶ ὀρατῆς ὑπερβεβηκυῖαι γεγυμνίας δυνάμεως, οἰκείαν οἰητέον εἶναι καὶ
 208 B κατὰ πᾶν ὁμοειδῆ τὴν ἱεραρχίαν. Καθαρὰς μὲν οὖν αὐτὰς ἡγητέον οὐχ
 ὡς ἀνιέρων κηλίδων καὶ μολυσμῶν ἡλευθερωμένους οὐδ' ὡς προσύλων
 ἀνεπιδέκτους φαντασιῶν, ἀλλ' ὡς πάσης ὑφέσεως ἀμιγῶς ὑψηλοτέρας
 25 καὶ παντὸς ὑποβεβηκόςτος ἱεροῦ κατὰ τὴν ὑπερτάτην ἀγνότητα πάσαις

6 sqq Cf Procl in R II 248,14 sqq 14 sqq Cf CH 17,10 sqq 21 προθύροις: Cf Plot
 Enn V 9,2,25 sq; Procl de mal sub III 14 (p 194,17) 25 Cf Gr Naz or 38,9 (321 A)

Rc PtPnPb (inc a 15 εἶναι) Rd (usque ad 15 εἶναι) Fb Vv Fd Lc VcKa v

1 ante πάσης add καὶ RdVv ἐλάτηραν LcKa(sed corr) ἐλάτεια Fb 2 σεραφίμ Lc
 post ἐπωθυμία add ἢ Rc 1 litt eras Lc 3/4 καὶ θεωρητικὸν om Lc (add in mg ead m ut
 vid) 5 ἀναπεπλασμένον v 6 δωρηθείσης Ka (sed corr) 7 ἀκριβῶς RcPt (sed
 corr) Pn v ἐξηρῆσθαι Pt post περιπεζίας 1 litt eras Lc 8 τὸ prius om FbVv
 τὸ alter om Pn v 9 ἀνωκισμένον RdKa(sed corr) τὸ Rc 10 ἐπιφυτήσεως Fb
 11 θεραπευτικῶς: δεκτικῶς Rc (sed superscr θεραπευτικῶς alt m) 12 ὑπεροχὰς Pt (corr
 ex ὑποδοχὰς) 13 αὐτῆ Rc post ὡς 1 litt eras Lc 14 Τὸ: τὸν RdVv v 15
 θεοειδίας Rd 16 πραγματίαν Fb εἰς δοχὴν Rc 17 τελετικῆς Ka 18
 ἀρκούντος Pn (sed corr) Fd πρὸς: παρ' Pb συνη PtPnPb 19 νόων FdLc
 ἢ: ἤδη Rc 20 αὐτῶν om Fb (sed add in mg) αὐτῶν Lc 22 γεγυμνίας Fb post
 δυνάμεως add ὡς Fb οἰκείαν: εἰκείαν Pn(corr in εἰκυῖαν) 23 πᾶσαν Fd ὁμο-
 ειδῆ: ὁμοειδεῖ PtPn (sed corr) 25 ἀμιγῶς: ἀμιγείς καὶ Rc 26 ὑποβεβηκόςτος: ο
 prim in rasura 2 litt (an fuit -er?) Lc ὑπερβεβηκόςτος RcPtPn

ταῖς θεοειδεστάταις δυνάμεσιν ὑπεριδρυμένας καὶ τῆς οἰκείας ἀεικινήτου
καὶ ταῦτοκινήτου κατὰ τὸ φιλοθέως ἄτρεπτον τάξεως ἀρρεπῶς ἀν-
εχομένας καὶ τὴν ἐπὶ τὰ χεῖρω κατὰ τι μείωσιν οὐδ' ὅλως εἰδυίας ἀλλ'
ἄπτωτον ἀεὶ καὶ ἀμετακίνητον ἔχουσας τὴν τῆς οἰκείας θεοειδοῦς ιδιότη-
5 τος ἀμιγεστάτην ἴδρυσιν· θεωρητικὰς δὲ αὖθις οὐχ ὡς αἰσθητῶν συμ-
βόλων ἢ νοερῶν θεωροῦς οὐδὲ ὡς τῇ ποικιλίᾳ τῆς ἱερογραφικῆς θεωρίας
ἐπὶ τὸ θεῖον ἀναγομένας, ἀλλ' ὡς πάσης αὐλοῦ γνώσεως ὑψηλοτέρου
10 φωτὸς ἀποπληρουμένας καὶ τῆς τοῦ καλλοποιοῦ καὶ ἀρχικοῦ κάλλους
ὑπερουσίου καὶ τριφανοῦς θεωρίας ὡς θεμιτὸν ἀναπιμπλαμένας, τῆς δὲ
Ἰησοῦ κοινωνίας ὡσαύτως ἡξιωμένας οὐκ ἐν εἰκόσιν ἱεροπλάστοις μορφω-
τικῶς ἀποτυποῦσι τὴν θεωργικὴν ὁμοίωσιν, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς αὐτῶ
πλησιαζούσας ἐν πρώτῃ μετουσίᾳ τῆς γνώσεως τῶν θεωργικῶν αὐτοῦ
φώτων καὶ μὴν ὅτι τὸ θεομίμητον αὐταῖς ὑπερτάτως δεδωρηται καὶ
15 κοινωνοῦσι κατὰ τὸ αὐταῖς ἐφικτὸν ἐν πρωτουργῶ δυνάμει ταῖς θεωρ-
γικαῖς αὐτοῦ καὶ φιλανθρώποις ἀρεταῖς· τετελεσμένας δὲ ὡσαύτως οὐχ
ὡς ποικιλίας ἱερᾶς ἀναλυτικὴν ἐπιστήμην ἔλλαμπομένας, ἀλλ' ὡς πρώτης
καὶ ὑπερεχούσης θεώσεως ἀποπληρουμένας κατὰ τὴν ὑπερτάτην ὡς ἐν
ἀγγέλοις τῶν θεωργιῶν ἐπιστήμην. Οὐ γὰρ δι' ἄλλων ἀγίων οὐσιῶν,
20 ἀλλὰ πρὸς αὐτῆς τῆς θεαρχίας ἱεραρχοῦμεναι τῶ ἐπ' αὐτὴν ἀμέσως
ἀνατείνεσθαι τῇ πάντων ὑπερεχούσῃ δυνάμει καὶ τάξει καὶ πρὸς τὸ
πάνανγον καὶ κατὰ πᾶν ἀρρεπῆς ἰδρύνονται καὶ πρὸς τὴν αὐλον καὶ
νοητὴν εὐπρέπειαν ὡς θεμιτὸν εἰς θεωρίαν προσάγονται καὶ τοὺς τῶν
θεουργιῶν ἐπιστημονικοὺς λόγους ὡς πρῶται καὶ περὶ θεὸν οὔσαι μυ-
οῦνται πρὸς αὐτῆς τῆς τελεταρχίας ὑπερτάτως ἱεραρχοῦμεναι.

1 sq Cf CH 31,7 9 τριφανοῦς θεωρίας: Cf DN 126,14–129,11 16 ποικιλίας ἱερᾶς:
Cf Procl in Prm V 274 (ποικιλία τῶν νοήσεων) ἀναλυτικὴν: Cf CH 51,1

Rc PtPnPbFb Vv Fa (a 16 ἔλλαμπομένας) Fd (usque ad 16 ἐπιστήμην) Lc VcKa v

1 ἀεικινήτου: αὐτοκινήτου RcPnLc (sed corr) v ἀεικινήτου καὶ om Pt 2 post φιλοθέως
add ἀρρενωπῶς Lc (sed -v- eras) ἀρρεπῶς eras Lc 3 κατὰ τι: κατὰ τη Rc sed
utrumque eras εἰδυίας: εἰ e corr Pn ε e corr Ka 4 ἀεὶ om Rc post ιδιότητος
rasura 7–8 litt Ka 6 ἢ om PtPnPbVv v νοερῶν: -ε- e correctura Pn θεωροῦς
Fb οὐδὲ: οὔτε Fd οὐδ' Lc ὡς: ω Ka(sed sscr 5 ead man) ποικιλίας Rc 8
τῆς om Lc (sscr ead man) κάλλους: καλοῦ Rc 9 τριφαοῦς Pb (sed corr) θεωρίας
Fb (sed corr) ἀναπιμπλάμενας Rc ἀναπιπλαμένας VcKa 10 post ἡξιωμένας add
καὶ Rc 11 ἀποτυπούσας Pn (sed corr) 14 κοινωνοῦσιν Pn (sed -v eras) 16
ποικιλίας: -ς e correctura ut vid Fb 17 ἀπορουμένας Lc (sed sscr πλη ead man) 18
θεουργικῶν Vv (sed κ eras) τῶν – προσάγονται (22) om Rc 19 τῶ: τὸ Lc
ἀμέσῳ v 20 inter καὶ et πρὸς lacuna 2 litt Lc τὸ ante πρὸς coll PnPb(corr in mg)
πρὸς τὸ e correctura Pt 21 κατὰ om Pn 23 θεωργικῶν Rc οὔσαι RcFa(sed
corr ead m)Lc(corr ex οὔσαι) supra μούνται scr καὶ τελούνται Vc μύονται Pt(sed
corr)Pn 24 ante πρὸς add καὶ Rc τῆς VcKa: om cett v superscr al m Lc

<3> Τοῦτο γοῦν οἱ θεολόγοι σαφῶς δηλοῦσι τὸ τὰς μὲν ὑφειμένας τῶν
 οὐρανίων οὐσιῶν διακοσμήσεις πρὸς τῶν ὑπερβεβηκτιῶν εὐκόσμως ἐκ-
 διδάσκεισθαι τὰς θεουργικὰς ἐπιστήμας, τὰς δὲ πασῶν ὑψηλοτέρας ὑπ'
 209 B αὐτῆς τῆς θεαρχίας ὡς θεμιτὸν τὰς μῆσεις ἐλλάμπεσθαι. Τινὰς μὲν γὰρ
 αὐτῶν εἰσάγουσι πρὸς τῶν προτέρων ἱερῶς μουμένας τὸ «Κύριον εἶναι 5
 τῶν οὐρανίων δυνάμεων» καὶ «Βασιλέα τῆς δόξης» τὸν εἰς οὐρανοὺς
 ἀνθρωποπρεπῶς ἀναληφθέντα, τινὰς δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦν διαπορούσας
 καὶ τῆς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτοῦ θεουργίας τὴν ἐπιστήμην μαθητιώσας καὶ
 ταύτας αὐτὸν Ἰησοῦν ἀμέσως μουῦντα καὶ πρωτοδότης αὐταῖς ἐκφαί-
 νοντα τὴν αὐτοῦ φιλόνητον ἀγαθοῦργίαν. «Ἐγὼ» γὰρ φησι «δια- 10
 λέγομαι δικαιοσύνην καὶ κρίσιν σωτηρίου.» Ἄγαμαι δὲ ὅτι καὶ τῶν
 ὑπερουρανίων οὐσιῶν αἱ πρῶται καὶ τόσον ἀπάσας ὑπερκείμεναι τῶν
 θεαρχικῶν ἐλλάμψεων ὡς μεσοπετεῖς εὐλαβῶς ἐφίενται. Καὶ γὰρ οὐκ
 209 C αὐτόθεν ἐρωτῶσι «Διὰ τί σου ἐρυθρὰ τὰ ἱμάτια;», πρὸς ἑαυτὰς δὲ
 διαποροῦσι πρότερον, ἐνδεικνύμεναι μὲν ὅτι μαθητιῶσι καὶ τῆς θεου- 15
 ργικῆς γνώσεως ἐφίενται, μὴ προπηδῶσαι δὲ τῆς κατὰ θεῖαν πρόοδον
 ἐνδιδομένης ἐλλάμψεως. Οὐκοῦν ἡ πρώτη τῶν οὐρανίων νοῶν ἱεραρχία
 πρὸς αὐτῆς τῆς τελεταρχίας ἱεραρχουμένη τῶ ἐπ' αὐτὴν ἀμέσως ἀνατεί-
 νεσθαι τῆς παναγεστάτης καθάρσεως τοῦ ἀπλέτου φωτὸς τῆς προτελείου
 τελεσιουργίας ἀναλόγως αὐτῇ πληρουμένη καθαίρεται καὶ φωτίζεται καὶ 20
 τελεσιουργεῖται, πάσης μὲν ὑφέσεως ἀμιγῆς πρώτου δὲ φωτὸς πλήρης
 καὶ πρωτοδότης γνώσεως καὶ ἐπιστήμης μέτοχος ἀποτελουμένη. Συν-
 ελῶν δὲ καὶ τοῦτο φαίην ἂν οὐκ ἀπεικότως ὅτι καὶ κάθαρσις ἐστὶ καὶ
 φωτισμὸς καὶ τελείωσις ἡ τῆς θεαρχικῆς ἐπιστήμης μετάληψις, ἀγνοίας

5sq Vide Ps 23,10   6sq Cf Mc 16,19; Lc 24,50—53; Act 1,9—11   7 διαπορούσας:
 Cf Jes 63,1; Just dial 36,6; Or Jo 6,56,288sq; Ath exp ps 22,8 (141 Csq); Gr Nyss ascens
 326,19—327,4; id Eun II 67—69   10sq Vide Jes 63,1   14 Vide Jes 63,2   15
 μαθητιῶσι: Cf Chrys incomprehens III 3; IV 2.3   18 ἀμέσως: Cf Procl inst 38   20
 Cf Procl inst 156

Rc PtPnPb (def a 19 παναγεστάτης; deest 1 fere folium) Fb Vv Fa Lc VcKa v

1 δηλοῦσιν Pn (sed v eras) FaLc (sed v eras) ὑφειμένας Fa 3 θεαρχικὰς Rc 4
 τῆς Vc add al m Lc: om cett v 5 εἰσάγουσιν Pn (sed-v eras) FbFa πρῶτέρων Pn
 (sed corr) τὸ: τὸν PtFbVv (sed corr) 6 τὸ PtFbVv (sed corr) 9 αὐτὸν ex
 αὐτῶν corr Fb 11 ἄγαμαι Pt (sed del) PnPbFbLc v add in mg velut variam lectionem
 Rc: θαυμάζω Pt (e correctura) VvFaVcKa adscr in mg velut variam lectionem Lc 12
 ὑπερουρανίων FbVvVcKa: ἐπουρανίων PtPnPbLc (sed del ἐπ-) v οὐρανίων RcFaLc (e
 correctura) cf 26,5 ἀπάσας Rc 13 οὐχ Fa 16 προδηλῶσαι Fb δὲ om
 Rc post κατὰ add τὴν Rc 17 ἡ om RcPt (sscr ead man) Pn νόων FaLc
 18 τῆς Vc: om cett v 19 προστελείου Pt 20 τελειουργίας PtPn αὐτῆ Ka
 21 τελεσιουργεῖται: -γει- in rasura Vc compresse scr in spatio 8—9 litt Ka 22 πρωτο-
 δότου: -του in rasura 1 litt Fb 23 τοῦτο: -o alter e corr (fortasse ex -ω) Ka

μὲν οἷον ἀποκαθαίρουσα τῆ κατὰ τάξιν ἐνδιδομένη γνώσει τῶν τελεω- 209 D
 τέρων μῆσεων, φωτίζουσα δὲ αὐτῇ τῇ θείᾳ γνώσει δι' ἧς καὶ καθαίρει
 τὴν οὐ πρότερον ἐποπτεύσασαν ὅσα νῦν ἐκφαίνεται διὰ τῆς ὑψηλοτέρας
 ἐλλάμψεως, καὶ τελειοῦσα πάλιν αὐτῶ τῶ φωτὶ τῇ καθ' ἕξιν ἐπιστήμη
 5 τῶν φανοτάτων μῆσεων.

⟨4⟩ Αὕτη μὲν οὖν ἐστὶν ὡς κατ' ἐμὴν ἐπιστήμην ἡ πρώτη τῶν
 οὐρανίων οὐσιῶν διακόσμησις ἢ «Κύκλω θεοῦ» καὶ περὶ θεὸν ἀμέσως 212 A
 ἐστηκυῖα καὶ ἀπλῶς καὶ ἀκαταλήκτως περιχορεύουσα τὴν αἰώνιον αὐτοῦ
 γνώσιν κατὰ τὴν ὑπερτάτην ὡς ἐν ἀγγέλοις ἀεικίνητον ἴδρυσιν, πολλὰς
 10 μὲν καὶ μακαρίας ὀρώσα καθαρῶς θεωρίας, ἀπλᾶς δὲ καὶ ἀμέσους μαρ-
 μαρυγὰς ἐλλαμπομένη, καὶ θείας τροφῆς ἀποπληρουμένη πολλῆς μὲν τῆ
 πρωτοδότῳ χύσει μᾶς δὲ τῆ ἀποικίλτῳ καὶ ἐνοποιῶ τῆς θεαρχικῆς
 ἐστιάσεως ἐνότητι, πολλῆς δὲ κοινωνίας θεοῦ καὶ συνεργίας ἡξιωμένη τῆ
 πρὸς αὐτὸν ὡς ἐφικτὸν ἀφομοίωσει τῶν καλῶν ἕξεων τε καὶ ἐνεργειῶν,
 15 πολλὰ δὲ τῶν θείων ὑπερκειμένως γινώσκουσα καὶ θεαρχικῆς ἐπιστήμης
 καὶ γνώσεως ἐν μετουσίᾳ κατὰ τὸ θεμιτὸν γινομένη. Διὸ καὶ ὕμνους αὐτῆς
 ἢ θεολογία τοῖς ἐπὶ γῆς παραδέδωκεν ἐν οἷς ἱερῶς ἀναφαίνεται τὸ τῆς
 ὑπερτάτης αὐτῆς ἐλλάμψεως ὑπερέχον. Οἱ μὲν γὰρ αὐτῆς αἰσθητῶς εἶπεῖν 212 B
 «Ὡς φωνὴ ὑδάτων» ἀναβοῶσιν «Εὐλογημένη ἡ δόξα κυρίου ἐκ τοῦ
 20 τόπου αὐτοῦ», οἱ δὲ τὴν πολυῦμνητον ἐκείνην καὶ σεβασμιωτάτην
 ἀνακράζουσι θεολογίαν «Ἄγιος ἅγιος ἅγιος κύριος Σαβαώθ, πλήρης
 πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ». Ταύτας δὲ τὰς ὑπερτάτας τῶν ὑπερου-
 ρανίων νοῶν ὕμνολογίας ἤδη μὲν ἐν τοῖς περὶ τῶν θείων ὕμνων ὡς
 ἐφικτὸν ἀνεπτύξαμεν καὶ εἴρηται περὶ τούτων ἐν ἐκείνοις ὡς καθ' ἡμᾶς

7 Vide Jes 6,2; cf DN 153,4 sqq; Schol 256,32 sqq; Apc 5,11; Pl Lg 898 a sqq; id Phdr 247 d 4;
 id Ti 34 a; Arist Cael 288 a 22 sqq; id Metaph 1072 a 21; b 9; id Ph 265 a 13 sqq; Plot Enn VI
 9,8,3 sqq; Procl in I Euc, def XV sq (p 153,14 sqq); id in Prm VI 148; Beierwaltes, Proklos,
 pp 165 sqq 8 ἀκαταλήκτως: Cf CH 21,6 sq περιχορεύουσα: Cf Pl Phdr 250 b 6
 12 ἀποικίλτῳ: Cf Pl Phdr 247 c 6 sqq 13 ἐστιάσεως: Cf DN 120,2; Pl Cra 401 c; id Phdr
 247 a 1; e 2; Gr Nyss or dom 2 (1145 A); Procl in Cra 79,9 sqq συνεργίας: Cf CH 18,16;
 Gr Naz or 28,31 (72 B) 19 sq Vide Ez 1,24; 3,12; Apc 19,6 21 sq Vide Jes 6,3

Rc PtPnPb (inc a 22 ὑπερτάτας) Fb Vv Fa Lc VcKa v

1 καθαίρουσα Rc κατὰ τάξιν: κατ' ἄξιαν FbVv v τελεωτέρων scripsi: τελειοτέρων
 codd v 2 αὐτῇ post τῆ coll Lc καὶ om Fa 3 νῦν: ἦν Rc 4 κατ' RcFbFa
 5 φαινοτάτων Pn (sed corr) φανοτάτων RcLc 6 ἡ om Rc πρώτη Rc 8
 ἀκαταλήπτως RcPt 11 θείαι Pn 12 πρωδότῳ Pn (sed corr) τῆ: τῆς Rc
 13 συνεργίας RcPtPn (sed corr) Lc 14 αὐτὸν: αὐτὴν Rc καλλῶν Fb 15
 πολλὰς RcPt γινώσκουσα Lc 16 γιγνομένη PnFbLc 18 αὐτῆς om Fb
 εἶπεῖν αἰσθητῶς coll FbVv 19 post ὑδάτων add πολλῶν FbVvVcKa v scil sec Apc 19,6
 (post πολλῶν 12—13 litt eras Vc) 21 ἀνακράζουσιν Fb 22 ταῦτα Fb οὐρανίων
 PtPn 23 νόων FaLc τῶν: ὦ e correctura in spatio 2—3 litt Vc 24 καθ' ἡμᾶς:
 ἐφικτὸν Rc

212 C ἱκανῶς, ἀφ' ὧν εἰς ὑπόμνησιν ἀρκεῖ φάναι τοσοῦτον κατὰ τὸν παρόντα
 καιρὸν ὅτι τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην ἢ πρώτη διακόσμησις ὡς θεμιτὸν
 ἔλλαμψεῖσα πρὸς τῆς θεαρχικῆς ἀγαθότητος, ταύτης ὡς ἀγαθοειδῆς
 5 ἱεραρχία καὶ τοῖς μετ' αὐτὴν ἐξῆς μεταδέδωκεν, ἐκεῖνο κατ' ἐπιτομὴν εἰπεῖν
 ὑψηγομένη τὸ τὴν σεβασμίαν αὐτὴν καὶ ὑπερεύφημον καὶ πανεύφημον
 θεαρχίαν θεμιτὸν εὐλόγως εἶναι πρὸς τῶν θεοδόχων ὡς ἐφικτὸν γινώ-
 σκεσθαι καὶ ὑμνεῖσθαι νοῶν (οὔτοι γάρ εἰσιν ὡς θεοειδεῖς οἱ θεῖοι « Τόποι »
 τῆς θεαρχικῆς ὡς τὰ λόγια φησι « καταπαύσεως ») καὶ μὴν ὅτι μονάς ἐστι
 καὶ ἓνας τρισυπόστατος ἀπὸ τῶν ὑπερουρανίων οὐσιῶν ἄχρι τῶν ἐσ-
 χάτων τῆς γῆς διεῖσα τὴν ἀγαθωτάτην αὐτῆς ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα
 10 πρόνοιαν ὡς πάσης οὐσίας ὑπεράρχιος ἀρχὴ καὶ αἰτία καὶ πάντων
 212 D ὑπερουσιῶς ἀσχετῶ συνοχηῇ περιδεδραγμένη.

〈VIII.〉

237 B <1> Μετιτέον δὲ νῦν ἡμῖν ἐπὶ τὴν μέσσην τῶν οὐρανίων νοῶν διακόσμη-
 σιν τὰς κυριότητας ἐκείνας ὑπερκοσμίους ὀφθαλμοῖς ὡς ἐφικτὸν ἐποπτεύ-
 ουσι καὶ τὰ ὄντως δυνατὰ θεάματα τῶν θείων ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων. 15
 237 C Καὶ γὰρ ἐκάστη τῶν ὑπὲρ ἡμᾶς οὐσιῶν ἐπωνυμία τὰς θεομιμήτους αὐτῶν
 ἐμφαίνει τοῦ θεοειδοῦς ἰδιότητος. Τῶν μὲν οὖν ἀγίων κυριοτήτων τὴν
 ἐκφαντορικὴν ὀνομασίαν οἶμαι δηλοῦν ἀδούλωτόν τινα καὶ πάσης ὑπο-
 πεζίας ὑφέσεως ἔλευθέραν ἀναγωγὴν οὐδεμιᾶ τῶν τυραννικῶν ἀνομοιο-

8 καταπαύσεως: Vide Jes 66,1; cf III Reg 8,30; II Chron 6,41; Judith 9,8; Ps 79,2; 98,1
 8/9 μονάς ἐστι καὶ ἓνας: Cf EH 66,9; DN 112,11; 168,22 sqq; Dt 6,4; Corp Herm IV 10 sqq
 (I, pp 53; 56 nota 28); Or princ I 1,6 (p 21,10 sqq); Jamb myst VIII 2; Ath hom in Mt 11,27
 (220A); Procl inst 114 9 sqq Cf CH 20,13 sqq 12 περιδεδραγμένη: Cf Jes 40,12
 16 sq Cf CH 27,5 sq 19 Cf EH 91,5 sq; Rm 8,21; Pl Phdr 248 e 3; id R VIII sq passim,
 praecipue 579 d sq; Gr Nyss hom opif 16 (184 A sq); id or dom 3 (1156 C); id v Mos II (pp
 41,15; 49,15); Thdr Mops catech V 18 (p 125); Procl in Prm IV 98

Rc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀφ': ἐφ' Rc μνήσιν Lc sscr υπο manus scholiastae 2 ὡς in rasura Ka 3
 ἀγαθοειδῆς: η e correctura Pn 4 μετ': μὲν Rc μετ' αὐτὴν corr in μετὰ ταύτην Pt
 5 σεβάσιμιον Pb καὶ πανεύφημον om, sed add in mg Fa 7 νόων FaLc 8
 καταπάσεως Lc (sed corr) 9 οὐρανίων Pt(sed ὑπὲρ add in mg) Lc(sed ὑπὲρ sscr) Ka
 (corr manus scholiastae) 10 inter δι- et -εῖσα 1 litt eras Lc ἀγαθοτάτην PnPbLc
 ἀγαθότητα τὴν Rc item, sed corr in ἀγαθοτάτην PtFa post τὰ add τὴν αὐτῆς ἐπὶ
 πάντα τα Rc 12 περιδεδραμένη Pn(sed corr) capiti praem κεφάλαιον H περι τῶν
 κυριοτήτων καὶ τῶν δυνάμεων καὶ τῶν ἐξουσιῶν καὶ περὶ τῆς μέσης αὐτῶν ἱεραρχίας codd
 sed καὶ τῶν prius om Rc 13 νόων FaLc 15 θεάματα om Lc (add in mg) 17
 ἐκφαίνει Pt (corr ex ἐμφ-) Fb v τὰς θεοειδεῖς Vv (sed corr) 18 οἶομαι PtPn
 (correxerunt ex οἶομαι) FbFaLc

τήτων οὐδενὶ τρόπῳ καθόλου κατακλινομένην, αὐτὴν ἐλευθεροπρεπῶς
 ὡς ἀμείλικτον κυριότητα πάσης μειωτικῆς δουλοποιίας ὑπερκειμένην,
 ἀνένδοτον ὑφείσει πάση καὶ ἐξηρημένην ἀπάσης ἀνομοιότητος, τῆς ὄντως
 κυριότητος καὶ κυριαρχίας ἀκαταλήκτως ἐφιεμένην καὶ πρὸς τὴν αὐτῆς
 5 κυρίαν ἐμφέριαν ὡς ἐφικτὸν ἑαυτὴν τε καὶ τὰ μετ' αὐτὴν ἀγαθοειδῶς
 διαπλάττουσαν, πρὸς οὐδὲν τῶν εἰκῆ δοκούντων, ἀλλὰ πρὸς τὸ κυρίως
 ὄν ὀλικῶς ἐπεστραμμένην καὶ κυριαρχικῆς αἰεὶ θεοειδείας ἐν μετουσίᾳ κατὰ
 τὸ δυνατὸν αὐτῇ γινομένην· τὴν δὲ τῶν ἁγίων δυνάμεων ἀρρενωπὸν 237 D
 τινα καὶ ἀκατάσειστον ἀνδρείαν εἰς πάσας τὰς κατ' αὐτὴν θεοειδεῖς
 10 ἐνεργείας, πρὸς μηδεμίαν ὑποδοχὴν τῶν ἐνδιδομένων αὐτῇ θεαρχικῶν 240 A
 ἐλλάμψεων ἀδρανῶς ἔξασθενοῦσαν, δυνατῶς ἐπὶ τὸ θεομίμητον ἀναγο-
 μένην οὐκ ἀπολείπουσαν ἑαυτῆς ἀνανδρίᾳ τὴν θεοειδῆ κίνησιν ἀλλ'
 ἀρρεπῶς ἀφορῶσαν εἰς τὴν ὑπερούσιον καὶ δυναμοποιὸν δύναμιν καὶ
 ταύτης εἰκόνα δυναμοειδῆ κατὰ τὸ ἐφικτὸν γινομένην καὶ πρὸς μὲν αὐτὴν
 15 ὡς ἀρχιδύναμον δυνατῶς ἐπεστραμμένην, πρὸς δὲ τὰ δευτέρα δυναμο-
 δότως καὶ θεοειδῶς προιοῦσαν· τὴν δὲ τῶν ἁγίων ἐξουσιῶν, τὴν ὁμοταγῆ
 τῶν θείων κυριοτήτων καὶ δυνάμεων, τὴν εὐκοσμον καὶ ἀσύμφυρτον περὶ
 τὰς θείας ὑποδοχὰς εὐταξίαν καὶ τὸ τεταγμένον τῆς ὑπερκοσμίου καὶ
 νοεῶς ἐξουσιότητος οὐ τυραννικῶς ἐπὶ τὰ χεῖρω ταῖς ἐξουσιαστικαῖς
 20 δυνάμεσιν ἀποκεχρημένης ἀλλ' ἀκρατήτως ἐπὶ τὰ θεῖα μετ' εὐταξίας 240 B
 ἀναγομένης τε καὶ τὰ μετ' αὐτὴν ἀγαθοειδῶς ἀναγούσης, καὶ πρὸς τὴν
 ἐξουσιοποιὸν ἐξουσιαρχίαν ὡς θεμιτὸν ἀφομοιομένης καὶ ταύτην ὡς
 δυνατὸν ἀγγέλοις ἀναλαμπύουσης ἐν ταῖς κατ' αὐτὴν εὐκόσμοις τάξεσι
 τῆς ἐξουσιαστικῆς δυνάμεως. Ταύτας ἔχουσα τὰς θεοειδεῖς ιδιότητας ἡ
 25 μέση τῶν οὐρανίων νόων διακόσμησις καθαίρεται μὲν καὶ φωτίζεται καὶ
 τελεσιουργεῖται καθ' ὃν εἴρηται τρόπον ὑπὸ τῶν θεαρχικῶν ἐλλάμψεων

9 Cf Pl R 429 b sqq

13 Cf DN 200,6 sqq

26 Cf CH 28,23 sqq

Rc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἐλευθεροπρεπῶς Lc (sed corr) 2 μειοτικῆς Pt 3 υφείσει Fb πάσης FbVvVcKa
 τῆς ὄντως κυριότητος om Rc 4 ἀκαταλήκτως: ἀκαταλύκτως Pb -η- e corr Fb
 αὐτῆς om Fa (sed add in mg ead m) 5 ἑαυτὴν: αὐτὴν Rc μεθ' αὐτὴν Pt μεθ' ἑαυτὴν
 FbVvVc Ka(e corr) 6 διαπράττουσαν Pt τὸ: τῷ Vv ὀλικὸν RcPn(sed corr)Pt
 ἐπιπετραμμένην v 7 αἰεὶ om Pb θεοειδείας Serg RcPtPnFaLc v: θεοειδίας Vv
 ἀγαθοειδείας Pb(-δίας)FbVcKa 8 post αὐτῆ lacuna 1 litt (an -v?) Fb 9 ἀνδρείαν
 RcPtPnPbFaVc v: ἀνδρίαν FbVvLc (corr ex -δρείαν) Ka κατ' αὐτὴν PbFbVv (-η- e
 correctura ut vid) VcKa: κατ' αὐτῶν RcPtPnFaLc(ω e corr) v 12 ἀνανδρεία PnFb
 θεοειδέϊ Pt 14 γινομένην corr in γιγνο- alt m eiusdem aetatis aut ead m alio stilo Fa
 16 καὶ θεο- om Fb(sed adscr in mg) προιοῦσαν Pt προιοῦσα Fb (sed -σ- prius eras)
 προιοῦσα v τὴν δὲ - ἐξουσιῶν om Fb 17 κυριωτήτων Vc (sed corr) 18
 ἀποδοχὰς Fb 19 οὐ τυραννικῶς: οὐπερ ἂν νομικῶς Rc 21 ἀπαγομένης Rc τὰ
 om Rc ante μετ' add μετὰ Fa (sed del) μετὰ ταύτην Fb VcKa καὶ alter om Fa
 25 νόων FaLc κατείρηται Lc (corr in καθείρεται)

ἐνδιδομένων αὐτῇ δευτέρως διὰ τῆς πρώτης ἱεραρχικῆς διακοσμῆσεως καὶ διὰ μέσης ἐκείνης δευτεροφανῶς διαπορθμευομένων.

- 240 C: <2> Ἀμέλει τὴν δι' ἄλλου λεγομένην φοιτᾶν εἰς ἄλλον ἄγγελον ἀκοὴν σύμβολον ποιησόμεθα τῆς πόρρωθεν ἐπιτελουμένης καὶ διὰ τὴν πρόοδον ἀμυδρουμένης εἰς δευτέρωσιν τελειώσεως. Ὡς γὰρ οἱ δεινοὶ περὶ τὰς ἱεράς ἡμῶν τελετάς φασὶ τὰς αὐτοφανεῖς τῶν θείων ἀποπληρώσεις τῶν δι' ἐτέρων θεοπτικῶν μεθέξεων εἶναι τελεωτέρας, οὕτως οἶμαι καὶ τῶν ἀγγελικῶν ἀξέων τὴν ἄμεσον μετουσίαν τῶν πρώτως ἐπὶ θεὸν ἀνατεινομένων ἐναργεστέραν εἶναι τῶν διὰ μεσότητος ἀποτελουμένων. Διὸ καὶ πρὸς τῆς ἡμῶν ἱερατικῆς παραδόσεως τελεστικά καὶ φωτουργοὶ καὶ καθαρτικά δυνάμεις οἱ πρῶτοι νόες ὀνομάζονται τῶν ὑφειμένων ὡς δι' αὐτῶν ἐπὶ τὴν πάντων ὑπερουσίον ἀρχὴν ἀναγομένων καὶ τῶν τελε- 5
240 D: ταρχικῶν καθάρσεων καὶ φωτισμῶν καὶ τελειώσεων ἐν μετουσίᾳ κατὰ τὸ αὐτοῖς θεμιτὸν γινομένων. Τοῦτο γὰρ ἐστὶ καθόλου τῇ θείᾳ ταξιαρχίᾳ θεοπρεπῶς νενομοθετημένον τὸ διὰ τῶν πρώτων τὰ δεύτερα τῶν θεαρχικῶν μετέχειν ἐλλάμψεων. Εὐρήσεις δὲ τοῦτο καὶ πολλαχοῦ τοῖς θεολόγοις ἐκπεφασμένον. Ἡνίκα γὰρ ἡ θεία καὶ πατρικὴ φιλανθρωπία τὸν Ἰσραὴλ ἐπιστρεπτικῶς ὑπὲρ τῆς ἱεράς αὐτοῦ σωτηρίας παιδεύσασα καὶ τιμωροῖς καὶ ἀτιθάσις ἔθνεσιν εἰς ἐπανόρθωσιν ἐκδεδωκυῖα τῇ παντοίᾳ 10
241 A: τῶν προνοουμένων ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταγωγῇ καὶ τῆς αἰχμαλωσίας ἠφίει καὶ πρὸς τὴν προτέραν ἐπεικῶς ἐπανῆγεν εὐπάθειαν, ὄρᾳ τῶν θεολόγων εἰς ὁ Ζαχαρίας ἕνα τῶν πρώτων ὡς οἶμαι καὶ περὶ θεὸν ἀγγέλων (κοινὸν γὰρ ὡς ἔφην ἐστὶ πᾶσι τὸ τῆς ἀγγελικῆς ἐπωνυμίας) πρὸς αὐτοῦ θεοῦ μαθόντα τοὺς περὶ τούτου «Παρακλητικούς» ὡς εἴρηται «λόγους», ἕτερον δὲ τῶν ὑφειμένων ἀγγέλων πρὸς ὑπάντησιν τοῦ πρώτου προ- 15
25 πορευομένου ὡς πρὸς ἐλλάμψεως ὑποδοχὴν καὶ μετάληψιν, εἶτα πρὸς

3sq; Cf CH 38,6sq; 44,17sq 14sq; Cf CH 18,10sq; Procl inst 38; 132; 140; id theol plat VI 2 (p 344,36sq Portus) 23 ἔφην: Cf CH, c V passim 24 Vide Zach 1,13

Pa (inc a 13 μετουσίᾳ) Rc PtPnPb (def a 6 τελετάς) Fb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἱεραρχικῶς Pt 2 ἐκείνης iterav Ka (sed alterum del) 4 σύμβουλον Rc (sed corr) ποιησόμεθα PtPnVcKa: ποιησόμεθα RcFbFaLc v Discernere non potui utrum ω in o an o in ω correctum sit in Pb et Vv 5 ἀμυδρουμένης Fa (sed corr ead m) 7 τελεωτέρας FbFaVcKa: τελεωτέρας RcVv τελειοτέρας PtPnLc(in mg adscr ε scil pro -ει-) v 9 ἐνεργεστέραν RcPtPn(sed corr)Vv 10 ἡμῶν post ἱερατικῆς coll FbFaLcVcKa τελεσταὶ VvFa(sed corr) καὶ prius om Rc 11 νῶς VcKa sed uterque corr ὑφειμένων Fa ὡς δι' αὐτῶν om Pn 12 τῶν om Fa (sed in mg parvis litt adscr) 14 γιγνομένων FbVcKa ταξιαρχεὶ Pa (α sscr ead m) 15 νενομοθετημένου Fb τῶν alter om Fa (sed sscr ead m) 16 καὶ om Pt πολλαχός, corr in πολλαχῶς Pn 18 παιδεύουσα Pa 19 ἀτιθάσις: supra σ sscr σ alterum Lc Ka ἀντιθάσις Vv ἐκδεδωκυῖας Fb 21 ἐπανῆγεν VvFaVcKa: ἐπανήγαγεν PaRcPtPnPbLc v 22 ὁ om Fb 23 θεοῦ corr in ὡς Lc 24 τούτος Pn 25 ὑφειμένων Fa τοῦ: τὸ Pa προσπορευομένου Lc (sed corr) 26 πρὸ Pt (sed s superscr)

αὐτοῦ τὴν θείαν βουλὴν ὡς πρὸς ἱεράρχου μουούμενον καὶ τὸ μῆσαι τὸν
 θεολόγον ἐπιτρεπόμενον ὅτι « Κατακάρπως κατοικηθήσεται Ἰερουσαλήμ
 ἀπὸ πλήθους ἀνθρώπων. » Ἔτερος δὲ τῶν θεολόγων Ἰεζεκιήλ καὶ πρὸς
 5 αὐτῆς φησι τοῦτο πανιέρως νενομοθετῆσθαι τῆς τοῖς Χερουβὶμ ἐπιβεβη- 241 B
 κυίας ὑπερενδόξου θεότητος. Τὸν γὰρ Ἰσραήλ ὡς εἴρηται πατρικῆ φι-
 λανθρωπία διὰ παιδείας ἐπὶ τὸ κρεῖττον μετάγουσα δικαιοσύνη θεοπρε-
 πεῖ τῶν ὑπευθύνων ἀποκρίνεσθαι τοὺς ἀνευθύνους ἐδικαίωσε· τοῦτο
 μνεῖται πρῶτος μετὰ τὰ Χερουβὶμ ὁ τὴν ὄσφυν σαπφείρω διεζωσμένος
 ὅς τὸν ποδήρη κατὰ σύμβολον ἱεραρχικὸν ἐνδεδύκει, τοὺς δὲ λοιποὺς
 10 ἀγγέλους, οἱ τοὺς πελέκεις εἶχον, ἡ θεία ταξιαρχία κελεύει πρὸς τοῦ
 προτέρου μνεῖσθαι τὴν περὶ τούτου θεοκρισίαν. Τῶ μὲν γὰρ ἔφη μέσσην
 διελθεῖν τὴν Ἰερουσαλήμ καὶ δοῦναι σημεῖον εἰς τὰ μέτωπα τῶν ἀνευθύνων
 ἀνδρῶν, τοῖς ἄλλοις δὲ « Πορεύεσθε εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ
 15 κόπτετε καὶ μὴ φείδεσθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν », « ἐπὶ δὲ πάντας ἐφ' οὓς 241 C
 ἔστι τὸ σημεῖον μὴ ἐγγίσητε. » Τί ἂν τις εἴποι περὶ τοῦ φήσαντος ἀγγέλου
 τῶ Δανιήλ « Ἐξῆλθεν ὁ λόγος » ἢ περὶ αὐτοῦ τοῦ πρώτου τὸ πῦρ ἐκ
 μέσου τῶν Χερουβὶμ ἀνειληφότος ἢ τὸ τούτου περισσότερον εἰς εὐταξίας
 ἀγγελικῆς ἀπόδειξις ὅτι τὰ Χερουβὶμ ἐμβάλλει τὸ πῦρ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ
 20 τὴν ἀγίαν στολὴν ἐνδεδυκότος ἢ περὶ τοῦ κεκληκότος τὸν θειότατον
 Γαβριήλ καὶ φήσαντος αὐτῶ « Συνέτισον ἐκείνον τὴν ὄρασιν » ἢ ὅσα ἄλλα
 πρὸς τῶν ἱερῶν θεολόγων εἴρηται περὶ τῆς τῶν οὐρανίων ἱεραρχιῶν
 θεοειδοῦς εὐκοσμίας, πρὸς ἣν ἡ τῆς παρ' ἡμῖν ἱεραρχίας εὐταξία κατὰ τὸ
 δυνατὸν ἀφομοιουμένη τὴν ἀγγελικὴν εὐπρέπειαν ὡς ἐν εἰκόσιν ἕξει,
 25 τυπουμένη δι' αὐτῆς καὶ ἀναγομένη πρὸς τὴν ὑπερούσιον ἀπάσης ἱε-
 ραρχίας ταξιαρχίαν;

1 Cf CH 49,1; EH 70,1 sqq 2/3 Vide Zach 2,8 4sq Cf Ez 10,18 8—15 Cf Ez
 9,2—6 16 Vide Dan θ' 9,23 16 sqq Cf Ez 10,6 sqq 20 Vide Dan 8,16

PaRc PtPnPb (a 9 ἐνδεδύκει) Fb Vv Fa Lc VcKa v

1 καὶ — ἐπιτρεπόμενον (2) om Fa 2 ἐπιστρεφόμενον Rc κατακάρπος Pa (sed corr)
 κατοικηθήσεται PaKa κατοικισθήσεται RcVv (corr e κατοικιθήσεται) 4 τοῦτο: τοῦ
 Fb νενομοθετῆσθαι Vv (corr e -τεῖσθαι): νενομοθετῆται PaRcPt (-θέτεται) Pn (corr e
 νομοθέτῆται) Lc νομοθετηθήναι FbFaVcKa v Serg (sed cf 34,15; EH 127,7) τῆς om
 PaRc 5 πατρικῆ: στρατηγικῆ Pa 6 θεοπρεπεῖ: -ει e corr Pn 8 τὰ om PaRc
 PtPnPb 9 ὅς: ὡς Rc 10 τοὺς om PaRc πελῦκας Pt πελεκύς Lc (sed corr)
 11 Τῶ: τὸ Pn 12 ante σημεῖον add τὸ PtPn v σημεία Fa 13 δὲ om Pa Πορεύεσθε
 PbFbVv VcKa v: πορεύεσθαι PaRc PtPn(sed corr)FaLc 14 κόπτετε: -ε e corr Pn
 φείδεσθαι RcPn(sed corr)FaLc οὓς: οὐ Fb (sed corr) οἷς v 15 ἔστιν FbFaLc
 ἐγγίσητε: -ε e corr Pn ἐπεγγίσητε PaRc ἀγγέλου: -λου e corr Fb 17 εὐταξίαν
 Fa (sed corr ead m) 18 post ὅτι add καὶ PaRc 19 εἰσδεδυκότος Pa (corr m rec ut
 vid) 20 ἐκείνων Ka (sed corr) ὅσα: ὅς Fb (sed corr) 21 ἱεραρχιῶν: θεαρχιῶν
 PaRc 24 τυπουμένη RcFb δι' — ἀναγομένη om Pa (sed sscr ead m) ἀναγομένη
 RcFb 25 ταξιαρχίαν om Pa add m rec

〈IX.〉

- 257 B <1> Λοιπὸς ἡμῖν εἰς θεωρίαν ἱερὰν διάκοσμος ὁ τὰς ἀγγελικὰς συ-
κλείων ἱεραρχίας ὁ πρὸς τῶν θεοειδῶν ἀρχῶν ἀρχαγγέλων τε καὶ ἀγ-
γέλων διακοσμούμενος. Καὶ πρῶτας μὲν εἰπεῖν ἀναγκαῖον οἶμαι κατὰ τὸ
ἔμοι δυνατὸν τὰς τῶν ἀγίων αὐτῶν ἐπωνυμιῶν ἐκφαντορίας. Ἐκφαίνει
γὰρ ἡ μὲν τῶν οὐρανίων ἀρχῶν τὸ θεοειδῶς ἀρχικὸν καὶ ἡγεμονικὸν 5
μετὰ τάξεως ἱερᾶς καὶ ταῖς ἀρχικαῖς πρεπωδεστάτης δυνάμεσι καὶ τὸ
πρὸς τὴν ὑπεράρχιον ἀρχὴν αὐτάς τε ὀλικῶς ἐπεστράφθαι καὶ ἐτέρων
ἀρχικῶς ἡγεῖσθαι καὶ τὸ πρὸς αὐτὴν ἐκείνην ὡς δυνατὸν ἀποτυποῦσθαι
τὴν ἀρχοποιὸν ἀρχὴν ἀναφαίνειν τε τὴν ὑπερούσιον αὐτῆς ταξιαρχίαν
τῆ τῶν ἀρχικῶν εὐκοσμίᾳ δυνάμεων. 10
- 257 C <2> Ἡ δὲ τῶν ἀγίων ἀρχαγγέλων ὁμοταγῆς μὲν ἐστὶ ταῖς οὐρανίαις
ἀρχαῖς· ἐστὶ γὰρ αὐτῶν τε καὶ τῶν ἀγγέλων ὡς ἔφην ἱεραρχία μία καὶ
διακόσμησις. Πλὴν ἐπεὶπερ οὐκ ἐστὶν ἱεραρχία μὴ καὶ πρῶτας καὶ μέσας
καὶ τελευταίας δυνάμεις ἔχουσα, ἡ τῶν ἀρχαγγέλων ἀγία τάξις κοινω-
νικῶς τῇ ἱεραρχικῇ μεσότητι τῶν ἄκρων ἀντιλαμβάνεται. Ταῖς τε γὰρ 15
ἀγιωτάταις ἀρχαῖς κοινωνεῖ καὶ τοῖς ἀγίοις ἀγγέλοις, ταῖς μὲν ὅτι πρὸς
τὴν ὑπερούσιον ἀρχὴν ἀρχικῶς ἐπέστραπται καὶ πρὸς αὐτὴν ὡς ἐφικτὸν
ἀποτυποῦται καὶ τοὺς ἀγγέλους ἐνοποιεῖ κατὰ τὰς εὐκόσμους αὐτῆς καὶ
τεταγμένας καὶ ἀοράτους ἡγεμονίας, τοῖς δὲ ὅτι καὶ τῆς ὑποφητικῆς ἐστὶ
τάξεως, τὰς θεαρχικὰς ἐλλάμψεις ἱεραρχικῶς διὰ τῶν πρῶτων δυνάμεων 20
ὑποδεχομένη καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτάς ἀγαθοειδῶς ἀγγέλλουσα καὶ δι'
ἀγγέλων ἡμῖν ἀναφαίνουσα κατὰ τὴν ἱερὰν ἐκάστου τῶν θείως ἐλλαμ-
πομένων ἀναλογίαν. Οἱ γὰρ ἄγγελοι, καθὼς ἤδη προειρηκάμεν,
260 A συμπληρωτικῶς ἀποπερατοῦσιν τὰς ὅλας τῶν οὐρανίων νοῶν διακοσμή-
σεις, κατὰ τὸ τελευταῖον ὡς ἐν οὐρανίαις οὐσίαις ἔχοντες τὴν ἀγγελικὴν 25

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

capiti praetm κεφάλαιον Θ̄ περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἀρχαγγέλων καὶ τῶν ἀγγέλων καὶ
περὶ τῆς τελευταίας αὐτῶν ἱεραρχίας codd (sed τῶν ἀρχῶν καὶ om Rc, καὶ τῶν ἀγγέλων
om Fa) v κεφάλαιον Θ̄ post ἱεραρχίας coll Fa 1 ἱερὰν om PaRc ὁ om Pa 2
inter ἱερ- et -αρχίας 1 litt eras Pn ἀρχαγγέλων: ἀγγέλων Fb sed ἀρχ- adscr m ead in
mg ἀγγελικῶν PaRc 4 ἐμφαίνει PbVvFa (sed corr) 5 ἡ μὲν: ἡμῖν Pb 6 ἀρχικαὶ
Pa (sed corr) πρεπωδεστάτης PnPbVcKa v: πρεπωδεστάταις PaRc PtVv(-ποδ-)FaLc
πρεποδεστάτες Fb 8 ἱεραρχικῶς PaRc ἡγεῖσθαι καὶ τὸ πρὸς om in fine paginae
Fa ἐκείνων PtPn (sed corr) 9 ἀναφαίνει Fa (sed v sscr ead m ut vid) 10 τῆ:
τὴν Rc εὐκοσμίαν PaRc 11 ὁμοταγεῖς Fb 12 μία – ἱεραρχία (13) om Ka
(add in mg m rec) 14 ἔχουσα post πρῶτας coll Vv (fortasse ut hiatus fugiat)
ἀγγέλων Fb (sed ἀρχ- sscr ead m) κοινωνικῶς τῆ: -s t- e corr Pn post κοινωνικῶς
add δὲ Ka 15 Ταῖς: τὰς Pa (sed corr) τε om Vv 16 ἀγιωτάταις: ἱερωτάταις
PaRcVv κοινωνεῖ Lc (sed supra o scr i ead m) 17 ἀπέστραπται Pt 19 τῆς:
τοῖς Pa (corr m rec) Pn (sed corr) 21 αὐτὰ Pa (sed corr) 22 θείων v 23 Οἱ:
ὅτι Vv ἤδη om PaRc Serg 24 νόων FaLc

ιδιότητα καὶ μᾶλλον πρὸς ἡμῶν ἄγγελοι παρὰ τοὺς προτέρους οἰκειότερον ὀνομαζόμενοι ὅσω καὶ περὶ τὸ ἐμφανεστέρον αὐτοῖς ἔστιν ἡ ἱεραρχία καὶ μᾶλλον περικόσμιοι. Τὴν μὲν γὰρ ὑπερτάτην ὡς εἴρηται διακόσμησιν ὡς τῷ κρυφίῳ πρωτοταγῶς πλησιάζουσαν κρυφιοειδῶς οἰητέον ἱεραρχεῖν τῆς δευτέρας, τὴν δὲ δευτέραν, ἣ συμπληροῦται πρὸς τῶν ἀγίων κυριοτήτων καὶ δυνάμεων καὶ ἐξουσιῶν, τῆς τῶν ἀρχῶν καὶ ἀρχαγγέλων καὶ ἀγγέλων ἱεραρχίας ἠγεῖσθαι, τῆς πρώτης μὲν ἱεραρχίας ἐμφανεστέρον, τῆς δὲ μετ' αὐτὴν κρυφιοειδέστερον, τὴν δὲ τῶν ἀρχῶν καὶ ἀρχαγγέλων καὶ ἀγγέλων ἐκφαντορικὴν διακόσμησιν ταῖς ἀνθρωπίναις ἱεραρχίαις δι' ἀλλήλων ἐπιστατεῖν, ἴν' ἢ κατὰ τάξιν ἢ πρὸς θεὸν ἀναγωγῆ καὶ ἐπιστροφή καὶ κοινωνία καὶ ἔνωσις καὶ μὴν καὶ ἡ παρὰ θεοῦ πάσαις ταῖς ἱεραρχίαις ἀγαθοπρεπῶς ἐνδιδομένη καὶ κοινωνικῶς ἐπιφοιτῶσα μετ' εὐκοσμίας ἱερωτάτης πρόοδος. Ἔνθεν ἡ θεολογία τὴν καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίαν ἀγγέλοις ἀπονευμένηκεν, ἄρχοντα τοῦ Ἰουδαίων λαοῦ τὸν Μιχαήλ ὀνομάζουσα καὶ ἄλλους ἔθνῶν ἑτέρων. «Ἔστησε» γὰρ ὁ ὕψιστος «ὄρια ἔθνῶν κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ.»

〈3〉 Εἰ δὲ τις φαίη· καὶ πῶς ὁ τῶν Ἑβραίων λαὸς ἀνήγετο μόνος ἐπὶ τὰς θεαρχικὰς ἐλλάμψεις; ἀποκριτέον ὅτι μὴ τὰς τῶν ἀγγέλων εὐθείας ἐπιστασίας αἰτιάσασθαι χρὴ τῆς τῶν ἑτέρων ἔθνῶν ἐπὶ τοὺς οὐκ ὄντας θεοὺς ἀποπλανήσεως, ἀλλ' αὐτοὺς ἐκείνους οἰκείαις ῥοπαῖς ἐκ τῆς ἐπὶ τὸ θεῖον εὐθείας ἀναγωγῆς ἀποπεπτωκότας τῇ φιλαυτίᾳ καὶ αὐθαδεῖα καὶ

8 Cf CH 40,4sq 14 Cf Dan 10,13.20sq 15 sq Vide Dt 32,8 18 εὐθείας: Cf DN 153,6; Procl theol plat VI 9 (p 364,13–16 Portus) 20sq Cf Pl R 617e; Or princ I praef 5 (p 12,8sq); III 1; Plot Enn V 1,1,1–22; Bas hom 9,3 Quod deus non auctor malorum (332 Csq); Gr Nyss hom opif 16 (184 B); 20 (200 A sq); id or dom 3/4 (1156 C; 1165 D sq); id v Mos II (p 55,2–5); Procl in Alc 143,7

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἡμᾶς PaRc ἄγγελοι παρὰ τοὺς προτέρους: ἐκφαντορικοὶ τῶν προτέρων ἄγγελοι Pt (e corr) VcKa post προτέρους add ἐκφαντορικοὶ Vv ἐκφαντορικοὶ τῶν προτέρων Pb τοὺς iterav (sed alter del) Pn οἰκειότερον Pn (sed corr) 3 περικόσμος PaRc (corr m rec) 4 κρυφιοειδῶς PaRcFbLc (sed corr) Ka 5 δὲ om Rc τὴν δὲ δευτέραν om Pt (add in mg ead m) 7 καὶ ἀγγέλων om Pa τῆς μὲν πρώτης VcKa ἱεραρχείας Pa (corr e -χεις) ἐκφανέστερον VcKa 8 μετὰ ταύτην Rc μετ' αὐτὴν e corr (μετὰ ταύτην?) Lc κρυφιοειδέστερον PaRcPt (sed in mg adsc κρυφιοειδ-) PnPbVvLc (sed corr) κρυφιοειδεστέραν Fb inter kai et ἀρχαγγέλων 3 litt eras Lc καὶ ἀγγέλων om Pn (add m rec in mg) 9 ἀνθρωπείας Fb (corr e -πιναις) v 10 -γῆ καὶ ἐπι- in rasura Fb ἐπιστροφὴν Fb 11 ante θεοῦ add τοῦ PaRcPtPnLc μὴν καὶ: μὲν Fb 12 ἱεραρχικαῖς PaVv post ἱεραρχικαῖς add ἡ Vv μετ' FbVcKa: ante μετ' add καὶ cet v 15 ἄλλους: corr in ἄλλων PaPn corr ex ἄλλων Lc ἑτέρους PaRcPn 16 ἀριθμὸν Fb (sed corr) 19 αἰτιάσθαι Pa ἔθνῶν om Pa (add in mg) 20 θεοὺς om Pa οἰκεία Pt (sed corr) 21 αὐθαδεῖα PaRcPnPbVvFa Vc(ut vid, sed corr)

τῆ τῶν αὐτοῖς δοκούντων θεοπρεπῶν ἀναλόγῳ σεβασμιότητι. Τοῦτο μαρτυρεῖται καὶ αὐτὸς ὁ τῶν Ἑβραίων λαὸς πεπονθέναι. « Ἐπίγνωσιν » γὰρ θεοῦ φησιν « ἀπίσω » καὶ ὀπίσω τῆς καρδίας σου ἐπορευθήσῃ. Οὐδὲ γὰρ ἠναγκασμένην ἔχομεν ζωὴν οὐδὲ διὰ τὴν τῶν προνοουμένων αὐτεξουσιότητα τὰ θεία φῶτα τῆς προνοητικῆς ἐλλάμψεως ἀπαμβλύνεται, 5
 260 D ἀλλ' ἢ τῶν νοερῶν ὄψεων ἀνομοιότης τὴν ὑπερπλήρη τῆς πατρικῆς ἀγαθότητος φωτοδοσίαν ἢ παντελῶς ἀμέθεκτον ποιεῖ καὶ πρὸς τὴν αὐτῶν ἀντιτυπίαν ἀδιάδοτον ἢ τὰς μετουσίας ποιεῖ διαφόρους, μικρὰς ἢ μεγάλας, ἀμυδρὰς ἢ φανὰς τῆς μιᾶς καὶ ἀπλῆς καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἐχούσης καὶ ὑπερηπλωμένης πηγαίας ἀκτίνας. Ἐπεὶ ὅτι γε καὶ τῶν ἐτέρων ἔθνων, 10
 261 A ἐξ ὧν καὶ ἡμεῖς ἀνενεύσαμεν ἐπὶ τὸ πᾶσιν ἐτοιμῶς εἰς μετάδοσιν ἀναπεπταμένον τοῦ θεαρχικοῦ φωτὸς ἀπειρόν τε καὶ ἄφθονον πέλαγος, οὐκ ἔκφυλοι τινες ἐπεστάτων θεοί, μία δὲ πάντων ἀρχὴ καὶ πρὸς ταύτην ἀνήγον τοὺς ἐπομένους οἱ καθ' ἕκαστον ἔθνος ἱεραρχοῦντες ἄγγελοι, τὸν Μελχισεδὲκ ἐνοητέον ἱεράρχην ὄντα φιλοθεώτατον οὐ τῶν οὐκ ὄντων, 15
 ἀλλὰ τοῦ ὄντως ὄντος ὑψίστου θεοῦ. Καὶ γὰρ οὐχ ἀπλῶς τὸν Μελχισεδὲκ οἱ θεόσοφοι οὐ φιλόθεον μόνον ἀλλὰ καὶ ἱερέα κεκλήκασιν ἢ ἵνα τοῖς ἐξέφροσιν ἐναργῶς ἐμφαίνωσιν ὅτι μὴ μόνον αὐτὸς ἐπὶ τὸν ὄντως ὄντα θεὸν ἐπέστραπτο, προσέτι δὲ καὶ ἄλλοις ὡς ἱεράρχης ἡγεῖτο τῆς ἐπὶ τὴν ἀληθῆ καὶ μόνην θεαρχίαν ἀναγωγῆς. 20
 261 B <4> Καὶ τοῦτο δὲ τὴν σὴν ἱεραρχικὴν σύνεσιν ὑπομνήσωμεν ὅτι καὶ τῷ Φαραῶ πρὸς τοῦ τοῖς Αἰγυπτίοις ἐπιστατοῦντος ἀγγέλου καὶ τῷ <τῶν> Βαβυλωνίων ἄρχοντι πρὸς τοῦ οἰκείου [καὶ] τὸ τῆς πάντων

2sq Vide Hos 4,6 3 Cf Jer 7,24 ὀπίσω: Cf Hos 5,11 6sq Cf CH 44,17sq; DN 147,17; Corp Herm X 4 (I, p 115,1 sqq); Clem str VII 6,6; Plot Enn VI 4,11,3sq; Jamb myst I 18 (praecipue p 54,1 sqq); Procl in Alc 122,21sq, 180,7sq; id inst 140; 142sq; id theol plat I 18 passim 9 ἀμυδρὰς: Cf Pl Phdr 250 b 3 12 ἄφθονον: Cf CH 18,5 πέλαγος: Cf Pl Smp 210 d 4; Bas Eun I 16 (qui voce πέλαγος ζωῆς utitur pro eadem re) 13 Cf Dt 6,4; Rm 10,12; I Cor 8,6; Eph 4,6; Arist Metaph 1076 a 3sq; Gr Nyss Eun I 531 (p 179,29) 14 οἱ ... ἄγγελοι: Cf Clem str VI 157,5; VII 6,4 16sq Cf Gen 14,18 22 Cf Gen 41,1sq 23 Cf Dan 2

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 θεοπρεπῶς PaRc ἀναλόγως PaRc ἀλόγῳ Vc inter τοῦ- et -το 2 litt eras Fa 4 οὔτε VvFaLc 8 ἀδιάδοτον: ο prius e corr Pn 9 ante ἀμυδρὰς add ἢ Lc 13 πρὸς om Fa (sscr m rec) ταύτην: αὐτὴν FaLc (corr e ταύτην ut vid)Pn(sed corr) 14 ἀνήγαγεν Pa ἐπομένους: ο prius e corr (ω?) Lc 15 νοητέον Rc οὐ τῶν: e corr Rc τῶν ὄντων Pa ὄντων: inter ὄ- et -ντων 1 litt eras Lc 16 ἀλλὰ τοῦ: ἀλλ' αὐτοῦ PaRc οὐχ: ὡς PaRc 17 φιλόθεον: φιλόσοφον Rc 18 ἐμφαίνωσιν PtPnFaLc v: ἐμφήνωσιν VcKa ἐμφάνωσιν PaRcPbFb (corr ex ἐμφαίνωσιν) Vv αὐτοῖς PaRc 21 σὴν del Pa om Pn (add m rec) ὑπομνήσωμεν PaRc(-με)Pn(sed corr in -σο-)FaKa (sed corr): ὑπομνήσωμεν PtPn(e corr)PbFbVvLcVc Ka (e corr) v καὶ om FaLc (sed inter ὅτι et τῷ 1 litt eras) 22 τῷ: τοῦ PaRc τῷ alter: των (-v expuncto) Pa τῶν addidi 23 καὶ: uncis seclusi om Vc eras Pb

5 προνοίας καὶ κυριότητος κηδεμονικὸν καὶ ἐξουσιαστικὸν κατὰ τὰς ὁράσεις
 διεπορθμεύετο καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις οἱ τοῦ ὄντως <ὄντος> θεοῦ θερά-
 ποντες ἡγεμόνες καθίσταντο, τῆς τῶν τυπωθεισῶν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων
 10 ὁράσεων ἐκφαντορίας τοῖς τῶν ἀγγέλων ἐγγύς ἱεροῖς ἀνδράσι, τῷ Δαυιὴλ
 καὶ τῷ Ἰωσήφ, ἐκ θεοῦ δι' ἀγγέλων ἀποκαλυφθείσης. Μία γάρ ἐστιν ἡ
 πάντων ἀρχὴ καὶ πρόνοια, καὶ οὐδαμῶς οἰητέον Ἰουδαίων μὲν
 ἀποκληρωτικῶς ἡγεῖσθαι τὴν θεαρχίαν, ἀγγέλους δὲ ἰδίως ἢ ὁμοτίμως
 ἢ ἀντιθέτως ἢ θεοὺς τινὰς ἐτέρους ἐπιστατεῖν τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν, ἀλλὰ
 15 καὶ τὸ λόγιον ἐκεῖνο κατὰ τὴνδε τὴν ἱεράν ἔννοιαν ἐκληπτεόν οὐχ ὡς
 μερισαμένου θεοῦ μεθ' ἐτέρων θεῶν ἢ ἀγγέλων τὴν καθ' ἡμᾶς ἡγεμονίαν
 καὶ τῷ Ἰσραὴλ εἰς ἔθναρχὴν καὶ ἔθναγόν ἀποκληρωθέντος, ἀλλ' ὡς αὐτῆς
 μὲν τῆς μιᾶς ἀπάντων ὑψίστου προνοίας πάντας ἀνθρώπους σωστικῶς
 ταῖς τῶν οἰκείων ἀγγέλων ἀνατακτικαῖς χειραγωγίαις διανεμιάσης, μόνου
 20 δὲ σχεδὸν παρὰ πάντας τοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντως κυρίου φωτο-
 δοσίαν καὶ ἐπίγνωσιν ἐπιστραφέντος. Ὅθεν ἡ θεολογία τὸ μὲν ἑαυτὸν
 ἀποκληρῶσαι τὸν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντως <ὄντος> θεοῦ θεραπείαν
 ἐμφαίνουσα τὸ «Ἐγενήθη μερὶς κυρίου» φησίν, ἐνδεικνυμένη δὲ τὸ καὶ
 αὐτὸν ἐν Ἰσφ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν ἀπονεμηθῆναι τινα τῶν ἁγίων ἀγγέλων
 25 εἰς τὸ δι' αὐτοῦ τὴν μίαν ἀπάντων ἀρχὴν ἐπιγυῶναι τὸν Μιχαὴλ ἔφη
 τοῦ Ἰουδαίων ἡγεῖσθαι λαοῦ, σαφῶς ἡμᾶς ἐκδιδάσκουσα τὸ μίαν εἶναι
 τῶν ὅλων πρόνοιαν ἀπασῶν τῶν ἀοράτων καὶ ὁρατῶν δυνάμεων ὑπερ-
 ουσίως ὑπεριδρυμένην, πάντας δὲ τοὺς καθ' ἕκαστον ἔθνος ἐπιστατοῦντας
 ἀγγέλους ἐπ' αὐτὴν ὡς οἰκείαν ἀρχὴν τοὺς ἐπομένους ἐθελοουσίως ὅση
 δύναμις ἀνατείνοντας.

261 C

261 D

2 sq Cf Gr Naz or 28,31 (72C) 4 sq Cf Dan 2,19; Gen 41,38 sqq 8 Cf Dan 10,13
 17 Vide Dt 32,9 19 sq Cf Dan 10,13.20 sqq 22 sq Cf Or princ III 3,3 (p 258,26);
 Jamb myst V 25 (p 236,6 sqq)

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

2 ὄντως: ὄντος Vv ὄντος addidi secundum 38,18 3 post ὑπὸ add τῆς Ka ἀγγελικῶν
 PbKa v 4 ὁράσεως Pa (sed corr) Rc ὁράσεων — ἀγγέλων om Pt (sed adscr in
 mg ead m) ἐγγύς: εὐθύς Pa (corr m rec) ἀνδράσι Lc (sed -v eras) 5
 ἀποκαλυφθείσης: -ει- e corr Pn 7 ἀποκληρωτικῶς Fb ἀποπληρωτικῶς Pa (corr m
 rec) Rc 8 ἀντιθέτων Pa (corr m rec) 10 θεῶν: -εων e corr ut vid Pn 11 τῷ:
 τοῦ RcPtPnPb ἔθναγωγὸν PnPbVvFa ἔθναγῶν Lc in mg ut v l adscr ἔθναρχον
 ἀποπληρωθέντος Pa αὐτοῖς Vv 14 τοῦ om PaRc inter τοῦ et Ἰσραὴλ l litt eras
 Lc κυρίου — ὄντως (l 16) om Vv (sed add in mg) 16 ὄντος addidi secundum 38,18
 17 ἐκφαίνουσα Vv ἐγενήθη Fb φασίν Fb 20 Ἰουδαίου Pa 21 πρόνοια
 Vc καὶ ὁρατῶν om Rc 23 ἐπωμένους Pn (sed corr) θελοουσίως Pa ἐθελοουσίως
 RcLc 24 δυνάμεις Pa ἀνατείναντας PaRc

<X.>

272 D <1> Συνῆκται τοίνυν ἡμῖν ὡς ἡ μὲν πρεσβυτάτη τῶν περὶ θεὸν νοῶν
 διακόσμησις ὑπὸ τῆς τελεταρχικῆς ἐλλάμψεως ἱεραρχουμένη τῷ ἐπ'
 αὐτὴν ἀμέσως ἀνατείνεσθαι κρυφιωτέρα καὶ φανοτέρα τῆς θεαρχίας φωτο-
 δοσία καθάιρεται καὶ φωτίζεται καὶ τελεσιουργεῖται, κρυφιωτέρα μὲν ὡς
 νοητοτέρα καὶ μᾶλλον ἀπλωτικῇ καὶ ἐνοποιῶ, φανοτέρα δὲ ὡς πρωτο- 5
 δότῳ καὶ πρωτοφανεῖ καὶ ὀλικωτέρα καὶ μᾶλλον εἰς αὐτὴν ὡς διειδῆ
 273 A κεχυμένη, πρὸς ταύτης δὲ πάλιν ἀναλόγως ἡ δευτέρα καὶ πρὸς τῆς
 δευτέρας ἢ τρίτης καὶ πρὸς τῆς τρίτης ἢ καθ' ἡμᾶς ἱεραρχία κατὰ τὸν
 αὐτὸν τῆς εὐκόσμου ταξιαρχίας θεσμὸν ἐν ἁρμονίᾳ θείᾳ καὶ ἀναλογίᾳ
 πρὸς τὴν ἀπάσης εὐκοσμίας ὑπεράρχιον ἀρχὴν καὶ περάτως ἱεραρχικῶς 10
 ἀνάγεται.

<2> Ἐκφαντορικοὶ δὲ πάντες εἰσὶ καὶ ἄγγελοι τῶν πρὸ αὐτῶν, οἱ μὲν
 πρεσβύτατοι θεοῦ τοῦ κινούντος, ἀναλόγως δὲ οἱ λοιποὶ τῶν ἐκ θεοῦ
 κεινημένων. Τοσοῦτον γὰρ ἡ πάντων ὑπερούσιος ἁρμονία τῆς ἐκάστου
 τῶν λογικῶν τε καὶ νοερῶν ἱεράς εὐκοσμίας καὶ τεταγμένης ἀναγωγῆς 15
 273 B προενόησεν, ὅτι καὶ αὐτῇ τῶν ἱεραρχιῶν ἐκάστη τάξις ἱεροπρεπεῖς ἔθετο·
 καὶ πᾶσαν ἱεραρχίαν ὀρῶμεν εἰς πρῶτας καὶ μέσας καὶ τελευταίας δυνάμεις
 διηρημένην, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἐκάστην ἰδικῶς εἰπεῖν διακόσμησιν ταῖς
 αὐταῖς ἐνθέοις ἁρμονίαις διέκρινε. Διὸ καὶ αὐτοὺς τοὺς θειοτάτους Σεραφίμ
 οἱ θεολόγοι φασὶν ἕτερον πρὸς τὸν ἕτερον κεκραγένοι, σαφῶς ἐν τούτῳ 20
 καθάπερ οἴμα ἠγλοῦντες ὅτι τῶν θεολογικῶν γνώσεων οἱ πρῶτοι τοῖς
 δευτέροις μεταδιδόασιν.

273 C <3> Προσθεῖν δ' ἂν καὶ τοῦτο οὐκ ἀπεικότως ὅτι καὶ καθ' ἑαυτὸν

9 ἁρμονία: Cf Arist Mu 399 a 12 sqq ἀναλογία: Cf CH 17,5 17 sq Cf CH 36,13 sq;
 Procl inst 148; id theol plat IV 19 (p 58,15–18) 17 Cf Jes 6,3

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

capiti praem κεφάλαιον I ἐπανάληψις καὶ συναγωγή τῆς ἀγγελικῆς εὐταξίας codd (εὐαγ-
 γελικῆς Pa) κεφ. I post εὐταξίας coll Fa 1 ἡμῖν om Pa ἡ μὲν: ἡμεῖς Rc corr m rec
 νόων FaLcKa 3 ἀνατείνεσθαι: ἀνάγεσθαι PaRcPtPn κρυφιοτέρα PaRcFa φα-
 νερωτέρα PbFb(-οτερ-) φωτοδοσία PaLc (sed -σ del) 4 κρυφιοτέρα PaRcPtFa
 5 ἐνοποιός RcPt (sed corr) Pn φανερωτέρα PbLc (sed -ερ- et ω corrigendum signific)
 6 -δότῳ καὶ πρωτο- om Fb (sed add ead m in mg) προδότῳ Pa ὀλικωτέρα Vc (sed
 corr ead m) διειδῆ: διειδῆ Pa διειδέ Rc -i- prius in rasura Pn -i- prius et -ῆ e corr Lc
 7 κεχυμένην Pn ταύτης: -ς e corr Pt ταύτην RcPn 12 πάντες scil νόες cf 1 1
 13 πρεσβύτατοι: πρεσβῦται Vv (sed corr) 14 κεινημένων Pn (sed corr) τσοσούτων
 Pt 15 ἀγωγῆς PaRcPtPnPb v 16 αὐτῇ PtPbFb v quid exhibeat Vv, in phototypia
 discerni vix pot inter ἱεραρχι- et -ῶν 1 litt eras Lc (an κ?) τάξις Pa (sed corr) PtPn
 (sed corr) ἱεροπρεπεῖς: -ει ex η ut vid corr Pn 17 post εἰς add τὰς Fb v 19
 σαραφεῖμ PtPn σαραφίμ FaLc 20 πρὸς τὸν ἕτερον om Fa (add ead m in mg) 23
 καθ' αὐτὸν PtPnPbFb v καθ αὐτὸν Lc κατ' αὐτὸν Fa

ἕκαστος οὐράνιος τε καὶ ἀνθρώπινος νοῦς ἰδικὰς ἔχει καὶ πρῶτας καὶ μέσας καὶ τελευταίας τάξεις τε καὶ δυνάμεις πρὸς τὰς εἰρημένους τῶν καθ' ἕκαστον ἱεραρχικῶν ἐλλάμψεων οἰκείας ἀναγωγὰς ἀναλόγως ἐκφαινόμενας, καθ' ἃς ἕκαστος ἐν μετουσίᾳ γίνεται κατὰ τὸ αὐτῷ θεμιτὸν τε καὶ ἐφικτὸν τῆς ὑπεραγνοτάτης καθάρσεως, τοῦ ὑπερπλήρους φωτὸς, τῆς προτελείου τελειώσεως. Ἔστι γὰρ οὐδὲν αὐτοτελὲς ἢ ἀπροσδεὲς καθόλου τελειότητος εἰ μὴ τὸ ὄντως αὐτοτελὲς καὶ προτέλειον.

<XI.>

<1> Τούτων δὲ διωρισμένων ἐκεῖνο ἄξιον ἐννοῆσαι, δι' ἣν αἰτίαν ἀπάσας ὁμοῦ τὰς ἀγγελικὰς οὐσίας δυνάμεις οὐρανίας καλεῖν εἴωθαμεν. Οὐ γὰρ ἔστιν εἰπεῖν ὡς ἐπὶ τῶν ἀγγέλων ὅτι πασῶν ἔστιν ἐσχάτη διακόσμησις ἢ τῶν ἀγίων δυνάμεων καὶ τῆς μὲν τῶν ἐσχάτων ἁγιοπρεποῦς ἐλλάμψεως αἱ τῶν ὑπερκειμένων οὐσιῶν διακοσμήσεις μετέχουσιν, αἱ τελευταῖαι δὲ τῶν πρῶτων οὐδαμῶς καὶ τούτου χάριν οὐράναι μὲν δυνάμεις ἅπαντες οἱ θεοὶ νὸς ὀνομάζονται, Σεραφίμ δὲ καὶ θρόνοι καὶ κυριότητες οὐδαμῶς. Ἀμέθεκτοι γὰρ αἱ τελευταῖαι τῶν ὑπερτάτων εἰσὶν ὀλικῶν ἰδιοτήτων. Οἱ γὰρ ἄγγελοι καὶ πρὸ τῶν ἀγγέλων ἀρχάγγελοι καὶ ἀρχαὶ καὶ ἐξουσίαι μετὰ τὰς δυνάμεις ὑπὸ τῆς θεολογίας ταττόμενοι κατὰ κοινοῦ πολλακίς ὑφ' ἡμῶν ὁμοῦ ταῖς ἄλλαις ἀγίαις οὐσίαις οὐράναι δυνάμεις ἀποκαλοῦνται.

<2> Φαμὲν δὲ ὅτι κοινῶς ἐπὶ πάσαις κεχρημένοι τῇ τῶν οὐρανίων ἐπωνυμίᾳ δυνάμεων οὐ σύγχυσίν τινα τῶν ἐκάστης διακοσμήσεως ἰδιοτήτων εἰσάγομεν, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τρία διήρηνται τῷ κατ' αὐτοῦς

1 sq Cf CH 42,1; Procl inst 103; id theol plat IV 3, passim; Dam problem 77 (I, p 171,26 sqq); Beierwaltes, Proklos, pp 48 sqq 6 αὐτοτελὲς: Cf Procl inst 153 (p 134,28) 9 Cf Ps 23,10; 79,5; 102,21; 148,2; Dan 3,61

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀνθρώπειος Fb v ἀνθρώπιος FaLc (corr ex ἀνθρώπιος) 3 ἱεραρχιῶν Pa 4 ἕκαστον PaRc καθὰ PaRc αὐτὸ PaRcPt(sed corr)Pn(sed corr)Pb (corr m rec in mg) cariti praet κεφάλαιον IĀ δια τί πάσαι αἱ οὐράναι (-οι PnPb) οὐσίαι κατὰ κοινοῦ δυνάμεις οὐράναι καλοῦνται (λέγονται FbVvVcKa) codd v, sed ante οὐσίαι add δυνάμεις καὶ falso VcKa 8 δὲ: δέον Pb ἐκείνω Pn (sed corr) 9 οὐρανίους PtPnPbLc (sed * supra -ous scripto corrigendum signific) 10 ἔστιν om Pt (sed add in mg) ἐσχάτη: σ del Pa 13 post χάριν add καὶ VvFa (sed exp) 14 σεραφεῖμ PaPt (sed i del) Pn σεραφίμ FaLc 15 μέθεκτοι Pa 16 πρὸ ε πρῶ corr Pn 17 post ἐξουσίαι add καὶ Fa ταττόμενοι Rc 18 οὐράνια Fa (corr m rec) 20 πᾶσι PaRcPt(sed corr)PnLc πάση Fa (corr e πάσαις) 21 δυνάμεων ante ἐπωνυμία coll FbVcKa 22 εἰσάγομεν Fb (sed corr) τριάδα Fb διήρηνται: i prius e corr Ka

285 A ὑπερκοσμίῳ λόγῳ πάντες οἱ θεῖοι νόες, εἰς οὐσίαν καὶ δύναμιν καὶ ἐνέρ-
 γειαν, ὅταν ἅπαντας ἢ τινὰς αὐτῶν ἀπαρτηρήτως οὐρανίας οὐσίας ἢ
 οὐρανίας δυνάμεις ἀποκαλοῦμεν, αὐτοὺς περιφραστικῶς τοὺς περὶ ὧν ὁ
 λόγος ἐμφαίνειν ἡμᾶς οἰητέον ἐκ τῆς καθ' ἕκαστον αὐτῶν οὐσίας ἢ
 δυνάμεως· οὐδὲ γὰρ τὴν ὑπερκειμένην ιδιότητα τῶν ἤδη καλῶς ἡμῖν
 διακεκριμένων ἁγίων δυνάμεων καὶ ταῖς ὑφειμέναις ὀλικῶς προσάπτειν
 οὐσίαις ἐπ' ἀνατροπῇ τῆς ἀσυγχύτου τῶν ἀγγελικῶν διακόσμων τα-
 ξιαρχίας. Κατὰ γὰρ τὸν πολλάκις ἡμῖν ὀρθῶς ἀποδοθέντα λόγον αἱ μὲν
 ὑπερβεβηκυῖαι διακοσμῆσεις περισσῶς ἔχουσι καὶ τὰς τῶν ὑφειμένων
 ἱεράς ιδιότητος, αἱ δὲ τελευταῖαι τὰς τῶν πρεσβυτέρων ὑπερκειμένας
 ὀλότητος οὐκ ἔχουσι μερικῶς εἰς αὐτὰς τῶν πρωτοφανῶν ἐλλάμψεων διὰ
 τῶν πρώτων ἀναλόγως αὐταῖς διαπορθμεομένων.

(XII.)

292 C <1> Ζητεῖται δὲ καὶ τοῦτο τοῖς τῶν νοητῶν λογίων φιλοθεάμοσιν· εἰ
 γὰρ ἀμέθεκτα τῶν ὑπερτέρων ὀλοτήτων εἰσὶ τὰ τελευταῖα, δι' ἣν αἰτίαν
 ὁ καθ' ἡμᾶς ἱεράρχης « Ἄγγελος κυρίου παντοκράτορος » ὑπὸ τῶν λο-
 γίων ὠνόμασται.
 <2> Ἔστι δὲ οὐκ ἐναντίος ὁ λόγος ὡς οἶμαι τοῖς προδιωρισμένοις.
 Φαμέν γὰρ ὅτι τῆς ὀλικῆς καὶ ὑπερκειμένης τῶν πρεσβυτέρων διακόσμων
 δυνάμεως ἀποδέουσιν οἱ τελευταῖοι· τῆς γὰρ μερικῆς καὶ ἀναλόγου
 μετέχουσι κατὰ τὴν μίαν ἀπάντων ἐναρμόνιον καὶ συνδετικὴν κοινωσίαν.
 Οἷον ἢ τῶν ἁγίων Χερουβὶμ τάξις μετέχει σοφίας καὶ γνώσεως ὑψηλο-
 292 D τέρως, αἱ δὲ τῶν ὑπ' αὐτοὺς οὐσιῶν διακοσμῆσεις μετέχουσι μὲν καὶ αὐταῖ

1 sqq Cf CH 14,1; 41,1 sq; Jamb myst I 4 (p 11,9); I 5 (p 18,2.12); I 6 (p 20,10 sq); Procl in
 Cra 29,28 sqq; id in Ti I 243,26 sqq; 371,20 sqq; id inst 169; id theol plat I 17 (p 80,18 sqq)
 8 Cf CH 25,9 13 νοητὰ λόγια: i e dicta, quibus sensus anagogicus continetur; simili
 modo Ph sobr 3 utitur voce νοητοῖς ἀγάμμασιν φιλοθεάμοσιν: Cf Pl R 475 e 4 15
 Vide Mal 2,7 18 Cf Procl in Cra 30,19 sqq

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 οἱ om Fb 2 οὐρανίους Pb οὐσίας om Fb (add ead m in mg) 3 οὐρανίους
 Pb ἀποκαλοῦμεν PaRcPtPnPbFaLc v (sed in mg adnot: lege ἀποκαλῶμεν): ἀποκαλῶμεν
 PbVvVcKa τοὺς e τος corr Pn ὧν: ὄν Lc 6 προσάπτειν pendet scil a ἡμᾶς
 οἰητέον (4) 7 ἀσυγχύστου Lc διακοσμιῶν Pt 8 ὀρθῶς post λόγον coll Pb
 10 ὑπερκειμένας om Pb sed add in mg capiti praem κεφάλαιον IB διὰ τί οἱ κατὰ
 ἀνθρώπους ἱεράρχαι ἄγγελοι καλοῦνται codd (λέγονται FbVcKa) v 13 ζητητέον Pb
 εἰ: καὶ v 14 ὑπερτάτων VvFaLc (-ατ- e corr) 16 ὠνόμασται Ka 17 ἐναντίως
 Fb τοῖς om v 18 διακοσμῆσεων Rc (sed -ησε- exp) 19 μερικῆς: μέσης Pa
 20 ἐναρμόνιον om Pa συνδετικὴν Rc (sed κ prius exp) 21 Χερουβὶμ: -i- e corr
 (-ει?) Pn χερουβείμ PaPt(sed corr)Pn(sed corr) 22 αὐταῖ PbVcKa

σοφίας καὶ γνώσεως, μερικῆς δὲ ὅμως ὡς πρὸς ἐκείνους καὶ ὑφειμένης, καὶ τὸ μὲν ὄλως ἐν μετουσίᾳ σοφίας εἶναι καὶ γνώσεως κοινόν ἐστι πᾶσι τοῖς θεοειδέσι τῶν νοερῶν, τὸ δὲ προσεχῶς καὶ πρώτως ἢ δευτέρως καὶ ὑφειμένως οὐκέτι κοινόν, ἀλλ' ὡς ἐκάστῳ πρὸς τῆς οἰκείας ἀναλογίας ὠρισταί. Τοῦτο δὲ καὶ περὶ πάντων τῶν θείων νοῶν οὐκ ἂν τις ἡμαρτη-
 5 μένως ὀρίσαιτο· καὶ γὰρ ὡσπερ οἱ πρῶτοι περισσῶς ἔχουσι τὰς τῶν ὑφειμένων ἀγιοπρεπεῖς ιδιότητας, οὕτως ἔχουσιν οἱ τελευταῖοι τὰς τῶν προτέρων, οὐ μὴν ὁμοίως, ἀλλ' ὑφειμένως. Οὐδὲν οὖν ὡς οἶμαι τὸ ἄτοπον, εἰ καὶ τὸν καθ' ἡμᾶς ἱεράρχην ἄγγελον ἢ θεολογία καλεῖ τὸν κατὰ δύναμιν
 10 οἰκείαν μετέχοντα τῆς τῶν ἀγγέλων ὑποφητικῆς ιδιότητος καὶ πρὸς τὴν ἐκφαντορικὴν αὐτῶν ὁμοίωσιν ὡς ἐφικτὸν ἀνθρώποις ἀνατεινόμενον.

〈3〉 Εὐρήσεις δὲ ὅτι καὶ θεοὺς ἢ θεολογία καλεῖ τὰς τε οὐρανίας καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς οὐσίας καὶ τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοθεωτάτους καὶ ἱερούς ἀνδρας
 15 καίτοι τῆς θεαρχικῆς κρυφιότητος ὑπερουσιῶς ἀπάντων ἐξηρημένης τε καὶ ὑπεριδρυμένης καὶ μηδενὸς αὐτῇ τῶν ὄντων ἐμφεροῦς ὀνομάζεσθαι κυρίως καὶ ὀλικῶς δυναμένου. Πλὴν ὅσα τῶν νοερῶν τε καὶ λογικῶν πρὸς τὴν ἔνωσιν αὐτῆς ὅση δύναμις ὀλικῶς ἐπέστραπται καὶ πρὸς τὰς θείας αὐτῆς ἐλλάμψεις ὡς ἐφικτὸν ἀκαταλήκτως ἀνατείνεται, τῇ κατὰ δύναμιν εἰ θέμις εἰπεῖν θεομιμησίᾳ καὶ τῆς θεϊκῆς ὁμωνυμίας ἠξίωται.

〈XIII.〉

20 〈1〉 Ἄγε δὴ καὶ τοῦτο κατὰ δύναμιν ἐπισκοπήσωμεν ὅτου ἕνεκα πρὸς
 300 B ἕνα τῶν θεολόγων ὁ Σεραφίμ ἀποστέλλεσθαι λέγεται. Καὶ γὰρ ἀπορησεῖ

2 sqq Cf Procl inst 142 9 Cf Mal 2,7; Jamb myst 11 2 (p 69,7 sqq) 10 Cf Max Tyr
 philos VIII 8 (p 98,4) 12 sq Cf DN 132,5 sqq; Ps 81,1; 94,3 12 sqq Cf Or Jo II
 2,15–18; Procl inst 134; id theol plat I 26 (p 114,26 sqq) 13 Cf Ex 4,16; 7,1; Ps 81,6;
 Joh 10,34 sqq 16 sqq Cf Clem str IV 155,2 sq 18 ἀκαταλήκτως: Cf CH 21,6 sq
 21 Cf Jes 6,6 sqq

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 μερικῆς – ὡς om Rc ὡς om Pa 2 σοφίας – ἐστι om Ka (add in mg m rec)
 πᾶσιν Fb 3 θεοειδέσιν Fb πρώτως Fb 4 ὑφειμένως Fa ὑφειμεν- e corr Lc
 πρὸς: πρὸ Pa 5 νόων FaKa ἡμαρτημένος Pt 6 ὠρίσαιτο Fb 7 ὑφειμένων
 Fa 8 ὑφειμένως Fa 9 τὸν prius: τὸ Fb (sed -v sscr) 10 μετασχόντα Vv 13
 ἡμᾶς: η- e corr Vc 14 καίτοι: καὶ τὸ Fb 16 δυναμένου Pn (sed -s eras) 17/
 18 inter θείας et αὐτῆς lac 5–6 litt Ka 19 ὁμωνυμίας FbKa (sed corr) ἠξίωται
 PbFb capiti praem κεφάλαιον ΙΓ διὰ τί ὑπὸ τῶν σεραφίμ λέγεται καθαρῆναι ὁ
 προφήτης Ἡσαίας codd [σεραφεῖμ PaPt(sed corr)PnFa] v 20 ἐπίσωμεν Pt (corr m rec)
 21 ἕνα om PaRc σεραφεῖμ Pa σεραφεῖμ PtPnVcKa σεραφίμ RcFaLc

τις ὅτι μὴ τῶν ὑφειμένων τις ἀγγέλων, ἀλλ' αὐτὸς ὁ ταῖς πρεσβυτάταις οὐσίαις ἐνάριθμος ἀποκαθαίρει τὸν ὑποφήτην.

300 C <2> Τινὲς μὲν οὖν φασιν ὅτι κατὰ τὸν ἤδη προαποδοθέντα τῆς πάντων τῶν νοῶν κοινωνίας ὄρον οὐχ ἓνα τῶν περὶ θεὸν πρωτίστων νοῶν ὀνομάζει τὸ λόγιον ἐπὶ τὴν τοῦ θεολόγου κάθαρσιν ἐληλυθέναι, τινὰ δὲ τῶν ἡμῖν ἐφεστηκότων ἀγγέλων ὡς ἱεουργὸν τῆς τοῦ προφήτου καθάρσεως τῇ τῶν Σεραφίμ ὁμωνυμίᾳ κληθῆναι διὰ τὴν πρηστήριον τῶν εἰρημένων ἀμαρτιῶν ἀναίρεσιν καὶ τὴν τοῦ καθαρθέντος ἐπὶ τὴν θείαν ὑπακοὴν ἀναζωπύρησιν, καὶ τὸ λόγιον ἓνα τῶν Σεραφίμ ἀπλῶς εἰρηκέναι φασιν οὐ τῶν περὶ θεὸν ἰδρυμένων, ἀλλὰ τῶν ἡμῖν ἐφεστηκυῶν καθαρτικῶν δυνάμεων.

330 D 301 A <3> Ἐτερος δὲ οὐ σφόδρα ἄτοπόν τινα παρέσχετό μοι τὴν ἀπολογίαὺν ὑπὲρ τῆς παρουσίας ἐνστάσεως. Ἐφη γὰρ ὅτι τὴν οἰκείαν καθαρτικὴν ἱεουργίαν ὁ μέγας ἐκεῖνος (ὅστις ποτὲ ἦν ὁ τὴν ὄρασιν διαπλάσας ἄγγελος εἰς τὸ μυῆσαι τὰ θεῖα τὸν θεολόγου) ἐπὶ θεὸν καὶ μετὰ θεὸν ἐπὶ τὴν πρωτουργὸν ἱεραρχίαν ἀνέθηκεν. Καὶ μήποτε ἄρα οὗτος ὁ λόγος ἀληθεύεται; Ἐλεγε γὰρ ὁ τοῦτο φήσας ὡς ἡ θεαρχικὴ δύναμις ἐπὶ πάντα φοιτῶσα χωρεῖ καὶ διὰ πάντων ἀσχέτως διήκει καὶ πᾶσιν αὐθὶς ἐστὶν ἀφανὴς οὐ μόνον ὡς πάντων ὑπερουσίως ἐξηρημένη, ἀλλὰ καὶ ὡς κρυφίως ἐπὶ πάντα διεῖσα τὰς προνοητικὰς αὐτῆς ἐνεργείας. Ἀλλὰ μὴν καὶ πᾶσι τοῖς νοεροῖς ἀναλόγως ἐπιφαίνεται καὶ τὴν οἰκείαν φωτοδοσίαν ἐγχειρίζουσα ταῖς πρεσβυτάταις οὐσίαις δι' αὐτῶν ὡς πρώτων εἰς τὰς ὑποβηθηκείας αὐτὴν εὐκόσμως διαδίδωσι κατὰ τὴν ἐκάστης διακοσμήσεως θεοπτικὴν συμμετρίαν. Ἡ ἵνα σαφέστερον εἴπω καὶ δι' οἰκείων παρα-

18 χωρεῖ-διήκει: Cf Sap 7,24 21 sqq Cf CH 21,9–14; 34,14 sqq

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ὑφειμένων Fa τις om Fa ante τις add ἄν Vc 2 ἐνάριθμος RcPbFbFaKa ἐναριθμοῖς Pa 3 ante κατὰ add τὰ Rc 4 νόων PnFaLcKa οὐκ Pa θεῶν Pt νόων FaKa 5 λόγου Lc (sed theo- sscr ead m) 6 ἡμῖν om Pt sed adscr in mg ὡς om PaRcPt(sed sscr ead m)Pn 7 σεραφίμ FaLc σεραφεῖμ PaPt(sed corr)Pn ὁμωνυμία PaFbKa (sed corr) πρηστήριον: pr- e corr Lc 8 τὴν prius e τη corr Pa 9 ἀναζωπύρωσιν FbFa (sed supra -w- alt scr η) καὶ: κὰν Vv καὶ τὸ – ἀπλῶς om Fb σεραφεῖμ Pa σεραφίμ RcVvFaLc σεραφεῖμ Pt(sed corr)Pn 12 post ἄτοπον 2 litt eras Pb 13 παρουσίας: παθούσης Pt (sed corr) Pn supra παρ- add ὁ signum textus variantis Lc οὐσης PaRc 14 ὡς τίς Rc 15 λογον Rc (sed add theo- in mg) 17 supra ὁ add τι Pa πάντων Fb 18 πᾶσιν: πάντων Lc 19 πάντας Pb 20 πάντας Vv (corr e πάντα)FaLc πᾶσιν Pn(sed -v eras)FbLc(sed -v eras) 21 ἀναλόγως: supra -w- add ο Pa post οἰκείαν add ἄμα VcKa 22 αὐτῶν: τῶν Pa (sed corr) 23 αὐτὴν PaRcVvFa: ἑαυτὴν PbFb VcKa αὐτὴ v αὐτῆς εὐκόσμως αὐτὴν Pn(-ῆς e corr) αὐτὴν εὐκόσμως αὐτὴν Lc (sed αὐτὴν alter delendum sign) αὐτὴν εὐκόσμως ἑαυτὴν Pt (corr in εὐκόσμως αὐτὴν) διαδίδωσιν Pn(sed -v eras)FbFaLc(sed -v eras) 24 Ἡ: ἦν PaLc (sed ὁ signum textus corrigendi sscr) δι' vix legi pot in Pt

δειγμάτων εἰ καὶ ἀποδεόντων θεοῦ τοῦ πάντων ἐξηρημένου, πλὴν ἡμῶν
 ἐμφανεστέρων ἢ τῆς ἡλιακῆς ἀκτίνος διάδοσις εἰς πρώτην ὕλην εὐδια-
 δότως χωρεῖ τὴν πασῶν διειδестέραν καὶ δι' αὐτῆς ἐμφανεστέρον ἀνα-
 λάμπει τὰς οἰκείας μαρμαρυγὰς, προσβάλλουσα δὲ ταῖς παχυτέραις ὕλαις 301 B
 5 ἀμυδροτέραν ἔχει τὴν διαδοτικὴν ἐπιφάνειαν ἐκ τῆς τῶν φωτιζομένων
 ὑλῶν πρὸς φωτοδοσίας διαπορθμευτικὴν ἕξιν ἀνεπιτηδεϊότητος καὶ κατὰ
 μικρὸν ἐκ τούτου πρὸς τὸ τελείως σχεδὸν ἀδιάδοτον συστέλλεται. Πάλιν
 ἢ πυρὸς θερμότης μᾶλλον ἑαυτὴν διαδίδωσιν εἰς τὰ δεκτικώτερα καὶ πρὸς
 τὴν αὐτῆς ἀφομοίωσιν εὐεκτα καὶ εὐάγωγα, πρὸς δὲ τὰς ἀντιτυπεῖς ἢ
 10 ἐναντίας οὐσίας ἢ οὐδὲν ἢ ἀμυδρὸν τι τῆς ἐκπυρωτικῆς ἐνεργείας ἵχνος
 ἀναφαίνεται. Καὶ τὸ τούτου γε πλεῖον ὅτι ταῖς μὴ συγγενέσι διὰ τῶν
 οἰκείως πρὸς αὐτὴν ἐχόντων προσβάλλει, πρῶτον εἰ τύχοι πυρῶδη
 ποιοῦσα τὰ πρὸς ἐκπύρωσιν εὐαλλοίωτα, καὶ δι' αὐτῶν ἢ ὕδωρ ἢ ἕτερόν
 τι τῶν οὐκ εὐκόλως ἐκπυρουμένων ἀναλόγως θερμαίνουσα. Κατὰ τὸν
 15 αὐτὸν οὖν τῆς φυσικῆς εὐταξίας λόγον ὑπερφυῶς ἢ πάσης εὐκοσμίας 301 C
 ὄρατῆς καὶ ἀοράτου ταξιαρχία τὴν τῆς οἰκείας φωτοδοσίας λαμπρότητα
 πρωτοφανῶς ἐν πανολβίαις χύσεσι ταῖς ὑπερτάταις οὐσίαις ἀναφαίνει
 καὶ διὰ τούτων αἰ μετ' αὐτὰς οὐσίαι τῆς θείας ἀκτίνος μετέχουσιν. Αὐταὶ
 γὰρ ἐπιγνοῦσαι πρῶται θεὸν καὶ θείας ἀρετῆς ὑπερκειμένως ἐφιέμεναι καὶ
 20 πρωτουργοὶ γενέσθαι τῆς ὡς ἐφικτὸν θεομιμήτου δυνάμεως καὶ ἐνεργείας
 ἡξίωται καὶ τὰς μετ' αὐτὰς οὐσίας [αὐταί] πρὸς τὸ ἐφάμιλλον ὅση
 δύναμις ἀγαθοειδῶς ἀνατείνουσιν ἀφθόνως αὐταῖς μεταδιδούσαι τῆς εἰς
 αὐτὰς ἐπιφοιτησάσης αἴγλης, καὶ αὐθις ἐκείναι ταῖς ὑφειμέναις, καὶ καθ'
 ἐκάστην ἢ πρῶτη τῇ μετ' αὐτὴν μεταδίδωσι τοῦ δωρουμένου καὶ εἰς

2 sqq Cf Bas Spir 9,23; Procl theol plat III 2 (p 6,18 sqq) 7 sqq Cf CH 52,14 sqq 10
 ἵχνος: Cf Procl in Alc 49,8

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 post ἀποδεόντων iterav θεοῦ Pb (sed alterum eras) 2 ante ἢ add ὅτι Pb ἢ post
 ἀκτίνος coll Vv αἰ ... διαδόσεις Lc(sed corr)Pa(sed αἰ post ἀκτίνος coll) item Rc 4
 προσβάλλουσα Pt (sed corr) 6 φωτοδοσίαν Fb v 7 μικρὸν Pb τούτου: τοῦ
 Vv τελῶς PbVvFaLcVcKa 9 ἀνάγωγα v ἀντιτυπεῖς RcPt(-εἰ- in ra-
 sura)Pn(sed inter ἀντιτυπ- et -εἰς lac 2—3 litt)VvFaLc(corr ex ἀντιτυπήσεις) v ἀντιτύποις
 Pa ἀντιτύπους PbFbVcKa ἢ: εἰς PaPt (sed corr) om RcPn 10 ἢ secundum: om Pa
 ἐκπρωτικῆς Pa πυρωτικῆς Fa(sed corr)Lc(corr ex ἐκπυρωτικῆς) 12 οἰκείων Pa 13
 ἀλλοίωτα Pt (sed corr) 14 ἐκπυρωμένων PaPn (sed corr) 15 ἢ πάσης: ἡμᾶς εἰς
 Fb 16 post ὄρατῆς add τε FaLc (in mg) 18 μετ' αὐτὰς: corr in μετὰ ταύτας Pt
 μετὰ ταύτας Vv μετὰ τὰς PaRc (corr m rec) οὐσίας PaRc(sed corr)Pn(sed corr) 19
 ἀρετῆς ante θείας coll FaLc (e corr ordinis verborum) 21 μετὰ τὰς PaRcPn (sed corr)
 μετὰ ταύτας Pb(sed corr)Vv αὐταὶ unci seclusi αὐταὶ PnVcKa αὐταὶ Rc ὅση: ὡς
 ἢ Pa 23 ὑφειμέναις Fa 24 μετὰ ταύτην PaRcPt(sed corr)PnPb τοῦ δωρουμένου:
 τὸ ὕδωρ οὐνενοῦν Pa

- 301 D πάσας ἀναλόγως προνοία διαφοιτῶντος θείου φωτός. Ἔστιν οὖν ἅπασι
τοῖς φωτιζομένοις ἀρχὴ τοῦ φωτίζεσθαι θεὸς μὲν φύσει καὶ ὄντως κυρίως
ὡς φωτὸς οὐσία καὶ αὐτοῦ τοῦ εἶναι καὶ ὄραῖν αἴτιος, θέσει δὲ καὶ
θεομιμήτως ἢ κατὰ μέρος ὑπερκειμένη τῇ μετ' αὐτὴν ἐκάστη τῶν τὰ θεῖα
φῶτα δι' αὐτῆς εἰς ἐκείνην ἐποχετεύεσθαι. Τὴν οὖν ὑπερτάτην τῶν 5
οὐρανίων νοῶν διακόσμησιν αἱ τῶν λοιπῶν ἀπάντων ἀγγέλων οὐσῖαι
304 A κατὰ τὸ εἶκος μετὰ θεὸν ἀρχὴν ἡγοῦνται πάσης ἱεραῶν θεογνωσίας τε καὶ
θεομιμησίας ὡς δι' ἐκείνων εἰς πάσας καὶ ἡμᾶς τῆς θεαρχικῆς ἐλλάμψεως
διαδιδόμενης. Διὸ καὶ πᾶσαν ἱεράν καὶ θεομίμητον ἐνέργειαν ἐπὶ θεὸν μὲν
ὡς αἴτιον ἀναφέρουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς πρώτους θεοειδεῖς νόας ὡς πρωτουρ- 10
γοῦς τῶν θείων καὶ διδασκάλους. Οὐκοῦν ἡ πρώτη τῶν ἁγίων ἀγγέλων
διακόσμησις μᾶλλον ἀπασῶν ἔχει τὴν ἐμπύριον ιδιότητα καὶ τὴν κεχυ-
μένην τῆς θεαρχικῆς σοφίας μετάδοσιν καὶ τὸ γνωστικὸν τῆς ὑπερτάτης
τῶν θείων ἐλλάμψεων ἐπιστήμης καὶ τὴν θρονίαν ιδιότητα τὴν ἀναπεπ- 15
ταμένην θεοδοχίαν ἐμφαίνουσιν, αἱ δὲ τῶν ὑφειμένων οὐσιῶν διακοσμή-
σεις τῆς ἐμπυρίου, τῆς σοφῆς, τῆς γνωστικῆς, τῆς θεοδόχου δυνάμεως
μετέχουσι μὲν, ὑφειμένως δὲ καὶ πρὸς τὰς πρώτας ὁρῶσαι καὶ δι' αὐτῶν
304 B ὡς τοῦ θεομιμήτου πρωτουργῶς ἡξιωμένων ἐπὶ τὸ τοῦ θεοειδοῦς ἐφικτὸν
ἀναγόμενα. Τὰς εἰρημένας οὖν ἁγίας ιδιότητας ὧν ἐν μετουσίᾳ διὰ τῶν
πρώτων αἱ μετ' αὐτὰς οὐσῖαι γέγονασιν, αὐταῖς ἐκείναις μετὰ θεὸν ὡς 20
ἱεράρχαις ἀνατιθέασιν.
〈4〉 Ἔλεγεν οὖν ὁ ταῦτα φήσας τὴν μὲν ὄρασιν ἐκείνην ὑποδειχθῆναι
304 C τῶν θεολόγων δι' ἑνὸς τῶν ἐπιστατούντων ἡμῖν ἁγίων καὶ μακαρίων
ἀγγέλων καὶ πρὸς τῆς φωτιστικῆς αὐτοῦ χειραγωγίας ἐπὶ τὴν ἱεράν
ἐκείνην θεωρίαν ἀναταθῆναι καθ' ἣν ἑώρα τὰς ὑπερτάτας οὐσῖας ὡς ἐν 25

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀναλόγῳ VvVcKa Pt(e corr) προνοία om Pa θείου φωτὸς om PaRc ante
θείου add τοῦ Pt 2 ante θεὸς add ὁ Vv ante κυρίως add καὶ Pt(sed del)PnLc (sed
delendum signific) v κύριος Rc 3 θέσει δὲ: τὸ θεοειδῶς PaRc θεοειδῶς Pt(sed
corr)Pn θέσει δὲ καὶ θεοειδῶς Lc (sed καὶ θεοειδῶς delendum signific) 4 μέρος: μένος Pa
μετὰ ταύτην Pa 6 νοῶν om (sed sscr ead m νόων) Fa λοιπῶν: ἁγίων Rc λογίων
Pt(sed corr)Pn ἀγγέλων om Pa 8 post καὶ add εἰς PtPnFaLc (qui suprascripto
dubium signific) 10 ὡς αἴτιον ἀναφε- om in fine columnae Fa (sed postea suppl)
θεοεῖς Fb 11 ἢ om Lc (sed sscr ead m) 12 τὴν alter om PaRc 13 γνωστικόν:
μυστικόν Pa 14 ἐλλάμψεως Pt θρονίαν Lc ιδρύτητα Vv 15 θεοδοχίαν
Lc ἐμφαίνουσα FaLc (corr e -σαν) ὑφειμένων Fa 16 τῆς tertium: om PaRc
(sed corr) -δοχου δυνάμεως om in fine columnae Fa (suppl m rec) 17 ὑφειμένως
Fa δὲ: τε PaRc 18 ante ἐφικτὸν add ὡς Rc 19 ἐν om Pa 20 μετὰ ταύτας
PaPtPnVv Lc (not ut v l) μετὰ αὐτὰς v οὐσαι Pa 22 ἐκείνης PaRc ὑποδεχθῆναι
Pa 24 πρὸ PaRc (corr m rec ut vid) ἱεράν: νοεράν PbFb v 25 ἀναταθῆναι:
α tertium ut dubium signific Lc ἀνατεθῆναι PaRc(corr m rec)Fb καθ' ἣν: καθῆναι Pa
ante καθ' add καὶ PaRc

συμβόλοις εἰπεῖν ὑπὸ θεὸν καὶ μετὰ θεοῦ καὶ περὶ θεὸν ἰδρυμένας καὶ τὴν
 ἀπάντων καὶ αὐτῶν ὑπερῶν ἔξηρημένην ὑπεράρχιον ἀκρότητα ἐν
 μέσῳ τῶν ὑπερβεβηκτικῶν δυνάμεων ὑπεριδρυμένην. Ἐμάνθανεν οὖν τοῖς
 ὄρωμένοις ὁ θεολόγος ὅτι κατὰ πᾶσαν ὑπερούσιον ὑπεροχὴν ἀσυγκρίτως
 5 ὑπερίδρυτο τὸ θεῖον ἀπάσης ὄρατῆς καὶ ἀοράτου δυνάμεως καὶ μὴν ὅτι
 πάντων ἐστὶν ἔξηρημένον ὡς καθόλου μηδὲ ταῖς πρώταις τῶν ὄντων
 οὐσίαις ἐμπερές, προσέτι καὶ τὸ πάντων αὐτὸ καὶ ἀρχὴν καὶ αἰτίαν
 οὐσιοποιὸν εἶναι καὶ τῆς τῶν ὄντων ἀδιαλύτου μονῆς ἀναλλοίωτον
 ἴδρυσιν, ὑφ' ἧς καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ εὔ εἶναι καὶ αὐταῖς ταῖς ὑπερβεβηκτικαῖς 304 D
 10 ἐστὶ δυνάμεσιν. Εἴτα τὰς αὐτῶν τῶν ἀγιοτάτων Σεραφίμ ἐμπεῖτο θεοειδεῖς
 δυνάμεις, τῆς μὲν ἱεραῶν αὐτῶν ἐπωνυμίας τὸ ἐμπύριον σημαίνουσης, περὶ
 οὗ μικρὸν ὕστερον ἡμεῖς ἐροῦμεν, ὡς ἡμῖν ἐφικτὸν ὑφηγήσασθαι τὰς ἐπὶ
 τὸ θεοειδὲς τῆς ἐμπυρίου δυνάμεως ἀναγωγάς, τῆς δὲ τῶν πτερῶν
 15 ἔξαπλῆς ἱεροπλαστίας τὴν ἐπὶ τὸ θεῖον ἐν πρώταις ἐν μέσαις ἐν τελευταίαις
 νοήσεσιν ἀπόλυτον καὶ ὑπερτάτην ἀνάτασιν. Ἄλλὰ καὶ τὸ ἀπειρόπου
 αὐτῶν καὶ πολυπρόσωπον ὄρων ὁ ἱερός θεολόγος καὶ τὸ τοῖς πτεροῖς 305 A
 ἀποδιαστέλλεσθαι τὴν ὑπὸ τοὺς πόδας καὶ τὴν ὑπὲρ τὰ πρόσωπα
 θεωρίαν καὶ τὴν ἐν τοῖς μέσοις πτεροῖς ἀεικνησίαν πρὸς τὴν νοητὴν τῶν
 ὄρωμένων ἀνήγετο γνώσιν, ἐκφαινομένης αὐτῶ τῆς τῶν ὑπερτάτων νοῶν
 20 πολυπόρου καὶ πολυθεάμονος δυνάμεως καὶ τῆς ἱεραῶν αὐτῶν εὐλαβείας,
 ἣν ἔχουσιν ὑπερκοσμίως εἰς τὴν τῶν ὑψηλοτέρων καὶ βαθυτέρων αὐθάδη
 καὶ θρασεῖαν καὶ ἀνέφικτον ἔρευναν, καὶ τῆς ἐν συμμετρίας τῶν θεομιμήτων

2 ἀκρότητα: Cf CH 9,14 5 sqq Cf DN 182,17 sqq 8/9 ἀναλλοίωτον ἴδρυσιν: Cf
 Procl inst 27 (p 32,6 sq) 9 Cf Gen 1,31; Procl inst 31 (p 34,34 sq) 12 Cf CH 51,1
 16 Cf Jes 6,2 20 πολυθεάμονος: Cf Pl Phdr 251 a 2 εὐλαβείας: Cf CH 30,13; EH
 101,1

PaRc PtPn PbFb Vv Fa I.c VcKa v

1 ὑπὸ θεὸν καὶ: om PaRcPt(add in mg καὶ περὶ θεὸν)Pn ὑπέθηκε Lc (sed corrigendum
 signific) θεοῦ: θεὸν Vc 1/2 καὶ τὴν – ἔξηρημένην om Pa 2 καὶ: οὖν Rc
 3 ὑπερβεβηκτικῶν RcPtPnLc v: ὑποβεβηκτικῶν PbFbFa(sed corr)VcKa ὑπερβεβηκτικῶν Pa
 ὑποβεβηκτικῶν Vv (cf 19) ὑπεριδρυμένη Pa οὖν om Lc (sed postea superscr)
 4 ὑπεροχὴν e correctura Lc 5 ὑπερίδρυται PtPbVc. Nota bene plusquamperfecto in
 visionibus describendis usos esse prophetas e g Fz 10,3 Dan 7,10 Apc 7,11 6 ἔξηρημένον
 Pa 7 καὶ ante ἀρχὴν om PaRc PtPn PbFbLc v 10 ἐστὶν VvKa ἔτι Vv αὐτὰς
 PaRcFb σαραφίμ RcVvFaLc σαραφεῖμ PaPt(sed ε del)Pn 11 σημαίνουσης om Pa
 12 ἡμεῖς om Pt (sed add in mg) ἐφικτοῦ Rc ὑφήγησις Rc (corr m rec) τὰς:
 -ς eras Pn ταῖς Pa 13 ἐμπύρου Pa(sed corr)Fb ἀναγωγῆς Pn 14 ἱεροπλαστείας
 PaFaLc πρώταις ut dubium signific Lc πρώτοις PaPn 15 διανοήσεσιν Pn ἀνά-
 στασιν FbLc (sed corr) v 16 πολυπρόσωπον: πολυπτερον Serg ἱερός: νοερὸς
 PaRc Vv VcKa 17 ὑπὸ PaRc PbVv 19 post ὄρωμένων add ἡ Pa 20 φιλοθεα-
 μένου Pa 21 βαρυτέρων PaRc 22 θρασίαν Lc

ἐνεργειῶν ἀκαταλήκτου καὶ ὑπιπετοῦς ἀεικινήσιας. Ἄλλὰ καὶ τὴν θεαρχικὴν ἐκείνην καὶ πολυτίμητον ὑμνωδίαν ἐμυσταγωγείτο, τοῦ τυποῦντος τὴν ὄρασιν ἀγγέλου κατὰ δύναμιν τῷ θεολόγῳ μεταδιδόντος τῆς οἰκείας
 305 B ἱερογνωσίας. Ἐδίδασκεν οὖν αὐτὸν καὶ τοῦτο, ὅτι κάθαρσις ἐστὶ τοῖς 5
 ὀπωσοῦν καθαροῖς ἢ τῆς θεαρχικῆς διαυγείας [ἀγνότητος] ὡς ἐφικτὸν
 μετουσία. Αὕτη δὲ πρὸς αὐτῆς τῆς θεαρχίας ἐξηρημέναις αἰτίαις εἰς πάντας
 τοὺς ἱερούς νόας ὑπερουσίῳ κρυφίῳ τῆτι τελετουργουμένη, ταῖς περὶ
 αὐτὴν ὡς ὑπερτάταις δυνάμεσιν ἐφανεστέρα πῶς ἐστὶ καὶ μᾶλλον ἑαυτὴν
 ἐκφαίνει καὶ διαδίδωσιν, ἐπὶ δὲ τῶν δευτέρων ἢ τῶν ἐσχάτων ἢ τῶν
 ἡμῶν νοερῶν δυνάμεων ὡς αὐτῆς ἐκάστη κατὰ τὸ θεοειδὲς διέστηκεν, 10
 οὕτω τὴν φανὴν αὐτῆς ἔλλαμψιν συνάγει πρὸς τὸ τῆς οἰκείας κρυφίῳ
 ἐνιαῖον ἄγνωστον. Ἐλλάμπει δὲ τοῖς καθ' ἕκαστον δευτέροις διὰ τῶν
 πρώτων καὶ εἰ δεῖ συντόμως εἰπεῖν, πρώτως ἐκ τοῦ κρυφίου πρὸς τὸ
 ἐμφανὲς ἄγεται διὰ τῶν πρώτων δυνάμεων. Τοῦτο γοῦν ὁ θεολόγος
 305 C ἐδιδάσκετο πρὸς τοῦ φωταγωγοῦντος αὐτὸν ἀγγέλου τὸ τὴν κάθαρσιν 15
 καὶ πάσας τὰς θεαρχικὰς ἐνεργείας διὰ τῶν πρώτων οὐσιῶν ἀναλαμ-
 πούσας εἰς πάσας τὰς λοιπὰς διαδίδοσθαι κατὰ τὴν ἐκάστης πρὸς τὰς
 θεουργικὰς μετουσίας ἀναλογίαν. Διὸ καὶ τὴν ἐμπυρίως καθαρτικὴν
 ἰδιότητα τοῖς Σεραφίμ εἰκότως μετὰ θεὸν ἀνατέθεικεν. Οὐδὲν οὖν ἄτοπον,
 εἰ καθαίρειν λέγεται τὸν θεολόγον ὁ Σεραφίμ. Ὡς γὰρ ὁ θεὸς καθαίρει 20
 πάντας τῷ πάσης καθάρσεως εἶναι αἰτία, μᾶλλον δὲ (παραπλησίῳ γὰρ
 χρήσομαι παραδείγματι) καθάπερ ὁ καθ' ἡμᾶς ἱεράρχης διὰ τῶν αὐτοῦ
 λειτουργῶν ἢ ἱερέων καθαίρων ἢ φωτίζων αὐτοὺς λέγεται καθαίρειν καὶ
 φωτίζειν τῶν δι' αὐτοῦ καθιερωμένων τάξεων ἐπ' αὐτὸν ἀνατιθειῶν τὰς
 οἰκείας ἱεράς ἐνεργείας, οὕτω καὶ τὴν οἰκείαν καθαρτικὴν ἐπιστήμην καὶ 25
 305 D δύναμιν ὁ τὴν κάθαρσιν τοῦ θεολόγου τελεουργῶν ἀγγελος ἐπὶ θεὸν

11 συνάγει: Cf CH 7,5 sqq; DN 148,9.19   22 Cf EH 107,17 sqq; 109,13 sqq

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀκατάληκτον Pa ἄλήκτου Pt   4 οὖν om Pa, sed sscr ead m   post ἐστὶ add ἐν Pb
 5 διαγουῦς Vv Serg   post διαυγείας add καὶ PtVcKa   ἀγνότητος ut glossam seclusi
 6 αὐτῆ PaPt   τῆς Vc: om cett v   εἰς: ἡς Pa   7 ἱερός Fa (sed corr ead m)
 ὑπερουσίως PaRcVv   8 ὡς om Pa   9 ἐπεὶ Pt   ἢ τῶν alter om Pt(add in mg)Pn
 v   10 ἡμῶν: μέσων Fa ἑμῶν PaRc   ante κατὰ add ἢ Pn   11 τὴν om Rc
 φαεινὴν Vc(e corr)Ka   14 τῶν om Fb   15 post τὸ 1 litt eras Lc   18 θεουργικὰς:
 -εουργι- e corr Ka θείας Serg   ἐμπύριον ὡς Lc (sed corrigendum signific)   19
 σαραφίμ RcVvFaLc σεραφεῖμ Pt(sed e alt del)Pn σεραφεῖμ Pa   μετὰ θεὸν post ἀνατέθεικεν
 coll Vv   20 ὁ om PaRc   σεραφίμ VvFaLc σεραφεῖμ PbVcKa σεραφεῖμ PaPn   21
 τῷ: τὸ Rc Fb   αἰτίον Lc αἰτίας v   παραπλησίως PaPtPn (sed -s eras)   γὰρ
 om Vv   23 ἢ prius om Rc(sed corr)Pt(sed corr)   24 ἑαυτοῦ PtLc   post τάξεων
 add τὰς δι' αὐτῶν VvPaRc τὰς δι' αὐτοῦ Lc (sed signis ^s et ^{ss} dubium signific)   ἐπ'
 αὐτὸν: ἐπ' αὐτῶν Ka   ἀνατιθειῶν PaRc   τὰς om PaRc   26 τοῦ θεολόγου om
 Vv (add in mg)

μέν ὡς αἴτιον, ἐπὶ δὲ τὸν Σεραφίμ ὡς πρωτουργὸν ἱεράρχην ἀνατίθησιν, ὡς ἂν τις φαίη μετ' εὐλαβείας ἀγγελικῆς, τὸν ὑπ' αὐτοῦ καθαιρόμενον ἐκδιδάσκων ὅτι « τῆς εἰς σέ πρὸς ἐμοῦ τελετουργουμένης καθάρσεως ἀρχὴ μὲν ἐστὶν ἐξηρημένη καὶ οὐσία καὶ δημιουργὸς καὶ αἴτιος ὁ καὶ τὰς πρῶτας οὐσίας καὶ πρὸς τὸ εἶναι παραγαγὼν καὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἰδρῦσει συνέχων καὶ διατηρῶν ἀτρέπτους τε καὶ ἀμεταπτῶτους καὶ αὐτὰς κινῶν ἐπὶ τὰς πρῶτας τῶν οἰκείων προνοητικῶν ἐνεργειῶν μετουσίας (τοῦτο γὰρ ὁ ταῦτά με διδάσκων ἔφη τὴν τοῦ Σεραφίμ ἐμφαίνειν ἀποστολήν), ἱεράρχης δὲ καὶ μετὰ θεὸν ἡγεμῶν ὁ τῶν πρωτίστων οὐσιῶν διάκοσμος, παρ' οὗ τὸ καθαίρειν ἐγὼ θεοειδῶς ἐμυήθην. Οὗτος οὖν ἐστὶν ὁ δι' ἐμοῦ σε καθαίρων, δι' οὗ τὰς οἰκείας προνοητικὰς ἐνεργείας ἐκ τοῦ κρυφίου καὶ εἰς ἡμᾶς προήγαγεν ἡ πάσης αἰτία καὶ δημιουργὸς καθάρσεως ».

Ταῦτα μὲν ἐκεῖνος ἐδίδασκέ με, σοὶ δ' ἐγὼ μεταδίδωμι. Τῆς σῆς δ' ἂν εἶη νοερᾶς καὶ διακριτικῆς ἐπιστήμης ἢ θατέρᾳ τῶν εἰρημένων αἰτιῶν ἀπολυθῆναι τῆς ἀπορίας καὶ ταύτην τιμῆσαι πρὸ τῆς ἐτέρας ὡς τὸ εἰκὸς καὶ εὐλογον καὶ ἴσως τὸ ἀληθὲς ἔχουσαν ἢ παρ' ἑαυτοῦ τι τοῦ ὄντως ἀληθοῦς συγγενέστερον ἐξευρεῖν ἢ παρ' ἐτέρου μαθεῖν, θεοῦ δηλαδὴ διδόντος ῥῆμα καὶ προσξενούντων ἀγγέλων, καὶ τοῖς φιλαγγέλοις ἡμῖν ἀνακαλύψαι διαυγῆ μᾶλλον εἶπερ οἶόν τε εἶη καὶ ἐμοὶ μᾶλλον ἔραστήν θεωρίαν.

8 ἀποστολήν: Cf Jes 6,6 17sq Cf Ps 67,12

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 τὸν: τῶν RcLc (sed corr) σεραφίμ RcVvFaLc σεραφεῖμ PaPn σεραφεῖμ Pt(sed ε alt del)VcKa 2 τὸν ὑπ' αὐτοῦ om PaRc καθηρμένον PaPt(sed corr)Pn κεκαθαρμένον Rc 3 ἐκδιδάσκων: -ων om Fa (sscr ead m) σέ: σ Pa (sed ε sscr ead m) 4 οὐσία - πρῶτας om Fb suppl m rec 5 παράγων Pt 6 καὶ tertium om v αὐτὰς κινῶν Lc: αὐτὸς κινῶν PbFbVcKa αὐτοκινῶν PaRcPtPnPvVvFa αὐτοῦς κινῶν v 8 σεραφίμ RcVvFaLc σεραφεῖμ PnPbVcKa σεραφεῖμ PaPt (sed ε del) 11 δι' ὃ PaRc 13 δ' PaRcFbLcVcKa: δὲ cett v 14 διακριτικῆς: -κρι- et -η- paene del Fb ἐπιστήμης Fb θατέρᾳ PaVvFaVc: θατέρᾳ PnPbLcKa v θατέρων RcPt(sed corr)Pn τῶν om RcPt(sed corr)Pn 16 ante εὐλογον add τὸ PaRcVvFaLc(sed delendum signific)VcKa τὸ om Pt τι: τὸ PaRc ὄντος Fb(corr m rec)Vv 17 ἀληθὲς Vv 18 ante ῥῆμα add τὸ PnLc ῥῆμα om Pa 19 διαυγῆ PnPbFb VcKa v: διαυγῆς RcPt (sed -s eras) αὐτῆ Fa δι' αὐτῆς Rc δι' αὐτοῦ PaVvLc (in mg δι' αὐτό) εἶπερ - μᾶλλον om Pa οἶόν τε εἶη: οἶονται ἢ Fb εἶη coniec Morel (cf 99,3): ἢ Pn ἢ RcFa ἢ VvLcVcPb ἢ Ka ἢ Pt ἢ Pn ἢ v

<XIV.>

321 A Καὶ τοῦτο δὲ ἄξιον ὡς οἶμαι νοεραῖς ἐπιστασίας, ὅτι τῶν λογίων ἡ
περὶ τῶν ἀγγέλων παράδοσις « Χιλίας χιλιάδας » εἶναί φησι « καὶ μυριά-
δας μυρίας », τοὺς παρ' ἡμῖν ἀκροτάτους τῶν ἀριθμῶν εἰς ἑαυτοὺς ἐπ-
ανακυκλοῦσα καὶ πολλαπλασιάζουσα καὶ διὰ τούτων ἐναργῶς ἐμφαί-
νουσα τὰς ἡμῖν ἀναριθμήτους τῶν οὐρανίων οὐσιῶν διατάξεις. Πολλὰ 5
γὰρ εἰσιν αἱ μακάριαι στρατιαὶ τῶν ὑπερκοσμίων νοῶν τὴν ἀσθενῆ καὶ
συνεσταλμένην ὑπερβεβηκυῖαι τῶν καθ' ἡμᾶς ὑλαίων ἀριθμῶν συμμετρίαν
καὶ πρὸς μόνης γνωστικῶς ὀριζόμεναι τῆς κατ' αὐτὰς ὑπερκοσμίου καὶ
οὐρανίας νοήσεως καὶ ἐπιστήμης τῆς πανολβίως αὐταῖς δωρουμένης ὑπὸ
τῆς θεαρχικῆς ἀπειρογνώστου σοφοποιίας τῆς πάντων ὁμοῦ τῶν ὄντων 10
ὑπερουσίως οὔσης ἀρχῆς καὶ αἰτίας οὐσιοποιοῦ καὶ συνεκτικῆς δυνάμεως
καὶ περιεκτικῆς ἀποπερατώσεως.

<XV.>

328 A <1> Φέρε δὴ λοιπὸν ἀναπαύοντες ἡμῶν εἰ δοκεῖ τὸ νοερὸν ὄμμα τῆς
περὶ τὰς ἐνικὰς καὶ ὑψηλὰς θεωρίας ἀγγελοπρεποῦς συντονίας ἐπὶ τὸ 15
διαιρετὸν καὶ πολυμερές πλάτος τῆς πολυειδοῦς τῶν ἀγγελικῶν μορφο-
ποιῶν ποικιλίας καταβάντες πάλιν ἀπ' αὐτῶν ὡς ἀπ' εἰκόνων ἐπὶ τὴν

2sq Vide Dan 7,10; Apc 5,11 5sq Cf Max Tyr philos VIII 8 (p 97,16sq); Chrys incomprehens II 4

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

capiti praem κεφάλαιον ἸΔ τί σημαίνει ὁ παραδεδομένος ἀγγελικὸς ἀριθμὸς codd v 1
τὸ λόγιον Vv 2 μυριάδας μυρίας PaRcVvFaLc(ut v l not): μυρίας μυριάδας ad LXX
restit cett v 3 παρ' ἡμῖν: καθ' ἡμᾶς PaRc ἑαυτὴν PaRcPtPnLc ἐπανακλώσα
PaRc ἐπανακλούσα Pt Pn(sed corr) 4 ἐνεργῶς PtPn 5 ἡμῖν om PaRc ἡμῶν Vv
6 νόων Fa 8 γνωστικῆς PaKa καθ' αὐτὰς FbVcKa add ut vl καθ in mg m rec Lc
κατ' αὐτὴν PaRc 9 οὐρανίου Rc οὐρανία Pt (post -a 1 litt eras) τῆς: τὴν PaRc
δωρουμένης Fb δωρουμένην PaRc ὑπὸ τῆς: ὑπὸ τις Vc ὑγιότης Pa ὑπὲρ τῆς Rc
10 post θεαρχικῆς add καὶ PtPnPbLc v capiti praem Τίνες αἱ μορφωτικαὶ τῶν ἀγγελικῶν
δυνάμεων εἰκόνες καὶ τὰ ἐξῆς PaRcPtPnPb (καὶ τάξεις)VvFaLc. Pro καὶ τὰ ἐξῆς exhibent τί
τὸ πυρῶδες, τί τὸ ἀνθρωποειδές, τίνες οἱ ὀφθαλμοί, τίνες αἱ ῥίνες, τίνα τὰ ὦτα, τίνα τὰ
στόματα καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ κεφαλαίου Fb τί τὸ πυρῶδες, τί τὸ ἀνθρωποειδές, τίνες οἱ
ὀφθαλμοί, τίνες αἱ χεῖρες, τίνα τὰ ὦτα, τίνες αἱ ῥίνες καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ κεφαλαίου ὁμοίως
VcKa, omnes quae in capitulo explicantur, angelorum imagines singulas eodem modo
enumerat usque ad gaudium angelorum v 13 δὴ om PaRc 14 ἐνικὰς καὶ om
PaRcPtPnLc exp ἐνικὰς Fa καὶ om FbFa 15 μορφοποιεῶν Pa μορφοποιῶν FbVv v
16 ποικίλας Pa ἀπ' prius: ἐπ' PaRc

ἀπλότητα τῶν οὐρανίων νοῶν ἀναλυτικῶς ἀνακάμπτωμεν. Ἔστω δέ σοι
 προδιεγνωσμένον ὡς αἱ τῶν ἱεροτύπων εἰκόνων ἀνακαθάρσεις τὰς αὐτὰς
 ἔσθ' ὅτε τῶν οὐρανίων οὐσιῶν διακοσμήσεις ἱεραρχούσας ἐμφαίνουσι καὶ
 5 αὔθις ἱεραρχουμένας καὶ τὰς ἐσχάτας ἱεραρχούσας ἱεραρχουμένας τε τὰς
 πρώτας καὶ τὰς αὐτὰς ὡς εἴρηται πρώτας τε καὶ μέσας καὶ τελευταίας
 ἐχούσας δυνάμεις, οὐδενὸς ἀτόπου λόγου παρεισαγομένου κατὰ τὸν
 τοιόνδε τῶν ἀναπτύξεων τρόπον· εἰ μὲν γὰρ ἱεραρχεῖσθαι τινὰς ὑπὸ τῶν
 10 προτέρων ἐλέγομεν, εἶτα τῶν αὐτῶν ἱεραρχούσας καὶ τὰς προτέρας αὔθις
 ἱεραρχούσας τῶν τελευταίων ἱεραρχεῖσθαι πρὸς αὐτῶν ἐκείνων τῶν ἱε-
 ραρχουμένων, ὄντως ἀτοπία τὸ πρᾶγμα καὶ συγχύσεως πολλῆς ἀνά-
 μεστον· εἰ δὲ τὰς αὐτὰς ἱεραρχεῖν τε καὶ ἱεραρχεῖσθαι λέγομεν, οὐκέτι δὲ
 τῶν αὐτῶν ἢ πρὸς τῶν αὐτῶν, ἀλλ' αὐτὴν ἐκάστην ἱεραρχεῖσθαι μὲν
 ὑπὸ τῶν προτέρων, ἱεραρχεῖν δὲ τῶν τελευταίων, οὐκ ἀπεικότως ἄν τις
 15 φαίη τὰς ἐν τοῖς λογίοις ἱεροπλάστους μορφώσεις τὰς αὐτὰς ἔσθ' ὅτε
 δύνασθαι καὶ πρώταις καὶ μέσαις καὶ τελευταίαις δυνάμεσιν οἰκείως καὶ
 ἀληθῶς περιτεθῆναι, καὶ τὸ πρὸς τὸ ἄναντες οὖν ἐπιστρεπτικῶς ἀνατεί-
 νεσθαι καὶ τὸ περὶ ἑαυτὰς ἀρρεπῶς εἰλεῖσθαι τῶν οἰκείων οὔσας φρουρη-
 τικὰς δυνάμεων καὶ τὸ τῇ περὶ τὰ δευτέρα κοινωνικῇ προόδῳ τῆς
 20 προνοητικῆς αὐτὰς ἐν μεθέξει δυνάμεως εἶναι πάσαις ἀψευδῶς ἀρμόσει
 ταῖς οὐρανίαις οὐσίαις, εἰ καὶ ταῖς μὲν ὑπερκειμένους καὶ ὀλικῶς, ὡς
 πολλακίς εἴρηται, ταῖς δὲ μερικῶς καὶ ὑφειμένους.

328 B

328 C

〈2〉 Ἄρκτεον δὲ τοῦ λόγου καὶ ζητητέον ἐν πρώτῃ τῶν τύπων
 ἀνακαθάρσει δι' ἣν αἰτίαν ἡ θεολογία σχεδὸν παρὰ πάσας εὐρίσκεται
 τιμῶσα τὴν ἐμπύριον ἱερογραφίαν. Εὐρήσεις γοῦν αὐτὴν οὐ μόνον τρο-

1 ἀναλυτικῶς: Cf CH 29,16; Pachymeres ad locum PG 3,225 A; Clem str V 71,2 4 sqq
 Cf CH 41,1 sqq 16 sqq Cf Procl theol plat VI 15 (p 387,40—45 Portus) 17
 φρουρητικῶς: Cf Procl inst 154; id in Ti I 376,17 21 Cf CH 38,6 sqq; 42,8 sqq; 43,5 sqq;
 46,11 sqq 24 sqq Cf Plot Enn I 6,3,19 sq 24 τροχούς: Cf Ez 1,15; 10,2.6.9; Dan θ'
 7,9

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 νοῶν om v νόων Fa ἀνακάμπτομεν Pn ἀνακάμπτων Pa ἐνέστω PaRc 2
 ἀνακαθάρσεις Pa 3 post ἐμφαίνουσι lac 2—3 litt Vc 4 ἱεραρχουμένας — ἱεραρχούσας
 om VvFa 5 τε om FbFaVcKa 8 λέγομεν Fb v 8/9 καὶ — ἱεραρχούσας om
 Pt(suppl in mg)Vv καὶ om Pa αὔθις om Pn 11 λέγωμεν Rc ἐλέγομεν Fb οὐκ[έτι
 — ὑπὸ (13) om Vv (suppl in mg) 14 ἐν: ἄν Rc (sed corr) λόγοις Rc μορφᾶς
 PaRc τὰς alter om Pa 15 καὶ τελευταίαις post πρώταις coll PaRcVv 16
 περιτεθῆναι coniecti: περιτιθῆναι codd v Serg; cf περιτίθεσθαι Pachym 344 A τὸ prius
 om RcPnFa(sed sscr) τὸ alter om Fa (sed corr) ἀνατίθεσθαι Fb 17 ἑαυτὰς
 Pa(corr ex αὐτὰς)RcFaLc: αὐτὰς cett v 18 τῇ: τῆς v δευτέρα: δεῦρα Pa κοινο-
 νικῆ: κανωνικῆ Vv 23 πάσας Ka e corr: πάντας cett v τιμῶσα om Pn (sed sscr
 m rec) 24 αὐτοῦς PaRc

329 A χους πυρώδεις διαπλάττουσαν ἀλλὰ καὶ ζῶα πεπυρωμένα καὶ ἄνδρας
 ὡς πῦρ ἕξαστράπτοντας καὶ περὶ αὐτὰς τὰς οὐρανίας οὐσίας σωρούς
 ἀνθράκων πυρὸς περιτιθεῖσαν καὶ ποταμούς ἀσχέτω ῥοίζω πυριφλεγέ-
 θοντας. Ἄλλὰ καὶ τοὺς θρόνους φησὶ πυρίους εἶναι καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς
 ὑπερτάτους Σεραφίμ ἐμπρηστὰς ὄντας ἐκ τῆς ἐπωνυμίας ἐμφαίνει καὶ τὴν
 πυρὸς ἰδιότητα καὶ ἐνέργειαν αὐτοῖς ἀπονέμει καὶ ὅλως ἄνω καὶ κάτω
 τὴν ἐμπύριον τιμᾶ ἐκκρίτως τυποπλαστίαν. Τὸ μὲν οὖν πυρῶδες ἐμφαίνειν
 οἶομαι τὸ τῶν οὐρανίων νοῶν θεοειδέστατον. Οἱ γὰρ ἱεροὶ θεολόγοι τὴν
 ὑπερούσιον καὶ ἀμόρφωτον οὐσίαν ἐν πυρὶ πολλαχῆ διαγράφουσιν ὡς
 ἔχοντι πολλὰς τῆς θεαρχικῆς εἰ θέμις εἰπεῖν ἰδιότητος ὡς ἐν ὀρατοῖς
 εἰκόνας. Τὸ γὰρ αἰσθητὸν πῦρ ἔστι μὲν ὡς εἰπεῖν ἐν πᾶσι καὶ διὰ πάντων
 329 B ἀμιγῶς φοιτᾶ καὶ ἐξήρηται πάντων καὶ παμφαῆς ὄν ἅμα καὶ ὡς κρύφιον,
 ἄγνωστον αὐτὸ καθ' αὐτὸ μὴ προκειμένης ὕλης εἰς ἣν ἀναφαίνοι τὴν
 οἰκείαν ἐνέργειαν, ἄσχετόν τε καὶ ἀθεώρητον, αὐτοκρατητικὸν ἀπάντων
 καὶ τὰ ἐν οἷς ἂν ἐγγένηται πρὸς τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν ἀλλοιωτικόν,
 μεταδοτικὸν ἑαυτοῦ πᾶσι τοῖς ὄπωσοῦν πλησιάζουσιν, ἀνανεωτικὸν τῇ
 ζωπύρῳ θερμότητι, φωτιστικὸν ταῖς ἀπερικαλύπτοις ἐλλάμψεσιν,
 ἀκράτητον ἀμιγῆς διακριτικὸν ἀναλλοίωτον, ἀνώφορον ὀξύπορον, ὑψη-
 λὸν οὐδεμιᾶς ἀνεχόμενον ὑποπεζίας ὑφέσεως, ἀεικίνητον ταυτοκίνητον
 κινητικὸν ἑτέρων, περιληπτικὸν ἀπερίληπτον, ἀπροσδεῆς ἑτέρου, λαθα-
 νόντως αὐξητικὸν ἑαυτοῦ καὶ πρὸς τὰς ὑποδεχομένας ὕλας ἐκφαίνει τὴν
 ἑαυτοῦ μεγαλειότητα, δραστήριον δυνατὸν, ἅπασι παρὸν ἀοράτως ἀμε-
 329 C λούμενον οὐκ εἶναι δοκοῦν, τῇ τρίψει δὲ καθάπερ τινὶ ζητήσει συμφυῶς

1 ζῶα: Cf Ez 1,14 1/2 ἄνδρας ὡς πῦρ ἕξαστράπτοντας: Cf Mt 28,3 2/3 σωρούς
 ἀνθράκων: Cf Ez 1,13; 10,2 3 Cf Dan 7,10 4 θρόνους: Cf Dan θ' 7,9 9 Cf Ex
 3,2sq; 14,24; 19,18; Dt 4,24; Ps 103,4; Jes 4,5; 29,6; 30,30; Ez 8,2; Dan 10,6 23sq Cf
 Pl Ep 7,341 c sq; id R 435 a

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀναπλάττουσαν Rc ζῶα: inter ζῶ et α lac 1 litt Fa 2 ὡς πῦρ: ὡσπερ Rc(corr
 ex ὡς πῦρ) Fb v οὐρανίους Pn v 3 ῥίζω PaRc(sed corr) ῥόζω Lc(sed corr) 4
 πυρίνους Fb e correctura Lc v πυρίου Pt(sed corr) 5 σεραφεῖμ PaPt(sed corr)Pn
 σεραφίμ Vv FaLc ἐμπρηστὰς: -τας om PaRc(sed superscr) ἐμφαίνειν PaRc(sed -v
 del) 7 ἐγκρίτως Pt (sed corr) τυποπλαστέϊαν Vv(sed corr)Lc 8 οἶμαι Vv
 νόων Fa 10 ἔχοντος PaRc εἰ: ἡ Pt ἰδιότητος: -τος e correctura Lc ὡς
 om Pt(sed sscr ead m) Fa 11 εἰκόνας Lc (sed corrigendum signific) 12 ἐμφανῆς Lc
 13 καθ' ἑαυτὸ FbFa ἀναφάνοι RcPtPn(corr m rec)PbVv LcVcKa ἂν φάναι Fa 15
 ἂν: ἐάν Lc (sed ἐ- delendum signific) γένηται PaRc post οἰκείαν inser ἄγον Vv(corr
 ex ἄγων) VcKa 16 μεταδοτικὸν om Fa sed corr 17 ζωοπύρῳ Fb v θερμότητι
 om Pa περικαλύπτοις Pa ἀπειροκαλύπτοις Vv ἐκλάμψεσιν Pb 19 οὐδεμιᾶς
 ἀνεχόμενον: οὐδεχόμενον Pa Rc post ὑποπεζίας add ἡ Lc(sed delendum signific)
 20 ἕτερον Pa περιληπτικὸν Pa ἀπερίλημπτον Pa ἀπροσδεῆς: -ἔς e corr Lc
 λαθάνοντος Pn 21 καὶ om v 22 αὐτοῦ Pt μεγαλιότητα Lc πᾶσιν Vv
 Pa 23 τινὶ delendum signific Lc τητήσει Pa

καὶ οἰκείως ἐξάιφνης ἀναφαινόμενον καὶ αὔθις ἀκαταλήπτως ἀφιπτάμενον, ἀμείωτον ἐν πάσαις ταῖς πανολβίαις ἑαυτοῦ μεταδόσει. Καὶ πολλὰς ἄν τις εὔροι τοῦ πυρὸς ιδιότητος οἰκείας ὡς ἐν αἰσθητοῖς εἰκόνας θεαρχικῆς ἐνεργείας. Τοῦτο γοῦν εἰδότες οἱ θεόσοφοι τὰς οὐρανίας οὐσίας ἐκ πυρὸς

5 διαπλάττουσιν, ἐμφαίνοντες αὐτῶν τὸ θεοειδὲς καὶ ὡς ἐφικτὸν θεομίμητον.

⟨3⟩ Ἄλλὰ καὶ ἀνθρωπομόρφους αὐτοὺς ἀναγράφουσι διὰ τὸ νοερὸν καὶ τὸ πρὸς τὸ ἀναντες ἔχειν τὰς ὀπτικὰς δυνάμεις καὶ τὸ τοῦ σχήματος εὐθύ καὶ ὄρθιον καὶ τὸ κατὰ φύσιν ἀρχικὸν καὶ ἡγεμονικὸν καὶ τὸ κατ' αἴσθησιν μὲν ἐλάχιστον ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς τῶν ἀλόγων ζῶων δυνάμεις, 329 D κρατητικὸν δὲ πάντων τῆ τοῦ νοῦ κατὰ περιουσίαν δυνάμει καὶ τῆ κατὰ λογικὴν ἐπιστήμην ἐπικρατεία καὶ κατὰ τὸ φύσει τῆς ψυχῆς ἀδούλωτον καὶ ἀκράτητον. Ἔστι δὲ καὶ καθ' ἕκαστον ὡς οἶμαι τῆς σωματικῆς ἡμῶν 332 A πολυμερείας εἰκόνας ἐναρμονίους ἐξευρεῖν τῶν οὐρανίων δυνάμεων φάσκοντας τὰς μὲν ὀπτικὰς ἐμφαίνειν δυνάμεις τὴν πρὸς τὰ θεῖα φῶτα 15 διειδεδεσάτην ἀνάνευσιν καὶ αὔθις τὴν ἀπαλὴν καὶ ὑγρὰν καὶ οὐκ ἀντίτυπον, ἀλλ' ὄξυκίνητον καὶ καθαρὰν καὶ ἀναπεπταμένην ἀπαθῶς ὑποδοχὴν τῶν θεαρχικῶν ἐλλάμψεων, τὰς δὲ τῶν ὄσφραντῶν διακριτικὰς δυνάμεις τὸ τῆς ὑπὲρ νοῦν εὐώδους διαδόσεως ὡς ἐφικτὸν ἀντιληπτικὸν καὶ τῶν μὴ τοιούτων ἐν ἐπιστήμῃ διακριτικὸν καὶ ὀλικῶς ἀποφευκτικὸν, 20 τὰς δὲ τῶν ὠτων δυνάμεις τὸ μετοχικὸν καὶ γνωστικῶς ὑποδεκτικὸν τῆς θεαρχικῆς ἐπιπνοίας, τὰς δὲ γευστικὰς τὴν τῶν νοητῶν τροφῶν ἀποπλήρωσιν καὶ τὸ τῶν θείων καὶ τροφίμων ὀχετῶν ὑποδεκτικὸν, τὰς ἀπτικὰς δὲ τὸ τοῦ προσφυοῦς ἢ τοῦ βλάπτοντος ἐν ἐπιστήμῃ διαγνωστικὸν, τὰ βλέφαρα δὲ καὶ τὰς ὄφρυας τὸ τῶν θεοπτικῶν νοήσεων 25 φρουρητικὸν, τὴν ἠβῶσαν δὲ καὶ νεανικὴν ἡλικίαν τὸ τῆς ἐπακμαζούσης

1 ἐξάιφνης: Cf Pl Smp 210 e 4; Plot Enn V 3,17,29; VI 7,34,13; VI 7,36,18 6 Cf Ez 1,10; Arc 4,7 6–8 Cf Cic n d II 56; Gr Nyss hom opif 8 (144 A sq) 8 sq Cf Gr Nyss hom opif 7 10 Cf Gen 1,26 21 Cf Gen 18,8; 19,3

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἐξέφνης Fb ἀκαταλήκτως Fb ἀκαταλήπτως Pa ἀκαταλίπτως v 2 πᾶσι(v) PaRcPt(sed corr)PnFaLc v ἑαυτοῦ: αὐτοῦ Vv 2/3 ἄν τις om Lc(sed superscr) 3 τοῦ: τὸ Lc οἰκείας ιδιότητος coll Fa οἰκείως Ka αἰσθητοῖς PaPnPbFbLc: αἰσθηταῖς RcPt(e corr)VvFaVcKa v εἰκόνας conieci: εἰκόσι codd (-σιν Fb) v; cf 52,10 sq 5 ἐμφαίνοντες Lc 6 post ἀνθρωπομόρφους 3 litt eras Pa αὐτὰς PnFa(sed ante -s lac 1 litt)Lc 7 τὸ prius om Pb πρὸς τὸ om Pt τὸ alter om Pn 8 εὐθύν Pa 9 μὲν om Pt 11 ante λογικὴν add τὴν Lc(sed delendum signific) ἐπικρατία Pn(sed corr) καὶ τὸ κατὰ φύσιν Lc τὸ om PaRcPt(sed corr)Pn(sscr m rec) 13 πολυμερείας RcPtFbFa εἰκόνας ἐναρμονίους om Pa 14 δυνάμεις ἐμφαίνειν coll Pt 15 ἀπλὴν RcPtFbFa ἀπλὴν v (sed cf DN 129,16) 17 ὄσφραντικῶν RcPtPnPbFaLc 18 εὐώδες Rc(sed corr) ἀντιληπτικὸν Pa 19 ἐν om Vv 20 γνωστικὸν PaRc(corr m rec ut vid) 23 post ἢ add τὸ Pb 24 τὰ om PtPn delendum signific Lc ὄφρυας Fa τὸ delendum signific Lc

332 C αἰ ζωτικῆς δυνάμεως, τοὺς ὀδόντας δὲ τὸ διαιρετικὸν τῆς ἐνδιδομένης
 τροφίμου τελειότητος (ἐκάστη γὰρ οὐσία νοερά τὴν δωρουμένην αὐτῇ
 πρὸς τῆς θειοτέρας ἐνοειδῆ νόησιν προνοητικῆ δυνάμει διαιρεῖ καὶ πληθύνει
 πρὸς τὴν τῆς καταδεεστέρας ἀναγωγικὴν ἀναλογίαν), τοὺς ὤμους δὲ καὶ
 τὰς ὠλένας καὶ αὐθις τὰς χεῖρας τὸ ποιητικὸν καὶ ἐνεργητικὸν καὶ δραστή-
 ριον, τὴν δ' αὖ καρδίαν σύμβολον εἶναι τῆς θεοειδοῦς ζωῆς τῆς τὴν οἰκείαν
 ζωτικὴν δύνάμιν ἀγαθοειδῶς εἰς τὰ προνοούμενα διασπειρούσης, τὰ
 στέρνα δὲ αὐθις ἐμφαίνει τὸ ἀδάμαστον καὶ τὸ φρουρητικὸν ὡς ἐπὶ τῆς
 ὑποκειμένης καρδίας τῆς ζωοποιοῦ διαδόσεως, τὰ δὲ νῶτα τὸ συνεκτικὸν
 τῶν ζωογόνων ἀπασῶν δυνάμεων, τοὺς πόδας δὲ τὸ κινητικὸν καὶ ὄξύ
 καὶ ἐντρεχῆς τῆς ἐπὶ τὰ θεῖα πορευτικῆς ἀεικινήσιας. Διὸ καὶ ὑποπτεροῦς
 332 D ἡ θεολογία τοὺς τῶν ἁγίων νοῶν ἐσχημάτισε πόδας. Τὸ γὰρ πτερόν
 ἐμφαίνει τὴν ἀναγωγικὴν ὄξύτητα καὶ τὸ οὐράνιον καὶ τὸ πρὸς τὸ
 ἄναντες ὀδοποιητικὸν καὶ τὸ παντὸς χαμαιζήλου διὰ τὸ ἀνώφορον
 ἐξηρημένον, ἡ δὲ τῶν πτερῶν ἐλαφρία τὸ κατὰ μηδὲν πρόσγειον, ἀλλ'
 ὄλον ἀμειγῶς καὶ ἀβαρῶς ἐπὶ τὸ ὑψηλὸν ἀναγόμενον, τὸ δὲ γυμνὸν καὶ
 ἀνυπόδετον τὸ ἄφετον καὶ εὐλυτον καὶ ἄσχετον καὶ καθαρεῦον τῆς τῶν
 ἐκτὸς προσθήκης καὶ τὸ πρὸς τὴν ἀπλότητα τὴν θεῖαν ὡς ἐφικτὸν
 ἀφομοιωτικόν.
 333 A <4> Ἄλλ' ἐπειδὴ αὐθις ἡ ἀπλή καὶ «Πολυποίκιλος σοφία» καὶ τοὺς
 ἀσκεπεῖς ἀμφιέννυσι καὶ σκευὴ τινὰ δίδωσι περιφέρειν αὐτοῖς, φέρε καὶ
 τὰ τῶν οὐρανίων νοῶν ἱερά περιβλήματα καὶ ὄργανα κατὰ τὸ ἡμῖν
 δυνατὸν ἀναπτύξωμεν.

Τὴν μὲν γὰρ φανῆν ἐσθῆτα καὶ τὴν πυρώδη σημαίνειν οἶομαι τὸ θεοειδῆς
 κατὰ τὴν πυρὸς εἰκόνα καὶ τὸ φωτιστικὸν διὰ τὰς ἐν οὐρανῷ λήξει,

9 νῶτα: Cf Ez 1,18 συνεκτικόν: Cf Procl theol plat IV 19 (p 57,10 sq) 11
 ἀεικινήσιας: Cf Gr Nyss infant (p 78,12) 12 Cf Jes 6,2; Ez 1,7; Pl Phdr 246 d 6 15
 Cf Chrys incomprehens III 5 18 προσθήκης: Cf CH 19,1.10 sq; Plot Enn IV 7,10,11 sq;
 Gr Nyss Pss titt II 11 (p 116,15 sq) 20 Vide Eph 3,10 24 Cf CH 13,11 sq; Lc 24,4;
 Apc 9,17; 15,6

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 διαιρετὸν PtPn ut v l not Lc 2 τροφήμου Fb post τελειότητος add εἰδότες Rc
 (sed postea del) νοερά Ka 3 πληθύνει PbFa πληθεύει v 4 ἀγωγικὴν Pa
 6 δὲ PaRcPnVvFaLc VcKa αὔ: εὔ Pa om Rc delendum signific Lc 8 δὲ ut
 dubium signific Lc ἐμφαίνει PtPnFaLc ἐπί: ὑπό PaRcLc 9 ὑποκειμένης:
 κειμένης Pn sscr ὑπό m rec ἐπι- in mg adscr ut v l Lc 10 κινητὸν PaRc 11
 οπτερωτοῦς Pa πτερωτοῦς RcPtPnVvLc quam lectionem ex Ez 1,7 receptam puto. Lectionem
 difficiliorē refert scholium ad loc (PG IV 108 C sq). Cf Pl Phdr 246 a 7 al. 12
 πτερωτὸν PaRc 13 τὸ alter om Pb πρὸς τὸ om Rc (sed superscr m rec) 14
 ἀνώφορον Fa 15 ἐξηρημένον Fb 16 ἀμειγῶς PaPn(sed corr) 17 ἀνυπόδητον
 Lc τὸ om Pa καθαρὸν PaRc 19 ἀφομοιωματικὸν Pb 22 νόων Fa 25
 ante πυρὸς add τοῦ Rc καὶ om Pt(sed corr) τὸ om Pa

ὅπου τὸ φῶς καὶ τὸ καθόλου νοητῶς ἐλλάμπον ἢ νοερῶς ἐλλαμπόμενον,
 τὴν δὲ ἱερατικὴν τὸ πρὸς τὰ θεῖα καὶ μυστικά θεάματα προσαγωγικὸν
 καὶ τὸ τῆς ὄλης ζωῆς ἀφιερωμένον, τὰς δὲ ζώνας τὸ τῶν γονίμων αὐτῶν
 5 δυνάμεων φρουρητικὸν καὶ τὸ τὴν συναγωγὸν αὐτῶν ἕξιν εἰς ἑαυτὴν
 ἐνιαίως συνεστράφθαι καὶ κύκλω μετ' εὐκοσμίας τῇ ἀμεταπτῶτῳ ταύ- 333 B
 τότητι περὶ ἑαυτὴν συνελίσσασθαι, <5> τὰς δὲ αὐτῶν ῥάβδους τὸ βασιλικὸν
 καὶ ἡγεμονικὸν καὶ εὐθεία τὰ πάντα περαῖνον, τὰ δὲ δόρατα καὶ τοὺς
 πελέκεις τὸ τῶν ἀνομοίων διαιρετικὸν καὶ τὸ τῶν διακριτικῶν δυνάμεων
 10 ὄξύ καὶ ἐνεργές καὶ δραστήριον, τὰ δὲ γεωμετρικὰ καὶ τεκτονικὰ σκεύη
 τὸ θεμελιωτικὸν καὶ οἰκοδομητικὸν καὶ τελειωτικὸν καὶ ὅσα ἄλλα τῆς
 ἀναγωγῆς καὶ ἐπιστρεπτικῆς ἐστὶ τῶν δευτέρων προνοίας.
 "Ἔστι δὲ ὅτε καὶ τῶν εἰς ἡμᾶς θεοκρισιῶν ἐστὶ σύμβολα τὰ πλαττόμενα 333 C
 τῶν ἀγίων ἀγγέλων ὄργανα, τῶν μὲν δηλούντων ἐπανορθωτικὴν παι-
 δεῖαν ἢ τιμωρὸν δικαιοσύνην, τῶν δὲ περιστάσεως ἐλευθερίαν ἢ παιδείας
 15 τέλος ἢ προτέρας εὐπαθείας ἐπανάληψιν ἢ προσθήκην ἐτέρων δωρεῶν,
 μικρῶν ἢ μεγάλων, αἰσθητῶν ἢ νοητῶν, καὶ ὅλως οὐκ ἂν ἀπορήσειεν ὁ
 διορατικὸς νοῦς οἰκείως ἀρμόσαι τοῖς ἀφανέσι τὰ φαινόμενα.
 <6> Τὸ δὲ καὶ ἀνέμους αὐτοὺς ὀνομάζεσθαι τὴν ὀξεῖαν αὐτῶν ἐμφαίνει
 καὶ ἐπὶ πάντα σχεδὸν ἀχρόνως διήκουσαν πτῆσιν καὶ τὴν ἄνωθεν ἐπὶ 333 D
 20 τὰ κάτω καὶ αὐθις ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὸ ἄναντες διαπορθμευτικὴν κίνησιν
 τὴν ἀνατείνουσιν μὲν τὰ δευτέρα πρὸς τὸ ὑπέρτερον ὕψος, κινουῦσαν δὲ
 τὰ πρῶτα πρὸς κοινωνικὴν καὶ προνοητικὴν τῶν ὑφειμένων πρόοδον.
 Εἴποι δ' ἂν τις τὴν τοῦ ἀερίου πνεύματος ἀνεμιαίαν ἐπωνυμίαν καὶ τὸ 336 A
 θεοειδῆ τῶν οὐρανίων νόων ἐμφαίνειν. "Ἐχει γὰρ καὶ τοῦτο θεαρχικῆς

2 ἱερατικῆν: Cf Ez 9,2; 10,6; Apc 1,13   3 ζώνας: Cf Apc 15,6   5 κύκλω: Cf CH 31,7
 6 Cf Jud 6,21   7 δόρατα: Cf II Maccab 5,2   8 πελέκεις: Cf Ez 9,2   9 Cf Am 7,7;
 Zach 2,5; Ez 40,3; 47,3; Apc 21,15   18 Cf Ps 103,4; Zach 6,5; Ez 1,4; 3,14 et al; Dan
 7,2

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἐλλάμπον ἢ νοερῶς om Fb   post νοητῶς add εἰπεῖν ἢ νοερῶς Pa   ἦ: καὶ v   2
 ante μυστικά add τὰ RcPtPn v   3 τὸ prius om PaRc   τὰς δὲ om Pt(sed corr)
 4 δυνάμεων post φρουρητικὸν coll Pn v   ἑαυτῆν: αὐτὴν Fb v   5 μετ' εὐκολίας PaRc
 τῆς ἀμεταπτῶτου PaRc   6 ἑαυτῆς Rc (sed sscr v)   αὐ: εὐ Pa om Rc   βασιλικὸν
 Fb   7 εὐθεῖα RcPtPbFaLc   θεῖα Fb εὐθεῖα v   8 πέλυκος PaRcPtLc   9 καὶ τεκτονικὰ
 om Rc (sed add in mg)   post σκεύη add καὶ οἶον Lc   10 οἰκοδομητικῶν: -τι delendum
 signific Lc οἰκοδομικὸν PaFa   ante τελειωτικὸν add τὸ PtPn   τελειωτικὸν Fa   12
 ὅτι Fa   πραττόμενα PaRc   14 τιμωρῶν: -ὄν corrigere Ka   περιστάσεων PtPnLc
 v   παιδείαν PaLc(sed corr)   15 ἐπανάληψιν Pa   17 διακριτικὸς Fb   18 inter
 ἐμ- et φαίνει lac 1—2 litt Vc   19 πτῆσιν VcKa: ποίησιν cett v   20 καὶ αὐθις — κάτω
 om Pa   αὐθις — τὸ compress in spatium 7—8 litt et in mg Vc   23 πνεύματος
 ἀνεμιαίαν om Rc (sed add in mg)   24 νόων om Pa νόων Fa   ἐπεμφαίνειν Pa
 τοῦτο om PaRcVv   θεαρχικῆν Rc

ἐνεργείας εἰκόνα καὶ τύπον (ὡς ἐν τῇ *Συμβολικῇ θεολογίᾳ* κατὰ τὴν τετράστοιχον ἀνακάθαρσιν ἡμῖν διὰ πλειόνων ἀποδέδεικται) κατὰ τὸ τῆς φύσεως κινητικὸν καὶ ζωογόνον καὶ τὴν ὄξειαν καὶ ἀκράτητον χώρησιν καὶ τὴν ἄγνωστον ἡμῖν καὶ ἀόρατον κρυφίότητα τῶν κινητικῶν ἀρχῶν καὶ ἀποπερατώσεων. «Οὐ γὰρ οἶδας» φησὶ «πόθεν ἔρχεται καὶ τοῦ ὑπάγει».

Ἄλλὰ καὶ νεφέλης αὐτοῖς ἰδέαν ἢ θεολογία περιπλάττει σημαίνουσα διὰ τούτου τοὺς ἱεροὺς νόας τοῦ μὲν κρυφίου φωτὸς ὑπερκοσμίως ἀποπληρουμένους, τὴν πρωτοφανῆ δὲ φωτοφάνειαν ἀνεκπομπεύτως εἰσδεχομένους καὶ ταύτην ἀφθόνως εἰς τὰ δευτέρα δευτεροφανῶς καὶ ἀναλόγως διαπορθμεύοντας καὶ μὴν ὅτι τὸ γόνιμον αὐτοῖς καὶ ζωοποιὸν καὶ αὐξητικὸν καὶ τελειωτικὸν ἐνυπάρχει κατὰ τὴν νοητὴν ὀμβροτοκίαν τὴν τὸν ἐκδόχιον κόλπον πιαλέοις ὑετοῖς ἐπὶ ζωτικὰς ὠδίνους ἐκκαλουμένην.

〈7〉 Εἰ δὲ καὶ χαλκοῦ καὶ ἤλεκτρον καὶ λίθων πολυχρωμάτων εἶδος ἢ θεολογία ταῖς οὐρανίαις οὐσίαις περιτίθησι, τὸ μὲν ἤλεκτρον ὡς χρυσοειδὲς ἅμα καὶ ἀργυροειδὲς ἐμφαίνει τὴν ἄσηπτον ὡς ἐν χρυσοῦ καὶ ἀδάπανον καὶ ἀμείωτον καὶ ἄχραντον διαύγειαν καὶ τὴν φανῆν ὡς ἐν ἀργύρῳ καὶ φωτοειδῆ καὶ οὐρανίαν αἴγλην, τῷ δὲ χαλκῷ κατὰ τοὺς ἀποδοθέντας λόγους ἢ τὸ πυρῶδες ἢ τὸ χρυσοειδὲς ἀπονειμητέον, τὰς δὲ τῶν λίθων πολυχρωμάτους ἰδέας ἐμφαίνειν οἰητέον ἢ ὡς λευκάς τὸ φωτοειδὲς ἢ ὡς ἐρυθράς τὸ πυρῶδες ἢ ὡς ξανθὰς τὸ χρυσοειδὲς ἢ ὡς γλωεράς τὸ νεανικὸν

5sq Vide Joh 3,8 7 νεφέλης: Cf Ez 1,4; 10,3sq; Apc 10,1 13 ἐκδόχιον κόλπον: Cf Procl in Ti III 175,23; id theol plat V 11 (p 36,13) ὠδίνους: Cf Pl Phdr 251 d 6; e 5; id Th 151 a sq; Procl in Alc 99,11 14 χαλκοῦ: Cf Ez 1,7; 40,3; Dan 10,6 ἤλεκτρον: Cf Ez 1,4; 8,2 λίθων: Cf Ez 1,22.26; 10,1; Apc 4,6

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἐνέργειαν Rc(sed corr) 2 κάθαρσιν Pa ἡμῖν om Pa ante ἀνακάθαρσιν coll Pn v ante κατὰ add καὶ Lc 5 ἔρχεται: ἄρχεται Fb 7 εἰδέαν PaRcPtPn(sed corr)Lc 8 ὑπερκοσμίως om PtPn ὑπερκοσμίου Rc ὑπερκοσμίως ἀπο- dubium signific Lc 9 ὑπερπληρουμένους PaRcPt(sed corr)Pn πρωτοφανῆ: -ῆ ex ἦν corr ead m Lc πρωτοφανεῖ Pa πρωτοφαῆ FbVv VcKa δὲ om PaRc φωτοφάνειαν PtPnPbFa(-ίαν)Lc: πρωτοφάνειαν VvVcKa v πρωτοφανίαν PaFb πρωτοφανεία Rc ἐκπομπεύτως Pa 10 δεύτερα om Pa 11 διαπορθμεύοντας Pa 12 αὐξητικόν: inter -ῆ et -τικόν rasura 3 litt Pb -ον κ[α]ι e corr Pb ὑπάρχει Pb sed en adscr in mg 13 ἐκδόχιον PtPbFb VcKa v ὑετοῖς Pb 14 Εἰ: ἢ Pa 15 οὐσίαις om Fa (sed add in fine lin) inter ἤλεκτρον et ὡς superscr ὄν, quod postea delendum signific Lc 17 διαύγειαν: di- ut dubium signific Lc 18 τῷ: τὸ Fb 19 λόγους om Pt(sed adscr in mg ead m) 20 εἰδέας PaRcPtPn(sed corr)Vv(sed corr)Lc τὸ om Fb ἢ ὡς ἐρυθράς τὸ πυρῶδες om PaRc 21 πυρῶειδὲς Lc ἢ ὡς prius: καὶ PtPn γλωεράς VcKa

καὶ ἀκμαῖον, καὶ καθ' ἕκαστον εἶδος εὐρήσεις ἀναγωγικὴν τῶν τυπωτικῶν εἰκόνων ἀνακάθαρσιν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ταῦτα κατὰ δύναμιν ἡμῖν ἀρκούντως εἰρῆσθαι νομίζω, μετιτέον ἐπὶ τὴν ἱερὰν ἀνάπτυξιν τῆς τῶν οὐρανίων νοῶν ἱεροτύπου θηριομορφίας.

5 <8> Καὶ τὴν μὲν λέοντος μορφήν ἐμφαίνειν οἰητέον τὸ ἡγεμονικὸν καὶ ῥωμαλέον καὶ ἀδάμαστον καὶ τὸ πρὸς τὴν κρυφίότητα τῆς ἀφθέγμονος θεαρχίας ὅση δύναμις ἀφομοιωτικὸν τῇ τῶν νοερῶν ἰχνῶν περικαλύψει καὶ τῇ μυστικῶς ἀνεκπομπεύτῳ περιστολῇ τῆς κατὰ θεῖαν ἔλλαμψιν ἐπ' αὐτὴν ἀνατακτικῆς πορείας, τὴν δὲ τοῦ βοῦς τὸ ἰσχυρὸν καὶ ἀκμαῖον καὶ τοὺς νοεροὺς αὐλακας ἀνευρῦνον εἰς ὑποδοχὴν τῶν οὐρανίων καὶ γονιμοποιῶν ὄμβρων, καὶ τὰ κέρατα τὸ φρουρητικὸν καὶ ἀκράτητον, τὴν δὲ τοῦ ἀετοῦ τὸ βασιλικὸν καὶ ὑψίφορον καὶ ταχυπετέες καὶ τὸ πρὸς τὴν δυναμοποιὸν τροφήν ὄξυ καὶ νῆφον καὶ ἐντρεχῆς καὶ εὐμήχανον καὶ τὸ πρὸς τὴν ἀφθονον καὶ πολύφωτον ἀκτῖνα τῆς θεαρχικῆς ἡλιοβολίας ἐν ταῖς τῶν ὀπτικῶν δυνάμεων εὐρώστοις ἀνατάσσειν ἀνεμποδίστως κατ' εὐθύ καὶ ἀκλινῶς θεωρητικόν, τὴν δὲ τῶν ἵππων τὸ εὐπειθές καὶ εὐήνιον, καὶ λευκῶν μὲν ὄντων τὸ λαμπρὸν καὶ ὡς μάλιστα τοῦ θεοῦ φωτὸς συγγενές, κυανῶν δὲ ὄντων τὸ κρύφιον, ἐρυθρῶν δὲ τὸ πυρῶδες καὶ δραστήριον, συμμίκτων δὲ πρὸς λευκοῦ καὶ μέλανος τὸ τῇ διαπορθμευτικῇ δυνάμει τῶν ἄκρων συνδετικὸν καὶ τὰ πρῶτα τοῖς δευτέροις καὶ τὰ δευτέρα τοῖς πρώτοις ἐπιστρεπτικῶς ἢ προνοητικῶς συνάπτων.

Ἄλλ' εἰ μὴ τῆς τοῦ λόγου κατεστοχαζόμεθα συμμετρίας, καὶ τὰς κατὰ μέρος τῶν εἰρημένων ζώων ιδιότητας καὶ πάσας τὰς σωματικὰς αὐτῶν διαπλάσεις ἐφηρμόσαμεν ἂν οὐκ ἀπεικίτως ταῖς οὐρανίαις δυνάμεσι κατὰ τὰς ἀνομοίους ὁμοιότητας, τὸ μὲν θυμοειδὲς αὐτῶν εἰς τὴν νοερὰν ἀνδρείαν

6 Cf Ez 1,10; Arc 4,7 8 ἰχνῶν: Cf Physiologus Graecus 1; Ps 76,20 10 Cf Fz 1,10; Arc 4,7 12 φρουρητικόν: Cf CH 51,17 17 Cf IV Reg 2,11; Joel 2,4; Zach 1,8; 6,2sq; Arc 6,2; 19,11 εὐήνιον: Cf Pl Phdr 247 b2 21 συνδετικόν: Cf DN 158,13; 219,16 22 ἐπιστρεπτικῶς ἢ προνοητικῶς: Voces Platonizantium cf Procl in Alc 56,2sq 26 Cf CH 13,2 sq

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 τυπωτικῶν: -ωτ- delendum signific Lc τυποτικῶν Fb τυπικῶν Pa VvFa v 3 ἐπειδὴ: -εἶδη Fa (sed corr) 4 νόων Fa 5 θηριομορφίας PbFbVvLc 6 καὶ τὴν μὲν λέοντος μορφήν: λέοντα γὰρ PaRc post μορφήν add λέοντα γὰρ Pt(sed exp)PnLc 7 ῥωμαλαῖον RcLcKa 8 ὅση: ὡς ἢ PaRc ἀφομοιωματικὸν Pb 9 τῆ: τῆς Pa ἀνεκπομπεύτως PaRcPtPnFb 9/10 ἐπ' αὐτὴν om PtPn 11 γονοποιῶν Pt 12 τὰ κέρατα om PaRc post κέρατα add καὶ Pt(sed eras)Pn 13 ὑψηφόρον VcKa ὑψιπόρον Vv (corr ex ὑψητόρον) Fa 16 ἀνατάσσειν om Rc κατ' om PbFb 17 θεωρητικὸν Fb 18 λευκὸν PaRc ὄντως PaRc ὡς om Lc (sed addendum esse in mg not) 19 συγγενέστατα Pa τὸ prius om Pt(sed sscr ead m) ἐρυθρὸν Pa 21 συνδετικὸν Rc 22 ἢ προνοητικῶς om Pa(sed add in mg) συνάπτων Fa 23 καταστοχαζόμεθα Fb 25 ἐφηρμόσαμεν Pa 26 ἀνδρείαν PbLc VcKa v

337 C ἥς ἐστὶν ἔσχατον ὁ θυμὸς ἀπήχημα, τὴν δὲ αὖ ἐπιθυμίαν εἰς τὸν θεῖον ἔρωτα, καὶ συλλήβδην εἰπεῖν πάσας τὰς τῶν ἀλόγων ζώων αἰσθήσεις τε καὶ πολυμερείας εἰς τὰς αὐλοὺς τῶν οὐρανίων οὐσιῶν νοήσεις καὶ ἐνοειδεῖς δυνάμεις ἀνάγοντες. Ἀρκεῖ δὲ τοῖς ἐχέφροσιν οὐ ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ μιᾶς ἀπεμφαινούσης εἰκόνας ἀνακάθαρσις εἰς τὴν τῶν παραπλησίων 5 ὁμοιότροπον διασάφησιν.

〈9〉 Ἐπισκεπτέον δὲ καὶ τὸ ποταμοὺς εἰρῆσθαι καὶ τροχοὺς καὶ ἄρματα συνημμένα ταῖς οὐρανίαις οὐσίαις.

Οἱ μὲν γὰρ ἐμπύριοι ποταμοὶ σημαίνουσι τοὺς θεαρχικοὺς ὄχετοὺς ἄφθονον αὐταῖς καὶ ἀνέκλειπτον ἐπίρροιαν χορηγοῦντας καὶ ζωοποιοῦ 10 θρεπτικούς γονιμότητος, τὰ δὲ ἄρματα τὴν συζευκτικὴν τῶν ὁμοταγῶν κοινωνίαν, οἱ δὲ τροχοὶ πτερωτοὶ μὲν ὄντες, ἐπὶ δὲ τὰ πρόσθεν ἀνεπι- 337 D στρόφως καὶ ἀκλινῶς πορευόμενοι τὴν κατ' εὐθείαν καὶ ὄρθιον ὁδὸν τῆς πορευτικῆς αὐτῶν ἐνεργείας δύναμιν, ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀκλινῆ καὶ ἰθύτομον οἶμον ἀπάσης αὐτῶν τῆς νοερᾶς τροχιάς ὑπερκοσμίως ἰθυνομένης. 15

Ἔστι δὲ καὶ κατ' ἄλλην ἀναγωγὴν ἀνακαθᾶραι τὴν τῶν νοερῶν τροχῶν εἰκονογραφίαν. Ἐπεκλήθη γὰρ αὐτοῖς ὡς φησὶν ὁ θεολόγος 340 A Γεργέλ· ἐμφαίνει δὲ τοῦτο καθ' ἑβραϊκὴν φωνὴν ἀνακυλισμοὺς καὶ ἀνακαλύψεις. Οἱ γὰρ ἐμπύριοι καὶ θεοειδεῖς τροχοὶ τοὺς μὲν ἀνακυλισμοὺς 20 ἔχουσι τῇ περὶ τὸ ταῦτὸν ἀγαθὸν ἀειδινήτω κινήσει, τὰς ἀνακαλύψεις δὲ τῇ τῶν κρυφίων ἐκφαντορίᾳ καὶ τῇ τῶν περιπεζίων ἀναγωγῇ καὶ τῇ τῶν ὑψηλῶν ἐλλάμψεων εἰς τὰ ὑφειμένα καταγωγικῇ διαπορθμεύσει.

Λοιπὸς ἡμῖν εἰς διασάφησιν ὁ περὶ τῆς χαρᾶς τῶν οὐρανίων διακοσμῆ- 25 σεων λόγος. Καὶ γὰρ ὀδεκτοὶ παντελῶς εἰσι τῆς καθ' ἡμᾶς ἐμπαθοῦς ἡδονῆς, συγχαίρειν δὲ θεῶ λέγονται τῇ τῶν ἀπολωλότων εὐρέσει κατὰ

1 sq Cf CH 14,10 sqq 7 Cf Ez 47,1 sqq; Dan 7,10; Apc 22,1 τροχοὺς: Cf ad CH 51,24 ἄρματα: Cf Zach 6,1 sqq 17 Cf Ez 10,13 23 Cf Lc 15,10

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἐστὶν: om Pa post ἔσχατον coll Fb VcKa ἔσχατός Fb δ' VcKa δ' αὖ corr e δὲ Fa 2 ἀπάσας PaRcPtPnPvFaLc 3 πολυμερίας Pt(corr e -ειας)PnPbFa οὐσίαι Pa ἐνοδεῖς Pt inter ἐ- et νοειδεῖς 1 litt eras Ka 4 post ταῦτα add τὰ Pa 7 εἰρεῖσθαι Ka 10 αὐτοῖς Fa Lc in mg ut v l ἐπίρροιαν Fb 11 συζευκτικὴν PaRc συζευκτικὴν Vv v ζευκτικὴν Fb ὁμοταγῶν: ὁμοιοτήτων PaRcPt(sed corr)Pn 15 αὐτῶν: αὐτὸν Lc ἰθύτιμον Rc 17 ἐπεκλήθη Ka 18 γεργεργέλ PaRcPt(sed corr)PnPc ἐμφαίνει: ἐμφέρεται Vv καθ' VvLc: κατ' PaRcPt(sed corr)PnPbFa κατὰ FbVcKa v ἀνακυλισμοὺς RcPn(sed corr m rec)FbVvLcKa v: ἀνακυλισμοὺς FaPt item, sed κ alter deleto PaPb 19 ἀνακυλισμοὺς PtPn(κ alter suprascr m rec)Pb(sed κ alter del)Fa e correctura 20 τὸ om Pb(sed postea sscr)Fa ἀειδινήτω Serg PbLcVcKa: ἀειδινήτω Fb ἀεικινήτω PaRcPtPnPvFa v 21 post ἀναγωγῇ add ἡ διαπορθμεύσει Lc(sed delendum signific) ἀγωγῇ Fa 22 ἐλάμψεων Fb 25 ἀγχαίρειν Rc ante θεῶ add τῶ Rc εὐρήσει PtPn(sed corr)FbFa

τὴν θεοειδῆ ῥασιώνην καὶ τὴν ἐπὶ τῇ προνοίᾳ καὶ σωτηρίᾳ τῶν ἐπὶ θεὸν ἐπιστρεφομένων ἀγαθοειδῆ καὶ ἄφθονον εὐφροσύνην καὶ τὴν εὐπάθειαν ἐκείνην τὴν ἄρρητον ἣς ἐν μεθέξει πολλάκις γέγονασι καὶ ἄνδρες ἱεροὶ κατὰ τὰς θεουργοὺς τῶν θείων ἐλλάμψεων ἐπιφοιτήσεις.

340 B

5 Τοσαῦτά μοι καὶ περὶ τῶν ἱερῶν ἀναπλάσεων εἰρήσθω, τῆς μὲν ἀκριβοῦς αὐτῶν ἐκφαντορίας ἀπολειπόμενα, συντελοῦντα δὲ ὡς οἶμαι πρὸς τὸ μὴ ταπεινῶς ἡμᾶς ἐναπομεῖναι ταῖς τυπωτικαῖς φαντασίαις.

10 Εἰ δὲ καὶ τοῦτο φαίης ὡς οὐ πάντων ἐξῆς τῶν ἀγγελικῶν ἐν τοῖς λογίοις δυνάμεων ἢ ἐνεργειῶν ἢ εἰκόνων ἐποίησάμεθα μνήμην, ἀποκρινόμεθα ἀληθῆς ὅτι τῶν μὲν τὴν ὑπερκόσμιον ἐπιστήμην ἠγνοήσαμεν καὶ μᾶλλον ἐπ' αὐτοῖς ἡμεῖς ἐτέρου του φωταγωγοῦντος δεόμεθα, τὰ δὲ ὡς τοῖς εἰρημένοις ὁμοδύναμα παραλελοίπαμεν τῆς τε συμμετρίας τοῦ λόγου προνοηκότες καὶ τὴν ὑπὲρ ἡμᾶς κρυφίότητα σιγῇ τιμήσαντες.

13 Cf Corp Herm X 5 (I, p 115,14); XIII 16 (II, p 207,9); Gr Naz or 28,20; Gr Nyss Eun II 105 (p 257,22); III 1,105 (p 39,5); id hom 7 in Eccl (p 411,12 sqq); Procl in Alc 56,6 sqq; id theol plat III 7 (p 30,7 sq); Beierwaltes, Proklos, p 366 nota 124

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 θεοειδεῖ Pt ἐπὶ τῇ: ἐ Fa, corr in ἐν ead m ἐπὶ θεὸν om Fa 2 ἀγαθοειδεῖ Pt ἀφθόνου Pa 5 καὶ om Fb v 7 μῆ: μηδὲ Pn v 9 ἢ alter om Fa 11 τοῦ Lc φωταγωγοῦντος Pa: μουῦντος PtVv Fa Serg φωταγωγοῦντος τοῦ μουῦντος PnPb v φωταγωγοῦντος ἢ τοῦ μουῦντος Rc φωταγωγοῦντος καὶ τοῦ μουῦντος Pb Lc (sed τοῦ φωταγωγοῦντος καὶ delenda esse signific) idem, sed καὶ τοῦ μουῦντος post δεόμεθα coll VcKa 12 post ὡς add ἐν Lc(sed del) παραλελύπαμεν PtFb 13 post ἡμᾶς add πρὸς ἡμᾶς Lc(sed del)

DE ECCLESIASTICA HIERARCHIA

SIGLA CODICUM

- Serg Sinai, Katharinenkloster, Cod. 53; saec. VII/VIII
 Pa Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 437; saec. IX
 Rc Rom, Biblioteca Vallicelliana, Cod. E. 29; saec. X
 Pt Paris, Bibliothèque Nationale, Fonds Coislin, Cod. Gr. 253; saec. IX/X
 Pn Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 933; saec. X
 Pb Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 438; anni 992
 Fb Florenz, Biblioteca Laurenziana, San Marco, Cod. 686; saec. X
 Vv Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Palatinus Gr. 123; saec. X ineuntis
 Fa Florenz, Biblioteca Laurenziana, Conventi Soppressi, Cod. 202; saec. X
 Fd Florenz, Biblioteca Laurenziana, Cod. V. 13; saec. XI
 Lc London, British Library, Additions, Cod. 18231; anni 972
 Vc Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 371; saec. XI
 Ka Sinai, Katharinenkloster, Cod. 319; anni 1048
 v B. Cordier, ed. Sancti Dionysii Areopagitae De Ecclesiastica Hierarchia, Antwerpen 1634 (verb. und verm. Nachdruck Venedig 1755, = PG 3, 369 sqq)

ΤΩΙ ΣΥΜΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΙ ΤΙΜΟΘΕΩΙ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

<I.>

<1> Ὅτι μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς ἱεραρχία, παιδῶν ἱερῶν ἱερώτατε, τῆς ἐνθέου 369 A
καὶ θείας ἐστὶ καὶ θεουργικῆς ἐπιστήμης καὶ ἐνεργείας καὶ τελειώσεως, ἐκ
5 τῶν ὑπερκοσμίων καὶ ἱερωτάτων ἡμᾶς ἀποδείξει λογίων χρητῶν τῆς 372 A
ἱερᾶς μυσταγωγίας τὴν τελετὴν ἐξ ἱεραρχικῶν μυστηρίων καὶ παραδό-
σεων τετελεσμένοις. Ἄλλ' ὅρα, ὅπως οὐκ ἐξορχήσῃ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων,
εὐλαβηθῆσῃ δὲ καὶ τὰ τοῦ κρυφίου θεοῦ ταῖς νοεραῖς καὶ ἀοράτοις
10 γνώσεσι τιμήσεις ἀμέθεκτα μὲν αὐτὰ καὶ ἄχραντα τοῖς ἀτελέστοις
διατηρῶν, ἱεροῖς δὲ μόνοις τῶν ἱερῶν μεθ' ἱερᾶς ἐλλάμπεως ἱεροπρεπῶς
κοινωνῶν. Οὕτω γάρ, ὡς ἡ θεολογία τοῖς θιασώταις ἡμῖν παραδέδωκε,
καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς, ὁ θεαρχικώτατος νοῦς καὶ ὑπερούσιος, ἡ πάσης ἱεραρ-

3sq; Cf EH 69,14sq;

Rc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

Operi inscripserunt Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ἐφέσου περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας Rc PtLc Vc (om Ἐφέσου) Διονυσίου-Ἐφέσου Fa τοῦ ἐν ἁγίοις Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας κεφάλαιον Ἀ v 1 sq τῶ – πρεσβύτερος om Vc πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ἐφέσου Fb (Ἐφέσου om) Vv τῶ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ v ὁ om Pb 2 PbFbVvFa:περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας om cett v Post tit sequitur tabula rerum, quæ singulis capitibus tractantur Rc PtPn Lc. Eandem tabulam ante epigramma coll PbFb. Tabulae adnotationem adiunxerunt hanc τὴν τῶν προκειμένων κεφαλαίων διδασκαλίαν κατὰ διττὸν ποιεῖται τρόπον: πρῶτον γὰρ ἐκτίθεται τὸ πῶς τελεῖται τὸ μυστήριον τοῦ κεφαλαίου καὶ μετέπειτα θεωρία τινὶ τοῦτο παραδίδωσιν οἷον μυστηρίου φωτίσματος ἔκθεσις πρῶτον, εἶτα δευτέρα ἡ θεωρία αὐτοῦ: πάλιν μυστηρίου συνάξεως ἔκθεσις εἶτα ἡ θεωρία αὐτοῦ PtPnPb (scil post tabulam rerum ante epigramma coll) Lc (δευτέρα om) Post tabulam rerum inser epigramma Lc, deinde repetit initium operis Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Textui praem Κεφ. ἃ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας Rc PtPnPb Τί ἡ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας παράδοσις καὶ τίς ὁ ταύτης σκοπὸς κεφ ἃ Fa v (κεφ ἃ ante tit coll) 3 ἱερέων Fa (sed corr) 4 ἐστι: ἔχεται Rc (sed superscr ἐστι ead m), in mg adscr ἄλλο ἔχεται Pb θεουργικῆς: θεαρχικῆς Pb (sed ut v 1 in mg adscr θεουργικῆς) 6 ἐξ om Rc (sed corr ead m) 7 ἐξορχήσει RcPn (sed corr) FaLc (sed corr) 8 εὐλαβηθῆσει Rc Pn (sed corr) τὰ om Lc (sed corr ead m) 9 ἀτελεστέροις Lc (sed -er- exp) 11 θιασώταις Rc (sed corr) FbVvLc 12 ante Ἰησοῦς add ὁ Pt

372 B χίας ἀγιασθείας τε καὶ θεουργίας ἀρχὴ καὶ οὐσία καὶ θεαρχικωτάτη
 δύναμις, ταῖς τε μακαρίαις καὶ ἡμῶν κρείττοσιν οὐσίαις ἐμφανεστέρον ἅμα
 καὶ νοερώτερον ἐλλάμπει καὶ πρὸς τὸ οἰκεῖον αὐτὰς ἀφομοιοῖ κατὰ
 5 τῶν καλῶν ἔρωτι συμπτύσσει τὰς πολλὰς ἑτερότητας καὶ εἰς ἐνοειδῆ καὶ
 θεῖαν ἀποτελειώσας ζωὴν ἕξιν τε καὶ ἐνέργειαν ἱεροπρεπεῖ ὠρεῖται τῆς
 θεῖας ἱερωσύνης τὴν δύναμιν, ἕξ ἧς ἐπὶ τὴν ἀγίαν ἐρχόμενοι τῆς ἱερατείας
 ἐνέργειαν ἐγγύτεροι μὲν αὐτοὶ γινόμεθα τῶν ὑπὲρ ἡμᾶς οὐσιῶν τῇ κατὰ
 δύναμιν ἀφομοιώσει τοῦ μονίμου τε καὶ ἀνεξαλλάκτου τῆς αὐτῶν ἱερᾶς
 10 ἰδρύσεως καὶ ταύτῃ πρὸς τὴν μακαρίαν Ἰησοῦ καὶ θεαρχικὴν αὐγὴν
 ἀναβλέψαντες ὅσα τε ἰδεῖν ἐφικτὸν ἐποπτεύσαντες ἱερῶς καὶ τῆς τῶν
 θεαμάτων γνώσεως ἐλλαμφθέντες τὴν μυστικὴν ἐπιστήμην ἀφιερῶμενοι
 καὶ ἀφιερῶται φωτοειδεῖς καὶ θεουργικοὶ τετελεσμένοι καὶ τελεσιουργοὶ
 15 γένεσθαι δυνασόμεθα.
 372 C <2> Τίς μὲν οὖν ἡ τῶν ἀγγέλων ἐστὶ καὶ ἀρχαγγέλων ἱεραρχία καὶ
 τῶν ὑπερκοσμίων ἀρχῶν τε καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων κυριοτήτων τε
 καὶ θεῶν θρόνων ἢ τῶν ὁμοταγῶν τοῖς θρόνοις οὐσιῶν, ἃς ἡ θεολογία
 προσεχῶς καὶ αἰεὶ περὶ θεῶν τε εἶναι καὶ μετὰ θεοῦ παραδίδωσι Χερουβὶμ
 αὐτὰς Ἑβραίων φωνῇ καὶ Σεραφίμ ὀνομάζουσα, ταῖς τῶν διακόσμων
 20 αὐτῶν καὶ ἱεραρχιῶν ἀγίαις τάξεσι καὶ διαίρεσεσι περιτυγχάνων εὐρή-
 σεις, ἐν τούτοις ἡμῶν οὐκ ἐπαξίως μὲν ὡς ἐφικτὸν δὲ καὶ ὡς ἡ θεολογία
 τῶν ἱερωτάτων γραφῶν ὑφηγήσατο, τὴν κατ' αὐτοὺς ἱεραρχίαν ἀν-
 μνηκότων. Τοσοῦτον δὲ ὅμως εἰπεῖν ἀναγκαῖον, ὡς ἐκείνη τε καὶ πᾶσα
 καὶ ἡ νῦν ὑμνουμένη παρ' ἡμῶν ἱεραρχία μίαν ἔχει καὶ τὴν αὐτὴν διὰ

2 Cf CH 21,1 sqq   5 Cf DN 157,18 sqq   18 Cf CH 21,6 sq   23 sqq Cf Const App II 26,4

Rc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀγιασθείας RcPn (corr e -θείας) Pb ἀγισθείας Fa ἀγίας Pt (sed corr) ἀγιασθείας corr in
 ἀγισθείας Vv   3 τὸ corr e τῶ Ka   4 τῶν ... ἀνατεινομένων FaLc αὐτῶν Fa
 5 συμπτύσει RcVcKa   εἰς om Lc   6 ἱεροπρεπεῖ PtVcKa, item sed corr VcKa   8
 ἐγγύτεροι RcPtPn v: ἐγγυτέρω cett   γινόμεθα PbKa v: γενόμεθα Fb γενόμεθα PtPnVv
 (corr in γενόμεθα) γενόμεθα Rc (e corr ut vid) FaLcVc   10 ταύτῃ: ταύτην Pb ταῦτόν
 (sed adscr η in mg, post ταῦτόν rasura 3—4 litt) Lc   αὐτὴν Fb Fa (sed corr) v   11
 τε corr in τ' Pn   13 ante καὶ prius add τε Rc   φωτοειδεῖς: -ei alter e corr Pn θεουργοὶ
 (post ἰ 2 litt eras) Pb   14 γενήσεσθαι Fa   δυνασόμεθα Fb Vv (sed corr)   15 ἐστὶ
 καί: ἢ Vv   ἱεραρχίαν Lc   16 inter δυνάμεων et κυριοτήτων inser καὶ FbVv v
 17 ante θεῶν add τῶν Lc (sed exp)   18 χερουβείμ Pt (sed corr) Pn   19 αὐτὰ Pt Lc
 (sed corr)   σεραφείμ Pt (sed corr) Pn σεραφίμ Fa   ὀνομάζουσι Lc (α in mg adscr
 m rec)   20 διαίρεσεις Vv   περιτυγχάνων Rc Pt   21 ἀπαξίως, in mg adscr οὐκ
 ἐπαξίως ead m Rc   ὡς alter om Pb   22 αὐτοὺς (scil ad ἀγγέλους spectat) Fb Vv Lc
 v: αὐτὰς (scil οὐσίας signific) RcPtPnPbFaVcKa   ὑμνηκότων RcPtPn v   23 καὶ om
 RcPtPn v

πάσης τῆς ἱεραρχικῆς πραγματείας τὴν δύναμιν, αὐτόν τε τὸν ἱεράρχην, 372 D
 ὡς ἡ κατ' αὐτὸν οὐσία καὶ ἀναλογία καὶ τάξις ἔχει, τελεσθῆναι κατὰ τὰ
 θεῖα καὶ θεωθῆναι καὶ τοῖς ὑποβεβηκόσι μεταδοῦναι κατ' ἀξίαν ἐκάστω
 τῆς ἐγγενομένης αὐτῷ θεόθεν ἱερᾶς θεώσεως τοὺς τε ὑποβεβηκότας ἐπε- 373 A
 5 σθαι μὲν τοῖς κρείττοσιν, ἀνατείνειν δὲ τοὺς ἥττους ἐπὶ τὰ πρόσω, τοὺς
 δὲ καὶ προΐεναι καὶ ὡς δυνατὸν ἐτέροις ἡγεῖσθαι, καὶ διὰ ταύτης τῆς
 ἐνθέου καὶ ἱεραρχικῆς ἀρμονίας τοῦ ὄντως ὄντος καλοῦ καὶ σοφοῦ καὶ
 ἀγαθοῦ μετέχειν ἕκαστον ὅση δύναμις. Ἄλλ' αἱ μὲν ὑπὲρ ἡμᾶς οὐσίαι καὶ
 10 τάξεις, ὧν ἤδη μνήμην ἱερὰν ἐποίησάμην, ἀσώματοί τέ εἰσι καὶ νοητῆ
 καὶ ὑπερκόσμιός ἐστιν ἡ κατ' αὐτάς ἱεραρχία, τὴν καθ' ἡμᾶς δὲ ὀρώμεν
 ἀναλόγως ἡμῖν αὐτοῖς τῇ τῶν αἰσθητῶν συμβόλων ποικιλίᾳ πληθυνο-
 μένην, ὑφ' ὧν ἱεραρχικῶς ἐπὶ τὴν ἐνοειδῆ θέωσιν ἐν συμμετρίᾳ τῇ καθ'
 ἡμᾶς ἀναγόμεθα [θεὸν τε καὶ θεῖαν ἀρετὴν]. Αἱ μὲν ὡς νόες νοοῦσι κατὰ 373 B
 15 ἀναγόμεθα θεωρίας, ἀληθῶς τε εἰπεῖν ἐν μὲν ἐστὶν οὐ πάντες οἱ ἐνοειδεῖς
 ἐφίενται, μετέχουσι δὲ οὐχ ἐνιαίως ταύτου τε καὶ ἐνὸς ὄντος, ἀλλ' ὡς
 ἐκάστω τὰ θεῖα ζυγὰ διανέμει κατ' ἀξίαν τὴν ἀποκλήρωσιν. Ἄλλὰ ταῦτα
 μὲν ἡμῖν ἐν τῇ *Περὶ νοητῶν τε καὶ αἰσθητῶν* πραγματεία διεξοδικώτερον
 εἴρηται, νῦν δὲ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίαν ἀρχὴν τε αὐτῆς καὶ οὐσίαν ὡς
 20 οἶόν τε εἰπεῖν πειράσομαι, τὴν πασῶν ἱεραρχιῶν ἀρχὴν τε καὶ τελείωσιν
 Ἰησοῦν ἐπικαλεσάμενος.

〈3〉 Ἔστι μὲν ἱεραρχία πᾶσα κατὰ τὸ σεπτὸν τῆς ἡμῶν ἱερᾶς παρα- 373 C
 δόσεως ὃ πᾶς τῶν ὑποκειμένων ἱερῶν λόγος, ἡ καθολικωτάτη τῶν τῆσδε
 25 τυχόν ἱεραρχίας ἢ τῆσδε ἱερῶν συγκεφαλαίωσις. Ἡ καθ' ἡμᾶς οὖν ἱεραρ-
 χία λέγεται καὶ ἔστιν ἡ περιεκτικὴ τῶν κατ' αὐτὴν ἀπάντων ἱερῶν

3 Cf Pl R 519 d sqq; Clem str. I 12,1; VII 4,2; VII 16,1 10 sqq Cf CH 8,14 sqq; Const
 App II 26,4; Jamb myst I 21; V 15; VII 1; Thdr Mops catech 12,2 (p 325); 12,11 (p 339)
 15 sqq Cf CH 43,1 sqq

Rc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἱεραρχίας Rc (sed corr) πραγματίας FaLc τὴν om VcKa 4 ἐγγενομένης:
 ἔγγεν- e correctura Pt ἐγ- exp Lc γινομένης Rc ἐγγινομένης PbFa v εἰσιγιομένης Pn 5
 τοῖς: ταῖς Pn 6 προσιέναι Pt corr e προιέναι ἐτέρως PtPn ἡγήσθαι Rc (sed
 corr) εἰσηγεῖσθαι PtPnFa (eis sscr ead m) 7 σοφοῦ καὶ καλοῦ coll Pn 9 νοηταί Fa,
 ut v l adscr in mg Lc 10 κατὰ ταύτας PtPn 11 πληθυνομένην RcPtPn VcKa item,
 sed in πληθουομένην corr PbVcLc: πληθουομένην FbFa v 12 ὧν: supra ω scr η m rec
 Rc τῆ: τὴν Rc 13 θεόν τε καὶ θεῖαν ἀρετὴν pro glossa habui 14 αὐτοῖς RcPtPn
 15 ἐνοειδεῖς: θεοειδεῖς PbVv v θεοδεῖς Fb 16 post ἐφίενται add μὲν PbFbVv 18
 πραγματία Pn (sed corr) Lc διεξοδικώτερον PtFbVv (corr e -κώτερον) 19 ἀρχῆς
 FbVv 20 πειράσωμαι Rc (sed corr) ἱεραρχικῶν Lc (sed κ exp) τε om Pb
 21 ἐπικαλεσάμενοι Rc 22 post πᾶσα rasura 2—3 litt Lc σεμνὸν Lc (sed -μν- exp)
 ἱερᾶς: om Fb v 23 ἱερῶν: ἱερὸς PbLc (in mg ἱερῶν ut v l) ἡ om Fb v 24
 τυχῶν Pt post τυχὸν add τῆς Rc ἱερῶν: ἱεροσύνης PtPn

πραγματεία, καθ' ἣν ὁ θεῖος ἱεράρχης τελούμενος ἀπάντων ἕξει τῶν κατ' αὐτὸν ἱερωτάτων τὴν μέθεξιν ὡς ἱεραρχίας ἐπώνυμος. Ὡς γὰρ ἱεραρχίαν ὁ φήσας ἀπάντων ὁμοῦ συλλήβδην ἔφη τῶν ἱερῶν τὴν διακόσμησιν, οὕτως ἱεράρχην ὁ λέγων δηλοῖ τὸν ἔνθεόν τε καὶ θεῖον ἄνδρα τὸν πάσης ἱερᾶς ἐπιστήμονα γνώσεως, ἐν ᾧ καὶ καθαρῶς ἡ κατ' αὐτὸν ἱεραρχία 5
 πᾶσα τελεῖται καὶ γινώσκεται. Ταύτης ἀρχὴ τῆς ἱεραρχίας ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς ἡ οὐσία τῆς ἀγαθότητος ἡ μία τῶν ὄντων αἰτία, τριάς, ἕξ ἧς καὶ 10
 373 D τὸ εἶναι καὶ τὸ εὔ εἶναι τοῖς οὐσι δι' ἀγαθότητα. Ταύτη δὲ τῇ πάντων ἐπέκεινα θεαρχικωτάτη μακαριότητι τῇ τρισσῇ τῇ μονάδι τῇ ὄντως οὐση κατὰ τὸ ἡμῖν μὲν ἀνέφικτον αὐτῇ δὲ ἐπιστητὸν θέλημα μὲν ἔστιν ἡ λογικὴ 10
 376 A σωτηρία τῶν καθ' ἡμᾶς τε καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς οὐσιῶν· ἡ δὲ οὐχ ἑτέρως γενέσθαι δύναται μὴ θεουμένων τῶν σωζομένων· ἡ δὲ θέωσις ἔστιν ἡ πρὸς θεὸν ὡς ἐφικτὸν ἀφομοίωσις τε καὶ ἕνωσις. Ἀπάση δὲ τοῦτο κοινὸν ἱεραρχία τὸ πέρασ· ἡ πρὸς θεὸν τε καὶ τὰ θεῖα προσεχῆς ἀγάπησις ἐνθέως 15
 τε καὶ ἐνιαίως ἱεουργουμένη, καὶ πρό γε τούτου τῶν ἐναντίων ἡ παν-τελής καὶ ἀνεπίστροφος ἀποφοίτησις, ἡ γινώσις τῶν ὄντων ἢ ὄντα ἔστιν, ἡ τῆς ἱερᾶς ἀληθείας ὄρασις τε καὶ ἐπιστήμη, ἡ τῆς ἐνοειδοῦς τελειώσεως ἔνθεος μέθεξις, αὐτοῦ τοῦ ἐνὸς ὡς ἐφικτὸν ἡ τῆς ἐποψίας ἐστίασις τρέφουσα νοητῶς καὶ θεοῦσα πάντα τὸν εἰς αὐτὴν ἀνατεινόμενον. 20
 376 B <4> Λέγωμεν τοίνυν ὡς ἡ θεαρχικὴ μακαριότης ἡ φύσει θεότης ἡ ἀρχὴ τῆς θεώσεως, ἕξ ἧς τὸ θεοῦσθαι τοῖς θεουμένοις, ἀγαθότητι θεῖα τὴν ἱεραρχίαν ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ θεώσει πάντων τῶν λογικῶν τε καὶ νοερῶν

6 πηγῇ: Cf Ps 22,2; 41,2 sim; Jer 2,13; Joh 7,37–39; Apc 7,17 6 sq Cf DN 112,5 sq; 117,11 sq et cc IV et XIII passim 8 Cf CH 20,9 sqq; Gen 1,31 9 Cf DN 126,3 sqq; 227,6 sqq; Procl in Ti I 17,24 sqq; II 222,5 sqq 13 Cf CH 17,10 sq 15 sq Cf Pl Phd 65 e sqq; Gr Nyss Pss titt I 5 (p 39,15) 18 ἐστίασις: Cf ad CH 31,13

Rc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 πραγματεία Lc θείως Rc (sed corr) ad ἕξει in mg adscr σχήσει Rc τῶν: τὸν Pt 3 ἱερέων Vv τὴν ante τῶν coll PbFbVvFaLc (e corr) VcKa v 4 post δηλοῖ rasura 3 litt (an τὰς?) Lc 5 καὶ om FbVv VcKa 6 ἱεραρχίας Pn (sed corr) 7 αἰτία: ἀγία FbVv 9 τῇ μονάδι: μοναδικῇ Rc (sed super -κ- scr -τ-) τῇ μοναδικῇ FaLc 10 μὲν prius om RcPt (sed postea superscr) Pn ἀνέφικτον: -το- in rasura 5–6 litt Lc ἐφικτὸν Lc (sed σ adscr in mg) μὲν alter om Lc λογικὴ: καθολικὴ Lc (sed exp) 11 τῶν om Fb v τε om Lc (sed superscr ead m) post δὲ add ἡ σωτηρία VcKa 12 δύναται γενέσθαι coll Lc inter θε- et ουμένων lacuna 3–4 litt Pt 13/14 ἀπάσης ... ἱεραρχίας PbFbVv v ἀπάσης ... ἱεραρχία Pn 14 προσεχῆς Rc (sed corr m rec) 15 τε καὶ ἐνιαίως om Rc ἐνεργουμένη Fa πρὸς PbFbVv ἡ παντέλης ante τῶν ἐναντίων collocandum signific Lc 18 pro τρέφουσα in textum recepit glossam ut vid τὴν μυστικὴν τράπεζαν προσφέρουσα Lc sed προσφερ- expunxit et in mg adnotat ἐστίασις τρέφουσα 20 λέγομεν PbLcVcKa ὡς om v 22 λογίων Rc (sed corr m rec) Pn (sed corr)

οὐσιῶν ἐδωρήσατο, καὶ ταῖς μὲν ὑπερκοσμίαις καὶ μακαρίαις λήξουσιν
 ἀυλώτερον τε καὶ νοερώτερον (οὐ γὰρ ἔξωθεν αὐτὰς ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ θεῖα
 κινεῖ, νοητῶς δὲ καὶ ἔνδοθεν ἐλλαμπομένων αὐτῶν ἐν αὐγῇ καθαρᾷ καὶ
 5 ἀύλω τὴν θειοτάτην βούλησιν), ἡμῖν δὲ τὸ ἐκείναις ἐνιαίως τε καὶ συν-
 επιτυγμένως δωρηθὲν ἐκ τῶν θεοπαράδοτων λογίων ὡς ἡμῖν ἐφικτὸν ἐν
 ποικιλίᾳ καὶ πλήθει διαιρετῶν συμβόλων δεδῶρηται. Οὐσία γὰρ τῆς
 καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίας ἐστὶ τὰ θεοπαράδοτα λόγια. Σεπτότατα δὲ λόγια
 ταῦτα φαμεν, ὅσα πρὸς τῶν ἐνθέων ἡμῶν ἱεροτελεστῶν ἐν ἀγιογράφοις
 10 ἡμῖν καὶ θεολογικαῖς δεδῶρηται δέλτοις καὶ μὴν ὅσα πρὸς τῶν αὐτῶν
 ἱερῶν ἀνδρῶν ἀυλωτέρα μῆσει καὶ γείτοσι πῶς ἤδη τῆς οὐρανίας ἱεραρ-
 χίας ἐκ νοῦς εἰς νοῦν διὰ μέσου λόγου σωματικοῦ μὲν ἀυλωτέρου δὲ ὁμως,
 γραφῆς ἐκτὸς οἱ καθηγεμόνες ἡμῶν ἐμῆθησαν, οὐδὲ ταῦτα τῶν ἐνθέων
 ἱεραρχῶν εἰς τὸ τῆς ἱερουργίας κοινὸν ἀπαρακαλύπτους νοήσεσιν ἀλλ' ἐν
 συμβόλοις ἱεροῖς παραδεδωκότων. Ἔστι γὰρ οὐ πᾶς ἱερὸς οὐδὲ πάντων,
 15 ὡς τὰ λόγια φησιν, ἡ γυνῶσις.

〈5〉 Ἀναγκαίως οὖν οἱ πρῶτοι τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίας καθηγεμόνες
 376 D ἐκ τῆς ὑπερουσίου θεαρχίας αὐτοὶ τε ἀναπλησθέντες τοῦ ἱεροῦ δώρου
 καὶ εἰς τὸ ἐξῆς αὐτὸ προαγαγεῖν ὑπὸ τῆς θεαρχικῆς ἀγαθότητος ἀπ-
 εσταλμένοι καὶ αὐτοὶ [δὲ] ἀφθόνως ἐρῶντες ὡς θεοὶ τῆς τῶν μετ' αὐτοῦς
 20 ἀναγωγῆς καὶ θεώσεως αἰσθηταῖς εἰκόσι τὰ ὑπερουράνια καὶ ποικιλίᾳ
 καὶ πλήθει τὸ συνεπιτυγμένον καὶ ἐν ἀνθρωπίνοις τε τὰ θεῖα καὶ ἐν ἐνύλοις
 τὰ ἄυλα καὶ τοῖς καθ' ἡμᾶς τὰ ὑπερούσια ταῖς ἐγγράφοις τε αὐτῶν καὶ
 ἀγράφοις μῆσεσι κατὰ τοὺς ἱεροῦς ἡμῖν παρέδοσαν θεσμούς, οὐ τῶν
 377 A

1 sq Cf CH 21,1 sq 6 Inter οὐσία et ἱεραρχία notiones eadem ratio intercedit atque
 inter νοητὸν et νοῦς (cf CH 42,1) 11 sq Cf Pl Phdr 276; Clem str I 13,2; VI 61,3; Or
 Cels VI 6 (p 76,6–24); id princ IV 2,4; Bas Spir 27,66; Procl in Prm IV 134 sq 14 sq
 Cf CH 11,19 sq; I Cor 8,7 16 sq Cf CH 18,5; Gr Nyss hom 1 in Cant 40,14 sq; id v
 Mos II (p 85,16)

Rc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ὑπερκοσμίαις: -οῖς ut dubium signific, postea signum dubitationis exp Lc ὑπερκοσμίαις Rc
 λέξεσιν RcPtPnPbFbFa 2 ἀυλώτερον RcPtPbVv τε – νοερώτερον om Rc (sed add
 in mg m rec) 3 ἐλλαμπομένας αὐτὴν Rc (corr m rec ut vid) αὐγῇ: αὐτῇ Rc (corr
 m rec ut vid) 8 ἀγιογράφοις: ἀποκρύφοις Lc 9 δέδωται Rc δέλτοις: -οῖς e
 corr Rc post μὴν add καὶ Rc τῶν αὐτῶν: τὸν αὐτοῦ Rc τῶν αὐτοῦ Fb 10
 ἀυλωτέρα PtPn (sed corr) Vv (e corr) Lc γείτοσι: ἡπτοι RcPn ἤδη om PtPnPb
 11 εἰς: εἰ Pt ἀυλωτέρου Pt (sed corr) Pn (sed corr) PbLc ἀυλωτέρου – οἱ (12)
 corrupt Vv δὲ om Fb 12 ἐκτὸς om LcVv 17 τοῦ ἱεροῦ – ἐρῶντες (19) om
 Vc 18 εἰς om Vv post τὸ add τοῖς Lc (sed exp) 19 δὲ seclusi ἐρωτῶντες
 Rc εὐρόντες Vv θεοὶ Rc 20 ποικίλα Lc, sed -λα punctis in dubium vocat 21
 τῶν συνεπιτυγμένων PbFbVv τε om RcPtPn ἐν ἐνύλοις PbLc (sed punctis ἐν ut
 dubium signific): ἐν ὑλαίοις Rc ἐνύλοις cett v 22 γράφοις Lc (sed corr in mg) τε
 αὐτῶν: ἑαυτῶν Rc 23 παρέδοσαν scripsi secundum Ub nonnullosque recentiores:
 ἔδοσαν cett Serg v

ἀνιέρων ἕνεκα μόνον, οἷς οὐδὲ τῶν συμβόλων ἀπτεσθαι θεμιτόν, ἀλλ' ὅτι καὶ συμβολικὴ τίς ἐστὶν ὅπερ ἔφην ἀναλόγως ἡμῖν αὐτοῖς ἢ καθ' ἡμᾶς ἱεραρχία δεομένη τῶν αἰσθητῶν εἰς τὴν ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τὰ νοητὰ θειοτέραν ἡμῶν ἀναγωγὴν. Ἀνακεκαλυμμένοι δὲ ὅμως εἰσὶν οἱ τῶν συμβόλων λόγοι τοῖς θείοις ἱεροτελεσταῖς, οὓς οὐ θεμιτόν ἐξάγειν εἰς τοὺς ἐπιτελειούμενους εἰδόμενος, ὡς οἱ τῶν ἱερῶν θεοπαράδοτως νομοθέται ταῖς τῶν διακόσμων εὐσταθέσι καὶ ἀσυμφύρτοις τάξεσι καὶ ταῖς τοῦ ἑκάστου κατ' ἀξίαν προσήκοντος ἀναλόγοις καὶ ἱεραῖς ἀπονεμήσεσι τὴν ἱεραρχίαν διετάξαντο. Διὸ καὶ ταῖς σαῖς ἱεραῖς ὁμολογίαις πεισθῆεις (ἀναμνησαί γὰρ αὐτῶν εὐαγές), ὡς ἀπάσης μὲν ὑπερκειμένης ἱεραρχικῆς ἱερολογίας οὐ μεταδώσεις ἕτέρω παρὰ τοὺς ὁμοταγεῖς σοὶ θεοειδῆς ἱεροτελεστὰς αὐτοὺς τε πείσεις ὁμολογήσαι κατὰ θεσμόν ἱεραρχικὸν καθαρῶν μὲν καθαρῶς ἐφάπτεσθαι, κοινωνεῖν δὲ μόνοις τῶν θεουργικῶν τοῖς θείοις καὶ τῶν τελείων τοῖς τελειωτικοῖς ἀγίοις τε τῶν παναγεστάτων, ἄλλων τε ἱεραρχικῶν σοὶ καὶ τούτου μεταδέδωκα τοῦ ἐνθέου δώρου.

<II.>

Εἵρηται τοίνυν ἡμῖν ἱερῶς, ὡς οὗτός ἐστι τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίας σκοπός· ἢ πρὸς θεὸν ἡμῶν ὡς ἐφικτὸν ἀφομοίωσις τε καὶ ἕνωσις. Ταύτης δέ, ὡς τὰ θεῖα διδάσκει λόγια, ταῖς τῶν σεβασμιωτάτων ἐντολῶν ἀγαπήσεσι καὶ ἱεουργίαις μόνως τευξόμεθα. « Τηρήσει » γὰρ φησὶν « ὁ ἀγαπῶν με τὸν λόγον μου, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἔλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. » Τίς οὖν ἐστὶν ἀρχὴ τῆς τῶν σεπτοτάτων ἐντολῶν ἱεουργίας, ἢ πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἱερολογιῶν

7 τάξεσι: Cf CH 17,3 10 sqq Cf CH 16,1 sq 16 sqq Cf CH 17,10 sq; EH 66,12 sq
19–21 Vide Joh 14,23

Rc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 οὐδὲ: δὲ Fb 2 ἀναλόγως: -ως in rasura 3 litt Lc 4 ἀναγωγή Rc 5 οὓς om Rc (sed post οὐ add σ supra l m rec) τελειούμενους RcPtPnFaLc v: τελουμένους PbFbVvVcKa (cf 81,16) 6 θεοπαράδοτων FbPnLcVv ταῖς om Rc 7 προσήκοντως Rc (sed corr) 9 σαῖς om Vv αὐτόν Vv 10 πάσης FaLc (ἀ- expuncto) ὑποκειμένης Lc μεταδώσεις corr in μετάδοσεις ead m, deinde rursus in μεταδώσεις m rec Rc 11 πείσαις Fa ὁμοταγήσαι Fb 12 μὲν om Rc post μὲν add καὶ PbFbVvLc (sed punctis dubium signific) 13 τελείων: τελειωτικῶν PbFbVv τοῖς om Pn v 14 ἄλλως Lc post τε add καὶ Rc ἱεραρχικῶς Lc (sed in mg add ἱεραρχικῶν) VcKa capiti praem κεφάλαιον B. περὶ τῶν ἐν τῷ φωτίσματι τελουμένων RcPtPnPbFaLcVc (om τῶ) Ka (om τῶ) v 16 οὕτως Vv 17 ante σκοπός add ὁ Rc 19 μόνος Pt τευξόμεθα Pb (sed corr) Fb 20 τοῦ prius om Pt (sed sscr ead m ut vid) PnVcKa 21 ποιήσωμεν RcPtPn (sed corr) Vv (sed corr) 22 ἱεουργίας ἐντολῶν coll PtPnPb v

καὶ ἱερουργιῶν ὑποδοχὴν ἐπιτηδειότατα μορφοῦσα τὰς ψυχικὰς ἡμῶν
 ἔξεις, ἢ πρὸς τὴν τῆς ὑπερουρανιας λήξεως ἀναγωγὴν ἡμῶν ὁδοποιήσις;
 Ἡ τῆς ἱεράς καὶ θειοτάτης ἡμῶν ἀναγεννήσεως παράδοσις. Ὡς γὰρ ὁ
 κλεινὸς ἡμῶν ἔφη καθηγεμῶν, ἢ κατὰ νοῦν μὲν ἐπὶ τὰ θεῖα πρωτίστη
 5 κινήσεις ἢ ἀγάπησις ἐστὶ τοῦ θεοῦ, τῆς δὲ ἱεράς ἀγαπήσεως ἢ πρὸς τὴν
 ἱερουργίαν τῶν θείων ἐντολῶν ἀρχικωτάτη πρόοδος ἢ τοῦ εἶναι θείως
 ἡμᾶς ἀρρητοτάτη δημιουργία. Εἰ γὰρ τὸ εἶναι θείως ἐστὶν ἢ θεῖα γέννησις,
 οὐ μὴ ποτέ τι γνοίῃ τῶν θεοπαραδότων οὔτε μὴν ἐνεργήσειεν ὁ μηδὲ τὸ
 10 ὑπάρχειν ἐνθέως ἐσχηκῶς. Ἡ οὐχὶ καὶ ἡμῖν (ἀνθρωπίνως φαμέν) ὑπάρξει
 δεῖ πρῶτον, εἴτα ἐνεργῆσαι τὰ καθ' ἡμᾶς ὡς τοῦ μηδαμῶς ὄντος οὐδὲ
 κινήσιν [ἀλλ' οὐδὲ ὑπαρξιν] ἔχοντος, τοῦ δὲ που ὄντος ἐκεῖνα μόνον
 ἐνεργοῦντος ἢ πάσχοντος ἐν οἷς εἶναι πέφυκεν; Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὡς οἶμαι
 σαφές.

Ἐξῆς δὲ τὰ θεῖα τῆς θεογενεσίας ἐποπτεύσωμεν σύμβολα. Καί μοι
 15 μηδεὶς ἀτέλεστος ἐπὶ τὴν θέαν ἰέτω. Καὶ γὰρ οὐδὲ ταῖς ἡλιιοτεύκτοις
 αὐγαῖς ἐν ἀσθενεσί κόραις ἀντωπεῖν ἀκίνδυνον οὐδὲ τοῖς ὑπὲρ ἡμᾶς
 ἐγχειρεῖν ἀβλαβές, εἴπερ ἀληθῆς ἢ κατὰ νόμον ἱεραρχία τὸν μὲν Ὀζίαν,
 ὅτι τοῖς ἱεροῖς ἐνεχείρησεν, ἀποστρεφομένη, τὸν Κορὲ δέ, ὅτι τοῖς ὑπὲρ
 αὐτὸν ἱεροῖς, τὸν δὲ Ναδάβ, ὅτι τοῖς οἰκείοις ἀνιέρως ἀπεχρήσατο.

3 Cf Joh 3,5   4 sqq Cf DN 161,1 sqq; Arist Metaph 1072 b 3 sqq; Plot Enn V 6,5,9; V
 3,11,11 sq   14 sqq Cf EH 93,26 sqq; 106,25 sqq; CH 16,19 sqq; Pl R 516 a; 539 d; Corp
 Herm XIII 22 (II, p 209,15); Const App II 27; Cyr H pro catech 12; id catech 6,29 (589 B)
 17 Cf II Chron 26,16 sqq   18 Cf Num 16   19 Cf Lev 10,1 sq

Rc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἐπιτηδειότητα PtPnLcVc   φυσικὰς Pt (e correctura ut vid) VcKa ψυχὰς Lc (sed corr
 in mg)   2 ἔξεις Fa (corr ex ἔξεις) Lc (ἔξεις in mg ut v l)   ὑπερουρανιας Pt (sed corr)
 ὑπερουρανίου Fb   ἀναγωγὴν: -ην e correctura Rc   5 post κινήσις 6 litt eras Pb
 ἢ ἀγάπησις om Rc   ἢ alter om Rc   6 θείους Lc   7 τὸ: τοῦ Vv   γένεσις
 RcFbVvFaLc   8 μή: μὴν Lc (sed corr)   τι om Pt (sed corr)   -ε τι γ- e correctura
 Pn   10 τὰ: om RcPn καὶ Pt   ὄντως FbVv (sed corr)   11 ἀλλ'-ὑπαρξιν ut glossam
 seclusi   ἀλλ' om, sed post ὄντος inser οὐδὲ κινήσιν ἀλλ' οὐδὲ ὑπαρξιν ἔχοντος Lc
 ἐκεῖνο Rc   13 σαφῶς Rc   14 καὶ e correctura Pn   ante μοι add μή Rc   15
 θέαν ex θεῖαν corr Pb   17 ὄζιαν Rc   18 ὅτι alter: ὁ Lc (sed τι adscr in mg)   19
 δὲ post Ναδάβ coll VcKa   Ναδάβ: δ et β in rasura Pn   post Ναδάβ sec LXX add
 καὶ ἀβιούδ RcPtPnPb Fa v   ἀπεχρήσαντο PbFb v ἐπεχρήσαντο Pt

393 A

Μυστήριον φωτίσματος.

〈1〉 Ὁ μὲν ἱεράρχης ἐκάστοτε τῇ πρὸς θεὸν ἀφομοιώσει « πάντας ἀνθρώπους » ἐθέλων « σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν » ἀνακηρύττει πᾶσι τὰ ὄντως εὐαγγέλια· θεὸν ἴλεω τοῖς ἐπὶ γῆς ἐξ οἰκείας ὄντα καὶ φυσικῆς ἀγαθότητος αὐτὸν ὡς ἡμᾶς ἀφικέσθαι διὰ φιλανθρωπίαν ἀξιόσαντα καὶ τῇ πρὸς αὐτὸν ἐνώσει δίκην πυρὸς ἀφομοιώσαι τὰ ἐνωθέντα κατὰ τὴν αὐτῶν πρὸς θέωσιν ἐπιτηδειότητα. « Ὅσοι γὰρ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. »

393 B

〈2〉 Ὁ δὲ τούτων ἀγαπήσας τῶν ὄντως ὑπερκοσμίων τὴν ἱερὰν μετουσίαν ἐλθὼν ἐπὶ τινα τῶν μεμνημένων πείθει μὲν αὐτὸν ἡγήσασθαι τῆς ἐπὶ τὸν ἱεράρχην ὁδοῦ, αὐτὸς δὲ ὀλικῶς ἐπακολουθήσειν ἐπαγγέλλεται τοῖς παραδοθησομένοις καὶ ὄξιοι τῆς τε προσαγωγῆς αὐτοῦ καὶ συμπάσης τῆς ἐπὶ τὸ ἐξῆς ζωῆς τὴν ἐπιστάσιαν ἀναδέξασθαι. Τὸν δὲ τῆς μὲν ἐκείνου σωτηρίας ἱερώς ἐρῶντα, πρὸς δὲ τὸ τοῦ πράγματος ὕψος ἀντιμετροῦντα τὸ ἀνθρώπινον φρίκη μὲν ἄφνω καὶ ἀμηχανία περίσταται· τελευτῶν δὲ ὁμως ποιήσειν τὸ αἰτηθὲν ἀγαθοειδῶς ὡμολόγησε καὶ παρалаβὼν αὐτὸν ἄγει πρὸς τὸν τῆς ἱεραρχίας ἐπώνυμον.

2sq Vide I Tim 2,4; cf EH 67,19sq 4 ἴλεω: Cf Jes 38,34 5sq Cf CH 20,11sq; I Tim 1,15; Tit 3,4 6 δίκην πυρὸς: Cf CH 45,7sq 7–10 Vide Joh 1,12 11sq Cf Const App VII 39–45 12sq Cf T Dom II 1 (p 110); Thdr Mops catech 12 init (p 323); 12,15 (p 345) 19 ἐπώνυμον: Cf EH 66,2; Thdr Mops catech 12,26 (p 363)

Pa (a 15 ἐξῆς) Rc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 post φωτίσματος add κεφάλαιον Ἰ Lc et nonnulli codices velut Jb, Le, Fd, inc κεφ β' add Va 2 ἀπαντας PtPn v 3 θέλων PbFbVv 4 ὄντως om Rc post ὄντως add ἱερά Pb ἰλέων Lc sed corr 5 αὐτὸν ὡς: εὐτόνος Rc post ἡμᾶς add εὐτόνος Fb v ὡς in εἰς corr Lc post ἀφικέσθαι add πρὸς ἔνωσιν αὐτοῦ RcPbLc (sed delendum signific) 7 αὐτῶν: αὐτὴν Rc πρὸς θέωσιν: πρόσθεσιν Rc πρόθεσιν PtPn ἐπιτηδεύοντα Rc 9 ἀμιμάτων Rc (sed μ prius eras) post σαρκός ad NT add οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς FaLc 11 δὲ om RcPtPnFaLc v, sed respondet μὲν particulae I 2 τοῦτον PbFbVv τοσοῦτον Lc (in mg adnot ead m τοσοῦτως) ὄντων Lc, sed in mg add ὄντως 12 post ἡγήσασθαι add αὐτοῦ RcPtPn PbLc (sed omittendum signific) v 13 ἐπαγγέλλεται PtFb 14 τῆς τε προσ-: -ης et πρ- e corr, τε postea inser Pn 15 post τὸν rasura 3 litt Fb 16 ἱερώς om Pb ἐρίονται Pa 18 τελευταῖον PbFbVvFaLc (sed supra -αιον dubium signific)

〈3〉 Ὁ δὲ μετ' εὐφροσύνης ὡς τὸ ἐπ' ὤμων πρόβατον εἰσδεξάμενος τοῖν ἀνδροῖν ἐσέφθη μὲν πρῶτα διὰ νοερᾶς εὐχαριστίας καὶ σωματοειδοῦς προσκυνήσεως τὴν μίαν ἀγαθοεργέτιν ἀρχὴν, ὑφ' ἧς τὰ καλούμενα καλεῖται καὶ τὰ σωζόμενα σώζεται.

393 C

5 〈4〉 Εἶτα πᾶσαν ἱερὰν διακόσμησιν ἐπὶ συνεργίᾳ μὲν καὶ συνεορτάσει τῆς τάνδρος σωτηρίας, εὐχαριστία δὲ τῆς θείας ἀγαθότητος εἰς τὸν ἱερὸν χῶρον συναγαγὼν ἐν ἀρχῇ μὲν ὕμνον τινὰ τοῖς λογίοις ἐγκείμενον ἅμα πᾶσι τοῖς τῆς ἐκκλησίας πληρώμασιν ἱερολογεῖ καὶ μετὰ τοῦτο τὴν ἱερὰν ἀσπασάμενος τράπεζαν πρὸς τὸν ἄνδρα παρόντα πρόεισι καὶ πυνθάνεται
10 παρ' αὐτοῦ τί βουλόμενος ἦκοι. 〈5〉 Τοῦ δὲ θεοφιλῶς αἰτίασαμένου κατὰ τὴν τοῦ ἀναδόχου παράδοσιν τὴν ἀθεότητα τὴν ἀγνωσίαν τοῦ ὄντως καλοῦ τὴν τῆς ἔνθεου ζωῆς ἀνεργησίαν, ἀξιοῦντός τε διὰ τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ μεσιτείας θεοῦ καὶ τῶν θείων τυχεῖν, μαρτύρεται μὲν αὐτῷ τὴν ὀφειλομένην ὀλικὴν γενέσθαι προσέλευσιν ὡς παντελείῳ καὶ ἀμώμῳ ὄντι
15 θεῷ, καὶ τὴν ἔνθεον αὐτῷ πολιτείαν ὑψηγησάμενος καὶ προσερωτήσας, εἰ οὕτω πολιτεύσαιτο, μετὰ τὴν ὁμολογίαν ἐπιτίθησιν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ τὴν χεῖρα καὶ σφραγισάμενος ἀπογράψασθαι κελεύει τοῖς ἱερεῦσι τὸν ἄνδρα καὶ τὸν ἀνάδοχον.

393 D

396 A

20 〈6〉 Τῶν δὲ ἀπογραψαμένων εὐχὴν ἱερὰν ποιεῖται, καὶ ταύτην ἀπάσης αὐτῷ τῆς ἐκκλησίας συμπληρωσάσης ὑπολύει μὲν αὐτὸν καὶ ἀπαμφιέν-

1 sq Cf Lc 15,5; compresse genetivum dualem comparationi Lucanae adiunxit; cf Schol: οὕτω δεῖ συνθεῖναι τὴν ῥῆσιν· τοῖν ἀνδροῖν, ὡς ἐπ' ὤμων τὸ πρόβατον εἰσδεξάμενος, ἵνα ἦ ἐκ τῶν δύο ἀνδρῶν, τοῦ τε ἀναδόχου φημί καὶ τοῦ προσελθόντος, εἰσω τῆς ἐκκλησίας, δεξάμενος αὐτὸν ὡς πρόβατον ἀπολωλός (124,32 sqq) 3 τὰ καλούμενα: Cf Mt 22,3 14 Cf Dt 6,5 16 sq Cf Thdr Mops catech 13 init (p 369); 13,18 (p 397)

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ὡς ἐπ' ὤμων τὸ πρόβατον Lc (sed τὸ sscr m alia ut vid) 2 τοῖν ἀνδροῖν corr in τῶν ἀνδρῶν Lc ἐσέφθη μὲν: ὡς ἔφη PaRc ὡς ἔφθη Vv σέφθημεν Pn (sed ε sscr ead m) ἐσέβασθη superscr VcKa et m rec in Pn, -βασθη- adscr ead m in mg Lc post πρῶτα add μὲν ὕμνεῖ PaRcVv μὲν ὕμνεῖται Lc (sed exp) καὶ ὕμνεῖ PtPn (sed uterque καὶ e corr) v 3 ἀγαθοεργέτιν Lc (sed -ev- delendum signific) ἀγαθοεργέτην Fb 5 συνεργίαι Pa συνεργίαι RcPtPn (sed corr) 6 τῆς ἀνδρός FbVv εὐχαριστία Pa -στια e corr Pn ἱερῶν Rc (sed corr) 7 χορὸν Vv (sed corr) Lc ἅμα om PaRc 7/8 ἅμα πᾶσι: ἅπασι PtPn 8 ἱερολογεῖν Fb -ει e corr Pn 9 πρόσεισι PaRcPtPnPb Fa (corr e πρόσεισιν) 10 εἴκοι PtPn (sed corr) ἦ- e corr Lc αἰτήσαμένου Pt 11 τοῦ prius om Rc θεότητα PtPn (sed ἄ superscr) 12 ἀνεργεσίαν Pa ἀνεργεσίαν Vv τε: δὲ FbVv ἀξιοῦντο Pn (corr m rec ut vid) 13 καὶ om Lc (sed superscr) μαρτυρεῖται PaRc 14 ἀμώμῳ: μόνῳ Pb ὄντι om Pa 15 ἔνθεον corr in ἐν θεῷ Rc αὐτῶν Pt 16 οὕτως PtPnLc (sed ζ del) ἐπολιτεύσατο Pt ante πολιτεύσαιτο add ἐμ m rec ut vid Pb αὐτοῦ: αὐτῷ Vv Lc (sed -οῦ adscr in mg) τῇ κεφαλῇ om Vv 17 ἀπογράψασθαι Lc (ψ adscr in mg) 20 ὑποδύει Pa

396 B νυσι διὰ τῶν λειτουργῶν. Εἶτα στήσας ἐπὶ δυσμαῖς προσέχοντα καὶ τὰς
 χεῖρας ἀπωθοῦντα πρὸς τὴν αὐτὴν ἀπεστραμμένους χώραν ἐμφυσησά-
 μεν αὐτῶ τρις διακελεύεται τῶ Σατανᾶ καὶ προσέτι τὰ τῆς ἀποταγῆς
 ὁμολογήσαι, καὶ τρις αὐτῶ τὴν ἀποταγὴν μαρτυρούμενος ὁμολογήσαντα
 τρις τοῦτο μετάγει πρὸς ἕω καὶ πρὸς οὐρανὸν ἀναβλέψαντα καὶ τὰς 5
 χεῖρας ἀνατείναντα κελεύει συντάξασθαι τῶ Χριστῶ καὶ πάσαις ταῖς
 θεοπαραδότοις ἱερολογίαις. <7> Τοῦ δὲ καὶ τοῦτο πεποικηκός μαρτύ-
 ρεται πάλιν αὐτῶ τρις τὴν ὁμολογίαν, καὶ πάλιν αὐτοῦ τρις ὁμολογή-
 396 C σαντος ἐπευξάμενος εὐλογεῖ καὶ χειροθετεῖ. Καὶ τελείως ἀπαμφισάντων 10
 αὐτὸν τῶν λειτουργῶν κομίζουσι μὲν οἱ ἱερεῖς τὸ τῆς χρίσεως ἅγιον
 ἔλαιον, ὃ δὲ τῆς χρίσεως διὰ τοῦ σφραγίσαι τρις ἀπαρξάμενος τὸ λοιπὸν
 τοῖς ἱερεῦσι τὸν ἄνδρα χρῖσαι πανσώμως παραδούς αὐτὸς ἐπὶ τὴν μητέρα
 τῆς υἰοθεσίας ἔρχεται καὶ τὸ ταύτης ὕδωρ ἱεραῖς ἐπικλήσει καθαγιασας
 καὶ τρισὶ τοῦ παναγεστάτου μύρου σταυροειδέσι χύσει τελειώσας αὐτὸ 15
 καὶ ταῖς τοῦ μύρου πανιέροις ἐπιβολαῖς ἰσαριθμῶς τὸ ἱερὸν τῆς τῶν
 θεολήπτων προφητῶν ἐπιπνοίας μελῶδημα συνεπιφθεγξάμενος κελεύει
 τὸν ἄνδρα προσκομισθῆναι. Καὶ τινος ἱερέως ἐκ τῆς ἀπογραφῆς αὐτὸν
 τε καὶ τὸν ἀνάδοχον ἀνακηρύξαντος ὃ μὲν ὑπὸ τῶν ἱερέων ἐπὶ τοῦ ὕδατος
 396 D ἄγεται πρὸς τὴν τοῦ ἱεράρχου χεῖρα χειραγωγούμενος, ὃ δὲ ἱεράρχης 20
 ἄνωθεν ἔστηκώς ἀναβοησάντων πάλιν ἐπὶ τοῦ ἱεράρχου κατὰ τὸ ὕδωρ
 τὸ ὄνομα τοῦ τελουμένου τῶν ἱερέων, τρις μὲν αὐτὸν [ὃ ἱεράρχης]

1 sqq Cf Cyr H catech 19 myst 1,2; T Dom II 8 (p 126 sqq); Corp Herm XIII 16 (II, p 207,11–14); Thdr Mops catech 13 init (p 367); 13,5 sqq (pp 373 sqq) 9 χειροθετεῖ: Cf Thdr Mops catech 14 init (p 403); 14,15 (pp 433 sq) 9 sqq Cf Const App III 16,3 sq; VII 22,2 9 Cf Thdr Mops catech 14 init (p 401); 14,8 (pp 417–419) 9 sqq Cf Cyr H catech 20 myst 2,2 12 Cf Thdr Mops catech 14 init (p 401) 12 sq Cf Clem str IV 160,2 (p 319,12); Thdr Mops catech 14,9 (p 421) 13 υἰοθεσίας: Cf Joh 3,4 sq 15 sq Cf Schol 125,30–39; significat Ps 28,3 20 sqq Cf Thdr Mops catech 14 init (p 403); 14,18 (pp 441 sqq)

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 δυσμᾶς Rc προσανέχοντα Lc (sed -av- del) 2 ἀνωθοῦντα Pa ἐπεστραμμένους
 Rc 3 τρεῖς Pb 4 τρεῖς PaPt (sed corr) Pn (sed corr) μαρτυρούμενος FbFaLc
 μαρτυράμενος PtVcKa 5 τρεῖς Pa τοῦτον RcFa αὐτὸν PbFbVv ἕωσαν Lc (sed
 corr) 6 ἀνατείνοντα Rc 7 δὲ e corr Pn διαμαρτύρεται Lc (sed corr) 8
 τρις prius: τρεῖς Pa τὴν om Pt sed sscr ead m ὁλογίαν Rc (sed corr) τρις
 alter: τρεῖς Pa τοῖς Rc (sed corr) 9 ὁμολογεῖ VcKa τελείως Fa ἀπαμφισάντων
 FbFa Lc ut v l adnot 10 χρήσεως PaPtFa 11 ἀρξάμενος Fb χρήσεως Pt
 τρεῖς Pa 12 χρίσας Pa χρῆσαι PtFb 13 τὸ ταύτης: τότε τὸ Pa post ὕδωρ
 add ταῖς v 14 χρίσει FbVv 17 καὶ e corr Pn αὐτοῦ Pa 18 ἀποκηρύξαντος
 Rc 19 χεῖρα post χειραγωγούμενος coll PtPn ante χειραγωγούμενος add πρὸς
 αὐτὸν PbFbVvLc v, add καὶ πρὸς αὐτὸν PaRc, add πρὸς αὐτῶν Fa VcKa 21 ἱερέων Pa
 τρεῖς Pa ὃ ἱεράρχης seclusi

βαπτίζει ταῖς τρισὶ τοῦ τελουμένου καταδύσει καὶ ἀναδύσει τὴν
 τρισσὴν τῆς θείας μακαριότητος ἐπιβοήσας ὑπόστασιν· καὶ παραλαβόν-
 τες αὐτὸν οἱ ἱερεῖς ἐγγχειρίζουσι τῷ τῆς προσαγωγῆς ἀναδόχῳ τε καὶ
 ἡγεμόνι καὶ σὺν αὐτῷ περιβαλόντες ἐσθῆτα τῷ τελουμένῳ κατάλληλον
 5 ἐπὶ τὸν ἱεράρχην αὐθις ἄγουσιν. Ὁ δὲ τῷ θεουργικωτάτῳ μύρῳ τὸν
 ἄνδρα σφραγισάμενος μέτοχον ἀποφαίνει λοιπὸν τῆς ἱεροτελεστικωτάτης
 εὐχαριστίας. <8> Ταῦτα δὲ τελέσας ἀπὸ τῆς ἐπὶ τὰ δευτερα προόδου 397 A
 πάλιν ἐπὶ τὴν τῶν πρώτων ἀνατείνεται θεωρίαν ὡς κατὰ μηδὲνα καιρὸν
 ἢ τρόπον ἐπ' ἄλλοτριῷ τινὶ παρὰ τὰ οἰκεῖα τρεπόμενος, ἀλλ' ἀπὸ θείων
 10 εἰς θεῖα προσεχῶς καὶ ἀεὶ τῷ θεαρχικῷ πνεύματι μεταταττόμενος.

Θεωρία.

<1> Αὕτη μὴν ὡς ἐν συμβόλοις ἢ τῆς ἱερᾶς τελετῆς θεογενεσίας οὐδὲν
 ἀπρεπὲς ἢ ἀνίερρον οὐδὲ τῶν αἰσθητῶν ἔχουσα εἰκόνων, ἀλλ' ἀξιοθέου
 θεωρίας αἰνίγματα φυσικοῖς καὶ ἀνθρωποπρεπέσιν ἐσόπτροις ἐνεικονι-
 15 ζόμενα. Τί γάρ ἂν φανείη διαμαρτάνουσα καὶ τοῦ θειοτέρου λόγου τῶν 397 B
 τελουμένων σεσιγημένου πειθοῖ καὶ θεωρημοσύνη τὴν τοῦ προσιόντος
 εὐζωΐαν ἱερῶς διαπραγματευομένη καὶ τὴν ἀπάσης ὁμοῦ κακίας δι' ἐν-
 ἀρέτου καὶ θείας ζωῆς ἀποκάθαρσιν τῇ δι' ὕδατος φυσικῆ καθάρσει
 σωματικώτερον αὐτῷ διαγγέλλουσα; Ταῦτη δ' οὖν, εἰ καὶ μηδὲν τι
 20 θειότερον εἶχεν ἢ τῶν τελουμένων συμβολικῆ παράδοσις, οὐκ ἀνίερρος ἦν
 ὡς οἶμαι διδασκαλίαν μὲν εὐθέτου ζωῆς εἰσηγουμένη, τὴν παντελῆ δὲ τῆς

4 Cf Thdr Mops catech 14 init (p 403); 14,26 (pp 455 sq) 5 sq Cf Const App VII 22,2;
 Thdr Mops catech 14 init (p 403); 14,27 (p 457) 12 συμβόλοις: Cf EH 65,10–12
 14sq Cf I Cor 13,12; Procl in Prm V 72 16 Figura, quae appellatur ἐν διὰ δυοῖν,
 contrarium significat atque illud πειθοῖ σοφίας (I Cor 2,4)

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

2 θείας μακαριότητος: μίας θεότητος Rc καὶ om PaRc v post παραλαβόντες add
 δὲ PaRc v 4 περιβάλλοντες FaLcVcKa περιλαβόντες RcPa (-βοτ-) τῶν τελουμένων
 PaRc 5 ἀνάγουσιν Pt ἀπάγουσιν Pa v θεουργικωτάτῳ: θεολογικωτάτῳ Pt Pn
 (sed corr in mg) 6 λοιπὸν om PtPbFbVvFaLc λοι- in rasura Pn τῆς om Pn (sed
 add in mg) ἱεροτελεστικωτάτης PaRc ἱερωτελετηκοτατης Pt (sed η prius corr in -i-) 7
 εὐχαριστίας Pa Pn (sed corr) Vv (sed corr) 9 τρόπον ε πρότοπον corr Pt τρε-
 πόμενος: ε prius in rasura Pt 10 post εἰς add τὰ PtPnPb μεταττόμενος Pt (sed
 corr) Vv (sed corr) 11 θεωρία non legitur in Fa 12 αὕτη – ἐν om Fa suppl m rec
 μὲν Vv v post μὴν add οὖν Vv v τελετῆς θεογενεσίας corr in τελετῆς θεογενεσία Pa
 τελετῆς θεογενεσίας FbVv (corr in τ. θεογενεσία) τελετῆς θεογενεσίας v 13 ante τῶν
 add ἐκ PaRc 14 εἰκονιζόμενα v ἐνεικονιζόμενοι corr in -μένη Pa 15 ante τί add
 κατὰ PaRc 16 θεωρημοσύνη RcPnPb προσειόντος Rc corr e προειόντος 17
 ἱερώς Rc 18 ἀποκαθάρσει PaRc (sed corr) ἀποκαθαίρουν Lc (sed corr) καθάρσει
 om PaRc 19 διαγγέλλουσα Pn (sed λ superscr) αὕτη Pa αὕτη Rc αὕτη v

- 397 C εν κακία πολιτείας ἀποκάθαρσιν ὀλικῶς τῷ σώματι καθαιρομένῳ φυσικῶς
 δι' ὕδατος αἰνισσομένη. <2> Ἄλλ' ἔστω μὲν αὕτη τοῖς ἀτελείσιν εἰσαγω-
 γική ψυχαγωγία τὰ τε ἱεραρχικὰ καὶ ἐνοειδῆ τῆς πληθύος ὡς θέμις
 ἀποδιαστέλλουσα καὶ συμμετροῦσα ταῖς κατὰ μέρος τάξεσι τὴν ἑναρ-
 μόνιον ἀναγωγὴν, ἡμεῖς δὲ ἀναβάσεις ἱεραῖς ἐπὶ τὰς τῶν τελουμένων 5
 ἀρχὰς ἀναβλέψαντες καὶ ταύτας ἱερῶς μνηθέντες ἐπιγνωσόμεθα, τίνων
 εἰσὶ χαρακτήρων τὰ ἐκτυπώματα καὶ τίνων ἀφανῶν αἱ εἰκόνες. Ἔστι
 γάρ, ὡς ἐν τῇ *Περὶ νοητῶν τε καὶ αἰσθητῶν* πραγματεία σαφῶς διηγό-
 ρευται, τὰ μὲν αἰσθητῶς ἱερά τῶν νοητῶν ἀπεικονίσματα καὶ ἐπ' αὐτὰ
 χειραγωγία καὶ ὁδός, τὰ δὲ νοητὰ τῶν κατ' αἴσθησιν ἱεραρχικῶν ἀρχῆ 10
 καὶ ἐπιστήμη.
- 397 D <3> Λέγωμεν τοίνυν, ὡς ἔστιν ἡ τῆς θείας μακαριότητος ἀγαθότης αἰεὶ
 κατὰ ταῦτά καὶ ὡσαύτως ἔχουσα τὰς τοῦ οἰκείου φωτὸς ἀγαθοεργετίδας
 ἀκτῖνας ἐπὶ πάσας ἀφθόνως ἀπλοῦσα τὰς νοερὰς ὄψεις.
- 400 A Εἶτ' οὖν ἀποσταίη τοῦ νοητοῦ φωτὸς ἡ τῶν νοερῶν αὐθαίρετος 15
 αὐτεξουσιότης κακίας ἔρωτι συμμύσσασα τὰς φυσικῶς ἐνεσπαρμένας αὐτῇ
 πρὸς τὸ φωτίζεσθαι δυνάμεις, ἀπήρηται τοῦ παρόντος αὐτῇ φωτὸς οὐκ
 ἀποστάντος ἀλλ' ἐπιλάμποντος αὐτῇ μυωπαζούση καὶ ἀποστρεφόμενη
 προστρέχοντος ἀγαθοειδῶς· εἴτε τοῦ μετρίως αὐτῇ δοθέντος ὄρατοῦ τοὺς 20
 ὄρους ὑπερπηδήσαι καὶ πρὸς τὰς ὑπὲρ τὴν κατ' αὐτὴν ὄψιν αὐγὰς
 ἀντωπῆσαι τολμηρῶς ἐπιχειρήσοι, τὸ μὲν φῶς ἐνεργήσει παρὰ τὰ φωτὸς
 οὐδέν, αὐτὴ δὲ τοῖς τελείοις ἀτελῶς ἐπιβάλλουσα τῶν μὲν ἀνοικείων οὐκ
 ἂν ἐφίκοιτο, τοῦ μετρίου δὲ ἀκόσμως ὑπερφρονουῖσα δι' ἑαυτὴν ἀποτεύ-

3 πληθύος: Cf EH 91,6 5 ἀναβάσεις: Cf Pl Smp 211 e 3 7 χαρακτήρων: Cf Thdr
 Mops catech 14,12 (p 427); 14,26 (p 455); Procl in Prm V 72 7sq Cf EH 65,10 sq
 14 ἀφθόνως: Cf CH 18,5 15 sq Cf CH 37,20 sq 18 sq Cf Procl in Prm V 268

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 καθαιρομένῳ Pa καθαιρομένῳ RcPt Pn (sed corr) Pb 2 ἐνισσομένη Fa 4 τοῖς
 ἀνίεροις τάξεσιν Pa post μέρος add ἀνίεροις Rc τὴν legi non pot Pn 5 ἀγωγὴν
 PaRcKa (sed corr) 6 ταῦτα Lc (sed corr) Vv ἐπιγνωσόμεθα RcPtPbFbVv
 τίνων εἰσὶ: τῶν FbLc (sed in mg add τίνων εἰσι ut v l) Vv 7 τίνων: τῶν Lc (in mg v
 l τινων) Vv αἱ om Fa τὰς εἰκόνας Vv Lc (αἱ εἰκόνας v l in mg) 8 ὡς om Fb
 post ἐν 2 litt eras Rc πραγματεία: πραγμάτων Lc πραγματία e corr Vv 10 post
 ἀρχῆ add τε Pa 12 λέγωμεν Lc (sed o punctis not) Vc Ka 13 ἔχουσα corr in ἔχοντα
 Lc ἀγαθοεργετίδας Vv 15 Εἶτ' οὖν: εἰ τις οὖν PaRc εἰ τοίνυν οὖν Pb νοερῶν:
 νοητῶν PaRc, -ερ- in rasura 2 litt Lc 16 συμμύσσασα PaRc (sed η exp) ἐσπαρμένας
 Pb συνεσπαρμένας Lc (sed in mg v l ἐνεσπ.) αὐτῷ Pa 17 δύναιμι Pa ἀπήρηται
 Fb Vv (sed corr) 19 εἰ Fb (sed corr) 20 ὑπερπηδήσαι scripsi versiones Phocae et
 Sergii secutus: ὑπερπηδήσοι Lc (oi in rasura) v ὑπερπηδήσει Pn (e corr) PbFbVcKa
 ὑπερπηδήση PaRcPtVvFa 21 παρὰ: πέρα Vv τὰ: om Pa τοῦ Pn 22 οὐδὲ ἐν
 PaRcPtPn (sed corr) Pb αὐτῇ: αὐτῆ PnKa αὐτῇ RcVv τῶν: τῶι Pa ἀνοικείως
 Pt Pn (sed corr) Lc (sed corr) 22/23 -κ ἂν ἐφ- in rasura 7--8 litt Lc

ξεται. Πλήν, ὅπερ ἔφην, ἀγαθουργικῶς αἰε ταῖς νοεραῖς ὄψεσι τὸ θεῖον
 ἤπλωται φῶς ἔνεστί τε αὐταῖς ἀντιλαβέσθαι παρόντος αὐτοῦ καὶ αἰ
 πρὸς θεοπρεπῆ τῶν οἰκείων μετάδοσιν ὄντος ἐτοιμοτάτου. Πρὸς αὐτήν 400 B
 ὁ θεῖος ἱεράρχης ἀποτυποῦται τὴν μίμησιν τὰς φωτοειδεῖς αὐτοῦ τῆς
 5 ἐνθέου διδασκαλίας αὐγὰς ἀφθόνως ἐπὶ πάντας ἀπλῶν καὶ τὸν προσιόντα
 φωτίσαι θεομιμήτως ἐτοιμοτάτος ὢν οὐ φθόνῳ οὐδὲ ἀνιέρῳ τῆς προτέρας
 ἀποστασίας ἢ ἀμετρίας μῆνιδι χρώμενος, ἀλλ' ἐνθέως αἰε τοῖς προσιοῦσι
 ταῖς αὐτοῦ φωταγωγίαις ἱεραρχικῶς ἐλλάμπων ἐν εὐκοσμίᾳ καὶ τάξει καὶ
 ἀναλογία τῆς ἐκάστου πρὸς τὰ ἱερά συμμετρίας.
 10 <4> Ἄλλ' εἴπερ εὐταξίας ἐστὶν ἀρχὴ τὸ θεῖον ἱεράς, καθ' ἣν ἑαυτῶν
 ἐπιγνώμονες οἱ ἱεροὶ νόες, ὁ πρὸς τὸ οἰκεῖον τῆς φύσεως ὄρατὸν ἀνα-
 τρέχων ἐν ἀρχῇ μὲν, ὅστις ποτέ ἐστιν, αὐτὸς ὄψεται καὶ τοῦτο λήφεται 400 C
 πρῶτον ἐκ τῆς πρὸς τὸ φῶς ἀνανεύσεως ἱερὸν δῶρον. Ὁ δὲ τὰ οἰκεία
 καλῶς ἀπροσπάθεσιν ὀφθαλμοῖς ἐπισκοπήσας τῶν ἀλαμπῶν μὲν ἀπο-
 15 φοιτήσῃ τῆς ἀγνωσίας μυχῶν, τῆς θεοῦ δὲ τελεωτάτης ἐνώσεως καὶ
 μεθέξεως ἀτελής ὢν αὐτὸς οὐκ αὐτόθεν ἐπιθυμήσει, κατὰ βραχὺ δὲ διὰ
 τῶν αὐτοῦ πρῶτων ἐπὶ τὰ ἔτι πρότερα καὶ δι' ἐκείνων ἐπὶ τὰ πρῶτιστα
 καὶ τελειωθείς ἐπὶ τὴν ἀκρότητα τὴν θεαρχικὴν ἐν τάξει καὶ ἱεράς ἀνα-
 χθήσεται. Ταύτης ἐστὶ τῆς εὐκόσμου καὶ ἱεράς τάξεως εἰκὼν ἢ τοῦ προσ-
 20 ἰόντος αἰδῶς καὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐπιγνωμοσύνη τῆς ἐπὶ τὸν ἱεράρχην
 ὁδοῦ τὸν ἀνάδοχον ἔχουσα καθηγεμόνα. Τὸν δ' οὕτως ἀναγόμενον ἢ θεία
 μακαριότης εἰς τὴν ἑαυτῆς μετουσίαν εἰσδέχεται καὶ τοῦ οἰκείου φωτὸς
 ὡσπερ τινὸς αὐτῷ σημείου μεταδίδωσιν ἔνθεον ἀποτελοῦσα καὶ κοινωνὸν 400 D

11 sq Cf Pl Alc 1,132 d sqq; Corp Herm I 18 (I, p 13,10); X 8 (I, p 117,4 sqq); Plot Enn I 6,9,7; Gr Nyss beat 6 (1272 B); id hom 3 in Cant 72,5 sqq (et quae Langerbeck adnotavit); id mort (p 40,20 sqq); Procl in Alc 4,19 sqq; id theol plat I 3 (p 15,17 sqq); II 8 (p 56,20 sqq) 16 sqq Cf EH 64,23 sqq; CH 17,3 et 5; 34,14 sqq; Procl in Alc 160,13 sqq; id in Prm IV 81; V 300 23 σημείου: Cf Ps 4,7

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

2 ἤπλωται Fa 5 προϊόντα Pa 6 ἀνιέρως PaRc 7 ἢ om PaRc μῆνιδι:
 μηδὲν αἰε PaRc προῖουσι Pa 8 ἱεραρχικῶς: ἱεροπρεπῶς Lc 9 τὰς ἱεράς Rc Lc
 (sed corr) 10 ἐπεὶπερ PbFbVv v Lc in mg ut v ! adnot 11 τὸ: τε Fa 12
 λήφεται Pa 14 ἀναλαμπῶν Fb 15 μοιχῶν FbVv (sed corr) τελειωτάτης
 PaFb v 16/17 διὰ τῶν: δι' αὐτῶν Pa 17 πρῶτον FbVv (sed corr) Lc (e corr)
 ἐπί: ἐπεὶ Pa ἔτι om Lc (sed sscr postea) 18 ἀκρότητα τῆν: ἀκροτάτην PaRc
 ἀκρότητα – καί: ἀκροτάτην θεαρχικὴν τάξιν PtPnPbFa θεαρχικὴν: -ικὴν in rasura
 3–4 litt Lc καὶ alter om Pn 19 εὐκόσμου: e corr Lc ἐγκόσμου Pa ἐγκόσμου Rc
 εὐκοσμίου Pt Pn (sed corr) Pb προϊόντος Lc (sed σ add in mg) 20 τῶν – τὸν
 prius: τὸν καθ' ἑαυτὸν Rc τῶν om Pt sed sscr ἑαυτῶν Pb 21 δ' PaRc v: om
 cett 22 ἑαυτήν RcVv αὐτῆς LcVcKa αὐτοῦ Fb εἰδέχεται Pt (sed corr)

τῆς τῶν ἐνθέων ἀποκληρώσεως καὶ ἱεραῶν κατατάξεως, ὧν ἔστι σύμβολον ἱερὸν ἢ τοῦ ἱεράρχου τῷ προσιόντι δωρουμένη σφραγίς καὶ τῶν ἱερέων ἢ σωτηριώδης ἀπογραφή τοῖς σωζομένοις αὐτὸν ἐγκαταλέγουσα καὶ μνημοσύνοις ἱεροῖς ἀνατιθεῖσα πρὸς αὐτῷ καὶ τὸν ἀνάδοχον, ὡς τῆς ζωοποιοῦ πρὸς ἀλήθειαν πορείας τὸν μὲν ἔραστην ἀληθῆ καὶ συνοπαδὸν ἡγεμόνος ἐνθέου, τὸν δὲ ἀπλανῆ ταῖς θεοπαραδότοις ἡγήσει τοῦ ἐπομένου χειραγωγόν.

401 A <5> Ἄλλ' οὐκ ἔνεστι τῶν ἄκρως ἐναντίων ἅμα μετέχειν οὐδὲ τὸν κοινωνίαν τινὰ πρὸς τὸ ἐν ἐσχηκότα μεριστὰς ἔχειν ζωάς, εἰ τῆς τοῦ ἐνὸς ἀντέχεται βεβαίως μεθέξεως, ἀλλ' ἄσχετον εἶναι καὶ ἀκατάτακτον ἐν πᾶσαις ταῖς τοῦ ἐνοειδοῦς διαιρέσεσιν. Ὅπερ ἢ τῶν συμβόλων παράδοσις ἱεραῶν αἰνισσομένη τὸν προσιόντα τὴν οἶον προτέραν ζωὴν ἀπεκδύσασα καὶ μέχρι τῶν κατ' ἐκείνην ἐσχάτων σχέσεων ἀπολύσασα γυμνὸν καὶ ἀνυπόδετον ἴστησι πρὸς δυσμὰς ἀφορῶντα καὶ τῇ τῶν χειρῶν ἀπώσει τὰς τῆς ἀλαμποῦς κακίας ἀναινόμενον κοινωνίας καὶ τὴν ἐγγενομένην αὐτῷ τῆς ἀνομοιότητος ἔξιν ὡσπερ ἐκπνέοντα καὶ τὰς ὀλικὰς ὁμολογήσαντα πρὸς τὸ τοῦ θεοειδοῦς ἐναντίον ἀποταγὰς. Οὕτω παντελῶς ἄσχετον αὐτὸν καὶ ἀκοινωνητον γεγονότα πρὸς ἑὼ μετὰγει τὴν ἐν τῷ θείῳ φωτὶ στάσιν τε καὶ ἀνάνευσιν ἔσσεσθαι καθαρῶς ἐν τῇ παντελεῖ τῆς κακίας ἀποφοιτήσῃ διαγγέλλουσα καὶ τὰς ἱεράς αὐτοῦ τῆς πρὸς τὸ ἐν ὀλικῆς συννεύσεως ὁμολογίας ἐνοειδοῦς γενομένου φιλαλήθως ἀποδεχομένη.

Ἄλλ' ἔστι που δῆλον ὡς οἶμαι τοῖς τῶν ἱεραρχικῶν ἐπιστήμοσιν, ὅτι

5 Cf Pl Phdr 249 e 4; id Smp 211 bsq 5 sq συνοπαδὸν ἡγεμόνος: Cf EH 86,10; Pl Phdr 248 c 3 8 Cf Mt 6,24; Or or 25,3 (p 358,28) 9 μεριστὰς: Cf Procl in Alc 245,8 sqq; vita divisa ad multitudinem pertinet, de qua cf EH 91,6 12 Cf Eph 4,22; Col 3,9; Thdr Mops catech 14,8 (p 419); Procl inst 209 (et nota p 307) 20 sq Cf Joh 17,21

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀποκληρώσεως: om Pb (sed suppl in mg) ἀποπληρώσεως FbVv κατατάξεως: om Pn τάξεως FbVv 2 ἱερώων FbVv 5 post ζωοποιοῦ add καὶ Pb πορείας Pa ante ἀληθῆ add τῆς ἀληθείας Pt PnPbFa 6 ἡγευόμενος Pa ἀπλανῆ ταῖς: ἀπλαῆ (v superscr m rec) τοῖς Pa ἀπλητοῖς Rc 7 χειραγωγῶν Lc (corr e -ov) 8 μετασχεῖν PbFbVvLc (sed in mg μετέχειν ut v l) VcKa τὸν: τῶν RcFb 10 βεβαίως ἀντέχεται coll PtPnPbFa ἀκατάκτων RcPt (sed τα sscr) Fa 12 οἶονεῖ Pt (corr e οἶον) VcKa 13 ἀποδύσασα Pt (sed corr) PnFaLc (sed in mg ἀπολύσασα ut v l) 14 ἀνυπόδητον PaRc Lc (sed ut dubium η signific) δυσμαῖς PaFb Lc (e corr) Ka Vv ἀποτασεῖ Pa ἀπόσει RcPtPn (sed corr) Fa 15 ἀπαινόμενον Vv ἀνευόμενον Pa 17 τοῦ - ἀποταγὰς om Pa add m rec in mg οὕτως Lc (sed -s eras) 18 αὐτὸν ante ἄσχετον coll FbVv καὶ om Lc (sed superscr) πρὸς ἑὼ: πρόσω Pa 19 παντελεῖ Pb (sed corr) 20 διαγγέλουσα PbPt ὀλικῆς: λογικῆς PaRc 21 συννεύσεως Pt ante ὁμολογίας add καὶ Rc ἀποδέχομ Fa (suppl ενη in fine lineae nescio an ead m) 22 δηλῶν Rc (sed corr) τοῖς: τῆς PtFb τῶν om Vc

ταῖς διηνεκέσιν ἐν συντονίᾳ πρὸς τὸ ἐν ἀνατάσεσι καὶ ταῖς τῶν ἐναντίων
 ὀλικάϊς νεκρώσεσι καὶ ἀνυπαρξίαις τὸ ἀναλλοιώτων ἴσχει τὰ νοερά τῆς 401 C
 θεοειδοῦς ἕξεως. Οὐ γὰρ ἀναχωρῆσαι χρή μόνον ἀπὸ κακίας ἀπάσης,
 ἀλλὰ καὶ ἀρρενωπῶς ἀμάλθακτον εἶναι καὶ ἀφόβητον αἰεὶ πρὸς τὴν ἐπ'
 5 αὐτὴν ὀλέθριον ὕφεισιν οὐδὲ τοῦ ἱεροῦ τῆς ἀληθείας ἔρωτος ἐν καταλήξει
 ποτὲ γενέσθαι, προσεχῶς δὲ καὶ αἰωνίως ἐπ' αὐτὴν ὄση δύναμις ἀνατείνε-
 νεσθαι τὴν ἐπὶ τὰ τελεώτερα τῆς θεαρχίας ἀναγωγὴν ἱερώς αἰεὶ δια-
 πραγματευόμενον. <6> Ὅρᾳς δὲ τὰς τούτων ἀκριβεῖς εἰκόνας ἐν τοῖς
 ἱεραρχικῶς τελουμένοις. Ὁ μὲν γὰρ θεοειδῆς ἱεράρχης ἀπάρχεται τῆς
 10 ἱεραρχίας ἀλοιοφῆς, οἱ δὲ ἱερεῖς ὑπ' αὐτῷ τελοῦσι τὴν τῆς χρίσεως ἱεουργίαν
 ἐπὶ τοὺς ἱερούς ἐν τύπῳ τὸν τελούμενον ἀγῶνας ἐκκαλούμενοι, καθ' οὓς 401 D
 ὑπ' ἀθλοθέτη Χριστῷ γινόμενος, ἐπειδὴ ὡς θεὸς ἐστὶ τῆς ἀθλοθεσίας
 δημιουργός, ὡς σοφὸς δὲ τοὺς νόμους αὐτῆς θέθεικεν, εἰργάσατο δὲ ὡς
 καλὸς εὐπρεπῆ τοῖς νικῶσι τὰ ἔπαθλα, καὶ τὸ ἐτι θεϊότερον' ἐπέπερ ὡς
 15 ἀγαθὸς ἐν τοῖς ἀθληταῖς ἐγεγόνει μετ' αὐτῶν ἱερώς ὑπὲρ τῆς αὐτῶν
 ἐλευθερίας καὶ νίκης πρὸς τὸ τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς ἀγωνιζόμενος 404 A
 κράτος, τοῖς μὲν ἀγῶσιν ὡς θεοῖς ὁ τελούμενος ἐπιβήσεται χαίρων, ἐμμενεῖ
 δὲ ταῖς τοῦ σοφοῦ νομοθεσίαις καὶ κατ' αὐτὰς ἀπαραβάτως ἀγωνιεῖται
 πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἐπάθλων ἐλπίδα βεβαίως ἔχων ὑπ' ἀγαθῷ τῆς
 20 ἀθλοθεσίας κυρίῳ καὶ ἡγεμόνι ταττόμενος, ἐπιβὰς δὲ τοῖς θεοῖς ἴχνησι
 τοῦ ἀθλητῶν πρώτου δι' ἀγαθότητα ταῖς θεομιμήτοις ἀθλήσει τὰς πρὸς
 θέωσιν ἐναντίας αὐτῷ καταπαλαίσας ἐνεργείας τε καὶ ὑπάρξεις συν-
 αποθνήσκει Χριστῷ μυστικῶς εἰπεῖν τῇ ἀμαρτίᾳ κατὰ τὸ βάπτισμα.
 <7> Καὶ μοι συνετῶς ἐννόει τὰ ἱερά μεθ' ὄσης οἰκειότητος ἔχει τὰ 404 B
 25 σύμβολα. Καὶ γὰρ ἐπειδὴ θανάτός ἐστιν ἐφ' ἡμῶν οὐ τῆς οὐσίας ἀν-

11 Cf I Cor 9,24; Eph 6,11 sqq; II Tim 2,5; Hbr 12,1; Bas bapt 13,7 (440 A); Cyr H catech 21 myst 3,4; Thdr Mops catech 13,20 (p 401); 14,1 (p 403); Procl in Prm V 300 12 Cf Clem str VII 20,4 (p 14,25) 22 sq Cf Rm 6,3; Col 2,12; II Tim 2,11; Cyr H catech 20 myst 2,6; Gr Nyss or catech 35 (p 134,10 sqq); Thdr Mops catech 14,5 (pp 411 sq)

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 πρὸς τὸ: -s τ- in rasura Pn τὸ om v post ἀνατάσεσι eras v Pn 2
 ἀναναλλοιώτων Fb 4 ἀρρενωπῶς PaRcPt ante ἀμάλθακτον add τὸ Fb καὶ
 alter om v αἰεὶ om Fa exp Lc 5 ἔφεισιν Lc (sed in mg ὕφεισιν) ἔρωτος om Pa
 6 ὡς ἡ Pa 7 τελειώτερα PbPn (sed corr in τελειότερα) item Vv τελειώτατα Pa τελειότερα
 FbLc v 8 ἀκριβεῖς: -εῖ- e corr Pn ἀκριβεῖ Pa 9 γὰρ θεοειδῆς: ἀγαθοειδῆς Pa
 10 ἱραῖς Fa post ἱερεῖς add οἱ Lc (sed del) ὑπ': ἐπ' PbFbVv χρήσεως PtFb
 11 ante ἀγῶνα add κανόνα Pn (sed del) ἀγῶνα PtFa (sed corr ead m) Pn (sed corr)
 12 χρηστῷ Pa γιγνόμενος PtPnPbFbVvFaLc 13 τέθηκεν Vv (sed corr) δὲ
 alter om PaRc 14 εὐπρεπῆς PaRc 17 θεοῖς: θεὸς PaRc ἐπερήσεται Lc in mg
 ἐπιβήσεται ἐνμένει Pa ἐμμένη Fb (sed corr) ἐμμένει v 18 κατὰ ταύτας Lc 20
 ταττόμενος: διαπραττόμενος Lc 22 καταπαλέσας Pa (τα sscr ead m) 24 post μοι
 iterat καὶ FbVv 25 post οὐσίας add αὐτῆς Pb

υπαρξία κατὰ τὸ δόξαν ἑτέροις ἄλλ' ἢ τῶν ἠνωμένων διάκρισις εἰς τὸ
 ἡμῖν ἄφανές ἄγουσα τὴν ψυχὴν μὲν ὡς ἐν στερήσει σώματος ἀειδῆ
 γινομένην, τὸ σῶμα δὲ ὡς ἐν γῆ καλυπτόμενον ἢ καθ' ἑτέραν τινὰ τῶν
 σωματοειδῶν ἀλλοιώσεων ἐκ τῆς κατ' ἄνθρωπον ἰδέας ἀφανιζόμενον,
 οἰκείως ἢ δι' ὕδατος ὀλικὴ κάλυψις εἰς τὴν τοῦ θανάτου καὶ τοῦ τῆς
 5 ταφῆς ἀειδοῦς εἰκόνα παρείληπται. Τὸν οὖν ἱερῶς βαπτιζόμενον ἢ συμ-
 βολικῆ διδασκαλίᾳ μυσταγωγεῖται ἐν τῷ ὕδατι τρισὶ καταδύσει τὸν
 θεαρχικὸν τῆς τριημερονύκτου ταφῆς Ἰησοῦ τοῦ ζωοδότου μιμῆσθαι
 θάνατον ὡς ἐφικτὸν ἀνδράσι τὸ θεομίμητον, ἐν ᾧ κατὰ τὴν τοῦ λογίου
 10 μυστηριώδη καὶ κρυφίαν παράδοσιν οὐδὲν εὔρηκεν ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων.
 <8> Ἐξῆς δὲ φωτοειδεῖς ἐσθῆτας ἐπιβάλλουσι τῷ τελουμένῳ. Τῇ γὰρ
 ἀνδρική καὶ θεοειδεῖ τῶν ἐναντίων ἀπαθείᾳ καὶ τῇ πρὸς τὸ ἐν ἐν συντονίᾳ
 συννεύσει τὸ ἄκοσμον κοσμεῖται καὶ τὸ ἀνείδειον εἰδοποιεῖται τῇ φωτοειδεῖ
 καθόλου ζωῆ λαμπρυνόμενον. Ἡ δὲ τοῦ μύρου τελειωτικὴ χρίσις εὐώδη
 15 ποιεῖ τὸν τετελεσμένον. Ἡ γὰρ ἱερά τῆς θεογενεσίας τελείωσις ἐνοῖ τὰ
 τελεσθέντα τῷ θεαρχικῷ πνεύματι. Τὴν δὲ νοητῶς εὐωδοποιὸν καὶ τε-
 404 D λειουργὸν ἐπιφοίτησιν ἀρρητοτάτην οὖσαν ἐπιγινῶναι νοερῶς παρήμι
 τοῖς ἡξιωμένοις τῆς κατὰ νοῦν τοῦ θείου πνεύματος ἱεράς καὶ θεουργοῦ
 κοινωνίας. Ἐν τέλει δὲ πάντων ὁ ἱεράρχης ἐπὶ τὴν ἱερωτάτην εὐχαριστίαν
 20 καλεῖ τὸν τετελεσμένον καὶ τῆς τῶν τελεστικῶν μυστηρίων αὐτῷ μετα-
 δίδωσι κοινωνίας.

1 sq Pugnare videtur cum EH 121,10 sqq, sed cf Gr Nyss or catech 35 (p 133,6 sqq) 2
 Spectat ad Stoicorum interpretationem vocis "Αιδης ut ἀϊδης (invisibilis) 5sq Cf Const
 App III 17,1; Thdr Mops catech 14,6 (pp 413 sq) 10 Cf Joh 18,38; Lc 23,4 sim 13
 φωτοειδεῖ ζωῆ: Cf I Joh 1,7 14 sq Cf II Cor 2,14 sq; Cyr H catech 21 myst 3,1 sqq; Gr
 Nyss hom 1 in Cant 34,15 sqq

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἄλλ' ἢ τῶν om PaRc sed post ἠνωμένων add δὲ Rc εἰς om Pa 2 ἄγουσα: ἔχουσα
 Lc (sed ex del) 3 γινομένην PaRc (-γνωμ-) PtPnPb Fa Lc ἢ om FbVv v
 ἕτερον Rc 4 κατὰ PnPbVv εἰδέας RcPt Vv (sed corr) FaLc 5 ὀλικῆς Vv
 τοῦ prius om PaRcPtPn FaLc nescio an recte καὶ τοῦ om Pb τοῦ om VcKa 6 τὸν
 e τῶν corr Fb 7 μυσταγωγεῖται PaRc (-εῖσται) post καταδύσειν add καὶ ἀνδύ-
 σεσιν RcPtPnPbFb VvFaLcKa 8 τριημερονύκτου Pa ταφῆς Ἰησοῦς τοῦ om Rc
 9 τῶν λογίων Lc e correctura λόγου Fb 10 καί: κατὰ Rc κρυφαίαν FbVv
 ἠῶρηκεν PaRc εὔρεν (up in rasura 4 fere litt ὠρηκ?) Pb 11 δὲ om Fa αἰσθήτας Pa
 12 θεοειδῆ Pa ἀπαθείας Fa ἐν om Rc ἐν om PaFa 13 ἀνίδεον Rc (sed
 corr) Pb (sed corr) Fb (sed corr) φωτοειδῆ Pb (corr e -δέϊ) Vv e corr 14 χρίσις
 PaPt (sed corr) PbFa 16 τῷ om Lc εὐοδοποιὸν v 17 παρήμι Pt (sed corr)
 PbFa παρ' ἡμῖν Lc (sed corr) 18 post κατὰ add τὸν PbFbVv v 19 post τέλει add
 τε Lc, sed exp ἱερωτάτην Pa εὐχαριστίαν Pa Pn (sed corr) 20 τελεστικῶν
 om Fb

<III.>

Ἄλλ' εὖγε ὅτι ταύτης ἐμνήσθημεν, ἦν οὐ θεμιτὸν ἐμοὶ παραδραμόντι
 τῶν ἱεραρχικῶν τι πρὸ ταύτης ἕτερον ὑμῆσαι· καὶ γὰρ ἔστι κατὰ τὸν
 κλεινὸν ἡμῶν καθηγεμόνα τελετῶν τελετὴ καὶ χρῆ πρὸ τῶν ἄλλων αὐτῆν
 ἱερογραφικῶς ἐκθέμενον ἐκ τῆς ἐνθέου κατὰ τὰ λόγια καὶ ἱεραρχικῆς
 ἐπιστήμης ἐπὶ τὴν ἱεράν αὐτῆς ἀναχθῆναι τῷ θεαρχικῷ πνεύματι θεω-
 ρίαν.

Καὶ πρῶτόν γε τοῦτο ἱερῶς ἐποπτεύσωμεν, ὅτου δὴ ἔνεκα τὸ κοινὸν
 καὶ ταῖς ἄλλαις ἱεραρχικαῖς τελεταῖς ἐκκρίτως αὐτῇ παρὰ τὰς λοιπὰς
 ἀνατίθεται καὶ ἐνιαίως ἀνηγόρευται κοινωνία τε καὶ σύναξις ἐκάστης
 ἱεροτελεστικῆς πραγματείας καὶ τὰς μεριστὰς ἡμῶν ζωὰς εἰς ἐνοειδῆ
 θέωσιν συναγούσης καὶ τῇ τῶν διαιρετῶν θεοειδεῖ συμπτύξει τὴν πρὸς
 τὸ ἐν κοινωνίαν καὶ ἔνωσιν δωρουμένης. Φαμὲν δέ, ὅτι ταῖς τῶν ἄλλων
 ἱεραρχικῶν συμβόλων μεθέξουσιν ἢ τελείωσις ἐκ τῶν ταύτης θεαρχικῶν
 καὶ τελειωτικῶν ἔνεστι δωρεῶν. Οὐ γὰρ ἔνεστιν σχεδὸν τινα τελεσθῆναι
 τελετὴν ἱεραρχικὴν μὴ τῆς θειοτάτης εὐχαριστίας ἐν κεφαλαίῳ τῶν καθ'
 ἕκαστα τελουμένων τὴν ἐπὶ τὸ ἐν τοῦ τελεσθέντος ἱερουργούσης συν-
 αγωγὴν καὶ τῇ θεοπαράδότη ὡρεῶν τῶν τελειωτικῶν μυστηρίων τελε-
 σιουργούσης αὐτοῦ τὴν πρὸς θεὸν κοινωνίαν. Εἰ τοίνυν ἐκάστη τῶν
 ἱεραρχικῶν τελετῶν ἀτελής μὲν οὖσα τὴν πρὸς τὸ ἐν ἡμῶν κοινωνίαν καὶ
 σύναξιν οὐ τελεσιουργῆσει καὶ τὸ εἶναι τελετὴ διὰ τὸ ἀτέλεστον ἀφηρη-
 μένη, τὸ δὲ τέλος ἀπάση καὶ τὸ κεφάλαιον ἢ τῶν θεαρχικῶν μυστηρίων
 τῷ τελουμένῳ μεταδοσις, εἰκότως ἢ ἱεραρχικὴ σύνεσις ἐπωνυμίαν αὐτῇ
 κυρίαν ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων ἀληθείας ἐφεῦρεν. Οὕτω δὴ καὶ τὴν ἱεράν
 τῆς θεογενείας τελετὴν, ἐπειδὴ πρῶτου φωτὸς μεταδίδωσι καὶ πασῶν
 ἔστιν ἀρχὴ τῶν θείων φωταγωγῶν, ἐκ τοῦ τελουμένου τὴν ἀληθῆ τοῦ

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

capiti praem κεφάλαιον Γ̄ περι τῶν ἐν τῇ συνάξει τελουμένων PaPtPn PbFb (pro τελουμ.
 scr τελομένων) FaLcVcKa v 3 κοινὸν Fa κλεινὸν Pa ἡγεμόνα Rc πρὸς Fb (sed
 -s eras) αὐτῇ τὴν Fb 5 ἀχθῆναι Lc (corr in mg) 7 ὅτου: τοῦ PaRc (sed corr)
 9 ἐνιαίως: post ἔ rasura 1—2 litt Rc 10 πραγματίας Lc 11 θεοειδεῖ: -ei alter in
 rasura Pb 12/13 τὰς ... μεθέξει Pa τὰς ... μεθέξεις Rc 13 τελειώσεις (sic) corr e -
 σης Rc θεαρχικῶν: θεαρχείων Pa ἱεραρχικῶν Rc Lc (sed corr) 14 ante ἔνεστι add
 εὐρεῖν PaRc post ἔνεστι add σχεδὸν Pt 15 εὐχαριστίας PaPn (sed corr) Fa 16
 τὸ: τοῦ PtFa τοῦ om PaRcFa (sed postea add ead m) 18 ἐκάστη Rc 19
 μένουσα RcPtPn VcKa τὸ: Rc exhibet rasuram, sed scriptum non fuerat τὸ ἡμῖν
 Pn 21 ἀπάση PaRcFbVvLcVcKa ἀπάσης PtPnFa v 22 τῷ τελουμένῳ om Rc
 23 τῆς om Ka (sed superscr) post πραγμάτων add μυστηρίων τῶν τελουμένων μετὰ
 FaLc ἐφεῦρεν: -eu in rasuram 2 litt scr m alt Pn ἐφηῦρεν Pa δῆ: δὲ Lc 24
 ἐπειδὴ: ἐν εἰδη, corr in ἐν εἶδει Vv scil e coniectura πᾶσιν FbVv 25 ἔστιν om
 PtPnPbFaLc (sed superscr) ἀρχῆ: adscr in mg ἄλλο ἀρχε Lc

425 B φωτίσματος ἐπωνυμίαν ὑμνοῦμεν. Εἰ γὰρ καὶ πᾶσι κοινὸν τοῖς ἱεραρχικοῖς
τὸ φῶτος ἱεροῦ μεταδιδόναι τοῖς τελουμένοις, ἀλλ' αὐτὴ τὸ πρῶτως ἰδεῖν
ἔδωρήσατό μοι καὶ διὰ τοῦ ταύτης ἀρχικωτάτου φῶτος πρὸς τὴν τῶν
ἄλλων ἱερῶν ἐποψίαν φωταγωγοῦμαι. Ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀνασκεψόμεθα
καὶ κατιδῶμεν ἱεραρχικῶς τὴν καθ' ἕκαστον ἀκριβῆ τῆς ἀγιωτάτης τε- 5
λετῆς ἱερουργίαν καὶ θεωρίαν.

Μυστήριον συνάξεως εἴτ' οὖν κοινωνίας.

Ὁ μὲν ἱεράρχης εὐχὴν ἱερὰν ἐπὶ τοῦ θεοῦ θυσιαστηρίου τελέσας, ἐξ
αὐτοῦ τοῦ θυμῶν ἀρξάμενος ἐπὶ πᾶσαν ἔρχεται τὴν τοῦ ἱεροῦ χώρου
περιοχὴν ἀναλύσας δὲ πάλιν ἐπὶ τὸ θεῖον θυσιαστήριον ἀπάρχεται τῆς 10
ἱερᾶς τῶν ψαλμῶν μελωδίας συναδούσης αὐτῷ τὴν ψαλμικὴν ἱερολογίαν
ἀπάσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακοσμῆσεως. Ἐξῆς δὲ διὰ τῶν λειτουργῶν
425 C ἢ τῶν ἀγιογράφων δέλτων ἀνάγνωσις ἀκολούθως γίνεται, καὶ μετὰ
ταύτας ἔξω γίνονται τῆς ἱερᾶς περιοχῆς οἱ κατηχούμενοι καὶ πρὸς αὐτοῖς
οἱ ἐνεργούμενοι καὶ οἱ ἐν μετανοίᾳ ὄντες, μένουσι δὲ οἱ τῆς τῶν θείων 15
ἐποψίας καὶ κοινωνίας ἄξιοι. Τῶν λειτουργῶν δὲ οἱ μὲν ἐστᾶσι παρὰ τὰς
τοῦ ἱεροῦ πύλας συγκεκλεισμένας, οἱ δὲ ἄλλο τι τῶν τῆς οἰκείας τάξεως
ἐνεργοῦσιν, οἱ δὲ τῆς λειτουργικῆς διακοσμῆσεως ἔκκριτοι σὺν τοῖς ἱερεῦ-
σιν ἐπὶ τοῦ θεοῦ θυσιαστηρίου προτιθέασιν τὸν ἱερὸν ἄρτον καὶ « Τὸ τῆς 20
εὐλογίας ποτήριον » προομολογηθείσης ὑπὸ παντὸς τοῦ τῆς ἐκκλησίας
πληρώματος τῆς καθολικῆς ὑμολογίας. Πρὸς οἷς ὁ θεὸς ἱεράρχης εὐχὴν

1 φωτίσματος: Cf II Cor 4,4; Hbr 6,4; 10,32; Clem paed I 6 (p 105,23) 13 sq Cf C Laod
can 19 (II 567 Mansi); T Dom I 22 (p 34); I 35 (p 82) 13 sq Cf Const App VIII
6,4—15,11 16 Cf T Dom I 36 (p 88). 18 Cf T Dom I 23 (p 36) 19 sq Vide I
Cor 10,16 21 sq Cf Cyr H catech 23 myst 5,2 sqq; T Dom I 23 (pp 36 sq)

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 πᾶσι: τοῖς ἄλλοις Pt (corr e πᾶσι) FaLcVc πᾶσι τοῖς ἄλλοις PbFbVvKa τοῖς om
FaLcVcKa 2 αὐτῆ Rc (sed corr) πρῶτον PaRc εἰδεῖν FaPn (sed corr) 3
δι' αὐτοῦ Pa πρὸς: ἐπὶ PaRcPt (sed corr) PnPb Fa v 4 χειραγωγοῦμαι RcPtPnLc
εἰπότες Pa 5 τελετῆς om Pt (sed suppl in mg) Pn (sed add in mg, postea rursus eras)
Fa 8 θεοῦ om Pb 9 τοῦ prius om PaRc πᾶν Pa (sed corr ead m) ἔρχεται:
ἄρχεται Fa ἔ- e corr Pn τὴν om Pa 11 post τῶν 1 verbum eras (fortasse τῆς) Rc
συναδῶσης Pa συναδούσας Rc (sed corr) ψαλμωδικὴν PbFbVv 12 πάσης Fb
VvFaLcVcKa τῆς om Rc 14 ταῦτα Pt (sed corr) Pn ταύτης Fb αὐτοῦς Fa
15 oi secundum om Pa (sed superscr) τῶν om v 16 ἐστᾶσι: ἐν στάσει Rc 17
συγκεκλειμένας RcPt συγκεκλημένας Pa Attica scil forma usi τῶν om PaRc (suppl m
rec ut vid) 19 τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θεοῦ VcKa προσομολογηθείσης Lc (sed
corr) προομολογηθείσης Pn (ex είσης corr) 20 τῆς ἐκκλησίας om Fa 21 post
ὑμολογίας 5—6 litt eras Vv πρὸς om Vv (add in mg alt m)

5 ἱεράν τελεῖ καὶ τὴν ἁγίαν εἰρήνην ἅπασι διαγγέλλει, καὶ ἀσπασαμένων
 ἀλλήλους ἀπάντων ἢ μυστικῆ τῶν ἱερῶν πτυχῶν ἀνάρρησις ἐπιτελεῖται 425 D
 καὶ νιψαμένων τὰς χεῖρας ὕδατι τοῦ ἱεράρχου καὶ τῶν ἱερέων ὁ μὲν
 ἱεράρχης ἐν μέσῳ τοῦ θείου θυσιαστηρίου καθίσταται, περιεστᾶσι δὲ
 5 μόνοι μετὰ τῶν ἱερέων οἱ τῶν λειτουργῶν ἔκκριτοι. Καὶ τὰς ἱεράς θεου-
 γίας ὁ ἱεράρχης ὑμνήσας ἱεουργεῖ τὰ θεϊότατα καὶ ὑπὲρ ὄψιν ἄγει τὰ
 ὑμνημένα διὰ τῶν ἱερῶς προκειμένων συμβόλων, καὶ τὰς δωρεὰς τῶν
 θεουργιῶν ὑποδείξας εἰς κοινωνίαν αὐτῶν ἱεράν αὐτός τε ἔρχεται καὶ
 τοὺς ἄλλους προτρέπεται. Μετασχῶν δὲ καὶ μεταδούς τῆς θεαρχικῆς 428 A
 10 κοινωνίας εἰς εὐχαριστίαν ἱεράν καταλήγει τῶν πολλῶν μὲν εἰς μόνα τὰ
 θεῖα σύμβολα παρακυψάντων, αὐτοῦ δὲ αἰεὶ τῷ θεαρχικῷ πνεύματι πρὸς
 τὰς ἁγίας τῶν τελουμένων ἀρχὰς ἐν μακαρίοις καὶ νοητοῖς θεάμασιν
 ἱεραρχικῶς ἐν καθαρότητι τῆς θεοειδοῦς ἕξεως ἀναγομένου.

Θεωρία.

15 <1> Δεῦρο δὴ οὖν, ὧ παῖ καλέ, μετὰ τὰς εἰκόνας ἐν τάξει καὶ ἱερῶς ἐπὶ
 τὴν θεοειδῆ τῶν ἀρχετύπων ἀλήθειαν ἐκεῖνο τοῖς ἔτι τελειουμένοις εἰς
 ἑναρμόνιον αὐτῶν ψυχαγωγίαν εἰπών, ὡς οὐδὲ τῶν συμβόλων ἢ ποικίλη 428 B
 καὶ ἱερά σύνθεσις ἀνόνητος αὐτοῖς ὑπάρχει καὶ μέχρι τῶν ἐκτὸς φαινομένη
 μόνον. Αἱ μὲν γὰρ ἱερώταται τῶν λογίων ᾧδαὶ καὶ ἀναγνώσεις διδα-
 20 σκαλίαν αὐτοῖς ἑναρέτου ζωῆς ὑφηγοῦνται καὶ πρό γε τούτου τὴν
 παντελῆ τῆς φθοροποιοῦ κακίας ἀποκάθαρσιν, ἢ δὲ θειοτάτη τοῦ ἐνὸς
 καὶ ταυτοῦ καὶ ἄρτου καὶ ποτηρίου κοινῆ καὶ εἰρηναία μετάδοσις ὁμο-
 τροπίαν αὐτοῖς ἐνθεν ὡς ὁμοτρόφοις νομοθετεῖ καὶ τοῦ θειοτάτου δείπ-
 νου καὶ ἀρχισυμβόλου τῶν τελουμένων εἰς μνήμην ἱεράν ἄγει, καθ' ὃ καὶ

3 sqq Cf Thdr Mops catech 15 init (p 463) 6 sqq Cf Const App VIII 12,7–37; T Dom
 I 23 (pp 38 sqq); Thdr Mops catech 16 init (p 533) 22 Cf ad EH 93,1 22 sq
 ὁμοτροπίαν — ὁμοτρόφοις: Cf Pl Phd 83 d 24 μνήμην: Cf Lc 22,19

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 καὶ prius om Ka sed add supra lin καὶ — ἀγγέλλει om Pn (sed add in mg alt m)
 διαγγέλει PtFb 3 post τοῦ add τε Lc (sed postea del) 4 θείου om Pb 5 μόνον
 Pn (sed corr) 6 ὑπομνήσας Pn 7 προσκειμένων Pt (sed corr) 8 ἱεράν: ἱεράρχει
 Pa 9 δεῖ: τε Rc 10 εὐχαριστίαν PaPn (sed corr) 11 αἰεὶ: δεῖ Rc 12 νοεροῖς
 Pa (sed cf 95,1 sq; 98,12) 13 καθαρῶτητι FbVv ἀναγνώμενου Rc ἀναγνώμενον Fb
 16 ἔτι: ἐπὶ Pa τελουμένοις PaRc (sed corr uterque) PbFbVv 17 εἴπω PaRcPnPbVcKa
 18 ἀνόητος Fa v ὑπάρχει Rc (sed corr) καὶ alter om Fa v 19 γὰρ om Pt (add
 in mg) Pb λόγων Lc ἀνάγνωσις Pa 20 πρὸ: in mg add πρὸς ut v l Lc
 πρὸς γε τούτοις PaRc τὴν om PaRc 21 ἐντελῆ PaRc (sed cf 73,21 sq) 23
 ὁμοτρόφοις PaRcPtVcKa v: ὁμοτρόποις PnPbFbVvFaLc (sed in mg add ὁμοτρόφοις ut v l)

αὐτὸς ὁ τῶν συμβόλων δημιουργὸς ἀποκληροῖ δικαιοτάτα τὸν οὐχ ὀσίως αὐτῷ καὶ ὁμοτρόπως τὰ ἱερά συνδειπνήσαντα διδάσκων εὐαγῶς τε ἅμα καὶ θεοπρεπῶς, ὡς ἡ κατ' ἕξιν ἀληθῆς ἐπὶ τὰ θεῖα προσέλευσις τὴν πρὸς τὸ ὅμοιον αὐτῶν κοινωνίαν τοῖς προσιούσι χαρίζεται.

- 428 C <2> Ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἔφην ἐπὶ τὰ τῶν ἀδύτων προπύλαια καλῶς 5
διαγεγραμμένα τοῖς ἀτελέσιν ἔτι πρὸς θεωρίαν αὐτάρκη καταλιπόντες
εἰσέλθωμεν ἀπὸ τῶν αἰτιατῶν εἰς τὰ αἴτια κατὰ τὴν ἱεράν ἡμῶν σύναξιν,
καὶ τὴν εὐπρεπῆ τῶν νοητῶν Ἰησοῦ φωταγωγοῦντος ὀψόμεθα θεωρίαν
τὸ μακάριον ἀποστίλβουσαν ἐμφανῶς τῶν ἀρχετύπων κάλλος. Ἄλλ' ὦ
θειοτάτη καὶ ἱερά τελετή, τὰ περικείμενά σοι συμβολικῶς ἀμφιέσματα 10
τῶν αἰνιγμάτων ἀποκαλυψαμένη τηλαυγῶς ἡμῖν ἀναδείχθητι καὶ τὰς
νοεράς ἡμῶν ὄψεις ἐνιαίου καὶ ἀπερικαλύπτου φωτὸς ἀποπλήρῳσον.
- 428 D <3> Δεῖ δὴ οὖν ἡμᾶς (ἐντὸς γὰρ εἶναι τῶν πανιέρων οἶομαι) τὸ νοητὸν 15
τοῦ πρώτου τῶν ἀγαλμάτων ἀπογυμνώσαντας εἰς τὸ θεοειδὲς αὐτοῦ
κάλλος ἐνατενίσαι καὶ τὸν ἱεράρχην ἐνθέως ἰδεῖν ἀπὸ τοῦ θεοῦ θυσιαστη-
ρίου μέχρι τῶν ἐσχάτων τοῦ ἱεροῦ μετ' εὐοσμίας ἰόντα καὶ πάλιν ἐπ' 20
αὐτῷ τελειωτικῶς ἀποκαθιστάμενον. Ἡ τε γὰρ ὑπὲρ πάντα θεαρχικὴ
μακαριότης, εἰ καὶ ἀγαθότητι θεῖα πρόεισις εἰς τὴν τῶν μετεχόντων
αὐτῆς ἱερῶν κοινωνίαν, ἀλλ' οὐκ ἔξω τῆς κατ' οὐσίαν ἀκινήτου στάσεως
καὶ ἰδρύσεως γίνεται, πᾶσι δὲ τοῖς θεοειδέσιν ἀναλόγως ἐλλάμπει περὶ 20
ἑαυτὴν ὄντως οὔσα καὶ τῆς οἰκείας ὅλως οὐ παρακινουμένη ταυτότητος.
Ὡσαύτως ἡ θεῖα τῆς συνάξεως τελετή, κἂν ἐνιαίαν καὶ ἀπλήν ἔχουσα καὶ
συνεπτυγμένην ἀρχὴν εἰς τὴν ἱεράν ποικιλίαν τῶν συμβόλων φιλαν-

1 sq Cf Mt 22,11 sqq 5 ἀδύτων προπύλαια: Cf Plot Enn I 6,8,1 sq; VI 9,11,18; Bas hex II 1 (28 C) 5 sqq Cf Jamb myst VII 2 17 sqq Cf CH 8,5 sqq; DN 135,13 sqq

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀποπληροῖ Fb δικαιοτάτων οὐχ Pa δικαιοτάτα Rc (sed corr) PnFa τὸν: τῶν
Fb Vv (sed corr) 2 ἱεράς Pa 3 κατ' FbVv (sed corr) 4 αὐτῶν: αὐτῷ RcLc
τοῖς: αὐτοῖς Pa προιοῦσι Pa 5 ἀδυνάτων Pt (sed corr) Pn 6 καταλείποντες
RcPt Pn (sed corr) Vv (sed corr) FaLc καταλείποντες PaFb v 7 κατὰ: καὶ FbVvLc (sed
corr) ante τὴν addendum esse εἶτα in mg adnot Lc 8 νοητῶν: ὄντων Pt corr e
νοητῶν, at tamen in mg adscr νοη m rec (sed postea eras) Lc (sed in mg adscr νοητῶν ut
v l) VcKa post Ἰησοῦ add τοῦ PtPn ὀψόμεθα Fb (sed vix discerni pot) VvFaLc
(sed ω postea del) 9 ἀλλὰ Pb v ὦ: ἡ Pa 10 θεωτάτη FbVv 11 ἀποκα-
λυψαμένη: ἀπο- in rasura Pt ἀναδείχθητι: ἐμφανίσθητι Pt 13 δὴ: δ' Rc (sed corr
m rec) γὰρ εἶναι PbFbVvVcKa: παρεῖναι PaPtPnFaLc (in mg adscr γὰρ εἶναι ut v l) v
παριέναι Rc οἶομαι: καὶ PaRc τὸ: τὸν RcPt 15 ἐνιδεῖν Fb 16 τῶν om
PaRc εὐκοσμίας corr ex εὐοσμίας Pn εὐωσμίας Rc Vv (sed corr) Lc (sed corr) ἐπ':
ἐν Pb 17 αὐτὸ PnVvLcVcKa 18 πρόσεισις Lc (sed corr) 19 αὐτῆς: αὐτοῖς
Rc ἱερῶν gen obj. pendens a μετεχόντων PaPbFbVvLcVcKa v: ἱεράν Rc Pt (sed corr)
PnFa. Non displicet ἱερώς versionis Serg 20 ante πᾶσι add καὶ PaRc v ἐλλάμπειν
PaRc (corr e -πην) 21 οὔσαι Pa οὔσαν PtFa (sed v eras)

θρώπως πληθύνηται καὶ μέχρι πάσης χωρῆ τῆς ἱεραρχικῆς εἰκονογραφίας, ἀλλ' ἐνοειδῶς ἐκ τούτων αὐθις εἰς τὴν οἰκείαν μονάδα συναγεται καὶ ἐνοποιεῖ τοὺς ἐπ' αὐτὴν ἱερῶς ἀναγομένους. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ θεοειδῆ τρόπον ὁ θεὸς ἱεράρχης, εἰ καὶ τὴν ἐνιαίαν αὐτοῦ τῆς ἱεραρχίας ἐπιστήμην ἀγαθοειδῶς εἰς τοὺς ὑποβεβηκότας κατάγει τοῖς τῶν ἱερῶν αἰνιγμάτων πλήθει χρώμενος, ἀλλ' αὐθις ὡς ἀπόλυτος καὶ τοῖς ἥττοσιν ἀκατάσχετος εἰς τὴν οἰκείαν ἀρχὴν ἀμειώτως ἀποκαθίσταται καὶ τὴν εἰς τὸ ἕν ἑαυτοῦ νοερὰν ποιησάμενος εἴσοδον ὄρᾳ καθαρῶς τοὺς τῶν τελευμένων ἐνοειδεῖς λόγους τῆς ἐπὶ τὰ δευτέρα φιλανθρώπου προόδου τὸ πέρας τὴν εἰς τὰ πρῶτα θειοτέραν ἐπιστροφὴν ποιούμενος.

〈4〉 Ἡ δὲ τῶν ψαλμῶν ἱερολογία συνουσιωμένη πᾶσι σχεδὸν τοῖς ἱεραρχικοῖς μυστηρίοις οὐκ ἤμελλεν ἀπηρτηθῆσαι τοῦ πάντων ἱεραρχικωτάτου. Πᾶσα μὲν γὰρ ἱερά καὶ ἀγιόγραφος δέλτος ἦ τὴν ἐκ θεοῦ τῶν ὄντων γενητὴν ὕπαρξιν τε καὶ διακόσμησιν ἢ τὴν νομικὴν ἱεραρχίαν καὶ πολιτείαν ἢ τῶν τοῦ θεοῦ λαοῦ κληροδοσιῶν διανεμήσεις καὶ κατασχέσεις ἢ κριτῶν ἱερῶν ἢ βασιλέων σοφῶν ἢ ἱερέων ἐνθέων σύνεσιν ἢ παλαιῶν ἀνδρῶν ἐν ποικιλίᾳ καὶ πλήθει τῶν ἀνιώντων ἀκατάσειστον ἐν καρτερίᾳ φιλοσοφίᾳ ἢ τῶν πρακτέων σοφᾶς ὑποθήκας ἢ θείων ἐρώτων ὄξματα καὶ ἐνθέους εἰκόνας ἢ τῶν ἐσομένων τὰς ὑποφητικὰς προαναρρήσεις ἢ τὰς ἀνδρικός Ἰησοῦ θεουργίας ἢ τὰς τῶν αὐτοῦ μαθητῶν θεοπαράδοτους καὶ θεομιμήτους πολιτείας καὶ ἱεράς διδασκαλίας ἢ τὴν κρυφίαν καὶ μυστικὴν ἐποψίαν τοῦ τῶν μαθητῶν ἀγαπητοῦ καὶ θεσπεσίου ἢ τὴν ὑπερκόσμιον Ἰησοῦ θεολογίαν τοῖς πρὸς θέωσιν ἐπιτηδεῖοις ὑψηλῆστο

8 τὸ ἕν ἑαυτοῦ, i e pars animae quae haeret in mundo intelligibili; cf FH 98,12 sq τὸ ἐνοειδὲς αὐτῶν; Jamb myst I 15 (p 46,12sq); Procl in Alc 247,8; id theol plat 1 3 (p 15,17 sq)

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 πληθύνηται Pn v: πληθύνεται RcPtFaLc (corr e -θует-) πληθύνεται VcKa πληθύνεται PaPbFbVv χωρῆ Pn (corr e -ρεῖ) VcKa: χωρεῖ cett v ἱεραρχικῆς: in mg θε adscr ead m Fa θεαρχικῆς FbVv v 3 δῆ: δὲ PaRcVcKa post θεοειδῆ iteran τὸν Lc (sed postea del) 4 ἑαυτοῦ PaRc ἱεραρχίας: θεαρχίας PbFbVv 5 ἀγαθοειδοῦς Pa 6 ἥττοσιν: ἦ in lac 2 litt Rc 7 ἀμειώτως Rc (sed corr) PtFaKa ἀμειώτος Pn (sed corr) 8 αὐτοῦ PaRc τῶν om Pa (sed superscr alt m) 10 ποιούμενους Pa 11 ἱερολογίαν Rc (sed corr) συνουσιομένη Fb συνουσιωμένη Lc 12 ἔμελλεν Pb Lc (corr ex ἡμ-) v πανιεραρχικωτάτου Pt (sed corr) Pn 13 γὰρ om PtPn 14 γενιτὴν Pa γεννητὴν Pt v γενητικὴν Vc 15 διανεμήσεις καὶ κατασχέσεις Pa διανέμησιν καὶ κατασχέσιν Rc Lc (sed in mg adscr διανεμήσεις καὶ κατασχέσεις ut v l) 16 ἢ tertium: καὶ FbVvFa ἐνθέων: θείων Pa 17 ἀνιώντων PaRc (sed corr) PtPnPb (corr ex -ιώντων) FbVv (sed corr) Fa v Lc (ἀνιώντων adscr in mg ut v l) 19 τὰς ὑποφητικὰς τῶν ἐσομένων coll VcKa τὰς om Lc (sed add in mg) 20 θεουργίας Pa θεαρχίας VcKa αὐτῶν Pa 21 διδασκαλείας Pa κρυφαίαν FbVv 22 ἢ Pt (sed eras) PnPbFa (postea add ead m) LcKa v: om cett 23 ὑπερκόσμιαν FbVv Lc (in mg adscr -ιον)

καὶ ταῖς ἱεραῖς τῶν τελετῶν καὶ θεοειδέσιν ἀναγωγαῖς συνερρίζωσεν, ἡ δὲ τῶν θείων ᾠδῶν ἱερογραφία σκοπὸν ἔχουσα τὰς θεολογίας τε καὶ θεουργίας ἀπάσας ὑμῆσαι καὶ τὰς τῶν θείων ἀνδρῶν ἱερολογίας τε καὶ ἱερουργίας αἰνέσαι καθολικὴν ποιεῖται τῶν θείων ᾠδὴν καὶ ἀφήγησιν
 432 A πρὸς πάσης ἱεραρχικῆς τελετῆς ὑποδοχὴν καὶ μετάδοσιν ἕξιν οἰκείαν 5
 ἐμποιοῦσα τοῖς ἐνθέως αὐτὴν ἱερολογοῦσιν.

〈5〉 Ὅταν οὖν ἡ περιεκτικὴ τῶν πανιέρων ὑμνολογία τὰς ψυχικὰς ἡμῶν ἕξεις ἐναρμονίως διαθῆ ἡμῶν πρὸς τὰ μικρὸν ὕστερον ἱερουργηθησόμενα καὶ τῇ τῶν θείων ᾠδῶν ὁμοφωνίᾳ τὴν πρὸς τὰ θεῖα καὶ ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους ὁμοφροσύνην ὡς μιᾶ καὶ ὁμολόγῳ τῶν ἱερῶν χορείᾳ νομο-
 10 θετήσῃ, τὰ συντετμημένα καὶ συνεσκιασμένα μᾶλλον ἐν τῇ νοερᾷ τῶν
 432 B ψαλμῶν ἱερολογία διὰ πλειόνων καὶ σαφεστέρων εἰκόνων καὶ ἀναρ-
 ρήσεων εὐρύνεται ταῖς ἱερωτάταις τῶν ἀγιογράφων συντάξεων ἀνα-
 γνώσεσιν. Ἐν ταύταις ὁ βλέπων ἱερῶς ὄψεται τὴν ἐνοειδῆ καὶ μίαν
 15 ἔμπνευσιν ὡς ὑφ' ἐνὸς τοῦ θεαρχικοῦ πνεύματος κεκινημένην. Ὅθεν εἰ-
 κότης ἐν κόσμῳ μετὰ τὴν ἀρχαιοτέραν παράδοσιν ἡ καινὴ διαθήκη
 κηρύσσεται τῆς ἐνθέου καὶ ἱεραρχικῆς τάξεως ἐκεῖνο οἶμαι δηλούσης, ὡς
 ἡ μὲν ἔφη τὰς ἐσομένας Ἰησοῦ θεουργίας ἡ δὲ ἐτέλεσε, καὶ ὡς ἐκείνη μὲν
 ἐν εἰκόσι τὴν ἀλήθειαν ἔγραψεν, αὐτὴ δὲ παροῦσαν ὑπέδειξεν. Τῶν γὰρ
 20 ἐκείνης προαναρρήσεων ἡ κατὰ ταύτην τελεσιουργία τὴν ἀλήθειαν
 ἐπιστώσατο, καὶ ἔστι τῆς θεολογίας ἡ θεουργία συγκεφαλαίωσις.

〈6〉 Τοῦτων οἱ μὲν ἀπεριστάμπικτοι καθόλου τῶν ἱερῶν τελετῶν οὐδὲ
 τὰς εἰκόνας ὀρώσιν ἀναιδῶς ἀπειπάμενοι τὴν σωτηριώδη τῆς θεογενεσίας
 μῆσιν καὶ τοῖς λογίοις ὀλεθρίως ἀντιφθεγξάμενοι τὸ « Ὅδους σου εἰδέναι
 οὐ βούλομαι » τοὺς δὲ κατηχουμένους ἐνεργουμένους τε καὶ τοὺς ἐν
 25 μετανοίᾳ ὄντας ὁ τῆς ἀγίας ἱεραρχίας θεσμὸς ἐφήσι μὲν ἑπακοῦσαι τῆς

7 sqq Cf Bas hom 1,1 in Ps (212 A sqq) 14 sqq Cf Gr Nyss refut conf Eun 2 (p 312,20 sqq)
 22 ἀπεριστάμπικτοι: Cf Gr Nyss v Mos II (p 88,25 sqq) 24 sq Vide Hi 21,14

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀγωγαῖς Fb 2 τὰς om Vc θεολογικὰς Vv 3 πάσας Pt (sed corr) ἀπάσα Pa
 (sed -s superscr) 4 αἰνέσαι: ἐν αἷς Rc ᾠδῶν Rc (sed -η- superscr m rec) 5
 πρὸς: s in rasura Pn 7 πάντων Lc (sed in mg adscr πανιέρων ut v l) φυσικὰς Pt
 PbFbVvVcKa (cf 69,1 sq) 8 ἁρμονίως Lc ὕστερον om Pa ἱερουργησόμενα Lc
 10 χῶραι Pa χωρία Fa χωρίαν Vv (corr ex -είαν) νομοθετήσῃ Fa συννομοθετήσῃ Pb
 11 ante τὰ add καὶ Rc νοερᾷ: ἱερᾷ Rc 13 ἱερωτάταις Fb (sed corr) 14 ἐνοειδῶς
 PaRc 15 ἔμπνευσιν: σύμπνοιαν PtPnPbFbVvFaLc v ὡς om Lc (sed adscr in mg)
 ὑφ': ἐφ' Pb κεκλειμένην Pa 18 ἐτέλειωσε Lc (in mg ἐτέλεσε) 20 ἡ om Lc (sed
 superscr) τελεσιουργίαι Pa 22 ἀπεριστάμπικτοι Vv (sed superscr γ) FaPn (sed corr)
 inter κα- et -θόλου 2 litt eras Rc 23 θεογονίας PaRc (sed sscr θεογενεσίας m rec) Pn
 (sed corr m alt) 24 ἀντιφθεγξάμενοις Lc (sed -s eras) εἰδέναι post βούλομαι coll
 Pb 26 ἐφήσι: -η- eras Vv

ψαλμικῆς ἱερολογίας καὶ τῆς ἐνθέου τῶν πανιέρων γραφῶν ἀναγνώσεως, εἰς δὲ τὰς ἐξῆς ἱεουργίας καὶ θεωρίας οὐ συγκαλεῖται τούτους, ἀλλὰ τοὺς τελείους τῶν τελεσιουργῶν ὀφθαλμούς. Ἔστι γὰρ ἡ θεοειδὴς ἱεραρχία δικαιοσύνης ἱερᾶς ἀνάπλευς καὶ τὸ κατ' ἀξίαν ἐκάστῳ σωτηρίως ἀπονέμει, τὴν ἐναρμόνιον ἐκάστου τῶν θείων μέθεξιν ἐν συμμετρίᾳ καὶ ἀναλογίᾳ κατὰ καιρὸν ἱερῶς δωρουμένη. Ἡ μὲν οὖν ἐσχάτη τοῖς κατη-
 5 χουμένοις ἀπονενέμηται τάξις. Εἰσὶ γὰρ ἀμέθεκτοι καὶ ἀμύητοι παντὸς ἱεραρχικοῦ τελεστηρίου μηδὲ τὴν κατὰ θείαν ἀπότεξιν ἐνθεὸν ἐσχηκότες ὕπαρξιν, ἀλλ' ἔτι πρὸς τῶν πατρικῶν λογίων μαιευόμενοι καὶ ζωοποιοῖς
 10 μορφώμασι διαπλαττόμενοι πρὸς τὴν ἐκ θεογενεσίας ἀρχίζων καὶ ἀρχίφωτον καὶ μακαρίαν προαγωγὴν. Ὡσπερ οὖν εἰ ἀτέλεστα καὶ ἀμόρφωτα προεκπέσει τὰ κατὰ σάρκα βρέφη τῆς οἰκείας μαιεύσεως, ὡς ἀμβλωθρίδια καὶ ἐκτρώματα τὴν ἀγέννητον καὶ ἄζωον καὶ ἀφώτιστον ἐπὶ γῆς ἀπόπτωσιν ἔξει καὶ οὐκ ἂν τις εὐφρονῶν εἴποι πρὸς τὸ φαινόμενον
 15 ἀποσκοπῶν ἐπὶ τὸ φῶς αὐτὰ προαχθῆναι τοῦ κατὰ γαστέρα σκότους ἀπαλλαγέντα (φαίη γὰρ ἂν ἡ τῶν σωμάτων ἐπιστημονικὴ πρόστασις ἱατρικὴ τὸ φῶς ἐνεργεῖν εἰς τὰ δεκτικὰ τοῦ φωτός), οὕτω καὶ τῶν ἱερῶν ἢ πάνσοφος ἐπιστήμη πρῶτα μὲν αὐτοὺς τῇ τῶν μορφωτικῶν καὶ ζωο-
 20 ποιῶν λογίων εἰσαγωγικῇ τροφῇ μαιεύεται, τελεσφορήσασα δὲ τὴν πρὸς θεογενεσίαν αὐτῶν ὑπόστασιν ἐνδίδωσι σωτηρίως αὐτοῖς ἐν τάξει τὴν πρὸς τὰ φωτοειδῆ καὶ τελεσιουργὰ κοινωνίαν. Νῦν δὲ ὡς ἀτελέστων ἀποδιαστέλλει τὰ τέλεια τῆς τε εὐκοσμίας τῶν ἱερῶν προμηθουμένη καὶ τῆς τῶν κατηχουμένων ἐν θεοειδεῖ τῶν ἱεραρχικῶν τάξει μαιεύσεως καὶ

11 sqq Cf Gr Nyss Pss titt II 15 (p 164,9sq)

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

2 θεωρίας Pt (corr e θεωρίας) Lc (in mg ut corrigendum not) VcKa post συγκαλεῖται (sic) add καὶ Pa 3 τελεσιουργιῶν Lc 5 ἐν exp Lc 7 ἀπονενέμηται: -η- eras Vv post ἀμέθεκτοι add πάντες PbFbVv 8 κατὰ θείαν: κατ' ἀξίαν PbFbVv ἀπότεξιν: -εξ- e corr Pt ε in rasura 2 litt Pn et Pb ἀπόδειξιν Pa ἀπόταξιν RcFaLc (e corr) 9 μαιόμενοι Pa ζωοποιοῖς: ἔτι ὁποίοις Pa 9/10 ζωοποιοῖς - πρὸς om Vc (sed suppl ead m in mg) 10 μορφώσεσι PaPt (corr e μορφώμασι) Pn (sed 'corr) VcKa θεογονίας Fa (sed in mg adscr θεογενεσίας) Lc corr e θεογενείας 11 προαγωγὴν PaLc (sed postea σ del) Vv v διαγωγὴν RcPtPnFa οὖν om Pa ἀτελέστατα VcKa 12 προεκπέση Lc (in mg adscr προεκπέσει) τὰ om Lc (add in mg) ὡς om PtPnFbVvLc (adscr in mg) 13 ἀμβλωθριδίου Vv ἀγέννητον FbVv post ἀγέννητον add τε PbLc (adscr in mg) VcKa 14 ἔξει: ἔξει Rc (-ξ- superscr m rec) τις: τι Ka 16 ἀπαλλαγέντας Rc (sed corr) προστάτης Pa (corr e -ατις) Pt (sed corr) Pn (sed corr) 17 ἐνεργήσειν VvLc ἐνεργήσει Pt (corr in -ειν m rec) Pn Fa (ἐνεργεῖσι) ἱερέων Vv 19 μαιεύεται: ε alter punctis not Lc μαιεύεται Rc τελεσφορήσασα: adscr ε (pro η) in mg Lc τὴν post θεογενεσίαν collocari malim πρὸς: πρὸ Pa 20 τὴν: τινί Rc 21 τὰ - τελεσιουργὰ: τὸ φῶς θεοειδῆ καὶ τελεσιουργὸν PaRc τελεσιουργικὰ PnFbVvLc (sed postea -ικ- del) v 22 ἀποδιαστέλλει Pn (sed corr) ἱερέων Vv 23 ἱεραρχῶν Fb

ζωῆς. <7> Ἡ δὲ τῶν ἐνεργουμένων πληθὺς ἀνίερος μὲν καὶ αὐτῆ, δευτέρα
 δὲ πρὸς τὸ ἄνω τῆς τῶν κατηχουμένων ἐστὶν ἐσχατιᾶς. Οὐδὲ γὰρ ἴσον
 ὡς οἶμαι τοῦ παντελῶς ἀμύητου καὶ τῶν θείων τελετῶν ἄκρως ἀκοινωνή-
 433 C του τὸ μετουσίαν τινὰ τῶν ἱερωτάτων ἐσχηκὸς τελεστηρίων, ἔτι δὲ ταῖς 5
 ἐναντίαις ἢ θέλξουσιν ἢ παραχαῖς ἐνησχημένον. Ἄλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς ἢ
 τῶν πανιέρων θεὰ καὶ κοινωνία συστέλλεται, καὶ μάλα γε εἰκότως. Εἰ
 γὰρ ἐστὶν ἀληθές, ὡς ὁ καθόλου θεῖος ἀνὴρ ὁ τῶν θείων ἄξιος κοινωνὸς
 ὁ πρὸς τὸ τοῦ κατ' αὐτὸν θεοειδοῦς ἄκρον ἐν παντελέσει καὶ τελειωτικαῖς
 θεώσεσιν ἀνηγμένος οὐδὲ τὰ σαρκὸς ἐνεργήσει παρὰ τὰ κατὰ φύσιν 10
 ἀναγκαιότατα καὶ τοῦτο εἰ τύχοι παρέργως, ναὸς δὲ ἅμα καὶ ὄπαδος ἐν
 τῇ κατ' αὐτὸν ἀκροτάτῃ θεώσει τοῦ θεαρχικοῦ πνεύματος ἐστὶ τῶ
 ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἐνιδρῦν, οὐκ ἂν ὁ τοιοῦτός ποτε πρὸς τῶν ἐναντίων
 ἐνεργηθεῖη φαντασιῶν ἢ δειμάτων, γελάσεται δὲ αὐτὰ καὶ προσιόντα
 καταπαλαίσει καὶ ἐκδιώξεται καὶ δράσει μᾶλλον ἢ πείσεται καὶ πρὸς τῶ
 436 D τῆς οἰκείας ἔξεως ἀπαθεῖ καὶ ἀνευδότῳ καὶ ἑτέροις ἰατρὸς ὀφθήσεται τῶν 15
 τοιούτων ἐνεργημάτων. Οἶμαι δὲ ἐγὼ πρὸς τούτῳ, μᾶλλον δὲ οἶδα
 σαφῶς, ὡς ἡ τῶν ἱεραρχικῶν ἀμιγεστάτη διάκρισις πρὸ τούτων οἶδεν
 ἐνεργουμένους ἐναγεστάτην ἐνέργειαν, ὅσοι τῆς θεοειδοῦς ἀποστάντες
 ζῶης ὁμόφρονές τε καὶ ὁμότροποι τοῖς ὀλεθρίοις γίνονται δαίμοσι τὰ μὲν
 ὄντως ὄντα καὶ ἀθανάτως κτητὰ καὶ αἰωνίως ἡδέα δι' ἐσχάτην καὶ ἑαυτοῖς 20
 ὀλεθρίον ἀνοησίαν ἀποστρεφόμενοι, τὴν πρόσυλον δὲ καὶ πολυπαθε-
 436 A στάτην ἀλλοίωσιν καὶ τὰς ὀλλυμένας καὶ φθοροποιούς ἡδονὰς καὶ τὴν
 ὀβέβαιον ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις οὐκ οὔσαν ἀλλὰ δοκοῦσαν εὐπάθειαν ἐπι-
 θυμοῦντες καὶ ἐνεργοῦντες. Πρῶτοι δ' οὖν οὔτοι καὶ κυριώτερον ἐκείνων

9sq Cf Pl Phd 67 a; Clem str VI 75,3 (p 469,17–19); VI 79,2; VI 100,1; Gr Nyss or dom 4
 (1169 A) 10 ναὸς: Cf I Cor 3,16; 6,19 ὄπαδος: Cf EH 76,5. Vox est Platonica; cf
 Pl Phdr 252 c 3; Procl inst 185 12 Cf ad EH 83,8 12sq Cf Pl R 429 c sqq 18sq
 Cf CH 37,20 sqq

PaRc PtPnPbFb (def a 11 θεώσει usque ad 88,14 τοῦς) Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀνιέρων v αὐτῆ Rc αὐτῆ Pt (sed corr) Pb 3 τελετῶν om Rc 4 ἐσχηκός: -
 σ- et -ς e corr Pn ἐσχηκῶς VvFa ἐσχηκός Lc (sed -to- exp) ἔτι: ἐστι Pa 5
 ἐνησχημένον PaRcPtFbFa: ἐνισχημένον Pn (i corr ex -η-) PbVvVcKa ἐνεσχημένον Lc v
 6 θεὰ καὶ: θεῖα PaPt (sed corr) 7 ante θεῖος add ὁ Rc ἄξιως PaVcKa κοινωνὸς
 om Pa 9 post σαρκὸς rasura 2–3 litt Pn τὰ alter om Rc 10 εἰ τύχοι om Pa
 (sed suppl ead m in mg) τύχη Pb τυχὸν Vv 13 ante καὶ add ἢ Pb 14 τῶ: τὸ
 PaPt πρὸς τῶ: ὡς τω in rasura Pn 15 post καὶ alter add ἐν Pb 16 ἐνεργημάτων
 om Rc πρὸς τούτῳ om PaRc τούτο Pb τούτοι ut vid Lc 17 ὡς om Pa
 πρὸς PaRc (corr e πρό m rec) PtPb Lc (sed -ς del) 18 ἐνεργημένους Vv corr in
 ἐνηργημένους m rec ἐναργεστάτην Rc 20 ὄντως: -ω- e corr Rc αὐτοῖς Pt
 21 τῆν δὲ πρόσυλον coll Lc sed ordinem verborum invertendum signific ead m 24
 ἐνεργοῦντες PaRcPnFa v: ἐνεργούμενοι PtPbVvLc VcKa ante πρῶτοι add οἱ PaRc v
 πρῶτοι corr in πρῶτων Lc

ὑπὸ τῆς τοῦ λειτουργοῦ διακριτικῆς φωνῆς ἀφοριζέσθωσαν. Οὐ γὰρ
 θεμιτὸν αὐτοῖς ἑτέρου τινὸς ἱεροῦ μετασχεῖν ἢ τῆς τῶν λογίων ἐπιστρε-
 πτικῆς ἐπὶ τὰ κρείττω διδασκαλίας. Εἰ γὰρ ἡ τῶν θείων ὑπερκόσμιος
 ἱερουργία καὶ τοὺς ἐν μετανοίᾳ καίτοι πρὸς αὐτὴν ἤδη γεγονότας ἀπο-
 5 κρύπτεται τὸ μὴ παντελῶς ἱερώτατον οὐ προσιεμένη, προσφωνεῖ δὲ καὶ
 τοῦτο πανάγνωσ ὅτι «Καὶ τοῖς κατὰ τι πρὸς τὸ τοῦ θεοειδοῦς ἄκρον
 ἀτελῶς ἐξασθενοῦσιν ἀθέατός εἰμι καὶ ἀκοινώνητος» (ἀποσοβεῖ γὰρ ἡ
 κατὰ πᾶν ἀμιγεστάτη φωνὴ καὶ τοὺς μὴ δυναμένους συνδεθῆναι τοῖς
 τῶν θειοτάτων ἀξίως κοινωνοῖς), πολλῶ γε μᾶλλον ἢ τῶν ἐμπαθῶς 436 B
 10 ἐνεργουμένων πληθὺς ἀνίερος ἔσται καὶ πάσης ἄλλοτρία τῆς τῶν ἱερῶν
 ἐποφίας καὶ κοινωνίας.

Ἐπεὶ δὲ τοῦ θεοῦ γεγόνασιν ἔξω ναοῦ καὶ τῆς ὑπερκειμένης αὐτοῦς
 ἱερουργίας οἱ τῶν τελετῶν ἀμήτοι καὶ ἀτέλεστοι καὶ πρὸς αὐτοῖς οἱ τῆς
 ἱερᾶς ἀποστάται ζωῆς ἐπομένως τε τούτοις οἱ πρὸς τὰ τῶν ἐναντίων
 15 δείματά τε καὶ φάσματα δι' ἀνανδρίαν εὐπαθεῖς ὡς οὐκ ἀφικόμενοι διὰ
 τῆς πρὸς τὰ θεῖα συντόνου καὶ ἀνευδότης συννεύσεως ἐπὶ τὸ τῆς θεοειδοῦς
 ἔξεως ἀκίνητον καὶ δραστήριον, εἶτα πρὸς αὐτοῖς οἱ τῆς ἐναντίας μὲν
 ἀποστάντες ζωῆς, οὐπω δὲ καὶ τῶν φαντασιῶν αὐτῆς ἔξει καὶ ἔρωτι θείῳ
 καὶ ἀμιγεῖ καθαρθέντες καὶ μετ' αὐτοῦς οἱ μὴ καθάπαξ ἐνοειδεῖς καὶ νομικῶς
 20 εἰπεῖν ἄωμοι καὶ ἀλώβητοι παντελῶς, τότε οἱ πανίεροι τῶν πανιέρων 436 C
 ἱερουργοὶ καὶ φιλοθεάμονες τὴν ἀγιωτάτην τελετὴν ἀγιοπρεπῶς ἐπο-
 πτεύοντες ὕμνοισιν ὕμνολογία καθολικῆ τὴν ἀγαθουργὸν καὶ ἀγαθο-
 δότιν ἀρχὴν, ὑφ' ἧς αἱ σωτηριώδεις ἡμῖν ἀνεδείχθησαν τελεταὶ τὴν ἱεράν
 τῶν τελουμένων θέωσιν ἱερουργοῦσαι. Τὸν ὕμνον δὲ τοῦτον οἱ μὲν ὁμο-
 25 λογίαν καλοῦσιν, οἱ δὲ τῆς θρησκείας τὸ σύμβολον, ἄλλοι δὲ ὡς ὀμαι
 θεϊότερον ἱεραρχικὴν εὐχαριστίαν ὡς περιεκτικὴν τῶν εἰς ἡμᾶς θεόθεν

20 ἄωμοι: Cf Ps 118,1; Phil 2,15   21 φιλοθεάμονες: Cf Pl R 475 e 4

PaRc PtPnPb Vv Fa Lc VcKa v

2 ἱεροῦ om Pb   3 Εἰ γὰρ ἡ: ἡ γὰρ Pa ex ἡ γὰρ εἰ corr ut vid Lc   3/4 ὑπερκοσμῖος
 ἱερουργία Pa   4 πρὸς: πρὸ Pt   καίτοι RcPbLc (in mg ut v l) VvVc Ka: καὶ τοὺς
 cett v   5 τὸ: τὸν RcLc (v e corr) τῶ Fa   οὐ om Pa   7 ἀθεάτοις Pa   8 φωνῆ
 Rc   συνδεθῆναι RcPbVvLc (sed corr) Vc Ka συνηται Pt (sed corr)   10 ἄλλοτρίας
 PtFa   12 ἐπειδὴ RcPt (sed corr) PnPbVvFa v   γεγόνασιν post ἔξω coll Vv   αὐ-
 τοῖς Rc αὐτοῦ Lc   14 -σταται e corr Pt   τε om Lc (add in mg)   15 δείματα:
 δέσμα τε Pa   φαντάσματα Vv   ἀνδρίαν Pa (sed superscr an ead m)   16 τὸν Pt
 (sed corr)   19 μετὰ τούτους Pa (sed corr ead m) Vv   μὴ: μὲν Vv   νομμως Lc
 (sed μ alter del)   20 τότε VcKa: post πανίεροι coll PaRc post πανίεροι in mg add m rec
 Pt om PtPnPbVvFaLc   21 ἀγιοπρεπῶς RcRt (sed corr)   ὑποπτεύοντες Fa   22
 ἀγαθοδότην PaPn (sed corr)   23 ὑφ' ἧς αἱ: ὑψηλῆσαι Pa (sed γησ del)   24
 ὁμολογίαν PbLcVcKa: ὕμνολογίαν cett v Serg   25 δὲ alter om Pa (sed postea add)
 26 ἱερατικὴν PbVvLc (sed in mg adscr ἱεραρχικὴν ut v l)   εὐχαριστίαν PaPn (sed corr)
 θεϊόθεν Pa

ἀφικομένων ἱερῶν δώρων. Δοκεῖ γάρ μοι τῶν ὑμνουμένων ἀπασῶν θεουργιῶν ἢ πραγματεία περὶ ἡμᾶς γεγονέναι τὴν μὲν οὐσίαν ἡμῶν καὶ ζωὴν ἀγαθοειδῶς ὑποστήσασα καὶ ἀρχετύποις κάλλεσι τὸ θεοειδὲς ἡμῶν μορφώσασα καὶ θειοτέρας ἕξωσ καὶ ἀναγωγῆς ἐν μετουσίᾳ καταστήσασα, 5
 436 D κατιδοῦσα δὲ τὴν ἐξ ἀπροσεξίας ἐγγενομένην ἡμῖν ἐρημίαν τῶν θείων 5
 δωρεῶν ἐπισκευαστοῖς ἡμᾶς ἀγαθοῖς εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀνακαλέσασθαι καὶ τῇ παντελεῖ τῶν ἡμετέρων προσλήψει τὴν τελεωτάτην τῶν οἰκείων μετὰδοσιν ἀγαθουργῆσαι καὶ ταύτη κοινωμίαν ἡμῖν θεοῦ καὶ τῶν θείων δωρήσασθαι.

437 A <8> Οὕτω δὲ τῆς θεαρχικῆς φιλανθρωπίας ἱερῶς ὑμνηθείσης ἐγκεκα- 10
 λυμένος μὲν ὁ θεῖος ἄρτος προτίθεται καὶ « τὸ τῆς εὐλογίας ποτήριον », ὁ δὲ θειότατος ἀσπασμὸς ἱεουργεῖται καὶ τῶν ἀγιογράφων πτυχῶν ἢ μυστικῆ καὶ ὑπερκόσμιος ἀνάρρησις. Οὐ γὰρ ἔνεστι πρὸς τὸ ἐν συνάγεσθαι καὶ τῆς τοῦ ἐνὸς μετέχειν εἰρηναίας ἐνώσεως τοὺς πρὸς ἑαυτοὺς διηρημένους. Εἰ γὰρ ὑπὸ τῆς τοῦ ἐνὸς θεωρίας καὶ γνώσεως ἔλλαμπόμενοι 15
 πρὸς τὴν ἐνοειδῆ καὶ θείαν συναγωγὴν ἐνοποιηθῶμεν, οὐκ ἂν ἐπὶ τὰς μεριστὰς ἀνασχοίμεθα καταπίπτειν ἐπιθυμίας, ἐξ ὧν αἱ πρόσυλοι δημιουργοῦνται καὶ ἐμπαθεῖς πρὸς τὸ κατὰ φύσιν ὁμοειδὲς ἀπέχθειαι. Ταύτην οὖν ὡς οἶμαι τὴν ἐνοειδῆ καὶ ἀδιαίρετον ζωὴν ἢ τῆς εἰρήνης ἱεουργία 20
 437 B νομοθετεῖ τῷ ὁμοίῳ τὸ ὁμοιον ἐνιδρῦσασα καὶ τῶν μεριστῶν ἀποδια- 20
 στέλλουσα τὰ θεῖα καὶ ἐνιαῖα θεάματα.

<9> Τῶν δὲ ἱερῶν πτυχῶν ἢ μετὰ τὴν εἰρήνην ἀνάρρησις ἀνακηρύττει τοὺς ὁσίως βεβιωκότας καὶ πρὸς ἐναρέτου ζωῆς τελείωσιν ἀμεταστάτως ἀφικομένους ἡμᾶς μὲν ἐπὶ τὴν δι' ὁμοιότητος αὐτῶν μακαρίστην ἕξιν καὶ θεοειδῆ λῆξιν προτρέπουσα καὶ χειραγωγούσα, τοὺς δὲ ὡς ζῶντας 25
 ἀνακηρύττουσα καὶ ὡς ἡ θεολογία φησὶν οὐ νεκρωθέντας, ἀλλ' εἰς θειοτάτην ζωὴν ἐκ θανάτου μεταφοιτήσαντας. Σκόπει δέ, ὅτι καὶ μνημοσύνοις

3 sq Cf Gen 1,26 5 Cf CH 37,20 sqq 13 sqq Cf DN 169,7 sqq; 217,5—221,12; Phil 2,2; Ign Philad 7,2—8,1; Gr Naz or 6,13 (740 A); Gr Nyss beat 7 (1289 B sqq); Thdr Mops catech 15,39 sqq (pp 521 sqq) 22 Cf Thdr Mops catech 15,43 (pp 527 sq) 26 Cf Sap 5,15; Joh 3,15; 5,24; 11,25; I Cor 15,52; I Joh 3,14

PaRc PtPnPbFb (denuo inc a 14 τοῦς) Vv Fa Lc VcKa v

1 δωρεῶν Pb ἐδόκει Vv θεουργῶν PaRc 2 πράγματα e corr Vv πραγματία Lc 3 ἡμῶν om Pt 5 κατιδοῦσα: καὶ ἰδιοῦσα Vv 7 τῇ — τὴν om Vc (add m rec in mg) παντελεῖ: -εῖ in rasura 2 litt Pn προλήψει Vv τελεωτάτην RcKa τελειοτάτην Lc (in mg adscr τελεοτάτην ut v l) v 10 ἐγκεκαλυμένως Ka 11 μὲν: δὲ Vv 14 εἰρηναίας corr in -αίως Lc 15 διηρημένους PnPv sed corr uterque 17 ἀνασχοίμεθα PaRc (corr alia m ut vid) Lc (in mg adscr ἀνασχοίμεθα) πρόσυλοι: -υ- e corr Pn πρόσηλοι Fa (sed υ superscr) 18 ὁμοειδεῖς RcPtPn (corr e νομοειδεῖς) PbFbVvFa v τὸ e τοῦ corr Pn 19 ἱεουργεῖα Pa 26 φασὶν Rc (sed -η- superscr m rec) θειωτάτην Pn (sed corr) Fa 27 μεταφοιτήσαντος Fb

5 ἱεροῖς ἀνατίθενται τῆς θείας μνήμης οὐκ ἀνθρωπικῶς ἐν τῇ τοῦ μνημο-
 νικοῦ φαντασίᾳ δηλουμένης, ἀλλ' ὡς ἂν τις φαίη θεοπρεπῶς κατὰ τὴν ἐν
 θεῷ τῶν τετελεσμένων θεοειδῶν τιμίαν καὶ ἀμετάστατον γινῶσιν. 437 C
 « Ἔγνω » γὰρ ἔφη τὰ λόγια « τοὺς ὄντας αὐτοῦ » καὶ « Τίμιος ἐναντίον
 κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὀσίων αὐτοῦ » (τοῦ θανάτου τῶν ὀσίων ἀντὶ τῆς
 ἐν ὀσιότητι τελειώσεως εἰρημένου). Καὶ τοῦτο δὲ ἱερῶς ἐνόησον, ὡς
 ἐπιτεθέντων τῷ θεῷ θυσιαστηρίῳ τῶν σεβασμίων συμβόλων, δι' ὧν ὁ
 Χριστὸς σημαίνεται καὶ μετέχεται, πάρεστιν ἀδιαστάτως ἢ τῶν ἁγίων
 ἀπογραφή τὸ συνεζευγμένον αὐτῶν ἀδιαιρέτως ἐμφαίνουσα τῆς πρὸς
 10 αὐτὸν ὑπερκοσμίου καὶ ἱερᾶς ἐνώσεως.
 <10> Τοῦτων δέ, καθ' ὃν εἴρηται θεσμόν, ἱερουργηθέντων ἔστως ἐπί- 437 D
 προσθεν τῶν ἁγιωτάτων συμβόλων ὕδατι τὰς χεῖρας ὁ ἱεράρχης νίπτεται
 μετὰ τοῦ σεμινοῦ τῶν ἱερέων τάγματος. Ὅτι μὲν οὖν, ὡς τὰ λόγια φησιν, 440 A
 ὁ λελουμένος οὐ δεῖται τινος ἐτέρας εἰ μὴ τῆς τῶν ἄκρων εἴτ' οὖν ἐσχάτων
 15 ἑαυτοῦ νίψεως δι' ἧς ἀκροτάτης καθάρσεως ἐν πανάγνω τοῦ θεοειδοῦς
 ἔξει καὶ πρὸς τὰ δεύτερα προῖων ἀγαθοειδῶς ἄσχετος ἔσται καὶ ἀπόλυτος
 ὡς καθάπαξ ἐνοειδῆς, καὶ πρὸς τὸ ἐν αὐθις ἐνιαίως ἐπιστρεφόμενος ἄχραν-
 τον ποιήσεται καὶ ἀκλιδίωτον τὴν ἐπιστροφὴν ὡς τοῦ θεοειδοῦς
 ἀποσώζων τὸ πλήρες καὶ ὀλόκληρον, ὁ μὲν ἱερός λουτήρ, ὡς εἰρήκαμεν,
 20 ἐν τῇ κατὰ νόμον ἦν ἱεραρχία, νῦν δὲ τοῦ ἱεράρχου καὶ τῶν ἱερέων ἢ
 τῶν χειρῶν ἀποκαθάρσις αὐτὸν ὑπαινίσσεται. Τοὺς γὰρ ἐπὶ τὴν παν-
 αγεστάτην ἰόντας ἱερουργίαν ἀποκεκαθάρθαι δεῖ καὶ τὰς ἐσχάτας τῆς
 ψυχῆς φαντασίας καὶ δι' ὁμοιότητος αὐτῆ κατὰ τὸ δυνατόν προσίεναι.

4 Vide II Tim 2,19 4 sq Vide Ps 115,6 13—15 Cf Joh 13,10 19 sqq Cf Cyr H
 catech 23 myst 5,2 19 εἰρήκαμεν: quia supra EH 89,14 sq dictum Jesu ex Joanne attulit,
 quod spectat ad hunc locum 20 νόμον: Cf Ex 30,18—21 20 sqq Cf Thdr Mops
 catech 15,42 (p 527)

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀνατίθενται RcPbFbVv v ἐν om PaRc 2 ἐν om PaRc 2/3 ἐνθέως PbFbVv
 3 τετελεσμένην Pa τελεσμένων Rc (sed corr) Pt τετελεσμένως in mg adscr Lc τελουμένην
 Ka ἀμέταστον Pt ἀμετάπτωτον VcKa 6 ὀσιότητι Lc (corr in mg) εἰρημένου
 Vv ἐπινόησον Pt 9 ἀδιαιρέτως om Pt (sed suppl m rec ut vid) 11 ἐπίπροσθε
 PaPtFa 13 ἱερώων Pt (sed corr) Fb (sed corr) ταγμάτων Fb (sed corr) 14
 λελουσμένος Fa Lc (sed dubium signific) 15 ante καθάρσεως add ἐκ Lc (sed postea del
 ut v l) 17/18 ἄχραν]τον — ἐπιστροφὴν om PaRc (sed add in mg ead m ut vid) 19
 ἀποσώζων PaPt ἀποσώζοντος e corr Lc post μὲν add οὖν PaRc 20 ἦν PaRcPt (e
 corr) VcKa v: om cett 21 αὐτόν: om RcPtPnPbFbVvFaLc 22 ἀποκαθάρθαι Rc
 FbVv (κε superscr, sed eras) ἀποκεκάρθαι Pb (sed corr) 23 post αὐτῆ add τοσαύτη Pa
 τοσαύτης Rc (sed exp)

440 B Φανωτέρας γὰρ οὕτω τὰς θεοφανείας περιουασθήσονται τῶν ὑπερκοσ-
 μίων μαρμαρυγῶν εἰς τὴν τῶν ὁμοειδῶν ἐσόπτρων ἀγλαΐαν ὀλικώτερον
 καὶ διαυγέστερον ἐφιέντων διέναι τὴν οἰκείαν αἴγλην. Ἡ δὲ τοῦ ἱεράρχου
 καὶ τῶν ἱερέων ἄχρι τῶν ἄκρων εἴτ' οὖν ἐσχάτων ἀπόνιψις ἐπίπροσθεν
 γίνεται τῶν ἀγιωτάτων συμβόλων ὡς ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ πάσας ἐφορῶντος
 ἡμῶν τὰς κρυφωτάτας ἐννοίας καὶ τῆς ἀκροτάτης καθάρσεως ἐν τοῖς
 αὐτοῦ πανεπισκόποις ἀκριβασμοῖς καὶ ταῖς δικαιοτάτοις καὶ ἀδεκάστοις
 κρίσεσιν ὀριζομένης.

Οὕτω τοῖς θείοις ὁ ἱεράρχης ἐνοῦται καὶ τὰς ἱεράς θεουργίας ὑμνήσας
 ἱεουργεῖ τὰ θεϊότατα καὶ ὑπ' ὄψιν ἄγει τὰ ὑμνημένα.

440 C <11> Τίνας μὲν οὖν εἶναι τὰς εἰς ἡμᾶς θεουργίας φαμέν, ἐξῆς ἀφηγητέον
 ὄση δύναμις. Οὐ γὰρ ἀπάσας ὑμνεῖν ἰκανὸς ἐγὼ μῆτι γε σαφῶς εἰδέναι
 καὶ ἐτέρους μυσταγωγεῖν. Ὅσα δὲ πρὸς τῶν ἐνθέων ἱεραρχῶν ἀκολούθως
 τοῖς λογίοις ὑμνεῖται καὶ ἱεουργεῖται, ταῦτα ὡς ἡμῖν ἐπικτὸν ἐροῦμεν
 τὴν ἱεραρχικὴν ἐπίπνοιαν ἄρωγὸν ἐπικαλεσάμενοι.

Τὴν ἀνθρωπιάν φύσιν ἀρχῆθεν ἀπὸ τῶν θείων ἀγαθῶν ἀνοήτως
 ἐξολισθήσασαν ἢ πολυπαθεστάτη ζωὴ διαδέχεται καὶ τὸ τοῦ φθοροποιοῦ
 θανάτου πέρας. Ἀκολούθως γὰρ ἡ τῆς ὄντως ἀγαθότητος ὀλέθριος
 ἀποστασία καὶ τῆς ἱεράς ἐν παραδείσῳ θεσμοθεσίας ὑπερβασία τὸν
 ἐξοιστρήσαντα τοῦ ζωοποιοῦ ζυγοῦ ταῖς θελκτικαῖς τοῦ ἐναντίου καὶ
 δυσμενέσιν ἀπάταις, τοῖς ἐναντίοις τῶν θείων ἀγαθῶν, οἰκείαις ῥοπαῖς
 20

440 D παραδέδωκεν. Ἐνθεν ἐλεινῶς ἀντὶ μὲν αἰώνιου τὸ θνητὸν ἀντηλλάξατο,

2 ἐσόπτρων: Cf CH 18,3 11 sqq Cf Thdr Mops catech 16,10 sqq (pp 549 sqq) 16 sqq
 Cf CH 37,20

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 φανωτέρας Pt φανεροτέρας Rc (corr e φανωτέρας?) φανερωτέρας FbVv VcKa γὰρ
 om PaRc θεοφανείας PaPtPn (corr ex -ειας) FbFa περί αὐτὰς θήσονται PaRc
 περιουασθήσεται Lc (sed corr) 2 ὁμοειδῶν RcPbFbVvLc (sed dubium signific) Ka
 (sed superscr ead m -oi-): ὁμοειδῶν cett v 3 ἀφιέντων PtPnFa διέναι Rc διέναι
 Pt διέναι PaFb Vv v 4/5 ἀπόνιψις – ἀγιωτάτων om Ka (sed suppl ead m in mg)
 4 ἐπίπροσθε PaPtFbFaLc 5/6 ἡμῶν ἐφορῶντος coll Pt 6 κρυφιστάτας RcPb
 7 εἰαυτοῦ PbFbVv ἀκριβασμοῖς om Lc (sed suppl in mg) δικαιοτάτοις Pb δικαιο-
 τάταις Pa RcPn (sed corr) Fa 8 ἀνακρίσεσιν PbFbVv κλίσεσιν Fa ὀριζομένης om
 Rc 9 ὁ om Pt (sed corr) θεουργίας Pa 10 ὑπ': ἐπ' Rc 11 τίνας μὲν om
 Pa οὖν om PtPnPbFbVvLc v θεουργίας Pa 12 πάσας PtPn 13 ante
 ἀκολούθως add καὶ FbVv 14 λόγοις Pb ὑμνηται Pn (sed corr) Vv 15 ἱερατικὴν
 Lc (sed corr) 15/16 ἄρωγὸν – τὴν om Rc ἄγωγὸν Pa ἐπικαλεσάμενος Pa
 16 ἀνθρωπιάν PaPt (corr e -πειαν) Pn (sed corr) FbFaLc 17 ἐξολισθήσαν PaRc 18
 ἀγαθότητος om Rc 19 ὑπερ βασίας Pa 20 post ταῖς add οἰκείαις ῥοπαῖς καὶ PaRc v
 21 οἰκείαις ῥοπαῖς om PaRc v 22 ἀντελλάξατο Rc(sed λ alter add m rec) ἀντιλλάξατο
 PtPn (sed corr) Vc Ka(sed corr)

τῆν δὲ οἰκείαν ἀρχὴν ἐν φθαρτικαῖς ἐσχηκυῖα γενέσεσιν ἐπὶ τὸ τῆς ἀρχῆς 441 A
κατάλληλον εἰκότως ἦγετο πέρασ, ἀλλὰ καὶ τῆς θείας καὶ ἀναγωγοῦ
ζωῆς ἐθελουσίως ἀποπεσοῦσα πρὸς τὴν ἐναντίαν ἐσχατιὰν ἠνέχθη, τὴν
πολυπαθεστάτην ἀλλοίωσιν. Πλανωμένη δὲ καὶ τῆς εὐθείας ὁδοῦ τῆς ἐπὶ
5 τὸν ὄντως ὄντα θεὸν ἐκτετραμμένη καὶ ταῖς ὀλεθρίαις καὶ κακεργέτισιν
ὑποταττομένη πληθῦσιν ἐλάνθανεν οὐ θεοὺς οὐδὲ φίλους ἀλλὰ δυσμενεῖς
θεραπεύουσα. Τῶν δὲ ἀφειδῶς αὐτῇ κατὰ τὸ οἰκείον ἀνηλεῆς ἀποκεχη-
μένων εἰς ἀνυπαρξίας οἰκτρῶς ἐμπεπτῶκει καὶ ἀπωλείας κίνδυνον. Ἡ δὲ
τῆς θεαρχικῆς ἀγαθότητος ἀπειροτάτη φιλάνθρωπία καὶ τὴν αὐτουργὸν
10 ἡμῶν ἀγαθοπρεπῶς οὐκ ἀπηνήνατο πρόνοιαν, ἀλλ' ἐν ἀληθείᾳ μεθέξει
τῶν καθ' ἡμᾶς γενομένη πάντων ἀναμαρτήτως καὶ πρὸς τὸ ταπεινὸν
ἡμῶν ἐνοποιηθεῖσα μετὰ τῆς τῶν οἰκείων ἀσυγχύτου καὶ ἀλωβήτου 441 B
παντελῶς ἕξωσ τὴν πρὸς αὐτὴν ἡμῖν κοινωνίαν ὡς ὁμογενέσι λοιπὸν
ἔδωρήσατο καὶ τῶν οἰκείων ἀνέδειξε μετόχους καλῶν, τῆς μὲν ἀποστα-
15 τικῆς πληθῦς, ὡς ἡ κρυφία παράδοσις ἔχει, τὸ καθ' ἡμῶν καταλύσασα
κράτος οὐ κατὰ δύνάμιν ὡς ὑπερισχύουσα, κατὰ δὲ τὸ μυστικῶς ἡμῖν
παραδοθὲν λόγιον ἐν κρίσει καὶ δικαιοσύνη, τὰ καθ' ἡμᾶς δὲ πρὸς τοῦ-
ναντίον ἅπαν ἀγαθουργῶς μετασκευάσασα· τὸ μὲν γὰρ κατὰ νοῦν ἡμῶν
ἀλαμπές ἐνέπλησεν ὀλβίου καὶ θειοτάτου φωτὸς καὶ τοῖς θεοιδέσι
20 ἐκόσμησε τὸ ἀνείδειον κάλλεσι, τὸ δὲ τῆς ψυχῆς οἰκητήριον ἐν παντελεῖ
σωτηρίᾳ τῆς ὅσον οὐπω καταπεσοῦσης ἡμῶν οὐσίας ἐναγεστάτων
παθῶν καὶ φθοροποιῶν μολυσμῶν ἠλευθέρωσεν ἀναγωγὴν ἡμῖν ὑπερ-
κόσμιον ὑποδείξασα καὶ πολιτείαν ἐνθεον ἐν ταῖς πρὸς αὐτὴν ἡμῶν ἱεραῖς 441 C

6 sqq Cf EH 76,9; 83,17; DN 175,10 sqq; Arist EN 1106 b 28 sqq; Ph ebr 26 (Codex Jung, f XIII r, l 12—15); Gr Nyss hom opif 20 (200 C); Procl in Alc 160,1; id inst 13; 32 8 Cf DN 177,14 sq; Rm 5,12; 8,2; Eph 2,1; Jac 1,14 sq; Procl inst 144 (p 126,30 sq) 9 φιλάνθρωπία: Cf Tit 3,4 10 sq Cf Hbr 2,17 sq; 4,15 12 sq Cf CH 8,5 sqq; Procl inst 140 (p 124,6) 13 ὁμογενέσι: Cf Act 17,28; Rm 8,14 sqq 15 sqq Cf Gr Nyss or catech 22 (p 84,16 sqq) 17 Cf Jes 9,6 20 οἰκητήριον: Cf Mt 12,44 sq; Lc 11,24 sqq

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 γενέσεσιν ἐσχηκυῖα coll FbVvLcVc γένεσιν Fa(sed σε superscr ead m) 2 τῆς
θείας καὶ om PaRc 5 τόν: τῶν Rc ἐκτετραμμένη corr in ἐκτετριμμένη m rec ut vid
Lc κακεργάτισιν Pn 6 ὑποταττομένη Rc οὐδὲ: οὐ Fa δυσμενεῖς Fb
7 αὐτῇ — ἀπο- om Pb(sed add in mg) ἀνιλέως Pt 8 ἐνπεπτῶκει Pa ἐπεπτῶκει
Rc ἐκπεπτῶκει Pn 9 φιλάνθρωπία ἀπειροτάτη coll Pb φιλάνθρωπία Pa 10 ἡμῖν
PaRc ἀπηνήνατο Fa Pn(sed corr) ἀλλὰ PaFb v ἀληθεία Pa ἀληθῆ FbFa -
λαθῆ in rasuram 4 litt scr m rec Lc 11 γενομένη Rc 12 ἐνοποιηθεῖσαι Rc 16
ὡς om Pa 17 ἐν om Pt(sed corr) 18 μετεσκευάσατο PaFb v 20 κόσμησε Pa
ἐν παντί Lc sed in mg adscr ἐν παντελεῖ 21 ὅσον — ἡμῶν om Vc(sed add in mg ead
m) οὐπω om PaRc οὐσίας om Rc 22 ἡμῶν PaRc(e corr) 23 δείξασα Fb
v πολυτελείαν Pa πολιτελίαν Rc ἡμῶν: -ω- e corr Pt

κατὰ τὸ δυνατὸν ἀφομοιώσασιν.

441 D <12> Τὸ θεομιμῆτον δὲ πῶς ἂν ἡμῖν ἐτέρως ἐγγένοιτο μὴ τῆς τῶν
 ἱερωτάτων θεουργιῶν μνήμης ἀνανευομένης αἰεὶ ταῖς ἱεραρχικαῖς ἱερολο-
 γίαις τε καὶ ἱεουργίαις; Τοῦτο ποιοῦμεν ὡς τὰ λόγια φησιν εἰς τὴν
 αὐτῆς ἀνάμνησιν. Ἔνθεν ὁ θεῖος ἱεράρχης ἐπὶ τοῦ θείου θυσιαστηρίου 5
 καταστάς ὑμνεῖ τὰς εἰρημένας ἱεράς θεουργίας Ἰησοῦ τῆς θειοτάτης ἡμῶν
 προνοίας, ἧς ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ γένους ἡμῶν εὐδοκίᾳ τοῦ παναγεστάτου
 πατρὸς ἐν πνεύματι ἁγίῳ κατὰ τὸ λόγιον ἐτελείωσεν. Ὑμνήσας δὲ καὶ
 τὴν σεβασμίαν αὐτῶν καὶ νοητὴν θεωρίαν ἐν νοεροῖς ὀφθαλμοῖς ἐπο-
 πτεύσας ἐπὶ τὴν συμβολικὴν αὐτῶν ἱεουργίαν ἔρχεται καὶ τοῦτο θεο- 10
 παραδότως· ὅθεν εὐλαβῶς τε ἄμα καὶ ἱεραρχικῶς μετὰ τοὺς ἱερούς τῶν
 θεουργιῶν ὕμνους ὑπὲρ τῆς ὑπὲρ αὐτὸν ἱεουργίας ἀπολογεῖται πρό-
 444 A τερον ἱερῶς πρὸς αὐτὸν ἀναβοῶν· Σὺ εἶπας « Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν
 ἀνάμνησιν ». Εἶτα τῆς θεομιμῆτου ταύτης ἱεουργίας ἄξιός αἰτήσας γε- 15
 νέσθαι καὶ τῇ πρὸς αὐτὸν Χριστὸν ἀφομοιώσει τὰ θεῖα τελέσαι καὶ
 διαδοῦναι πανάγνωσ καὶ τοὺς τῶν ἱερῶν μεθέξοντας ἱεροπρεπῶς μετα-
 σχεῖν ἱεουργεῖ τὰ θεϊότατα καὶ ὑπ' ὄψιν ἄγει τὰ ὑμνημένα διὰ τῶν ἱερῶς
 προκειμένων συμβόλων. Τὸν γὰρ ἐγκεκαλυμμένον καὶ ἀδιαίρετον ἄρτον
 ἀνακαλύψας καὶ εἰς πολλὰ διελὼν καὶ τὸ ἐνιαῖον τοῦ ποτηρίου πᾶσι
 καταμερίσας συμβολικῶς τὴν ἐνότητα πληθύνει καὶ διανέμει παναγε- 20
 στάτην ἐν τούτοις ἱεουργίαν τελῶν. Τὸ γὰρ ἐν καὶ ἀπλοῦν καὶ κρύφιον
 Ἰησοῦ τοῦ θεαρχικωτάτου λόγου τῇ καθ' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσει πρὸς τὸ
 σύνθετόν τε καὶ ὄρατόν ἀναλλοιώτως ἀγαθότητι καὶ φιλανθρωπίᾳ προ-

4 sq Vide Lc 22,19; I Cor 11,24 7 εὐδοκία: Cf Eph 1,5 8 Cf Lc 3,22 sim 9
 νοεροῖς ὀφθαλμοῖς: Cf CH 8,3 sq 11 εὐλαβῶς: Cf Thdr Mops catech 15,32 (p 513)
 13 sq Vide Lc 22,19; I Cor 11,24 23 ἀναλλοιώτως: Cf CH 8,5 sq

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀφομοίως ἐστιν Pa sed supra o prius scr ω 2 δὲ om Fa(sed superscr) ἂν om Rc
 ἐτέρως ἡμῖν coll Fa ante μὴ add εἰ Lc(sed exp) 3 post ἱεραρχικαῖς add τε Rc
 ἱερολογίαις: εὐλογίαις Lc in mg adscr ut v l ἱερολογίαις, praeterea ἱεουργίαις καὶ εὐλογίαις
 collocanda esse signific, θεολογίαις Fb 4 τε καὶ ἱεουργίαις om Rc τοῦτ' Pa
 post τοῦτο add γὰρ PbVcKa, sscr Pt, Lc add οὖν Pa (sed exp) Rc v 5 αὐτῆς scil τῆς
 θεαρχικῆς ἀγαθότητος cf 91,9 6 ὕμνηι Pa εἰρημένας om Pt (add in mg) Pn Fa
 Ἰησοῦ θεουργίας coll Pb 7 αἰ Pa εὐδοκεῖ Pa 9 νοεροῖς: νοητοῖς Pt(sed corr)
 PnPb Fa νεροῖς Fb (sed sscr o) 12 θεουργικῶν Pt(sed κ eras) Pn θεουργῶν PbFb
 ὑπὲρ alter om Pn exp Lc αὐτὸν PaVcKa v: αὐτῶν RcFbVvLc ἐαυτῶν Pt(sed
 corr)PnPbFa 13 ποιεῖται PaRc(sed corr)Pn(sed corr) -αι superscr ut v l Lc 14
 αἰτήσασθαι Vc 18 post γὰρ add ἱερὸν Vv ἐγκεκαλυμμένον PnVvFa 19 πᾶσιν
 Fb 20 πληθύνει PaRcVcKa v: πληθύει PtPnPbFb VvFaLc 22 ante Ἰησοῦ add τοῦ
 Pa ἐνανθρωπήσει Vv 23 ἀναλλοιώτω PaRc(corr m rec ut vid) Lc (ἀναλλοιώτως
 in mg ut v l) προσελέλυθεν PnFb

ελήλυθε καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἡμῶν ἐνοποῖον κοινωνίαν ἀγαθουργῶς
 διεπραγματεύσατο τὰ καθ' ἡμᾶς ταπεινὰ τοῖς θειοτάτοις αὐτοῦ καθ' 444 B
 ἄκρον ἐνώσας, εἶπερ καὶ ἡμεῖς ὡς μέλη σώματι συναρμολογηθῶμεν αὐτῷ
 κατὰ τὸ ταῦτόν τῆς ἀλωβήτου καὶ θείας ζωῆς καὶ μὴ τοῖς φθοροποιοῖς
 5 πάθεσι κατανεκρωθέντες ἀνάρμοστοι καὶ ἀκόλλητοι καὶ ἀσύζωοι γενώ-
 μεθα πρὸς τὰ θεῖα μέλη καὶ ὑγιέστατα. Χρῆ γὰρ ἡμᾶς, εἰ τῆς πρὸς αὐτὸν
 ἐφιέμεθα κοινωνίας, εἰς τὴν θειοτάτην αὐτοῦ κατὰ σάρκα ζῶην ἀποσκο-
 πεῦσαι καὶ τῇ πρὸς αὐτὴν ἀφομοιώσει τῆς ἱερᾶς ἀναμαρτησίας εἰς τὴν
 10 θεοειδῆ καὶ ἀλώβητον ἔξιν ἀναδραμεῖν. Οὕτω γὰρ ἐναρμονίως ἡμῖν τὴν
 πρὸς τὸ ὅμοιον κοινωνίαν δωρήσεται.
 <13> Ταῦτα τοῖς ἱερῶς δρωμένοις ὁ ἱεράρχης ἐμφαίνει τὰ μὲν ἐγκεκα- 444 C
 λυμένα δῶρα πρὸς τὸ ἐμφανὲς ἄγων τὸ δὲ ἐνιαῖον αὐτῶν εἰς πολλὰ
 διαιρῶν καὶ τῇ τῶν διανεμομένων πρὸς τὰ ἐν οἷς γίνεται καθ' ἄκρον
 ἐνώσει κοινωνοὺς αὐτῶν ἀποτελῶν τοὺς μετέχοντας. Διαγράφει γὰρ ἐν
 15 τούτοις αἰσθητῶς ὑπ' ὄψιν ἄγων Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τὴν νοητὴν ἡμῶν
 ὡς ἐν εἰκόσι ζῶην ἐκ τοῦ κατὰ τὸ θεῖον κρυφίου τῇ παντελεῖ καὶ ἀσυγχύτῳ
 καθ' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσει φιλανθρωπῶς ἐξ ἡμῶν εἰδοποιούμενον καὶ πρὸς
 τὸ μεριστὸν ἡμῶν ἀναλλοιώτως ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν ἐνὸς προϊόντα καὶ
 20 διὰ τῆς ἀγαθουργοῦ ταύτης φιλανθρωπίας εἰς μετουσίαν ἑαυτοῦ καὶ τῶν
 οἰκείων ἀγαθῶν καλοῦντα τὸ ἀνθρώπειον φύλον, εἶπερ ἐνωθῶμεν αὐτοῦ
 τῇ θειοτάτῃ ζωῇ τῇ πρὸς αὐτὴν ἡμῶν κατὰ δύναμιν ἀφομοιώσει καὶ 444 D
 ταύτῃ πρὸς ἀλήθειαν κοινωνοὶ θεοῦ καὶ τῶν θείων ἀποτελεσθησόμεθα.
 <14> Μετασχῶν δὲ καὶ μεταδοὺς τῆς θεαρχικῆς κοινωνίας εἰς εὐχαρι-
 25 στίαν ἱεράν καταλήγει μετὰ παντὸς τοῦ τῆς ἐκκλησίας ἱεροῦ πληρώματος. 445 A
 Ἡ μετοχὴ γὰρ τῆς μεταδόσεως ἡγεῖται καὶ τῆς μυστικῆς διανεμήσεως ἢ
 τῶν μυστηρίων μετάληψις. Αὕτη γὰρ ἡ καθολικὴ τῶν θείων εὐκοσμία

1 κοινωνίαν: Cf e g I Cor 1,9; 10,16 sq   3 Cf Rm 12,5; I Cor 12,27; Eph 5,30   25
 Cf Gr Naz or 2,71

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

3 σώματος Pn   4 ταῦτόν: αὐτόν FbFa   φθειροποιοῖς Ka   5 κατανεκρωθέντος
 Pa   ἀσύζωοι PaRc   γενόμεθα Pa   γενοίμεθα VvFaLcVcKa   6 τὰ om v   8
 αὐτόν Pt(sed corr)PbLc(in mg adscr αὐτὴν ut v l) VcKa   ἁμαρτίας Rc, -να sscr m
 rec ut vid   10 δωρήσεται RcPtPn(sed corr)Fa   11 ἱεροῖς Pa   κεκαλυμμένα PaRc
 12 ἐνιαῖον Rc(sed corr)   13 κατὰ καιρὸν PaRc   15 αἰσθητοῖς Pa   ante αἰσθητῶς
 add οὐ μόνον νοητῶς, ἀλλὰ καὶ Lc   16 ἐν εἰκόσι: ἐνικήσει Rc   τὸ: τὸν Fb v
 παντελεῖ Fb   ἀσυγχύτου Pa   17 ἐνανθρωπίσει Vv   ἐξ ἡμῶν: εἰς φύσιν ἡμῶν
 Pa εἰς χρῆσιν ἡμῶν Rc   ἰδιοποιούμενον PtFa   18 προϊόντα Pt(sed σ eras) προίεται
 Rc   19 εἰς: εἰ Pt(sed corr)   20 ἀνθρώπιον PaRcVvLcKa   ἀνθρώπινον Pt(sed
 corr)PnPbFa   αὐτῷ PaRcVv   21 ante καὶ add εἰ PaRc   22 ἀποτελεσμάτων
 ἐσόμεθα PaRc(ἐσώμεθα)   23 εὐχαριστίαν Pa Pn(sed corr)   24 τοῦ: αὐτοῦ Fb
 ἱεροῦ om Pt(add in mg)   25 γὰρ om PtPnVvFaLc   26 μετάληψις Pa   αὕτη Lc

καὶ τάξις· πρῶτον ἐν μετουσίᾳ γενέσθαι καὶ ἀποπληρώσει τὸν ἱερὸν
καθηγεμόνα τῶν δι' αὐτοῦ θεόθεν ἑτέροις δωρηθησομένων οὕτω τε καὶ
ἄλλοις μεταδοῦναι. Διὸ καὶ ταῖς ἐνθέοις διδασκαλίαις οἱ τολμηρῶς ἀπο-
κεχρημένοι πρὸ τῆς κατ' αὐτὰς πολιτείας καὶ ἕξεως ἀνίεροι καὶ ἔκφυλοι
πάντη τῆς ἱεράς εἰσι θεσμοθεσίας. Ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν ἡλιακῶν μαρμαρυγῶν
αἱ λεπτότεραι καὶ διειδέστεραι τῶν οὐσιῶν πρῶται τῆς εἰσρεούσης αἴγλης
ἀποπληροῦνται τὸ κατὰ πᾶν ἑαυτῶν ὑπερχεόμενον φῶς εἰς τὰς μετ'
445 B ἑτέροις ἡγήσασθαι τὸν μὴ κατὰ πᾶσαν ἕξιν αὐτοῦ γεγονότα θεοειδέστα-
τον καὶ πρὸς τῆς θείας ἐπιπνοίας καὶ κρίσεως ἀρμοστὴν ἀναδεδειγμένον. 10
〈15〉 Ἐν τούτοις ἡ πᾶσα τῶν ἱερῶν διακόσμησις ἱεραρχικῶς συναχθεῖσα
καὶ τοῖς θειοτάτοις κοινωνήσασα μετ' εὐχαριστίας ἱεράς καταλήγει τὰς
τῶν θεουργιῶν ἀναλόγως ἐπιγνοῦσα καὶ ὑμνήσασα χάριτας. Ὡστε οἱ
τῶν θείων ἀμέτοχοι καὶ ἀγνώτες οὐκ ἂν εἰς εὐχαριστίαν ἀφίκοντο καίτοι
κατ' οἰκείαν φύσιν ἀξίων οὐσῶν εὐχαριστεῖσθαι τῶν θειοτάτων δωρεῶν. 15
445 C Ἄλλ' ὅπερ ἔφην, οὐδὲ προσβλέψαι ποτὲ τοῖς θεοῖς δώροις ἐκ τῆς ἐπὶ τὰ
χεῖρω νεύσεως ἐθελήσαντες ἀχάριστοι πρὸς τὰς ἀπείρους τῶν θεουργιῶν
διαμεμενῆκασιν χάριτας. «Γεύσασθε» δέ φησι τὰ λόγια «καὶ ἴδετε». Τῇ
γὰρ ἱερά τῶν θείων μῆσει τὰς μεγαλοδώρους αὐτῶν οἱ μυσούμενοι
χάριτας ἐπιγνώσκονται καὶ τὸ θειότατον αὐτῶν ὕψος καὶ μέγεθος ἐν τῇ
20 μεθέξει πανιέρως ἐποπτεύοντες τὰς ὑπερουρανίας εὐχαρίστως ὑμνήσουσι
τῆς θεαρχίας ἀγαθουργίας.

5sq; Cf CH 44,24sq; Bas Spir 9,23 10 Cf Act 1,24 16 ἔφην: Cf EH 84,22sq
18 Vide Ps 33,9

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 post πρῶτον add μὲν PbFb ἀποπληρώσει Lc (in mg adscr ἀποπληρώσει) 2
τῶν: τὸν Pt δωρησομένων PaRc 2/3 τε – Διὸ om Fa Lc(sed in mg add ἄλλοις
μεταδοῦναι διὸ m rec) 3 ἄλλοις – Διὸ om Pt (suppl in mg) ἀποκεχρημένοι PaRc
4 ἀνίεροι Pa ἔκφυτοι Fb v 5 εἰσίν, sed v eras Pn 6 αἴγλης om Pa 7
ὑπερχεόμενον Pa τὰς FbVvLc(corr e τὰ): τὸ Fa τὰ cett v μετὰ ταῦτα PbFb
8 ἡλιοδῶς Vc μετοχετεύουσιν Fb v ὑποχετεύουσιν Vc παντός: φωτός PbFb
9 τόν: τὸ Vv 10 ἐπιπνοίας Pa ἀναδεδειγμένον: -ον in rasura 3 litt Lc 11 ἱερῶν
διακόσμησις om Fb ἱερέων Pt (sed corr)PnFa v 12 εὐχαριστίας PaPnKa κα-
ταναλήγει Pb(sed corr) καταλέγει Lc(sed corr) 13 θεουργῶν Vv καὶ om Pt
14 post ἀγνώτες add καὶ Fb ἀγνώται Fa sed in mg adscr ex manus scholiastae
εὐχαριστεῖαν Fa ἐφίκοντο Lc 16 ἀλλ' PnFbLc τότε RcPtPnFa 18 γεύ-
σασθαι PaRc δὲ om PtPnPbFbFa v 20 τὸ om v θειοτάτων Pa τῇ om v
21 ἐποπτεύουσιν Pt(sed corr) τὰς om Pa τὰς – ἀγαθουργίας (22) om Fb
ὑπερουρανίους Vv 22 θεουργίας Pa θεουργικῆς Lc corr e θεαρχίας

<IV.>

Τοσαῦτα τῆς ἀγιωτάτης συνάξεώς ἐστι καὶ οὕτω καλὰ τὰ νοητὰ 472 D
 θεάματα τὴν πρὸς τὸ ἐν ἡμῶν, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν, ἱεραρχικῶς ἱε-
 ρουργοῦντα κοινωνίαν καὶ σύναξιν. Ἄλλ' ἐστὶ ταύτης ὁμοταγῆς ἕτερα
 5 Τὰ μέρη τοίνυν αὐτῆς ἐν τάξει κατὰ τὰς ἱεράς εἰκόνας ἐπισκοπήσαντες,
 οὕτω πρὸς τὸ ἐν αὐτῆς διὰ τῶν μερῶν ἱεραρχικαῖς θεωρίαις ἀναχθισό-
 μεθα.

Μυστήριον τελετῆς μύρου.

473 A

Κατὰ τὸν αὐτὸν τῆς συνάξεως τρόπον αἱ τῶν ἀτελειώτων ἀπολούνται
 10 τάξεις προηγησαμένων δηλαδὴ τῆς τε ἱεραρχικῆς ἐπὶ πᾶν τὸ ἱερὸν
 εὐδόσμου περιαγωγῆς καὶ τῆς ψαλμικῆς ἱερολογίας καὶ τῆς τῶν θειοτάτων
 λογίων ἀναγνώσεως. Εἶτα τὸ μύρον ὃ ἱεράρχης λαβὼν ἐπιτίθησι τῷ
 θείῳ θυσιαστηρίῳ περικεκαλυμμένον ὑπὸ δυοκαίδεκα πτέρυξιν ἱεραῖς
 15 ἀναβωόντων πάντων ἀγιωτάτη φωνῇ τὸ ἱερὸν τῆς τῶν θεολήπτων
 προφητῶν ἐπιπνοίας μελώδημα, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ τελουμένην εὐχὴν
 ἀποπληρώσας ἐν ταῖς ἀγιωτάταις τῶν ἀφιερουμένων τελεταῖς αὐτῷ
 χρῆται πρὸς πᾶσαν σχεδὸν ἱεραρχικὴν τελεσιουργίαν.

Θεωρία.

<1> Ἡ μὲν εἰσαγωγικὴ τῆς τελειωτικῆς ταύτης ἱεουργίας ἀναγωγὴ 473 B
 20 διὰ τῶν κατὰ τὸ θεῖον μύρον ἱερώς δρωμένων ἐκεῖνο οἶμαι δηλοῖ· τὸ
 περικεκαλύφθαι τῶν θείων ἀνδρῶν τὸ κατὰ νοῦν ἱερὸν καὶ εὐώδες, ἦτις
 ἐνθέως ἐγκελεύεται τοῖς ἱεροῖς ἀνδράσι μὴ φαινομένης ἔχειν ἐπὶ δόξη κενῇ
 τὰς κατ' ἀρετὴν τοῦ κρυφίου θεοῦ καλὰς καὶ εὐώδεις ἀφομοιώσεις. Ἄχραν-
 τοι γὰρ εἰσιν αἱ τοῦ θεοῦ κρυφαὶ καὶ ὑπὲρ νοῦν εὐώδεις εὐπρέπειαι καὶ

21 εὐώδες: Cf II Cor 2,14 sq   22 Cf I Cor 1,29   23 Cf Plot Enn V 1,6,35 sq

PaRc PtPnPbVv Fa Lc VcKa v

capiti praem κεφάλαιον Δ̄ περι τῶν ἐν τῷ μύρῳ τελουμένων καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τελειουμένων
 PaRc PtPnPbVvFa (κεφ. Δ̄ postpos) Lc in mg suppl Vc 2 θεάματα om PaRc θελήματα
 Pn ἐν ἡμῖν Pa 3 σύνταξιν PaRc 4 τελεσιουργία Pa 5 αὐτῆς om PaRc
 9 ante ἀτελειώτων add κατηχομένων καὶ ἐν μετανοίᾳ ὄντων Vv ἀτελειώτων: ω prius
 in rasura 3 litt Pb 10 προσηγησαμένων Pa(sed corr) τε om VvLc 11 τῆς alter
 iterat Fa(sed exp) 12 ἐπιτίθεισι Fa 13 θείῳ om Rc 14 ἀπάντων PaRc v
 15 ἐπιπνοίαις Pn(sed corr) Fa(sed corr) 19 post μὲν add οὖν PaRcVv v 21 θείων
 PtPnPbVvFaLc Serg: ὁσίων PaRcFbVcKa Phoc v 22 ἐγκελεύεται: γ in rasura Pn
 κενῇ: ε in rasura 2 litt Pn 23 ἀφομοιώσεις om Pt(sed corr) 24 ὑπὲρ νοῦν om
 Pb(add m rec ut vid)

νοητῶς ἐμφαίνονται μόνοις τοῖς νοεροῖς ὁμοειδεῖς ἔχειν ἐθέλουσαι τὰς κατ' ἀρετὴν ἐν ψυχαῖς ἀπαραφθάρτους εἰκόνας. Τὸ γὰρ τῆς θεοειδοῦς ἀρετῆς ἀπαραγράφτον εὖ μεμιμημένον <τὸ> ἄγαλμα πρὸς ἐκεῖνο τὸ νοητὸν καὶ εὐῶδες ἀφορῶν κάλλος οὕτως ἑαυτὸ τυποῖ καὶ διαπλάττει πρὸς τὸ κάλλιστον μίμημα. Καὶ καθάπερ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν εἰκόνων εἰ πρὸς τὸ

473 C ἀρχέτυπον εἶδος ὁ γραφεὺς ἀκλινῶς εισορᾷ πρὸς μηδὲν ἄλλο τῶν ὄρατῶν ἀνθελκόμενος ἢ κατὰ τι μεριζόμενος αὐτὸν ἐκεῖνον ὅστις ἐστὶ τὸν γραφόμενον εἰ θέμις εἰπεῖν διπλασιάσει καὶ δεῖξει τὸν ἑκάτερον ἐν ἐκατέρῳ παρὰ τὸ τῆς οὐσίας διάφορον, οὕτω τοῖς φιλοκάλοις ἐν νῶ γραφεῦσιν ἢ πρὸς τὸ εὐῶδες καὶ κρύφιον κάλλος ἀτενῆς καὶ ἀπαρέγκλιτος θεωρία τὸ ἀπλανὲς δωρήσεται καὶ θεοειδέστατον ἴνδαλμα. Εἰκότως οὖν πρὸς τὴν ὑπερουσίως εὐῶδη καὶ νοητὴν εὐπρέπειαν οἱ θεῖοι γραφεῖς τὸ νοερὸν ἑαυτῶν ἀμεταστρέπτως εἰδοποιοῦντες οὐδεμίαν δρῶσι τῶν ἐν αὐτοῖς θεομιμήτων ἀρετῶν « Εἰς τὸ θεαθῆναι » κατὰ τὸ λόγιον « τοῖς ἀνθρώποις », 473 D ἀλλ' ἱερῶς ἐποπτεύουσιν ὡς ἐν εἰκόνι τῷ θείῳ μύρῳ τὰ τῆς ἐκκλησίας ἱερῶτατα περικεκαλυμμένα. Διὸ καὶ αὐτοὶ τὸ κατ' ἀρετὴν ἱερὸν καὶ θεοειδέστατον εἶσω τοῦ θεομιμήτου καὶ θεογράφτου νοὸς ἱερῶς περικαλύπτουσι πρὸς μόνην ἀποβλέπουσι τὴν ἀρχέτυπον νόησιν. Οὐδὲ γὰρ 476 A ἀθέατοι μόνον εἰσὶ τοῖς ἀνομοίοις, ἀλλ' οὐδ' αὐτοὶ πρὸς τὴν ἐκείνων καθέλκονται θέαν. Ὅθεν ἑαυτοῖς ἀκολούθως οὐδὲ τῶν δοκοῦντων εἰκῆ καλῶν καὶ δικαίων ἀλλὰ τῶν ὄντως ὄντων ἐρῶσιν οὐδὲ πρὸς δόξαν ὄρῶσι τὴν ὑπὸ πλήθους ἀλόγως μακαριζομένην, ἀλλὰ τὸ καλὸν ἢ χεῖρον ἐφ' ἑαυτοῦ θεομιμήτως κρίνοντες ἀγάλματα θεῖα τῆς θεαρχικωτάτης εἰσὶν

1 sq Cf Clem prot 120,4 sq 2 sqq Cf Plot Enn I 6,9,7 sqq; Gr Nys Pss titt II 11 (p 115,25 sqq); id hom 15 in Cant 439,11 sqq 3 ἄγαλμα, i e θεῖος ἀνὴρ; cf EH 95,21 sqq; CH 18,2 sqq; Clem prot 121,1 (p 85,17); id str VII 29,6 14 Vide Mt 23,5; cf Mt 6,1.5 21 Cf Pl Smp 210 e sqq

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 μόνῳ Pa 2 ἀπαραφθάρτους Fb 2/3 τῆς — εὖ: τοι θεοῦ Pa 3 μεμιμημένον Pb(sed corr ead m) τὸ inserui 4 ἀφορὸν FbFa οὗτος Pb ἑαυτὸν Fa Lc (in mg adscr ut v l) Vv 5 εἰ: αἰε Pa 6 ἀκλινῶς ὁ γραφεὺς coll Rc εισορᾷ ἀκλινῶς coll PtPnPbFa ὀρθῶν Vv(sed corr) 7 ἢ — μεριζόμενος om Rc ante αὐτὸν add ἀλλ' PaFa ἑαυτὸν Fa τόν: τὸ PnLc(v exp) 8 διαπλάσσει Pa post δεῖξει inser τὸ ἀληθὲς ἐν τῷ ὁμοιώματι τὸ ἀρχέτυπον ἐν τῇ εἰκόνι RcPt (ante τὸ alter add καὶ) PbFbVcKa v (et ante τὸ alter et post εἰκόνι add καὶ) τόν: om v τὸ PtPnVcKa τῷ Fb 10 inter ἀτε- et -νης 2 litt eras Rc ἀπαρέγκλιτος PtPbFaLcKa ἀπαρέγκριτος Rc 11 δωρήσεται RcPtPb δωρήσεται καὶ om Pa θεοειδεστάτων Pa 12 ὑπερουσίον Fb θεοτραφεῖς PaRc (sed corr) 13 αὐτῶν Pb ἀμεταστρέπτως Fb 15 μύρῳ: μυστηρίῳ Rc 16 τὸ: τὰ Fb 17 θεοειδέστατον Fb ἔσω Pt 19 θεωρητοὶ Pa ἀθεώρητοι Rc εἰσὶν Pn(sed corr) ἀνόμοις Pt(sed corr ead m) οὐδὲ PaPtPb 20 ὅθεν om Pa αὐτοῖς Pn Pb(sed corr) 21 καλὸν Rc(sed corr) ὄντως ὄντως Pa 22 ἀλλ' ἀπὸ Rc (sed corr) καλῶν Rc χείρων Rc(sed -o-superscr) 23 κρίναντες Pa v θεαρχικωτάτης Pn

εὐωδίας, ἥτις ἐφ' ἑαυτῆς τὸ ἀληθῶς εὐῶδες ἔχουσα πρὸς τὸ τοῖς πολλοῖς ἀνομοίως δοκοῦν οὐκ ἐπιστρέφεται ταῖς ἀληθέσιν αὐτῆς εἰκόσιν ἐντυποῦσα τὸ ἀνυπόκριτον.

5 <2> Φέρε δὴ λοιπὸν ἐπειδὴ τὴν ἐκτὸς εὐπρέπειαν ἔθεασάμεθα τῆς ὅλης 476 B
καλῆς ἱερουργίας, εἰς τὸ θεϊότερον αὐτῆς ἀποβλέψωμεν κάλλος, αὐτὴν
ἐφ' ἑαυτῆς ἀποκαλυψαμένην τὰ παραπετάσματα, θεώμενοι τὴν μακαρίαν
ἀποστίλβουσαν ἐμφανῶς αἴγλην καὶ τῆς ἀπερικαλύπτου τοῖς νοεροῖς
ἀποπληροῦσαν ἡμᾶς εὐωδίας. Οὐδὲ γὰρ ἡ φαινομένη τοῦ μύρου τελε-
10 σιουργία τοῖς περὶ τὸν ἱεράρχην ἐστὶν ἀκοινωνητος ἢ ἀθέατος, ἀλλὰ
θεωρίαν ὑπ' αὐτῶν ἱερῶς περικαλύπτεται καὶ τῆς πληθύς ἱεραρχικῶς
ἀποδιαστέλλεται. Τοῖς γὰρ ἐνθέοις ἀνδράσιν ἢ τῶν πανιέρων ἀκτίς ὡς
συγγενεῖσι τοῦ νοητοῦ φωτὸς καθαρῶς καὶ ἀμέσως ἐλλάμπουσα καὶ τὰς 476 C
15 νοεράς αὐτῶν ἀντιλήψει ἀπερικαλύπτως εὐωδιάζουσα πρὸς τὸ ὑφείμε-
νον οὐκέτι ὁμοίως πρόεισιν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῶν ὡς κρυφίων τοῦ νοητοῦ
θεωρῶν ἀνεκπομπεύτως εἰς τὸ τοῖς ἀνομοίοις ἄχραντον ὑπὸ πτερωτοῖς
αἰνίγμασι συγκαλύπτεται, δι' ὧν ἱερῶν αἰνιγμάτων αἱ τῶν ὑποβεβη-
κότων εὐκοσμοὶ τάξεις ἀνάγονται πρὸς τὴν κατ' αὐτάς ἱεράν ἀναλογίαν.

20 <3> Ἔστι δὴ οὖν ὅπερ ἔφην ἡ νῦν ὑμνουμένη παρ' ἡμῶν ἱερά τελε-
τουργία τῆς τελειωτικῆς τῶν ἱεραρχικῶν τάξεως καὶ δυνάμεως. Διὸ καὶ
ταύτην οἱ θεοὶ καθηγεμόνες ἡμῶν ὡς ὁμοταγῆ καὶ ταύτουργόν τῷ τῆς
συνάξεως ἱερῷ τελεστηρίῳ ταῖς αὐταῖς εἰκόσιν ὡς τὰ πολλὰ καὶ μυστικαῖς 476 D
25 προφέροντα καὶ τῇ πρὸς τὸ ταῦτὸν ἀναλύσει διδάσκοντα τῶν θείων τὴν
μετουσίαν ἐν ἅπασιν μὲν γίνεσθαι κατ' ἄξιαν τοῖς ἱεροῖς, ἀμείωτον δὲ εἶναι
καὶ ἀκίνητον πάντη καὶ εἴσω τῆς κατὰ θεῖαν ἰδρυσιν ἰδιότητος ἀπαρα-
λάκτως ἐστηκυῖαν. Ἐπίσης δὲ πάλιν αἱ τῶν λογίων ὥδαι καὶ ἀναγνώσεις

13 συγγενεῖσι: Cf Gr Nyss or dom 4 (1165 C) 19 ἔφην: Cf EH 95,3 sq

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 εὐωδείας Pa ἥτις: ἡ τῆς Pa ἀληθές PaPtVv τὸ: τῷ Fb 2 ἀνομοίοις Fb
5 ἱερουργίας Pa αὐτὴν om Fa(add in mg) 6 ἐφ': ἀφ' Pt 8 εὐωδείας Pa
τελετουργία RcPn v -γεία Pa 9 ἢ ἀθέατος om Pn(sed adscr in mg) 11 τοῦ πληθους
Pa 13 συγγενεῖσι Pa τοῦ - φωτὸς om Phoc φωτὸς om PaFbVvLcVcKa v
14 ὑφείμενον Rc 15 οὐκέτι: -i exp Lc οὐκέθ' VcKa οὐκ ἐτοιμῶς PaRc 17 συγκα-
λύπτεται (-e in rasura 2 litt) Pt τῶν ὑποβεβηκότων om PaRc ὑπερβεβηκότων
PtPnFa 19 ἱερά τελετουργία: ἱεροτελετουργία Lc(o prius e correctura) ἱερά λειτουργία
Pt(sed corr)PnPb 20 τελειωτικῆς Fa ἱερατικῶν PtPnPbFa post τάξεως adden-
dum τε in mg adnot Lc καὶ δυνάμεως om Ka 21 θεοὶ corrupt in Fa ὡς om
Pa(sed superscr) ὁμοταγῆ: -ῆ in rasura Rc 22 συντάξεως Fb αὐτῆς Pt
23 ἱεράρχην: ἱερατικὴν Vv 23/24 ὡς αὐταῖς ὄψεσιν PaRc 24 ὄψη FbVv v 25
προφέροντα PaRcPbVv πρὸς ταῦτὸν PaRc Vv 28 ἐστηκυῖαν: ἐστησαν PaRc
Ἐπίσης: ἐπίσης Pa ἐφήσης Rc ἐπι in rasura 3—4 litt Pn

477 A τούς μὲν ἀτελέστους μαιεύονται πρὸς ζωηφόρον υἰοθεσίαν, ἐπιστροφὴν
 δὲ ἱερὰν ποιοῦνται τῶν ἐναγῶς ἐνεργουμένων, ἀφαιροῦσι δὲ τὴν ἐναντίαν
 πτοίαν καὶ θέλξιν ἐκ τῶν ἀνάνδρως ἐνεργουμένων τὸ τῆς θεοειδοῦς ἕξεως
 καὶ δυνάμεως ἀκρότατον ἀναλόγως αὐτοῖς ὑποδεικνύσαι, καθ' ἣν ἐκδει-
 ματώσουσι μᾶλλον αὐτοὶ τὰς ἐναντίας δυνάμεις καὶ τῆς ἑτέρων ἰατρείας
 προστήσονται τὸ θεομιμήτως ἀκίνητον μὲν ἐκ τῶν οἰκείων καλῶν πρὸς
 δὲ τὰς ἐναντίας πτοίας δραστήριον οὐκ ἔχοντες μόνον ἀλλὰ καὶ δωρού-
 μενοι, τοῖς δὲ εἰς νοῦν ἱερὸν ἐκ τῶν χειρόνων μεταφοιτήσασιν ἕξιν ἱερὰν
 ἐντίθενται πρὸς τὸ μὴ αὐθις ὑπὸ κακίας ἀλῶναι, τοὺς δὲ πρὸς τὸ εἶναι
 πανάγνους ἐνδείξτελῶς ἀποκαθαίρουσιν, τοὺς δὲ ἱερούς ἀγούσιν ἐπὶ
 τὰς θείας εἰκόνας καὶ ἐποψίας αὐτῶν καὶ κοινωνίας, ἐστιῶσι δὲ τοὺς
 477 B πανιέρους ἐν μακαρίοις καὶ νοητοῖς θεάμασιν ἀποπληροῦσαι τὸ ἐνοειδὲς
 αὐτῶν τοῦ ἐνὸς καὶ ἐνοποιοῦσαι.

〈4〉 Τί δέ; Οὐχὶ καὶ τὰς μὴ πάντη καθαρὰς ὧν ἤδη μνήμην ἐποίησά-
 μεθα, τάξεις ἀμιγῶς ἀπολύει κατὰ τὸν αὐτὸν τῆς συνάξεως τρόπον ἢ
 παροῦσα νῦν ἱερὰ τελετουργία, μόνοις ἐν εἰκόσιν ὄρωμένη τοῖς ἱεροῖς καὶ
 πρὸς μόνων ἀμέσως τῶν πανιέρων ἱεραρχικαῖς ἀναγωγαῖς ἐποπτευομένη
 477 C καὶ ἱερουργομένη; Ταῦτα μὲν οὖν ἤδη πολλάκις ἡμῖν εἰρημένα περιττόν
 ἐστὶν ὡς οἶμαι τοῖς αὐτοῖς ἐπανακυκλεῖν λόγοις καὶ μὴ πρὸς τὰ ἐξῆς
 μεταβῆναι τὸν ἱεράρχην ἐνθέως ὄρωντας ὑπὸ δυοκαίδεκα πτέρυξι περι-
 κεκαλυμμένον ἔχοντα τὸ θεῖον μύρον καὶ τὴν παναγεστάτην ἐπ' αὐτῷ
 τελεῖωσιν ἱερουροῦντα.

Λέγωμεν τοῖνυν, ὡς ἢ τοῦ μύρου σύνθεσις συναγωγὴ τίς ἐστὶν εὐπνόων
 ὑλῶν ἐν ἑαυτῇ πλουσιῶς ἔχουσα ποιότητος εὐόσμους, ἧς οἱ μετασχόντες
 εὐωδιάζονται κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ ποσοῦ τῆς ἐγγενομένης αὐτοῖς
 25 τοῦ εὐώδους μεθέξεως. Πειπεισμεθα δὲ εἶναι τὸν θεαρχικώτατον Ἰησοῦν
 ὑπερουσίως εὐώδη νοηταῖς διαδόσεσι τὸ νοερὸν ἡμῶν ἀποπληροῦντα

12 sq Cf EH 83,8   27 Cf II Cor 2,14 sq; Eph 5,2

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 μαιεύονται Rc μισοῦνται Pa   2 ἀφαιροῦσι – ἐνεργουμένων (3) om Rc   ἀφαιροῦσι
 – θέλξιν (3): φέρουσιν δὲ τὴν ἐναντίαν ἢ τοιάνδε κάθελξιν Pa   3 πτυάν Lc corr e
 πτοίαν ut vid   κάθελξιν PtPn   ἀνάνδρως: ἀναρῶς Pa   4 ἀποδεικνύσαι Pb
 ἐκδιματώσουσι PaPtPn(sed corr) ἐκδειματώσι Fa   5 μάλιστα PaRc   αὐτοῖς Rc(sed
 corr) ἰατρίας Pa   8 εἰς νοῦν ἱερὸν post χειρόνων coll Lc (sed ordinem restituit
 secundum cett)   9 τὸ prius: τῷ PaRc v   12 πανιέρως PaRc   πανιέρως ἐν
 μακαρίοις νοητῶς PaRc   13 ἐνοποιοῦ Fb   16 τελετουργία Pa   post τοῖς add
 ὄρωμένοις PaRcVcKa   17 μόνην Fa(sed corr)   ἐποπτευσαμένη Pa   18 post
 περιττόν add ἡμῖν PaRc   22 post ἱερουροῦντα sequitur tit Θεωρία VcKa   23
 λέγομεν PbVcKa   εὐπνόων: u ex m corr Pb   24 αὐτῇ PaRcFa   ἧς: ὡς Pa   οἱ
 corr e ὁ Fa   25 ἐγγενομένης Pa ἐπιγενομένης Rc   26 τοῦ om Fb   εὐώδου Fb
 θεαρχικώτατον Vv

- θείας ἡδονῆς. Εἰ γὰρ ἡ τῶν αἰσθητῶν εὐωδῶν ἀντίληψις εὐπαθεῖν ποιεῖ
καὶ τρέφει σὺν ἡδονῇ πολλῇ τὸ τῶν ὄσφραντῶν ἡμῶν διακριτικὸν εἶπερ
ἀβλαβές τε εἴη καὶ πρὸς τὸ εὐῶδες ἐν συμμετρίᾳ κατάλληλον, ἀναλόγως 477 D
ἂν τις φαίη καὶ τὰς νοεράς ἡμῶν δυνάμεις πρὸς τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ὕφεισιν
5 ἀπαραφθάρτως διακειμένους ἐν τῇ τοῦ ἐν ἡμῖν κριτικοῦ φυσικῆ ῥώσει κατὰ
τὰ θεουργικὰ μέτρα καὶ τὴν κατάλληλον τοῦ νοὸς πρὸς τὸ θεῖον ἐπι-
στροφὴν ἐν ἀντιλήψει τῆς θεαρχικῆς εὐωδίας γίνεσθαι καὶ εὐπαθείας ἱερᾶς
πληροῦσθαι καὶ θειοτάτης τροφῆς. Οὐκοῦν ἡ τοῦ μύρου συμβολικὴ 480 A
σύνθεσις ὡς ἐν μορφώσει τῶν ἀμορφῶτων αὐτὸν ἡμῖν ὑπογράφει τὸν
10 Ἰησοῦν πηγαῖον ὄντα τῶν θείων εὐωδῶν ἀντιλήψων ὄλβον ἀναλογίαις
θεαρχικαῖς εἰς τὰ θεοειδέστατα τῶν νοερῶν ἀναδιδόντα τοὺς θειοτάτους
ἀτμούς, ἐφ' οἷς οἱ νόες εὐπαθῶς ἠδόμενοι καὶ τῶν ἱερῶν ἀντιλήψων
ἀποπληρούμενοι τροφῇ νοητῇ χρῶνται τῇ πρὸς τὸ νοερὸν αὐτῶν εἰσ-
δύσει τῶν κατὰ θεῖαν μέθεξιν εὐωδῶν διαδόσεων.
- 15 <5> Ἔστι δὲ ὡς οἶμαι δῆλον, ὅτι ταῖς ὑπὲρ ἡμᾶς οὐσίαις ὡς θειοτέραις 480 B
ἡ τῆς πηγαίας εὐωδίας ἀνάδοσις ἐγγυτέρα πῶς ἐστὶν καὶ μᾶλλον ἑαυτὴν
ἐκφαίνει καὶ διαδίδωσιν, εἰς τὸ διειδέστατον αὐτῶν καὶ εὐεκτικὸν τῆς
κατὰ νοῦν ἀντιληπτικῆς δυνάμεως ἀφθόνως ὑπερβλύζουσα καὶ πολυ-
πλασίως εἰσδυομένη, πρὸς δὲ τὰ τῶν νοερῶν ὑφείμενα καὶ μὴ ὡσαύτως
20 δεκτικὰ τὴν ὑπερτάτην ἀχράντως ἀποκρύψασα θέαν καὶ μέθεξιν ἀναλό-
γοις τῶν μετεχόντων ἀτμοῖς ἐν συμμετρίᾳ θεαρχικῇ διαδίδοται. Τῶν ὑπὲρ
ἡμᾶς οὖν ἀγίων οὐσιῶν ἡ τόσον ὑπερκειμένη τῶν Σεραφίμ τάξις ἐν τῇ
τῶν πτερῶν δυσκαιδεκάδι σημαίνεται περὶ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶσα καὶ ἰδρυ-
25 τῆς νοητῆς διαδόσεως ἱερῶς ἐν πανάγνοις ὑποδοχαῖς ἀποπληρουμένη 480 C
καὶ τὴν πολυύμνητον αἰσθητῶς εἰπεῖν ἀσιγήτοις στόμασιν ἀνακράζουσα

26 Cf Jes 6,3; Apc 4,8

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 Εἰ: ἡ Pa ἡ om Pa (superscr alt m) αἰσθητῶς RcPtPnVvFaLcVcKa (cf I 10)
εὐωδῶν corr in εὐωδιῶν Pb 2 τρέφει: -ει e corr Pn τρέφη Fb ἡμῶν om PaRcPt
(sed add in mg) Pn (sed superscr ead m) 3 τε: τι PtVvFa om PaRc συμμετρίαν Fb
5 ἀπαραφθάρτως: ἀπαρα- in rasura Pt 6 νοός: νός Lc corr in ἐνός 7 εὐωδίας Pa
9 τῶν: τὸν Lc αὐτὸν om Lc(sed adscr in mg) ἡμῶν Pt(sed corr) ὑπογράφει:
-ει in rasura 1—2 litt Pn 10 θείως Pt(corr e θείων) VvVcKa Lc in mg adscr ut v I (cf
I 1) ἀντιλήψων Fb 11 εἰς: om PaRcPnPb e corr Pt θεοειδέστερα Pa θειωδέ-
στατα Vv post θειοτάτους add δῆλον PaRc 13 ἀποπληρουμένη Pa(corr e -
πληρούμενοι) τὸ: τὸν Lc(sed -v del) 15 θειωτέρας Pa 16 ἐστι: ἐτι PaRc
rasura 3 litt Fa αὐτὴν v 17 διηδέστατον corr e διειδ- Pt εὐκτικὸν Pt(sed corr)
Pn 18 πολυπλοσιῶς Lc 20 ὑπερτάτην: ὑπὲρ ἀρετὴν PaRc ἀποκρύψασαν
PbVv ἀποκρύψασαι Lc(sed -i del) 22 σεραφεῖμ Pn(sed corr)Fa σαραφεῖμ Pa Pt(corr in
-φιμ) σαραφεῖμ Vv Lc 23 πτερύγων Pt(corr e πτερῶν)PbFbLc (sed -υγ- punctis not)
VcKa v 24 μακαριότητοις Pt μακαριοῖς Lc(corr ex -ίως, superscr ωτατ ead m) 26
καὶ om Rc πολυύμνητον om Rc

θεολογίαν. Ἡ γὰρ ἱερά τῶν ὑπερκοσμίων νοῶν γνῶσις ἀκάματός τέ ἐστιν καὶ ἀκατάληκτον ἔχει τὸν θεῖον ἔρωτα κακίας τε ἅμα πάσης ὑπερκεῖται καὶ λήθης, ὅθεν ὡς οἶμαι τὸ τῆς ἀσιγήτου κραυγῆς ὑπαινίσσεται τὴν αἰώνιον αὐτῶν καὶ ἀμετάστατον ἐν συντονίᾳ πάσῃ καὶ εὐχαριστίᾳ τῶν θεῶν ἐπιστήμην καὶ νόησιν.

480 D <6> Τὰς μὲν οὖν ἀσωμάτους τῶν Σεραφίμ ιδιότητας ἐν τοῖς λογίοις αἰσθηταῖς εἰκόσι τῶν νοητῶν ἐκφαντορικαῖς ἱερῶς ἀναγεγραμμένας ἐν τοῖς διακόσμοις τῶν ὑπερουρανίων ἱεραρχιῶν ὡς οἶμαι καλῶς ἔθεασάμεθα καὶ τοῖς σοῖς νοεροῖς ὀφθαλμοῖς ὑπεδείξαμεν. Ὅμως, ἐπειδὴ [καὶ νῦν] οἱ τὸν ἱεράρχην ἱερῶς περιεστῶτες αὐτὴν ἡμῖν ἐκείνην ἀποτυποῦσι τὴν ὑπερτάτην διακόσμησιν, ἐν ἐπιτομῇ καὶ νῦν ἀύλοτάταις ὄψεσι τὴν θεο- 5
ειδεστάτην αὐτῶν ἀγλαίαν ὀφόμεθα. 10

481 A <7> Τὸ μὲν οὖν ἀπειροπρόσωπον αὐτῶν καὶ πολύπουν ἐκφαντορικόν ἐστιν ὡς οἶμαι τῆς πολυθεάμονος αὐτῶν εἰς τὰς θειοτάτας ἐλλάμψεις 15
ιδιότητος καὶ τῆς ἀεικινήτου καὶ πολυπόρου τῶν θεῶν ἀγαθῶν νοήσεως· τὴν δὲ τῶν πτερῶν ὡς τὰ λόγια φησιν ἐξαπλήν θέσιν οὐκ ἀριθμὸν ἱερὸν ἐμφαίνειν οἶομαι κατὰ τὸ δόξαν ἑτέροις, ἀλλ' ὅτι τῆς περὶ θεὸν ὑπερτάτης οὐσίας καὶ τάξεως ἀναγωγικὰ καὶ ἀπόλυτα παντελῶς ἐστὶ καὶ ὑπερκόσ- 20
μια τὰ πρῶτα καὶ μέσα καὶ τελευταῖα τῶν νοερῶν αὐτῆς καὶ θεοειδῶν δυνάμεων. Ὅθεν ἡ τῶν λογίων ἱερωτάτη σοφία τὴν τῶν πτερῶν διά- 25
πλασιν ἱερογραφοῦσα περὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ μέσα καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἐντίθησι τὰ πτερὰ τὸ καθόλου πτερωτὸν αὐτῶν αἰνισσομένη καὶ 20
παντοδαπὸν τῆς ἐπὶ τὸ ὄντως ὄν ἀναγωγικῆς δυνάμεως. <8> Εἰ δὲ τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς πόδας καλύπτουσι καὶ μόνοις πέτανται μέσοις πτε- 25
ροῖς, ἐννόησον ἱερῶς ὅτι τοσοῦτον ἐξηρημένη τῶν ὑπερτάτων οὐσιῶν ἡ

1 Cf CH 21,6sq 9 Cf CH c VII passim; 47,13sq 9sq Cf Ign Magn 6,2; id Trall 3,1; Const App II 26,4; Thdr Mops catech 15,24 (p 503) 13 ἀπειροπρόσωπον: Cf Arc 4,6 14 πολυθεάμονος: Cf Pl Phdr 251 a 2 16 Cf Jes 6,2 23sq Cf Cyr ador 9 (601 A sqq)

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 νόων Fa ἀκάματός τε: -ς τε in rasura 2—3 litt Pn τέ om PaRcVv 2 ἀκατάληκτον PaRc 4 εὐχαριστία PaPn(ut vid, sed corr in -στι-) 6 σεραφεῖμ Pa σεραφίμ RcPtLcVv σεραφεῖμ PnFa 7 ante τῶν add καὶ PaRc νοητῶν: λογίων Rc 8 ὡς om Fb 9 νοεροῖς: ἱεροῖς Fb καὶ νῦν seclusi 10 τόν: τῶν RcFb (sed corr uterque) ἱερῶς om Fb ἡμῖν om Fb Lc(sed add in mg) 11 ἀύλοτάταις PtPn(sed corr)PbLc ἀγιωτάταις PaRc 13 πολύπουν e πολύπλου corr Fb 15 ιδιότητος Lc (sed -o- adscr in mg) πολυτρόπου Pb(sed corr) νοήσεων PaRc 16 ἱερὸν Pb 17 οἶμαι PaRcPtPn οἶμαι ἐμφαίνειν coll Pt θεοῦ Pa 18 καὶ τάξεως om Pa 19 νοερῶν: ἱερῶν Rc 20/21 διάπλασιν ἱερογρα- in mg inferiore corrupt suppl m rec Fa 21 πρῶτα Fb v τὰ alter om Fb 23 ὄν om PaPb 24 καλύπτουσα Fb πέτονται Pa v

τάξις εύλαβής ἐστὶ περὶ τὰ τῶν νοήσεων αὐτῆς ὑψηλότερα καὶ βαθύτερα καὶ μέσοις πτεροῖς ἐν συμμετρίᾳ πρὸς θεοπτίαν ἀνάγεται τοῖς θείοις ζυγοῖς ὑποτιθεῖσα τὴν οἰκείαν ζωὴν καὶ πρὸς αὐτῶν ἱερῶς εὐθετουμένη πρὸς τὴν ἑαυτῆς ἐπιγνωμοσύνην.

5 <9> Τὸ δὲ τοῖς λογίοις εἰρημένον ὡς «Ἐκέκραγον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον» ἐκεῖνο οἶμαι δηλοῦν ὅτι τῶν θεοπτικῶν αὐτῶν νοήσεων ἀλλήλοις ἀφθόνως μεταδιδόασιν. Καὶ τοῦτο δὲ ἱερᾶς ἀξιόσωμεν μνήμης ὡς ἡ τῶν λογίων Ἑβραία φωνὴ κατ' ἐμφατικὴν ἐπωνυμίαν καλεῖ τὰς ἀγιωτάτας τῶν Σεραφίμ οὐσίας ἐκ τοῦ κατὰ θεῖαν καὶ ἀεικίνητον ζωὴν διαπύρου καὶ 10 ὑπερζέοντος. <10> Εἴπερ οὖν, ὡς οἱ τὰ Ἑβραίων ἀφερμηνεύσαντές φασι, οἱ θειοτάτοι Σεραφίμ ἐμπρησταὶ καὶ θερμαίνοντες ὑπὸ τῆς θεολογίας ὠνομάσθησαν ἐκφαντορικῶς τῆς οὐσιώδους αὐτῶν ἕξεως ὀνόματι, τοῦ 481 C
θεοῦ μύρου κατὰ συμβολικὴν εἰκονογραφίαν ἀνακινήτικὰς ἔχουσι δυνάμεις εἰς ἔκφασιν αὐτὸ καὶ δραστικωτέρων ἀτμῶν διάδοσιν ἐκκαλου- 481 D
μέναι. Ἡ γὰρ ὑπὲρ νοῦν εὐώδης οὐσία πρὸς τῶν διαπύρων καὶ καθαρω- 15 τάτων νοῶν εἰς ἔκφασιν ἀνακινεῖσθαι φιλεῖ καὶ τὰς θειοτάτας αὐτῆς ἐπιπνοίας ἐν πανολβίαις διαδόσεσι δωρεῖται τοῖς οὕτως αὐτὴν ὑπερκοσ- μίως ἐκκαλουμένοις.

20 Οὐκοῦν ἡ θειοτάτη τῶν ὑπερουρανίων οὐσιῶν τάξις οὐκ ἠγνόηκε τὸν θεαρχικώτατον Ἰησοῦν εἰς τὸ ἀγιάζεσθαι κατεληλυθότα, νοεῖ δὲ αὐτὸν ἱερῶς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἑαυτὸν ὑφέντα διὰ θεῖαν καὶ ἄρρητον ἀγαθότητα, καὶ πρὸς τοῦ πατρὸς ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ πνεύματος ἀνθρωποπρεπῶς ἀγιάζομενον ὁρῶσα τὴν οἰκείαν οἶδεν ἀρχὴν, ἐν οἷς ἂν θεαρχικῶς δρᾷ, 484 A

1 εύλαβής: Cf CH 30,13 5 sq Vide Jes 6,3 7 sqq Cf CH 27,6sqsq 15 ὑπὲρ νοῦν εὐώδης οὐσία: Cf Gr Nyss hom 1 in Cant 36,12sqsq 20 ἀγιάζεσθαι: Cf Joh 17,19 22sq Cf Mc 1,9–11 sim

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ὑψηλότερα Vv(sed corr) 2 συμμετρεῖα corr e -τρία Pa ἀγεται PtPn ζυγοῖς ὑποτιθεῖσα in mg inf corrupt suppl m rec Fa 3/4 πρὸς - ἐπιγνωμοσύνην om Pt(add in mg ead m) Fb 4 εὐγνωμοσύνην Rc 5 ἐκέκραγεν Pt(sed corr)PnPbVvVc (κέκραγεν) Ka τὸν om Pt 6 ἐκείνω Rc(sed corr) ἐκεῖν Fb ὅτι: ὑπό τι Rc τι Pt(sed sscr o) Pn Fa 6/7 ἀφθόνως ἀλλήλοις coll Lc 7 ἀξιόσωμεν Pn(sed corr)FaLc(e corr) VcKa μνήμης iterav Fa 8 ἐμφαντικὴν Vv 9 σεραφεῖμ PaPt(sed corr in σεραφίμ) σεραφεῖμ Pn σεραφίμ VvLcKa ἀκίνητον PaRcFbFa(sed corr) v(sed cf CH 27,14; 31,9) 9/10 καὶ ὑπερ- om PaRc 10 εἶπερ: εἶπεν Pa ὡς οἱ: ὅσοι Pt -φερμηνεύσαντες post finem lin omissum suppl Fa alt m 11 σεραφεῖμ PaRcPt(sed corr) σεραφεῖμ Pn σεραφίμ VvLcVcKa 12 ἐκφαντορικῶς Fb post τοῦ add δὲ Rc τε Pa 13 ἔχοντες PaRc 14 εἰς om Lc(sed adscr in mg) ἔκφασιν Pn Vc(sed v superscr) αὐτοῦ PaRcLc αὐτῶν PtVv(sed v eras) αὐτὸν ex αὐτὸ corr Fb 16 ἔκφασιν Fa (sed v sscr) θεοτάτας PaRc αὐτοῖς Lc 19 οὐσιῶν om Lc(sed superscr fort alt m) 20 Ἰησοῦν: νοῦν PaRc 22 πατρὸς ἑαυτοῦ om Pa(sed add in mg) αὐτοῦ Fb v 23 ante ὁρῶσα add καὶ Pn post ὁρῶσα add δὲ PaRc

τὸ κατ' οὐσίαν ἀναλλοίωτον ἔχουσαν. Ὅθεν ἡ τῶν ἱερῶν συμβόλων παράδοσις ἀγιαζομένη τῷ θείῳ μύρω τοὺς Σεραφίμ περίστησιν ἀπαράλλακτον εἰδυῖα καὶ διαγράφουσα τὸν Χριστὸν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ὀλικῇ πρὸς ἀλήθειαν ἐνανθρωπήσει. Καὶ προσέτι τὸ θεϊότερον, ὅτι τῷ θείῳ μύρω χρῆται πρὸς παντὸς ἱεροῦ τελεσιουργίαν ἐναργῶς ὑποδεικνύσα κατὰ τὸ λόγιον ἀγιαζόντα τὸν ἀγιαζόμενον ὡς αἰεὶ ταῦτόν ὄντα ἑαυτῷ κατὰ πᾶσαν τὴν θεαρχικὴν ἀγαθουργίαν.

484 B Διὸ καὶ τῆς ἱερᾶς θεογενεσίας ἡ τελεσιουργὸς δωρεὰ καὶ χάρις ἐν ταῖς τοῦ μύρου τελεῖται θειοτάταις τελειώσεσιν. Ὅθεν ὡς οἶμαι καὶ τῷ καρταρικῷ βαπτιστηρίῳ τὸ μύρον ἐν σταυροειδέσι βολαῖς ἐπιχέων ὁ ἱεράρχης ὑπ' ὄψιν ἀγει τοῖς θεωρητικοῖς ὀφθαλμοῖς ἄχρις καὶ αὐτοῦ <τοῦ> θανάτου διὰ σταυροῦ τὸν Ἰησοῦν ὑπὲρ τῆς ἡμῶν θεογενεσίας καταδύμενον αὐτῇ τῇ θείᾳ καὶ ἀκρατήτῳ καθόδῳ τοὺς εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ κατὰ τὸ κρύφιον λόγιον βαπτιζομένους ἐκ τῆς τοῦ φθοροποιοῦ θανάτου παλαιᾶς καταπόσεως ἀγαθοπρεπῶς ἀνασπῶντα καὶ ἀνακαινίζοντα πρὸς ἔνθεον καὶ αἰώνιον ὕπαρξιν.

484 C <11> Ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτῷ τῷ τελεσθέντι τὴν ἱερωτάτην τῆς θεογενεσίας τελετὴν τὴν τοῦ θεαρχικοῦ πνεύματος ἐπιφοίτησιν ἢ τοῦ μύρου δωρεῖται τελειωτικῇ χρίσει ὑποτυπούσης ὡς οἶμαι τῆς ἱερᾶς τῶν συμβόλων εἰκονογραφίας ὑπ' αὐτοῦ τοῦ δι' ἡμᾶς ἀνθρωποπρεπῶς τῷ θεαρχικῷ πνεύματι καθαγιασθέντος ἀναλλοιώτῳ τῆς οὐσιώδους θεότητος ἔξει τὸ θεότατον πνεῦμα χορηγούμενον.

<12> Καὶ τοῦτο δὲ ἱεραρχικῶς ἐννόησον, ὅτι καὶ τοῦ θεοῦ θυσιαστη-

10 Cf EH 72,14 sq   12 Cf Phil 2,8   13 sq Cf Rm 6,3; Col 2,12   15 καταπόσεως: Spectat ad Jn 2,1; cetus enim, qui Jonam devoravit (κατέπιεν), mortem significat; cf Mt 12,40   18 Cf EH 73,5; I Joh 2,27   18 sq Cf Cyr H catech 21 myst 3,2   20 Cf Mt 3,16; Mc 1,10 sq; Lc 3,21 sq; Joh 1,32   22 Cf Joh 14,16

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἀλλοίωτον Pa ἔχουσα Ka ἱερῶν: ἀγίων (inter αγι et ω 1 litt eras) Pn 2 ἀγιαζομένη corr e -ω Lc σεραφίμ RcVvLcVcKa σεραφείμ Pa Pn παρίστησιν PbFbLc (in mg adscr περίστησιν ut v l) ιδυῖα Fa 4 ἐνανθρωπήσει e corr Vv θείῳ om PaRcFbVvLcVcKa 5 κέχρηται Vv Pro subjecto subaudias e verbis ἡ ... παράδοσις 1 l sq ἡ ἱεραρχία vel sim τελετουργίαν Vv ὑποδεικνύουσα Pa v 6 ὡς: 5 del Pa αἰεὶ: α in rasura Pt ὄντα om PtPnPbFbVvFa supra lin add et postea del Lc 8 τῆς: τὰς Pb δωρεὰ: -ε- e corr Vv 9 ἐντελεῖται Fb 11 ὑπὲρ ὄψιν Pa ἄχρι PbVvFaVcKa post ἄχρις add ἂν PaRc v τοῦ addidi 12 θεογενεσίας Pt(sed corr) θεογενεσίας Pn(sed corr) καταδύμενον: κατ in rasura 1-2 litt Lc 13 θέα corr e θεία Lc προόδῳ Pt 16 ἔνθεον: θεῖον Pa θείαν Rc αἰώνιαν PtFa 17 ἱερωτάτην FaKa θειοτάτην PbFb ante τῆς add τὴν Vv 18 τὴν om Fb τερεῖται corr e δωρεῖται Lc 19 χρίσει PtPn(sed corr)Pb(sed corr)Fa χρίσης Rc συμβόλων om Vv 21 καθαγιασθέντες PaRc ἀναλλοιώτως Fb post οὐσιώδους add τε Rc 22 χορηγούμενον Pn(sed corr)Fb 23 ἱεραρχικῶς: θεαρχικῶς Pn

ρίου τὴν ἱερὰν τελείωσιν ἢ τῶν ἀγιωτάτων τελετῶν θεσμοθεσία ταῖς τοῦ
 ἱερωτάτου μύρου τελετουργεῖ παναγέσιν ἐπιχύσεσιν. Ἔστι δὲ ὑπερου- 484 D
 ράνιος καὶ ὑπερούσιος ἢ θεουργία, πάσης τῆς θεουργικῆς ἡμῶν ἀγια-
 στείας ἀρχὴ καὶ οὐσία καὶ τελεσιουργὸς δύναμις. Εἰ γὰρ ἔστι τὸ θειότατον
 5 ἡμῶν θυσιαστήριον Ἰησοῦς, ἢ θεαρχικὴ τῶν θείων νοῶν ἀφιέρωσις, ἐν
 ᾧ, κατὰ τὸ λόγιον, ἀφιερούμενοι καὶ μυστικῶς ὀλοκαυτούμενοι τὴν
 προσαγωγὴν ἔχομεν, ὑπερκοσμίους ὀφθαλμοῖς ἐποπτεύσωμεν αὐτὸ τὸ 485 A
 θειότατον θυσιαστήριον, ἐν ᾧ τὰ τελούμενα τελεῖται καὶ ἀγιαζέται, πρὸς
 αὐτοῦ τοῦ θειοτάτου μύρου τελούμενον. Ἀγιαζέει γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν
 10 ὁ παναγιώτατος Ἰησοῦς καὶ πάσης ἡμᾶς ἀγιαστείας ἀποπληροῖ τῶν ἐπ'
 αὐτῷ τελουμένων οἰκονομικῶς εἰς ἡμᾶς ὡς θεογεννήτους λοιπὸν ἀγα-
 θουργικῶς διαβαινόντων. Ὅθεν ὡς οἶμαι κατὰ νοῦν ἱεραρχικὸν θεοπα-
 ραδότως οἱ θεοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίας καθηγεμόνες τὴν πάνσεμον
 ταύτην ἱερουργίαν μύρου τελετὴν ἐκ τοῦ τελουμένου πραγματικῶς ὀνο-
 15 μάζουσιν, ὡς ἂν τις φαίη θεοῦ τελετὴν, ἑκατέρω νῶ τὴν θείαν αὐτῆς
 τελετουργίαν ὑμνοῦντες. Ἔστι γὰρ αὐτοῦ τελετὴ καὶ τὸ δι' ἡμᾶς ἀνθρω-
 ποπρεπῶς ἀγιαζεσθαι καὶ τὸ θεουργικῶς ἅπαντα τελεῖν καὶ ἀγιαζέειν τὰ
 τελούμενα.

Τὸ δὲ ἱερὸν τῆς τῶν θεολήπτων προφητῶν ἐπιπνοίας μελώδημά φασιν 485 B
 20 οἱ τὰ Ἑβραίων εἰδότες τὸ αἶνος θεοῦ δηλοῦν ἢ τὸ « Αἰνεῖτε τὸν κύριον ».
 Ἀπάσης οὖν ἱερᾶς θεοφανείας καὶ θεουργίας ἐν τῇ ποικίλῃ συνθέσει τῶν
 ἱεραρχικῶν συμβόλων ἱερογραφουμένης οὐκ ἀνάρμοστόν ἐστι μεμῆσθαι

5 Cf Hbr 13,10; Eus h e X 4,68; Ambrosius, De sacramentis IV 2,7; Cyr ador 9 (592 D)
 5sq Cf Hbr 10,10; Pachymeres ad locum PG 3, 497 D sq 6 ὀλοκαυτούμενοι: Cf Ps 50,21
 7 προσαγωγὴν: Cf Rm 5,2; Eph 2,18 ὑπερκοσμίους ὀφθαλμοῖς: Cf CH 8,3 sq 8 Cf
 Ex 29,37 9 Cf Joh 17,19

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

2 τελειουργεῖ Pa τελεσιουργεῖ RcPbFbVcKa post δὲ add καὶ Lc (sed exp) ὑπερου-
 ράνιος PtPbFb v: ὑπερουρανία PaRcPnPvVvFaLc 3 θεωρία PaRcPbFb Phoc v post
 πάσης add τε Lc(sed exp) τῆς θεουργίας ἡμῶν καὶ Pa τῆς θεωρίας ἡμῶν καὶ Rc
 ἀγιαστίας PaRcPtPn(corr ex -είας) FaLc ἀγιστίας Vv(corr e ἀγιαστίας) 5 θεαρχὴ
 Fa(sed corr) 7 προσαγωγικὴν Pb(sed -ικ- del) ἐποπτεύομεν Pt(corr in -εὔσομεν)Pn
 Fa αὐτῷ Pn 9 ἀγιαζέται Pt(sed corr) post ἀγιαζέει add τε PnPb ἀγιαζέη
 Fa ἑαυτὸν ante ὑπὲρ coll Pb 10 ἀγιαστείας PtPbFb v: ἀγιαστίας PaRcFaLc
 ἀγιστίας Pn(corr e -στείας) Vv(corr e ἀγιαστίας) ἀγιστείας VcKa 10/11 ἐπ' αὐτῶν Fb
 v ὑπ' αὐτῷ Lc(e corr) 11 θεογενήτους PaRcPtPn(sed corr)Vv FaVcKa ἀγαθουργῶς
 Pb(e corr)Fb 12 διαβαινόντων: -ov- eras Pb ὡς om Pa κατὰ: καὶ τὸν Fb
 14 τοῦ om Pn 16 τελετουργεῖαν Pa τελεσιουργίαν Fb post καὶ τὸ add καίτοι
 Lc(sed del) 17 τελεῖν: τε- in rasura Pt 19 προφητῶν om PaRc 20 αἰνεῖται
 PaPt 21 θεοφανίας PaPn(sed corr) θεουργίας: δημιουργίας Pa συνέσει Pt(sed
 corr) 22 ἱερογραφουμένη Rc(sed superscr -σ

τῆς θεοκινήτου τῶν προφητῶν ὑμολογίας. Διδάσκει γὰρ εὐαγῶς τε ἅμα καὶ ἱεροπρεπῶς αἰνῶν ἱερῶν ἀξίας εἶναι τὰς θεαρχικὰς ἀγαθουργίας.

<V.>

500 D <1> Αὕτη μὲν ἡ θειοτάτη τοῦ μύρου τελετουργία. Καιρὸς δ' ἂν εἴη μετὰ τὰς θείας ἱερουργίας αὐτὰς ἐκθέσθαι τὰς ἱερατικὰς τάξεις τε καὶ ἀποκληρώσεις δυνάμεις τε αὐτῶν καὶ ἐνεργείας καὶ τελειώσεις καὶ τὴν 5 ὑπ' αὐτὰς τριάδα τῶν ὑποβεβηκυῶν τάξεων, ὅπως ἂν ἀποδειχθεῖ τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίας ἡ διακόσμησις τὸ μὲν ἄτακτον καὶ ἀκόσμητον καὶ συμπεφορημένον ἀμιγῶς ἀποδιαστέλλουσα καὶ ἀποκληροῦσα, τὸ κόσμιον δὲ καὶ τεταγμένον καὶ εὐσταθὲς ἐν ταῖς κατ' αὐτὴν ἀναφαίνουσα τῶν ἱερῶν τάξεων ἀναλογίαις. 10

501 A Καὶ τὴν μὲν ἀπάσης ἱεραρχίας τριαδικὴν διαίρεσιν ἐν ταῖς ἤδη παρ' ἡμῶν ὑμνημέναις ἱεραρχίαις ὡς οἴμαι καλῶς ἐξεθέμεθα φήσαντες, ὡς ἡ καθ' ἡμᾶς ἱερά παραδόσις ἔχει, πᾶσαν ἱεραρχικὴν πραγματείαν εἰς τὰς ὀσιωτάτας τελετὰς διαιρεῖσθαι καὶ τοὺς ἐνθέους αὐτῶν ἐπιστήμονας καὶ μύστας καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἱερῶς τελουμένους. <2> Οὐκοῦν ἡ μὲν ἀγιω- 15 τᾶτη τῶν ὑπερουρανίων οὐσιῶν ἱεραρχία τελετὴν μὲν ἔχει τὴν κατὰ δύναμιν οἰκείαν θεοῦ καὶ τῶν θείων ἀύλοτάτην νόησιν καὶ τὴν τοῦ θεοειδοῦς ὀλόκληρον καὶ ὡς ἐφικτὸν θεομίμητον ἔξιν, φωταγωγοὺς δὲ καὶ πρὸς τὴν ἱεράν ταύτην τελειώσεις ἡγεμόνας τὰς περὶ θεὸν πρωτίστας οὐσίας. Αὗται γὰρ εἰς τὰς ὑποβεβηκυίας ἱεράς τάξεις ἀγαθοειδῶς καὶ 20 ἀναλόγως διαπορθμεύουσι τὰς δωρουμένας αὐταῖς ἀεὶ θεουργικὰς γνώσεις ὑπὸ τῆς αὐτοτελοῦς καὶ σοφοποιῦ τῶν θείων νοῶν θεαρχίας. Αἱ δὲ τῶν πρώτων οὐσιῶν ὑφειμένα διακοσμήσεις ὡς δι' ἐκείνων ἱερῶς

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

2 θεουργικὰς PaRcPtPnFa ἱεραρχικὰς Lc(sed corr) ἀγαθουργίας: om Pa ἱερουργίας Fb
Tit praem περὶ τῶν ἱερατικῶν τελειώσεων κεφ Ε̅ Fa adscr in mg Lc περὶ τῶν ἱερατικῶν
τάξεων δυνάμεων τε αὐτῶν καὶ ἐνεργειῶν VcKa idem adscr m rec in mg Pb περὶ τῶν
ἱερατικῶν [τάξεων καὶ δυνάμεων τε αὐτῶν καὶ ἐνεργειῶν] τελειώσεων v 3 τελετουργία
Pa 4 ἱερουργίας Pa ἱεράς RcPt(sed corr) ἱερατικὰ Pn(sed corr) 5 ἀποπληρώ-
σεις v 6 ὑπ': ὑπὲρ PaRc ὑπερβεβηκυῶν PaRcPt(sed corr)Pn Fa v ἀποδεχθεῖ
PaRc 7 ἱεραρχίας PaPn(corr e -χίας) 8 ἀποπληροῦσα PaRc κοσμικόν Fb
10 ἀναλογίαις Pt(sed corr) Pn(sed corr) 13 πραγματίαν PaLc 14 ὀσιωτάτας:
ὀσιωτάτας Rc θειοτάτας PtPn(-ωτ-)PbFb v 14/15 ἐνθέους - τοὺς om Ka 16
οὐρανίων Pn 17 ἀύλοτάτην: o ex ω corr Pn ἀύλωτάτην PaPtFaLc 18 post καὶ
prius add εἰς v φωταγωγούσα PaRc 20 αὗται - ὑποβεβηκυίας om PaRc
ὑπερβεβηκυίας Pt(corr ex ὑποβεβηκυίας) Lc(sed corr) post ἱεράς add τε PaRc 21
διαπορθμεύει PaRc διαπορθμεύσιν Fa (sed corr) 22 αὐτοτελοῦ Pa σοφοποιῦ
τῶν: σοφοποιούντων v νόων Fa θεαρχίας Pa

ἀναγόμεναι πρὸς τὴν θεουργὸν τῆς θεαρχίας ἔλλαμψιν αἱ τελούμεναι τάξεις εἰσὶ τε καὶ ἀληθῶς ὀνομάζονται.

Μετ' ἐκείνην δὲ τὴν οὐρανίαν καὶ ὑπερκόσμιον ἱεραρχίαν εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς ἀγαθουργικῶς ἡ θεαρχία τὰς ἱερωτάτας αὐτῆς δωρεὰς προφέρουσα
 5 νηπίοις μὲν οὐσι κατὰ τὸ λόγιον ἐδωρήσατο τὴν κατὰ νόμον ἱεραρχίαν ἀμυδραῖς τῶν ἀληθῶν εἰκόσι καὶ πορρωτάτοις τῶν ἀρχετύπων ἀπεικονίσμασι καὶ δυσθεωρήτοις αἰνίγμασι καὶ τύποις οὐκ εὐδιάκριτον ἔχουσι τὴν ἐγκεκαλυμμένην αὐτοῖς θεωρίαν ἀνάλογον φῶς ὡς ἀσθενέσιν ὄψεσιν
 10 ἀβλαβῶς ἐπιλάμψασα. Ταύτη δὲ τῇ κατὰ νόμον ἱεραρχίᾳ τελετὴ μὲν ἢ πρὸς τὴν πνευματικὴν λατρείαν ἀναγωγὴ, χειραγωγοὶ δὲ πρὸς ταύτην οἱ τὴν ἀγίαν ἐκείνην σκηνὴν ὑπὸ Μωϋσέως ἱερώς μνηθέντες τοῦ πρώτου τῶν κατὰ νόμον ἱεραρχῶν μύστου καὶ ἡγεμόνος, πρὸς ἣν ἱεράν σκηνὴν εἰσαγωγικῶς ἱερογραφῶν τὴν κατὰ νόμον ἱεραρχίαν εἰκόνα τύπου δειχθέντος αὐτῷ κατὰ τὸ Σίναιον ὄρος ἐκάλει πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον
 15 ἱεουργούμενα, τελούμενοι δὲ οἱ πρὸς τῶν νομικῶν συμβόλων ἀναλόγως ἐπὶ τελεωτέραν μύησιν ἀναγόμενοι.

Τὴν τελεωτέραν δὲ μύησιν ἡ θεολογία τὴν καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίαν φησὶν ἀποπλήρωσιν αὐτὴν ἐκείνης ἀποκαλοῦσα καὶ ἱεράν λῆξιν. Ἔστι δὲ καὶ οὐρανία καὶ νομικὴ κοινωνικῶς τῇ μεσότητι τῶν ἄκρων ἀντιλαμβάνομένη,
 20 τῇ μὲν κοινωνοῦσα ταῖς νοεραῖς θεωρίαις, τῇ δὲ ὅτι καὶ συμβόλοις αἰσθητοῖς ποικίλλεται καὶ δι' αὐτῶν ἱερώς ἐπὶ τὸ θεῖον ἀνάγεται. Τὸ τρισσὸν δὲ ὡσαύτως ἔχει τῆς ἱεραρχικῆς διαιρέσεως εἰς τὰς ἀγιωτάτας τῶν τελετῶν ἱεουργίας διαιρουμένη καὶ τοὺς θεοειδεῖς τῶν ἱερῶν ὑπηρετάς καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἀναλόγως ἐπὶ τὰ ἱερά προσαγομένους. Ἐκάστη δὲ
 25 τῶν τριῶν τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίας διαιρέσεων ἀκολουθῶς τῇ νομικῇ καὶ

5 νηπίοις: Cf Gal 4,3; Hbr 5,13 et al 11 σκηνήν, i e Christum; cf Gr Nyss v Mos II (p 91,13 sqq) 13 sq Cf Ex 26,30 17 sq Cf Mt 5,17

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 αἱ: ἀπο Pt(sed corr)Pn 2 τε om Pt(sed sscr) PnPbFbVvFaLc 3 ἱεραρχίαν Pa
 τὰ: τὸ Pt τὰς PbFb 4 inter θεαρ- et -χία lac 1—2 litt Rc προσφέρουσι PaRc(sed
 corr) 5 τὴν om Lc(sed adscr in mg) 6 ἀληθῶς RcPt ἀπορρωτάτοις Pa
 7 καὶ δυσθεωρήτοις αἰνίγμασι om PaRc 8 ἐκκαλουμένην Pa ἐκκεκαλυμμένην Rc ἀνά-
 λογον: τὸ ἐν αὐταῖς PaRc post ἀνάλογον add τὸ ἐν αὐταῖς FaLc (in mg) VcKa ὡς
 om PaRc 10 ἀγωγὴ Rc 11 Μωϋσέως PbVcKa: Μωσέως cett v 12 νόμον
 Pn(sed corr) ἱεράρχου Lc ἦν: τὴν Lc(sed t- exp) 13 ἱεραρχίαν: ἱερογραφίαν
 PbFb 14 Σινᾶ PaRc Σηναῖον Fb καλεῖ Pa πάντα om Pb (add in mg) τὸν
 om VvVcKa 15 προτελούμενοι RcFa προτελούμεναι Pa οἱ om PaRc συμβολον
 Fa(corr manus scholiastae) 16/17 μύησιν — τελεωτέραν om RcVc 16 ἀναγόμενοι
 Fb ἀναγόμεθα Pa 17 τελεωτέραν Pa τελειοτέραν v φησὶ Vc 18 αὐτὴν om
 Pn ἀποκαλοῦσαν Pt(sed v eras) 20 καὶ om PaRc 21 ἱερῶν Fb(sed corr)
 23 διαιρουμένης Lc(sed -s exp) 25 διαιρέσεως Fb(corr e -σεων) v post τῇ add τε
 PaRc v

- 504 A τῆ θειοτέρᾳ τῶν καθ' ἡμᾶς ἱεραρχία πρώτη καὶ μέση καὶ τελευταία
τάττεται δυνάμει τῆς τε ἱεροπρεποῦς ἀναλογίας προμηθουμένη καὶ τῆς
ἀπάντων εὐκόσμου καὶ κατὰ τάξιν ἐναρμονίου καὶ συνδετικῆς κοινωνίας.
〈3〉 Ἡ μὲν οὖν ἀγιωτάτη τῶν τελετῶν ἱεουργία πρώτην μὲν ἔχει θεοειδῆ
δύναμιν τὴν ἱεράν τῶν ἀτελέστων κάθαρσιν, μέσην δὲ τὴν τῶν καθ- 5
αρθέντων φωτιστικὴν μύησιν, ἐσχάτην δὲ καὶ τῶν προτέρων συγκεφα-
504 B λαιωτικὴν τὴν τῶν μνηθέντων ἐν ἐπιστήμῃ τῶν οἰκείων μητῶν τελείω-
σιν. Ἡ δὲ τῶν ἱεουργῶν διακόσμησις ἐν μὲν τῇ δυνάμει τῇ πρώτῃ διὰ
τῶν τελετῶν ἀποκαθαίρει τοὺς ἀτελέστους, ἐν τῇ μέσῃ δὲ φωταγωγεῖ
τοὺς καθαρθέντας, ἐν ἐσχάτῃ δὲ καὶ ἀκροτάτῃ τῶν ἱεουργῶν δυνάμεων 10
ἀποτελεῖοῖ τοὺς τῷ θεῷ φωτὶ κεκοινωνηκότας ἐν ταῖς τῶν θεωρηθεισῶν
ἐλλάμψεων ἐπιστημονικαῖς τελειώσεσιν. Ἡ δὲ τῶν τελουμένων δύναμις ἢ
πρώτῃ μὲν ἐστὶν ἢ καθαιρομένη, μέση δὲ μετὰ τὴν κάθαρσιν ἢ φωτιζομένη
καὶ τινων ἱερῶν θεωρητικῆ, τελευταία δὲ καὶ θειοτέρα τῶν ἄλλων ἢ τῶν
ἱερῶν φωτισμῶν ὧν ἐγεγόνει θεωρός, ἐλλαμπομένη τὴν τελειωτικὴν 15
ἐπιστήμην.
- Τῆς μὲν οὖν ἀγίας τῶν τελετῶν ἱεουργίας ἢ τρισσῆ δύναμις ὕμνηται
τῆς μὲν ἱεραῶς θεογενεσίας ἐκ τῶν λογίων ἀποδειχθείσης καθάρσεως καὶ
504 C φωτιστικῆς ἐλλάμψεως, τῆς συνάξεως δὲ καὶ τῆς τοῦ μύρου τελετῆς
τελειωτικῆς τῶν θεωργῶν γνώσεως καὶ ἐπιστήμης, δι' ἧς ἱερώς ἢ πρὸς 20
τὴν θεαρχίαν ἐνοποιὸς ἀναγωγή καὶ μακαριωτάτη κοινωνία τελεσιου-
ργεῖται. Νῦν δὲ τὴν ἱερατικὴν διακόσμησιν ἐξῆς ἀφηγητέον εἰς καθαρτικὴν
καὶ φωτιστικὴν καὶ τελειωτικὴν εὐταξίαν διαιρουμένην.
- 〈4〉 Θεσμός μὲν οὗτός ἐστι τῆς θεαρχίας ὁ πανίερος τὸ διὰ τῶν πρώτων
τὰ δεύτερα πρὸς τὸ θειότατον αὐτῆς ἀνάγεσθαι φέγγος. Ἡ οὐχὶ καὶ τὰς 25
504 D αἰσθητὰς τῶν στοιχείων οὐσίας ὀρώμεν εἰς τὰ μᾶλλον αὐταῖς συγγενέ-

1 sq Cf CH 41,1 sq   24sqg Cf CH 40,1 sqq; Procl inst 29; 128; 132   25 sq Cf CH 44,24 sqq

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 τῆ om Lc   τῶν: τῆ Vv   πρώτῃ Rc   μέσῃ Rc   2 τε om Rc   ἀναλογία
Pt(sed corr)Pn(sed corr)Fa(sed corr)   προμηθουμένη Pa v προμηθουμένη Fb   3 κατ'
ἄξιαν Pb   4 ἀγιωτάτη Rc   πρώτη Lc (sed -v superscr)   5 τῶν om Fa(sscr m
ead)   καθαρθέντων Rc   7 ἐπιστήμιν Rc   8 ἱεουργῶν Lc(sed -t- exp)   μὲν:
με Pa om PtPnPbFbVvFaLc   9 δὲ om Fb   φωταγωγῆ Rc(sed corr)Ka(sed corr)
11 κεκοινωνηκότας: κε- in rasura 1 litt Pn   τῶν om Pt   12 τελειώσεσιν: θεωρήσεσιν
Pa   13 κάθαρσιν: -p- in rasura 3 litt Lc   14 θειοτέρα Rc   17 ὕμνεῖται RcLc
18 ἀποδειχθείσης: -ειχθει- e corr Pn -χθήσης Pb   20 θεωργῶν Pt(corr e -γιῶν)
θεουργικῶν Lc   ἱερώς: ἢ ἱερωσύνη PaRc   21 θεαρχικὴν FaPn   ante ἐνοποιὸς
add ὡς PaRc   μακαριωτάτη RcPtFa   23 καὶ τελειωτικὴν om RcFa   post διαι-
ρουμένην inc c V titulo περὶ τῶν ἱερατικῶν τελειώσεων praemisso PaRcPt PnPbFb(τελειων
corr in τελειώσεων (sic))VvLc

στερα πρώτον ἰούσας καὶ δι' ἐκείνων ἐφ' ἕτερα τὴν οἰκείαν διίεσας ἐνέργειαν; Εἰκότως οὖν ἡ πάσης ἀοράτου καὶ ὄρατῆς εὐκοσμίας ἀρχὴ καὶ ἴδρυσις εἰς τοὺς θεοειδестέρους πρώτως ἐνδίδωσι τὰς θεουργικὰς ἀκτῖνας ἰέναι καὶ δι' ἐκείνων ὡς διειδестέρων νοῶν καὶ πρὸς μετοχὴν
 5 φωτὸς καὶ μετάδοσιν οἰκείως ἐχόντων εἰς τοὺς ὑφειμένους ἀναλόγως αὐτοῖς ἐλλάμπει καὶ ἐπιφαίνεται. Τούτων οὖν ἐστὶ τῶν πρώτως θεοπτικῶν τὸ τοῖς δευτέροις ἀφθόνως ἐν συμμετρίᾳ τῇ κατ' αὐτοὺς ὑποδεῖξαι τὰ πρὸς αὐτῶν ἱερώς ἐποπτευθέντα θεῖα θεάματα, καὶ τὸ μῆσαι τὰ
 10 ἱεραρχικὰ τῶν μετ' ἐπιστήμης τελειωτικῆς τὰ θεῖα τῆς κατ' αὐτοὺς ἱεραρχίας ἅπαντα καλῶς μνηθέντων καὶ τὴν τελειουργὸν τοῦ μῆσαι δύναμιν προσειληφότων, καὶ τὸ μεταδοῦναι κατ' ἀξίαν τὰ ἱερά τῶν ἐπιστημονικῶς καὶ ὀλοκλήρως μετασχόντων τῆς ἱερατικῆς τελειώσεως.

505 A

〈5〉 Οὐκοῦν ἡ θεῖα τῶν ἱεραρχῶν τάξις πρώτη μὲν ἐστὶ τῶν θεοπτικῶν τάξεων, ἀκροτάτη δὲ καὶ ἐσχάτη πάλιν ἡ αὐτή. Καὶ γὰρ εἰς αὐτὴν
 15 ἀποτελεuat καὶ ἀποπληροῦται πᾶσα τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίας ἡ διακόσμησις. Ὡς γὰρ ἅπασαν ἱεραρχίαν ὀρῶμεν εἰς τὸν Ἰησοῦν ἀποπεραιουμένην, οὕτως ἐκάστην εἰς τὸν οἰκεῖον ἔνθεον ἱεράρχην. Ἡ δὲ τῆς ἱεραρχικῆς τάξεως δύναμις ἐν πάσαις χωρεῖ ταῖς ἱεραῖς ὀλότησι καὶ διὰ πασῶν
 20 τῶν ἱερῶν τάξεων ἐνεργεῖ τὰ τῆς οἰκείας ἱεραρχίας μυστήρια. Ἐκκρίτως δὲ αὐτῇ παρὰ τὰς λοιπὰς τάξεις εἰς αὐτουργίαν ὁ θεῖος θεσμὸς ἀπονεμένηκε τὰς θειοτέρας ἱεουργίας· αὗται δὲ εἰσιν αἱ τελειουργοὶ τῆς θεαρχικῆς δυνάμεως εἰκόνες ἀποτελειοῦσαι πάντα τὰ θεϊότατα σύμβολα καὶ πάσας τὰς ἱεράς διακοσμήσεις. Εἰ γὰρ καὶ πρὸς τῶν ἱερέων τελοῦνται
 25 ἱερεὺς ἐνεργήσει τοῦ θειοτάτου μύρου χωρὶς οὐδὲ τὰ τῆς θείας κοινωνίας τελέσει μυστήρια μὴ τῶ θειοτάτῳ θυσιαστηρίῳ τῶν κοινωνικῶν ἐπιτεθέντων συμβόλων. Ἄλλ' οὐδ' αὐτὸς ἱερεὺς ἐστὶ μὴ πρὸς τῶν ἱεραρχικῶν

505 B

505 C

6 sqq Cf EH 67,16 sq 13 sqq Cf Const App II 26,4

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἔτεραν PtPnFa διίεσας Pt(1 secundum in rasura 2 litt) Lc(sed postea del 1 secundum): διέσας PbFbVvFaVcKa διούσας Pn v διαιρούσας Rc διερούσας Pa 2 ὄρατοῦ Rc 3 εἰς om(sed sscr)Pt πρώτως Pb: πρώτους cett v 4 ἰέναι: εἶναι Vv 6 ἐλλάμπει αὐτοῖς coll Lc πρώτως PaRcPbFb v 9 τῆς: τοὺς Pa 13 ἱεραρχικῶν Fb(sed -ικ- eras) 14 πάλιν post δὲ coll PaRc 15 ἀποτελεῖται Pa(sed 1 utrumque exp) PbFb v ἡ om Fb 16 πᾶσαν Pa ἀποπερατουμένην Pa(sed τ exp) Pt(sed corr) 17 post ἱεράρχην iteran ὡς (16) -ιεράρχην (17) Pt sed exp ἱερατικῆς Lc 19 ἱεραρχίας Pa 20 λοιπὰ Pn(sed corr) αὐτουργίαν Pa 22 θεαρχικῆς: θείας Pt ἀποτελοῦσαι PaRcPnPbFb v 23 ἱερῶν PaRcPt(corr ex ἱερέων) Fa(sed superscr -ε-) 25 ἐνεργήσει PaRcPtPnVcKa v: ἱεουργήσει PbFbVvFaLc Serg ἱερωτάτου Lc(sed ἱερω- exp, θεω- in mg adscr) τὰ τῆς: τὰς Rc(sed corr m alt ut vid) 26 ἐπιτεθέντων Pn(sed corr) 27 post αὐτὸς add ὁ Pb

τελειώσεων εἰς τοῦτο κεκληρωμένους. Ὅθεν ἡ θεία θεσμοθεσία τὴν τῶν ἱερατικῶν τάξεων ἀγιαστέαν καὶ τὴν τοῦ θεοῦ μύρου τελειώσιν καὶ τὴν ἱεράν τοῦ θυσιαστηρίου τελετουργίαν ταῖς τῶν ἐνθέων ἱεραρχῶν τελεσιουργοῖς δυνάμεσιν ἐνιαίως ἀπεκλήρωσεν.

505 D <6> Ἔστιν οὖν ἡ ἱεραρχικὴ τάξις ἡ τῆς τελειωτικῆς δυνάμεως ἀνα- 5
πεπλησμένη τὰ τελεσιουργὰ τῆς ἱεραρχίας ἐκκρίτως τελετουργοῦσα καὶ
τάς ἐπιστήμας τῶν ἱερῶν ἐκφαντορικῶς μουῦσα καὶ ἐκδιδάσκουσα τὰς
ἀναλόγους αὐτῶν καὶ ἱεράς ἕξεις τε καὶ δυνάμεις. Ἡ δὲ τῶν ἱερέων
φωταγωγικὴ τάξις ἐπὶ τὰς θείας τῶν τελετῶν ἐποψίας χειραγωγεῖ τοὺς
508 A τελομένους ὑπὸ τῆ τῶν ἐνθέων ἱεραρχῶν τάξει καὶ μετ' αὐτῆς ἱερουρ- 10
γοῦσα τὰς οἰκείας ἱεουργίας, ἐν οἷς μὲν αὐτὴ δρᾷ τὰς θεουργίας ὑπο-
δεικνύσα διὰ τῶν ἱερωτάτων συμβόλων καὶ θεωρητικὸς τοὺς προσιόντας
ἀποτελοῦσα καὶ τῶν ὁσίων τελετῶν κοινωνοῦς, εἰς τὸν ἱεράρχην δὲ
ἀναπέμπουσα τοὺς τῆς ἐπιστήμης τῶν θεωρηθεισῶν ἱεουργιῶν ἐφιεμέ- 15
νους. Ἡ δὲ τῶν λειτουργῶν τάξις ἡ καθαρτικὴ καὶ τῶν ἀνομοίων δια-
κριτικὴ πρὸ τῆς ἐπὶ τὰς τῶν ἱερέων ἱεουργίας προσαγωγῆς ἀποκαθαίρει
τοὺς προσιόντας ἀμιγεῖς αὐτοὺς ἀποτελοῦσα τῶν ἐναντίων καὶ πρὸς
ἱεουργικὴν ἐποψίαν καὶ κοινωνίαν ἐπιτηδεύουσα. Ὅθεν ἐπὶ τῆς ἱεραῆς
θεογενείας οἱ λειτουργοὶ τὸν προσιόντα τῆς παλαιᾶς ἀπογυμνοῦσιν
20 ἐσθήτος, ἔτι μὴν καὶ ὑπολύουσι καὶ πρὸς δυσμὰς εἰς ἀποταγὴν ἰστώσι
καὶ αὔθις πρὸς ἔω μετάγουσι [τῆς καθαρτικῆς γάρ εἰσι τάξεως καὶ
δυνάμεως] ἀποβάλλειν ὀλικῶς ἐγκελευόμενοι τοῖς προσιοῦσι τὰς τῆς

8sq; Cf T Dom I 31 (p 72); Const App II 26,7

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἡ om PaRc (add alt m) Vv ante τὴν add καὶ Pb 2 ἱεραρχικῶν PaRcPtPnFa v
ἀγιαστίαν FaLc(sed α alter punctis not) ἀγιαστέαν Pt(sed superscr α)FbVcKa ἀγιαστίαν Rc
(-γησ-)Pn Vv(e corr) 3 ταῖς: τῆς PtPn(sed corr) τοῖς Fa τελεσιουργοῖς Fa 4
ἐνιαίως: ἐνιαί- in rasura Pt e corr Pn αἰωνίως Fa ἀπεκλήρωσεν: -εκ- scr m rec in rasura
Vv 5 ἡ prius om PaRc Ka(sed superscr) ἱερατικὴ PtPnFa ἀναπεπλησμένη Rc
6 τελεσιουργικὰ Pb ἐκκρίτως Pt 7 ἐκφαντορικῶν Pa ἐκφαντοριῶν Rc 8
ἀναλόγους: ἀναγωγούς PbFb ἕξεις: τάξεις Pt(sed corr)PnFa ἱερῶν PaRcPt 9
ὁσίας PaVvFaLc 10 τῆ: π Pt(corr in τῆ) e correctura Pn τε Fa ἱεραρχιῶν PaPt(corr
e -χῶν) ἱεραρχικῶν Rc μετὰ ταύτης Rc 11 ἱεουργίας Vv(sed corr m rec) ἐν
- θεουργίας om Lc(sed adscr m alt in mg) post οἷς add ὁ Pa θεουργικὰς PaRcFb
ὑποδεικνύουσα PaFb v 12 ἱερωτάτων Vv(sed corr) 13 ὁσίων: θείων RcPtPnPb
post ὁσίων add θείων Fa τελετῶν om Pb(sed suppl in mg) 14 ἱεουργιῶν:
ἐνεργειῶν Pb 15 ἡ alter om Vv 16 πρὸς τῆ Vv τὰς ἐπὶ coll Pt ἱερῶν
Pa(sed corr)RcPt(corr e ἱερέων) Pb Fb(corr e -ρέων) Lc ἱεουργίας Vv(sed corr)
προαγωγῆς Vv 18 καὶ ex ἐπὶ ut vid corr Pt ἐπιτηδεύουσι: -ει- m rec scr in rasura
Vv 19 παλαιᾶς: ἱεραῆς Rc 20 αἰσθητός Pa Pt(sed corr)Pn(sed corr) Ka 21 post
ἔω add ἄν Lc(sed exp) τῆς - δυνάμεως (22) ut glossam seclusi

προτέρας ζωῆς ἀμφιάσεις καὶ τὸ τοῦ προτέρου βίου σκοτεινὸν ὑποδεικνύντες καὶ ἐκδιδάσκοντες αὐτοὺς ἀποταξαμένους τοῖς ἀλαμπέσιν ἐπὶ τὰ φωτιστικὰ μεταταχθῆναι. Καθαρτικὴ τοίνυν ἐστὶν ἡ λειτουργικὴ διακόσμησις ἐπὶ τὰς φανὰς τῶν ἱερέων ἱερουργίας ἀνάγουσα τοὺς κεκαθαρμένους καὶ τοὺς ἀτελέστους ἀποκαθαίρουσα καὶ μαιευομένη ταῖς καθαρτικαῖς τῶν λογίων ἐλλάμπει καὶ διδασκαλαίαις καὶ προσέτι τοὺς ἀνιέρους τῶν ἱερῶν ἀμιγῶς ἀποδιαστέλλουσα. Διὸ καὶ ταῖς ἱεραῖς αὐτὴν ἐπίσθησι πύλαις ἡ ἱεραρχικὴ θεσμοθεσία τὴν πρὸς τὰ ἱερά τῶν προσιόντων εἴσοδον ἐν ταῖς παντελέσι καθάρσεσιν αἰνισσομένη καὶ τὴν ἐπὶ τὰς ἱεράς αὐτῶν ἐποψίας καὶ κοινωνίας προσαγωγὴν ταῖς καθαρτικαῖς δυνάμεσιν ἐγχειρίζουσα καὶ διὰ τούτων αὐτοὺς ἀκηλιδῶτους εἰσδεχομένη.

508 B

〈7〉 Δέδεικται τοίνυν ἡ μὲν τῶν ἱεραρχῶν τάξις τελειωτικὴ καὶ τελειουργός, ἡ δὲ τῶν ἱερέων φωτιστικὴ καὶ φωταγωγός, ἡ δὲ τῶν λειτουργῶν καθαρτικὴ καὶ διακριτικὴ, δηλαδὴ τῆς ἱεραρχικῆς τάξεως οὐ τελειουργεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ φωτίζειν ἅμα καὶ καθαίρειν ἐπισταμένης καὶ τῆς τῶν ἱερέων δυνάμεως ἐχούσης ἐν ἑαυτῇ μετὰ τῆς φωτιστικῆς καὶ τὴν καθαρτικὴν ἐπιστήμην. Αἱ μὲν γὰρ ἦττους ἐπὶ τὰ κρείττω μεταπηδᾶν ἀδυνατοῦσιν — πρὸς τῷ μὴδὲ θεμιτὸν αὐταῖς εἶναι πρὸς τοιαύτην ἐγχειρεῖν ἀλαζονείαν —, αἱ δὲ θεϊότεραι δυνάμεις μετὰ τῶν οἰκείων καὶ τὰς ὑφειμένας τῆς αὐτῶν τελειότητος ἱεράς ἐπιστήμας γινώσκουσιν. Ὅμως ἐπεὶ θείων εἰσὶν ἐνεργειῶν εἰκόνες αἱ ἱερατικαὶ διακοσμήσεις τῆς εὐκόσμου καὶ ἀσυγχύτου τῶν θείων ἐνεργειῶν τάξεως ἐν ἑαυταῖς δεικνῦσαι τὰς τεταγμένας ἐλλάμπεις, εἰς πρώτας καὶ μέσας καὶ τελευταίας ἱεράς ἐνεργείας καὶ τάξεις ἐν διακρίσεσιν ἱεραρχικαῖς ἐτάχθησαν ἐμφαίνουσαι καθάπερ ἔφη ἐν ἑαυταῖς τῶν θείων ἐνεργειῶν τὸ τεταγμένον καὶ ἀσύμφυτον. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ θεαρχία τοὺς ἐν οἷς ἂν ἐγγένηται, νόας ἀποκαθαίρει

508 C

508 D

20 sq Cf CH 25,10 sqq   26 Cf EH 104,6 sqq

PaRc PtPn PbFb Vv Fa (def a 19 εἶναι usque ad 119,1 ἡ τῆς; eius vice utitur Fd) Lc VcKa v

1 ζωῆς om Rc, suppl m rec ἀμφιάσεις PaRc VvFaLc v σκοτινὸν PaPtPn(sed corr)Fa
 2 ἀλλαμπέσι Pt 3 μεταχθῆναι PaRc 4 φανοτάτας Pa φωτεινὰς Vv ἱερῶν
 PbFb Lc(sed -e- superscr) ἱερουργίας Vv 5 καὶ εὐομενη Pa 7 ἱερέων PaRc-
 PtPnFa v 8 προϊόντων Pa 9 εἴσοδον e corr Lc 10 προσαγωγῆν: post προσ-
 lac 2—3 litt Rc 11 ἐγχειρίζουσαι Pb(sed corr) 13 ante δέδεικται posuit tit ἀνακα-
 φαλαίωσις Vv post τοίνυν add ἡμῖν PaRc v τελειωτικὴ Vv(sed corr) 14 ἱερέων
 — τῶν om Pb 19 τῷ: τὸ PtPnFbVvLc v inter ἐγχειρ- et -εἶν rasura 2 litt Lc
 20 ἀλαζονίαν PaRc(-ζων-)/PtPn(sed corr) Fb(-ζων-) Vv(sed corr) Fd(sed corr) Lc(corr ex
 -είαν) 21 ἐπιστήμης Pa(sed η alter exp) Rc Fd(sed corr) 22 ἐνεργειῶν Vv(sed corr)
 24 ante πρώτας add τὰς PbFb v ἐνεργείας Vv(sed corr) 25 τάξεις: -ει- e corr Pt
 26 ἐνεργειῶν Pa ἀσύμφυτον Pa(sed o prius exp) 27 γὰρ om Fd τοὺς corr e
 τοῦ Fd

509 A πρῶτον, εἶτα φωτίζει καὶ φωτισθέντας ἀποτελειοῖ πρὸς θεοειδῆ τελεσι-
ουργίαν, εἰκότως ἢ ἱεραρχικῆ τῶν θείων εἰκῶν εἰς διακεκριμένας ἑαυτῆν
διαιεῖ τάξεις τε καὶ δυνάμεις ἐναργῶς ὑποδεικνύσα τὰς θεαρχικὰς ἐνεργείας ἐν παναγεστάταις καὶ ἀμιγέσι τάξεσιν εὐσταθῶς καὶ ἀσυγχύτως ἐστηκυίας.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰς ἱερατικὰς τάξεις τε καὶ ἀποκληρώσεις δυνάμεις τε αὐτῶν καὶ ἐνεργείας εἰρήκαμεν ὡς ἡμῖν ἐφικτόν, καὶ τὰς ἱερωτάτας αὐτῶν, ὡς οἳοί τε ἔσμεν, ἐποπτεύσωμεν τελειώσεις.

Μυστήριον ἱερατικῶν τελειώσεων.

509 B Ὁ μὲν ἱεράρχης ἐπὶ τὴν ἱεραρχικὴν τελείωσιν προσαγόμενος ἄμφω τῷ πόντῳ κλίνας ἐπίπροσθεν τοῦ θείου θυσιαστηρίου ἐπὶ κεφαλῆς ἔχει τὰ θεοπαράδοτα λόγια καὶ τὴν ἱεραρχικὴν χεῖρα καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ πρὸς τοῦ τελούντος αὐτὸν ἱεράρχου ταῖς παναγεστάταις ἐπικλήσεσιν ἀποτελειοῦται. Ὁ δὲ ἱερεὺς ἄμφω τῷ πόντῳ κλίνας ἐπίπροσθεν τοῦ θείου θυσιαστηρίου ἐπὶ κεφαλῆς ἔχει τὴν ἱεραρχικὴν δεξιάν καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ πρὸς τοῦ τελούντος αὐτὸν ἱεράρχου ταῖς ἱεροποιοῖς ἐπικλήσεσιν ἀγιάζεται. Ὁ δὲ λειτουργὸς ἕνα τοῖν ποδοῖν κλίνας ἐπίπροσθεν τοῦ θείου θυσιαστηρίου ἐπὶ κεφαλῆς ἔχει τὴν τοῦ τελούντος αὐτὸν ἱεράρχου δεξιάν τελειούμενος ὑπ' αὐτοῦ ταῖς τῶν λειτουργῶν τελεστικαῖς ἐπικλήσεσιν. Ἐκάστῳ δὲ αὐτῶν ἢ σταυροειδῆς ἐνσημαίνεται πρὸς τοῦ τελούντος ἱεράρχου σφραγίς καὶ καθ' ἕκαστον ἀνάρρησις ἱερὰ γίνεται καὶ τελειωτικὸς ἀσπασμὸς ἀσπάζομένου παντὸς ἱερατικοῦ παρόντος ἀνδρὸς καὶ τοῦ τελέσαντος ἱεράρχου τὸν πρὸς τι τῶν εἰρημένων ἱερατικῶν ταγματῶν ἀποτελεσθέντα.

11 sq Cf Const App VIII 4,6; T Dom I 21 (pp 26 sq) 12–14 Cf Const App VIII 16
13 sq Cf Const App VIII 47,1 15 Cf T Dom I 30 (pp 68 sq) 16 Cf Const App VIII
17.18 18 Cf T Dom I 38 (pp 90 sq) 21 sq Cf Const App VIII 5,10; T Dom I 21
(p 31 et nota 1)

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

1 τελεσιουργίαν Vv corr e -γίαν 2 εἰκόνων PaRcPt(sed corr)PnPbVv Fd Lc(corr ex
εἰκῶν) v 3 διετήρει Pa (η exp) τε om PaRc ἐνεργῶς PaFb ἀποδεικνύσα
PaRc ὑποδεικνύουσα PbFb 6 ἀσπληρώσεις Fb v 9 ἱεραρχικῶν FbFd 10
προαγόμενος Vv(sed corr) 11 ἐπίπροσθε PtPbFbVvFdLc θεῖου om PtPnPbFb-
VvFdLc (sed suppl intra lin) Ka v 12 πρὸς om Pa 13 αὐτὸν ex αὐτῶν corr Pt
14 ἐπίπροσθε PtPbFdLc θεῖου om PbFb 16 αὐτὸ Pn(corr alt m ut vid) 17
ἐπίπροσθε PtPnPbFbFdLc θεῖου om PaPb 18 τελειούντος Vv 19 τελεστικαῖς:
τελειωτικαῖς PbFb τελούντος ἱεράρχου corrupt in Pt 23 post ἱεράρχου 9 litt eras
Pb(fuerat τῶν πρόστι) τὸν: τῶν Pb ταγματῶν: πραγματῶν Pb

Θεωρία.

〈1〉 Κοινὰ μὲν ἔστι τοῖς ἱεράρχαις τε καὶ ἱερεῦσι καὶ λειτουργοῖς ἐν ταῖς ἱερατικαῖς αὐτῶν τελειώσεσιν ἢ πρὸς τὸ θεῖον θυσιαστήριον προσαγωγή καὶ ὑπόπτωσις, ἢ τῆς ἱεραρχικῆς χειρὸς ἐπίθεσις, ἢ σταυροειδῆς σφραγίς, ἢ ἀνάρρησις, ὁ τελειωτικὸς ἀσπασμὸς· ἐξαιρετὰ δὲ καὶ ἔκκριτα τοῖς ἱεράρχαις μὲν ἢ τῶν λογίων ἐπὶ κεφαλῆς ἐπίθεσις οὐκ ἔχόντων τοῦτο τῶν ὑφειμένων ταγμάτων, τοῖς δὲ ἱερεῦσιν ἢ ἀμφοῖν τοῖν ποδοῖν κλίσις οὐκ ἐχούσης τοῦτο τῆς τῶν λειτουργῶν τελειώσεως. Οἱ γὰρ λειτουργοὶ καθὼς εἴρηται τὸν ἕνα κλίνουσι τοῖν ποδοῖν μόνον.

509 D

〈2〉 Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ θεῖον θυσιαστήριον προσαγωγή καὶ ὑπόπτωσις αἰνίσσεται πᾶσι τοῖς ἱερατικῶς τελουμένοις ὑποτιθέναι καθόλου τῷ τελετάρχῃ θεῷ τὴν οἰκίαν ζωὴν καὶ τὴν ἑαυτῶν νοερὰν ὀλότητα πάναγνον αὐτῷ καὶ καθιερωμένην προσαγαγεῖν ὁμοειδῆ καὶ ὡς δυνατὸν ἄξιαν οὔσαν τοῦ θεαρχικοῦ καὶ παναγεστάτου καὶ ἱεροῦ θυσιαστηρίου τοῦ καθιεροῦντος ἱερατικῶς τοὺς θεοειδεῖς νόας.

〈3〉 Ἡ δὲ τῆς ἱεραρχικῆς χειρὸς ἐπίθεσις ὁμοῦ μὲν ἐμφαίνει τὴν τελετάρχικὴν σκέπην, ὑφ' ἧς ὡς παῖδες ἱεροὶ περιέπονται πατρικῶς αὐτοῖς μὲν ἕξιν καὶ δύναμιν ἱερατικὴν δωρουμένης, τὰς ἐναντίας δὲ αὐτῶν δυνάμεις ἀπορραπιζούσης. Διδάσκει δὲ ἅμα καὶ πάσας τελεῖν τὰς ἱερατικὰς ἐνεργείας ὡς ὑπὸ θεῷ πράττοντας τοὺς τελεσθέντας καὶ τῶν οἰκείων ἐνεργειῶν αὐτὸν ἔχοντας ἐν παντὶ καθηγεμόνα. 〈4〉 Ἡ σταυροειδῆς δὲ σφραγίς τὴν ἀπασῶν ὁμοῦ τῶν σαρκικῶν ὀρέξεων ἀνενεργησίαν καὶ τὴν θεομίμητον ζωὴν ἀφορῶσαν ἀκλινῶς εἰς τὴν ἀνδρικήν Ἰησοῦ θειοτάτην ζωὴν ἄχρι σταυροῦ καὶ θανάτου μετὰ θεαρχικῆς ἀναμαρτησίας ἐληλυθότος καὶ τοὺς οὕτω ζῶντας ὡς ὁμοειδεῖς ἐσημαίνοντος τῇ σταυροειδεῖ τῆς οἰκείας ἀναμαρτησίας εἰκόνη. 〈5〉 Τὴν ἱεράν δὲ τῶν τελειώσεων καὶ

512 A

512 B

14 Cf FH 103,4 sq

16 Cf Act 8,17; I Tim 4,14

24 Cf Phil 2,8

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

1 titulum θεωρία om VvVc 2 κοινή Rc 3 προαγωγή Vv(sed corr) 4 ἢ — ὁ (5) om Pa ἱερατικῆς RcLc(corr e -αρχικῆς)Ka 5 ὁ om Pa 6 ἱεράρχαις: ἱερατικῆς Lc 7 ἢ om Pn 9 post μόνον inseruit tit θεωρία Vv 10 προσαγωγή Vv corr m rec ut vid 11 τῷ: τὸ Fb om v 12 ἑαυτῶν corr in ἑαυτὴν Lc 13 προσαγωγήν PtPbFb post προσαγαγεῖν add καὶ Pa(sed exp) v ὁμοιοειδῆ Pn(ἢ in rasure)PbFdVcKa ἄξιον Vv οὔσαν: θυσίαν Pn 14 ἱεροῦ: ἱερείου καὶ Pa ἱερείου Fb 16 ἱεραρχικῆς: -ρχ- exp Pa ἱερατικῆς PtPn 17 παιδεῖν Pa(sed iv exp) αὐ- ταῖς Fb 18 ἕξιν καὶ δύναμιν: καὶ δύναμιν καὶ ἕξιν Lc, sed corr in κατὰ δύναμιν ἕξιν αὐτῶν om Rc 19 ἀποριπιζούσης PtPn(-pp-) ἀφοριζούσης PaRc ἀποραπιζούσης FbFd 21 αὐτῶν Rc 24 θεαρχικῆς: ρχ exp Pa θεικῆς Pt θεανδρικής Pn(corr e -αρχικῆς) ἐληλυθότως Fb 25 ὁμοειδεῖς RcPt(corr in ὁμοιο-) PbFb VvLc: ὁμοιοειδεῖς PaPt(e corr) PnFdLc (in mg ut v l) VcKa v cf 90,2; 96,1 σταυροειδῆ Rc(sed corr) Pt Fb(sed corr)

τῶν τελουμένων ἀνάρρησιν ὁ ἱεράρχης ἀναβοᾷ τοῦ μυστηρίου δηλοῦν-
 τος, ὡς ὁ φιλόθεος ἱεροτελεστής ἐκφαντορικός ἐστὶ τῆς θεαρχικῆς ἐκλογῆς
 οὐκ αὐτὸς ἰδίᾳ χάριτι τοὺς τελουμένους ἐπὶ τὴν ἱερατικὴν ἄγων τελείω-
 σιν, ἀλλ' ὑπὸ θεοῦ κινούμενος εἰς πάσας τὰς ἱεραρχικὰς ἀγιαστέας. Οὕτω
 Μωσῆς ὁ νομικός ἱεροτελεστής οὐδὲ ἀδελφὸν ὄντα τὸν Ἄαρὸν εἰς ἱερα- 5
 512 C τικὴν τελείωσιν ἄγει καὶ φιλόθεον αὐτὸν εἶναι καὶ ἱερατικὸν οἰόμενος,
 ἄχρῖς οὗ θεόθεν εἰς τοῦτο κινήθεις ὑπὸ τελετάρχῃ θεῶ τὴν ἱερατικὴν
 τελείωσιν ἱεραρχικῶς ἐτελεσιούργησεν. Ἄλλὰ καὶ ὁ θεαρχικός ἡμῶν καὶ
 πρῶτος ἱεροτελεστής (ἐγεγόνει γὰρ καὶ τοῦτο δι' ἡμᾶς ὁ φιλανθρωπό-
 10 τατος Ἰησοῦς) «οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν», ὡς τὰ λόγια φησιν, «ἀλλ' ὁ
 λαλήσας πρὸς αὐτόν· Σὺ ἱερεύς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ». 10
 Διὸ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν ἱερατικὴν τελείωσιν ἄγων τοὺς μαθητὰς καίπερ
 ὑπάρχων ὡς θεὸς τελετάρχης ὅμως ἐπὶ τὸν παναγέστατον αὐτοῦ πατέρα
 καὶ τὸ θεαρχικὸν πνεῦμα τὴν τελεταρχικὴν ἀνατίθησιν ἱεραρχικῶς τελε-
 15 σιουργίαν παραγγέλλων τοῖς μαθηταῖς, ὡς τὰ λόγια φησιν· «Ἀπὸ
 512 D Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πα-
 τρός, ἣν ἠκούσατέ μου, ὅτι ὑμεῖς βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ.» Καὶ
 μὴν καὶ αὐτὸς ὁ τῶν μαθητῶν κορυφαῖος μετὰ τῆς ὁμοταγοῦς αὐτῶ καὶ
 ἱεραρχικῆς δεκάδος εἰς τὴν τοῦ δυσκαιδεκάτου τῶν μαθητῶν ἐληλυθῶς
 ἱερατικὴν τελείωσιν ἐπὶ τῇ θεαρχίᾳ τὴν ἐκλογὴν εὐλαβῶς καταλέλοιπεν 20
 513 A «Ἀνάδειξον» φήσας «ὃν ἐξελέξω» καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ θείου κλήρου θειωδῶς
 ἀναδειγμένον εἰς τὸν τῆς ἁγίας δυσκαιδεκάδος ἱεραρχικὸν ἀριθμὸν εἰσ-
 ἐδέξατο. Περὶ δὲ τοῦ θείου κλήρου τοῦ τῷ Ματθίᾳ θειωδῶς ἐπιπεσόντος
 ἕτεροι μὲν ἄλλα εἰρήκασιν οὐκ εὐαγῶς ὡς οἶμαι, τὴν ἐμὴν δὲ καὶ αὐτὸς

2sq Const App epit 4,4 = Traditionis Apostolicae versio Latina LXIX 7sq (p 121 Tidner)
 4–8 Cf Ex 28,1; Lev 8,1–13 10sq Vide Hbr 5,5sq 15–17 Vide Act 1,4sq
 18 κορυφαῖος: Cf Chrys hom 1,1 in Rom (PG 60,395,28) 21 Vide Act 1,24

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

1 τελειουμένων Vv 2 θεαρχικῆς: corr ex ἱεράς Pb 3 χάριτος Rc ἱερατικὴν:
 ἱεράν Pb ἱερατι- in rasura 10 litt Fb ἀνάγων VcKa 4 ἱεραρχικός: ἱεράς Pt
 ἀγιαστέας Fb v: ἀγιστέας PtPbFdVv ἀγιστίας Pa(corr e ἀγιαστ-)Rc Pn(corr e -στείας)
 Vv(corr e ἀγιαστέας) Lc(corr ex ἀγιαστ-) Ka(corr e -στείας) 5 Μωϋσῆς PaVcKa:
 Μωσῆς cett v νομικῶς v Ἄαρὸν Rc Pn(sed corr) ἱεραρχικὴν PbFb 6
 εἶναι αὐτὸν coll Pn 7 ἱεραρχικὴν Fd 8 τελείωσιν ἱεραρχικῶς om PaRc 11
 post Σὺ add εἰ PtVcKa 12 ἱεραρχικὴν VcKa 13 ὡς om Lc(sed superscr) 14
 θεαρχικῶ Fb τελεσιουργίαν Vv(sed corr) 15 παραγγέλων Vv(corr m rec) 16
 Ἱερουσαλήμ VvFdLcVcKa 17 ἠκούσατέ: -e- in rasura 2 litt Pn post ὅτι inser
 Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, post ὑμεῖς add δὲ Lc scilicet NT Act 1,5 βαπτίσθαι Pa
 βαπτισθήσεσθαι Pt Pn(sed corr)Fb 18 καὶ alter om PaRc 19 τοῦ om Fb ἐλη-
 λυθῶς om Rc ἐληλυθὸς Ka(sed corr) 21 θεοιδῶς Rc θειοδῶς Pt 23 Ματθία
 PaPn(sed ut corrigendum not) θειωδῶς om Pa ἐπιπεσόντος: ἐμπεσόντος Pb
 δοθέντος Pa 24 ἕτεροι: ἄλλοι PaRc ὡς om Lc(sed adscr in mg) οἶμαι: δοκεῖ
 Rc(sed corr)

ἔννοιαν ἐρῶ. Δοκεῖ γάρ μοι τὰ λόγια κλῆρον ὀνομάσαι θεαρχικόν τι δῶρον ὑποδηλοῦν ἐκείνῳ τῷ ἱεραρχικῷ χορῷ τὸν ὑπὸ τῆς θείας ἐκλογῆς ἀναδεδειγμένον, πλὴν γε ὅτι τὸν θεῖον ἱεράρχην οὐκ αὐτοκινήτως χρή τὰς ἱερατικές ποιείσθαι τελεσιουργίας, ἀλλ' ὑπὸ θεῷ κινοῦντι ταύτας

5 ἱεραρχικῶς καὶ οὐρανίως τελεσιουργεῖν.

〈6〉 Ὁ δὲ πρὸς τῷ τέλει τῆς ἱερατικῆς τελειώσεως ἀσπασμὸς ἱεράν 513 B
ἔμφασιν ἔχει. Πάντες γὰρ ὅσοι πάρεσι τῶν ἱερατικῶν ὄντες τάξεων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ τελέσας ἱεράρχης ἀσπάζονται τὸν τετελεσμένον. Ὅταν γὰρ ἱερατικαῖς ἔξεσι καὶ δυνάμεσι καὶ θεῖα κλήσει καὶ ἀγιαστεία πρὸς ἱερατικὴν 10
τελεσιουργίαν ἀφίκηται νοῦς ἱερός, ἐραστὸς ἐστὶ ταῖς ὁμοταγῆσι καὶ ἱερωτάταις τάξεσιν εἰς τὸ θεοειδέστατον ἀνηγμένος κάλλος ἐρῶν τῶν ὁμοειδῶν νοῶν καὶ πρὸς αὐτῶν ἱερῶς ἀντερῶμενος. Ἐνθεν ὁ πρὸς ἀλλή-
λους ἱερατικὸς ἀσπασμὸς ἱεουργεῖται τὴν τῶν ὁμοειδῶν νοῶν ἱεράν 15
κοινωνίαν ὑποδηλῶν καὶ τὴν ἐπ' ἀλλήλοις ἐραστὴν εὐφροσύνην ὡς ὀλοκλήρως ἀποσώζουσιν ἱερατικῇ μορφώσει τὸ θεοειδέστατον κάλλος.

〈7〉 Ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἔφην ἐστὶ τὰ κοινὰ τῆς ὅλης ἱερατικῆς τελειώ- 513 C
σεως. Ὁ δὲ ἱεράρχης ἐκκριτον ἔχει τὴν τῶν λογίων ἐπὶ κεφαλῆς ἱερωτάτην ἐπίθεσιν. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ τελειωτικὴ τῆς πάσης ἱερατείας δύναμις καὶ ἐπιστήμη τοῖς ἐνθέοις ἱεράρχαις ὑπὸ τῆς θεαρχικῆς δωρεῖται καὶ τελεταρ- 20
χικῆς ἀγαθότητος, εἰκότως ἐπὶ τῶν ἱεραρχικῶν κεφαλῶν ἐπιτίθεται τὰ θεοπαράδοτα λόγια τὰ περιεκτικῶς καὶ ἐπιστημόνως ἐκφαντορικὰ πάσης θεολογίας θεουργίας θεοφανείας ἱερολογίας ἱεουργίας, ἐνὶ λόγῳ πάντων τῶν θείων καὶ ἱερῶν ἔργων τε καὶ λόγων τῶν ὑπὸ τῆς ἀγαθουργοῦ θεαρχίας τῇ καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίᾳ δεδωρημένων, ὡς τοῦ θεοειδοῦς ἱεράρχου

1 κλῆρον: Cf Act 1,26 12 sqq Cf Procl in Prm IV 81

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

2 ante ἐκείνῳ add ἐν Lc, sed postea del 3 γε: γάρ PaRc ὅτι: τι PaRc(sed corr)
3/4 χρή τὰς: χριστὰς Rc (sed corr) 4 ἱεραρχικὰς FbVv ἱεράς Pn(ς postea addidisse vid)
τελεσιουργίας Pa θεοῦ RcPb 6 τῷ: τὸ Fb ἱεραρχικῆς Lc(sed corr) 7
ἔχειν Pa 8 ἀσπάζεται τῶν τετελεσμένων Fb τελεσμένον Vc 9 καὶ δυνάμεσι
om Pn (add ead m in mg) κλήσει Pa ἀγιαστεία PbFb(corr ex ἀγιαστ-) Fd ἀγιαστία
Rc Pn(corr e -στεία) Vv (corr e ἀγιαστ-) Lc (corr ex ἀγιαστ-) 10 τελεσιουργίαν
PaVv(sed corr) ἀφίκεται Pt Vv(sed corr) 11 ἱερωτάταις Vv(sed corr) ἡγμένους
PaRc ἀνηγόμενος Pn 12 ὁμοειδῶ Pn ἀντερόμενος Pa Ἐνθεν: Ὁθεν Vv 13
ἀσπασμὸς: ἐσμός Fb νόων Fd 14 ὑποδηλῶν om Lc(sed add in mg) τὴν: τὸν
Pt(sed corr) 15 post ὀλοκλήρως add ἱερῶς Pb ἀποσώζουσιν PaRcPtPnPbFbKa v
ἱερατικὴν Pa 16 τὰ om PaRc ἱερατικῆς: -τικῆς in spatium 3 litt compress Pt e corr
ἱεραρχικῆς RcVv 17 ἔγκριτον Pt 18 ἱερατίας Rc 19 δωρεῖται Rc(sed corr)
Vv(sed corr): καὶ om Pt(sed corr) τελεταρχῆς Pn(sed corr) 20 κεφαλαίων
Pt(sed corr)Pn(sed corr) 21 τὰ om FdLc ἐπιστημόνως: v exp Pa ἐπιστημονικῶς
Pt(sed corr)PnPbFb v 22 καὶ θεουργίας καὶ θεοφανείας Pa(-φανίας) Rc θεοφανίας
Pt(sed corr) Fb Vv(sed corr) ἱερολογίας ἱεουργίας om PaRc post ἐνὶ add τε PaRc
24 θεουργίας PaRcPtPnPbVcKa

513 D πάσης μὲν ἱεραρχικῆς δυνάμεως ὀλοκλήρως μεθέξοντος, πασῶν δὲ τῶν
 ἱεραρχικῶν ἱερολογιῶν τε καὶ ἱερουργιῶν τὴν ἀληθῆ καὶ θεοπαράδοτον
 ἐπιστήμην οὐκ ἔλλαμφθησομένου μόνον ἀλλὰ καὶ ἑτέροις ἀναλογίαις
 516 A ἱεραρχικαῖς μεταδώσοντος καὶ τελεσιουργήσοντος ἐν θειοτάταις γνώσεσι 5
 καὶ ἀκροτάταις ἀναγωγαῖς ἱεραρχικῶς ἅπαντα τὰ τῆς ὅλης ἱεραρχίας
 τελεστικώτατα. Τοῖς δὲ ἱερεῦσι τοῖν δυοῖν ποδοῖν ἢ κλίσις ἔκκριτόν ἐστι
 παρὰ τὴν λειτουργικὴν διακόσμησιν ὡς τὸν ἕνα κλινοῦσης ἐκείνης καὶ
 τούτῳ τῷ ἱεραρχικῷ σχήματι τελειομένης. <8> Ἡ μὲν οὖν κλίσις ἐμφαίνει
 τὴν ὑποκειμένην προσαγωγὴν τοῦ προσάγοντος ὑποτιθέντος θεῶ τὸ
 ἱερῶς προσαγόμενον. Ἐπειδὴ δὲ ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν αἱ τρεῖς τῶν 10
 ἱεροτελεστῶν διακοσμήσεις διὰ τῶν τριῶν ἀγιοτάτων τελετῶν καὶ δυ-
 νάμεων ἐφεστᾶσι ταῖς τρισὶ τῶν τελουμένων τάξεσι καὶ τὴν ὑπὸ τὰ θεῖα
 516 B ζυγὰ σωστικὴν αὐτῶν ἱερουργοῦσι προσαγωγὴν, εἰκότως ἢ λειτουργικὴ
 τάξις ὡς μόνον καθαρτικὴ τὴν μίαν ἱερουργεῖ τῶν καθαιρομένων προσ-
 αγωγὴν ὑπὸ τὸ θεῖον αὐτὴν ὑποτιθεῖσα θυσιαστήριον ὡς ἐν αὐτῷ τῶν 15
 καθαιρομένων νοῶν ὑπερκοσμίως ἱερουμένων, οἱ δὲ ἱερεῖς ἄμφω τῷ πόδε
 κλίνουσι ὡς τῶν ὑπ' αὐτῶν ἱερῶς προσαγομένων οὐ μόνον κεκαθαρμένων,
 ἀλλὰ καὶ ταῖς φανοτάταις αὐτῶν ἱερουργίαις ἀναγωγικῶς ἀποκεκαθαρ-
 μένης ζωῆς εἰς θεωρητικὴν ἕξιν καὶ δύναμιν ἱερουργικῶς ἀποτελεσθέντων,
 ὁ δὲ ἱεράρχης ἄμφω τῷ πόδε κλίνων ἐπὶ κεφαλῆς ἔχει τὰ θεοπαράδοτα 20
 516 C ἱερῶν ἀνάλογον αὐτοῖς ἐπιστήμην ἱεραρχικῶς ἄγων καὶ δι' αὐτῆς ἀπο-
 τελειῶν τοὺς προσαγομένους εἰς τὴν κατ' αὐτοὺς ὀλοκλήρον ἀφιέρωσιν.

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

1 μὲν om Fd 2 ἱερολόγων Pa(sed puncto supra γ posito corrigendum signific) λογιῶν
 Rc τε καὶ ἱερουργιῶν om Rc Vv 3 ἐλλαμφθησομένου PaRc ἐλλαμφθησομένους Fb
 ἀναλογικαῖς Pa(sed puncto corrigendum signific) Rc 4/5 ἱεραρχικαῖς – ἀναγωγαῖς om
 Pn 4 ἱεραρχικαῖς: -αῖς puncto supra posito corrigendum signific Pa ἱεραρχικῶς Rc
 τελεσιουργήσαντος RcVv 6 δυοῖν om Pn ἐκκριτόν·Pa ἔκκριτός VcKa ἔγκριτόν Pt
 ἐκριτόν Fb ἐστὶν PaPn (sed v eras) FbVv 7 τὸν: τὸ Vv 9 προσάγοντος Pt
 ἐπιτιθέντος PaRc 10 ἐπεὶ δὲ PaRcPtPn 11 ἀγιοτάτων Rc 12 ἐφεστᾶσει Pa
 ἐπιστάσι Rc 13 ἐνεργοῦσιν Vv 13/14 εἰκότως – προσαγωγὴν om Pt(sed add in
 mg) 14 τάξις – καθαρτικὴ om Pa καθαιρομένων Pa (sed v exp) 15 ὑπὸ –
 αὐτὴν om Pa sed suppl in mg 16 ἱερουγομένων PtPnVcKa 18 φανοτάταις PtLc
 ἱερουργείας Pa 19 ἱερουργῶς PaRc 21 τοὺς ὑπὸ: τοῦ θεοῦ Pa τοῦ θεοῦ τοὺς ὑπὸ
 Rc ἐκκαθαρμένης Pa(sed η exp) ἐκκαθαίρομένος PtPn 22 post πεφωτισμένους add
 καὶ Fb 23 ἱερὸν Fd ἀναλόγως Pa(sed puncto supra ως posito corrigendum signific)
 PbFbVcKa v ἀποτελεῶν PbFb Lc (sed add -ει- in mg) 24 αὐτοῦ Vv

〈VI.〉

〈1〉 Αὐται μὲν αἱ ἱερατικάι τάξεις τε καὶ ἀποκληρώσεις δυνάμεις τε αὐτῶν καὶ ἐνεργεῖαι καὶ τελειώσεις. Τὴν δὲ ὑπ' αὐτάς τριάδα τῶν τελουμένων τάξεων ἐξῆς ἀφηγητέον. 529 D

Λέγωμεν τοίνυν, ὅτι καθαιρόμεναι μὲν εἰσι τάξεις αἱ τῶν ἱεουργιῶν καὶ τελετουργιῶν ἀποδιαστελλόμεναι πληθύες, ὧν ἤδη μνήμην ἐποίησάμεθα, τῆς μὲν ὡς ἔτι πρὸς τῶν λειτουργῶν τοῖς μαιευτικοῖς λογίοις πρὸς ζωτικὴν ἀπότεξιν μορφομένης τε καὶ διαπλαττομένης, τῆς δὲ ὡς ἔτι πρὸς τὴν ἱεράν ἥς ἀπέστη ζωῆς, ἀνακικλησκομένης τῇ τῶν ἀγαθῶν λογίων ἐπιστρεπτικῇ διδασκαλίᾳ, τῆς δὲ ὡς ἔτι πρὸς τῶν ἐναντιῶν πτοιῶν ἀνάνδρως ἐκδειματομένης καὶ πρὸς τῶν δυναμοποιῶν λογίων ἐπιρρωννυμένης, τῆς δὲ ὡς ἔτι πρὸς τὰς ἱεράς ἐνεργείας ἐκ τῶν χειρόνων μεταγομένης, τῆς δὲ ὡς μεταχθείσης μὲν οὐπω δὲ τὸ πανάγνωσ ἀνεπίστροφον ἐν θειοτέραις ἔξεισι καὶ ἀσαλεύτοις ἐσχηκίας. Αὐται γάρ εἰσιν αἱ καθαιρόμεναι τάξεις ὑπὸ τῆς λειτουργικῆς μαιεύσεως καὶ καθαρτικῆς δυνάμεως. Ταύτας οἱ λειτουργοὶ ταῖς ἱεραῖς αὐτῶν δυνάμεσι τελεσιουργοῦσι πρὸς τὸ τελέως ἐκκαθαρθείσας αὐτάς εἰς τὴν φωτιστικὴν τῶν φανωτάτων ἱεουργιῶν θεωρίαν τε καὶ κοινωνίαν μεταχθῆναι. 532 A

〈2〉 Μέση δὲ τάξις ἐστὶν ἡ θεωρητικὴ καὶ τινων ἱερῶν ἀναλόγως ἐν καθαρότητι πάσῃ κοινωνός, ἡ τοῖς ἱερεῦσιν εἰς τὸ φωτίζειν αὐτὴν ἀπονεμηθεῖσα. Καὶ γὰρ ἐστὶν ὡς οἶμαι δῆλον, ὡς ἡ καθαρθεῖσα πάσης ἀνιέρου κηλίδος καὶ πάναγνον ἐσχηκίᾳ τὴν τοῦ οἴκειου νοδὸς ἀκίνητον ἴδρυσιν ἐπὶ τὴν θεωρητικὴν ἔξιν καὶ δύναμιν ἱεουργικῶς μετὰγεται καὶ κοινωνεῖ 532 B

4 sqq Cf Jamb myst V 18   5 Cf EH 80,12 sqq; 84,24 sqq

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

capiti praecm κεφάλαιον Ὡ περι τῶν τελουμένων τάξεων PaRcPtPn PbFdLc v, solum κεφάλαιον Ὡ superscr Vv, in mg adscr Vc 1 τε om Lc(sed adscr in mg)Vv 4 λέγωμεν PaRcPtFd v ἱεουργιῶν Pa ἱεουργικῶν PbFb 5 post και add τῶν Rc τελετουργιῶν: λειτουργείων Pa ἱεουργῶν Rc (sed corr) τελεσιουργῶν Fd Lc in mg ut v l adscr πληθύαις Fb 6 πρὸς iterav Pt (sed exp) λόγοις Fd Lc(corr e λογίοις) 7 ἀπόδειξιν Pa μορφομένοις Pb 8 ἔτι: ὅτι Pa ζωὴν corr e ζωῆς Pn ζωὴν Lc(in mg ζωῆς ut v l adnot) τῆ: τῆς Vv (sed -s eras) 9 ἐπιτρεπτικῇ v τῆς: τῆ Rc ἐναντιοποιῶν (o prius corr e -ων) Ka 10 ἐκδειματομένης PtPn(corr in -δειμ-) in utroque -ματου- e corr, Vv(sed corr) 10/11 και — ἐπιρρωννυμένης om PnPb 11 ἐπιρρωννυμένης Fd 12 μεταταχθείσης PbFb e corr ἀναχθείσης Fd δέ: δῆ Pa 13 ἐσχηκίας Fb(e corr) Ka 14 μαιεύσεως om Pn 15 ταύταις VvFdLc(i sscr) τελεσιουργούσης Fb 16 πρὸς: s in rasura 3 litt Pn τὸ: τῶ PaRc PnPb Lc(sed corr) post τὸ add τῶ Pt τελείως RcPtPnPb 17 φανωτάτων Pt Vv(sed corr) Lc ἱεουργιῶν Pa μεταταχθῆναι PaFbLc (in mg ut v l) Pn (m rec τα superscr) 18 ἱερέων PaRc (sed ut dubium signific) 19 πᾶσι Vv(corr m rec) ἀπονεμηθεῖσα Rc 21 κηλίδος FbVcKa 22 ἱεουργῶς Pa

- 532 C τοῖς κατ' αὐτὴν θειοτάτοις συμβόλοις ἐν ταῖς θεωρίαις αὐτῶν καὶ κοινω-
νίαις ἀπάσης ἱερᾶς εὐφροσύνης ἀποπληρουμένη καὶ πρὸς τὸν θεῖον τῆς
ἐπιστήμης αὐτῶν ἔρωτα ταῖς ἀναγωγικαῖς αὐτῶν δυνάμεσιν ἀναλόγως
ἀναπτερουμένη. Ταύτην ἐγὼ φημι τὴν τοῦ ἱεροῦ λαοῦ τάξιν ὡς διὰ
πάσης ἑλληθυϊαν καθάρσεως καὶ τῆς ἱερᾶς τῶν φανοτάτων τελετῶν 5
ἐποψίας καὶ κοινωνίας ὡς θεμιτὸν ἤξιωμένην.
 <3> Ἡ δὲ τῶν τελουμένων ἀπασῶν ὑψηλότερα τάξις ἢ τῶν μοναχῶν
ἐστὶν ἱερά διακόσμησις πᾶσαν μὲν ἀποκεκαθαρμένη καθαρισμὸν ὀλικῆ δυ-
νάμει καὶ παντελεῖ τῶν οἰκείων ἐνεργειῶν ἀγνότητι, πάσης δὲ ὅσης
532 D θεμιτὸν αὐτῇ θεωρεῖν ἱεουργίας ἐν νοερᾷ θεωρίᾳ καὶ κοινωνίᾳ γεγεννημένη 10
καὶ ταῖς τῶν ἱεραρχῶν τελειωτικαῖς δυνάμεσιν ἐγχειριζομένη καὶ ταῖς
ἐνθέοις αὐτῶν ἐλλάμψεσι καὶ ἱεραρχικαῖς παραδόσεσιν ἐκδιδασκομένη τὰς
ἐποπτευθείσας τῶν κατ' αὐτὴν ἱερῶν τελετῶν ἱεουργίας καὶ πρὸς τῆς
ἱερᾶς αὐτῶν ἐπιστήμης ἀναλόγως εἰς τελεωτάτην ἀναγομένη τελείωσιν.
 Ἔνθεν οἱ θεοὶ καθηγεμόνες ἡμῶν ἐπωνυμιῶν αὐτοὺς ἱερῶν ἤξιωσαν οἱ 15
533 A μὲν θεραπευτάς, οἱ δὲ μοναχοὺς ὀνομάσαντες ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καθαρᾶς 20
ὑπηρεσίας καὶ θεραπειᾶς καὶ τῆς ἀμερίστου καὶ ἐνιαίας ζωῆς ὡς ἐνοποι-
ούσης αὐτοὺς ἐν ταῖς τῶν διαιρετῶν ἱεραῖς συμπτύξεσιν εἰς θεοειδῆ μονάδα
καὶ φιλόθεον τελείωσιν. Διὸ καὶ τελεστικὴν αὐτοῖς ἐδώρησατο χάριν ἢ
ἱερά θεσμοθεσία καὶ τινος αὐτοὺς ἤξιωσεν ἀφιερωτικῆς ἐπικλήσεως οὐχ
ἱεραρχικῆς (ἐκείνη γὰρ ἐπὶ μόναις γίνεται ταῖς ἱερατικαῖς τάξεσιν), ἀλλ'
ἱεουργικῆς ὑπὸ τῶν ὁσίων ἱερέων τῇ ἱεραρχικῇ τελετουργίᾳ δευτέρως
ἱεουργουμένης.

16 θεραπευτάς: Cf Ph vita contempl 2; Eus h e II 17,3 17 sqq Cf EH 64,5 sq; 66,12 sq;
88,13 sqq; 91,6.14 sq; DN 112,11 – 14; Clem str III 69,3 sq; IV 151,3 sq; Or hom 1,4 in I Reg
(p 6,24 sqq) 18 μονάδα: Cf Plot Enn VI 9,4,33 et 9,11,51 22 δευτέρως: Cf CH
34,1; 43,3

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

1 ταῖς: τε Vv κοινωνίας Pa 2 post καὶ add ὁ Pa τὸν: τὸ Pb 3 ἔρωτα
ταῖς: ἱερωτάταις PaFb ταῖς: ἱερωτάταις Pb om Fd exp Lc ἀναγωγίας Pa ἀνα-
γώγοις Rc αὐτῶν alter om PbFbVvFdLcVcKa 4 τοῦ om PaRc λαοῦ: λόγου
Rc 5 inter κα- et θάρσεως lac 4 litt Pn post φα- lac 2 litt Pn φανοτάτων Lc
6 κοινωνίας Pt(sed coi sscr) post κοι lac 1 litt, post -νω- lac 3 litt Pn θεμιτὸν: θέμις τῶν
Rc(sed corr) θεμητὸν Fb ἤξιωμένη Fb post ἤξιωμένην inser περι μοναχικῆς τάξεως
Lc 8 ἀποκεκαθαρμένη PaRcVv (sed corr v) v 9 ὅση Vv Lc(sed -s superscr)
10 θεωρία: θεωργία PtPnPb γενομένη PtPnPb 11 ταῖς prius om Pa 13 τῶν:
τῶ Pa τῆς om Vv 14 ἱερᾶς om Rc τελειοτάτην Fd v τελειωτάτην PaRc
ἀναγωγμένη Fb 16 ὀνομάζοντες Pa(ὠν-) Rc Pt(sed corr)Pn v 17 καὶ θεραπειᾶς om
Pn ὡς om PtPnLc 18 συμπτύξει Pt 19 ἢ om Pt Pn(sed corr ead m ut vid)
20 ἱεροθεσμία Lc(θεσμοθεσία in mg) αὐτοῖς Vv ἀφιερωτικῆς VvFdLc οὐκ Pa
21 ἱερατικῆς Pn(corr ead m ut vid) ἱεραρχικῆς Lc(sed pch exp) 22 ἱεουργικῆς: ης corr
e -καῖς Lc ὁσίων: θείων PtPnPb ἱερατικῆ Lc (pch adscr in mg) 23 ἱεουργου-
μένη Lc (corr in mg)

Μυστήριον μοναχικῆς τελειώσεως.

Ὁ μὲν ἱερεὺς ἔσθηκεν ἐπίπροσθεν τοῦ θεοῦ θυσιαστηρίου τὴν μονα-
 χικὴν ἐπίκλησιν ἱερολογῶν. Ὁ δὲ τελούμενος ὀπίσω τοῦ ἱερέως ἔσθηκεν
 οὐκ ἄμφω τῷ πόδε κλίνων οὐχ ἓνα τοῖν ποδοῖν οὐκ ἐπὶ κεφαλῆς ἔχων 533 B
 5 τὰ θεοπαράδοτα λόγια, μόνον δὲ τῷ ἱερεῖ παρεστῶς ἱερολογοῦντι τὴν
 ἐπ' αὐτῷ μυστικὴν ἐπίκλησιν. Τελέσας δὲ αὐτὴν ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸν τελού-
 μενον ἔλθων ἐπερωτᾷ πρῶτον αὐτόν, εἰ πάσαις ἀποτάσσεται ταῖς διαι-
 ρεταῖς οὐ μόνον ζωαῖς ἀλλὰ καὶ φαντασίαις. Εἶτα τὴν τελειωτάτην αὐτῷ
 10 ζωὴν ὑφηγεῖται μαρτυρούμενος, ὅτι χρῆ τῆς μέσης αὐτόν ὑπερανεστηκέ-
 ναι. Ταῦτα δὲ πάντα τοῦ τελουμένου προσεχῶς ὁμολογήσαντος τῷ
 σταυροειδεῖ τύπῳ σφραγισάμενος αὐτόν ὁ ἱερεὺς ἀποκείρει τὴν τριστὴν
 τῆς θείας μακαριότητος ἐπιβοήσας ὑπόστασιν καὶ τὴν ἐσθῆτα πᾶσαν
 ἀπαμφίσεας ἑτέραν ἀμφιέννυσι καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἱερῶν ἀνδρῶν, ὅσοι
 15 πάρεσι, ἀσπασάμενος αὐτόν κοινωνῶν ἀποτελεῖ τῶν θεαρχικῶν μυστη- 533 C
 ρίων.

Θεωρία.

〈1〉 Τὸ μηδένα τοῖν ποδοῖν κλίνειν μηδ' ἐπὶ κεφαλῆς ἔχειν τὰ θεοπα-
 ράδοτα λόγια, παρεστάναι δὲ τῷ ἱερεῖ τὴν ἐπίκλησιν ἱερολογοῦντι δηλοῖ
 τὴν μοναχικὴν τάξιν οὐκ εἶναι προσαγωγικὴν ἑτέρων, ἀλλ' ἐφ' ἑαυτῆς
 20 ἐστῶσαν ἐν μοναδικῇ καὶ ἱερᾷ στάσει ταῖς ἱερατικαῖς ἐπομένῃν τάξεσι καὶ
 πρὸς αὐτῶν ὡς ὀπαδὸν ἐπὶ τὴν θεῖαν τῶν κατ' αὐτὴν ἱερῶν ἐπιστήμη
 εὐπειθῶς ἀναγομένην.

〈2〉 Ἡ δὲ τῶν μριστῶν οὐ μόνον ζωῶν ἀλλὰ μὴν καὶ φαντασιῶν 533 D
 ἀποταγή τὴν τελειωτάτην ἐμφαίνει τῶν μοναχῶν φιλοσοφίαν ἐν ἐπιστήμῃ
 25 τῶν ἐνοποιῶν ἐντολῶν ἐνεργουμένην. Ἔστι γὰρ ὡς ἔφην οὐ τῆς μέσης
 τῶν τελουμένων τάξεως, ἀλλὰ τῆς πασῶν ὑψηλοτέρας. Διὸ καὶ πολλὰ

19 Cf C Chalcan 4 (VII 374 Mansi); monachi clericorum thunere non funguntur 21
 ὀπαδόν: Cf EH 86,10

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

1 μοναχικῆς: ἱεραρχικῆς Fd 2 ἐπίπροσθε PtPnPbFbLc μοναχικὴν om Pt (add in
 mg) 4 τοῖν in τοῖς corr Ka 7 αὐτὸ Pa πάσαις: πρῶτον Pa 8 τελειωτάτην
 PaRcPtPnPb τελειωτάτην v αὐτῶν Pt (sed -v eras) 9 μαρτυρούμενος FbLc v
 μαρτυρώμενος Pt(sed corr)Vv(sed corr) ὑπερανεστηκεν Fb 11 σταυροειδῆ Fd
 13 ἀμφιέννυσι: v in rasura Pn ἱερῶν: ἱερέων Pa om Pb (sed sscr) 14 πάρεσιν Ka
 θεαρχικῶν: -α- in rasura 2-3 litt Pa θείων Pb 17 μηδὲ PaRcPtPnPbVv Lc(sed e exp)
 18 ἐπίκλησιν Fb 19 ἑαυτῆς: ἑαυτὴν Pa -v add in mg ut v l Lc 20 καταστάσει
 Lc(sed κατα exp) 21 αὐτόν RcPtPbFd ὀπαδῶν Vv Pn(corr ex ὀπαδον) 24
 ἀποταγήν Vv(sed v del) τελειωτάτην PaRc τελειωτάτην Pn(sed corr)Vv e corr ἐμ-
 φαίνει post μοναχῶν coll Fd 25 ἐντολήν Pa 26 τάξεων PaPt(sed corr) Lc(sed corr)
 τῆς om Vc(sed superscr)

τῶν πρὸς τῆς μέσης τάξεως ἀκατακρίτως ἐνεργουμένων ἀπειρήται τρόπον παντὶ τοῖς ἐνιαίοις μοναχοῖς ὡς πρὸς τὸ ἐν αὐτῶν ὀφειλόντων ἐνοποιεῖσθαι καὶ πρὸς ἱεράν μονάδα συνάγεσθαι καὶ πρὸς τὴν ἱερατικὴν ὡς θεμιτὸν ἀπομορφοῦσθαι ζωὴν, ὡς τὸ συγγενὲς αὐτῆς ἔχουσιν ἐν πολλοῖς καὶ μᾶλλον αὐτῇ παρὰ τὰς λοιπὰς τῶν τελουμένων τάξεις πλησιάζουσιν. 5

536 A <3> Ἡ δὲ τοῦ σταυροειδοῦς τύπου σφραγίς, ὡς ἤδη παρ' ἡμῶν εἴρηται, δηλοῖ τὴν πασῶν ὁμοῦ τῶν σαρκικῶν ὀρέξεων ἀνενεργήσαν. Ἡ δὲ τῶν τριχῶν ἀπόκαρσις ἐμφαίνει τὴν καθαρὰν καὶ ἀσχημάτιστον ζωὴν οὐκ ἐπιπλάστοις σχήμασι τὸ κατὰ νοῦν δυσειδὲς ἐπιθετικῶς καλλωπίζουσαν, ἀλλ' αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς οὐκ ἀνθρωπικοῖς κάλλεσιν ἀλλ' ἐνιαίοις καὶ μονα- 10 χικοῖς εἰς τὸ θεοειδέστατον ἀναγομένην.

536 B <4> Ἡ δὲ τῆς προτέρας ἐσθῆτος ἀποβολὴ καὶ τῆς ἐτέρας λῆψις τὴν ἀπὸ μέσης ἱερᾶς ζωῆς ἐπὶ τὴν τελεωτέραν μετάταξιν ἐμφαίνει, καθάπερ ἐπὶ τῆς ἱερᾶς θεογενεσίας ἢ τῆς ἐσθῆτος ἄμειψις ἐδήλου τὴν ἀπὸ καθαιρουμένης ζωῆς εἰς θεωρητικὴν καὶ φωτιστικὴν ἔξιν ἀναγωγὴν. Εἰ δὲ καὶ 15 νῦν ὁ ἱερεὺς τε καὶ πάντες ὅσοι πάρεσιν ἱεροὶ τὸν τετελεσμένον ἀσπάζονται, τὴν ἱεράν τῶν θεοειδῶν ἐννόησον κοινωνίαν ἀγαπητικῶς ἐν εὐφροσύνῃ θεῖα συνηδομένων ἀλλήλοις.

<5> Ἐν τέλει δὲ πάντων ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν θεαρχικὴν κοινωνίαν καλεῖ τὸν τετελεσμένον ἐμφαινῶν ἱερώς, ὡς ὁ τελεσθεὶς εἴπερ ἀληθῶς ἐπὶ τὴν 20 μοναχικὴν ἀφίκετο καὶ ἐνιαίαν ἀγωγὴν, οὐ θεωρητικὸς μόνον ἔσται τῶν κατ' αὐτὸν ἱερῶν οὐδὲ κατὰ μέσην τάξιν ἐπὶ τὴν κοινωνίαν ἤξει· τῶν ἱερωτάτων συμβόλων, ἀλλὰ μετὰ θείας τῶν ὑπ' αὐτοῦ μετεχομένων ἱερῶν γνώσεως ἐτέρῳ τρόπῳ παρὰ τὸν ἱερὸν λαὸν ἐπὶ τὴν μετᾶληψιν ἤξει τῆς θεαρχικῆς κοινωνίας. Διὸ καὶ ταῖς ἱερατικαῖς τάξεσιν ἐν ταῖς ἱεροτελεστι- 25

6 sqq Cf EH 111,21 sqq 14 sq Cf EH 76,12 sqq; 78,11 sqq 15 sq Cf EH 113,12 sqq

PaRc PtPnPbFb Vv Fd Lc VcKa v

1 τῶν om Fb πρὸς τῆς: -ς τ- in rasura Pn μέσης: -ς in rasura Pn 2 παντί: τινὶ Pa ὡς ex ὦ corr Pn πρὸς: -ς in rasura ut vid Pn ἐν Pt αὐτῷ Pa Pt(sed corr) ὀφείλον Pt(sed corr) 4 ὡς τὸ: -ς τ- e corr Pn ἔχουσιν (scil τοῖς μοναχοῖς) scripsi: ἔχουσαν codd v 5 τάξεις post λοιπὰς coll Pb πλησιάζουσιν scripsi: πλησιάζουσαν codd v 6 δὲ τοῦ: -ε τ- in rasura Pn σταυροειδοῦς τύπου: -ς τ- in rasura Pn 7 ὀρέων Fb(sed superscr -ξε-) 8 καὶ: κυρίου Pa 9 λυσιδὲς Pa λυσοειδὲς Rc καλλοπίζουσαν Fd καλλοπίζουσιν Vv (sed o prius in ω corr) μοναχικοῖς RcPt(-ικ- e corr) PnPbVv(sed corr) μοναχοῖς Pa FbVv(e corr)FdLc(corr ex -i κοῖς)VcKa v 11 εἰς - ἀναγομένην om Vv 12 τὴν: τῆς Pa 13 τελειωτέραν Fb τελειωτέραν v 14 τὴν: τῆς FbVv τὴν τῆς Pb 14/15 ἀποκαθαίρουμένην ζωὴν PaRc 18 συνηδομένην Pa 21 μοναδικὴν Pa ἀφίκετο PbFb v ἐναγωγὴν Pa ἀναγωγὴν RcPb(corr ex ἀγωγ-) FbFdLc v ἔσται om Pb 22 αὐτῶν PtVvLc αὐτὴν Fd τὴν om Lc(sed adscr in mg) ἤξει Pn

καὶς αὐτῶν ἁγιαστείαις ἐν τέλει τῶν ἱερωτάτων αὐτῶν ἀφιερώσεων ἡ
τῆς ἁγιωτάτης εὐχαριστίας κοινωνία μεταδίδεται πρὸς τοῦ τελέσαντος
αὐτὰς ἱεράρχου οὐ μόνον, ὅτι τῶν θεαρχικῶν μυστηρίων ἡ μετάληψις
ἐκάστης ἱεραρχικῆς μεθέξεώς ἐστι τὸ κεφάλαιον, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτῆς τῆς
5 κοινωνικῆς καὶ θειοτάτης δωρεᾶς ἀναλόγως αὐταῖς καθ' ἐκάστην αἱ ἱεραὶ
πᾶσαι τάξεις μετέχουσι πρὸς τὴν οἰκείαν αὐτῶν τῆς θεώσεως ἀναγωγὴν
καὶ τελείωσιν.

Συνῆκται τοίνυν ἡμῖν, ὡς αἱ μὲν ἁγίαί τελεταὶ κάθαρσις εἰσι καὶ φωτισ- 536 D
μὸς καὶ τελείωσις, οἱ δὲ λειτουργοὶ καθαρτικὴ τάξις, οἱ δὲ ἱερεῖς φωτιστικῆ,
10 τελεστικὴ δὲ οἱ θεοειδεῖς ἱεράρχαι, καθαιρομένη δὲ τάξις ἡ τῆς ἱεραῶς
ἐποφίας καὶ κοινωνίας ἀμέτοχος ὡς ἔτι καθαιρομένη, θεωρητικὴ δὲ τάξις
ὁ ἱερὸς λαός, τετελεσμένη δὲ τάξις ἡ τῶν ἐνιαίων μοναχῶν. Οὕτω γὰρ ἡ
καθ' ἡμᾶς ἱεραρχία ταῖς θεοπαραδότοις τάξεσιν ἱερῶς εὐθετουμένη ταῖς 537 A
οὐρανίαις ἱεραρχίαις ὁμοειδῆς ἐστὶ τοὺς θεομιμήτους αὐτῆς ὡς ἐν ἀνδρασιν
15 ἀποσώζουσα καὶ θεοειδεῖς χαρακτῆρας.

〈6〉 Ἄλλ' ἐρεῖς, ὅτι ταῖς οὐρανίαις ἱεραρχίαις ἐλλείπουσι πάντως αἱ
καθαιρόμεναι τάξεις. Οὐ γὰρ θεμιτὸν οὐδὲ ἀληθές εἰπεῖν, ὡς ἔστι τις
οὐρανία διακόσμησις ἐναγῆς. Ἐγὼ δέ, ὅτι μὲν ἀλώβητοι παντελῶς εἰσι
καὶ τὸ πᾶναγνον ὑπερκοσμίως ἔχουσι, ὁμολογήσοιμι πάντως, εἰ μὴ
20 παντελῶς ἀποπέσοιμι τοῦ ἱερωτάτου νοός. Εἰ γὰρ τις αὐτῶν ὑπὸ κακίας
ἔαλω, τῆς μὲν οὐρανίας καὶ ἀμιγοῦς ἀποπεπτῶκει τῶν θείων νοῶν
ἁρμονίας, εἰς τὴν ἀλαμπῆ δὲ τῶν ἀποστατικῶν πληθύνων ἐφέρετο πτώσιν. 537 B
Ἄλλ' ἔστιν εἰπεῖν ἱερῶς ἐπὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας, ὅτι κάθαρσις ἐστὶ
ταῖς ὑφειμέναις οὐσίαις ἡ παρὰ θεοῦ τῶν τέως ἀγνοουμένων ἔλλαμψις
25 ἐπὶ τελειώτερον αὐτὰς ἐπιστήμην ἄγουσα τῶν θεαρχικῶν γνώσεων καὶ
τῆς ἀγνοίας, ὧν οὕτω τὴν ἐπιστήμην εἶχον, ἀποκαθαίρουσα διὰ τῶν
πρώτων καὶ θειοτέρων οὐσιῶν ἀναγομένης εἰς τὰς ὑπερτέρας τῶν θε-

12sqg Cf CH 8,14sqg 22 Cf EH 91,14sq

PaRc PtPnPbFb Vv Fd (usque ad 1 ἀφιερώσεων) Fa (a1 ἡ) Lc VcKa v

1 ἁγιαστείαις PbVv(e corr)FdVcKa ἁγιαστῖαις Pa(corr ex ἁγιαστ-) RcPn(corr e -στείαις)
Lc(corr ex ἁγιαστ-) τῷ Lc (sed -v superscr) ἀφιερέσεων Pa 2 εὐχαριστείας
PaPn(sed corr) 4 ἐκάστης: τῆς VvLc(sed in mg adscr ἐκάστης) ἱεραρχικῆς: θεα-
ρχικῆς Lc(sed in mg adscr ἱεραρχικῆς) καὶ om Lc 5 κοινωνίας Pa δωρεᾶς Fb
6 θέσεως PaRcPn 8 post μὲν iteran αἱ Fb καθάρσεις PtPnPbFa εἰσι om Rc
9 δέ: μὲν Vv 10 θεοειδεῖς Fb 11 μέτοχος Pa δέ: τε Pa 12 οὕτως Pa
14 ὁμοειδεῖς Pn(sed corr)Fa ἐστὶ: ἔτι Fa τοῦ θεομιμήτου Pa(sed corr in τοὺς)
15 ἀνασώζουσα Pn 16 ἱεραρχεῖαις Pa 17 ἔστιν τις FbVv τι τις Pa(corr in ἔτι τις)
ἔστιν (τις omisso)Lc(sed corr in mg) 18 ἐν ἁγίς Rc 19 τὸ corr e τοῦ Pb ὁμο-
λογήσοιμε Pa εἰ μὴ: εἰμι Pt 21 νόων FaLc 22 ἀλαμπῆ Pt 23 ἐστὶ: ἐπὶ Pa
24 τέως: τελέως RcPtPnFaLc(sed -el- exp) 25 τελειώτερον v ἄγουσα ἐπιστήμην
coll Pb 26 εἶχεν Pb post εἶχον add οἶον PaPbFb 27 ὑπερτάτας PbFbLc(sed
corr)Vc Ka θεοπτικῶν Pt(sed κ eras)PnPb

οπτικῶν καὶ φανοτέρας μαρμαρυγᾶς. Οὕτω καὶ φωτιζόμενοι τάξεις εἰσὶ
καὶ τελούμενοι καὶ καθαρτικαὶ καὶ φωτιστικαὶ καὶ τελεστικαὶ κατὰ τὴν
οὐρανίαν ἱεραρχίαν ὡς τῶν ὑπερτάτων καὶ θειοτέρων οὐσιῶν τὰς ὑφει-
537 C. μένας ἱεράς καὶ οὐρανίας διακοσμήσεις ἀγνοίας μὲν ἀπάσης ἀποκαθαι- 5
ρουσῶν ἐν τάξεσι καὶ ἀναλογίαις τῶν οὐρανίων ἱεραρχιῶν, πληρουσῶν
δὲ αὐτὰς τῶν θειοτάτων ἐλλάμψεων καὶ τελειουσῶν ἐν τῇ παναγεστάτῃ
τῶν θεαρχικῶν νοήσεων ἐπιστήμη.

Καὶ γὰρ ἤδη πρὸς ἡμῶν εἴρηται καὶ τοῖς λογιῶσι θειωδῶς διηγόρευται
τὸ μὴ ταύτας εἶναι πάσας τὰς οὐρανίας διακοσμήσεις ἐν πάσαις ταῖς
ἱεραῖς τῶν θεοπτικῶν ἐλλάμψεων ἐπιστήμαις, ἀλλ' ἐκ θεοῦ μὲν ἀμέσως 10
τὰς πρώτας, δι' ἐκείνων δὲ πάλιν ἐκ θεοῦ τὰς ὑφειμένας ἀναλόγως αὐταῖς
ἐλλάμπεσθαι τὰς φανοτάτας τῆς θεαρχικῆς ἀκτίνος αὐγᾶς.

<VII.>

552 D <1> Τοῦτων δὲ διωρισμένων ἀναγκαῖον εἶπεῖν ὡς οἶμαι καὶ τὰ πρὸς
ἡμῶν ἱερώς ἐπὶ τῶν κεκοιμημένων τελούμενα. Καὶ γὰρ οὐδὲ τοῦτο κοινόν
ἔστι τοῖς ἱεροῖς τε καὶ ἀνιέροις, ἀλλ' ὡσπερ ἄλλοιον εἶδος ἔστι τῆς 15
553 A ἑκατέρων ζωῆς, οὕτω καὶ πρὸς θάνατον ἰόντες οἱ μὲν ἱεράν ἐσχηκότες
ζωῆν εἰς τὰ ἀληθεῖς ἐπαγγελίας τῆς θεαρχίας ἀποσκοποῦντες ὡς τὴν
ἀλήθειαν αὐτῶν ἐν τῇ κατ' αὐτὴν ἀναστάσει θεαμένοι μετὰ βεβαίας καὶ
ἀληθοῦς ἐλπίδος ἐν εὐφροσύνῃ θείᾳ πρὸς τὸ τοῦ θανάτου πέρας ἴσασιν ὡς
ἐπὶ τέλος ἱερῶν ἀγώνων ἐν παντελεῖ καὶ ἀτελευτήτῳ ζωῇ καὶ σωτηρίᾳ 20
τὰ κατ' αὐτοὺς ἔσσεσθαι πάντως εἰδότες διὰ τῆς ἐσομένης αὐτῶν ὀλικῆς
ἀναστάσεως. Αἱ μὲν γὰρ ἱεραὶ ψυχαὶ πρὸς τὴν ἐπὶ τὰ χεῖρω κατὰ τὸν
τῆδε βίον δυνάμενοι καταπίπτειν τροπὴν ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ τὴν ἐπὶ

8 Cf CH 30,1 sqq; 40,1 sqq sim

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 φανοτέρας PtLc οὕτω, i e ὡς ταῖς οὐρανίαις ἱεραρχίαις οὐκ ἐλλείπουνσι αἱ καθα-
ρόμενοι τάξεις (cf 119,16 sq) 2 καὶ τελεστικαὶ om Vv Pn 3 καὶ θειοτέρων om Pb(sed
postea sscr) 4 μὲν ἀπάσης: μετὰ πάσης Pa καθαιρουσῶν Vv ἀποκαθαίρουσιν Pa
6 θείων Rc ἐλλάμψεως Pa καὶ τελειουσῶν om Lc(sed add in mg) τελειώσεων
PtPn 8 inter εἰρ- et -ηται 2 litt eras Pa θειωδῶς FaFbVv θεοειδῶς VcKa 11
ante δὲ add ἡ Pa(sed postea del) Rc(sed del) 12 ταῖς φανοτάταις Pb φανοτάτας
Pt(sed corr)VvLc ἀκτίνας Pa capiti praem κεφάλαιον Z̄ περὶ τῶν ἐπὶ τοῖς κεκοιμη-
μένοις τελουμένων PaRcPtPnPbFa(sed κεφ. ζ̄ postpos)LcVcKa(sed ἐν τοῖς) v μυστήριον ἐπὶ
τῶν ἱερώς κεκοιμημένων Vv 13 διορισμένων Vv (sed corr) 17 ἐπαγγελίας PaPt
18 αὐτὴν Lc(sed corr) καθ' αὐτὴν v κατ'αὐτὸν Pa κατ' αὐτῶν VvLc(sed corr) 19
post ἀληθοῦς add τῆς v ἴσασιν Pa 19/20 ὡς - παντελεῖ om Rc 21 ἔσθαι Pa
23 δυναμένη PaRc post τροπὴν add μὴ ἔλθοῦσαι RcPb VcKa μὴ ἔλθοῦση Pa

τὸ ἄτρεπτον ἔξουσι θεοειδεστάτην μετάταξιν. Τὰ δὲ καθαρὰ τῶν ἱερῶν
 ψυχῶν ὁμόζυγα καὶ ὁμοπόρευτα σώματα συναπογραφέντα καὶ συν-
 αθλήσαντα κατὰ τοὺς θείους αὐτῶν ἰδρωῆτας ἐν τῇ τῶν ψυχῶν ἀτρέπτω
 κατὰ τὴν θείαν ζωὴν ἰδρῦσει συναπολήψεται τὴν οἰκείαν ἀνάστασιν. 533 B
 5 Ἐνωθέντα γὰρ αἰς ἡνωτο κατὰ τὸν τῆδε βίον ἱεραῖς ψυχαῖς, ὡς μέλη
 Χριστοῦ γεγονότα τὴν θεοειδῆ καὶ ἄφθαρτον ἀθάνατόν τε καὶ μακαρίαν
 ἀπολήψεται λῆξιν. Ἐν τούτοις μὲν οὖν ἡ τῶν ἱερῶν ἐστὶ κοίμησις ἐν
 εὐφροσύνῃ καὶ ἀσαλεύτοις ἐλπῖσιν εἰς τὸ τῶν θείων ἀγώνων ἀφικνουμένη
 πέρας.
 10 <2> Τῶν δὲ ἀνιέρων οἱ μὲν εἰς ἀνυπαρξίαν ἀλόγως οἴονται χωρεῖν, οἱ
 δὲ τὴν σωματικὴν εἰσάπαξ ἀπορρήγνυσθαι τῶν οἰκείων ψυχῶν συζυγίαν
 ὡς ἀνάρμοστον αὐταῖς ἐν θεοειδεῖ ζωῇ καὶ μακαρίαις λήξεσιν οὐκ ἐννοή- 533 C
 σαντες οὐδὲ ἰκανῶς ἐν ἐπιστήμῃ θείᾳ μνηθέντες ἀρχθεῖσαν ἤδη τὴν καθ'
 ἡμᾶς ἐν Χριστῷ θεοειδεστάτην ζωὴν. Ἄλλοι δὲ σωματῶν ἄλλων ἀπο-
 νέμουσι ταῖς ψυχαῖς συζυγίας ἀδικοῦντες τὸ ἐπ' αὐτοῖς ὡς οἶμαι τὰ
 15 συμπονήσαντα ταῖς θείαις ψυχαῖς καὶ τῶν ἱερῶν ἀντιδόσεων οὐκ εὐαγῶς
 ἀποστεροῦντες τὰ πρὸς τὸ πέρας ἐλθόντα τῶν θειοτάτων δρόμων. Ἄλλοι
 δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπὶ προσύλους ἐννοίας ἀποκλιθέντες εἰρήκασιν ὁμοειδῆ
 τοῦ τῆδε βίου τὴν τοῖς ὁσίοις ἐπηγγελμένην ἀγιωτάτην καὶ μακαριστὴν
 20 λῆξιν καὶ τροφὰς οἰκείας ἀλλοιωτῶ βίῳ τοῖς ἰσαγγέλοις ἀθεμίτως ἀπέρ-
 ρισαν. Ἄλλ' οὐκ ἀποπεσεῖται τίς ποτε τῶν ἱερωτάτων ἀνδρῶν εἰς τὰς
 τοιάσδε πλανήσεις, ἀλλ' ὅλους αὐτοὺς ἀπολήψεσθαι τὴν Χριστοειδῆ 533 D
 λῆξιν εἰδότες, ὅταν ἐπὶ τὸ πέρας ἔλθωσι τοῦ τῆδε βίου, τὴν εἰς ἀφθαρσίαν
 αὐτῶν ὁδὸν ὡς ἐγγυτέραν ἤδη γεγεννημένην ἐμφανεστερον ὀρῶσι καὶ τὰς

1 sqq Cf Rm 8,11; I Cor 15,44; Cyr H catech 18,19 5 sq Cf I Cor 6,15 10 Cf Sap
 2,2; Epicur ep ad Menoec 125; Sent II; Cyr H catech 18,2.12 10 sq Cf Pl Phd 64 c
 14 Cf II Cor 4,10sq 14 sqq Cf Pl R 617d sqq; id Phdr 248 c sqq 17 δρόμων: Cf II
 Tim 4,7 17 sqq Cf Or princ II 11,2 20 ἰσαγγέλοις: Cf Lc 20,36

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ἔξουσία Pn(sed corr) 2 συναπογράφοντα Pn 4 συναπολείψεται PtPn(sed corr)
 5 οἷς Vv ἡνωτο PaRcPt 6 ἄθαρτον Pt(corr m rec) 7 ἐστὶν Pn(sed v eras)
 11 ἀπορηγνῦσθαι PaRc 12 post αὐταῖς add οὖσαν PaRc ἐν – λήξεσιν: τὴν θεοειδῆ
 ζωὴν καὶ μακαρίαν λῆξιν Pa θεοειδεῖ: -εἰ in rasura Pt θεοειδῆ Vv(sed corr) Ka(sed corr)
 13 ante οὐδὲ rasura 15 fere litt Pb ἐν om Fa 13/14 τῇ ... θεοειδεστάτη ζωῇ (v ter
 eras) Pn 14 ante θεοειδεστάτην add τὴν Lc (sed del) 15 συζυγίας Pt αὐταῖς
 Pb 15/16 τὰ συμπονήσαντα: τὰς ὑπονόησαντας Pa 17 τὰ: τὰς Pa(sed s exp)
 πρὸς: πρὸ Pb(sed corr) τὸ om PbFb 18 ἀποκλήθηντες Pt ἀποκλεισθέντες Lc (in
 mg corr) ὁμοιοδῆ Pa(sed corr) ὁμοιοειδεῖ Pn(sed corr) 19 μακαριωτάτην Fb v
 20 εἰσαγγέλοις PaFb ἀθεμίτοις PaRc(sed corr) ἐπίρριψαν Pt(sed corr)Pn ἐπίρριψαν
 Fa ἀπέρριψαν Fb 21 ἀποπέσειε Pt(corr e ἀποπεσεῖται)Vv FaLcVcKa ἀπόσειταιται
 Fb ποτε: ἀπὸ PaRc 22 ὅλους: εὐθύς PaRc ἀλλ' ὅλους: ἀλλήλους Pn ἀπο-
 λείψεσθαι Pn(sed corr) χρηστοειδῆ PaPtPbFbVvFaLc(sed corr) 23 λέξιν Pa
 εἰδόντες Pt ἔλθουσι PaPt(sed corr)Fa 24 ἐμφανεστεραν Pt

δωρεὰς τῆς θεαρχίας ὑμνοῦσι καὶ θείας ἡδονῆς ἀποπληροῦνται τὴν ἐπὶ
 τὰ χεῖρω τροπὴν οὐκέτι δεδοκότες, ἀλλ' εὖ εἰδότες, ὅτι τὰ κτηθέντα
 καλὰ βεβαίως καὶ αἰώνιως ἔξουσιν. Οἱ δὲ μολυσμῶν ἀνάπλευοι καὶ ἀνιέρων
 κηλίδων, εἴπερ ἱεράς τινος τετυχήκασιν μῆσεως αὐτοὶ δὲ ταύτην ἐκ τοῦ
 556 A οἰκείου νοὸς ὀλεθρίως ἀπορραπίσαντες ἐπὶ τὰς φθοροποιούς ἠύτομόλη- 5
 σαν ἐπιθυμίας, ὅταν ἐπὶ τὸ τέλος ἔρχωνται τῆς ἐνθάδε ζωῆς, οὐκέτι
 ὁμοίως αὐτοῖς εὐκαταφρόνητος φανέεται τῶν λογίων ἢ θεία θεσμοθεσία,
 τὰς ὀλλυμένας δὲ τῶν οἰκείων παθῶν ἡδονὰς ἐτέροις ὀφθαλμοῖς ἐπισκο-
 πήσαντες καὶ τὴν ἱεράν ζωὴν ἧς ἀνοήτως ἐκπεπτώκασιν, μακαρίσαντες
 ἔλεινῶς καὶ ἀβουλήτως ἀποσχίζονται τοῦ τῆδε βίου πρὸς μηδεμίαν 10
 ἱεράν ἐλπίδα χειραγωγούμενοι διὰ τὴν χειρίστην ζωὴν.
 556 B <3> Τούτων δὲ οὐδενὸς γινομένου κατὰ τὰς κοιμήσεις τῶν ἱερῶν
 ἀνδρῶν αὐτὸς μὲν ὁ πρὸς τὸ πέρασ ἐρχόμενος τῶν οἰκείων ἀγώνων
 εὐφροσύνης ἱεράς ἀποπληροῦται καὶ σὺν ἡδονῇ πολλῇ πρὸς τὴν ὁδὸν
 ἐπιβαίνει τῆς ἱεράς παλιγγενεσίας, οἱ δὲ τοῦ κοιμηθέντος οἰκείοι κατὰ τὴν 15
 θεϊαν οἰκειότητα καὶ ὁμοτροπίαν αὐτὸν τε ὅστις ἐστὶ μακαρίζουσι πρὸς
 τὸ νικηφόρον εὐκταίως ἀφικόμενον τέλος καὶ τῷ τῆς νίκης αἰτίῳ χαριστη-
 ρίους ῥῆδᾶς ἀναπέμπουσι προσέτι καὶ αὐτοὺς ἀφίκεσθαι πρὸς τὴν ὁμοίαν
 εὐχόμενοι λῆξιν, λαβόντες δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἱεράρχην ἄγουσιν ὡς ἐπὶ
 στεφάνων ἱερῶν δόσιν. Ὁ δὲ ἀσμένως ὑποδέχεται καὶ τελεῖ τὰ κατὰ 20
 θεσμὸν ἱερὸν ἐπὶ τοῖς ὁσίως κεκοιμημένοις τελούμενα.

Μυστήριον ἐπὶ τῶν ἱερώς κεκοιμημένων.

556 C Συναγαγὼν ὁ θεῖος ἱεράρχης <τὸν> ἱερὸν χορόν, εἰ μὲν ἱερατικῆς
 ἐγεγόνει τάξεως ὁ κεκοιμημένος, ἐπίπροσθεν τοῦ θείου θυσιαστηρίου
 κατακλίνας αὐτὸν ἀπάρχεται τῆς πρὸς θεὸν εὐχῆς καὶ εὐχαριστίας. Εἰ δὲ 25

3 μολυσμῶν: Cf CH 19,9   6 sqq Cf Sap 5,2 sqq   16 ὁμοτροπίαν: Cf EH 81,22 sq
 23 sqq Cf Const App VIII 41

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

2 ῥοπήν Vv οὐκ ἐν τι Pa ἀλλ' εὖ εἰδότες om Pa 4 εἴπερ ἱεράς: εἰ πέρασ Pt(sed
 corr) εἴπερ: οἴπερ Pa τετυχήκασιν Vc 5 ἀπορραπίσαντες Fa 6 ἔρχονται
 PaRcPtPn(sed corr)Vv(sed corr)Fa οὐκέτι: οὐκέθ' FaVcKa ουκετοιμοίως Pa 7 εὐ-
 καταφρόνητος αὐτοῖς coll Lc φανέεται: εἰ in rasura Vv φαίνεται Pn 8 δέ: διὰ Vv
 12 μηδενὸς Lc(corr ead m in mg) 13 μὲν: δὲ Fb τε Lc(μὲν adscr m rec in mg) 16
 αὐτῶν Lc(o sscr man nescio an rec) ὅστις: οἶός VcKa 17 εὐκτώσ PaRc(corr in
 -κτώσ) εὐκτίως Pt(sed corr) εὐκτείως Pn(sed corr) εὐκτέως Fa τῷ: τὸ Fa 19 δὲ
 om Vv 20 στεφάνω Fa(sed corr) δόσιν in δόσει corr ead m Fa 21 ὁσίως Pa
 22 ἐπὶ om Pt τῶν: τῷ Pt 23 συνάγων PaRc μὴν v 24 ἐπίπροσθεν RcVc
 v: -σθε cett θείου om Ka 25 εὐχαριστίας Pa Pn(sed corr)

τοῖς εὐαγέσι μοναχοῖς ἢ τῶ ἱερῶ λαῶ κατετέτακτο, παρὰ τὸ τίμιον
 ἱερατεῖον αὐτὸν κατακλίνει πρὸ τῆς ἱερατικῆς εἰσελεύσεως, εἶτα τελεῖ τὴν
 πρὸς θεὸν εὐχαριστήριον εὐχὴν ὁ ἱεράρχης. Ἐξῆς δὲ οἱ λειτουργοὶ τὰς ἐν
 τοῖς θείοις λογίοις ἐμφορομένας ἀψευδεῖς ἐπαγγελίας περὶ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν
 5 ἀναστάσεως ἀναγνόντες ἱερῶς ἄδουσι τὰς ὁμολόγους καὶ ταυτοδυνάμους
 τῶν ψαλμικῶν λογίων ᾠδάς. Εἶτα τῶν λειτουργῶν ὁ πρῶτος ἀπολύει
 τοὺς κατηγουμένους καὶ ἀνακηρύττει τοὺς ἤδη κεκοιμημένους ἁγίους, μεθ'
 ὧν ἀξιοῖ τὸν ἄρτι τελειωθέντα τῆς ὁμοταγοῦς ἀναρρήσεως καὶ προτρέ- 556 D
 πεται πάντας αἰτῆσαι τὴν ἐν Χριστῶ μακαρίαν τελείωσιν. Εἶτα προσ-
 10 ελθῶν ὁ θεὸς ἱεράρχης εὐχὴν ἱερωτάτην ἐπ' αὐτῶ ποιεῖται καὶ μετὰ τὴν
 εὐχὴν αὐτὸς τε ὁ ἱεράρχης ἀσπάζεται τὸν κεκοιμημένον καὶ μετ' αὐτὸν
 οἱ παρόντες ἅπαντες. Ἀσπασαμένων δὲ πάντων ἐπιχέει τῶ κεκοιμημένῳ
 τὸ ἔλαιον ὁ ἱεράρχης καὶ τὴν ὑπὲρ πάντων εὐχὴν ἱερὰν ποιησάμενος
 ἀποτίθησιν ἐν οἴκῳ τιμίῳ τὸ σῶμα μεθ' ἐτέρων ὁμοταγῶν ἱερῶν
 15 σωματῶν.

Θεωρία.

<1> Ταῦτα μὲν εἶπερ ἴδοιεν ἢ ἀκούσαιεν οἱ ἀνιέροι πρὸς ἡμῶν τελοῦ-
 μενα, πλατὺ γελάσουσιν ὡς οἶμαι καὶ τῆς πλανήσεως ἡμᾶς ἐλεήσουσιν. 557 A
 Οὐ δεῖ δὲ πρὸς τοῦτο θαυμάζειν. Ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύουσιν, ὡς τὰ λόγια
 20 φησιν, οὐδὲ μὴ συνήσουσιν. Ἡμεῖς δὲ τὰ νοητὰ τῶν τελομένων ἐπο-
 πτεύσαντες Ἰησοῦ φωταγωγούντος εἴπωμεν, ὡς οὐκ ἀλόγως ὁ ἱεράρχης
 ἐπὶ τὸν ὁμοταγῆ χώρον εἰσάγει καὶ ἐπιτίθησι τὸν κεκοιμημένον. Ἐμφαίνει
 γὰρ ἱερῶς, ὡς κατ' ἐκείνας ἔσονται πάντες ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ τὰς
 ἀποκλήρωσεις, καθ' ὅς ἐνθάδε τὴν οἰκείαν ζωὴν ἀπεκλήρωσαν. Οἶον εἰ
 25 θεοειδῆ τις ἔσχεν ἐνθάδε καὶ ἱερωτάτην ζωὴν, ὡς ἀνδρὶ τὸ θεομίμητον

19 sq Cf Jes 7,9

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 κατετακτο RcVv(superscr -τα- m rec) κατατέτακτο PbFbVcKa 2 ἱερατίον PaPt(sed
 corr) κατακλίνας Rc πρὸς Vv εἶτα τελεῖ: ἐπιτελεῖ Rc 3 post πρὸς add
 τὸν PaRc εὐχαριστήριον om Vv 4 ἐπαγγελίας PaPt 5 τὰς om Lc(sed add
 in mg) 10 ἐπ' αὐτῶ e ταυτῶ corr ead m ut vid Pb πεποιεῖται Lc(sed pe-
 exp) μετὰ: κατὰ Pb 12 παρόντες: παρεστῶτες Pb ante δὲ rasura 3—4 litt Fb 16
 θεωρία om Vc(sed add in mg) 17 ante ταῦτα add ἀλλὰ PaRcFa εἶδοιεν RcPtPnVvFa
 εἴποιν Lc in mg adscr δ ἢ om Pn τελούμεναι Rc 18 γελάσωσιν PaFb
 οἶομαι Rc ἐλεήσωσιν Rc 19 πρὸς τοῦτο om Pt πιστεύουσιν Lc(sed corr)
 ὡς τὰ iterav, sed unum eras Fb 20 συνήσουσιν PaRcPtPbFbVcKa v: συνήσωσιν Pn(corr
 ex -ουσιν) Vv FaLc(corr ex -ουσιν) 21 εἴπομεν Pt(sed corr) 22 ὁμοταγῆ corr in
 ὁμοιοταγῆ Pt ἐπιτίθησιν Pn 23 ὡς om Pa 24 ἀποκλήσεις Pa καθαρὰν
 ἐνθάδε Pa ἀποπλήρωσαντες Pa ἀπεπλήρωσαν Rc 25 θεοειδῆ: ἦ e corr Pn

ἐφικτόν, ἐν θείαις ἔσται κατὰ τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα καὶ μακαρίας
 λήξεσιν· εἰ δὲ τῆς κατ' ἄκρον θεοειδοῦς ὑφειμένην ἱεράν δὲ ὁμως, ὁμοειδεῖς
 καὶ οὗτος ἀπολήφεται τὰς ἱεράς ἀμοιβάς. Ὑπὲρ ταύτης τῆς θείας δικαιο-
 557 B σύνης ὁ ἱεράρχης εὐχαριστήσας εὐχὴν ἱεράν ποιεῖται καὶ τὴν σεβασμίαν
 ὑμνεῖ θεαρχίαν ὡς καθαιρετικὴν τοῦ κατὰ πάντων ἡμῶν ἀδίκου καὶ 5
 τυρανικοῦ κράτους, μεταγωγὸν δὲ ἡμῶν ἐπὶ τὰ οἰκεῖα δικαιοτάτα κρί-
 ματα.
 <2> Αἱ δὲ τῶν θεαρχικῶν ἐπαγγελιῶν ᾧδαί καὶ ἀναγνώσεις ἐκφαντο-
 ρικαὶ μὲν εἰσι τῶν μακαριωτάτων λήξεων, εἰς αἷ οἱ θείαν ἐσχηκότες
 τελείωσιν αἰωνίως καταταχθήσονται, τοῦ δὲ κοιμηθέντος ἱερώς ἀποδεκ- 10
 τικαί, τῶν ἔτι δὲ ζώντων προτρεπτικαὶ πρὸς τὴν ὁμοίαν τελείωσιν.
 557 C <3> Σκόπει δέ, ὅτι νῦν οὐ πᾶσαι κατὰ τὸ σύνηθες αἱ καθαιρόμεναι
 τάξεις ἀπολύονται, μόνοι δὲ τῶν ἱερῶν ἐκβάλλονται χώρων οἱ κατηχού-
 μενοι. Καὶ γὰρ αὕτη μὲν ἀμύητός ἐστι καθόλου πάσης ἱεράς τελετῆς καὶ
 πρὸς οὐδὲν οὐ μικρὸν οὐ μέγα τῶν ἱερώς τελουμένων ἐποπτεύειν αὐτῇ 15
 θεμιτὸν ὡς οὐδὲ τῆς τῶν ἱερῶν ὀπτικῆς δυνάμεως μετασχούση διὰ τῆς
 ἀρχιφώτου καὶ φωτοδότιδος θεογενεσίας· αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν καθαιρομένων
 τάξεις ἐν μυσίῃ μὲν ἤδη γεγόνασιν ἱεράς παραδόσεως, ἀνοήτως δὲ πρὸς
 τὰ χεῖρω παλινδρομήσασαι δέον ἐπὶ τὰ πρόσω τὴν οἰκεῖαν ἀναγωγὴν
 ἀποτελειῶσαι τῶν θεαρχικῶν μὲν ὡς ἐν συμβόλοις ἱεροῖς ἐποπιῶν καὶ 20
 κοινωνιῶν εὐλόγως ἀποδιαστέλλονται (βλαβήσονται γὰρ ἀνιέρως
 557 D αὐτῶν μετέχουσαι καὶ πρὸς πλείονα τῶν θείων καὶ ἑαυτῶν ἐλεύσονται
 περιφρόνησιν), οὐκ ἀπεικότως δὲ πάρεσιν ἐπὶ τοῖς νῦν τελουμένοις
 ἐναργῶς ἐκδιδασκόμεναι καὶ ὀρώσαι τὴν τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀδειλίαν θανάτου

3 ἀμοιβάς: Cf e g I Cor 3,8; Apc 22,12 6 τυρανικοῦ: Cf CH 32,19 21 Cf EH
 69,14 sqq 24 ἀδειλίαν: Cf I Cor 15,55; Hbr 2,15

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

2 εἰ: οἱ Pa εἰ δὲ om Pt (sed add in mg) θεοειδοῦς: εἴδους Pa 3 οὗτος: αὐτός
 Pa οὕτως Pn ἀπολείφεται Pt(sed corr)Fa λήφεται Fb 4 σεβάσιον PbFb 5
 post καθαιρετικὴν add μὲν VcKa v κατὰ om Lc(add alt m) 6 τυρανῶδους
 PtPnPbFa τυράννου Vv μεταγούσαν δὲ ἡμᾶς Lc e corr post οἰκεῖα add καὶ PbLc(sed
 exp) δικαιοτάτα κρίματα: δικαιώματα Pa δικαιώματα PtPnVv(e corr) 9 εἰσὶν
 Pn(sed v eras) αἷ οἱ θείαν: ἀσθένειαν Pa 10 ante αἰωνίως add καὶ Fa κατα-
 ταχθήσονται Vv v: καταχθήσονται PaRcPtPnPb FbFa(sed corr alt man. eiusdem ut vid
 aetatis) VcKa ἀναχθήσονται Lc (sed in mg adscr καταταχθήσονται) (cf 125,12) κοιμη-
 θέντος Pn 11 δὲ ἔτι coll PaRc δὲ om Pt(sed add in mg) Pn 13 τῶν om Rc
 κατοιχούμενοι Rc 15 μικρῶν (sed corr) Rc 16 τῆς prius exp Lc μετασχούσης
 PaRc(sed s exp) PbFbLc μετασχούσι Pt(sed corr)Fa Vc(sed corr) μετασχούσα Pn 17
 φωτιδότιδος Pb 18 ante ἐν add ὡς RcPnFa μυσίῃ RcPt δὲ om Pt(sed postea
 add) 19 παλινδρομήσαι Lc (η in rasura 2 litt; corr in mg) ἀγωγὴν PtPbFb
 20 τελειῶσαι Lc(sed corr) ἱερώς Pa ἱερῶν Rc 22 post πρὸς add τὰ Lc(sed postea
 del) 23 νῦν om RcPtPnVv Lc(sed add in mg) 24 ἀδηλίαν PbVvFaLcVcKa δειλίαν
 Rc διλίαν Pa

καὶ τὰ τῶν ἁγίων γέρα πρὸς τῶν ἀληθῶν λογίων ὑμνούμενα καὶ τὰς ἠπειλημένας ἔσεσθαι τοῖς κατ' αὐτὰς ἀνιέροις ἀτελευτήτους ἀνίας. Ἔσται γὰρ αὐταῖς ἴσως ὄφελος ὀρώσαις τὸν ἱερώς τετελειωμένον ὑπὸ τῆς λειτουργικῆς ἀναρρήσεως ὡς κοινωνὸν ὄντως ὄντα τῶν ἀπ' αἰῶνος ἁγίων ἱερώς ἀνακηρυττόμενον. Καὶ τάχα καὶ αὐταὶ πρὸς τὴν ὁμοίαν ἔφεισιν ἤξουσι καὶ πρὸς τῆς λειτουργικῆς ἐπιστήμης ἐκδιδαχθήσονται μακαρίαν ἀληθῶς εἶναι ἐν Χριστῷ τελείωσιν.

560 A

〈4〉 « Εἶτα προσελθὼν ὁ θεὸς ἱεράρχης εὐχὴν ἱεράν ἐπὶ τῷ κεκοιμημένῳ ποιεῖται, καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν αὐτὸς τε ὁ ἱεράρχης αὐτὸν ἀσπάζεται καὶ ἐξῆς οἱ παρόντες ἅπαντες· ἡ μὲν οὖν εὐχὴ τῆς θεαρχικῆς ἀγαθότητος δεῖται πάντα μὲν ἀφεῖναι τὰ δι' ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἡμαρτημένα τῷ κεκοιμημένῳ, κατατάξαι δὲ αὐτὸν ἐν φωτὶ καὶ χώρᾳ ζώντων εἰς κόλπους Ἄβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τόπῳ, οὗ ἀπέδρα ὀδύνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός. 〈5〉 Ταῦτα μὲν οὖν ὡς οἶμαι δῆλα τὰ τῶν ἁγίων μακαριώτατα γέρα. Τί γὰρ ἂν γένοιτο τῆς παντελῶς ἀλύπτου καὶ φωτιστικῆς ἀθανασίας ἰσόρροπον; Εἰ καὶ τὰ μάλιστα ταῖς ἡμῶν ἀναλόγοις σημασίαις αἱ παντὸς ὑψηλότεραι νοοὶ ἐπαγγελίαι σημαινόμεναι τῆς πραγματικῆς αὐτῶν ἀληθείας ἀποδεδούσας ἔχουσι τὰς ὀνομασίας. Ἀληθὲς γὰρ εἶναι τὸ λόγιον οἰητέον ὅτι « Ὁφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη ἃ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν ». Κόλποι δὲ εἰσιν ὡς οἶμαι τῶν μακαρίων πατριαρχῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων ἀπάντων αἱ θειόταται καὶ μακαρισταὶ λήξεις αἱ τοὺς θεοειδεῖς ὑποδεχόμεναι πάντας εἰς τὴν ἐν αὐταῖς ἀγήρω καὶ μακαριωτάτην τελείωσιν.

560 B

〈6〉 Φαίης δ' ἂν ἴσως αὐτὰ μὲν ὀρθῶς εἰρήσθαι παρ' ἡμῶν, ἀπορεῖν δὲ ὅτου ἕνεκα τῆς θεαρχικῆς ἀγαθότητος ὁ ἱεράρχης δεῖται τῶν ἡμαρτημένων αἰτῶν τῷ κεκοιμημένῳ τὴν ἄφεισιν καὶ τὴν τοῖς θεοειδέσιν ὁμοταγῆ

560 C

12sq Cf Lc 16,22

13sq Cf Apc 21,4

19sq Vide I Cor 2,9

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 post γέρα add καὶ Fa(sed exp) ἀληθῶς Rc ἀληθῶν λογίων: -ων λο- in rasura 3
litt Pb καὶ om Vv 2 κατ' αὐτοῖς Pa ἀνίας. Ἔσται: ἀνιέσεται Pa 3 ἴσως
om Fb ὀρώσαι Pa τῶν ... τετελειωμένων Pb τόν: τῶν PtVv(sed corr)
τετελειωμένων Rc 4 ὡς om PaRc κοινῶν Fb 5 ἀνακηρυττομένων PaRcPt(sed
corr) Pn Lc(sed corr) ἄφεισιν Pn 11 ἀφεῖναι PaFbVvLc(e corr) VcKa v: ἀφιέναι
RcPtPnPbFa Lc(sed corr) 12 αὐτοὶ Vv(corr m rec) κατάξαι Pa 13 ἐν om
PaRc καὶ λύπη om Pn 14 δηλαδὴ Rc(sed corr) τὰ om Pa μακαριωτάτων
PaPb 15 γέρατa v γέναιτο Pa παντελῶς PtFbVvLcVcKa v: παντελοῦς
PaRcPnPbFa 17 ἐπαγγελίαι Pa ante τῆς add καὶ RcPtPnFa τῆς: καὶ Pa
19 ante ὀφθαλμὸς add ἃ secundum NT RcFbFa Lc(sed exp) οἶδεν Pa ἰδεν FbLc(sed -v
eras) εἶδε Pb 21 πατριαρχῶν - ἁγίων om Lc add in mg τῶν alter om Vv 22
πάντων VcKa θειότατοι Rc μακάριαι Vv 23 ἀγήρω: η in rasura Pt 24
εἰρήσθαι ὀρθῶς coll Pb 25 δὲ om Fa 26 αἰτῶν: αἱ τῶν Pb αὐτῶν v τὴν alter
om Pt(sed postea sscr) ὁμοταγῆν Vv (sed -v eras)

καὶ φανοτάτην ἀποκλήρωσιν. Εἰ γὰρ ἀμοιβὰς ἀπολήψεται πᾶς ὑπὸ τῆς
 560 D θείας δικαιοσύνης ὧν ἐν τῇ παρουσίᾳ ζωῆ χρηστῶν ἢ ἐτέρων ἔδρασεν,
 ἐτέλεσε δὲ τὰς κατὰ τὸν τῆδε βίον οἰκείας ἐνεργείας ὁ κεκοιμημένος, πρὸς
 τίνος ἱεραρχικῆς εὐχῆς ἐφ' ἐτέραν λήξιν μεταταχθήσεται παρὰ τὴν ἀξίαν
 αὐτοῦ καὶ τῆς ἐνθάδε ζωῆς ἀμοιβαίαν; Ἐγὼ δέ, ὅτι μὲν ἀμοιβαίαν ἔξει 5
 τὴν ἀποκλήρωσιν ἕκαστος, εὖ οἶδα τοῖς λογίοις ἀκολουθῶν. Ἀπέκλεισε
 561 A γάρ, φησὶν, ὁ κύριος κατ' αὐτοῦ καὶ «Κομίζεται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ
 σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν». Ὅτι δὲ καὶ τῶν
 δικαίων αἱ προσευχαὶ κατὰ τὸν τῆδε βίον, μήτι γε μετὰ θάνατον, εἰς
 τοὺς ἀξίους ἱερῶν εὐχῶν ἐνεργοῦσι μόνον, αἱ τῶν λογίων ἡμᾶς ἐκδιδά- 10
 σκουσιν ἀληθείης παραδόσεις. Ἡ τί πρὸς τοῦ Σαμουὴλ ὁ Σαοὺλ ἀπώνατο;
 τί δὲ τὸν τῶν Ἑβραίων λαὸν ὠνήσεν ἢ προφητικὴ προσευχή; Καὶ γὰρ
 ὡς εἶ τις ἡλίου τὰ οἰκεία δωρουμένου φῶτα τοῖς ἀβλαβέσιν ὀφθαλμοῖς ἐν
 μετουσίᾳ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς αἰτεῖ γενέσθαι τὰς οἰκείας ὄψεις ἐξαφανίζων,
 οὕτω πρὸς ἀδυνάτους ἤρτηται καὶ περιττὰς ἐλπίδας ὁ τὰς τῶν ἀγίων 15
 ἐξαιτῶν προσευχὰς καὶ τὰς κατὰ φύσιν αὐτῶν ἱερὰς ἐνεργείας ἐλαύνων
 ἀπροσεξία τῶν θείων δώρων καὶ τῶν φανοτάτων καὶ ἀγαθοδοτίδων
 ἐντολῶν ἀποφοιτήσῃ. Φημί δὲ τοῖς λογίοις ἐπόμενος, ὡς ὠφέλιμοι πάμ-
 561 B παν εἰσὶν ἐν τῷδε τῷ βίῳ τῶν ἀγίων αἱ προσευχαὶ κατὰ τόνδε τὸν 20
 τρόπον· εἴ τις ἱερῶν ἐφιέμενος δώρων καὶ πρὸς μετοχὴν αὐτῶν ἔξιν ἱερὰν
 ἔχων ὡς τῆς οἰκείας ἐπιγνώμων βραχύτητος ἐλθὼν ἐπὶ τινὰ τῶν ὁσίων

6 Ἀπέκλεισε: Cf Lc 13,25 ἀποκλείω κατὰ τινος (claudere post aliquem): cf IV Reg 4,4 sq
 21.33 7 sq Vide II Cor 5,10 11 Cf I Reg 15,11 sqq 12 Cf Jer 7,16; 11,14; 14,11

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 φαεινωτάτην Rc(sed -ει- exp) φανωτάτην Pn(sed corr) Vv(sed corr)Lc ἀπολείψεται
 PtPn(sed corr)PbFa πᾶς: τὰς PnPbFa 2 παρουσί Pn(sed corr) ante χρηστῶν
 add ἢ Pt 3 post κατὰ iteran τα Pa τὸν om Pt(sed add ead m in mg) ὁ
 κεκοιμημένος οἰκείας ἐνεργείας coll Pb πρὸς: πῶς διὰ PaRc 4 ἱεράρχης Pa με-
 ταχθήσεται PaLc, sed adscr τα in mg 5 post καὶ add τοι Pa ἐνθα Pa ἀμοιβαίαν:
 -αι- in rasura Pt ἀμοιβὴν RcPnPbFb ἐγὼ – ἀμοιβαίαν om Pa 6 ἀπέκλεισε Rc(sed
 corr) -ησεν PtFb 7 φησὶν post κύριος coll PtPnPbFaLc κύριος: θεὸς Pa post
 κύριος iteran φησὶν Rc, sed exp κομίζεται PtPbVvLc κομίζεται Fb κοιμήσεται Rc
 κομίζεται Pn(sed corr) 8 ἀγαθὰ PaRc κακὰ Rc(sed corr m rec) καὶ post
 προσευχαὶ coll RcPtPn 9 post προσευχαὶ add καὶ PaVvFaLc VcKa τὸν τῆδε:
 τόνδε τὸν PaRc(corr m rec) 10 συνεργοῦσι Vv 11 ἢ om Vv ἀπώνατο Fb
 12 τὸν om Pn τῶν: om PtPbFaLcVcKa corr in τὸν Pn Ἑβραίων Pn(sed
 corr)PbVvLcVcKa εὐχή PaRc 13 εἰ: ἢ Pa 15 οὕτως FaVcKa ἤρτηται:
 αἴρεται Pa ἠττάται Lc περὶ τὰς Rc τὰς om Pt(sed postea sscr) 16 ἐξαιρετῶν
 Pa 17 ἀπροσεξίας Pa δωρεῶν RcPtPn(sed corr)Fa φανωτάτων Pn(sed
 corr)Vv(sed corr)Lc καὶ alter om Lc ἀγαθοτίδων PaPt 18 ὡς om PaRc
 20 post τις add οὖν Lc(sed del) ἀφιέμενος Pa δωρεῶν Pt(corr e δώρων) ἱερὰν
 ἔξιν coll PaRc

ἀνδρῶν ἀξιώσειεν αὐτὸν οἱ γενέσθαι συλλήπτορα καὶ συνικέτην, ὠφελή-
 θήσεται πάντως ἐκ τούτου τὴν πάσας ὑπερκειμένην ὠφέλειαν. Ἐπιτεύ-
 ξεται γὰρ ὦν αἰτεῖ θειοτάτων δώρων, ἀποδεχομένης αὐτὸν τῆς θεαρχικῆς
 ἀγαθότητος τῆς τε οἰκείας εὐλαβοῦς ἐπιγνωμοσύνης καὶ τῆς ἐπὶ τοῖς
 5 ὁσίοις αἰδοῦς καὶ τῆς τῶν αἰτηθειῶν ἱερῶν αἰτήσεων ἐπαινετῆς ἐφέσεως
 καὶ καταλλήλου καὶ θεοειδοῦς ἕξεως. Ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο τοῖς θεαρχικοῖς
 κρίμασι νενομοθετημένον τὸ τὰ θεῖα δῶρα τοῖς ἀξίοις τοῦ μετασχεῖν ἐν
 τάξει θεοπρεπεστάτῃ δωρεῖσθαι διὰ τῶν ἀξίων τοῦ μεταδοῦναι. Ταύτην
 οὖν εἴ τις ἀτιμάσει τὴν ἱεράν εὐκοσμίαν καὶ πρὸς ἀθλίαν οἴησιν ἐλθλυθῶς 561 C
 10 ἴκανόν ἑαυτὸν οἰθηθεῖ πρὸς θεαρχικὴν ὁμιλίαν καὶ τῶν ὁσίων ὑπερφρονή-
 σοι καὶ μὴν εἰ τὰς αἰτήσεις ἀναξίας θεοῦ καὶ μὴ ἱεράς αἰτήσεις καὶ τὴν
 ἔφρουν τῶν θείων εἰ μὴ σύντονον ἔχει καὶ ἑαυτῷ κατάλληλον, ἀποτεύξεται
 δι' ἑαυτὸν τῆς ἀνεπιστήμονος αἰτήσεως.

Περὶ δὲ τῆς εἰρημένης εὐχῆς, ἣν ὁ ἱεράρχης ἐπέυχεται τῷ κεκοιμημένῳ,
 15 τὴν εἰς ἡμᾶς ἐλθοῦσαν ἐκ τῶν ἐνθέων ἡμῶν καθηγεμόνων παράδοσιν
 εἰπεῖν ἀναγκαῖον. <7> Ὁ θεῖος ἱεράρχης ἐκφαντορικός ἐστιν, ὡς τὰ λόγια
 φησιν, τῶν θεαρχικῶν δικαιωμάτων. « Ἄγγελος » γὰρ « κυρίου παντο-
 κράτορος θεοῦ ἐστιν. » Μεμάθηκεν οὖν ἐκ τῶν θεοπαραδότων λογίων, ὅτι 561 D
 20 δικαιοτάτων ζυγῶν ἀντιδίδοται παρορώσεως ἀγαθότητι τῆς θεαρχικῆς
 φιλανθρωπίας τὰς ἐγγενομένας αὐτοῖς ἐξ ἀνθρωπίνης ἀσθενείας κηλίδας,
 ἐπεὶπερ « οὐδεὶς », ὡς τὰ λόγια φησιν, « καθαρὸς ἀπὸ ῥύπου ». Ταῦτα μὲν
 οὖν ὁ ἱεράρχης οἶδεν ἐπηγγελμένα πρὸς τῶν ἀληθῶν λογίων, αἰτεῖ δὲ
 αὐτὰ γενέσθαι καὶ δωρηθῆναι τοῖς ὁσίοις βιώσασι τὰς ἱεράς ἀντιδόσεις
 25 ἅμα μὲν ἐπὶ τὸ θεομίμητον ἀγαθοειδῶς ἐκτυπούμενος καὶ τὰς ἐτέρων 564 A

16 ἐκφαντορικός: Cf Sirach 39,8 17 sq Vide Mal 2,7 22 Vide Hi 14,4

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 post ἀξιώσειεν in mg add αὐτῶν Lc αὐτὸν post γενέσθαι coll Lc οἱ: αὐτῷ Rc
 in mg adscr τουτέστιν αὐτῷ Pb om PtPnPbLcVcKa συνοικέτην PaRc ὠφελεθή-
 σεται Fa 2 πάσης PbFb v πᾶσαν Rc 4—6: τὴν ... οἰκείαν εὐλαβῆ ἐπιγνωμοσύνην
 ... τὴν ... αἰδῶ ... τὴν ... ἐπαινετὴν ἔφρουν ... κατάλληλον ... θεοειδῆ ἕξιν Serg. De
 constructione cf Schwyzer-Debrunner, Griech. Grammatik II p 133 sq 5 ὁσίοις: θείοις
 RcPtPnPb 8 μεταδίδοναι PbFb 10 post πρὸς add τὴν PaRc v ὑπερφρονήσει
 PtPnPb ὑπερφρονήσει Lc 11 μὴν εἰ: μίαν ἢ Pa εἰ: εἰς Rc(sed corr) post ἀναξίας
 add τε Pa v αἰτήσει Rc 12 εἰ om PaRc 13 αὐτὸν Pt 14 τῶν κεκοιμημένων
 Pn 17 φησι (v eras) Pn 18 θεοῦ παντοκράτορος coll VcKa θεοῦ om PaRc
 Serg ad LXX μεμάθηκαμεν Rc οὐ (post ὅ 1 litt eras)Ka 19 βεβίωσασιν Pt
 φανωτάτη Rc φανωτάτη Pt(sed corr)Vv(sed corr) θεῖα — ἀξίαν om Pa sed in mg
 adscr 20 δικαιοτάτων Pn(sed corr)Vv(sed corr)Fa παρορώσεις Ka 21 φιλα-
 νθρωπείας Rc ἐγγενομένας: ἐγ e corr ut vid Pn ἐγγενομένας Pa 23 ὁ om Rc
 ἐπηγγελλόμενα Pa αἰτεῖται Fb 24 αὐτὰ: αὐτικά PaRc βιώσασιν Pn(sed -v
 eras)Fb ante τὰς add καὶ Fb

δωρεάς ὡς οἰκείας ἔξαιτῶν χάριτας, ἅμα δὲ καὶ τὰς ἀψευδεῖς ἐπαγγελίας εἰδῶς ἔσομένας καὶ τοῖς παροῦσιν ἐκφαντορικῶς ἐμφαίνων, ὅτι τὰ παρ' αὐτοῦ κατὰ θεσμόν ἱερὸν ἔξαιτούμενα πάντως ἔσται τοῖς κατὰ θείαν ζωὴν τετελειωμένοις. Οὐ γὰρ ἂν ὁ ἱεράρχης ὁ τῆς θεαρχικῆς δικαιοσύνης ὑποφῆτης ἐξῆτει ποτὲ τὰ μὴ τῷ θεῷ προσφιλέστατα καὶ πρὸς αὐτοῦ δοθήσεσθαι θειωδῶς ἐπηγγελμένα. Διὸ τοῖς ἀνιέροις οὐκ ἐπεύχεται ταῦτα κεκοιμημένοις, οὐ μόνον ὅτι τῆς ὑποφητικῆς ἐν τούτῳ παρατραπήσεται τάξεως καὶ τι τῶν ἱεραρχικῶν αὐθόδως τολμήσει μὴ πρὸς τοῦ τελετάρχου κεκινημένος, ἀλλ' ὅτι καὶ τῆς ἐναγοῦς εὐχῆς ἀποτεύζεται πρὸς τοῦ δικαίου λογίου καὶ αὐτὸς οὐκ ἀπεικόντως ἀκούων « Αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100 105 110 115 120 125 130 135 140 145 150 155 160 165 170 175 180 185 190 195 200 205 210 215 220 225 230 235 240 245 250 255 260 265 270 275 280 285 290 295 300 305 310 315 320 325 330 335 340 345 350 355 360 365 370 375 380 385 390 395 400 405 410 415 420 425 430 435 440 445 450 455 460 465 470 475 480 485 490 495 500 505 510 515 520 525 530 535 540 545 550 555 560 565 570 575 580 585 590 595 600 605 610 615 620 625 630 635 640 645 650 655 660 665 670 675 680 685 690 695 700 705 710 715 720 725 730 735 740 745 750 755 760 765 770 775 780 785 790 795 800 805 810 815 820 825 830 835 840 845 850 855 860 865 870 875 880 885 890 895 900 905 910 915 920 925 930 935 940 945 950 955 960 965 970 975 980 985 990 995 1000

564 B

5

10

15

20

564 C

Οὕτω καὶ τὰς ἀφοριστικὰς ἔχουσιν οἱ ἱεράρχαι δυνάμεις ὡς ἐκφαντορικοί τῶν θείων δικαιωμάτων οὐχ ὡς ταῖς αὐτῶν ἀλόγοις ὁρμαῖς τῆς πανσόφου θεαρχίας εὐφῆμως εἰπεῖν ὑπηρετικῶς ἐπομένης, ἀλλ' ὡς αὐτῶν ὑποφητικῶς ὑποκινούντι τῷ τελεταρχικῷ πνεύματι τοὺς κεκριμένους θεῷ κατ' ἀξίαν ἀφορίζοντων. « Λάβετε » γὰρ φησι « πνεῦμα ἅγιον. Ἄν τινων ἀφήτε τὰς ἀμαρτίας, ἀφίενται ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. » Καὶ τῷ τὰς θείας ἀποκαλύψεως τοῦ παναγεστάτου πατρὸς ἔλλαμπομένῳ τὰ λόγια φησιν « Ὁ ἕαν δῆσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένος ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὁ ἕαν λύσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένος ἐν τοῖς οὐρανοῖς » ὡς ἐκείνου

10 sq Vide Jac 4,3

19 sq Vide Joh 20,22sq

22sq Vide Mt 16,19

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 ὡς om PaRc ἐπαγγελίας: 1 in rasura Pn 2 ἐμφαίνων FbVvVcKa v 3 πάντων Pa 5 ἐξῆτει v 6 δοθήσεται Pn θειοδῶς Pn(sed corr)Fb ἐπηγγελμένα Pa ante ταῦτα 2 litt eras Pt 7 οὐ μόνον ὅτι: ἐπεὶ οὐ μόνον Pa(ἐπι)Rc 8 τι: τη RcPn(e corr)Vv ἱεραρχικῶς Ka 9 ἀλλὰ, sed ὅτι om Rc εὐαγοῦς PaRcVvVcKa 10 αἰτεῖται Pa λαμβάνεται PaRc(sed corr)FbKa 11 αἰτεῖσθε PbLc(sed corr) αἰτεῖσθαι Pa ἔξαιτεῖται Pa θειοδῶς Fb 13 ἀγαθοειδῶς Pa 14 ἐμφαίνων Fb ἐκφαίνων PaPtPnFaLc ὄσιοις: ἁγίοις PtPnPbFa 15 οὕτως Rc ὡς om Pa 16 οὐχ — αὐτῶν om Pa, sed suppl ead m in mg ταῖς: τοῖς Pt 17 εὐφῆμως εἰπεῖν om PaRc ὑπερστητικῶς PnLc(sed corr) αὐτὸν Pt(sed corr)PnFaLcKa 18 ὑποκινούντος τοῦ τελεταρχικοῦ πνεύματος Lc(sed sscr v 1 ὑποκινούντι ... πνεύματι) κεκλιμένους Pa κεκλημένους Rc 19 ἀφορίζων Pb ἀφορίζειν Lc(—όντων adser in mg) λάβεται Pa Rc(sed corr) τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον FbFaLc v ἂν ex ἕαν corr Pt ἕαν Pn 20 ἀφήται PaRc(sed corr) ἀφίονται Fa Lc(sed corr) ἂν ex ἕαν corr Pt ἕαν Pn κράτηται Fa κρατῆνται Pa καίκρατῆνται Rc (sed corr) κεκράτηνται καὶ κράτηνται Ka τῷ: τὸ Fb(sed corr) 22 δεδεμένα Vv τῷ οὐρανῷ PaRc 23 λελυμένα Vv ante ἐν add και Pt τῷ οὐρανῷ PaRc post ὡς add αἰ τοῦ εὐαγγελιστοῦ PaRc

καὶ παντὸς τοῦ κατ' αὐτὸν ἱεράρχου κατὰ τὰς ἐν αὐτῷ γινομένης τῶν πατρικῶν δικαιωμάτων ἀποκαλύψεις ἐκφαντορικῶς καὶ διαπορθμευτικῶς τοὺς θεοφιλεῖς προσιεμένους καὶ τοὺς ἀθέους ἀποκληροῦντος. Καὶ τὴν ἱεράν γὰρ ἐκείνην θεολογίαν, ὡς τὰ λόγια φησιν, οὐκ αὐτοκινήτως οὐδὲ
 5 σαρκὸς καὶ αἷματος ἀποκαλυψάντων ἀλλ' ὑπὸ θεοῦ νοητῶς αὐτὸν τὰ οἰκεῖα μύησαντος ἀπεφθέγγετο. Τοὺς μὲν οὖν ἐνθέους ἱεράρχας οὕτω τοῖς ἀφορισμοῖς καὶ πάσαις ταῖς ἱεραρχικαῖς δυνάμεσι χρηστέον, ὅπως ἂν ἡ τελετάρχης αὐτοὺς θεαρχία κινήσει, τοὺς δὲ ἄλλους οὕτω τοῖς ἱεράρχαις, ἐν οἷς ἂν δρῶσιν ἱεραρχικῶς, προσεκτέον ὡς ὑπὸ θεοῦ κεινημένοις. «Ὁ
 10 ἀθετῶν» γὰρ «ὑμᾶς» φησιν «ἐμὲ ἀθετεῖ.»

〈8〉 Ἄλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ τῆς εἰρημένης εὐχῆς ἀκόλουθα. Τελέσας γὰρ αὐτὴν ὁ ἱεράρχης αὐτὸς τε ἀσπάζεται τὸν κεκοιμημένον καὶ ἐξῆς οἱ
 15 παρόντες ἅπαντες. Ἦδὺς γὰρ ἐστὶ καὶ τίμιος ἅπασιν τοῖς θεοειδέσιν ὁ κατὰ θεῖαν ζωὴν τετελειωμένος. Μετὰ δὲ τὸν ἀσπασμὸν ἐπιχέει τῷ κεκοιμημένῳ τὸ ἔλαιον ὁ ἱεράρχης. Μέννησο δέ, ὅτι κατὰ τὴν ἱεράν θεογενεσίαν πρὸ τοῦ θειοτάτου βαπτίσματος πρώτη μέθεξις ἱεροῦ συμβόλου δωρεῖται τῷ τελουμένῳ μετὰ τὴν ὀλικὴν τῆς προτέρας ἐσθῆτος ἀπαμφίσειν τὸ τῆς χρίσεως ἔλαιον. Ἐν τέλει δὲ νῦν ἀπάντων ἐπὶ τῷ
 20 κεκοιμημένῳ τὸ ἔλαιον ἐπιχέεται. Καὶ τότε μὲν ἡ τοῦ ἐλαίου χρῖσις ἐπὶ τοὺς ἱερούς ἀγῶνας ἐκάλει τὸν τελούμενον, νῦν δὲ τὸ ἐπιχεόμενον ἔλαιον ἐμφαίνει κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἱερούς ἀγῶνας ἀθλήσαντα καὶ τελειωθέντα τὸν κεκοιμημένον.

〈9〉 Ταῦτα τελέσας ὁ ἱεράρχης ἀποτίθησιν ἐν οἴκῳ τιμίῳ τὸ σῶμα μεθ'
 25 ἐτέρων ὁμοταγῶν ἱερῶν σωμάτων. Εἰ γὰρ ἐν ψυχῇ καὶ σώματι τὴν θεοφιλεῖ ζωὴν ὁ κεκοιμημένος ἐβίω, τίμιον ἔσται μετὰ τῆς ὀσίας ψυχῆς καὶ τὸ συναθλήσαν αὐτῇ σῶμα κατὰ τοὺς ἱερούς ἰδρωτάς. Ἐνθεν ἡ θεία δικαιοσύνη μετὰ τοῦ σφετέρου σώματος αὐτῇ δωρεῖται τὰς ἀμοιβαίας λήξεις ὡς ὁμοπορευτοῦ καὶ συμμετόχου τῆς ὀσίας ἢ τῆς ἐναντίας ζωῆς. Διὸ καὶ τῶν ἱερῶν ἢ θεία θεσμοθεσία τὰς θεαρχικὰς κοινωνίας ἀμφοῖν

4 Cf Mt 16,17   9sq Vide Lc 10,16   13 Cf Ps 115,6   15 Cf EH 72,9sq   20 Cf EH 77,11

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 γενομένης v   2 διαπορθμευτικῶς Pa   3 post τοὺς add τε Pa v   θεοφιλεῖς: ἀθέους
 Rc   προσιεμένους Fb Vv(sed corr, iterum -s add m rec)Lc(sed corr)   ἀποκληροῦντος
 Fb v   5 ἀποκαλύψαντος Pb   αὐτῶν Pt   6 οἰκεῖα: θεία Pt v   οὕτως Vv
 post οὕτω add καὶ PaRcPbFb v   7 χρητέον FaLc χριστέον Rc   post ἂν rasura 15
 fere litt Fb   9 κεινημένους v   10 φησιν om Fa sed suppl in mg   11 ἐν τῇ ...
 ἀκολουθεῖα Pa   τὰ: τὰς v   12 αὐτοὺς Fb   14 post κατὰ add τὴν Ka   16
 πρὸ: πρὸς PbFb   θειοτάτου om Pa(suppl ead m in mg)   18 ἀπαμφίσειν PnVcKa v
 τὸ - ἔλαιον om Pb(suppl in mg)   χρήσεως Pt(sed corr)PbFaVc   19 κεκοιμημένῳ Fa
 χρῆσις PaPt   21 αὐτοὺς om Pa(suppl in mg)   25 θεοφιλεῖ Pt   26 αὐτῆς Pt(sed
 corr)   28 ὁμοπορευτοῦ καὶ συμμετόχου coniecti (cf 121,1 sq); ὁμοπορευτῶ καὶ συμμε-
 τόχῳ (συμμετόχῳ Pa) codd v   ὀσίας: θείας PtPnFa   29 θεία om Fb

δωρεΐται, τῇ ψυχῇ μὲν ἐν καθαρᾷ θεωρίᾳ καὶ ἐπιστήμῃ τῶν τελουμένων, τῷ σώματι δὲ κατὰ τὸ θεϊότατον ὡς ἐν εἰκόνι μύρον καὶ τὰ τῆς θεαρχικῆς κοινωνίας ἱερώτατα σύμβολα, τὸν ὅλον ἄνθρωπον ἀγιάζουσα καὶ τὴν ὀλικὴν αὐτοῦ σωτηρίαν ἱεουργοῦσα καὶ τελεωτάτην αὐτοῦ τὴν ἀνάστασιν ἔσεσθαι διαγγέλλουσα ταῖς καθολικαῖς ἀγιστείαις.

5

<VIIa.>

<10> Τὰς δὲ τελεστικὰς ἐπικλήσεις οὐ θεμιτὸν ἐν γραφαῖς ἀφερμηνεύειν οὐδὲ τὸ μυστικὸν αὐτῶν ἢ τὰς ἐπ' αὐταῖς ἐνεργουμένας ἐκ θεοῦ δυνάμεις ἐκ τοῦ κρυφίου πρὸς τὸ κοινὸν ἐξάγειν, ἀλλ' ὡς ἡ καθ' ἡμᾶς ἱερά παραδόσις ἔχει, ταῖς ἀνεκπομπεύτοις μύσεσιν αὐτὰς ἐκμαθῶν καὶ πρὸς θειώτεραν ἔξιν καὶ ἀναγωγὴν ἔρωτι θείῳ καὶ ἐνεργείαις ἱεραῖς ἀποτελεσθεῖς ὑπὸ τῆς τελεταρχικῆς ἐλλάμπεως ἀναχθήσῃ πρὸς τὴν ὑπερτάτην αὐτῶν ἐπιστήμην.

10

<VIIb.>

<11> Τὸ δὲ καὶ παῖδας οὐπω τὰ θεῖα συνιέναι δυναμένους τῆς ἱεράς μετόχους γίνεσθαι θεογενεσίας καὶ τῶν ἱερωτάτων τῆς θεαρχικῆς κοινωνίας συμβόλων δοκεῖ μὲν ὡς φῆς τοῖς ἀνιέροις εὐλόγου γέλωτος ἄξιον, εἰ τοὺς ἀκοῦσαι μὴ δυναμένους ἐκδιδάσκουσιν οἱ ἱεράρχαι τὰ θεῖα καὶ τοῖς μὴ νοοῦσιν εἰκὴ παραδιδόασιν τὰς ἱεράς παραδόσεις, καὶ τὸ ἔτι γελοιότερον ὡς ὑπὲρ αὐτῶν ἕτεροι τὰς ἀποταγὰς φασὶ καὶ τὰς ἱεράς ὁμολογίας. Δεῖ δὲ τὴν σὴν ἱεραρχικὴν σύνεσιν μὴ χαλεπαίνειν ἐπὶ τοῖς πεπλανημένοις, ἀλλ' εὐλαβῶς τε ἅμα καὶ τῆς αὐτῶν φωταγωγίας χάριν ἀγαπητικῶς ἀπολογεῖσθαι πρὸς τὰς ὑπ' αὐτῶν προφερομένας ἐνστάσεις προστιθέντα

15

20

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

1 τῆς ψυχῆς Rc ante ἐπιστήμη add ἐν FbPb v 2 τὸ om Pt(sed sscr) καὶ om Rc τὰ: κατὰ VvFaLc in mg ut v l 3 ἀγιάζουσαν Rc(sed -v expunx) 4 ἱεουργοῦσαν Rc τελειωτάτην PaRcPtPnPb τελειοτάτην v 5 διαγγέλλουσα Rc(corr e -σαν)PtVv(sed corr) διὰ τῆς καθολικῆς ἀγιαστείας PaRc ἀγιστίας Vv(corr e ἀγιαστ-) Lc Pn(corr e -στείας) 6 Τὰς: ταῖς Pt ἐγγράφως PtPnFa 9 ἀνεκπεύτοις Fa(sed corr ead m) ταυτὰς Rc(sed τ- eras) 10 ἀγωγὴν Lc(sed in mg adscr -να-) ἱεραῖς om Pa θειωτέραν Rc 11 θεαρχικῆς Lc(sed sscr τελετ-) ἐκλάμπεως Lc(corr in mg) ἀναχθήσει PaPt ἀναχθείση Fa ἀναδειχθείση Pn ante αὐτῶν scripserat αὐτὴν Pt, sed exp 14 γενέσθαι Pt 15 συμβόλω Pa ὡς φῆς post ἀνιέροις coll Vv ἔφης PtPnFaLc(corr e φῆς) 17 νοοῦσι Pt 18 φασιν Pt τῆς ἱεράς Ka 20 φωταγίας Fa 21 ὑπὲρ αὐτῶν PaRc προτιθέντα PbFbVv v

καὶ τοῦτο κατὰ θεσμόν ἱερὸν, ὡς οὐκ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γνώσει πάντα τὰ θεῖα περιγράφεται, πολλὰ δὲ τῶν ὑφ' ἡμῶν ἀγνοουμένων αἰτίας ἔχει θεοπρεπεῖς ἡμῖν μὲν ἠγνοημένας, ἐπιστητὰς δὲ ταῖς ἡμῶν κρείττοσι τάξεσιν. Πολλὰ δὲ καὶ τὰς ὑπερτάτας οὐσίας λέληθε καὶ πρὸς μόνης ἀκριβῶς
5 ἔγνωσται τῆς πανσόφου καὶ σοφοποιοῦ θεαρχίας. Πλὴν γε ὅτι καὶ περὶ τούτου ταῦτά φαμεν, ἅπερ οἱ θεοειδεῖς ἡμῶν ἱεροτελεσταὶ πρὸς τῆς ἀρχίας μνηθέντες παραδόσεως εἰς ἡμᾶς προήγαγον.

Φασὶ γάρ, ὅπερ ἐστὶ καὶ ἀληθές, ὅτι κατὰ θεσμόν ἱερὸν ἀναγόμενα τὰ βρέφη πρὸς ἕξιν ἱερὰν ἤξουσιν πάσης ἀποτελούμενα πλάνης καὶ ἀνιέρου
10 ζωῆς ἀπείρατα. Τοῦτο τοῖς θεοῖς ἡμῶν καθηγεμόσιν εἰς νοῦν ἑληλυθὸς ἔδοξεν εἰσδέχεσθαι τὰ βρέφη κατὰ τόνδε τὸν ἱερὸν τρόπον, ὥστε τοὺς φυσικοὺς τοῦ προσαγομένου παιδὸς γονέας παραδιδόναι τὸν παῖδά τι τῶν μεμνημένων ἀγαθῶν τὰ θεῖα παιδαγωγῶ καὶ τὸ λοιπὸν ὑπ' αὐτῶ
15 τὸν παῖδα τελεῖν ὡς ὑπὸ θεῖῳ πατρὶ καὶ σωτηρίας ἱερᾶς ἀναδόχῳ. Τοῦτον οὖν ὁ ἱεράρχης ὁμολογοῦντα κατὰ τὴν ἱερὰν ἀνάγειν τὸν παῖδα ζωὴν ἀπαιτεῖ τὰς ἀποταγὰς ὁμολογήσαι καὶ τὰς ἱερὰς ὁμολογίας οὐχ, ὡς ἂν ἐκεῖνοι γελῶντες φαίεν, ἄλλου ἀντ' ἄλλου τὰ θεῖα μῶν. Οὐδὲ γάρ τοῦτό φησιν ὡς « Ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἐγὼ τὰς ἀποταγὰς ἢ τὰς ἱερὰς ὁμολογίας ποιοῦμαι » ἀλλ' ὅτι « Ὁ παῖς ἀποτάσσεται καὶ συντάσσεται », τοῦτ'
20 ἐστὶν « Ὁμολογῶ τὸν παῖδα πείσειν εἰς νοῦν ἱερὸν ἰόντα ταῖς ἐμαῖς ἐνθέοις ἀναγωγαῖς ἀποτάξασθαι μὲν ὀλικῶς τοῖς ἐναντίοις, ὁμολογήσαι δὲ καὶ ἐνεργῆσαι τὰς θείας ὁμολογίας ».

Οὐδὲν οὖν ὡς οἶμαι τὸ ἄτοπον, εἰ κατὰ θεῖαν ὁ παῖς ἀναγωγὴν ἀνάγεται καθηγεμόνα καὶ ἀνάδοχον ἱερὸν ἔχων ἕξιν αὐτῶ τῶν θεῶν
25 ἐμποιοῦντα καὶ φυλάττοντα τῶν ἐναντίων ἀπείρατον. Μεταδίδωσι δὲ τῷ παιδί τῶν ἱερῶν συμβόλων ὁ ἱεράρχης, ὅπως ἐν αὐτοῖς ἀνατραφεῖ καὶ μηδὲ σχοίη ζωὴν ἑτέραν εἰ μὴ τὴν τὰ θεῖα θεωροῦσαν ἀεὶ καὶ κοινωνὸν αὐτῶν ἐν προκοπαῖς ἱεραῖς γινομένην ἕξιν τε ἱερὰν ἐν τούτοις ἴσχουσαν ἀναγομένην τε ἱεροπρεπῶς ὑπὸ τοῦ θεοειδοῦς ἀναδόχου.

30 Τοσαῦτα, ὦ παῖ, καὶ οὕτω καλὰ τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίας ὥπται μοι τὰ ἐνοειδῆ θεάματα. Πρὸς ἄλλων δὲ ἴσως ὀπτικώτερον νοῶν οὐ ταῦτα μόνον ἐθεωρήθη, φανερώτερα δὲ πολλῶν καὶ θεοειδέστερα. Καὶ σοὶ δὲ ὡς

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

2 αἰτίας: -i- in rasura Pn 3 ἀγνοουμένας Pn 4 λέληθεν VcKa 5 πανσοφοποιοῦ Pn 6 πρὸς τῆς: -ὸς τ- in rasura ut vid Pn 7 προσήγαγον Pa καὶ om Pb 10 ἑληλυθὸς RcPtLc 13 ἀγαθῶν PaRc 14 τελεῖν ὡς: τελείως Pa 15 ἄγειν PtPnVv ἀναγαγεῖν Lc (sed -αγ- exp) 17 φασὶν PnFa μουῦμεν e corr Lc 18 ὑπὲρ τοῦ παιδὸς post ἀποταγὰς coll Lc 19 καὶ συντάσσεται om PaRcPt(sed add in mg) 22 ταῖς θεαῖς Fb 25 ἐμποιοῦνται Pa μεταδίδωσιν, sed v eras Pn 27 καὶ alter om Lc(sed add in mg) 28 αὐτὸν RcPb post τε add καὶ PaRc τούτοις: αὐτοῖς Pa αὐταῖς Rc τοῖς Pn, corr nescio an ead man ἔχουσιν PnFa 29 θεοειδοῦς Rc 31 ὀπτικώτερον Pa 32 φανότερα PaPbFb v φανώτερα Rc πολλὰ Pa-RcLc(in mg adscr ὦ) σοὶ: σὺ Fb

569 A οἶμαι πάντως ἐλλάμψει τηλαυγέστερα κάλλη καὶ θειότερα τοῖς εἰρημένοις ἐπαναβαθμοῖς χρωμένω πρὸς ὑπερτέραν ἀκτῖνα. Μετάδος οὖν, ὦ φίλε, καὶ αὐτὸς ἐμοὶ τελειώτερας ἐλλάμψεως καὶ δεῖξον ἐμοῖς ὀφθαλμοῖς, ἅπερ ἂν ἰδεῖν δυνηθείης εὐπρεπέστερα κάλλη καὶ ἐνοειδέστερα. Θαρρῶ γάρ, ὅτι τοῖς εἰρημένοις ἐγὼ τοὺς ἐναποκειμένους ἐν σοὶ τοῦ θεοῦ πυρὸς ἀνασκαλεύσω σπινθῆρας.

---

2 ἐπαναβαθμοῖς: Cf Pl Smp 211 c 3; Procl in Prm V 266

PaRc PtPnPbFb Vv Fa Lc VcKa v

---

1 πάντως: τως in rasura Lc   θειότερα τοῖς: θειοτάτοις PaRc   3 αὐτός: οὗτος Pa
 τελειώτερας RcPtPn(sed corr in -ειοτ-) τελειοτέρας v   4 εἰδεῖν Pn(sed corr)Fa   5
 ἀποκειμένους Pa   6 ἀνασκαλεύσεως Pa ἀνασκευάσω Pb

PSEUDO-DIONYSIUS AREOPAGITA
DE MYSTICA THEOLOGIA
EPISTULAE

HERAUSGEGEBEN VON ADOLF MARTIN RITTER

VORWORT

Mit einem Gefühl großer Erleichterung gebe ich hiermit meinen Anteil an der Editio Critica Maior der Werke des Pseudo-Dionysius Areopagita aus der Hand. „Was lange währt ...“ Doch statt die *fata* zu beschwören, möchte ich über die im Vorwort zu diesem zweiten Band Genannten hinaus noch den studentischen Hilfskräften Dank sagen für ihren Anteil am Gelingen des Editionsunternehmens. Stellvertretend nenne ich Bernhard Brons, inzwischen Dr. theol. und Pfarrer der bayerischen Landeskirche, und K. Ulrich Schnell, inzwischen Pfarrer der Ev. Kirche von Kurhessen-Waldeck. Ich habe freilich (nahezu) keine Information ungeprüft übernommen und bin darum für alle Kollationsfehler allein verantwortlich zu machen.

Großen Dank schulde ich auch meiner jetzigen Hilfskraft, Herrn Guang-Chae Kim, sowie meiner Sekretärin, Frau Elke Langbrandtner, für ihre Mithilfe bei der Erstellung einer komplizierten Druckvorlage.

Mein Freund Prof. Dr. Dr. Gernot Wießner half mir in selbstloser Weise bei allen Fragen, die das Verhältnis der griechischen zur syrischen Textüberlieferung betreffen, und hat sich dadurch dankenswerte Verdienste um diese Teiledition erworben.

Mein wärmster Dank aber gebührt Frau Dr. Beate Regina Suchla, nicht nur für ihre Geduld mit einem Mitarbeiter, dessen akademische Verpflichtungen in einem Massenfach an einer Massenuniversität „eigentlich“ solche – kontinuierliche Schreibtischarbeit erfordernden – Unternehmungen wie die Beteiligung an einer großen kritischen Edition gar nicht zulassen; so bedurfte es auch eines „Forschungsfreisemesters“, um die Vorbereitungen zum Abschluß bringen zu können. Ich schulde Frau Dr. Suchla auch und vor allem Dank für die Art unserer Kooperation. Sie hat es erlaubt, daß wir – bei ursprünglich recht divergierenden methodischen Ausgangspunkten – zu einem hohen Maß an Übereinstimmung gelangten und sich unsere Arbeitsergebnisse nahezu bruchlos zusammenfügten. Diese Erfahrung von demütiger Sachlichkeit und herrschaftsfreier Interaktion, die auch in der „objektiven“ Welt der Wissenschaft nicht eben alltäglich sein dürften, gehört für mich zum Beglückendsten innerhalb der langen Vorgeschichte dieser Edition.

Heidelberg, den 1. Dezember 1988

Adolf Martin Ritter

EINLEITUNG

Auch bei den hier edierten Teilen des Corpus Dionysiacum Areopagiticum, der Mystica Theologia und den Epistulae, wurden in den textkritischen Apparat nicht oder nur in Ausnahmefällen aufgenommen:

1. orthographische Quisquilien, sofern sich mit Sicherheit ausschließen ließ, daß es sich um sinnändernde Varianten handele. Als Beispiele mögen dienen: bewegliches ς ; bewegliches ν ; Konsonantenwechsel ($\tau\tau/\sigma\sigma$); Assimilation von ν an den folgenden Konsonanten; Haplographic; Dittographie; $\gamma\iota\gamma\nu/\gamma\omega$; Verwechslung kurzer und langer Vokale ($\omicron/\omega$); Jotazismusphänomene (η/ϵ ; η/ι ; ϵ/ι) und andere Phonetica (α/ϵ ; $\upsilon/\omicron$). Hierzu gehören ferner Akzent- und Spiritusfehler (z. B. der Wechsel von $\alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon$ und $\alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon$) sowie Fehler bei Krasis und Elision¹.

2. wertlose Varianten und Sonderfehler, soweit diese nicht als Singulärlesarten zu gelten haben und Beachtung verdienen.

Bei der Konstitution des Textes von MTh wurden aus 13 der in der Einleitung zum Gesamtwerk² dargestellten 14 Handschriften-Gruppen ein oder mehrere Vertreter gewählt: als Vertreter der Gruppe

- 1 Fa, Rc, Pv,
- 2 Ka, Vc,
- 3 Le,
- 4 Pb, Gb,
- 5 Pt,
- 6 Ue,
- 7 Vz,
- 8 Vb, Vv,
- 9 Lc, Wb,
- 10 Ec, Pn, Ra,
- 11 Py,
- 12 Ke,
- 13 Fb, Ja.

---

¹ Vgl. die Einleitung von B. R. Suchla zu ihrer Ausgabe von DN mit weiterer Literatur (Corpus Dionysiacum I, PTS 33, 1990).

² 1.2, S. 11; 4.3, S. 87–91.

Für den Text der Epp wird hingegen die komplette Überlieferung des 9.–13./14. Jahrhunderts dokumentiert und damit noch einmal implizit die selektive Hss-Wahl für die übrigen Texte des CD gerechtfertigt³.

Die Interpunktion orientiert sich an der deutschen Grammatik. Χριστός und Ἰησοῦς sowie alle weiteren Eigennamen werden groß, hingegen πατήρ, υἱός, πνεῦμα sowie θεός in Anlehnung an das Novum Testamentum Graece (Nestle-Aland) durchgehend klein geschrieben.

Nicht normiert sind γίγνομαι – γίνομαι und γινώσκω – γινώσκω, ferner die Endungen – εἶα und -ῖα, obwohl ich beobachtet zu haben glaube, daß in den (meisten) Handschriften in dieser Hinsicht keinesfalls schiere Willkür herrscht.

Die syrische Überlieferung konnte nicht durchweg verglichen, wohl aber in schwer zu entscheidenden Einzelfällen zu Rate gezogen werden. Dabei wurde nur in einem Falle gegen sie optiert (190,16).

---

³ Vgl. zur Gruppierung der Handschriften A. M. Ritter, Stemmatisierungsversuche zum Corpus Dionysiacum Areopagiticum im Lichte des EDV-Verfahrens, = NAWG 1980, 6, S. 104 ff.

DE MYSTICA THEOLOGIA

SIGLA CODICUM

- Ec Escorial, Biblioteca de El Escorial, Cod. Ψ. III. 7
 Fa Florenz, Biblioteca Laurenziana, Conventi Soppressi, Cod. 202
 Fb Florenz, Biblioteca Laurenziana, San Marco Florent., Cod. 686
 Gb Athen, Nationalbibliothek, Cod. Metochii 642
 Ja Patmos, Johanneskloster, Cod. 51
 Ka Sinai, Katharinenkloster, Cod. 319
 Ke Sinai, Katharinenkloster, Cod. 323
 Lc London, British Library, Additions, Cod. 18231
 Le London, British Library, Additions, Cod. 36821
 Pb Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 438
 Pn Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 933
 Pt Paris, Bibliothèque Nationale, Fonds Coislin, Cod. Gr. 253
 Pv Paris, Bibliothèque Nationale, Musée du Louvre, Cod. Ivoires A. 53
 (78)
 Py Paris, Bibliothèque Nationale, Supplément grec, Cod. 8
 Ra Rom, Biblioteca Vallicelliana, Cod. B. 55
 Rc Rom, Biblioteca Vallicelliana, Cod. E. 29
 Ue Venedig, Biblioteca Nazionale di San Marco, Cod. 558
 Vb Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 370
 Vc Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 371
 Vv Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Palatinus Gr. 123
 Vz Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 1787
 Wb Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. Theol. Gr. 65
 v B. Cordier, ed. Sancti Dionysii Areopagitae De Mystica Theologia,
 Antwerpen 1634 (verb. und verm. Nachdruck Venedig 1755, = PG
 3, 997 sqq)

ΠΕΡΙ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

<I.>

<1> Τριάς ὑπερούσιε καὶ ὑπέρθεε καὶ ὑπεράγαθε, τῆς Χριστιανῶν ἔφορε θεοσοφίας, ἴθυνον ἡμᾶς ἐπὶ τὴν τῶν μυστικῶν λογίων ὑπεράγνωστον καὶ ὑπερφαῖ καὶ ἀκροτάτην κορυφήν· ἔνθα τὰ ἀπλᾶ καὶ ἀπόλυτα καὶ

997 A

1 Cf inscriptiones DN 107,1; CH 7,1; EH 63,1; Ep 9,193,2; Act 16,1–8; 17,14 sq; 18,5; 19,22; 20,4; Rm 16,21; I Cor 4,17; 16,10; II Cor 1,1,19; Phil 1,1; 2,19; Col 1,1; I Thess 1,1; 3, 2,6; II Thess 1,1; I Tim 1,2,18; 6,20; II Tim 1,2; Phlm 1; Hbr 13,23 2–142,4 Cf DN 116,7 sqq; 138,1–139,16; CH 7,3–8,1; EH 63,3–64,7; 65,20 sq; 82,9–12; 125,8–23; Pl Ti 27 c; 48 d; 90 c; Arist fr 49; Ph incorr m 1; Or or passim; id hom 2,6 in Gen; 3,7; 15,7; id hom 1,4 in Ex; id hom 1,1 in Lev; 1,4; 5,5; 6,6; id hom 22,4 in Num; id hom 24,3 in Jos; id hom 10,5 in Ezech; id hom 15 in Lc (p 94,20 sqq); Porph Marc 12 (p 282,12); Corp Herm V 2 (1, p 60,16 sqq); Plot Enn V 3,17; VI 8,21; Jamb myst V 26 (p 237,15 sq; 238,15–239,13); Procl in Alc 6,3 sq; id in Prm IV 3,1 sqq; id in Ti I 212,30 sqq; id de dec dub 64,12 (p 106); id theol plat 11 2–4 Cf CH 12,3–14; 43,12–19; 47,2 sq; MTh 143,10–17; Plot Fnn I 7,1; V 5,6; VI 7,38 2 sq Cf DN 118,11–119,5; 124,18–125,3; 199,18–200,2; CH 15,21; 38,17; 53,4; Ep 7,166,14–167,2 3 Cf Dam problem 29 (I, p. 56,8); DN 115,13; 116,11; 126,9; Max carit 3,99 4–142,2 Cf DN 150,5–7; MTh 145,1 sq; Plot Enn V 3,7, 13 sqq; V 5,8,3 sq; V 8,11,6; VI 7,34,29; VI 9,11,13 sqq; Procl Prm VII 76,6 sq

EcFaFbGb (plerumque illegibile) JaKaKeLcLePbPnPtPvPyRaRcUeVbVcVvVzWb v

Operi inscripserunt Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ἐφέσου περὶ μυστικῆς θεολογίας EcFa (Διονυσίου – Ἐφέσου) Gb(?) KaKeLcLe (om Ἐφέσου) PbPnPtPv(om Ἐφέσου)RaVc (om Ἐφέσου) Vz(om Ἐφέσου) Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον Ἐφέσου περὶ μυστικῆς θεολογίας Py (om Ἐφέσου)Rc Τοῦ ἐν ἁγίοις Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου περὶ μυστικῆς θεολογίας πρὸς Τιμόθεον v Dedicacionem addiderunt Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος Ec Fa (add Περὶ μυστικῆς θεολογίας) Gb(?) KeLc(om ὁ) PmPt(om ὁ) Py(om ὁ πρεσβύτερος) RaRcUeVz (om ὁ et add Περὶ μυστικῆς θεολογίας) Post titulum sequitur index singulorum capitum EcGb(?)LcPbPnPtRa 1 πρὸς Τιμόθεον om Ue add ἐπίσκοπον Pv lin 2 praem Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου περὶ μυστικῆς θεολογίας EcFb (om Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου et add τίς ὁ θεῖος γνόφος) Lc (in indice adscr ἄλλο: ἀ τίς ὁ θεῖος γνόφος) PbPnPtRaRcVb (in indice om Διον. Ἀρεοπ.) κεφάλαιον ἀ: τίς ὁ θεῖος γνόφος GbKaPvPyUeWb v κεφάλαιον ἀ JaLeVvVz τίς ὁ θεῖος γνόφος κεφάλαιον ἀ FaKe 2 τῆς: τὰς Ra (ante corr) add τῶν Wb 3 λογίων: θεολογίων Ja (ante corr) 4 ὑπερφαῖ: ὑπερφυῖ Gb ante ἀπόλυτα add τὰ Rc

997 B ἄτρεπτα τῆς θεολογίας μυστήρια κατὰ τὸν ὑπέρφωτον ἐγκεκάλυπται
τῆς κρυφιομύστου σιγῆς γνόφον, ἐν τῷ σκοτεινοτάτῳ τὸ ὑπερφανεστά-
τον ὑπερλάμποντα καὶ ἐν τῷ πάμπαν ἀναφεῖ καὶ ἀοράτῳ τῶν ὑπερκάλων
ἀγλαϊῶν ὑπερπληροῦντα τοὺς ἀνομμάτους νόας.

Ἴεμοὶ μὲν οὖν ταῦτα ἤϋχθω· σὺ δέ, ὦ φίλε Τιμόθεε, τῇ περὶ τὰ μυστικά 5
θεάματα συντόνῳ διατριβῇ καὶ τὰς αἰσθήσεις ἀπόλειπε καὶ τὰς νοεράς
ἐνεργείας καὶ πάντα αἰσθητὰ καὶ νοητὰ καὶ πάντα οὐκ ὄντα καὶ ὄντα
καὶ πρὸς τὴν ἔνωσιν, ὡς ἐφικτόν, ἀγνώστως ἀνατάθητι τοῦ ὑπὲρ πᾶσαν
1000 A οὐσίαν καὶ γνῶσιν· τῇ γὰρ ἑαυτοῦ καὶ πάντων ἀσχέτῳ καὶ ἀπολύτῳ
καθαρώς ἐκστάσει πρὸς τὸν ὑπερουσίον τοῦ θεοῦ σκότους ἀκτίνα, πάντα 10
ἀφελῶν καὶ ἐκ πάντων ἀπολυθείς, ἀναχθήσῃ.

〈2〉 Τοῦτων δὲ ὄρα, ὅπως μηδεὶς τῶν ἀμυήτων ἐπακούσῃ· τούτους δέ
φημι τοὺς ἐν τοῖς οὐσιν ἐνισχημένους καὶ οὐδὲν ὑπὲρ τὰ ὄντα ὑπερουσίως
εἶναι φανταζομένους, ἀλλ' οἰομένους εἰδέναι τῇ καθ' αὐτοὺς γνῶσει τὸν
θέμενον «σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ». Εἰ δὲ ὑπὲρ τούτους εἰσὶν αἱ θεῖαι 15
μυσταγωγίαι, τί ἂν τις φαίη περὶ τῶν μᾶλλον ἀμύστων, ὅσοι τὴν

2 Cf MTh 143,17–19; 144,9–15; Ep 1,156,6sq; 5,162,3sq γνόφον: Cf Ex 20,21; Dt
4,11sq; 5,22; II Reg 22,10; III Reg 8,12.53 a; II Chron 6,1; Ps 17,10; 96,2; Sirach 45,5; Gr
Nyss v Mos II (p 86,11–88,12); id hom 1 in Cant 26,9sq; hom 11 passim; id Pss tit I 7 (p
44,18sq); id hex 1 prooemium (65 C) 4 Cf CH 26,11–27,3; Hipp consumm 39 (p
305,16); Lit Chrys (p 322); Just qu et resp 44 (1288 C); Procl CP annunt 2 (429 A) 6–9
Cf DN 198,12–15; 230,1–5; MTh 143,10–144,3 7sq Cf DN 217,8sq; 228,17sq; CH
7,6sq; 43,16sq; Ep 9,203,13–15 10sq Cf DN 150,8–16; CH 48,6–12; 52,8–11;
Plot Enn V 3,17; VI 8,21 12 Cf Pl Th 155 e 3 12–14 Cf CH 11,16–19; 16,19–17,2;
EH 63,7–11; 68,4–15; Ep 7,166,11–167,2 15 Vide Ps 17,12

EcFaFbGb (plerumque illegibile) JaKaKeLcLePbPnPtPvPyRaRcUeVbVcVvVzWb v

1 κατὰ: καὶ τὰ Fb ἐγκεκάλυπται: coniec Scazzoso (una cum ms Cyprisioti Morelii)
ἐκκαλύπτεται 2 post τῷ add πάμπαν ἀναφαν καὶ ἀοράτῳ Vb post ὑπερφανεστά-
τον add καὶ Rc 3 πάμπαν: πᾶν PnPt (ante corr) Ra post ὑπερκάλων add καὶ Lc
(ante corr) 4 ἀγλαϊῶν: αἰώνιων Rc ὑπερπληροῦντα: ὑπερπληθύνοντα Rc
ὑπερπληροῦσα Gb 5 οὖν om Pt 7 post πάντα prius add τὰ GbPnPcWb ante
νοητὰ add τὰ GbRc post πάντα add τὰ GbPyUe ὄντα καὶ οὐκ Pb 8
ἀγνώστως om Fa (sed in mg corr ead m) 9 ἑαυτοῦ: αὐτοῦ Rc ἑαυτῇ Gb (post α 2 litt
legi non poss) 10 ἐκστάσει: ἐκτάσει Wb 11 καὶ om Vz ἐκ om Gb(?) 12
ὅπως: πῶς Vb τούτους: ἀμυήτους RcWb ἀμυήτους τούτους Vz 13 post φημι add
τούτους Wb τούς: τοῖς Pt ἐνισχημένους: ἐνησκημένους Vb 14 post φαντα-
ζομένους add καὶ ὑπὲρ τὰ ὄντα: Ke εἰδέναι: εἶναι LeVbVvWb καθ' ἑαυτοῦ: κατ'
αὐτοῦ Ja (sed superscr θ é alia m, deinde autem extinx) KaUeVbVc 16 τί: τίς Fb
ἀμύστων: ἀμυήτων UeWb ἀμυσταγωγῆτων Vb (p corr) (pro scholio habui) τῇ: τῶν
Vv

πάντων ὑπερκειμένην αἰτίαν καὶ ἐκ τῶν ἐν τοῖς οὕσιν ἐσχάτων χαρακτη- 1000 B
ρίζουσιν καὶ οὐδὲν αὐτὴν ὑπερέχειν φασὶ τῶν πλαττομένων αὐτοῖς ἀθέων
καὶ πολυειδῶν μορφωμάτων; Δέον ἐπ' αὐτῇ καὶ πάσας τὰς τῶν ὄντων
τιθέναι καὶ καταφάσκειν θέσεις, ὡς πάντων αἰτίαι, καὶ πάσας αὐτὰς
5 κυριώτερον ἀποφάσκειν, ὡς ὑπὲρ πάντα ὑπερούση, καὶ μὴ οἶεσθαι τὰς
ἀποφάσεις ἀντικειμένας εἶναι ταῖς καταφάσεσιν, ἀλλὰ πολὺ πρότερον
αὐτὴν ὑπὲρ τὰς στερήσεις εἶναι τὴν ὑπὲρ πᾶσαν καὶ ἀφαίρεσιν καὶ θέσιν.

⟨3⟩ Οὕτω γοῦν ὁ θεῖος Βαρθολομαῖός φησι καὶ πολλὴν τὴν θεολογίαν
εἶναι καὶ ἐλαχίστην καὶ τὸ Εὐαγγέλιον πλατὺ καὶ μέγα καὶ αὐθις συν- 1000 C
τετμημένον, ἐμοὶ δοκεῖν ἐκείνο ὑπερφυῶς ἐννοήσας, ὅτι καὶ πολὺλόγος
ἐστὶν ἢ ἀγαθὴ πάντων αἰτία καὶ βραχύλεκτος ἅμα καὶ ἄλογος, ὡς οὔτε
λόγον οὔτε νόησιν ἔχουσα, διὰ τὸ πάντων αὐτὴν ὑπερουσίως ὑπερκει-
μένην εἶναι καὶ μόνοις ἀπερικαλύπτως καὶ ἀληθῶς ἐκφαινομένην τοῖς καὶ
τὰ ἐναγῆ πάντα καὶ τὰ καθαρὰ διαβαίνουσι καὶ πᾶσαν πασῶν ἀγίων
15 ἀκροτήτων ἀνάβασιν ὑπερβαίνουσι καὶ πάντα τὰ θεῖα φῶτα καὶ ἤχους
καὶ λόγους οὐρανίους ἀπολιμπάνουσι καὶ « εἰς τὸν γνόφον » εἰσδυμένοις,
« οὐ » ὄντως ἐστίν, ὡς τὰ λόγια φησιν, ὁ πάντων ἐπέκεινα. Καὶ γὰρ οὐχ
ἀπλῶς ὁ θεῖος Μωϋσῆς ἀποκαθαρθῆναι πρῶτον αὐτὸς κελεύεται καὶ αὐθις
τῶν μὴ τοιούτων ἀφορισθῆναι καὶ μετὰ πᾶσαν ἀποκάθαρσιν ἀκούει τῶν

3–5 Cf DN 230,1–5; CH 12,20–13,3; 15,21–16,7; Ep 4,160,9sq 5–7 Cf MTh
150,5–9; Pl Def 413 c contra Arist int 17 a 25.31–33; FN 1139 a 21 8 Cf Mt 10,3; Mc
3,18; Lc 6,14; Act 1,13; Ev Barth passim 14 sq Cf DN 185,16–25; 219,5–8; EH
73,7–10.21–74,11 16 sq Vide Ex 20,21; cf 19,9 17–144,5 Cf MTh 144,9–15;
DN 156,3–10; EH 68,16–94,22; Ex 19; 20,18–21; 33,21; Gr Nyss v Mos II (p 82,4–89,14)
17–144,1 Cf MTh 143,2sq; Ep 8,188,9–13

EcFaFbGb (plerumque legi non potest) JaKaKeLcLePbPnPtPvPyRaRcUeVbVcVvVzWb v

1 ὑπερκειμένην: ὑπερκειμένων Ja (ante corr) αἰτίαν: οὐσίαν FbJa (ante corr) 2
πλαττομένων: πλαττομένοις Rc 3 καὶ πολυειδῶν om Fa πολυειδῶν: ἀσεβῶν Gb
τὰς om Vb 4 τιθέναι: θεθεῖναι FaJa(p corr)PnPtRa τιθεῖναι Ke καὶ (ante καταφάσ-
κειν) om Ka αἰτίαι: αἰτίαν Ka αἰτίαις Rc 5 ὑποφάσκειν Fa πάντα: τὰ ὄντα
Vz ὑπερούση: οὕση Gb 6 ταῖς καταφάσεσιν: τῶν καταφάσεων Wb πολὺ
om Pt (sed deinde corr ead m) 7 τὰς στερήσεις: ταῖς στερήσεσιν Rc τὴν om Vz
ὑπὲρ πᾶσαν: ὑπερτάτην VbVv 8 Οὕτω γοῦν: οὕτως οὖν FbJa (sed corr alia m)
10 δοκεῖ EcFaGb(?)LePbPnRa v 11 ἢ om Ja (sed postea corr incert m) 13 εἶναι:
om Gb εἶδοι Ra (sed corr eadem m) καὶ – ἐκφαι legi non pot in Vv ἐκφαινομένην:
φαινομένην Vb 14 πάντα om Py 15 ἀκροτήτων: ἀκροτάτων Ke ἀκροτάτηνVbVv
τὰ om EcFbJa(sed postea add alia m)KaLePyRcVbVcVvWb v 16 οὐρανίους: ὑπερου-
ρανίους Ja (sed exp ὑπὲρ alia m) 17 φησιν: φασιν Py 18 Μωϋσῆς: Μωσῆς
FaFbJaPbPnPyRaVvVz πρῶτος Rc κελεύεται: παρακελεύεται FaKePtRa 19
τῶν ... τοιούτων: τὸν ... τοιοῦτον Ja (sed superser τῶν)Py (sed corr) Rc

1000 D πολυφώνων σαλπίγγων καὶ ὄρα φῶτα πολλὰ καθαρὰς ἀπαστράπτοντα
καὶ πολυχύτους ἀκτῖνας· εἶτα τῶν πολλῶν ἀφορίζεται καὶ μετὰ τῶν
ἐκκρίτων ἱερέων ἐπὶ τὴν ἀκρότητα τῶν θείων ἀναβάσεων φθάνει. Κάν
τούτοις αὐτῶ μὲν οὐ συγγίνεται τῷ θεῷ, θεωρεῖ δὲ οὐκ αὐτόν (ἀθέατος
γάρ), ἀλλὰ τὸν τόπον, οὗ ἔστη. (Τοῦτο δὲ οἶμαι σημαίνει τὸ τὰ θεϊότατα 5
καὶ ἀκρότατα τῶν ὀρωμένων καὶ νοουμένων ὑποθετικούς τινες εἶναι
1001 A λόγους τῶν ὑποβεβλημένων τῷ πάντα ὑπερέχοντι, δι' ὧν ἡ ὑπὲρ πᾶσαν
ἐπίνοιαν αὐτοῦ παρουσία δεικνύται ταῖς νοηταῖς ἀκρότησι τῶν ἀγιω-
τάτων αὐτοῦ τόπων ἐπιβατεύουσα). Καὶ τότε καὶ αὐτῶν ἀπαλύεται
τῶν ὀρωμένων καὶ τῶν ὀρώντων καὶ εἰς τὸν γνόφον τῆς ἀγνωσίας 10
εἰσδύνει τὸν ὄντως μυστικόν, καθ' ὃν ἀπομυεῖ πάσας τὰς γνωστικὰς
ἀντιλήψεις, καὶ ἐν τῷ πάμπαν ἀναφεῖ καὶ ἀοράτῳ γίγνεται, πᾶς ὧν τοῦ
πάντων ἐπέκεινα καὶ οὐδενός, οὔτε ἑαυτοῦ οὔτε ἑτέρου, τῷ παντελῶς δὲ
ἀγνωστῷ τῇ πάσης γνώσεως ἀνεργησίᾳ κατὰ τὸ κρεῖττον ἐνούμενος
καὶ τῷ μηδὲν γινώσκειν ὑπὲρ νοῦν γινώσκων. 15

7—15 Cf DN 115,8—18; 198,4—11; MTh 145,3—5; Ep 1,157,2sq; 5,162,3—10 8—10
Cf Pl R 6,511b3—c2 13—15 Cf Plot Enn V 5,7; Gr Nyss v Mos II (p 87,1—13);
id beat 3 (1225 C)

EcFaFbGbJaKaKeLcLePbPnPtPvPyRaRcUeVbVcVvVzWb v

1 καὶ om Pv v καθαρὰς: καθαρῶς Fb ἀπαστράπτοντα: ἀστράπτοντα KeVz
ἀποστράπτοντα Pb 2 ἀφορίζεται: ἀφώρισται PvVz v μετὰ: κατὰ PvVz v 3
ἐκκρίτων: ἐγκρίτων FaJa (scr ἐγκρείτων sed corr) KePbPnPtRa ἱερέων om Ue (sed
suppl supra l incert m) Κάν: καὶ Vz 4 αὐτῶ: αὐτῶν Ra οὐκ om Gb οὐχ Ja
(p corr) PnPtRa 5 ἔστη: ἔστι FaJa (sed corr) Pv v σημαίνει FaPt (sed corr) RaRc
6 καὶ ἀκρότατα om PyWb καὶ νοουμένων om Ue (sed suppl supra l incert m) ante
ὑποθετικούς add ὑπο Pt (dittogr) 7 τῷ: τῶν FaWb (sed corr) post τῷ add τὰ Py
ἢ om Wb 8 ἐπίνοια JaVc 11 εἰσδύνει: εἰσδύει Ja (e corr) τὸν ... μυστικόν:
τῶν ... μυστικῶν Rc ἀπομυεῖ: ἀπομυεῖ FbLc v 12 ἀντιλήψεις: ἀποκαλύψεις Rc
γίγνεται: ἐγγίνεται Rc πᾶς ὧν: πασῶν JaLePtRa 13 ante ἑτέρου add τοῦ Ja (e
corr)PnPtRa τῷ: τοῦ PnRa 14 τῇ: τῆς EcFaFbJaKeLcPbPnPtPvPyRaVv v
ἀνεργησίᾳ: ἀνεργησίαν FaJa (e corr) Pn (sed scr ἀνεργεσίαν) Pt (sed corr) Ra
ἐνούμενος: αἰνούμενος FaJa (e corr) PtRa 15 τῷ: τὸ FaJaKeLePtRaVbVzWb

〈II.〉

Κατὰ τοῦτον ἡμεῖς γενέσθαι τὸν ὑπέρφωτον εὐχόμεθα γνόφον καὶ δι' 1025 A
 ἀβλεψίας καὶ ἀγνωσίας ἰδεῖν καὶ γνῶναι τὸν ὑπὲρ θεῶν καὶ γνῶσιν αὐτῶ
 τῶ μὴ ἰδεῖν μηδὲ γνῶναι – τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὄντως ἰδεῖν καὶ γνῶναι
 – καὶ τὸν ὑπερούσιον ὑπερουσίως ὑμῆσαι διὰ τῆς πάντων τῶν ὄντων
 5 ἀφαιρέσεως, ὡσπερ οἱ αὐτοφυεῖς ἄγαλμα ποιοῦντες ἐξαιροῦντες πάντα 1025 B
 τὰ ἐπιπροσθοῦντα τῇ καθαρᾷ τοῦ κρυφίου θεᾶ κωλύματα καὶ αὐτὸ ἐφ'
 ἑαυτοῦ τῇ ἀφαιρέσει μόνη τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀναφαίνοντες κάλλος. Χρῆ
 δέ, ὡς οἶμαι, τὰς ἀφαιρέσεις ἐναντίως ταῖς θέσεσιν ὑμῆσαι· καὶ γὰρ
 10 ἐκείνας μὲν ἀπὸ τῶν πρωτίστων ἀρχόμενοι καὶ διὰ μέσων ἐπὶ τὰ ἔσχατα
 κατιόντες ἐτίθεμεν· ἐνταῦθα δὲ ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἐπὶ τὰ ἀρχικώτατα τὰς
 ἐπαναβάσεις ποιοῦμενοι τὰ πάντα ἀφαιροῦμεν, ἵνα ἀπερικαλύπτως
 γνῶμεν ἐκείνην τὴν ἀγνωσίαν τὴν ὑπὸ πάντων τῶν γνωστῶν ἐν πᾶσι
 τοῖς οὔσι περικεκαλυμμένην καὶ τὸν ὑπερούσιον ἐκείνον ἴδωμεν γνόφον
 τὸν ὑπὸ παντὸς τοῦ ἐν τοῖς οὔσι φωτὸς ἀποκρυπτόμενον.

1–3 Cf MTh 144,7–15; Ep 5,162,3–10 2/3 Cf Plot Enn V 5,7; Gr Nyss v Mos II (p
 87,1–13); id beat 3 (1225 C) 4 sq Cf Procl in Prm VI 190 4–6 Cf DN 117,5–11;
 146,6–12; 230,1–5; MTh 146,1–147,21 5–7 Cf Plot Enn I 6,9

EcFaFbGbJaKaKeLcLePbPnPtPvPyRaRcUeVbVcVvVzWb v

lin 1 praem Κεφάλαιον β': πῶς δεῖ καὶ ἐνοῦσθαι καὶ ὕμνος ἀνατιθέναι τῶ πάντων αἰτίω
 καὶ ὑπὲρ πάντα EcFaFbGb (om καὶ ὑπὲρ πάντα) JaKa (om καὶ ὑπὲρ πάντα) Ke (coll
 κεφάλαιον β' post tit) LcLe (coll κεφάλαιον β' post tit) PbPnPtPvPy (om κεφάλαιον β')
 RcUeVb (om κεφάλαιον β') Vc (add δὲ post δεῖ) Vv (coll κεφάλαιον β' post tit) Vz v 1
 εὐχόμεθα γνόφον coll Vv 2 ἀγνωσίας καὶ ἀβλεψίας Ue καὶ (ante γνῶναι): μὴ δὲ
 EcFaPnPt (ante corr?)Ra τόν: τὸ EcFaFbKePbPnPtRaVbVv v αὐτῶ: τοῦτο Ja
 (p corr) 2/3 αὐτῶ τῶ: αὐτὸ τὸ FaFbKaLePbPy(ante corr)Rc (scr αὐτῶι τὸ) VbVcVvWb
 v τοῦτο τὸ EcPnPt(ante corr?)Ra 3 μὴδὲ: μὴ Wb (ante corr) καὶ Rc τοῦτο –
 γνῶναι om Ja (sed corr alia m) Py 4 ante διὰ add καὶ Vz 5 post ἄγαλμα add τὸ
 FbJa (sed corr) πάντα om Py 6 τὰ om Rc 7/8 μόνη – ἀφαιρέσεις om Ja
 (sed corr alia m in mg) 7 μόνη: μόνον Py ἀναφαίνοντες: ἀναφαίνοντι Rc 9
 μὲν om Py 10 τὰ ἀρχικώτατα: τὰς ἀρχικωτάτας LeVzWb τὰ ἀρχικώτερα Py τὰς
 om LeWb 11 ἐπαναβάσεις: ἐπιβάσεις Wb ἀναβάσεις Pn post ποιοῦμενοι add διὰ
 μέσων ἐπὶ τὰ ἔσχατα πάλιν Py 13 περικεκαλυμμένην: κεκαλυμμένην FaKe (sed corr
 postea) PnRa 14 τὸν om Vb ὑπὸ: ὑπὲρ FaJa (e corr) KePnRa

〈III.〉

1032 D Ἐν μὲν οὖν ταῖς *Θεολογικαῖς Ὑποτυπώσειςι* τὰ κυριώτατα τῆς κατα-
 1033 A φατικῆς θεολογίας ὑμῆσαμεν, πῶς ἡ θεία καὶ ἀγαθὴ φύσις ἐνικὴ λέγεται,
 πῶς τριαδική· τίς ἡ κατ' αὐτὴν λεγομένη πατρότης τε καὶ υἰότης· τί
 βούλεται δηλοῦν ἡ τοῦ πνεύματος θεολογία· πῶς ἐκ τοῦ ἀύλου καὶ
 ἀμεροῦς ἀγαθοῦ τὰ ἐγκάρδια τῆς ἀγαθότητος ἐξέφυ φῶτα καὶ τῆς ἐν 5
 αὐτῷ καὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐν ἀλλήλοις συναϊδίου τῆ ἀναβλαστήσει μονῆς
 ἀπομεμένηκεν ἀνεκφοίτητα· πῶς ὁ ὑπερουσίος Ἰησοῦς ἀνθρωποφυϊκαῖς
 ἀληθείαις οὐσίωται καὶ ὅσα ἄλλα πρὸς τῶν λογίων ἐκπεφασμένα κατὰ
 τὰς *Θεολογικὰς Ὑποτυπώσειςι* ὑμνηται. Ἐν δὲ τῷ *Περὶ Θείων Ὀνομάτων*,
 πῶς ἀγαθὸς ὀνομάζεται, πῶς ὢν, πῶς ζωὴ καὶ σοφία καὶ δύναμις καὶ 10
 ὅσα ἄλλα τῆς νοητῆς ἐστὶ θεωνυμία. Ἐν δὲ τῇ *Συμβολικῇ Θεολογίᾳ*,
 1033 B τίνες αἱ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τὰ θεῖα μετωνυμῖαι, τίνες αἱ θεῖαι μορφαί,
 τίνα τὰ θεῖα σχήματα καὶ μέρη καὶ ὄργανα, τίνες οἱ θεῖοι τόπτοι καὶ
 κόσμοι, τίνες οἱ θυμοί, τίνες αἱ λῦπαι καὶ αἱ μῆνιδες, τίνες αἱ μέθαι καὶ αἱ

1 Cf MTh 146,9; 147,5; DN 107,3; 116,7; 122,11; 125,13sq; 221,11 1 sq Cf Procl theol
 plat II 5 sq; id in Prm VI 43sq; 116 1/2 Cf DN 112,7sq 2–7 Cf Symb NC
 (D–S 150); Symb Quicumque (D–S 75sq) 2–4 Cf DN 126,3–128,7 4–7 Cf
 DN 132,1–4; Jac 1,17; Procl de mal sub 11,23sq; id theol plat II 6.10 7 sq Cf Ep
 4,161,5–10 9 Cf MTh 146,1; 147,5 11 Cf DN 121,3; 149,9; 211,9; 231,8; CH 56,1;
 MTh 147,6 sq; Ep 9,193,5 sq; 207,4 12–147,3 Cf MTh 147,19–21; Ep 9,194,12–195,10

EcFaFbGb (plerumque seu illegibile seu difficiliter legi potest) JaKaKeLcLePbPnPtPvPy
 RaRcUeVbVcVvVzWb v

lin 1 praem κεφάλαιον γ': τίνες αἱ καταφατικαὶ θεολογίαι, τίνες αἱ ἀποφατικαὶ EcFaFb (om
 κεφάλαιον γ) GbJa(coll κεφάλαιον γ post tit) KaKeLcLc (coll κεφάλαιον γ post tit) Pb-
 PnPtPvPy (om κεφάλαιον γ) Ra (m alt) RcUeVb (om κεφάλαιον γ') VcVv (coll κεφάλαιον
 γ post tit) VzWb (m alt; coll κεφάλαιον γ post tit; pro καταφατικαὶ scr ἀποφατικαὶ et pro
 ἀποφατικαὶ scr καταφατικαὶ) v 1 οὖν om Ja (sed suppl supra l alia m) τῆς om
 Gb τῆς καταφατικῆς θεολογίας: ταῖς καταφατικαῖς θεολογίαις FaJa(e corr)KePnRa
 2 φύσις ante καὶ coll Gb 3 post τί add οὖν ἐστὶ τοῦτο ἢ τί FaJa (e corr in mg)
 KePbPnPtRaRc 4 ἀύλου: ὄλου Ke (e corr)VbVv 5 post ἀμεροῦς add καὶ Pb
 ante τῆς alter add πῶς Vz 5/6 τῆς alter — primum καὶ om Vb 6 ἑαυτοῖς: αὐτοῖς
 KePt(ante corr)RcVbVcVvWb ἐν ἀλλήλοις om Ja (sed suppl in mg) ἀλλήλοις:
 ἄλλοις Rc συναϊδίου: συναϊδίως Ke ἀναβλαστήσει: ἀναστήσει Vz (sed corr altera
 m supra l) μόνη KeVbVvWb 7 ἀπομεμένηκεν: ἀπονενέμηκεν Pt Ἰησοῦς om
 Wb 8 οὐσίωται: οὐσιοῦται Pt 9 ὑμνηται: ὑμνεῖται Lc (sed corr supra l) v ὑμνηται
 FaFbKePn 12 αἱ om Py αἰσθητῶν om PnPt (sed add in mg) Ra μετωνυμῖαι:
 θεωνυμῖαι FaJa (e corr) Ke (sed scr θεωνυμῖαι et corr in mg) Ra θεωνυμία Pn post τίνες
 add δε VbVv 13 μέρη: μέλη FaJa (e corr)PnPnRa 14 τίνες οἱ θυμοί om Pn (sed suppl
 supra l) Ra τίνες alter — μῆνιδες om Ke (sed suppl in mg) αἱ ante μῆνιδες om Pt
 ante secundum καὶ iterum τίνες αἱ μέθαι καὶ Ke (sed delend not)

κραιπάλαι, τίνες οἱ ὄρκοι καὶ τίνες αἱ ἀραὶ, τίνες οἱ ὕπνοι καὶ τίνες αἱ ἐργηγόρσεις καὶ ὅσαι ἄλλαι τῆς συμβολικῆς εἰσι θεοτυπίας ἱερόπλαστοι μορφώσεις.

- Καί σε οἶομαι συνεωρακέναι, πῶς πολυλογώτερα μᾶλλον ἔστι τὰ
 5 ἔσχατα τῶν πρώτων· καὶ γὰρ ἐχρῆν τὰς *Θεολογικὰς Ὑποτυπώσεις* καὶ
 τὴν τῶν *Θείων Ὀνομάτων* ἀνάπτυξιν βραχυλογώτερα εἶναι τῆς *Συμ-*
βολικῆς Θεολογίας. Ἐπεὶπερ ὅσω πρὸς τὸ ἀναντες ἀνανεύομεν, τοσοῦτον
 οἱ λόγοι ταῖς συνόψεσι τῶν νοητῶν περιστέλλονται· καθάπερ καὶ νῦν
 10 εἰς τὸν ὑπὲρ νοῦν εἰσδύνοντες γνόφον οὐ βραχυλογία, ἀλλ' ἀλογίαν 1033 C
 παντελῆ καὶ ἀνοησίαν εὐρήσομεν. Κάκεῖ μὲν ἀπὸ τοῦ ἄνω πρὸς τὰ ἔσχατα
 κατιῶν ὁ λόγος κατὰ τὸ ποσὸν τῆς καθόδου πρὸς ἀνάλογον πλήθος
 ηὑρύνετο· νῦν δὲ ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὸ ὑπερκείμενον ἀνιῶν κατὰ τὸ
 μέτρον τῆς ἀνόδου συστέλλεται καὶ μετὰ πᾶσαν ἀνοδὸν ὅλως ἀφωσος
 15 ἔσται καὶ ὅλως ἐνωθήσεται τῷ ἀφθέγκτῳ.
 Διὰ τί δὲ ὅλως, φῆς, ἀπὸ τοῦ πρωτίστου θέμενοι τὰς θείας θέσεις ἀπὸ
 τῶν ἐσχάτων ἀρχόμεθα τῆς θείας ἀφαιρέσεως; Ὅτι τὸ ὑπὲρ πᾶσαν
 τιθέντας θέσιν ἀπὸ τοῦ μᾶλλον αὐτῷ συγγενεστέρου τὴν ὑποθετικὴν
 κατάφασιν ἐχρῆν τιθέναι· τὸ δὲ ὑπὲρ πᾶσαν ἀφαιρέσιν ἀφαιροῦντας ἀπὸ
 20 τῶν μᾶλλον αὐτοῦ διεστηκότων ἀφαιρεῖν. Ἡ οὐχὶ μᾶλλον ἔστι ζωὴ καὶ 1033 D
 ἀγαθότης ἢ ἀήρ καὶ λίθος; Καὶ μᾶλλον οὐ κραιπαλαῖ καὶ οὐ μηνιᾶ ἢ οὐ
 λέγεται οὐδὲ νοεῖται;

7–14 Cf DN 133,15–134,4 9sq Cf DN 109,14sq 11 sq Cf Procl in Alc 248,5sqq;
 id in Crat 65; id inst 5; 62; 125; 142; 152 17 sq Cf Jamb myst V 18 (p 225,9)
 19 sq Cf III Reg 19,11; Ps 117,22

EcFaFbGbJaKaKcLcLePbPnPtPvPyRaRcUeVbVcVvVzWb v

1 αἱ ante κραιπάλαι om Gb post ἀραὶ add καὶ Vv τίνες οἱ ὕπνοι om Vz (sed suppl
 in mg) οἱ alter: αἱ Ra καὶ post ὕπνοι om RcVz 2 ὅσαι ἄλλαι: ὅσα ἄλλα Pb
 post ἄλλαι add τίνες KePnRa 4 καὶ σε om Ja (sed suppl supra l alia m) 6
 βραχυλογώτερα: βραδυλογώτερον EcPnPtRa βραχυλογώτερον FaFbJaLcPbPyRc
 post εἶναι add καὶ Gb 7 τοσοῦτον om VbVv 8/9 περιστέλλονται – τὸν om Ja
 (sed suppl in mg alia m) 8 post περιστέλλονται add καὶ FaJa (e corr)KePnRa 9
 εἰσδύνοντες: εἰσδύοντες Ja (sed corr) 10 εὐρήσομεν: εὐρίσκομεν Vv τοῦ: τὰ Vb
 11 τὸ om Py προσὸν Lc (sed corr) καθόδου: ἀνόδου Rc ante ἀνάλογον add
 τὸ Py 13 ἀνοδον: ὄδον PtRa ὅλως: ὄλος FbGbKaLcLePbPnPtPyRcUeVb ὄλος ὡς
 Ke 14 ἔσται: ἔστι Gb ὅλως: ὄλος FaFbLc (e corr) LePbPyRaRcVb v ὄλος ὡς Ja
 (sed exp ὡς) τῷ ἀφθέγκτῳ: τοῦ ἀφθέγκτου Vb 15/17 θείας – αὐτῷ om Gb
 16 τὸ: τοῦ Rc post τὸ add τὸ PtRa 17 τιθέντας: τιθέντες Rc ἀπὸ om FaPt
 (sed suppl postea supra l) αὐτῷ: αὐτοῦ Pt αὐτῷ om VbVv 19 αὐτοῦ –
 μᾶλλον om Py (sed suppl ead m in mg)Vb (sed suppl in mg?)

<IV.>

1040 D

Λέγομεν οὖν, ὡς ἡ πάντων αἰτία καὶ ὑπὲρ πάντα οὔσα οὔτε ἀνούσιος ἔστιν οὔτε ἄζωος, οὔτε ἄλογος οὔτε ἄνους· οὐδὲ σῶμά ἐστιν οὔτε σχῆμα, οὔτε εἶδος οὔτε ποιότητα ἢ ποσότητα ἢ ὄγκον ἔχει· οὐδὲ ἐν τόπῳ ἐστὶν οὔτε ὄραται οὔτε ἐπαφήν αἰσθητὴν ἔχει· οὐδὲ αἰσθάνεται οὔτε αἰσθητὴ ἔστιν· οὐδὲ ἀταξίαν ἔχει καὶ ταραχήν, ὑπὸ παθῶν ὑλικῶν ἐνοχλουμένη, οὔτε ἀδύναμός ἐστιν, αἰσθητοῖς ὑποκειμένη συμπτώμασιν, οὔτε ἐν ἐνδείᾳ ἐστὶ φωτός· οὐδὲ ἀλλοίωσιν ἢ φθοράν ἢ μερισμὸν ἢ στέρησιν ἢ ῥεῦσιν οὔτε ἄλλο τι τῶν αἰσθητῶν οὔτε ἐστὶν οὔτε ἔχει.

5

1—8 Cf MTh c 5; DN 109,7—110,1; 115,19—117,4; 189,7—190,2; 197,17—198,20; 207,10—208,7; 228,3—230,5; Ep 9,204,11—205,7; Procl inst 123; id theol plat II 5 sq; 10 sq; id in Prm VI 54 sq 1 Cf DN 182,17—183,1 cum 109,7—110,1 et 111,12—120,3; 159,9 sqq; 227,6 sqq; CH 12,2 sqq; 47,7 sq; 50,10 sqq

EcFaFbGbJaKaKeLcLePbPnPtPvPyRaRcUeVbVcVvVzWb v

lin 1 praem κεφάλαιον δ': "Οτι οὐδὲν τῶν αἰσθητῶν ὁ παντὸς αἰσθητοῦ καθ' ὑπεροχὴν αἴτιος EcFaFbGbJa (coll κεφάλαιον δ' post αἴτιος) KaKe (coll κεφάλαιον δ' post αἴτιος) Lc (om κεφάλαιον δ', sed add mg m alt) Le (coll κεφάλαιον δ' post αἴτιος) PbPnPtPvPy (om κεφάλαιον δ') RaRcUeVb (om κεφάλαιον δ', sed suppl δ' in mg m alt) VcVv (coll κεφάλαιον δ' post αἴτιος) Wb (e corr; coll κεφάλαιον δ' post αἴτιος) v 1 λέγομεν: λέγωμεν EcFaJa(e corr)KcLePbPnPtRaRc καὶ om Pv v πάντα: πάντας EcFaLc(sed exp s)PbPnPtRa πάντα οὔσα: πᾶσαν οὐσίαν Rc post οὔσα add καὶ EcFaJa(e corr)Lc (sed delend not)PbPnPt(sed eras)Ra 2 ἄζωος: ἄζως FbGbJaKaLePb(sed corr)PyRa (sed scr ἄζως)VbVcVvWb post ἄλογος add ἐστὶν Gb οὐδὲ: οὔτε GbKaKePt (corr ex οὐδὲ)PyRcVbVcVzWb quartum οὔτε: οὐδὲ EcFaJa(e corr)PbPnPt(sed corr)Ra οὐ Wb 3 primum ἢ: οὔτεVbVv οὐδὲ: οὔτε EcFaJa(corr ex οὐδὲ)KeLcPbPnPt(sed corr?)Ra 4 primum οὔτε: οὐδὲ Ue οὐδὲ: οὔτε PyRcUeVbVvVz tertium οὔτε: οὐδὲ EcFaJaKePbPnPtRa αἰσθητὴ: αἰσθητὸν Py (scr αἰσθητὸν)Rc 5 οὐδὲ: οὔτε FaKeLc (corr ex οὐδὲ) LePbPnPtRaRcVvVzWb post ταραχήν add ἢ Ke (e corr)VbVv ἐνοχλουμένη: ὀχλουμένη Lc(sed corr in mg) 6 ἐν om Pb (sed postea suppl)PyRc 7 οὐδὲ: οὔτε Ja (sed corr)VbVv φθοράν: φορὰν Lc ἢ ῥεῦσιν om FbPn 8 secundum οὔτε: οὐδὲ EcFaFbJaLc (sed corr supra l) PbPnPvRaRcUe tertium οὔτε: οὐδὲ EcFaJaPbPnPt (sed corr?) PyRaRc

<V.>

Αὔθις δὲ ἀνιόντες λέγομεν, ὡς οὔτε ψυχὴ ἐστὶν οὔτε νοῦς, οὔτε φαν- 1045 D
 τασίαν ἢ δόξαν ἢ λόγον ἢ νόησιν ἔχει· οὐδὲ λόγος ἐστὶν οὔτε νόησις,
 οὔτε λέγεται οὔτε νοεῖται· οὔτε ἀριθμὸς ἐστὶν οὔτε τάξις, οὔτε μέγεθος
 οὔτε σμικρότης, οὔτε ἰσότης οὔτε ἀνισότης, οὔτε ὁμοιότης ἢ ἀνομοιότης· 1048 A
 5 οὔτε ἐστηκεν οὔτε κινεῖται οὔτε ἡσυχίαν ἄγει· οὐδὲ ἔχει δύναμιν οὔτε
 δυνάμεις ἐστὶν οὔτε φῶς· οὔτε ζῆ οὔτε ζωὴ ἐστὶν· οὔτε οὐσία ἐστὶν οὔτε
 αἰὼν οὔτε χρόνος· οὐδὲ ἐπαφή ἐστὶν αὐτῆς νοητῆ οὔτε ἐπιστήμη, οὔτε
 ἀλήθειά ἐστὶν οὔτε βασιλεία οὔτε σοφία, οὔτε ἔν οὔτε ἐνότης, οὔτε θεότης
 ἢ ἀγαθότης· οὐδὲ πνεῦμά ἐστὶν, ὡς ἡμᾶς εἰδέναι, οὔτε υἰότης οὔτε

1—3 Cf Parm fr B 8; Plot Enn VI 9,3 1—150,9 Cf MTh c 4; 142,5 sqq 5 sq Procl
 theol plat II 7 (p.50,13—14)

EcFaFbGb (plerumque legi non potest) JaKaKeLcLePbPnPtPvPyRaRcUeVbVcVv
 VzWb v

lin 1 praem κεφάλαιον ε': "Ότι οὐδὲν τῶν νοητῶν ὁ παντὸς νοητοῦ καθ' ὑπεροχὴν αἴτιος
 EcFaFbGbJaKaKe (κεφάλαιον ε' coll post αἴτιος) LcLe (κεφάλαιον ε' coll post αἴτιος)
 PbPnPtPvPyRa (e corr) RcUeVb (om κεφάλαιον ε') VcVv (κεφάλαιον ε' coll post αἴτιος)
 VzWb (e corr; coll κεφάλαιον ε' post αἴτιος) v 1 αὔθις δέ: ἔτι αὔθις Lc (sed δέ delend
 not) post δέ add ὅτι Ja (sed delend not) λέγομεν: λέγειν Ja (p corr; scr λέγειν)RaVv
 (sed corr supra l) λέγωμεν Ja (ante corr)LcLeVzWb secundum οὔτε: οὐδὲ Lc (sed corr
 supra l) tertium οὔτε: οὐδὲ Wb φαντασίαν: φαντασία Ja (e corr) 2 ἔχει om
 Pt (sed suppl postea supra l) Ra post ἔχει add οὐδὲ λόγον ἔχει Lc (sed del) οὐδὲ:
 οὔτε KaVcVz οὔτε: οὐδὲ FaJa (sed corr) KaPbPnPtRaVb v 3 primum οὔτε: οὐδὲ
 EcFaFbJaKeLcPbPnPtPvPyRaRcUeWb secundum οὔτε: οὐδὲ FaFbJa (e corr) LcLe-
 PbPtRa quartum οὔτε: οὐδὲ FaFbJa (sed corr) LeUeVbVv quintum οὔτε: οὐδὲ
 PyUe 4 primum οὔτε: οὐδὲ PyUe secundum οὔτε: οὐδὲ FaFbJa (sed corr) οὔτε
 ἀνισότης om FaFbJaKaKeLcLePbPnPtPyRaRcUeVbVvVzWb quartum οὔτε: οὐδὲ
 FaFbJaKePbRa ἢ Ue ἢ: οὐδὲ Ja (e corr) KePbPnPtRa 5 primum οὔτε: οὐδὲ Ja (e
 corr) KePbPnPtRa οὐκ Rc secundum οὔτε: οὐδὲ FaFbJa (e corr) KaFbJa(e corr)
 KaKeLcPbPnPtRaVc 4/5 ἀνομοιότης — tertium οὔτε om Vb 5 tertium οὔτε: οὐδὲ
 KePbPnPtRa οὐδὲ: οὔτε EcPvRc v οὐδὲ — δύναμιν om Ja quartum οὔτε:
 οὐδὲ Ja (e corr)Pn 6 secundum οὔτε: οὐδὲ Lc (e corr) LePyVbVvWb οὔτε ζῆ om
 FbJaKaKeRcUeVcVz ζῆ: ζωὴ EcPtPy (sed ω delend not)Ra tertium οὔτε: οὐδὲ
 LeUeWb secundum οὔτε: οὔτε om Ue quartum οὔτε: οὐδὲ EcFaFbKaLcLePvPyVb-
 VcVvWb v 7 οὐδὲ: οὔτε RcLeWb post αἰὼν add ἐστὶν Ue tertium οὔτε: οὐδὲ
 Ue 8 primum οὔτε: οὐδὲ v tertium οὔτε: οὐδὲ FaJa (sed corr per su-
 perscr)KaLcLeVbVcVvWb v ἔν om Ja ὄν Ra tertium οὔτε — ἐνότης om Fb (sed
 add in mg sec m, scr οὐδὲ ε.) quartum οὔτε: οὐδὲ LcVbVc v quintum οὔτε: οὐδὲ
 EcFaFbKeLcPbPnPtRa v ante θεότης add ἢ Pn 9 ἢ ἀγαθότης om Fb (sed add in
 mg sec m) οὐδὲ: οὔτε EcJa (e corr) KePbPnPtRaRc secundum οὔτε: οὐδὲ FaRc

πατρότης οὔτε ἄλλο τι τῶν ἡμῖν ἢ ἄλλω τινὶ τῶν ὄντων συνεγνωσμένων· οὐδέ τι τῶν οὐκ ὄντων, οὐδέ τι τῶν ὄντων ἐστίν, οὔτε τὰ ὄντα αὐτὴν γινώσκει, ἢ αὐτὴ ἐστίν, οὔτε αὐτὴ γινώσκει τὰ ὄντα, ἢ ὄντα ἐστίν· οὔτε λόγος αὐτῆς ἐστίν οὔτε ὄνομα οὔτε γινῶσις· οὔτε σκότος ἐστίν οὔτε φῶς, οὔτε πλάνη οὔτε ἀλήθεια· οὔτε ἐστίν αὐτῆς καθόλου θέσις οὔτε ἀφαιρέσις, ἀλλὰ τῶν μετ' αὐτὴν τὰς θέσεις καὶ ἀφαιρέσεις ποιοῦντες αὐτὴν οὔτε τίθεμεν οὔτε ἀφαιροῦμεν, ἐπεὶ καὶ ὑπὲρ πᾶσαν θέσιν ἐστίν ἡ παντελής καὶ ἐνιαία τῶν πάντων αἰτία καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἀφαίρεσιν ἢ ὑπεροχὴ τοῦ πάντων ἀπλῶς ἀπολελυμένου καὶ ἐπέκεινα τῶν ὄλων.

1048 B

5

8 Cf Plot Enn V 3,14,6,7; V 5,6,31–33; VI 8,8,6–8; Procl Prm VII (col. 1172,31–38)

EcFa (alia m) FbGb (alia m, partim illegib) JaKaKeLcLePbPnPtPvPyRaRcUeVbVcVv VzWb v

1 οὔτε: οὐδέ FaKaLcLeRcVbWb v ἦ: οὐδέ Wb ἄλλω: ἄλλο EcJaKePtRaVbVv συνεγνωσμένων: συνεγνωσμένον Py (sed corr supra l) post συνεγνωσμένων add οὐδέ τι τῶν ἐγνωσμένων Ec 2 primum ὄντων om VbVv primum οὐδέ: οὔτε Pn post ὄντων alter add αὐτὴ Rc οὔτε: οὐδέ FaFbJa (sed corr per superscr) KaLcLePyRcUeVbVvWb 2/3 αὐτὴ γινώσκει τὰ ὄντα ἢ ἐστίν coll ante τὰ ὄντα αὐτὴν γινώσκει κτλ. Rc 3 αὐτῆ: ὄντα Rc οὔτε: οὐδέ FaFbJaKaKeLcLePbPnPtPyRaRcUeVbVcVvWb ὄντα alter om Rc secundum οὔτε: οὐδέ FaFbJa (sed corr per superscr) KaLcLePyRcUeVbVcVvWb v 4 primum οὔτε: οὐδέ RcVbVv ὄνομα οὔτε om Py (sed postea inser) tertium οὔτε: οὐδέ FaFbJa (sed corr per superscr) KaLcLePyVcWb v quartum οὔτε: οὐδέ FaFbJa (sed corr per superscr) KaLcLePyUeVcWb v 5 primum οὔτε: οὐδέ Ja (sed corr per superscr) tertium οὔτε: οὐδέ FaFbJa (sed corr per superscr) KaLcLePyRcUeVbVvWb v ἐστίν αὐτῆς coll Gb(?)KaVc quartum οὔτε: οὐδέ EcKaLcLeRcUeVbVcVvWb 6 τῶν: τὸ VbVv καὶ ἀφαιρέσεις om Rc οὔτε: οὐδέ Ja (sed corr per superscr) LcPbPnPyRaRcVbVv 7 οὔτε: οὐδέ LcPyRcVbVv ἐπεὶ: ἐπέπειρ Ja 8 πάντων: ἀπάντων EcKeLcPbPtRa

EPISTULAE

SIGLA CODICUM

- Aa Athos, Kloster Vatopediou, Cod. 157
 Ac Athos, Kloster Vatopediou, Cod. 159
 Ae Athos, Kloster Vatopediou, Cod. 161
 Ah Athos, Kloster Lauras, Cod. B' 66 (186)
 Al Athos, Kloster Lauras, Cod. H' 71 (726)
 Aq Athos, Kloster Dionysiou, Cod. 88 (3622)
 Eb Escorial, Biblioteca de El Escorial, Cod. T. III. 17
 Ec Escorial, Biblioteca de El Escorial, Cod. Ψ. III. 7
 Fa Florenz, Biblioteca Laurenziana, Conventi Soppressi, Cod. 202
 Fb Florenz, Biblioteca Laurenziana, San Marco Florent., Cod. 686
 Fj Florenz, Biblioteca Laurenziana, Cod. VII. 35
 Ga Athen, Nationalbibliothek, Cod. 2636
 Gb Athen, Nationalbibliothek, Cod. Metochii 642
 Ha Jerusalem, Patriarchatsbibliothek, Fonds του Τιμίου Σταυρού, Cod. 23
 Hb Jerusalem, Patriarchatsbibliothek, Fonds του Τιμίου Σταυρού, Cod. 23, zweite Fassung der Epp
 Ja Patmos, Johanneskloster, Cod. 51
 Jb Patmos, Johanneskloster, Cod. 52
 Ka Sinai, Katharinenkloster, Cod. 319
 Kc Sinai, Katharinenkloster, Cod. 321
 Ke Sinai, Katharinenkloster, Cod. 323
 La London, British Library, Ms. Harley 5624
 Lc London, British Library, Additions, Cod. 18231
 Ld London, British Library, Additions, Cod. 22350
 Le London, British Library, Additions, Cod. 36821
 Ma Moskau, Staatliches Historisches Museum, Cod. 109
 Mb Moskau, Staatliches Historisches Museum, Cod. 110
 Mc Moskau, Staatliches Historisches Museum, Cod. 111
 Nc Neapel, Biblioteca Nazionale Vittorio Emanuele III, Cod. II. A. 10
 Oa Oxford, Bodleian Library, Magdalen College, Cod. Gr. 2
 Ob Oxford, Bodleian Library, Lincoln College, Cod. Gr. 14
 Oc Oxford, Bodleian Library, Ms. E. D. Clarke 37
 Od Oxford, Bodleian Library, Ms. Canon. Gr. 97
 Oe Oxford, Bodleian Library, Corpus Christi College, Cod. 141
 Of Oxford, Bodleian Library, Ms. D'Orville 113
 Pa Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 437
 Pb Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 438
 Pc Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 439

- Pd Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 440
 Pf Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 442
 Pg Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 443
 Pm Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 448
 Pn Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 933
 Po Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 934
 Pp Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 935
 Ps Paris, Bibliothèque Nationale, Fonds Coislin, Cod. Gr. 86
 Pt Paris, Bibliothèque Nationale, Fonds Coislin, Cod. Gr. 253
 Pv Paris, Bibliothèque Nationale, Musée du Louvre, Cod. Ivoires A. 53
 (78)
 Py Paris, Bibliothèque Nationale, Supplément grec, Cod. 8
 Ra Rom, Biblioteca Vallicelliana, Cod. B. 55
 Rc Rom, Biblioteca Vallicelliana, Cod. E. 29
 Rd Rom, Biblioteca Vallicelliana, Cod. E. 61
 Rg Rom, Biblioteca Angelica, Cod. Gr. 37
 Ua Venedig, Biblioteca Nazionale di San Marco, Cod. 142
 Ub Venedig, Biblioteca Nazionale di San Marco, Cod. 143
 Uc Venedig, Biblioteca Nazionale di San Marco, Cod. 144
 Ud Venedig, Biblioteca Nazionale di San Marco, Cod. 494
 Ue Venedig, Biblioteca Nazionale di San Marco, Cod. 558
 Va Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 207
 Vb Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 370
 Vc Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 371
 Ve Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 373
 Vf Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 374
 Vg Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 375
 Vl Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 504
 Vm Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 859
 Vr Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 2249
 Vs Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Reginensis Suec. Gr. 30
 Vu Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Palatinus Gr. 39
 Vv Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Palatinus Gr. 123
 Vz Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 1787
 Wa Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Ms. Suppl. Gr. 1
 Wb Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. Theol. Gr. 65
 Wc Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. Theol. Gr. 110
 Wd Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. Theol. Gr. 162
 v B. Cordier, ed. Sancti Dionysii Areopagitae Epistolae, Antwerpen
 1634 (verb. und verm. Nachdruck Venedig 1755, = PG 3, 1065 sqq)

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbFjGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMbMcNcOa
ObOcOdOeOfPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVl
VmVrVsVuVvVzWaWbWc v

Operi inscripserunt Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν ἐπιστολαὶ διάφοροι δέκα
AcAh (om δέκα) Aq (om δέκα) Ec (om δέκα) Fb (om δέκα) HaHbJa (om δέκα) JbKeLc (bis)
LdMaMb (om δέκα) Oc Pb (om δέκα) Pc (bis, om δέκα) Pd (om δέκα) Pf (om δέκα) Ph (om
δέκα) PsPt (om δέκα) Ra (alia m, om δέκα) Rc (om δέκα) Rd (om δέκα) RgUc (in additione,
om δέκα) Ve (om δέκα) Vf (in additione) Vm (om δέκα) VsVv (om δέκα) VzWbWc Τοῦ
ἐν ἁγίοις Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπιστολαὶ Wa v Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν
Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου Fj Τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου
Ἀθηνῶν ἐπιστολαὶ διάφοροι EbOd (om τοῦ ἁγίου) Ua (ἁγίου: μακαρίου) Vl (om τοῦ
Ἀρεοπαγίτου) Vr (om τοῦ) Vu (om τοῦ – Ἀθηνῶν) Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολαὶ διάφοροι
AaAeAlFa (add δέκα) GaGbKaLa (post αὐτοῦ add Διονυσίου et om διάφοροι) LdOaOe
(add ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου ἱερομάρτυρος τοῦ Ἀρεοπαγίτου) PgPo (add δέκα)
PpPs (add δέκα in indice) PyRcUc (add δέκα) Ud (post αὐτοῦ add Διονυσίου) UeVaVeVf
(add δέκα) Ἐπιστολαὶ δέκα KcPm Titulum om NcObOf (sed in indice praeb)
PvRa (sed suppl alia m in mg) UbVb Post titulum sequitur index singularum epistolarum
AaAhEcFaGaKaKeLcLdLeNcOaOdPbPcPgPnPoPpPsPtRaRcUcUeVaVcVfVlWc Eundem
indicem ante epigramma (vel inscriptionem) coll Ac

̄
ΓΑΙΩΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΙ

1065 A

Τὸ σκότος ἀφανὲς γίνεται τῷ φωτί, καὶ μᾶλλον τῷ πολλῷ φωτί· τὴν ἀγνωσίαν ἀφανίζουσιν αἱ γνώσεις, καὶ μᾶλλον αἱ πολλαὶ γνώσεις. Ταῦτα ὑπεροχικῶς, ἀλλὰ μὴ κατὰ στέρησιν ἐκλαβὼν ἀπόφησον ὑπεραληθῶς, ὅτι λαυθάνει τοὺς ἔχοντας ὄν φῶς καὶ ὄντων γνώσιν ἢ κατὰ θεὸν ἀγνωσία καὶ τὸ ὑπερκείμενον αὐτοῦ σκότος καὶ καλύπτεται παντὶ φωτὶ καὶ ἀποκρύπτεται πᾶσαν γνώσιν. Καὶ εἴ τις ἰδὼν θεὸν συνῆκεν, ὃ εἶδεν, οὐκ

5

2 Cf Ep 2,158,2; 3,159,2; 4,160,2; 8,171,2; EH 116,16 sq; Act 19,29; 20,14; Rm 16,23; I Cor 1,14; III Joh 1; Ph v contempl passim; Eus h e II 17; Hieron vir ill 11 3 Cf Joh 1,5; 3,19; Act 26,18; Rm 2,19; II Cor 4,6; I Ptr 2,9; I Joh 2,8—11 3—157,5 Cf MTh passim 4/5 Cf Ep 9,204,8—206,7; Procl inst 124; id theol plat II 6 8sq Cf Joh 1,18; III Joh 11

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbFjGaGb (plerumque illegibile) HaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVlVmVrVsVuVvVzWaWbWc v

1 Ante ̄ add Διονυσίου τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν ἐπιστολῆ AhHb (om τοῦ ἀγιωτάτου) Jb (om τοῦ ἀγιωτάτου) Kc (om τοῦ ἀγιωτάτου) Ke, add Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπιστολῆ AqFaKc (in additione) Mb (in additione) OdPbPnPt (add πρὸς Γαῖον) RdVb, add Τοῦ αὐτοῦ Ua, add Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν Ob (add ἐπιστολῆ) Rc, add Διονύσιος ὁ ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν Pd, add Διονυσίου Ra (alia m), add ἐπιστολῆ v ̄ coll post θεραπευτῆ AaFj (et add ἐπιστολῆ) GbKcLdLeOfPfPvWc ̄ om AcAeAl (sed add in mg) AqEc (sed add in mg) FbGaJaKaLaLcLdNcOa (sed add in mg) Oc (sed add in mg) OePcPd (sed add in mg) PgPo (sed add in mg) Ps (sed add in mg) RaRcRgUaUbUdVbVcVe (sed add in mg) Vf (sed add in mg) Vl (sed add in mg) Vm (sed add in mg) Vs (sed add in mg) VuVvVzWb 2 Γαῖω: πρὸς Γαῖον AhAqEcKc (in additione) Lc (in indice) Mb (in additione) OdPbPnPy (et add ἐπιστολῆ α. Γαῖω θεραπευτῆ) Ra (alia m) RdVaVb Γαῖω θεραπευτῆ om NcPm (sed add in mg) Pp (sed add in mg) θεραπευτῆ: θεραπευτῆν Rd (in indice) θεράποντι GbPf om AhAqEcOdPbPnRaRdVb, add ἐπιστολῆ Wc 3 post τὸ add μὲν PoRcUc 4 ἀφανίζουσιν: ἀφανίζουσαι Ja Ταῦτα: ταῦτας Ud 5 ἐκλαβὼν: ἐκβαλὼν AcJbLePs (sed superscr ἐκλαβὼν) RaRgVzWb (sed corr supra l) λαβὼν Po (sed corr) om Uc ἀπόφησον: ἀπόφασιν Ja (sed corr) ἀποφοίτησον NcWb 6 ὄντων: ὄντως AcGbLdMcOeOfPgPmPpPsRcRgUbUc (e corr) VaVeVfVs (sed corr) VuVz γνώσιν: γνώσις AaAcAeFjGaGbJa (sed corr) NcOeOfPfPgPpPvRcRgUbUc (e corr) VeVfVlVrVsVzWb 7 αὐτοῦ: αὐτῷ Lc (sed corr) secundum καὶ om Aq (sed suppl incert m) Gb(?) NcUc (sed corr) VaVmWbWc καλύπτεται: κεκάλυπται HaUc (sed corr) Vm παντὶ — ἀποκρύπτεται om Rc 7/8 ἀποκρύπτεται — καὶ om Ja (sed suppl in mg) 8 ἰδὼν θεὸν coll GbKcPm

αὐτὸν ἐώρακεν, ἀλλὰ τι τῶν αὐτοῦ τῶν ὄντων καὶ γινωσκομένων· αὐτὸς δὲ ὑπὲρ νοῦν καὶ οὐσίαν ὑπεριδρυμένος, αὐτῶ τῶ καθόλου μὴ γινώσκεισθαι μηδὲ εἶναι, καὶ ἔστιν ὑπερουσίως καὶ ὑπὲρ νοῦν γινώσκεται. Καὶ ἡ 1065 B
κατὰ τὸ κρεῖττον παντελῆς ἀγνωσία γινῶσις ἐστι τοῦ ὑπὲρ πάντα τὰ
5 γινωσκόμενα.

1—5 Cf DN 108,6—110,10; 115,6—117,11; 134,7—135,9; 198,4—20; MTh 144,9—15; 145,7—14; Ep 5,162,3—10; Pl Sph 254 a sq; Procl in Ti I 302 sq

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbFjGaGbHaHbJajbKaKcKeLaLcLdLeMaMbMcNcOaOb
OcOdOeOfPbPcPdPfPgPmPnPpPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVl
VmVrVsVuVvVzWaWbWc v

1 ἐώρακεν: ἐωράκαμεν Va τι: τὰ MbPt (e corr?) post τι add κατὰ Pt (sed exp
incert m) αὐτοῦ τῶν: αὐτῶν Oe (sed corr) τῶν alter om Uc 2 post καὶ add
ὑπὲρ AqFaFbJa (sed corr) PbUcVmVs (sed eras) Wa v αὐτῶ: αὐτὸ AhGbKcPmVbVeVv
αὐτῶν Lc (sed corr) om Rc τῶ: τὸ FbGbOcPmPy (sed corr?) RaRcUa om Vm 3
μηδὲ — γινώσκεται om Ja (sed suppl in mg) εἶναι: εἶδέναι AlUc ὑπερουσίως:
ὑπερούσιος Vv ὑπουσίως PnWa v ἡ om Pf 4 παντελῆς ante κατὰ coll Pp τὰ
om Ke (sed suppl supra l alia m) MbPtUcVbVmVv 5 γινωσκόμενα: γινωσκομένου
UcVv

β̄
ΤΩΙ ΑΥΤΩΙ

1068 A Πῶς ὁ πάντων ἐπέκεινα καὶ ὑπὲρ θεαρχίαν ἐστὶ καὶ ὑπὲρ ἀγαθαρχίαν;
 1069 A Εἰ θεότητα καὶ ἀγαθότητα νοήσαις αὐτὸ τὸ χρῆμα τοῦ ἀγαθοποιοῦ καὶ
 θεοποιοῦ δώρου καὶ τὸ ἀμίμητον μίμημα τοῦ ὑπερθέου καὶ ὑπεραγάθου, 5
 καθ' ὃ θεοῦμεθα καὶ ἀγαθνόμεθα. Καὶ γὰρ εἰ τοῦτο ἀρχὴ γίνεται τοῦ
 θεοῦσθαι καὶ ἀγαθύνεσθαι τοὺς θεουμένους καὶ ἀγαθνομένους, ὁ πάσης
 ἀρχῆς ὑπεράρχιος καὶ τῆς οὕτω λεγομένης θεότητος καὶ ἀγαθότητος, ὡς
 θεαρχίας καὶ ἀγαθαρχίας, ἐστὶν ἐπέκεινα, καθ' ὅσον ὁ ἀμίμητος καὶ
 ἄσχετος ὑπερέχει τῶν μιμήσεων καὶ σχέσεων καὶ τῶν μιμουμένων καὶ 10
 μετεχόντων.

3 Cf DN 122,1—5; Ph praem 40; id opif 8; Gr Nyss Pss titt I 1; id virg 10 (p 288,18 sqq)
 5 Cf infra l 9—11; DN 112,14; 211,17; 212,13; CH 8,14 sqq; 20,1 sq; EH 75,3 sqq; Procl inst
 122; 140; 142

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbFjGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMcNcOaObOc
 OdOeOfPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVdVfVlVmVr
 VsVuVvVzWaWbWc v

1 ante β̄ add λόγος Hb, add ἐπιστολή Ve v, add ὁ αὐτός Fa β̄ — αὐτῶ om Gb β̄
 om AcFa (sed suppl in mg) FbHaJaLaNcOcOePbPcPdPmPnPo (sed suppl in mg) PvUbUcVb
 (sed suppl in mg) VmVs (sed suppl in mg) VuVvVzWb β̄ post αὐτῶ coll AaAeAq-
 FjGaJbKaKeLeLdMaMcOaObOdOfPfPgPpPyRdUaUdVcVlWa 2 τῶ αὐτῶ: πρὸς τὸν
 αὐτὸν Ve post αὐτῶ add Γαῖω Διονύσιος πρεσβύτερος Vs, add Γαῖω θεραπευτῆ v
 3 πῶς: φῶς Py (sed corr) καὶ om Ja (sed suppl supra l) θεαρχίαν: ἀγαθαρχίαν(?)
 Vf (sed corr) ἐστὶ — ἀγαθαρχίαν om Vf ὑπὲρ om Pv 4 θεότητα: θεϊότητα
 Ha post ἀγαθότητα add καὶ Oe (sed eras) νοήσαις: νοήσεις HaJa (scr νοήσις, sed
 corr) OcPyUaVe αὐτὸ τὸ: αὐτῶ τῶ Ha (e corr?) ἀγαθοποιῦ: ἀγαθοῦ GbHa
 4/5 θεοποιοῦ καὶ ἀγαθοποιῦ coll Pv καὶ θεοποιοῦ om Aa (sed suppl alia m in mg)
 Ac (sed suppl alia m in mg) GaHaJa (sed corr in mg) JbLeOcRgVuVz 5 τοῦ: τὸ
 EcOdPnRc 6 ὁ: ὃν Fb post εἰ add τι Ud τοῦτο: τούτου KcPm(?) RcWa
 7 ταῖς θεουμένοις καὶ ἀγαθνομένοις AaAcAeAhAlFjGaGbKaKeLdLeMaMcOaObOcOd-
 OdOeOfPdPfPgPoPpPsRcRgUbUeVaVfVlVsVuVz καὶ ἀγαθνομένους om Ha 8
 ἀρχῆς om Vv ὑπεράρχιος: ἱεράρχης Vv ἱεράρχιος KcPm (sed corr supra l) VbWa
 ὑπερούσιος Py (sed corr supra l) καὶ ἀγαθότητος om FbHa 9 καθ' ὅσον: καθὼς
 Gb ὁ om Pv v ἀμίμητος: μιμητός FaFb (scr μίμητος) ἄμικτος La 10 ἄσχετος:
 ὑπεράσχετος Ec ante σχέσεων add τῶν LdNcWb alter τῶν om Py (sed suppl
 supra l) post tertium καὶ add τῶν AqFaFbPbPcRdVe v

$\bar{\gamma}$
 ΤΩΙ ΑΥΤΩΙ

1069 B

« Ἐξαίφνης » ἐστὶ τὸ παρ' ἐλπίδα καὶ ἐκ τοῦ τέως ἀφανοῦς εἰς τὸ ἐκφανές
 5 ἐξαγόμενον. Ἐπὶ δὲ τῆς κατὰ Χριστὸν φιλανθρωπίας καὶ τοῦτο οἶμαι τὴν
 θεολογίαν αἰνίττεσθαι, τὸ ἐκ τοῦ κρυφίου τὸν ὑπερούσιον εἰς τὴν καθ'
 ἡμᾶς ἐμφάνειαν ἀνθρωπικῶς οὐσιωθέντα προεληλυθέναι. Κρύφιος δὲ ἐστὶ
 καὶ μετὰ τὴν ἐκφανσιν ἧ, ἵνα τὸ θεϊότερον εἴπω, καὶ ἐν τῇ ἐκφάνσει. Καὶ
 τοῦτο γὰρ Ἰησοῦ κέκρυπται, καὶ οὐδενὶ λόγῳ οὔτε νῶ τὸ κατ' αὐτὸν
 10 ἐξῆκται μυστήριον, ἀλλὰ καὶ λεγόμενον ἄρρητον μένει καὶ νοούμενον
 ἄγνωστον.

3 Vide Mal 3,1; cf CH 53,1; Pl ep 7,341 c sq; id Prm 156 d sq; 164 d; id R 435 a; id Smp
 210 e; Plot Enn V 3,17,29; VI 7,34,13; VI 7,36,18; Dam problem 405—412 (II, p 262—268)
 4 Cf Ep 4,160,7 sq; Tit 3,4   4—5 Cf Lc 2,13; Mc 13,36; Act 9,3=22,6   5 Cf
 Plot Enn I 6,8,11; III 6,19,26; V 1,7,33   5—10 Cf DN 133,5 sqq; 135,2—9; EH 91,8—
 93,22; 102,8—16; MTh 146,7—9; Ep 4,160,3—12

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbFjGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMcNcOaObOc
 OdOeOfPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVlVm
 VrVsVuVvVzWaWbWcWd (usque ad 6 προεληλυθέναι lac hab) v

1 ante $\bar{\gamma}$ add λόγος Hb, add ἐπιστολή Ve v $\bar{\gamma}$ om AeEcHaKcLaOcPcPdPmPnPo-
 PnUbUcVbVsVuVvWa   1/2 $\bar{\gamma}$ — αὐτῶ om Vg (sed add in mg eadem m τοῦ αὐτοῦ
 Διονυσίου γ πρὸς Γάϊον θεραπευτὴν ἦτοι μόναχον) $\bar{\gamma}$ coll post αὐτῶ AaAqFbFj-
 GaGbJaJbKaKeLcLdMaMcOaObOdOeOfPbPfPgPpPyRdRgUaUdVcVlVmVzWbWc
 2 post αὐτῶ add Γαῖω Διονύσιος πρεσβύτερος Vs, add Γαῖω v   3 post τοῦ add οἶον
 AaAcAeAlGaGbKaKeLaLc (sed exp) LdMaMcOaObOeOfPfPgPpPsPt (e corr) PnRgÜb-
 UcUeVcVfVlVsVuVz   τέως: τε ὡς AcGbPfPsRgVfVz om PyVs (sed suppl in mg eadem
 m)   ἀφανοῦς: ἀφανῶς EcPnRaPt (?; scr ἀφανος)   ἐκφανές: ἐμφανές AqFaFbJa (sed
 corr) Lc (?) PbPcPmPoPsPvPyRdUaUcUdVg v   4 post τοῦτο add ὡς Gb   5 αἰνίτ-
 τεταὶ Ub   τὸ: τοῦ Aq om Rc   6 ἐμφάνειαν: ἐκφάνειαν Ja (e corr)   ἀνθρωπικῶς:
 ἀνθρωπίνως Od (qua v l) Pa   post ἀνθρωπικῶς add τὸ Ua   προσεληλυθέναι EcJaOd
 (sed trad proel. qua v l) OePnPt (sed eras?) RaUaVz   κρυφίως Ob   7 καὶ prius om
 Gb   ἐκφανσιν: ἐκφασιν HaHbObRdVf (?; sed corr)   ἧ: καὶ Vr om Va   ἐν om
 Wa (sed suppl supra l) Wb   τῇ om Al   8 κατ': τ' Oe   αὐτὴν Fj   9 ἐξῆκται:
 ἐξῆπται Lc (sed corr) ἐξηγητέον Pm (v l in mg, rec m) Vr   ἄρρητον: ἀνάρρητον
 AcPsRg   10 ἄγνωστον om Al

1072 A

δ
ΤΩΙ ΑΥΤΩΙ

Πῶς, φῆς, Ἰησοῦς, ὁ πάντων ἐπέκεινα, πᾶσίν ἐστιν ἀνθρώποις οὐ-
σιωδῶς συντεταγμένος; Οὐ γὰρ ὡς αἴτιος ἀνθρώπων ἐνθάδε λέγεται
ἀνθρώπων, ἀλλ' ὡς αὐτὸ κατ' οὐσίαν ὄλην ἀληθῶς ἀνθρώπων ὢν. Ἡμεῖς
δὲ τὸν Ἰησοῦν οὐκ ἀνθρωπικῶς ἀφορίζομεν· οὐδὲ γὰρ ἀνθρώπων μόνον
— οὐδὲ ὑπερούσιος, εἰ ἀνθρώπων μόνον —, ἀλλ' ἀνθρώπων ἀληθῶς ὁ
διαφερόντως φιλόανθρωπος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καὶ κατὰ ἀνθρώπων ἐκ τῆς
ἀνθρώπων οὐσίας ὁ ὑπερούσιος οὐσιωμένος. Ἔστι δὲ οὐδὲν ἦττον ὑπερ-
ουσιότητος ὑπερπλήρης ὁ αἰεὶ ὑπερούσιος, ἀμέλει τῆ ταύτης περιουσία,
καὶ εἰς οὐσίαν ἀληθῶς ἔλθῶν ὑπὲρ οὐσίαν οὐσιώθη καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπων
ἐνήργει τὰ ἀνθρώπου. Καὶ δηλοῖ παρθένος ὑπερφυῶς κύουσα καὶ ὕδωρ

3—161,10 Cf DN 134,7sq; EH 90,11—22; 93,11—22; Ep 3,159,4—10; Porph fr 261 (apud Nemesium Emes 3,138—144) 7—9 Cf DN 133,5—12; 135,1—9 10—12 Cf DN 134,7—136,12 12—161,2 Cf DN 133,5—12; Lc 1,26—38; 2,1—14; Mt 1,18—25; 14,25 sq. 32; Mc 6,48—51; Joh 6,19—21

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbFjGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMcNcOaObOc
OdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPpPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVl
VmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ante δ̄ add ἐπιστολή VeVg (e corr)v, add λόγος Hb (e corr) δ̄ om AcAeEcFaHaHb
(sed suppl) KcOcPaPcPdUbUcVbVsVvVzWa 1/2 δ̄ — αὐτῶ om LaVg (sed suppl in
mg) δ̄ coll post αὐτῶ AaAqFbFjGaGbJaJbKaKeLcLdMaMcOaObOdOeOfPbPfPg-
PpRdUaUdVcViVmWbWcWd 2 post αὐτῶ add Γαῖα θεραπευτῆ v 3 ἔφη EcRaRc
ἔφης Ah ἐστιν om PgPp ἀνθρώποις om Uc (sed suppl supra l) ἀνθρώπος RaUa
(sed corr) οὐσιωδῶς om Ae (sed suppl in mg) 4 συντεταγμένοις Ma (sed corr) ὡς
om EcHbJa (e corr) Ke (sed corr alia m supra l) Od (sed praeb qua v l in mg) PnPt (sed
suppl supra l alia m) RaUd 5 ὡς: ὅλως Ja (sed exp ὅλ) αὐτὸς Pn v αὐτῶ Ve
post αὐτὸ add τὸ Ud ἀληθῶς om Ha post ὢν coll Oc 6 οὐδὲ: οὐτε AhAqEcJa (e
corr) PbPn (sed corr alia m) PtRaRd μόνος Rc post μόνον add ἀλλ' ἀνθρώπων
ἀληθῶς Ke (sed extinx) 7 οὐδὲ: οὐτε AhAqEcJa (e corr) OdPbPnPtPyRaRd ὑπερ-
ούσιον Vf ὑπερουσίως EcJa (e corr) KeOdPnPtRa εἰ: ἦ v (cum permultis codd)
om EcRcVe post εἰ add καὶ Vf οὐδὲ — μόνον om Uc (sed suppl in mg ?) μόνος
Rc (sed corr per superscr) post ἄλλ' add ὡς Ja 8 primum ἀνθρώπων om Vu
τῆς om PmWd post τῆς add τῶν AhAqEcFaFbHaJaJbLcLeMaOcOdPbPcPdPnPp-
PtPyRaRdUaUcUeVtWbWc 9 ὁ ὑπερούσιος om Pb (sed suppl sura l) ὑπερούσιος:
ὑπερουσίως PaVs 10 ὁ om KaObWd ὁ αἰεὶ coll Ja (sed corr) ταύτης: ταύτη
HaKc (sed corr in τοιαύτη) PfVbVvWa post περιουσία add ἀγαθότητι ἄς Lc (sed
delend not) OdPn 11 καὶ prius om Va post οὐσίαν add ἀληθείας KcPm (sed corr)
VbWa ἀληθῶς ἐλθῶν coll PgPp post ἐλθῶν add ὁ Fb οὐσιώθη: οὐσιώδη Oe
καὶ alter om KcPmVbVvWa 12 ἐνεργεῖ PaRc post τὰ add τοῦ KeOc ὕδωρ
ἄστατον coll Oc

ἄστατον ὑλικῶν καὶ γεηρῶν ποδῶν ἀνέχον βάρος καὶ μὴ ὑπέϊκον, ἀλλ' ὑπερφυεῖ δυνάμει πρὸς τὸ ἀδιάχυτον συνιστάμενον.

Τί ἂν τις τὰ λοιπὰ πάμπολλα ὄντα διέλθοι; Δι' ὧν ὁ θεῖος ὄρων ὑπὲρ νοῦν γνώσεται καὶ τὰ ἐπὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Ἰησοῦ καταφασκόμενα, 5 δύνάμιν ὑπεροχικῆς ἀποφάσεως ἔχοντα. Καὶ γάρ, ἵνα συνελόντες εἴπωμεν, οὐδὲ ἄνθρωπος ἦν, οὐχ ὡς μὴ ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἐξ ἀνθρώπων ἀνθρώπων ἐπέκεινα καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀληθῶς ἄνθρωπος γεγονώς, καὶ 1072 C τὸ λοιπὸν οὐ κατὰ θεὸν τὰ θεῖα δράσας, οὐ τὰ ἀνθρώπεια κατὰ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀνδρωθέντος θεοῦ, καινὴν τινα τὴν θεανδρικὴν ἐνέργειαν ἡμῖν 10 πεπολιτευμένους.

9sq Cf DN 130,5–11; MTh 146,7 sq; Thdt pental (S 5,122; 73 A 11)

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbFjGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMbMcNcOa ObOcOdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVa (usque ad 8 λοιπόν) VbVcVeVfVgVIVmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ἄστατον om Wb post ἄστατον add καὶ Ua (sed corr) ἀνέχον: ἔχον Wb ἀνέχον βάρος coll Vu 2 πρὸς τὸ om Ja (sed suppl supra l) ἀδιάχυτον: ἀδιάλυτον Od (qua v l in mg) Pa συνιστάμενον: ἰστάμενον Oe 3 ὄντα om Py (sed suppl supra l incert m) ὧν: ὄν Pa (e corr) θεῖος: θεῖος EcFbGbHbKcLe (e corr?) Pb (scr θεῖος, sed corr) PfPmPs (sed corr) Pt (? , sed corr) PyUdVb (sed corr) VgVs (? , sed corr) Wa 4 ἐπὶ: ὑπὲρ Vb ἐπὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ: ὑπὲρ τῆς φιλανθρωπίας KcPm (sed corr) Wa 5 ὑπεροχικῆς: ὑπεροχικῶς KcPm (sed corr) UbVbVuWa ἀποφάσεως: ἀναβάσεως Mc ἐμφάσεως Of 6 ante οὐδὲ add καὶ Pf ὡς alt: θεός EcLc (sed del) OdPnPt (? , sed corr) Ra alter ἀνθρώπων om AqJa 7 post ἄνθρωπος add γε Pm (sed del) post γεγονώς add ἀληθῶς Pm (sed del) 7/8 καὶ alter — δράσας om NcWb (sed lac not) 8 οὐ — ἀνθρώπεια om Py (sed suppl in mg eadem m) δράσας ante τὰ coll Ja (sed corr) οὐ: οὔτε AqEcFbJaLc (sed corr) OdPaPbPnPtRaRcRd τὰ om Rd ἀνθρώπεια: ἀνθρώπινα AhAlFjKcKeLaLcOcOd (qua v l supra l) PaPcPmPo (sed corr supra l) RcUaUeVbVgVmVrVvWaWb 10 πεπολιτευμένους: πολιτευσάμενος Kc

Ē
ΔΩΡΟΘΕΩΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΙ

Ὁ θεῖος γνόφος ἐστὶ τὸ «ἀπρόσιτον φῶς», ἐν ᾧ κατοικεῖν ὁ θεὸς λέγεται, καὶ ἀοράτῳ γε ὄντι διὰ τὴν ὑπερέχουσαν φανότητα καὶ ἀπροσίτῳ τῷ αὐτῷ δι' ὑπερβολὴν ὑπερουσίου φωτοχυσίας. Ἐν τούτῳ γίγνεται πᾶς ὁ θεὸν γνῶναι καὶ ἰδεῖν ἀξιούμενος, αὐτῷ τῷ μὴ ὄραν μηδὲ γινώσκειν· ἀληθῶς ἐν τῷ ὑπὲρ ὄρασιν καὶ γνώσιν γιγνόμενος τοῦτο αὐτὸ γινώσκων, ὅτι μετὰ πάντα ἐστὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰ νοητὰ, καὶ προφητικῶς ἔρων· «Ἐθαυμαστώθη ἡ γυνώσις σου ἀπ' ἐμοῦ, ἐκραταιώθη, οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν».

Ἵσπερ οὖν καὶ ὁ θεῖος Παῦλος ἐγνωκέναι τὸν θεὸν λέγεται γνοὺς αὐτὸν

2 Cf CH 48,23; EH 72,1.10; 110,17; 111,1.8; 115,6.15; 123,3.6 3—163,5 Cf MTh 142,13—143,7; Ep 1 passim 3 Vide 1 Tim 6,16; cf Ex 20,21 4/5 Cf DN 196,11 sq; MTh 142,10 9sq Vide Ps 138,6

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMcNcOaObOcOdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPpPpPpPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVbVcVeVfVlVmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ante ē add ἐπιστολή OdVe v, add λόγος Hb ē om AcHaJbKcKeLaMcOcOePaPcPdPmPnPvUaUbUcUdVbVcVrVsVuVvWa 1/2 ē post λειτουργῶ coll AaAeAqFbGaJaKaLcLdMaNcOaObOdOfPbPfPgPpRdVlVmWbWcWd 2 Δωροθέω λειτουργῶ: Πρὸς Δωροθέον λειτουργόν Rd (in indice) post λειτουργῶ add Διούσιος πρεσβύτερος Vs, add τοῦτ' ἐστὶ διακόνῳ Oa (e corr) ObUd (pro glossa habui) 3 κατοικεῖν post θεός coll KcPmVbVvWa λέγεται ante ὁ coll La 4 ὑπερέχουσαν: ὑπερουσίαν EcHbJa (e corr) ObOd (sed trad ὑπερεχ. qua v l) PnRa φανότητι Ja (sed corr) 5 τῷ om Aq (sed suppl supra l) Rc δι': διὰ τὴν v post ὑπερβολὴν add καὶ Wd, add τῆς v φωτοβλυσίας Od (sed trad φωτυχυσ. qua v l) Pa 6 πᾶς om KcPm (sed suppl supra l, rec m?) VbVvWa θεόν: θεός Pa (e corr?) om Ue (sed suppl supra l) αὐτῷ: αὐτὸ AhAqKcOePbPfPmRdVbVeVf (e corr) VvWa τῷ: τὸ FbHbKePmRdUaWc μὴ ὄραν: ὑπερορᾶν Gb 7 ἀληθῶς ante γιγνόμενος coll Gb ἐν τῷ om Pt (sed suppl in mg) Ra καὶ γνῶσιν om Gb γιγνόμενος: γινωσκόμενος NcWb τοῦτο: τούτῳ Wb (sed corr) 8 μετὰ: μὴ τὰ KcVbVvWa (sed trad et μετὰ qua v l) πάντα: ταῦτα EcGaHbOaObOdPmPt (e corr) ἐστὶ τὰ om Oc (sed suppl supra l) αἰσθητὰ — νοητὰ: νοητὰ καὶ αἰσθητὰ Aq τὰ om AhAqEcHbKeLdNcObOdPbPnPpPtPy (sed suppl supra l) RaRdWb 9 ἔρων: ὄρων AlOd (qua v l) ἔρω PcRdWc post ἔρων add ὅτι Gb σου om Aa (sed suppl supra l) Pt (sed corr) Ra ἀπ': ἐξ AqFaFbHaJa (sed corr) JbKcKeLcLeMaOcPaPbPc (sed corr) PdPmPo (sed corr) RcUaUcVbVsVvWaWbWc v post ἐμοῦ add καὶ FbJa (sed del) ἐκραταιώθη: ἐκραταιώθην Pg 10 δύνωμαι: δύναμαι (scr δύναμε) Ja (sed corr) πρὸς: πρὸ Gb (?) Hb 11 ὥσπερ — αὐτὸν om Ja (sed not lac) καὶ om Wb

ὑπὲρ πᾶσαν ὄντα νόησιν καὶ γνῶσιν, διὸ καὶ ἀνεξιχνιάστους εἶναι τὰς 1073 B.
 ὁδοὺς αὐτοῦ φησι καὶ « ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ » καὶ ἀνεκδιηγή- 1076 A
 τούς τὰς δωρεὰς αὐτοῦ καὶ τὴν εἰρήνην αὐτοῦ ὑπερέχουσιν « πάντα
 νοῦν », ὡς εὐρηκῶς τὸν ὑπὲρ πάντα καὶ τοῦτο ὑπὲρ νόησιν ἐγνωκῶς,
 5 ὅτι πάντων ἐστὶν ἐπέκεινα πάντων αἴτιος ὢν.

2 Vide Rm 11,33   2 sq Cf II Cor 9,15; Phil 4,7   3 sq Vide Phil 4,7   4 sq Cf Procl
 inst 7–13; 57–65; 75–86 et al

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMcNcOaObOc
 OdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPpPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVbVcVeVfVlVmVr
 VsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ὄντα om Pp   καὶ γνῶσιν om PaPo (sed suppl supra l)   alter καὶ om Ae   ante
 εἶναι add αὐτοῦ OdPn   2 ἀνεξερεύνητα: ἀνεξεραύνητα EcLcOd (qua v l supra l) PaPnVr
 αὐτοῦ om Rc   4 εὐρηκῶς: εἰρηκῶς Gb(?) Vf   post πάντα add νοῦν Py (et iterav
 ὡς – πάντα) Rc   τοῦτο: τοῦτον PpPy   post ὑπὲρ add πᾶσαν Ld   5 ὢν om
 Wc

ξ
ΣΩΠΑΤΡΩΙ ΙΕΡΕΙ

Μή τοῦτο οἴου νίκην, ἱερὲ Σώπατρε, τὸ εἰς θρησκείαν ἢ δόξαν ὑβρίσαι μὴ ἀγαθὴν φαινομένην· οὐδὲ γάρ, οὐδ' εἰ κεκριμένως αὐτὴν ἐξελέγξεις, ἤδη τὰ Σωπάτρου καλὰ· δυνατὸν γάρ καὶ σέ καὶ ἄλλους ἐν πολλοῖς τοῖς ψεύδεσι καὶ φαινομένοις, ἐν ὄν καὶ κρύφιον, τὸ ἀληθὲς λαμβάνειν. Οὐδὲ γάρ, εἴ τι μὴ ἐρυθρόν, ἤδη λευκόν· οὐδέ, εἴ τις μὴ ἵππος, ἐξ ἀνάγκης ἀνθρωπος.

Οὕτω δὲ ποιήσεις ἐμοὶ πειθόμενος· ἀφέξῃ μὲν τοῦ καθ' ἑτέρων λέγειν, ὑπὲρ ἀληθείας δὲ ὄντως ἐρεῖς, ὡς πάντῃ εἶναι ἀνεξέλεγκτα τὰ λεγόμενα.

2 Cf Act 20,4; Rm 16,21   3–10 Cf Ep 7,165,3–166,6   10 Cf Procl theol plat II 11 (p 65,16–20)

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMcNcOaOb OcOdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVbVcVeVfVlVm (usque ad 9 ἑτέρων) VrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ante ξ add ἐπιστολή JaVe v, add λόγος Hb   ξ om AcFa (sed suppl in mg) HaJbKcKeLaOcOdPaPcPdPgPmPnPoPvRgUbUcVbVcVmVrVsVuVvVz 1/2 ξ coli post ἱερεῖ AaAqFbGaJa (et add ἐπιστολή) KaLcLdMaNcOaObOfPbPfPm (e corr) PpRdUdVlWawbWcWd 2 Σωπάτρω: Σωσιπάτρω AlJa (sed corr) Lc (sed corr) Od (qua v l) PaPfPyRcUaUeVf (sed corr?) Wb v post ἱερεῖ add Διονύσιος πρεσβύτερος Vs ἀντὶ τοῦ πρεσβυτέρω Ka (et iteran ἱερεῖ) ObPp (pro glossa habui) 3 νίκην om Ja (sed suppl supra l) Σώπατρε: Σωσίπατρε AlLc (sed corr) PaPfPyRcUaVf v ὑβρίσαι: ὑμῆσαι Od (sed corr) 4 μὴ om Pa (sed suppl supra l) οὐδ': οἰδ' Od (sed trad οὐδ' qua v l) PnRa οὐ Gb (sed corr) Ud om Oc κεκριμένως: κεκριμένην Od (qua v l) Pa κεκρυμμένως Ga (scr κεκρυμμένως) Pm ἐλέγξεις (scr plegumque ἐλέγξης) AhLc (sed corr) PaPo (sed corr) RcVs (sed corr) ἐλέγχῃς VlWc 5 Σωπάτρου: Σωσιπάτρου AlHaHbPfUaUeVbVc v Σωπάτρω PbWb alter καὶ om NcWb (sed suppl) ἄλλοις AeOe ἐν om Pa πολλοὺς Pa 6 ἐν ὄν: αἰνεῖν Rc λαμβάνειν: μανθάνειν Nc 7 εἰ – οὐδέ om Py (sed suppl in mg) ἤδη: ἦ Rc οὐδέ: om Pa τι Vs (sed corr) 9 δέ: δὴ Ha ποιήσεις ἐμοὶ coll Pc τοῦ: τὰ Wa ἑτέρου PsVf 10 οὕτως EcOd (sed corr) PnRaUa v πάντα Le

ζ
ΠΟΛΥΚΑΡΠΩΙ ΙΕΡΑΡΧΗ

<1> Ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα πρὸς Ἑλληνας ἢ πρὸς ἑτέρους εἰπών, ἀρκεῖν
 οἰόμενος ἀγαθοῖς ἀνδράσιν, εἰ τὸ ἀληθές αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ δυνήσοιτο καὶ
 5 γινῶναι καὶ εἰπεῖν, ἢ ὄντως ἔχει. Τούτου γάρ, ὃ τί ποτέ ἐστι, κατὰ νόμον 1077 C
 ἀληθείας ὀρθῶς ἀποδεικνυμένου καὶ ἀκραιφνοῦς ἐστηκότος πᾶν τὸ ἑτέρως
 ἔχον καὶ τὴν ἀλήθειαν προσποιούμενον ἐξελεγχθήσεται καὶ ἕτερον ὄν τοῦ
 ὄντως ὄντος καὶ ἀνόμιον καὶ δοκοῦν ἐκεῖνο μᾶλλον ἢ ὄν. Περιττὸν οὖν
 ἐστὶ τὸν ἀληθείας ἐκφάντορα πρὸς τούτους ἢ ἐκείνους διαμάχεσθαι. Λέγει
 10 γὰρ ἕκαστος αὐτὸς ἔχειν τὸ νόμισμα τὸ βασιλικόν – καὶ ἴσως γε ἔχει τι
 μορίου τινὸς τοῦ ἀληθοῦς ἀπατηλὸν εἶδωλον. Καὶ εἰ τοῦτον ἐλέγξεις, ὁ
 ἕτερος καὶ αὔθις ὁ ἄλλος περὶ τοῦ αὐτοῦ φιλονεικήσει. Τοῦ δ' ἀληθοῦς 1080 A

2 Cf Ign Eph 21,1; id Magn 15; id Polyc inscr; 7,3; 8,2; Polyc ep inscr; MPolyc passim
 3–166,6 Cf Ep 6, passim 6–8 Cf Pl R 508 d–509 b; id Ti 29 c 9–11 Cf Mt
 22,19–21

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMb (a 4 ἀνδράσιν)
 McNcOaObOcOdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVbVc
 VeVfVgVlVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 inscr om Vg (sed suppl supra l) ante ζ add ἐπιστολή PnVeVg (τοῦ αὐτοῦ ἐ.) v
 κεφάλαιον JaNc λόγος Hb ζ om AcAeKeLaMcOcOdOePaPcPdPgPnRaUbUcVuVv
 ζ om sed suppl in mg (incert m) FaGaHaJbKcPmPoVbVgVsWa ζ: τοῦ αὐτοῦ Ua
 1/2 ζ post ἱεράρχη coll AaAqFbGaGbJaKaLcLdMaNcOaObOfPbPfPm (e corr) PpRd-
 UdVfVgVlWbWcWd 2 post ἱεράρχη add Διονύσιος πρεσβύτερος Vs 4 οἰόμενος:
 ἰώμενος Ga ἀγαθοῖς: ἀγαθὸς Rc (sed corr) εἰ: εἰς Vf (sed corr) αὐτὸ: αὐτοῦ Ja
 (sed corr) Od (qua v l, supra l) Pa δυνήσοιτο:δυνήσαιτο OcPf δυνήσονται Pg
 καὶ om Pt (sed suppl) Ra 5 ἔχει: ἔχειν Ja (sed corr) Τούτου: τοῦτο Aq (sed corr)
 LcPaRcRdVs (sed corr) 6 ἀληθείας ὀρθῶς: ἀληθῶς Lc (sed corr in mg, alia m)
 ἀκραιφνοῦς: ἀκραιφνῆ Wa ἀκραιφνῶς Pc 7 καὶ prius om UcWd (sed suppl) προσ-
 ποιούμενον: προσποιούμενον Ma (sed corr) ἐξελεγχθήσεται: ἐλεγχθήσεται AcAhAq-
 EcFbJaKcLcOdPaPbPcPdPmPnPpPs (sed corr) PtRaRcRdRgUcVbVfVgVrVs (sed corr)
 VzWa ὄν om PaVf 8 ὄντως om HaRc alter καὶ om Vg καὶ – ὄν om Ha
 οὖν om Pv 9 τόν: τὴν Pa τὸ Vu post τὸν add τῆς Vg 10 ἕκαστος αὐτὸς coll
 Lc (sed corr) Oc αὐτὸς: αὐτῶν Po om Pa primum τὸ om Rc alter τὸ om
 HaJa (sed suppl) βασιλικόν: βασικόν Vu γε om RcWb 11 μορίου: μηλίου Pa
 (? , e corr) ἀπατηλὸν om Pt (sed suppl) τοῦτον: τοῦτο EcHbObOd (qua v l) PnPt
 (sed corr) RaRcVfVs (sed corr) ἐλέγξεις: ἐξελέγξεις Pc (scr -έγξης) VbVuVv (sed corr)
 ante ὁ add καὶ Py ὁ om Pp 12 καὶ om NcPy (sed suppl incert m supra l) WbWc
 καὶ – ἄλλος om Od (sed praeb καὶ αὔθις ἕτερος ὁ qua v l in mg) Pn ὁ ἄλλος coll Pa
 om Wc ἄλλος: ἕτερος EcPaRa τοῦ om Oc post φιλονεικήσει add καὶ Aq-
 EcOdPbPnPtRaRd δ' om AqEcOd (sed praeb καὶ qua v l) PbPnPtRa ἀληθοῦς:
 ἀληθῶς Pa

αὐτοῦ τεθέντος ὀρθῶς λόγου καὶ πρὸς τῶν ἄλλων πάντων ἀνεξελέγκτου μείναντος πᾶν τὸ μὴ οὕτω κατὰ πάντα ἔχον αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ τῇ ἀηττήτῳ στάσει τοῦ ὄντως ὄντος ἀληθοῦς καταβάλλεται. Τοῦτο μὲν οὖν, ὡς οἶμαι, καλῶς ἐγνωκῶς οὐκ ἔσπευσα πρὸς Ἑλληνας ἢ πρὸς ἐτέρους εἰπεῖν, ἀλλ' ἱκανόν μοι – καὶ τοῦτο θεὸς δοίη! – περὶ ἀληθείας εἶδέναι πρῶτον, ἔπειτα εἰδῶτα, ὡς χρή, λέγειν.

1080 B <2> Σὺ δὲ φῆς λοιδορεῖσθαί μοι τὸν σοφιστὴν Ἀπολλοφάνη καὶ πατραλοῖαν ἀποκαλεῖν, ὡς τοῖς Ἑλλήνων ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας οὐχ ὀσίως χρωμένῳ. Καίτοι πρὸς αὐτὸν ἡμᾶς ἦν ἀληθέστερον εἰπεῖν, ὡς Ἑλληνες τοῖς θεοῖς οὐχ ὀσίως ἐπὶ τὰ θεῖα χρώνται διὰ τῆς σοφίας τοῦ θεοῦ τὸ θεῖον ἐκβάλλειν πειρώμενοι σέβας. Καὶ οὐ τὴν τῶν πολλῶν ἔγωγέ φημι δόξαν τοῖς τῶν ποιητῶν προσύλως καὶ ἐμπαθῶς ἐναπομενόντων καὶ « τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα » λατρευόντων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς Ἀπολλοφάνης οὐχ ὀσίως τοῖς θεοῖς ἐπὶ τὰ θεῖα χρήται· τῇ γὰρ τῶν ὄντων γνώσει, καλῶς λεγομένη πρὸς αὐτοῦ φιλοσοφία καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ Παύλου σοφία

7/8 Cf Pl Sph 241 d 3; Act Joh 48–54 11 sqq Cf CH 13,13 sqq; 15,21–16,13; 59,5 sqq; MTh 142,13–15 12sq Vide Rm 1,25; cf Sap 13–15; Clem prot 63,4sq 15sq Cf 1 Cor 1,21.24; 2,7; Eph 3,10

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVa (a 4 ἔσπευσα) VbVcVeVfVgVIVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 τεθέντος: προτεθέντος Pν ὀρθῶς: ὀρθοῦ Ja (sed corr) Ke (sed corr) NcWb πρὸς: πρὸ AqFbPbRdUc πάντων: ἀπάντων KcNcPmPoPvVbVgVvWa 3 ὄντως: ὄντος EcOdPcPn ὄντως ὄντος coll Al ὄντος om Ac (sed suppl in mg) AhAlAqEcFa-FbHbJaKcLc (sed suppl in mg) MbOaOcPaPbPcPdPmPnPtPvPyRaRcUaUcUdUe (sed suppl in mg) VbVeVgVuVvWa v οὖν om Ja ὡς om NcWb 4 ἔσπευσα: ἔπαυσα AeAqRd ἦ: ἄ Wa (sed corr supra l incert m) alter πρὸς om Gb 5 post τοῦτο add εἰ AlUe θεὸς δοίη coll Vu εἶδέναι πρῶτον coll Pν 6 χρή: ἐχρῆν AqEcLc (sed corr) MbOd (scr ἔχρη) PbPtRaRd 7 Σὺ: οὐ Od (qua v l, in mg) Pa(?) φῆς: ἔφη Pf μοι om Od (sed suppl supra l) πατραλοῖαν: πατρολογίαν Pa 8 ἀποκαλεῖν: ἐγκαλεῖν Lc τοῖς: τῶν Pa ὀσίως: οὐσίως Ga 9 χρωμένῳ: χρώμενοι Vc ἡμᾶς ἦν coll AqPbPvRdUb ἦν om Gb 9/10 Ἑλληνες – ὀσίως om Pn (sed suppl in mg eadem m) ὀσίως: οὐσίως Ga 10 ἐπὶ: ἔπειτα EcRa τὰ om Of 11 ἐκβάλλειν: ἐκβαλεῖν PfVe βάλλειν Lc (sed corr) οὐ: οὕτω Od (qua v l) Pa(?) τὴν om EcJaPn (sed suppl supra l) Pt (sed suppl in mg) Ra τῶν om AqHaHbJbKeLcLeMaObOcOePbPcPmPoPsRdUcVaVbVfVgVrVs (sed suppl postea) Vv-WaWbWc πολλῶν: πολλῶν Od (qua v l) OePa ἔγωγε: ἐγὼ Oe φημι: μοι Vu 12 τῶν om Pf τῶν – ἐμπαθῶς om Hb ποιητῶν: ποιητοῖς Pf 12/13 καὶ – λατρευόντων om Ra 13 post αὐτὸς add ὁ Od (sed extinx) 14 ὀσίως: οὐσίως Ga ὁ θεῖος Mc ἐπὶ – θεῖα om Pν (sed suppl in mg) post γὰρ add τῇ Pa τῶν om Hb (sed suppl) 15 καλῶς om Vg φιλοσοφία – σοφία om Vu (homoiot?)

θεοῦ κεκλημένη, πρὸς τὸν αἴτιον καὶ αὐτῶν τῶν ὄντων καὶ τῆς γνώσεως αὐτῶν ἐχρῆν ἀνάγεσθαι τοὺς ἀληθεῖς φιλοσόφους.

Καὶ ἵνα μὴ τὴν ἄλλων ἢ τὴν αὐτοῦ παρὰ τὸ δοκοῦν ἐξελέγχοιμι δόξαν, ἔδει συνιδεῖν Ἀπολλοφάνη, σοφὸν ὄντα, μὴ ἂν ἄλλως ποτὲ δυνηθῆναι τῆς οὐρανιας τι παρατραπῆναι τάξεως καὶ κινήσεως, εἰ μὴ τὸν τοῦ εἶναι αὐτῆν καὶ συνοχέα καὶ αἴτιον ἔσχεν εἰς τοῦτο κινουῦντα, τὸν ποιοῦντα πάντα καὶ μετασκευάζοντα κατὰ τὸν ἱερὸν λόγον. Πῶς οὖν οὐ σέβει τὸν ἐγνωσμένον ἡμῖν κακὸν τούτου καὶ ὄντως ὄντα τῶν ὄλων θεὸν ἀγάμενος αὐτὸν τῆς παναιτίου καὶ ὑπεραρβήτου δυνάμεως; Ὅταν ἥλιος ὑπ' αὐτοῦ καὶ σελήνη κατὰ δύναμιν καὶ στάσιν ὑπερφουεστάτην ἅμα τῷ παντὶ πρὸς τὸ πάντη ἀκίνητον ὀρίζωνται καὶ εἰς μέτρον ἡμέρας ὄλης ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἑστᾶσι τὰ πάντα σημείων ἢ, τὸ τούτου γε πλείον, εἴπερ τῶν ὄλων καὶ

6sq Cf Am 5,8; Gen 1,1; Dan 2,21 et al 9sq Cf Jos 10,12–14; Sirach 46,4

AaAcAeAhAlAqFcFa (alia m) FbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVfVgVlVm (a 8 ἡμῖν) VrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 κεκλημένη: κεκληρωμένη FaFbJa (sed corr) UcUd καὶ – ὄντων Mc (sed suppl in mg) αὐτῶν: αὐτὸν Hb (sed corr) Ja (sed corr) Va (sed corr) Wa 2 τοὺς ἀληθεῖς: τῆς ἀληθείας MbPt ἀληθεῖς: ἀληθείας Nc 3 τὴν om FaVg post τὴν add τῶν AeFaKcKe (e corr?) PmUeVgWa v δόξαν ante παρὰ coll Pp τὸ om Vz ἐξελέγχοιμι: ἐξελέγχει μοι Ja (sed corr in -εγχοι supra l) Pf v ἐξελέγχοι τι Pa ἐξελέγχοι EcPn (sed corr) Pt (sed corr) Ra 4 ἄλλως: ἄλλωι Vr ἄλλ' ὡς Rc 5 post παρατραπῆναι add τι PyVe τι ante τῆς coll AcAeMaPsRgUaUeVfVzWbWc τι om GaGbHbKe (sed suppl supra l) MbOaObOdPaPfPmPy (e corr) post τι add ποτε AqEcLc (sed extinx) OdPbPnRaRc παρατραπῆναι: μεταχθῆναι Lc (sed corr in mg) Od (qua v l in mg) Pa τάξεως: στάσεως Oa 6 primum καὶ om AcOcPdPsUaUb (sed suppl) VfVz συνοχέα: εὐνοχέα Od (qua v l in mg) Pa alter καὶ om Gb (sed suppl in mg) 6/7 τὸν – πάντα om Hb (sed suppl in mg) 7 ante πάντα add τὰ GaOaPmVbWaWd v κατὰ om Ha οὖν om Rc οὐ: εὐ EcPbPnRaRd om AqJa (sed corr) Od (sed suppl) Vc (sed suppl) Wb (suppl supra l) σέβει: εὐσεβεῖ AqJa (sed corr) Od (sed corr) PtVb (sed corr) 7/8 τὸν ἐγνωσμένον: τῶν ἐγνωσμένων PtVb (sed corr) 8 καὶ om Lc (sed suppl) NcWb τῶν: τὸν HaPaPgPm (sed corr) PpUbUcVu (sed corr) ὄλων: ὄντων Lc (sed corr) OeRc ὄντως Pa (sed corr) 9 τῆς παναιτίου: παναιτίου Rc post ὅταν add ὁ EcLc (sed extinx) MbOdPnPtRaRcUa ὑπ': ἐπ' Vu 10/11 πρὸς – πάντη om Rc πρὸς – ἀκίνητον om Ja (sed suppl in mg) 11 ὀρίζονται AhAl et multa alia mss εἰς μέτρον om Py τῶν αὐτῶν: τὸν αὐτὸν, sed corr JaJbRc 12 ἑστᾶσι: ἱστᾶσι HaJbKcLe (sed corr) Ma (sed corr) NcPcPmRaUdVbVvWaWbWc ἱστῶνται Oc τὰ om Ve σημείων: σημείον OdPn ἢ: καὶ Va ἢ τὸ om Pf τούτου: τοσοῦτου Kc om AhEcLc (sed suppl) Le (sed suppl) Od (sed suppl supra l) PnPt (sed suppl supra l) Ra γε: τε Ve post εἴπερ add καὶ Pv ὄλων: ἄλλων AhEcJaLc (sed corr) Od (sed praeb ὄλων qua v l) Pg (sed corr) PnPt (sed corr) Ra καὶ τῶν coll Pf

τῶν κρειπτόνων καὶ περιεχόντων, οὕτω φερομένων, οὐ συμπεριήγετο τὰ
 περιεχόμενα· καὶ ὅταν ἄλλη τις ἡμέρα κατὰ συνέχειαν σχεδὸν τριπλα-
 1080 D σιάζεται καὶ ἐν εἴκοσι ταῖς πάσαις ὥραις ἢ τὸ πᾶν τοσοῦτου χρόνου
 φορὰς ἐναντίας ἀναποδίζη καὶ ἐπαναστρέφη ταῖς οὕτως ἄγαν ὑπερφυε-
 στάταις ἀντιπεριαγωγαῖς ἢ ὁ ἥλιος ἰδίῳ δρόμῳ τὴν πεντάτροπον αὐτοῦ 5
 κίνησιν ἐν ὥραις δέκα συνελών, ἀναλυτικῶς αὐθις ὄλην αὐτὴν ἐν ταῖς
 1081 A ἐτέραις δέκα καινὴν τινα τρίβων ὁδὸν ἀναποδίζη. Τοῦτο δὴ τὸ καὶ
 Βαβυλωνίου εἰκότως ἐκπλήξαν καὶ μάχης ἐκτὸς τῶ Ἐζεκίᾳ καθυποτάξαν,
 ὡς ἂν ἰσοθέῳ τινὶ καὶ ὑπερέχοντι τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ οὐ δήπου φημί
 τὰς ἐν Αἰγύπτῳ μεγαλοουργίας ἢ ἄλλας τινὰς ἀλλαχοῦ θεοσημείας γε- 10
 γεννημένας, ἀλλὰ τὰ κοινὰ καὶ οὐράνια καὶ ἐν τῷ παντὶ καὶ πᾶσι θριαμ-
 βευθέντα.

Φήσει δὲ πάντως Ἀπολλοφάνης οὐκ εἶναι ταῦτα ἀληθῆ. Μάλιστα μὲν
 οὖν τοῦτο ταῖς Περσῶν ἱερατικαῖς ἐμφέρεται φήμαις, καὶ εἰσέτι μάγοι τὰ
 μνημόσυνα τοῦ τριπλασίου Μίθρου τελοῦσιν. Ἄλλ' ἐξέστω αὐτῷ τούτοις 15

2sq Cf IV Reg 20,8–12; Jes 38,7sq 6–9 Cf Jes 39,1 9sq Cf Ex 7–12 (praes
 10,21–23)

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMbMcNcOaObOc
 OdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVl
 VmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 τῶν om AIUdVa ante περιεχόντων add τῶν LdMaNcUbWbWc 2 ἡμέρα: ἡμέραν
 Hb τριπλασιάζεται: τριπλασιάζεται AhEcFbHaHbJaKeLcMbOePaPcPnPtRaRc-
 VmVrVs (sed corr) 4 ἀναποδίζη καὶ ἐπαναστρέφη: ἀναποδίξει καὶ ἐπαναστρέφει
 AcAhAl et per multa alia mss ἀναποδίζη: ἀποδείξει Ga 5 ἢ om AcAeLcPaPs (sed
 suppl) Pt (sed suppl) RaRg ὁ om Va post ἥλιος add ἐν AaAeGaKaKeLaLdMc-
 OaObUbVcWd πεντάτροπον: τετραπεντάτροπον Lc (sed corr) αὐτοῦ: αὐτοῦ Pa (?)
 Pd v 6 ante αὐθις add καὶ Rc ὄλην om Vg ὄλην αὐτὴν coll Ld αὐτὴν:
 τὴν Pa post αὐτὴν add τὴν KcPmVb 7 τινα: τὴν Ha om Vv ὁδὸν om Pt
 (sed suppl) RaUc (sed suppl) Vr ἀναποδίζη: ἀναποδίξει AcAeAl et per multa alia mss
 τὸ om Gb (sed suppl supra l, alia m?) JbKe (sed suppl) LaPfVr τὸ καὶ coll Oe (sed
 corr) post καὶ add τὸ PgPp 8 εἰκότως om Ae (sed suppl) HbKe (sed suppl)
 NcObPo (sed suppl) Wb post ἐκτὸς add ἐν Pm τῶ: τοῦ Vu Ἐζεκία: Ἰεζεκία
 PaPm 10 ἐν – τινὰς om Py (sed suppl in mg) ἦ: καὶ Va ἄλλας τινὰς om
 KcPm (sed suppl supra l) VbVnWa post τινὰς add ἢ Vg 11 τὰ om McOa καὶ
 om Oe τῶ om Uc ante πᾶσι add ἐν PaPbUc 13 φήσει: φησὶ AaAeAhEc-
 FaFbGaHaHbJaJbKaKeLaLcLeMaMbMcOaObOcOdPaPdPnPtRaRcVbVcVlVmWbWcWd
 v δὲ om AqPbRd post πάντως add ὁ RcVr ταῦτα: τὰ αὐτὰ Pa 14 οὖν:
 οὕτω Rc om Ue ἐμφέρεται: ἐκφέρεται Pt (?), sed corr) Py (scr ἐκφαίρ-) ἐμφαίνεται Vu
 φήμαις: μνημαῖς Od (qua v l) Pa 15 Ἄλλ' – ἀπιστεῖν (169,1) om KcPm (sed suppl in
 mg) Vb (sed suppl in mg) Wa αὐτῶ om Vv αὐτῶ τούτοις coll Pg

διὰ τὴν ἀγνοίαν ἢ τὴν ἀπειρίαν ἀπιστεῖν. Εἰπέ δὲ αὐτῶ· Τί λέγεις περὶ
 τῆς ἐν τῷ σωτηρίῳ σταυρῷ γεγυμνίας ἐκλείψεως; Ἄμφοτέρω γὰρ τότε
 κατὰ Ἡλιούπολιν ἅμα παρόντε καὶ συνεστῶτε παραδόξως τῷ ἡλίῳ τὴν
 σελήνην ἐμπίπτουσαν ἐωρῶμεν — οὐ γὰρ ἦν συνόδου καιρὸς — αὐθις
 5 τε αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἐνάτης ὥρας ἄχρι τῆς ἑσπέρας εἰς τὸ τοῦ ἡλίου
 διάμετρον ὑπερφυῶς ἀντικαταστᾶσαν. Ἀνάμνησον δὲ τι καὶ ἕτερον αὐ-
 τόν· οἶδε γάρ, ὅτι καὶ τὴν ἔμπτωσιν αὐτὴν ἐξ ἀνατολῶν ἐωράκαμεν
 ἀρξαμένην καὶ μέχρι τοῦ ἡλιακοῦ πέρατος ἐλθοῦσαν, εἶτα ἀναποδίσασαν
 καὶ αὐθις οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ τὴν ἔμπτωσιν καὶ τὴν ἀνακάθαρσιν, ἀλλ'
 10 ἐκ τοῦ κατὰ διάμετρον ἐναντίου γεγενημένην.

Τοσαῦτά ἐστι τοῦ τότε καιροῦ τὰ ὑπερφυῆ καὶ μόνω Χριστῷ τῷ
 παναιτίῳ δυνατά, τῷ ποιοῦντι «μεγάλα καὶ ἑξαισία, ὧν οὐκ ἔστιν
 ἀριθμὸς».

〈3〉 Ταῦτα, εἴ σοι θεμιτόν, εἰπέ, καὶ δυνατόν, Ἀπολλόφανες, ἐξέλεγε 1081 C

1 sq Cf Lc 23,44 sq; Mt 27,45; Mc 15,33; Act Joh 97 sq 2—10 Cf sive Strabo 17,1,30
 (= Eudox T 13) sive Dam v Isid 94 (p 138) 11 sq Cf DN 134,7 sqq; 221,5 sqq
 12 sq Vide Hi 5,9; 9,10; cf 34,24

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMbMcNcOaObOc
 OdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPpPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVl
 VmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ἦ: καὶ Va om Ha post ἢ add διὰ Ua ἀπειρίαν: ἀπιστίαν Ke ἀπορίαν Ah (scr
 ἀπορρ-) EcHbPbPd (sed praeb ἀπειρ. qua v l) PnRaRc δέ: δὴ KcPm (sed corr) VbWa
 αὐτῶ: αὐτὸν KcVbWa τῷ om Ja (sed suppl supra l) UaVu 2 ἐκλείψεως: ἐκλάμψεως
 Ja (sed corr) Pa ἀμφοτέροι Gb (e corr?) MbWc ἀμφοτέρων (sed corr) LcPc ἀμφοτέρως
 Pa γὰρ om Wa 3 post κατὰ add τὴν AcLd (sed extinx) PdRgVz Ἡλιούπολιν:
 ἡλίου παλιν KcPm (sed corr) Wa ἅμα: τότε Py παρόντε: παρόντες FbJaKcLc
 (sed corr) MbPaPcRcUaUcVbWc παρόντι HbKeOb ante καὶ add τε AaAlFaFbGa-
 JaKaLaLdMcOaPbPgPnUaUbUcVaVcVlVvWaWcWd καὶ συνεστῶτε om Pa (sed suppl
 in mg) συνεστῶτε: συνεστῶτες FbJaKcLd (sed corr) MbPcRcUaVbWc συνεστῶτι
 HbKeOb 4 ἐωρῶμεν: ὀρῶμεν Pa ἦν om EcJaOd (sed suppl) PnPt (sed suppl
 supra l) ἦν post καιρὸς coll AaAeAqFbGaKaLdMcOaOfPbPgPpRdUbUcVaVcVlVuWd
 5 τε: δὲ Pa αὐτὴν: ταύτην Pm ἄχρι: μέχρι Oc εἰς: ἐπὶ AhAqEcHbKcLc (sed
 corr) MbObOdPbPnPtRaRd τὸ: τὸν NcWb (e corr) 6 τι: ἐτι Uc 7 οἶδε: εἶδε
 Hb (scr εἶδεν) KeOb ἔμπτωσιν: ἔκπτωσιν Ke αὐτὴν: αὐτῶν Al(sed corr) ἀνα-
 τολῶν: ἀτελῶν EcOd (scr -ολῶν, sed corr) PnRaRc ἐωράκαμεν: ἐωρῶμεν Lc (sed corr)
 PaPo 9 ἔμπτωσιν: ἔκπτωσιν KeVm (sed corr) 11 Τοσαῦτα: τοιαῦτα Ac (sed corr)
 Lc (sed corr) MbOd (qua v l) PaPdPm (e corr) PtPyRgVeVz (sed corr) ἐστι: ἔσται Pm
 (sed corr) VbWa (sed corr) Χριστῷ om KcPm (sed corr) VbVvWa 12 ἑξαισία:
 ἀνεξιχνίαστα Ue 14 εἰπέ: εἰπεῖν Kc post καὶ add εἰ Ac (e corr?) Lc (sed corr,
 eadem m?) LdMcNcPgPpPsPvPyUbVaVeVfVu v ἐξέλεγε: ἔλεγε AlUb ἐλέγχεται Vr

καὶ πρὸς ἐμὲ τὸν τότε καὶ συμπάροντα σοὶ καὶ συνεωρακότα καὶ συνακρίναντα πάντα καὶ συναγόμενον. Ἄμελει καὶ μαντείας τότε, οὐκ οἶδ' ὅθεν, ὁ Ἄπολλοφάνης ἀπάρχεται καὶ πρὸς ἐμὲ ὥσπερ τὰ γιγνόμενα συμβάλλων ἔφη· Ταῦτα, ὦ καλὲ Διονύσιε, θείων ἀμοιβαῖν πραγμάτων. Τοσαῦτα ὡς κατ' ἐπιστολὴν ἡμῖν εἰρήσθω. Σὺ δὲ ἰκανὸς καὶ τὰ ἐλλείποντα προσαναπληρῶσαι καὶ προσαγαγεῖν τελέως τῷ θεῷ τὸν ἄνδρα σοφὸν τὰ πολλὰ ὄντα καὶ ἴσως οὐκ ἀπαξιῶσοντα πραέως μαθεῖν τὴν ὑπέροφον τῆς θρησκείας ἡμῶν ἀλήθειαν.

5

4 Cf spur Ep 11 (PG 3,1121 sq) 5 sqq Cf Sap 19,4; Tit 1,5

AaAcAeAhAlAqEcFa (alia m) FbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLaLcLdLeMaMbMcNcOaObOc
OdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPpPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVl
VmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ἐμὲ om Pt (sed suppl in mg, eadem m?) secundum καὶ om MbOaUdVm σοὶ om Vg (sed suppl supra l) tertium καὶ – συνακρίναντα om Py (sed suppl in mg eadem m) 1/2 συνακρίναντα – καὶ prius om Va 2 ante πάντα add τὰ Ec πάντα om PyRc συναγόμενον: συναγόμενον Gb (?) Od (qua v l incert m supra l) OfPaRcWa alter καὶ om Rd (sed suppl supra l) 3 ὅθεν om Od (sed suppl altera m supra l) ὁ om HaKcNcPaPmPyUaVeVgWaWb ἀπάρχεται: ἀπέρχεται Od (qua v l, alia m, supra l) Pa ἄρχεται Nc 4 συμβάλλων τὰ γιγνόμενα Po (sed corr) συμβάλλων: συμβαλῶν HaHbObRaRcUa ἀμοιβαῖν: ἀμοιβαίων Pf 5 ὡς om Ke (sed suppl supra l) PaRcWd (?), ante corr legi non pot) ἰκανῶς EcJaPo (sed corr) PyRa καὶ om Ae ἐλλείποντα: λείποντα HaJbLcOc 6 προσαναπληρῶσαι: ἀναπληρῶσαι Ae (sed corr eadem m) προσαγαγεῖν: προσαναγαγεῖν Ua τῷ θεῷ om HaPb τὸν σοφὸν ἄνδρα τῷ θεῷ Vm σοφόν: ἐφ ὃν Pf 7 πολλὰ om Le (sed suppl in mg eadem m) ἀπαξιῶσοντα: καταξιῶσαντα HbKeRa καταξιῶσοντα EcOd (scr καταξίως ὄντα) PnPt ἀπαξιῶσαντα AcAh (sed corr) FbJa (sed corr) Lc (sed corr) PpPmRgUcVbVzWaWd ἀπαξιῶσαι NcWb ἀξιῶσοντα Vm πραέως om Wb

ἦ
ΔΗΜΟΦΙΛΩΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗ

1084 A

<1> Αἱ τῶν Ἑβραίων ἱστορίαι φασίν, ὧ γενναῖε Δημόφιλε, καὶ τὸν 1084 B
 ἱερὸν ἐκείνον Μωσῆα διὰ πολλὴν πραότητα τῆς θεοφανείας ἤξιωμένον.
 5 Καὶ εἴ ποτε αὐτὸν ἔξω τῆς θείας ὄψεως ἀναγράφουσιν, οὐ πρὸ τῆς
 πραότητος ἐκβάλλουσι τοῦ θεοῦ. Λέγουσι δέ, ὅτι λίαν ἀπαυθαδιαζομένω 1085 A
 καὶ ἀντιτείνοντι ταῖς θείαις βουλαῖς ὠργίσθη θυμῷ κύριος. Ὅταν δὲ
 αὐτὸν ἀνακήρυκτον ποιῶσι ταῖς θεοκρίτοις ἀξίαις, ἐκ τῆς προύχουσης τ'
 ἀγαθοῦ θεομιμησίας ἀνακηρύττεται.
 10 Καὶ γὰρ ἦν πρῶος σφόδρα, καὶ ὑπὲρ τούτου λέγεται θεράπων θεοῦ
 καὶ εἰς θεοπτίαν ἀπάντων προφητῶν ἀξιώτερος. Ἄλλα καὶ ὅτε πρὸς
 αὐτὸν καὶ τὸν Ἄαρῶν ἱταμοὶ τινες ὑπὲρ ἀρχιερωσύνης καὶ ἔθναρχίας
 ἐφιλονείκουν, ὑπερέιχε μὲν ἀπάσης φιλοτιμίας καὶ φιλαρχίας καὶ παρεχώ-

2 ad titulum (apparatus testium) cf DN 205,16–19; Pl Lg 875 b; id R 433 b; id Phdr 247 a. b:
 Procl in R II 146,21–27; Nil ep II 77 (233 D) 3 sqq Cf Num 12,3.7 sq 3–192,1 Cf
 EH 116,7–14; 117,17–22 4–7 Cf Ex 14,1–14 10/11 Cf Num 12,3.7 sq 10–172,7
 Cf EH 95,19 sqq; 98,2 sqq 11–172,4 Cf Num 16,1–15

AaAcAeAhAlAqEbEcFa (alia m) Fb (a 6 ἐκβάλλουσι lac hab) GaGbHaHbJaJbKaKcKc
 LcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUb
 UcUdUeVaVbVcVeVfVgVIVmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ante ἦ add ἐπιστολῆ EbVg (e corr) Wb v, add κεφάλαιον JaNc (e corr, scr κεφάλιον)
 ἦ om AcAeAqEbHaKeOcOdOePaPbPcPdPfPgPnUaUbUcVeVfVIVvWa ἦ om, sed
 suppl sive supra l, sive in mg GaHbJbKcPmPoRcVbVcVgVs 1/2 titulum om, suppl
 partim supra l, partim in mg Vg ἦ post χρηστότητος coll FbGaGbJaKaLcLdMaMcNc
 (e corr) OaObPm (e corr) PpVmWbWcWd 2 post θεραπευτῆ add διουσίσιος πρεσβύτερος
 Vs post lin 2 praeb περὶ ἰδιοπραγίας καὶ χρηστότητος omnes codd praeter FbRa (pro
 περὶ scr ὑπὲρ maioritas codd contra Syrum, scil AaAeAqEcFbGaHaHbJaJbKaLdLeMa-
 McOaObOcOd [sed Περί qua v l praeb] OeOfPbPcPgPmPnRdUbUcUdVaVbVcVIVm-
 VrVuVvWcWd) 4 Μωσῆα: Μωυσεά KcOePmPyRcVbVv post διὰ add τὴν FaPv
 v θεοφανείας: θεοφιλίας AhEcHaLcOcOdPaPnRaRcUdVrWc θεοπτίας Po 5 αὐτῷ
 Rc ἔξω om KcPmVbVvWa πρὸ: πρὸς HaJbLc (sed corr) LeOcPm (e corr) VaWaWc
 πρότερον Ua πόρρω Gb 6 ἐκβάλλουσι: ἐκκαλοῦσι KcPm (?), sed corr) Wa ἐκκαλοῦσι
 VbVv ἀπαυθαδιαζομένω: ἀπαυθαδιαζομένων VfVz (scr ἀπαυθαδιζ., ut saepius in
 codd) ἐπαυθαδιζομένω Ec 7 post θυμῷ add ὁ AcRgVz 8 αὐτὸν om Po ποιῶσι:
 ποιῶσι AhEcHaHbJaJbKeLcLe (?), sed corr) MbObOdOePaPnPoPtRaRcVaVbVrWc
 προύχουσης: προσχούσης Od (sed προύχ. qua v l praeb) Pn τ' om Mb 11 post
 θεοπτίαν add θεοῦ Ua ἀπάντων: πάντων PaRa (sed corr) post ἀπάντων add τῶν
 Aq ἀξιώτερος: ἀξιώτεροι Pn ὅτε: ὅτι Pf om Pa 12 ἔθναρχίας: θεαρχίας Pf
 13 ὑπερέιχε: ὑπήρχε Ua ὑπερέσχε Pm (qua v l) Vr (scr ὑπερέσχευ) ὑπερέχειν Od (qua v l)
 Pa ἀπάσης: ἀπὸ πάσης AcPsRgVfVz ἐφιλονείκουν – φιλαρχίας om Ja (sed suppl
 in mg alia m)

1085 B ρει τῷ θεοκρίτῳ τὴν τοῦ λαοῦ προστασίαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐπισυνέστησαν αὐτῷ καὶ περὶ τῶν προτέρων ὀνειδίζοντες ἠπέιλουν καὶ ἤδη σχεδὸν ἐπήεσαν, ἐπεβοᾶτο μὲν ὁ πρῶος τὸν ἀγαθὸν εἰς σωτηρίαν, ἐπαρβήσιάζετο δὲ λίαν ἐπιεικῶς, ὅτι πάντων εἶη κακῶν τοῖς ἀρχομένοις ἀνάιτιος· ἦδει γάρ, ὅτι χρῆ τὸν ὀμιλοῦντα θεῷ τὰγαθῷ πρὸς τὸ ὅτι μάλιστα ὁμοιό- 5 τατον, ὡς ἐφικτόν, ἀποτετυπῶσθαι καὶ ἑαυτῷ συνειδέναι τὰς ἀγαθοφιλεῖς ἐργατείας.

Τί δὲ τὸν θεοπάτορα Δαυιδ ἐποίει θεοφιλῆ; Καὶ γὰρ ἀγαθὸν ὄντα, καὶ περὶ ἐχθροὺς ἀγαθόν· «Εὐρηκα» φησίν, ὁ ὑπεράγαθος ὁ φιλάγαθος, 10 «ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου». Καίτοι καὶ θεσμὸς ἀγαθὸς ἐδεδώρητο καὶ ὑποζυγίων ἐχθροῦ προνοεῖν. Καὶ Ἰώβ ὡς ἀκακίας ἐχόμενος ἐδικαιοῦτο, καὶ Ἰωσήφ τοὺς ἐπιβούλους ἀδελφούς οὐκ ἡμίνετο, καὶ Ἄβελ ἀπλῶς καὶ ἀνυπόπτως συνεπορεύετο τῷ ἀδελφοκτόνῳ. Καὶ πάντας ἡ θεολογία τοὺς

4—7 Cf Pl Lg 716 c sqq; id R 613 a sq; id Tht 176 b; id Ti 90 d; Plot Enn I 2,1 sqq; I 6,9; Corp Herm I 26 (p 16,12 sq); Procl theol plat 13 et 7; id in Alc 38; id in Ti I 208,7—9; 211,8 sqq; id in Prm VI 43 et al 8 Cf Rm 1,1—3 8 sq Cf I Reg 24 9 sq Vide Act 13,22 (sec Ps 88,21 et I Reg 13,14) 11 Cf Ex 23,4 sq 11 Cf Hi 2,3 cum 1,1,8 et 42,10 12 Cf Gen 45,5—15; 50,15—21 12 sq Cf Gen 4,8

AaAcAeAhAl (usque ad 12 ἡμίνετο) AqEbEcFa (alia m) GaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLd LeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUd UeVaVbVcVeVfVgVIVmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 τῷ θεοκρίτῳ: τὸ θεόκριτον Rc Ἐπεὶ: ἐπειδὴ AhAqEcFaJaOdPaPc (sed corr) PnPp (sed corr) Pt (? , sed corr) RaRcRdUcVaVgVmVrVs (sed eras — δῆ) δὲ om AhEcJa (e corr) OdPaPc (sed suppl) PnPpRaRcVa (?) Vr ἐπισυνέστησαν: ἐπέστησαν Ha 3 πρῶος τὸν om Py (sed suppl in mg eadem m) τὸν ἀγαθόν: τῶν ἀγαθῶν Ja (sed corr) 4 δὲ om AcVfVz ἐπιεικῶς: εἰκῶς Pf 5 ante θεῷ add τῷ PnRdVmVs (sed eras) τὰγαθῷ: ἀγαθῷ EcLc (sed corr) MbOdPaPnPtRa scr τῷ ἀγαθῷ Gb ὅτι: ὄντι Wb 6 ἀποτετυπῶσθαι: ἀποτυπουῖσθαι Pg ἑαυτῷ: ἐν αὐτῷ Pa ἀγαθοφιλεῖς: θεοφιλεῖς OcVg 7 ἐργατείας: ἐργασίας AlGb (sed corr supra l?) HbMcOaObOc (sed corr) OfPgPyRcUcVeVgVu 8 ἐποίει om Nc post ὄντα add θεοφιλῆ KcPm (sed corr eadem m) 9 περὶ: πρὸς Pm ἐχθροὺς: ἐχθροῦ Pa ἐχθρῶν Ja (sed corr) Εὐρηκα: εὐρήκασιν Ra post εὐρηκα add γὰρ JaUd φησίν om Ra ὁ: καὶ Fa v ὁ φιλάγαθος maioritas codd om contra Syrum, scil AaAcAeAlEbGaGbHaHbJa (sed suppl in mg, alia m) KaKcKeLdMcOaObOfPcPdPfPgPmPn (sed suppl supra l incert m) PpPsPvPy (sed suppl in mg, incert m) RgUaUbUdUeVbVcVeVfVgVi (sed suppl in mg alia m) Vs-VuVvWaWd 10 καὶ om PcVs (sed suppl supra l, incert m) ἀγαθὸς om Ke (sed suppl supra l, alia m) Vz 11 ὑποζυγίων: ὑποζύγιον KcPmUaWa ὑποζυγίου AhLd Ἰώβ: Ἰακώβ PyVc (e corr?) ὡς om UbUe 12 ἀδελφούς: ἐχθροὺς Ud ἡμίνετο: ἡμίναστο AaAeFaGaHbKaKcLdMcOaObOdOeOfPaPbPcPfPgPmPpPvRcRdUaUbUcUdUeVaVbVc VgVrVsVuVvWaWbWd 13 τῷ om Vf

ἀγαθοειδεῖς ἀνακηρύττει, μὴ προεννοοῦντας τὰ κακὰ, μὴ προποιοῦντας, ἀλλὰ μηδὲ πρὸς τῆς ἄλλων κακίας ἐκ τάγαθοῦ μεταποιομένους, τού- 1085 C
ναντίον δὲ θεοειδῶς καὶ τοὺς κακοὺς ἀγαθύνοντας καὶ ἐφαπλοῦντας καὶ
ἐπ' αὐτοὺς τὴν πολλὴν αὐτῶν ἀγαθότητα καὶ πρὸς τὸ ὅμοιον ἐπιεικῶς
5 ἐκκαλουμένους.

Ἄλλ' ἐπὶ τὸ ἄναντες ἀνανεύσωμεν, οὐκ ἀνδρῶν ἱερῶν ἐπιεικείας, οὐ
φιλανθρώπων ἀγγέλων ἀγαθότητας ἐξαγγέλλοντες, ἐλεούντων ἕθνη καὶ
ὑπερδεομένων αὐτῶν τάγαθοῦ καὶ ταῖς ὀλεθρίαις καὶ κακεργέτισιν ἐπι-
10 τιμώντων πληθῦσι καὶ ἀχθομένων μὲν ἐπὶ κακοῖς, εὐφραينوμένων δὲ τῇ
σωτηρίᾳ τῶν εἰς τάγαθὰ μετακαλουμένων, οὐδ' ὅσα ἄλλα περὶ τῶν
ἀγαθοεργῶν ἀγγέλων ἢ θεολογία παραδίδωσιν· ἀλλὰ τοῦ ὄντως ἀγαθοῦ
καὶ ὑπεραγάθου Χριστοῦ τὰς ἀγαθοποιούς ἀκτῖνας ἐν ἡσυχίᾳ παραδε-
χόμενοι πρὸς αὐτῶν ἐπὶ τὰς θείας ἀγαθουργίας αὐτοῦ φωταγωγηθῶμεν.

Ἄρα γὰρ οὐκ ἔστιν ἀφάτου καὶ ὑπὲρ νόησιν ἀγαθότητος, ὅτι τὰ ὄντα 1085 D

6–10 Cf CH 37,3–39,24; Dt 32,8; Zach 1,10–13; Dan 10,13.20 sq; II Ptr 2,11; Apc 7,3;
Jamb myst V 25 cum I 20; II 5; V 17 9 sq Cf CH 33,15–21; Lc 15,10 14–174,3
Cf Joh 1,3; Rm 4,17; Pl Ti 29 e 3; Procl in Ti I 365,6–368,11 14 sq Cf DN 113,3;
143,9 sqq

AaAcAeAhAqEbEcFa (alia m) GaGbHaHbJaJbKcKcLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOd
OeOfPaPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVIVm
(usque ad 1 προποιοῦντας) VrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ἀγαθοειδεῖς: ἀγαθοὺς FcFaJaJbKcLc (e corr?) LeOcOd (sed ἀγαθοειδ. qua v l praeb)
PcPmPnPtPyRaUdUeVbVeVrVs (? , sed corr) VvWaWbWc v primum μὴ om Vu
προεννοοῦντας: προνοοῦντας Vm ἐννοοῦντας Wb (sed corr) τὰ – προποιοῦντας om
EbNcPy (sed suppl τὰ κακὰ in mg, alia m) WbWc (Ma legi non pot) προποιοῦντας:
προποιοῦντας FaJaLc (sed corr) Wd v 2 πρὸς: πρὸ AhEcMa (sed corr) Od (sed corr)
PnRcUeWc post τῆς add τῶν Ga μεταποιομένους: μεταποιοῦμενος HaRa (sed
corr) RgVa 3 δὲ om Pa ἐφαπλοῦντας: ἀφαπλοῦντας EcPn tertium καὶ om
EcNcUeWb 4 αὐτοῦς: αὐτοῖς Fb αὐτῶν om Pa τὸ: τὸν Pn om Wb 5
ἐκκαλουμένους ἐπιεικῶς Pp 6 ἀνανεύσωμεν: ἀνανεύωμεν AqEbHaJbKcLcLcMbOc-
OePbPdPmPoRcUcUdUeVaVgVrVvWaWb ἀνανεύομεν Ja (sed corr) PcPyVbWc 7 ἐξα-
γέλλοντες: ἐπεξαγγέλλοντες Ha ἐξαγγέλλοντας FaKe (?) Ps (? , sed corr) Py (? , ἐξαγγελοῦν)
Vu v 8 τάγαθοῦ: ἀγαθοῦ FaNc v καὶ om Lc (sed suppl supra l) Pf κακεργέ-
τισιν: κακεργέσιν EbLc (e corr) Od (e corr) PaPf (scr κακεργέσιν) PyRc 9 μὲν om
UdUe post δὲ add ἐπὶ Gb 10/11 οὐδ' – ἢ om Ae (sed suppl supra l incert m)
11 ἀγαθοεργῶν: ἀγαθοειδῶν Oc παραδίδωσιν: περιδίδωσιν Vu ὄντως: ὄντος
OdPnPy (sed corr) UdVaVv 12 καὶ ὑπεραγάθου om Vc τὰς om Oe παρα-
δεχόμενοι: παρεχόμενοι AcRgVz δεχόμενοι Od (sed corr) 13 αὐτῶν: αὐτὸν Aa (sed
corr) AcAeHbKaKcKeMcObOcOfPfPgPmPpPsPvRcRgUbVbVfVgVIVzWa αὐτοῦ om
NcWb γὰρ om KcPmWa 14 τὰ om Uc post τὰ add μὴ GbKeLc (sed corr)
McOaOfPfPgPnPpPvRcRdUaUbUdUeVgVu μὴ ὄντα AhAqEcHbJa (e corr) MbOb-
OdPbPtRa

1088 A εἶναι ποιεῖ καὶ ὅτι πάντα αὐτὰ πρὸς τὸ εἶναι παρήγαγε καὶ πάντα
 βούλεται αἰεὶ γενέσθαι παραπλήσια ἑαυτῷ καὶ κοινωνικὰ τῶν αὐτοῦ κατὰ
 τὴν ἐκάστου ἐπιτηδειότητα; Τί δέ, ὅτι καὶ τῶν ἀποφοιτῶντων ἐρωτικῶς
 ἔχεται καὶ φιλονεικεῖ καὶ δεῖται μὴ ἀπαξιωθῆναι τῶν ἐρωμένων καὶ
 5 θρυπτομένων αὐτῶν καὶ εἰκὴ κατεγκαλούντων ἀνέχεται, καὶ αὐτὸς ἀπο-
 λογεῖται; Καὶ μᾶλλον ἐπαγγέλλεται θεραπεύσειν καὶ ἔτι αὐτοῖς ἀπέχου-
 σιν, ὅμως προσιοῦσι, προστρέχει καὶ ὑπαντᾷ καὶ ὅλος ὅλους περιφύς
 ἀσπάζεται καὶ οὐκ ἐγκαλεῖ περὶ τῶν προτέρων, ἀλλ' ἀγαπᾷ τὰ παρόντα
 καὶ ἑορτὴν ἄγει καὶ « συγκαλεῖται τοὺς φίλους » – δηλαδὴ τοὺς ἀγαθοὺς
 –, ἵνα ἢ πάντων εὐφραينوμένων ἢ κατοικία. (Δημόφιλος δέ, καὶ εἴ τις 10
 ἄλλος ἀγαθοῖς ἀπεχθάνεται, λίαν ἐνδίκως ἐπιτιμᾶται καὶ ἐκδιδάσκεται τὰ
 καλὰ καὶ ἀγαθύνεται). Πῶς γὰρ οὐκ ἔδει, φησί, τὸν ἀγαθὸν ἐπὶ σωτηρίᾳ
 τῶν ἀπολωλότων εὐφραίνεσθαι καὶ ζωῆ τῶν τεθανατωμένων; Ἀμέλει

1 sq Cf DN 211,13 sqq 2 sq Cf DN 130,2 sqq; 138,4–12; 148,12–18; 210,3; 214,3–5;
 EH 68,21–69,2; 70,4–7; 83,23; Ep 8,180,16–181,5; 188,9–11; Procl inst 142 sq; id in Alc
 28 sq; 92; 94; 122; id in Prm V 44 sqq; 71 sqq 3–5 Cf Lc 15,3–32; Mt 18,12–14
 5 sq Cf Lc 23,34; Mt 5,44; Jes 53,12 6 sq Cf Mt 8,7 7–10 Cf Lc 15,20,22 9
 Vide Lc 15,6; cf 15,9 12 sq Cf Lc 15,23 sq 13 sq Cf Ep 8,187,5–7; Lc 15,5

AaAcAeAhAqEbEcFa (alia m usque ad l 11) GaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMc
 NcOaObOcOdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPn (plerumque illegib) PoPpPsPtPvPyRaRcRdRg
 UaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVlVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ante εἶναι add τὸ PmVgWa εἶναι om Mb (sed corr) post πάντα add τὰ Ja
 πρὸς: εἰς Ja (sed superscr πρὸς) Od (sed πρὸς qua v l praeβ) πρὸς τὸ εἶναι om Mb
 (sed corr) 2 γενέσθαι: γίνεσθαι AhUeVf (Gb legi non pot) ἑαυτῷ: αὐτοῦ Fa v
 τῶν: ποῦ Vu τοῦ v αὐτοῦ: αὐτοῦ PdVrVs (scr ἑαυτ., sed corr) 3 ἐκάστου:
 ἐκάστων maioritas codd contra Syrum trad, scil AaAcAeAhEbGaHaJbKaKcLdLeMaMc-
 NcOaOcOe(sed corr)OfPaPcPdPfPgPmPoPpPsPyRcUbUeVbVcVeVfVgVlVrVsVuVvVzWa
 WbWc ἐπιτηδειότητα: ιδιότητα Ac(sed corr) Ps (sed corr) RgVfVz (sed corr) Τί:
 εἰ Wa 4/5 alter καὶ – αὐτῶν om NcWb 4 ἀπαξιωθῆναι: ἀξιώθῆναι Od (sed corr
 supra l) Pn (sed corr supra l) ἐρωμένων: ἱερωμένων Pf ὀρωμένων Mc 6 primum
 καὶ om PaRc post μᾶλλον add αὐτὸς Wc ἐπαγγέλλεται: ἀπαγγέλλεται Hb
 θεραπεύσειν: θεραπεύειν AeAhFaHaJa(sed corr) JbKcLeMa (sed corr) PaPdPmUaVaVbVrVs
 (sed corr) VvWa ἔτι: ἐπ' Pa αὐτοῖς ἔτι Pv post ἔτι add καὶ Wb 7
 προσιοῦσι: προῖοῦσι EcPn προσοῦσι Ja (sed corr) προστρέχει: προτρέχει AqRd
 ὑπαντᾷ καὶ om Kc ὅλους: ὄλοις Lc περιφύς: περιφύσας Pt (sed del -ας) Ra
 8 ἐγκαλεῖ: ἐγκαλεῖται NcWb 9 συγκαλεῖται: συγκαλεῖ PtRa v 10 ἦ om Gb (sed
 suppl supra l) Rc εὐφραينوμένων om Ja (sed suppl in mg, alia m) δέ om Va
 11 ἀγαθοῖς: ἀγαθὸς EcJa (sed corr) PnPt (sed suppl) RaRc post ἀπεχθάνεται add καὶ
 FaVs (sed eras) v τὰ om Ja (sed suppl alia m supra l) Pa ἀγαθύνεται: εὐθύνεται
 KcPmVbVrWa 12 τὸν: τὸ KcPmVgWa 13 ζωῆ: τῆς ζωῆς Lc (sed corr) ζωῆς Pa

καὶ ἐπ' ὤμων αἶρει τὸ μόλις ἀπὸ πλάνης ἐπιστραφέν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς
 ἀγγέλους εἰς εὐφροσύνην ἐγείρει καὶ « χρηστός ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀχαρί- 1088 B
 στούς » καὶ ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτοῦ « ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς » καὶ
 αὐτὴν « τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ » τῶν ἀποφευγόντων. Σὺ δέ, ὡς
 5 τὰ γράμματά σου δηλοῖ, καὶ προσπεσόντα τῷ ἱερεῖ τόν, ὡς φῆς, ἀσεβῆ
 καὶ ἁμαρτωλόν — οὐκ οἶδ' ὅπως καθ' ἑαυτοῦ παρών — ἀπελάκτισας.
 Εἶτα ὁ μὲν ἐδεῖτο καὶ ὠμολόγει πρὸς ἰατρειάν κακῶν ἐληλυθέναι, σὺ δὲ
 οὐκ ἔφριξας, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀγαθὸν ἱερέα μετὰ θράσους προεπηλάκιζες
 ἐλεητὸν εἶναι μετανοοῦντα καὶ τὸν ἀσεβῆ δικαιοῦσαντα· καὶ τέλος „Ἐξιθι“
 10 ἔφης τῷ ἱερεῖ „μετὰ τῶν ὁμοίων“ καὶ εἰσεπήδησας — οὐκ ὄντος θεμιτοῦ
 — πρὸς τὰ ἄδυστα καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων συνέσειλας καὶ γράφεις ἡμῖν,
 ὅτι μέλλοντα διαφθαρήναι τὰ ἱερά προνοητικῶς ἀπέσωσα καὶ ἔτι ἀχραν-
 τα διαφυλάττω.

15 Νῦν οὖν ἄκουε τῶν ἡμετέρων· οὐ θεμιτὸν ἱερέα πρὸς τῶν ὑπὲρ σέ
 λειτουργῶν ἢ τῶν ὁμοταγῶν σοι θεραπευτῶν εὐθύνεσθαι, κἂν ἀσεβεῖν

1 sq Cf Lc 15,10 2 sq Vide Lc 6,35 3 Vide Mt 5,45 4 Vide Joh 10,11; cf 10,15
 6 ἀπελάκτισας: Cf Dt 32,15; I Clem 3,1 9 Cf Rm 4,5 9 sq Cf Thdt h e V 18,21
 10 sq Cf DN 145,4 sqq; 169,20—170,5; EH 82,5 sqq; Gr Nyss ep 1,12 (p 6,13—15); Plot Enn
 I 6,8; VI 9,11 11 τὰ ἅγια τῶν ἁγίων: Cf Ex 26,33 sq; Hbr 9,3 14—180,3 Cf CH
 18,6—10; EH 68,4 sqq; 84,22—85,21 14 sqq Cf EH 80,16 sqq; 127,8—13; 128,4 sqq

AaAcAeAhAqEbEcFaFb (lac hab usque ad 7 ἐληλυθέναι) GaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLd
 LeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPaPbPcPdPfPgPmPn (usque ad 10 μετὰ plerumque illegib)
 PoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVlVm (lac hab usque ad 7 ἐληλυ-
 θέναι) VrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 αἶρει: φέρει AhAqEcFaHbJa (e corr) KeLc (del φε-) MbOdPbPnPo (sed corr alia m supra
 l) PtRaRcRd ἐπιστραφέν: ἐπιστρέφον AqEcFaJa (e corr, scr -στρέφων) MbPbPtRa
 2 ἐγείρει: ἀγείρει EbPbPyUeVu χρηστός: χρηστότατος AaAeAlJa (sed corr) KaKe (e
 corr) LdMcPbPgPpPvRdUbUcVeVlVuWd 3 αὐτοῦ PdPv v 4 αὐτοῦ: αὐτοῦ PdPv
 v om Wc ἀποφευγόντων: ἀποφυγόντων Oe 5 προσπεσόντα: προσπεσόντι Ah
 6 ἁμαρτωλόν: πονηρόν Od (qua v l in mg) Pa καθ': περί Od (qua v l in mg praeb)
 Pa 7 ἐδεῖτο: ἠδεῖτο (scr plerumque sine i sub- seu adscr) EcJaJbLePbPcPnPt (sed eras
 et superscr ε) RaRd post καὶ add ὡς PmVbVvWa 8 post καὶ add πρὸς Oe
 ἀγαθὸν om KcPm (sed suppl supra l incert m) VbVvWa θράσους: πάθους Nc προ-
 επηλάκιζες: προσεπηλάκιζες Ha (? , sed eras σ) Ja (sed del σ) Lc (sed σ delend not) PaWb
 προσεπελάκιζες Pm (sed corr alia m supra l) 9 ἐλεητὸν: ἐκλεκτὸν KcPm (sed corr alia
 m supra l) Wa καὶ τέλος om Ra 10 οὐκ: μὴ EbPyUaUeVe 11 πρὸς: εἰς GbPfVg
 τῶν ἁγίων om Ha πρὸς — θεμιτὸν (14) om Ja (sed suppl in mg alia m) 12
 διαφθαρήναι μέλλοντα Le ἔτι: ὅτι JbLe τι Wd 14 οὖν om EcVv οὐ θεμιτὸν:
 εὐθύνειν τὸν Pa om Rc post θεμιτὸν add γὰρ Pf, add τὸν Wa 14/15 τῶν ...
 λειτουργῶν: τὸν ... λειτουργῶν HbJa(e corr) Ra (scr λειτουργῶν) Wd 14 ὑπὲρ: ὑπὸ
 GbOdOfPaVz, scr initio, sed corr AcLcPs 15 σοι: σου AhEcFaJaOdPnPo (sed corr)
 Ra ἀσεβεῖν: ἀσεβῆ HbVa

εἰς τὰ θεῖα δοκῆ, κἄν ἄλλο τι τῶν ἀπειρημένων ἐξελέγχοιτο δράσας. Εἰ γὰρ ἀκοσμία καὶ ἀταξία τῶν θειοτάτων ἐστὶ καὶ ὄρων καὶ θεσμῶν ἔκβασις, οὐκ ἔχει λόγον ὑπὲρ θεοῦ τὴν θεοπαράδοτον ἀνατρέπεσθαι τάξιν. Οὐ γὰρ « ἐφ' ἑαυτὸν » ὁ θεὸς « ἐμερίσθη· πῶς » γὰρ « σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; » Καὶ εἰ « τοῦ θεοῦ ἐστιν », ὡς τὰ λόγια φησιν, « ἡ κρίσις », οἱ δὲ ἱερεῖς ἄγγελοι καὶ ὑποφῆται μετὰ τοὺς ἱεράρχας εἰσὶ τῶν θείων κριμάτων, πρὸς αὐτῶν τὰ θεῖα προσηκόντως σοι διὰ μέσων τῶν λειτουργῶν, ὅταν ἦ καιρὸς, ἐκδιδάσκου, δι' ὧν καὶ τὸ εἶναι θεραπευτῆς ἠξιώθης. Ἡ οὐχὶ καὶ τὰ ἱερὰ σύμβολα τοῦτο βοᾷ; Καὶ γὰρ οὐχ ἀπλῶς ἀπάντων μὲν ἐξήρηται τὰ ἅγια τῶν ἀγίων, πλησιάζει δὲ μᾶλλον αὐτοῖς ὁ τῶν ἱερο-τελεστῶν διάκοσμος, εἴτα τῶν ἱερέων ἢ διακόμησις, ἐπομένως δὲ τούτοις ἢ τῶν λειτουργῶν· τοῖς δὲ τεταγμένοις θεραπευταῖς αἱ πύλαι τῶν ἀδύτων εἰσὶν ἀφωρισμένοι, καθ' ἃς καὶ τελοῦνται καὶ παρεστᾶσιν οὐ πρὸς φυλακὴν αὐτῶν, ἀλλὰ πρὸς τάξιν καὶ ἐπίγνωσιν ἑαυτῶν μᾶλλον τῷ λαῷ

4sq Vide Mt 12,26; cf Mc 3,24–26; Lc 11,18 5 Vide Dt 1,17; cf Jes 30,18; Rm 2,2
6 Cf Mal 2,7; Dt 33,10; Hg 1,13 8 Cf EH 117,2–15 9sq Cf Ep 8,183,11–184,1;
EH 79,1–80,16; 109,3–12; 116,7–23; 122,23–123,6 10 Cf Ep 8,175,11

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKcLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOf
PaPbPcPdPpPgPmPnPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVdVfVgVlVmVrVsVu
VvVzWaWbWcWd v

1 δοκῆ: δοκεῖν RaVm ἐξελέγχοιτο: ἐλέγχοιτο (scr ἐλέγγυτο) Fb ἐξελέγχηται OdUb
ἐξελέγχοιτε EcPnRa δράσας: δράσαι Pf Eι: οὐ Eb ἢ Od (sed praeb εἰ qua v l in
mg) 2 ἐστὶ om Ua καὶ secundum: ἐκ Rc om NcWa (sed suppl) Wb 3 ὑπὲρ:
ὑπὸ Pm (sed alterav in mg, incert m) ἐκ EcLc (sed del postea) MbOdPnPtRa Οὐ: εἰ
Od (qua v l in mg, incert m) 4 ἐφ' om Rc ἑαυτὸν: ἑαυτοῦ Py θεὸς: λόγος
AhEcFaLc (sed del postea) MbOd (sed praeb θεὸς qua v l in mg incert m) PnPtPyRaRc
post θεὸς add λόγος HbKc 7 πρὸς – διὰ om KaWd (sed suppl in mg alia m) αὐτῶν:
αὐτὰ Vs (sed corr) αὐτὸν Ke (sed alterav in -ῶν) Od (sed praeb αὐτῶν qua v l in mg incert
m) PnPy (sed alterav in -ῶν) Rc VbVc (? , sed habet nunc αὐτῶν) σοι om GbPvRdVaVg
σοι: σύ maioritas codd trad, scil AaAcAeEbGaHbJaJbKaKcLcLdLeMbMcNcOaObOdOfPd-
PgPmPoPpPsPt (alterav e σοι) RgUbUdUeVbVcVdVfVgVlVvVzWaWb 8 ἦ: εἴη GbLc
(sed corr) PaPpOrcVaVr ἐκδιδάσκου ante ὅταν coll AqPbRd ἐκδιδάσκων Ve
τό: τοῦ HbKcMcOaObVgVu ἦ om Ha 9 primum καὶ om Py ἱερὰ: ἱερότατα
MaNcWbWc post σύμβολα add καὶ Pf 10 τὰ ἅγια om Ve (sed suppl in mg eadem
m) μᾶλλον om Gb αὐτοῖς: ἑαυτοῖς NcWb 11 εἴτα – διακόμησις om Po (sed
suppl in mg alia m) 12 ἦ: ὁ Ra τεταγμένοις δὲ Pp 12/13 θεραπευταῖς –
primum καὶ om Pg 12 τῶν ἀδύτων: τούτων Pa 13 ἄς: ἄ Pa παρεστᾶσιν:
παραστάσιν PaRc παρεστῶσιν Pf 14 αὐτῶν om Od (sed suppl in mg incert m)
post ἀλλὰ add καὶ Od (e corr) Pa ἑαυτῶν: αὐτῶν Ah

παρὰ τοὺς ἱερατικοὺς πλησιάζοντες. Ὅθεν ἡ τῶν ἱερῶν ἀγία ταξιαρχία
 μεταλαμβάνει αὐτοὺς ἱεροθετεῖ τῶν θείων, ἑτέροις, δηλαδή τοῖς ἐνδοτέ-
 ροις, αὐτῶν τὴν μετάδοσιν ἐγχειρίσασα. Καὶ γὰρ οἱ περὶ τὸ θεῖον συμ-
 5 βολικῶς εἶπεν ἐστηκότες θυσιαστήριον ὁρῶσι καὶ ἀκούουσι τὰ θεῖα
 τηλαυγῶς αὐτοῖς ἀνακαλυπτόμενα καὶ προϊόντες ἀγαθοειδῶς ἐπὶ τὰ ἕξω
 τῶν θείων παραπετασμάτων τοῖς ὑπηκόοις θεραπευταῖς καὶ τῷ ἱερῷ
 λαῷ καὶ ταῖς καθαιρομέναις τάξεσιν ἐκφαίνουσι κατ' ἀξίαν τὰ ἱερά τὰ
 10 καλῶς ἄχραντα διαφυλαχθέντα, μέχρις ὅτε τυραννικῶς αὐτοῖς
 ἐπεισπηδήσας ἐκπομπευθῆναι σοι τὰ ἀγία τῶν ἀγίων ἠνάγκασας οὐκ
 ἔθελοντα. Καὶ ἔχειν φῆς τὰ ἱερά καὶ διαφυλάττειν, καίτοι οὔτε εἶδες οὔτε
 ἤκουσας οὔτε ἔχεις τι τῶν προσηκόντων τοῖς ἱερεῦσιν, ὥσπερ οὐδὲ τὴν 1089 B
 ἀλήθειαν τῶν λογίων ἐγνωκας ἐκάστης ἡμέρας αὐτὰ λογομαχῶν ἐπὶ
 καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.

8—10 Cf CH 32,17—33,24

9 Cf Ep 8,175,11

12 Cf II Tim 2,14; I Tim 6,4

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOf
 PaPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVdVfVgVlVmVrVsVu
 VvVzWaWbWcWd v

1 παρὰ om Od (sed suppl supra l rec m) Pn τοὺς ἱερατικοὺς: τοῖς ἱερατικοῖς Pn
 πλησιάζοντες — ἱερῶν om Uc ἱερῶν: ἱερέων Lc (sed del -ε-) LdOd(qua v l in mg)
 OePaPm (e corr) VrVs (sed corr) ἀγία: ἀγίων Lc 2 τῶν θείων ἱεροθετεῖ Ha
 post θείων add μάλιστα Pf, add ἡ Rc ἑτέροις: ἐτέρων Ra ἐνδοτέροις: ἐνδεστέροις
 Vv 3 μετάδοσιν: μετάβασιν Lc ἐγχειρίσασα: ἐγχειρίζουσα Ah ἐγχειρίσασαν
 RgVm (scr ἐγχειρήσασαν) post ἐγχειρίσασα add δηλοῦται Pf 3/4 συμβολικῶς —
 θυσιαστήριον om Vu 4 post εἶπεν add αἰ KeLc (sed del postea) εἶπεν ἐστηκότες:
 αἰ παρεστηκότες AaAeFbGaGbHb (sed add et επ. ἐστ.) KaKeLc(sed corr) Ld (sed coll
 αἰ ante συμβολικῶς) McOaObOd(qua v l in mg incert m) PgUb (sed coll αἰ ante συμβολ.)
 UcUeVaVeVfVlWd v αἰ ἐπεισπηκότες (sic) Pa αἰ περιστηκότες Pf ὁρῶσι:
 ἐρῶσι Pa ἀκούουσι: ἀκούωσι Ja (sed alterav -ω in -ου) Oc τὰ θεῖα om Od (sed
 suppl in mg incert m) Ud τὰ θεῖα post τηλαυγῶς coll Lc (sed corr), post αὐτοῖς (l 5)
 coll Ld 5 προϊόντες: προσόντες FaJa (sed add i supra l) προιδόντες Nc προσιδόντες
 EcHbKeLc (sed del primum) MbObOdPnPtRaUaVrVs(sed del primum σ)VvWc 6
 παραπετασμάτων: πετασμάτων McOa ὑπηκόοις: θείοις Ja (? , sed superscr ὑπηκ.)
 7 ἐκφαίνουσι: ἐμφαίνουσι Pc τὰ om FbJa(sed suppl supra l)Uc (sed suppl supra l)
 Ud 8 ὅτε: ὅτου GbJaMc (scr ὅτουε) Oa(e corr)ObOd (qua v l in mg) OfPaPvPyRcVeVu
 αὐτοῖς om Pm (sed suppl in mg alia m) 9 ἐπεισπηδήσας: ἐπιπηδήσας Ja (sed corr)
 KcLcPmWa τῶν om Pf 10 διαφυλλάττειν: φυλάττειν GaVv post καίτοι add
 γε Ue 11 οὔτε — προσηκόντων om Ha οὐδὲ om AcPs (sed suppl supra l alia m)
 RgVz 12 λογίων: λόγων Od (sed praeb et λογίων qua v l in mg) Pn αὐτὰ om
 Nc post ἐπὶ add τῇ Ld

Καὶ εἰ μὲν ἔθναρχία τις ἐνεχείρησεν οὐ προστεταγμένον αὐτῷ παρὰ βασιλέως, ἐνδίκως ἐτιμωρεῖτο. Καὶ εἰ τὸν ἄρχοντα δικαιουντὰ τινας ἢ καταδικάζοντα παρεστῶς τις τῶν ὑπ' αὐτῷ ταττομένων ἐπανακρίνειν ἐτόλμησεν (οὕτω γάρ φημι προπηλακίζειν ἅμα καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκβάλλειν); Σὺ δέ, ἄνθρωπε, οὕτω τολμηρὸς εἶ κατὰ τοῦ πράου καὶ ἀγαθοῦ καὶ τῆς ἱεραρχικῆς αὐτοῦ θεσμοθεσίας;

Καὶ ταῦτα ἐχρῆν εἰπεῖν, ὅταν ὑπὲρ ἀξίαν τις ἐγχειρῶν ὁμως εἰκότα πράττειν ἐδόκει· καὶ γὰρ οὐδὲ τοῦτο ἐφικτὸν οὐδενί. Τί γὰρ ἄτοπον Ὁζίας ἐποίηε θυμιῶν τῷ θεῷ; Τί δὲ ὁ Σαοὺλ θύων; Τί δὲ οἱ τυραννικοὶ δαίμονες ἀληθῶς θεολογοῦντες τὸν Ἰησοῦν; Ἄλλ' ἐκκήρυκτος τῆ θεολογία πᾶς ἀλλοτριεπίσκοπος, καὶ ἕκαστος ἐν τῇ τάξει τῆς λειτουργίας αὐτοῦ ἔσται, καὶ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσελεύσεται, καὶ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τοῦτο ἐν πάσῃ τῇ κατὰ νόμον ἱεραρχικῇ καθα-

8—10 Cf EH 69,17—19; II Chron 26,16—21; I Reg 13,12—14; Mc 3,11; Mt 8,29; Mc 1,24
10 Cf Jer 22,30 11 ἀλλοτριεπίσκοπος: Cf I Ptr 4,15 11 sq Cf Num 7,5; I Cor 7,17.20.24; I Clem 41,1 12—179,1 Cf EH 69,17—19; 89,13—23; Lev 16,2.34; Ex 30,10; Hbr 9,7 12 Cf Ep 8,175,11

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPa
PbPcPdPfPg (a 4 οὕτω lac hab) PmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVc
VeVfVgVIVmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ἔθναρχία: ἔθναρχίαν AaAeGaHbKaKeLaMcOaObOfPfPgPpUbVcVfVIWcWd ἔθναρχίας
AqEcFaHaJa (e corr)JbLc (sed del s) LeMbOdOe (sed corr) PbPcPdPo (sed delend not s?)
PtRaRdUaVbVmVr ἐνεχείρησεν: ἐπεχείρησεν AhAqEcFaJa (s, sed superscr v)
MbOd(sed trad et ἐν- qua v l in mg)PbPnRaRcRdUaVm προστεταγμένον: τεταγμένον
Ld αὐτῷ: αὐτὸ HaPf 2 ἦ: καὶ Va 3 καταδικάζοντα: δικάζοντα AqPbRd
ὑπ': ἐπ' AcRgVz αὐτῷ: αὐτὸ HaPf ταττομένων: τεταγμένων AeLdOcPyWb
4 post ἐκβάλλειν add ἔδοξε(v) AhAqEcFaFbHaJaJbLcLeMaOcOdPbPnPt (sed del) RaRd-
UaUcVaVIVrWbWc v 5 δὲ om Aq ante ἄνθρωπε add ᾧ Ja τολμηρὸς οὕτω
Vf τολμηρὸς: τολμηρῶς EcHb (sed alterav -ῶ in -ὸ) KeOa (sed corr supra l) Wa
6 ἱεραρχικῆς: ἱερατικῆς Vm αὐτοῦ om Jb αὐτοῦ: αὐτῆς Ga 7 ἐγχειρῶν:
ἐπιχειρῶν Rc 8 ἐφικτὸν: εὐθετον KcPmVbVvWa ἐφετὸν AcEbMbPyRgUaVmVz
οὐδενί: τινι (sed coll ante ἐφικτὸν) Vs 9 ἐποίηε Ὁζίας Pn θύων om Pm 10
post ἐκκήρυκτος add ἔκτος Rc τῆ θεολογία: τῆς θεολογίας Ja (sed corr) PdRc 11
post πᾶς add ὁ FbPv v ἀλλοτριεπίσκοπος: ἀλλότριος ἐπίσκοπος PaPfPyVe (sed eras
primum σ) Vf ἀλλοτριεπίσκοπος AaGaHbJbKaKeLeMbMcOaObOcOePdPm (e corr)
UaUbUcVaVcVgVIVmVv ἕκαστος: ἕκαστον Pf ἐν om AcPsRgVz αὐτοῦ:
αὐτοῦ Pd om Pt (sed suppl postea) 12 ὁ om Kc 13 καὶ τοῦτο om Ja (sed suppl
supra l alia m) καὶ — καθαρῳτητι om Po (sed suppl in mg alia m) κατὰ νόμον
om Ja (sed suppl supra l alia m)

ρότητι. Καὶ οἱ ἱερεῖς περιστελοῦσι τὰ ἅγια, καὶ οἱ λεῦϊται οὐ μὴ « ἄψωνται
 τῶν ἁγίων, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι ». Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐπὶ τῇ
 προπετεία Ὁζία, καὶ Μαριάμ λεπρωῦται τῷ νομοθέτῃ θεσμοθετῆν ἐγ-
 χειρήσασα· καὶ ἐπὶ τοὺς Σκευᾶ υἱοὺς ἐφήλατο τὰ δαιμόνια. Καὶ « οὐκ
 5 ἀπέστελλον » αὐτοὺς, ἔφη, « καὶ αὐτοὶ ἔτρεχον », καὶ « οὐκ ἐλάλουν πρὸς
 αὐτοὺς, καὶ αὐτοὶ προεφήτευον », καὶ ὁ ἀσεβῆς « ὁ θύων μοι μόσχον ὡς
 ὁ ἀποκτένων κύναι ». Καὶ ἀπλῶς εἶπεῖν· οὐκ ἀνέχεται τῶν παρανόμων
 ἢ παντελῆς τοῦ θεοῦ δικαιοσύνη. Λεγόντων δὲ αὐτῶν· « ἐπὶ τῷ ὀνόματί
 σου δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν », « οὐκ οἶδα ὑμᾶς », ἀποκρίνεται, « πο-
 10 ρεύεσθε ἀπ' ἑμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας ».
 Ὡστε οὐ θεμιτόν, ὡς τὰ ἱερά λόγια φησιν, οὐδὲ τὰ δίκαια μὴ κατ'

1 sq Vide Num 4,15 2—4 Cf II Chron 26,20; Num 12,9,10; Act 19,14—16 4—6
 Vide Jer 23,21 6 sq Vide Jes 66,3 8—10 Vide Mt 7,22 sq 11 sq Cf Dt 16,20

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKcLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOf
 PaPbPcPdPpPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVlVmVrVsVu
 VvVzWaWbWcWd v

1 οἱ om GaHaPv post ἱερεῖς add μὴ Py περιστελοῦσι: περιστέλλουσι AqEcFa-
 FbHaHbJaKeLcMbNc (sed scr περιστέλουσι) ObOe (e corr) PaPbPcPpPnPrPsPtRa-
 RcRdUcUdUeVrVsVv v ἄψωνται: ἄψονται Ah (sed corr) FbHbJaKe (?) UbUdWb (?)
 v 2 τῶν ἁγίων: αὐτῶν Ud ἀποθάνωσι: πυνθάνωσιν Pf τῇ om Ae 3
 ante Ὁζία add τοῦ Rc Ὁζία: Ὁζίου Py Ὁζῶν VgWa Ὁζῶ KcPm (sed alterav -ō in
 -α, supra l), sed plerique codd trad Ὁζᾶ (seu Ὁζά), scil AaAcAeEbEcFaGaGbHaHbJb-
 KaKeLcLdLe (sed suppl i supra l) MaMcNcOaObOcOePdPpPsRgUbUcUeVaVbVfVl-
 VmVrVsVuVzWbWcWd Μαριάμ: Μαρία AaAeGbHbKaKcLdMcOaObOfPaPpPvPy-
 UbVaVbVeVgVuVvWaWd τῷ νομοθέτῃ: τὸν νομοθέτην KcPmVbVgVvWa θεσ-
 μοθετῆν: νομοθετῆν LdPo (sed alterav vo- in θεσ-) 4 τοὺς: τοῦ AhHbJaJbLc (sed suppl
 s supra l alia m) ἐφήλατο: ἐφήλλετο RgVz τὰ om EcFaHbKeMbObOdPnPtRa
 5 ἀπέστελλον: ἐπέστελλον Ra αὐτοὺς: αὐτοῖς Wb ἔφη om Ja (sed suppl supra l
 alia m) Vm 5/6 ἔτρεχον — μόσχον om Ga (sed suppl in mg incert m) 6 αὐτοί:
 οὔτοι NcWb ὁ om Ac(sed suppl supra l incert m) Ja (sed suppl supra l alia m) MbPt(e
 corr) μοι om EcFaHb(sed suppl) Ma (sed suppl) OdPnPt (sed suppl supra l incert m)
 Ra 7 ὁ omAeEbEcLdPaPyVb (sed suppl supra l incert m) Vu ἀποκτένων:
 ἀποκτείνων UdVa (e corr) v οὐκ om v τῶν παρανόμων: τὸ παράνομον KcPm
 (sed praeb et τῶν παρανόμων qua v l in mg) VbVvWa τῷ παρανόμῳ Vg τὸν παράνομον
 Ja (sed superscr -ω-, -ω-) 8 αὐτῶν: αὐτῷ Fb (?) Ga 9 πολλὰς: δυνάμεις Kc
 post ἐποιήσαμεν add καὶ FbJa (sed delend not) v 9/10 ἀποκρίνεται — πάντες om
 McOa (sed suppl in mg incert m) 10 οἱ omAcEbKcLc (sed suppl in mg alta m) Oa
 (sed suppl in mg) OePaPcPdPpPmPs (sed corr) RcRgUdVb (sed suppl) VgVvVzWd ἐρ-
 γάται: ἐργαζόμενοι Rd τῆς om KcPaPm (sed suppl supra l) RcVbVgVv ἀνομίας:
 ἀδικίας Vz 11 ἱερά om Ja (sed suppl supra l alia m) Vu φησιν λόγια Ae μὴ
 om OePo (sed suppl) Rc κατ': παρὰ τῆν AhLc (sed alterav in mg) Od (qua v l in mg)
 Oe PaPo (sed alterav) Rc

1092 A ἀξίαν διώκειν. Προσέχειν δὲ ἕκαστον ἑαυτῷ χρή καὶ μὴ τὰ ὑψηλότερα καὶ βαθύτερα ἐννοεῖν, διανοεῖσθαι δὲ μόνα τὰ κατ' ἀξίαν αὐτῷ προστεταγμένα.

〈2〉 Τί οὖν, φῆς, οὐ χρή τοὺς ἱερέας ἀσεβοῦντας ἢ ἄλλο τι τῶν ἀτόπων ἐξελεγχομένους εὐθύνεσθαι, μόνοις δὲ ἐξέσται τοῖς καυχωμένοις ἐν νόμῳ διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζειν; Καὶ πῶς οἱ ἱερεῖς ἐκφάντορες εἰσι τοῦ θεοῦ; Πῶς γὰρ ἐξαγγελοῦσι τῷ λαῷ τὰς θείας ἀρετὰς οὐκ ἐγνωκότες αὐτῶν τὴν δύναμιν; Ἡ πῶς φωτιοῦσι οἱ ἐσκοτισμένοι,

1092 B πῶς δὲ τοῦ θεοῦ μεταδώσουσι πνεύματος οὐδέ, εἴ ἐστι πνεῦμα ἅγιον, ἕξει καὶ ἀληθεία πεπιστευκότες;

Ἐγὼ δὲ ἀπολογῆσομαι σοι πρὸς ταῦτα (καὶ γὰρ οὐκ ἐχθρὸς ὁ Δημόφιλος, οὐδὲ ἀνέξομαι σε πλεονεκτηθῆναι τῷ Σατανᾷ)· καὶ γὰρ ἐκάστη τῶν περὶ θεὸν διακόσμησις θεοειδεστέρα τῆς μᾶλλον ἀφεστηκυίας ἐστί, καὶ φωτεινότερα ἅμα καὶ φωτιστικώτερα τὰ μᾶλλον τῷ ἀληθινῷ φωτὶ πλησιαίτερα. Καὶ μὴ τοπικῶς ἐκλάβοις, ἀλλὰ κατὰ τὴν θεοδόχον ἐπιτηδειότητα τὸν πλησιασμόν. Εἰ τοίνυν ἢ τῶν ἱερέων ἐστί διακόσμησις ἢ

1–3 Cf Dt 15,9; Act 20,28; 1 Tim 4,16; Bas hom in Dt 15,9 (197 C–217 B) 2 βαθύτερα: Cf Sirach 3,21 (v l) 5 sq Cf Rm 2,23 6 sq Cf Procl in Alc 166,11; id in Cra 48 (p 16,12–15); 176 (p 101,8–11); id theol plat VI 12 7 sq Cf I Ptr 2,9 cum II Ptr 1,3 9 sq Cf Act 19,2 12–16 Cf Ph spec leg I 43; id mut 232; Clem str IV 36,3.5; VII 48,2; Gr Nyss hom 15 in Cant 459,4 sqq; Procl de dec dub 35; id inst 21; 36; 38; 122; 125 sq; 128; 142; 150; Hierocl in CA XXV 15 (p 109,10 sqq) 12–15 Cf DN 182,14–16; CH 22,18–22; 25,9–22; 26,11–27,13; 34,14–35,25; 42,5–12; 46,9 sqq; 51,18–21; 54,2–4; FH 63,11–64,4; 66,20–67,4; 106,18–23; 120,8–12 15 sq Cf CH 46,11–19 16–181,2 Cf FH 109,13–21; 115,15–17; 119,8–12

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKcKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOf PaPbPcPdPfPg (usque ad 15 Kai lac hab) PmPnPpPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUe VaVbVcVfVgVlVmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ὑψηλότερα: ὑψηλά AIEcFaJaOd (sed trad et ὑψηλότερα qua v l in mg) PnPt (sed alterav in -ότερα) RaRdVr 2 καὶ βαθύτερα om Vf post δὲ add αὐτῷ Ud μόνα: μόνον Gb τὰ om Pa κατ' om Py (sed suppl supra 1) 4 ἦ: καὶ Va 7 ἐξαγγελοῦσι: ἐξαγγέλλουσι EcFaJaMaOdPbPcPpPnRaRcRdVmVr τῷ λαῷ post ἀρετὰς coll Wd 8 Ἡ: καὶ Va om Ja (sed suppl supra l alia m) 9 μεταδώσουσι: μεταδώσωσι Rc οὐδέ conieci (contra codd et v trad οὔτε) 11 ὁ: ὃ Rc 12 post γὰρ add καὶ EcJa (e corr) Lc (sed delend not supra l) MbOdPnPtRaRc 13 θεὸν: θεοῦ Pd 13/16 θεοειδεστέρα – διακόσμησις om Ja (sed suppl in mg alia m) 14 τὰ om HaPaPcRcUd ἀληθινῶ: ἀληθεῖ AaFbGaGbKaLdMcOaPpPvUbUcVaVcVlVvVuWd v 15 πλησιαίτερα: πλησιέστερα EcFaHbKcKeOaOdPmPnPt (?), sed alterav in -ai- per superscr) UaUbVbVgVvWa 16 πλησιασμόν: διπλασιασμόν Vm ἱερέων: ἱερῶν EcFaGaHbJb (sed corr) KcKeMbOaObOd (sed trad et ἱερέ- qua v l in mg) Pm (sed corr) PnPtRaVbVvWaWd (sed suppl -e- supra l incert m) διακόσμησις ἐστί AaAeAqFbGaKaLdMcOaPbPgUbUcVaVcVlWd v ἐστί om AhNcVrWc

φωτιστική, παντελῶς ἀποπέπτωκε τῆς ἱερατικῆς τάξεως καὶ δυνάμεως ὁ μὴ φωτιστικός, ἢ πού γε μᾶλλον ὁ ἀφώτιστος. Καὶ τολμηρὸς ἔμοιγε δοκεῖ τοῖς ἱερατικοῖς ὁ τοιοῦτος ἐγχειρῶν, καὶ οὐ δέδοικεν οὐδὲ αἰσχύνεται τὰ θεῖα παρὰ τὴν ἀξίαν διώκων καὶ οἰόμενος θεὸν ἀγνοεῖν, ἄπερ αὐτὸς ἑαυτῶ συνέγνωνκε· καὶ ἀπατᾶν νομίζει τὸν ψευδωνύμως ὑπ' αὐτοῦ πα- 1092 C
 5 τέρηρα καλούμενον καὶ τολμᾷ τὰς ἐναγεῖς αὐτοῦ δυσφημίας (οὐ γὰρ εἴποιμι προσευχάς) ἐπὶ τὰ θεῖα σύμβολα χριστοειδῶς ἐπιλέγειν. Οὐκ ἔστιν οὗτος ἱερεὺς, οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ δυσμενῆς, δόλιος, ἐμπαίκτης ἑαυτοῦ καὶ λύκος ἐπὶ τὸν θεῖον λαὸν κωδῖω καθωπλισμένος.

10 <3> Ἄλλ' οὐ Δημοφίλω ταῦτα θεμιτὸν εὐθύθειν. Εἰ γὰρ ἡ θεολογία δικαίως τὰ δίκαια κελεύει μεταδιώκειν (δίκαια δὲ ἔστι μεταδιώκειν, ὅταν ἀπονέμειν ἐθέλοι τις ἐκάστῳ τὰ κατ' ἀξίαν), δικαίως τοῦτο πᾶσι μετα- 1092 D
 διωκτέον, οὐ παρὰ τὴν ἑαυτῶν ἀξίαν ἢ τάξιν, ἐπεὶ καὶ ἀγγέλοις δίκαιον

5 sq Cf Mt 6,9; Lc 11,2 6 sq Cf FH 80,8sq (praes 81,5–9) 7–9 Cf Mt 7,15; II Cor 11,13; II Ptr 3,3; Judas 18 11 Cf Ep 8,179,11–180,3; Dt 16,20 11 sq Cf DN 204,5–205,15; Arist Rhet I 9 (1366 b 9 sqq); Procl de dec dub 33; 55; Justinian dig I 1,10 12 sq Cf Pl R 433 b 4; Procl in R I 216,24–27 13–182,3 Cf CH 21,5–22,22; 25,1–22; 40,1–41,7

AaAcAeAhAqEbFcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPa
 PbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVdVfVgVlVmVrVsVuVv
 VzWaWbWcWd v

1 ἱερατικῆς: ἱερῶς KcPfPmVbVvWa καὶ δυνάμεως om Pa (sed suppl in mg eadem m)
 2 ἦ: καὶ VaVr μᾶλλον om Ah τολμηρὸς: τολμηρῶς AhHbJc (sed alterav ω in ο)
 Oe (? , sed trad nunc -ὀ-) ἔμοιγε: ἔμοι EcHaMbOd (sed suppl -γε in mg) PnPrRaUd
 ἔμοι γὰρ Pf 3 post τοῖς add τε AcFbHbJa (sed del) PbRd v ἱερατικοῖς: ἱεροῖς Nc
 ἱεραρχικοῖς Ja (sed superscr -ατ-) τοιοῦτος: τοιοῦτοις Vz (e corr ?) 4 post καὶ add
 ὁ Ja (e corr) Pt (sed eras) Ra 5 ἀπατᾶν: διαπατᾶν Oe (sed eras δι-) 6 τολμᾷ:
 τολμᾶν Rc δυσφημίας: δυσθυμίας Ub post γὰρ add ἄν HaJbKcLeMa (sed del
 postea) NcOaOcPdPmUdVbVgVvWaWbWc εἴποιμι: εἴποι μὲν Ld (sed alterav μὲν in
 -μι) 8 ἑαυτοῦ: αὐτοῦ Pf 9 post λαὸν add δάρματι Ja (e corr in mg) Pt (sed postea
 del) Ra (pro glossa habui), add τῶ AaAeAqFbGaGbHbJa (sed del) KaKeLdOaObPbPf-
 PgPpPvRdUbUcVaVcVdVfVgVlVuWd v 10 οὐ: οὐδὲ Ua ταῦτα om Wc εὐ-
 θύνειν: διευθύνειν Vs Eι: οὐ Od (?m, sed eras et scr ei) PaVs (? , sed eras et scr ei) om
 Oe ἢ γὰρ Oe ἢ om, sed suppl supra l JaVs 11 δίκαια: δικαιοῦματα Pa
 μεταδιώκειν κελεύει coll Pb δίκαια alter: δίκαιον Uc δίκαια – μεταδιώκειν om Ae
 (sed suppl in mg) FbGa (sed suppl in mg incert m) HaHbKe (sed suppl in mg incert m) Od
 (sed suppl in mg incert m) PnPpUdVaVmVz 12 ἐθέλοι: ἐθέλη LdNcUb τὰ om
 EbKcPmPyRcVbVvWa πᾶσι τοῦτο Pc 13 παρὰ: περὶ Wa ἑαυτῶν: αὐτῶν
 MbPtPy ἦ: καὶ JbVa ἢ τάξιν om Pa ἀγγέλοις: ἀγγέλους Fb

1093 A ἀπονέμεσθαι τὰ κατ' ἀξίαν καὶ ἀφορίζεσθαι, πλὴν οὐ πρὸς ἡμῶν, ὦ
 Δημόφιλε, δι' αὐτῶν δὲ ἡμῖν ἐκ θεοῦ καὶ αὐτοῖς διὰ τῶν ἔτι προϋχόντων
 δευτέροις ἀπονέμεται τὰ κατ' ἀξίαν ὑπὸ τῆς πάντων εὐτάκτου καὶ
 δικαιοτάτης προνοίας. Οἱ μὲν οὖν καὶ ἄλλων ἐπάρχειν ὑπὸ θεοῦ ταχθέντες
 ἀπονεύωσι μεθ' ἑαυτοῦς καὶ τοῖς ὑπηκόοις τὰ κατ' ἀξίαν. Δημόφιλος δὲ
 λόγῳ καὶ θυμῷ καὶ ἐπιθυμίᾳ τὰ κατ' ἀξίαν ἀφορίζετω καὶ μὴ ἀδικεῖτω
 τὴν ἑαυτοῦ τάξιν, ἀλλ' ἐπαρχέτω τῶν ὑφειμένων ὁ ὑπερκείμενος λόγος.
 Εἰ γὰρ ἐπ' ἀγορᾶς, ἰδόντες οἰκέτην δεσπότη καὶ πρεσβυτέρῳ νεώτερον
 ἢ καὶ υἱὸν πατρὶ διαλοιδροούμενον ἅμα καὶ ἐπιόντα καὶ πληγᾶς ἐπιτι-
 θέντα, καὶ ἀσεβεῖν ἔδοκοῦμεν, εἰ μὴ τοῖς κρείττοσιν ἐπιδραμόντες ἐβοηθῆ-

3–5 Cf DN 225,20–226,5; CH 22,14–22; 34,14–17; 48,6–14; Pl ep 2,312 e; Procl inst 29;
 36; 55; 110; 122; 136; id de prov 54 sq; 60 6–8 Cf Ep 8,183,11 sqq; Pl R 440 e–442 c

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPa
 PbPcPdPfPgPmPnPpPsPtPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVdVfVgVlVmVrVsVuVv
 VzWaWbWcWd v

1 ἀπονέμεσθαι: ἀφορίζεσθαι Ac (sed alterav in ἀπονέμ- supra l rec m) EbEcFa (sed praeb et ἀπονέμεσθαι in mg, eadem m?, qua v l?) HaJaJbKcLc (sed praeb et ἀπονέμ. in mg, eadem m, qua v l?) MbNcOb (sed praeb et ἀπονέμ. in mg, qua v l?) Od(sed praeb ἀπονεμ. in mg, qua v l) PcPdPmPnPpPs (? , sed alterav in ἀπονέμ-) PtPyRaRgUaVbVl (qua v l in mg) VmVrVvVz (sed corr) WaWbWc τὰ: τὸ PaRc καὶ ἀφορίζεσθαι τὰ κατ' ἀξίαν OePo ἀφορίζεσθαι: ἀφορίζεται AcEbEcFaHaJaJbKcOc (sed trad ἀπονέμεται in mg) Od (sed praeb ἀπονέμεται in mg qua v l) PcPdPmPnPpPs (? , sed alterav in ἀφορίζεσθ.) PtPyRaRgUaVbVl (sed trad ἀπονέμεται in mg) VrVvVzWaWb ἀπονέμεται LcPaRcVm post ἀφορίζεσθαι add καὶ ἀπονέμεται καὶ ἀφορίζεται OePo 2 ἐκ θεοῦ ἡμῖν Pv αὐτοῖς: τούτοις Vu ἔτι om Lc (sed suppl supra l) Ud post προϋχόντων add τῶν HaJa (sed del) 4 ἀπονέμεται: ἀπονέμει Od (sed trad et ἀπονέμεται qua v l in mg) Pn ἀπονεύωσθαι NcVuWb τὰ om PbRc καὶ om Pn 5 ἐπάρχειν: ὑπάρχειν Ra ὑπὸ: ἐκ Ub post ὑπὸ add τοῦ Lc (sed delend not) Ud 6 ἀπονεύωσι: ἀπονέμουσι AqNcPbRcRdWb ἀπονεύωσι EcFaFbJaKcOdOePaPnRaUaUcVaWc μεθ' ἑαυτοῦς: ἑαυτοῖς Ld ἑαυτοῦς: αὐτοῦς KcPmRcVbVgVvWa τὰ om KcPaPmRcVbVvWa Δημόφιλος: δημοφίλω KcPm (sed alterav in ὁ δημόφ. supra l incert m) VvWa 6/7 Δημόφιλος – ἀξίαν om Ja (sed suppl in mg, alia m) 7 καὶ θυμῷ om Oc post λόγῳ duo verba in Gb legi non possunt τὰ om HaKcPmVbWa ἀφορίζετω: ἀφορίζεσθω Ub 8 ὑπερκείμενος: περικείμενος Vu ὑποκείμενος Wd 9 Εἰ: οἱ Eb ἰδόντες: εἰδότες AqOdPaPbPnRd πρεσβυτέρῳ: πρεσβυτέρων KaPn (sed eras v) VmWd (sed del v) 10 ἢ om KcNcPmVbVvWaWb primum καὶ om Ja (sed suppl supra l incert m) UdVaVs (sed suppl rec m) secundum καὶ om Rd ἐπιτιθέντα: ἐπιθέντα AqEcFaHaJa (e corr) MbOdPbPcPmPnPtRaRdVbVvWa 11 καὶ om Pc ἔδοκοῦμεν: ἐδόκουν μὲν Pt (sed eras primum v) Ra ἐβοηθήσαμεν: ἐβοήσαμεν Gb (sed suppl -θή- supra l incert m)

5 σαμεν, καίτοι γε ἴσως ἐκεῖνοι προηδίκηντο, πῶς οὐκ αἰσχυνησόμεθα
 παρορῶντες ὑπὸ θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας ἀδικούμενον λόγον καὶ τῆς ἐκ θεοῦ
 δοθείσης ἀρχῆς ἐκβαλλόμενον καὶ ἐν ἑαυτοῖς ἀσεβῆ καὶ ἄδικον ἀταξίαν 1093 B
 καὶ στάσιν καὶ ἀκοσμίαν ἐγείροντες; Εἰκότως ὁ μακάριος ἡμῶν ἐκ θεοῦ
 5 νομοθέτης οὐκ ἀξιοῖ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ προϊστασθαι τὸν μὴ τοῦ
 ἰδίου οἴκου καλῶς ἤδη προεστηκότα, καὶ γὰρ ὁ τάξας ἑαυτὸν καὶ ἕτερον
 τάξει, καὶ ὁ ἕτερον καὶ οἶκον, καὶ ὁ οἶκον καὶ πόλιν, καὶ ὁ πόλιν καὶ ἔθνος.
 Καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ὡς τὰ λόγια φησιν· ὁ ἐν ὀλίγῳ «πιστὸς ... καὶ ἐν
 10 πολλῷ πιστὸς ἐστίν», καὶ ὁ ἐν ὀλίγῳ ἄπιστος καὶ ἐν πολλῷ ἄπιστὸς
 ἐστίν.

15 <4> Αὐτὸς μὲν οὖν ἐπιθυμίᾳ καὶ θυμῷ καὶ λόγῳ τὰ κατ' ἀξίαν ἀφόριζε, 1093 C
 σοὶ δὲ οἱ θεῖοι λειτουργοὶ καὶ τούτοις οἱ ἱερεῖς, ἱεράρχαι δὲ τοῖς ἱερεῦσι
 καὶ τοῖς ἱεράρχαις οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ τῶν ἀποστόλων διάδοχοι. Καὶ εἴ
 πού τις καὶ ἐν ἐκείνοις τοῦ προσήκοντος ἀποσφαλεῖη, παρὰ τῶν ὁμο-
 15 ταγῶν ἀγίων ἐπανορθωθήσεται, καὶ οὐ περιστραφήσεται τάξις ἐπὶ τάξιν,

4—7 Cf I Tim 3,5; Tit 1,7 8sq Vide Lc 16,10; cf 19,17; Mt 25,21 11 sqq Cf Ep
 8,175,14—176,14 15—184,1 Cf Pl R 433 b; 434 c

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPa
 PbPcPdPfpPgPmPnPpPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVdVfVgVlVmVrVsVuVv
 VzWaWbWcWd v

2 παρορῶντες: παρόντες Of 2/3 καὶ — ἐν text origin legi non potest in Oa καὶ
 — ἐκβαλλόμενον om Ae (sed suppl in mg, incert m) Mc 3 ἐν om UdWb ἑαυτοῖς:
 αὐτοῖς AeGaHaKcPm (sed suppl e- supra l) VbVmWa 4 ante ἀκοσμίαν add ἄδικον Pb
 post εἰκότως add οὖν Vu 5 τοῦ θεοῦ om NcWb θεοῦ om OcVz προϊστασθαι:
 προσπαρίστασθαι Vm 6 οἴκου om Hb ἤδη om Pg 6/7 τάξει καὶ ὁ ἕτερον
 ante ἤδη coll Vm 7 τάξει, καὶ ὁ ἕτερον om Ja (sed suppl alia m in mg) ἕτερον om
 Uc (sed suppl supra l) Va καὶ οἶκον om Vm tertium καὶ — οἶκον om Mb (sed
 suppl in mg) PaRcRgWb secundum ὁ om Ha καὶ πόλιν om Ae tertium ὁ
 eras Aq καὶ ὁ πόλιν om MbPtRdVm 9 ἐστίν om VmVs (sed supplend not) 9/
 10 primum καὶ — ἐστίν om AeAlPbPcRc (sed suppl in mg incert m) RdVfWb (sed suppl
 eadem m in mg) 9 secundum ἐν om GaPf (sed suppl supra l incert m) 10 ἐστίν
 om Pm 11 καὶ θυμῷ om Ld λόγῳ καὶ θυμῷ Vu τὰ om Ac (sed suppl supra
 l incert m) KcPm (sed suppl supra l alia m)Ps (sed suppl in mg, rec m) PyRgVbVzWa
 τὰ: τὸ Pp 12 secundum οἱ om AaAeGaGbKaMbMcOaOfPgPpPtPvPyUbVcVlVuWd
 post ἱερεῖς add καὶ οἱ KcPmWa, add οἱ Lc (sed delend not) NcVbVgVmVsVvWb δὲ:
 καὶ KcPm (sed del) Wa 13 τοῖς ἱεράρχαις: ταῖς ἱεραρχίαις KcPm (sed alterav in -ais)
 Vb (?) Wa primum οἱ om Po (sed suppl supra l alia m) secundum οἱ om Pa (sed
 suppl alia m supra l) 14 καὶ om EcFaHaHbMbOcOd (sed suppl in mg incert m)
 PnPtRaUd ἐν om Vu τοῦ προσήκοντος om Pm (sed suppl incert m in mg) 15
 ἐπανορθωθήσεται: ἐπανορθώσεται Pm (sed suppl -θη- supra l, alia m) VbVvWa διορθωθή-
 σεται Ae περιστραφήσεται: ἐπιστραφήσεται AcRgVfVz

ἀλλ' ἕκαστος ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ λειτουργίᾳ αὐτοῦ ἔσται.

Τοσαῦτά σοι παρ' ἡμῶν ὑπὲρ τοῦ εἰδέναι καὶ δρᾶν τὰ ἑαυτοῦ. Περὶ δὲ τῆς εἰς τὸν ἄνδρα τόν, ὡς φῆς, ἀσεβῆ καὶ ἀλιτήριον ἀπανθρωπίας, οὐκ οἶδ' ὅπως κλαύσομαι τὸ σύντριμμα τοῦ ἀγαπητοῦ μου. Τίνος γὰρ οἶε 5
θεραπευτῆς ὑφ' ἡμῶν ταχθῆναι; Καὶ γάρ, εἰ μὴ τοῦ ἀγαθοῦ, πάντως 5
1093 D που καὶ ἡμῶν ἀνάγκη σε εἶναι καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς θεραπείας ὅλης ἀλ-
λότριον· καὶ ὥρα σοι καὶ θεὸν ζητῆσαι καὶ ἱερέας ἑτέρους καὶ παρ' ἐκείνοις
θηριωθῆναι μᾶλλον ἢ τελεσθῆναι καὶ εἶναι τῆς φίλης ἀπανθρωπίας ἀμεί-
λικτον ὑπερέτην. Ἐὰρ γὰρ ἡμεῖς αὐτοὶ πρὸς τὸ πάντη ἅγιον ἀποτετε-
λέσμεθα καὶ οὐ δεόμεθα τῆς θείας ἐφ' ἑαυτοῖς φιλανθρωπίας; Ἡ τὴν διπλῆν 10
ἀμαρτίαν, ὡς τὰ λόγια φησι, κατὰ τοὺς ἀσεβεῖς ἀμαρτάνομεν οὐκ εἰδότες,
ἐν τίνι προσκόπτομεν, ἀλλὰ καὶ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς καὶ οἰόμενοι βλέπειν,
ἀληθῶς δὲ οὐ βλέποντες; « Ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τούτῳ » καὶ ἔφριξα

4 Cf Rm 3,16; Jes 59,7; 22,4; 30,26; Jer 3,22; 6,14; 8,21; 10,19; 14,17; 31,15; Lament 2,11; 3,48; 4,10; 1 Maccab 2,7 4 sq Cf FH 116,7sq 10–13 Cf Jer 2,13; Jes 6,9 sq; 7,3–5; Lc 6,41 sq 13 Vide Jer 2,12

AaAcAeAhAqFbFcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPa
PbPcPdPfPgPmPnPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVlVmVrVsVuVv
VzWaWbWcWd v

1 ἐν: ἐπὶ GaJbLe om Kc αὐτοῦ (bis): αὐτοῦ (bis) AhHaPdPvVr v ἐν alter: ἐπὶ Vf
2 ἑαυτοῦ: σαυτοῦ Pa 3 εἰς om Wa secundum τὸν AcFbJa (sed suppl altera m
supra l) Ps (sed suppl supra l incert m) RgUcVz ὡς φῆς om Ub 4 οἶδ' ὅπως: οἶδα
πῶς AaAeFbGaGbHbJb (sed alterav altera m in οἶδ' ὅπως)KaKeLdMcOaObOc (sed alterav
altera m in οἶδ' ὅπως) OfPfPgPpUbUcVcVl (sed alterav in οἶδ' ὅπως) VuWd κλαύσομαι:
καύσωμαι Ka οἶε: οἶη saepius in codd et in v 5 γὰρ om Vr 6 που: ποῦ
saepius in codd, τοῦ Pv ἡμῶν om Vr ἀνάγκη: ἀναγκάση Od (qua v l supra l) Pa
ἀνάγκης FbJaMa(sed del σ) Pt (sed alterav in ἀνάγκη σέ) RaVe (sed del σ?) Wc σε: τε
Vf σε om Pt (orig stat) UaVe ἡμᾶς: ἡμῶν Ja (sed superscr -ας) (Ga legi non pot)
8 θηριωθῆναι: θεωρηθῆναι Oe post θηριωθῆναι add καὶ FbJa (sed exp) Uc μᾶλλον
ἢ θελεσθῆναι om Wc ἦ: καὶ Va ἦ τελεσθῆναι om Ma (sed suppl in mg alia m)
φίλης ἀπανθρωπίας: θείας φιλανθρωπίας Pc 9 πρὸς τὸ om Vm ἅγιον: ἁγιοπρεπές
KcPm (sed alterav in ἅγιον) VbVvWa ἀποτετελέσμεθα: ὑποτετελέσμεθα Rc ἀποτελέ-
μεθα scr, sed suppl -τε- supra l PmRd 10 καὶ οὐ δεόμεθα om Fb (sed suppl incert m in
mg) KcPm (sed suppl alia m in mg) VbVvWa ἑαυτοῖς: ἑαυτοὺς Pm (e corr supra l) Vr
Ἡ: καὶ Va 11 φασὶ Py ἀμαρτάνομεν: ἀμαρτάνομεν Lc (sed del -ι-) Wd 12
προσκόπτομεν: προκόπτομεν Pa (scr προκόπτωμεν) Vb (sed suppl -σ-) Wd primum
καὶ om PdPfUe δικαιοῦντες ἑαυτοὺς καὶ om Ac (sed suppl in mg altera m) 13
ἀληθῶς: ἀληθῆ Pa δὲ om GaPg ἐπὶ τούτῳ om Vb (sed suppl in mg altera m ἐπὶ
τούτῳ) τούτῳ: τοῦτο JbMb (alterav -φ in -ο) OdPfPnPtUaVb (e corr) VgVmWcWd
(alterav -φ in -ο)

ἐγὼ καὶ διαπιστῶ ἑμαυτῶ. Καὶ εἰ μὴ τοῖς σοῖς ἐνέτυχον — ὡς οὐκ ὤφελον
 εὖ ἴσθι — γράμμασιν, οὐκ ἂν ἔπεισαν, εἴπερ ἄλλοι μέ τινες περὶ σου
 πείθειν ἤξιον, ὅτι Δημόφιλος οἶεται τὸν ἀγαθὸν ἐπὶ πάντα θεὸν οὐκ
 εἶναι καὶ φιλάνθρωπον οὔτε ἑαυτὸν δεῖσθαι τοῦ ἑλεοῦντος ἢ σώζοντος,
 5 ἀλλὰ καὶ τοὺς ἱερεῖς ἀποχειροτονεῖ τοὺς ἠξιωμένους ἀγαθότητι φέρειν τὰ
 ἀγνοήματα τοῦ λαοῦ καὶ εὖ εἰδότας, ὅτι καὶ αὐτοὶ περικίενται ἀσθένειαν.

1096 A

Ἄλλ' ὁ θεαρχικὸς ἱεροτελεστῆς ἐτέραν πεπόρευται· καὶ ταῦτα τῶν
 ἀμαρτωλῶν, ὡς τὰ ἱερά λόγια φησιν, ἀφωρισμένος καὶ τῆς εἰς ἑαυτὸν
 ἀγάπης ἀπόδειξιν ποιεῖται τὴν τῶν προβάτων ἐπικεικιστάτην ποιμα-
 10 τικὴν. Καὶ πονηρὸν μὲν ἀποκαλεῖ τὸν μὴ ἀφέντα τῶ συνοικέτη τὴν
 ὀφειλὴν μήτε μερικῶς μεταδόντα τῆς δωρηθείσης αὐτῶ παμπόλλης ἀγα-
 θότητος, δικαιοὶ δὲ τῶν οἰκείων ἀπολαύειν· ὅπερ ἀναγκαῖον εὐλαβηθῆναι

1096 B

5 sq Cf Hbr 9,7
 Cf Mt 18,32–34

7 sq Cf EH 112,8–17

7–9 Cf Hbr 7,26; Joh 21,15–17

10–12

AaAcAeAhAqEbEcFfFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOe (a 9
 ἀπό- lac hab) OfPaPbPcPdPfPgPmPnPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVc
 VeVfVgVlVmVrVsVu VvVzWaWbWcWd v

1 post εἰ add καὶ Rg 1/2 γράμμασιν post ἐνέτυχον coll Vs 2 μέ: μέν Pg 4 καὶ
 om Po (sed suppl supra l incert m) post φιλάνθρωπον add ἢ Wb οὔτε: οὐδὲ Rc
 ἑαυτὸν: αὐτὸν FbJaPdPnPyReVeWb ἦ: καὶ Kc post ἦ add τοῦ Ua 5 ἱερεῖς:
 ἐτέρους KcWa ἀποχειροτονεῖ: ἀποχειροτονίας Pa ἀποχειροτονεῖν Vf τοὺς om Pa
 ἠξιωμένους: ἐξιλευμένους KcVrWa ἐξιλωμένους OeVbVv ante ἀγαθότητι add ἐν
 KcVbVvWa φέρειν: παρορᾶν Ac (sed praeb et φέρειν in mg qua v l) FbMbPdPs (sed
 trad et φέρειν in mg, qua v l) Pt (e corr) PyUaUeVeVfVz (sed hab et φέρειν in mg) φέρειν
 om EcFaJaJbKcLcLeOeOdPcPnPt(sed suppl παρορᾶν in mg)RaRcVbVmVrVs (sed suppl
 incert m in mg) VvWaWbWc 5/6 τὰ ἀγνοήματα φέρειν Oe 6 ante εὖ add ἰλάσκεσθαι
 Po ἰλάσκεσθαι ὡς AaAcGaGbHbKaKcLdMcOaObOfPfPgUbVcVfVlWd ἰλάσκεσθαι καὶ Ps
 (sed alteran καὶ in ὡς incert m) RgVz ἰλάσκεσθαι μὴ Va εὖ om Rc 7 ἱεροτελεστῆς:
 τελεστῆς Ga πεπόρευται: πορεύεται Va ταῦτα: ταῦτην KcVb τῶν
 ἀμαρτωλῶν: τὸν ἀμαρτωλὸν Rc τῶν om KcVbVgWd 8 ὡς — φησιν om Po (sed
 suppl in mg altera m) ἱερά om Ja (sed suppl supra l) Py εἰς ἑαυτὸν: ἑαυτῶν Pg
 ἑαυτὸν: αὐτὸν JbLcLeMa (sed suppl ἐ- supra l) OcUbVmVrVs (sed superscr ἐ-) 9
 ἀπόδειξιν: ἐνδειξιν Pg 10 ἀποκαλεῖ: καλεῖ Ah (sed suppl ἀπό-) KcVbVgWa
 ἀφέντα: ἀφιέντα MbVv τῶ συνοικέτη: τὸν συνοικέτην (sed corr) Ja 11 ὀφειλὴν:
 ὀφειλομένην PaPf μεταδόντα: μεταδιδόντα EcLdHbKcLc (sed del -δι-) MbObOd-
 PnPtRaUdVr αὐτῶ om Wb παμπόλλης: πολλῆς Rc 12 ἀπολαύειν αὐτὸν
 AaAeFbGaGbHaJa (sed corr) KaLdMcOaObPgUbUcVlWd αὐτὸν: αὐτῶν HbPfRcVb
 post ἀπολαύειν add αὐτῶν Ve ὅπερ: ὑπὲρ ὧν AhLc (sed alteran in ὅπερ) Od (qua v l
 in mg) Pa

καὶ ἐμὲ καὶ Δημόφιλον. Καὶ γὰρ καὶ τοῖς εἰς αὐτὸν ἀσεβοῦσιν ἐν αὐτῷ τῷ πάσχειν ἄφεσιν προάγει παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐπιτιμᾷ δὲ καὶ τοῖς μαθηταῖς, ὅτι καὶ ἀσεβείας ἀνηλεῶς ἠξίωσαν κρίναι τοὺς ἐκδεδιωκότας αὐτὸν Σαμαρείτας.

Τοῦτο δὴ τὸ μυριόλεκτόν σου τῆς θρασείας ἐπιστολῆς — ἄνω γὰρ καὶ κάτω θρυλεῖς —, ὡς οὐχ ἑαυτὸν, ἀλλὰ τὸν θεὸν ἐξεδίκησας· διὰ κακίας, εἰπέ μοι, τὸν ἀγαθόν;

1096 C.

〈5〉 "Ἀπαγε· οὐκ «ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν», ἀλλὰ καὶ «ἄκακός» ἐστι καὶ «ἐλεήμων». «Οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγᾶσει», καὶ αὐτὸς «πραῦς» καὶ «αὐτὸς ἰλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν». "Ὡστε οὐκ ἀποδεξόμεθά σου τὰς ἀζηλώτους ὁρμάς, οὐδ' εἰ μυριάκις ἐπαναλάβοις τὸν Φινεὲς καὶ τὸν Ἥλιαν. Ταῦτα γὰρ ἀκούοντα τὸν Ἰησοῦν οὐκ ἤρεσκον οἱ τοῦ πραέος τότε καὶ ἀγαθοῦ πνεύματος ἀμέτοχοι μαθηταί. Καὶ γὰρ καὶ ὁ θεϊότατος ἡμῶν ἱεροθέτης «ἐν πραότητι» διδάσκει «τοὺς ἀντιδιατιθεμένους» τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ

1 sq Cf Lc 23,34 2—4 Cf Lc 9,54 sq 5 Cf DN 221,18; Procl de dec dub 10,9; id de prov 67,7 8 sq Vide Hbr 4,15 9 Vide Hbr 7,26 et 2,17 9 sq Vide Mt 12,19 (cf Jcs 42,2) 10 sq Vide Mt 11,29 et 21,5 (sec Zach 9,9) 11 sq Vide I Joh 2,2 12 Cf Num 25,7—11; III Reg 18,36—40; IV Reg 1,9—12 (cum Lc 9,54) 13 sq Cf Lc 9,55 cum I Ptr 3,4 15 Vide II Tim 2,25

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPbPcPdPfPgPmPnPpPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVlVmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 Καί: εἰ Oc ἐν Ga secundum καὶ om AcKaObOdPsRgVfVrVzWd ante τοῖς add αὐτοῖς Pt τοῖς: αὐτοῖς EcFaJa (e corr)Lc (sed del αὐ-) MbOd(sed trad et τοῖς supra l qua v l) PnRa αὐτὸν: ἑαυτὸν AqFbJa (sed del ἐ-) Pb αὐτῷ: ἑαυτῷ Ja (sed del ἐ-) 2 τῷ: τὸ AhAqEcFaJaKeMbPfRaVbVs (stat orig?, sed alterav in -ῶ) τῷ πάσχειν om KcWa προάγει: προσάγει JbLeMaOcPfWbWd παρὰ: περὶ Wa δὲ post ὅτι coll Pa καὶ om KcLdVbVvWa ἐν Ga 3 καὶ om Oa ἀσεβείας: ἀσεβείαις AqEcHbJaKcObPbPnPtRaUaUcVm ἠξίωσαν ἀνηλεῶς Wc ἐκδεδιωκότας: ἐκδιώκοντας EbPyRcUaUe ἐκδεδικηκότας MbPtRa 4 αὐτὸν: αὐτῶν FaRa αὐτοῦς AqPb 5 σου: οὐ Pa τῆς θρασείας σου Ja (sed corr) 8 post ἔχομεν add γὰρ Vs μὴ om Pa 9 ἀσθενείαις: ἁμαρτίαις Ud καὶ prius om Pv 10 πραῦς καὶ om Wb περὶ om Ha 11 ἀποδεξόμεθα: ἀποδεχόμεθα EbLcMbPaPdPgPyRcUaUeVe ἀζηλώτους: ζηλωτοῦς OdPnRc 12 ἐπαναλάβοις: ἀναλάβοις AaAeAqFbGaGbHaKaLdMcOaObPbPfPgUaUbVcVlWd 13 ἤρεσκον: ἤκουον Pg 14 ἀμέτοχοι: μέτοχοι Pa secundum καὶ om AeEbGbKcLc (sed suppl in mg) PaPfPo (sed suppl rec m supra l)PsPyRcVaVbVeVgVrWaWb θεϊότατος: ἱερώτατος Od (qua v l supra l) Pa πραότατος Kc (scr πραότητος) UdVbVvWa 15 post ἐν add τῇ Ub πραότητι: πραύτητι Rc διδάσκει: διδάσκειν EcFaOd (sed praeb et διδάσκει qua v l in mg) PnPtRa ἀντιδιατιθεμένους: ἀντιδιαθεμένους Eb (?) GaPv

θεοῦ. Διδάσκεισθαι γάρ, οὐ τιμωρεῖσθαι χρή τοὺς ἀγνοοῦντας, ὥσπερ καὶ τυφλοὺς οὐ κολάζομεν, ἀλλὰ χειραγωγοῦμεν.

Σὺ δὲ καὶ ἀνανεύειν ἐπὶ τὸ φῶς ἀρχομένῳ τάνδρι κατὰ τῆς κόρρης διδούς ἀντῶθεις καὶ μετὰ πολλῆς αἰδοῦς προσιόντα θρασέως ἀπελάκτιζες 1096 D
 5 — τοῦτο δὴ τὸ πολλῆς φρίκης ἄξιον —, ὃν ὁ Χριστός, ἀγαθὸς ὢν, ἐπὶ τὰ ὄρη πλανώμενον ἐπιζητεῖ καὶ ἀποφεύγοντα προσκαλεῖται καὶ εὐρεθέντα μόλις ἐπὶ τῶν ὤμων αἶρει. Μή, παρακαλῶ, μὴ κακῶς οὕτω περὶ ἐαυτῶν βουλευόμεθα, μηδὲ εἰς ἑαυτοὺς ὠθῶμεν τὸ ξίφος. Οἱ μὲν γὰρ ἀδικεῖν τινας 1097 A
 10 ἢ τούναντίον εὐεργετῆν ἐπιχειροῦντες ἐκείνους μὲν οὐ πάντως ἔδρασαν, ἅπερ ἠθέλησαν, ἑαυτοῖς δὲ κακίαν ἢ ἀγαθότητα συνοικίσαντες ἢ θείων ἀρετῶν ἢ ἀτιθᾶσων ἔμπλεοι παθῶν ἔσονται. Καὶ οὗτοι μὲν ἀγγέλων ἀγαθῶν ὀπαδοὶ καὶ ξυνοδοιπόροι καὶ ἐνθάδε καὶ ἐκεῖ σὺν πάσῃ εἰρήνῃ καὶ ἐλευθερίᾳ πάντων κακῶν εἰς τὸν αἰεὶ ὄντα αἰῶνα τὰς μακαριωτάτας ἀποκληρώσονται λήξεις καὶ μετὰ θεοῦ αἰεὶ ἔσονται, τὸ πάντων ἀγαθῶν

5—7 Cf Lc 15,5; Mt 18,12 11—14 Cf Mt 25,34sq; Apc 21; Pl R 617 d sq 14 sq
 Cf DN 114,7sq; CH 54,20sq; Ep 9,195,2sq 14 et 188,3sq Cf I Thess 4,17; Pl R 621 c sq; Procl in R II 92sq; 97 sq; 128—131; 140; 146; 161; 295; 340

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPb
 PcPdPfPgPmPnPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVdVfVgVIVmVrVsVuVvVz
 WaWbWcWd v

1 γάρ om Ra 2 post καὶ add τοὺς Rc post ἀλλὰ add καὶ maioritas codd contra Syrum, scil AaAcAqEcFaFbGaGbHbJa (e corr) OaObOdPbPgPnPtPyRaUaUbUcUeVaVcVfVgVIVsWcWd 3 ἀρχομένῳ: ἐρχομένῳ Lc (sed corr) Vv om Oc τῆς om Vg 4 ἀπελάκτιζες: ἀπελάκτισας Ub 5 τὸ om, sed suppl rec m seu in mg seu supra l PbWd ὃν om PaUd 5/6 ἐπὶ τὰ ὄρη ἀγαθὸς ὢν Pa 6 ἐπιζητεῖ: ἐπεζητεῖ Pn (sed alterav in ἐπιζητ.) ἐπιζητεῖν Hb προσκαλεῖται: προσκαλεῖ KcVbVvWa 7 τῶν ὤμων: τὸν ὤμον JaOaOdPnPt (sed alterav in τῶν ὤμων) ἑαυτῶν: αὐτῶν KcRcUcVbWa 8 ἑαυτοῦς: αὐτοῦς Ha ἀδικεῖν: ἀδικοῦντες Pn τινας: τινα Pa (sed suppl ζ supra l) 9 ἢ: καὶ Va εὐεργετῆν: ἐνεργεῖν Wa ἐκείνους: ἐκείνοις AhEcFaKcKcLcMbpRtRaUaWa οὐ om Mc 10 post ἠθέλησαν add καὶ Vm κακίαν ἢ ἀγαθότητα: κακίᾳ ἢ ἀγαθότητι Ja (sed alterav in -αν ... -α) ἢ prius: καὶ Va συνοικήσαντες: συνοικίσαντες saepius in codd (pro itacismo habui) 11 ἢ: καὶ Va ἀτιθᾶσων: τιθασῶν Od (qua v l in mg incert m) ἔμπλεοι: ἔκπλεοι AcAhAqEbEcFbHbJaJbLeMaMbOdPaPcPdPnPnPsPtPyRaRdRgUaVaVmVrVzWc ἔμπλεω KcPm (sed alterav incert m supra l) παθῶν ἔμπλεοι OcPv παθῶν: πασῶν EcOd (sed hab et παθῶν qua v l in mg) PnRaRc 11/12 ἀγαθῶν ἀγγέλων Vc 12 post ὀπαδοὶ add ἔσονται Py εἰρήνη: ἱερωσύνη Od (qua v l supra l) Pa 13 πάντων: πάντως Rc μακαριωτάτας: μακαρίας Ja (suppl -ωτατ- supra l) 14 ἀποκληρώσονται: -σαντα Pa λήξεις: λέξεις Pa τάξεις Vu post θεοῦ add maioritas codd contra Syrum καὶ, scil AaAcAeAhAqEbEcFaGaGbHbJaKaKcKeLcLdMaMbNcOaObOdOfPaPbPcPdPfPgPmPnPnPoPpPsPtPvRaRcRdRgUbUcUdVaVcVdVfVgVIVmVrVvVuVzWaWbWcWd post ἔσονται add καὶ Ja ἀγαθῶν: ἀγαθῶν AqOdPnRdVgVr

μέγιστον. Οὗτοι δὲ ἀποπεσοῦνται τῆς θείας ἅμα καὶ τῆς ἑαυτῶν εἰρήνης καὶ ἐνθάδε καὶ μετὰ θάνατον ἅμα τοῖς ἀνημέροις ἔσονται δαίμοσιν.

1097 B Οὗ δὴ ἔνεκα ἡμῖν ἡ πολλή σπουδὴ μετὰ θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ γενέσθαι καὶ εἶναι σὺν κυρίῳ πάντοτε καὶ μὴ τοῖς κακοῖς ἐκ τοῦ δικαιοῦ συν-
αφορισθῆναι τὰ κατ' ἀξίαν ἐξ ἑαυτῶν ὑπομένοντας, ὅπερ ἐγὼ πάντων 5
μάλιστα φοβοῦμαι καὶ εὐχομαι εἶναι πάντων κακῶν ἀμέτοχος. Καὶ εἰ
βούλει, καὶ θείας ὁράσεως ἀγίου τινὸς ἀνδρὸς ἐπιμνησθήσομαι· καὶ μὴ
γελάσης, ἀλήθειαν γὰρ ἔρω.

1097 C <6> Γενόμενόν μέ ποτε κατὰ τὴν Κρήτην ὁ ἱερός ἐξεναγώγησε Κάρπος,
ἀνήρ, εἰ καὶ τις ἄλλος, διὰ πολλὴν καθαρότητα νοῦ πρὸς θεοπτίαν 10
ἐπιτηδεϊότατος. Καὶ γοῦν οὐδὲ ταῖς ἀγίαις τῶν μυστηρίων τελεταῖς
ἐνεχείρει μὴ πρότερον αὐτῷ κατὰ τὰς προτελείους εὐχὰς ἱερός καὶ εὐμε-
νοὺς ὁράσεως ἐπιφαινομένης. Ἐλεγεν οὖν, ὅτι λελυπηκότος αὐτόν ποτε

4 sq Cf DN 204,5–8; 205,11–15; 213,21 sqq; FH 97,23–28; 127,16–22; Ep 8,182,7;
10,208,10–12; Procl inst 108; 122; 136 7 sq Cf Pl Grg 523 a 1–3 9 Cf II Tim 4,13
9–192,1 Cf Nil ep II 190 (297 D–300 C) 10 sq Cf Mt 5,8

AaAeAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPb
PcPdPfPgPmPnPpPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVlVmVrVsVuVvVz
WaWbWcWd v

1 μέγιστον πάντων ἀγαθῶν Ue ante μέγιστον add καὶ OdPn secundum τῆς om
PvUa 2 primum καὶ om Pa post θάνατον add ὁμοῦ Lc (sed del) PaUc (e corr
supra l) ἀνημέροις: ἀνιέροις AaAeAqFbGa (sed corr supra l) GbJa (sed alterav in -μη-)
LdMcOaObOfPa (e corr) PbPgPpPnRdUbUc(?), sed alterav in -ημ-) VaVe (qua v l in mg
alia m) Vl (sed trad rec m et ἀνημ. qua v l in mg) δαίμοσιν ἔσονται AaAeAhAqEb-
EcFaFbGaHbJaKaKcLdMbOaObOdPbPgPnPtRaUbUcVaVcVlVsWd v 3 δὴ: δὲ KcPm
(sed scr rec m -η- supra l) VbVvWa ἡμῖν post σπουδὴ coll Ha γενέσθαι: γίνεσθαι
AqFcFaMbObPnPtRaRd om Ha 4 κυρίῳ: θεῷ Wd δικαιοῦτος: δικαίου NcWb
δικαίως τοῦ Rc δικαιοτάτου AaAeAeAqFaFbGaGbHbJbKaKcLc (sed alterav in δικαιοῦτος)
LdLeMbMcOaObOcOfPbPcPfPgPsPvRdRgUbUcUdUeVaVcVeVfVgVlVzWd 5 τὰ om
EcPcRc ἐξ om RcWb ἑαυτῶν: αὐτῶν Ha post ὅπερ add καὶ Vu πάντων
om Pn 5/6 μάλιστα πάντων PmUa μάλιστα – πάντων om VaVz εἶναι post
ἀμέτοχος coll EbPaPoPyRcUaUeVe ante κακῶν add τῶν JaMaOaUb εἰ om Rc
7 καὶ om VgWa ἀνδρὸς post ἐπιμνησθήσομαι coll Ld 7/8 καὶ alter – ἐρῶ om Pn
(sed suppl eadem m in mg) 8 ἀλήθειαν: ἀληθῆ (contra Syrum) AcAhAlFbFcFaFbHaJa
(sed corr?) JbKcLc (sed alterav in -εἰαν?) LeMaMbOcOdPaPbPcPdPfPnPoPs (sed alterav
alia m in -εἰαν) PrPyRaRcUaUcUdUeVaVbVeVgVmVrVvWaWbWc v 9 γενόμενόν μέ:
γενομένῳ Vr μέ om Mc 10 καὶ εἰ coll FbJa (e corr)ν πολλὴν om Oc νοῦ om
NcWb θεοπτίαν: θεοπτίας AcEbKcMbPaPcPdPmPsPyRcUaUeVbVfVrVvWa 11
ἐπιτηδεϊότατος: ἐπιτηδεϊότητος JaPc (sed alterav -η- in -α-) Rc ἀγίαις om Gb τε-
λεταῖς τῶν μυστηρίων Pm 12 ἐνεχείρει: ἐπεχείρει Rc 13 ὁράσεως: ἐφέσεως Vu
λελυπηκότος: λελυπηκότας PaPy λελυπηκότων Ac (sed alterav -ων in -ος supra l) Ps (sed
superscr -ως) Vz

τῶν ἀπίστων τινός· ἡ λύπη δὲ ἦν, ὅτι τῆς ἐκκλησίας ἐκεῖνός τινα πρὸς
 τὸ ἄθεον ἀπεπλάνησεν, ἔτι τῶν ἰλαρίων ἡμερῶν αὐτῶ τελουμένων. Δέον
 ἀμφοτέρων ἀγαθοπρεπῶς ὑπερεύξασθαι καὶ θεὸν σωτήρα συλλήπτورا
 λαβόντα τὸν μὲν ἐπιστρέψαι, τὸν δὲ ἀγαθότητι νικῆσαι καὶ μὴ διαλιπεῖν
 5 νουθετοῦντα διὰ βίου παντός, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον, καὶ οὕτως ἐπὶ τὴν
 θεῖαν αὐτοὺς ἀγαγεῖν γυνῶσιν, ὡς ἂν ἤδη καὶ τῶν ἀμφισβητησίμων αὐτοῖς
 κρινομένων καὶ τῶν ἀλόγως θρασυνομένων ἐννόμῳ δίκῃ σωφρονεῖν ἀναγ-
 καζομένων. Ἄλλ' ἐν ἑαυτῶ μὴ πρότερον τοῦτο παθῶν, οὐκ οἶδ' ὅπως,
 10 τότε πολλήν τινα τὴν δυσμένειαν καὶ τὴν πικρίαν ἐντήξας κατεδάρθη
 μὲν οὕτω κακῶς ἔχων· ἐσπέρα γὰρ ἦν. Περὶ δὲ μέσας νύκτας – εἰώθει 1097 D
 γὰρ εἰς τόνδε τὸν καιρὸν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ πρὸς τοὺς θεοὺς ὕμνους
 ἐγρηγορέναι – διανίσταται μὲν οὐδὲ τῶν ὕπνων αὐτῶν, πολλῶν γε
 ὄντων, καὶ αἰεὶ ἐγκοπτομένων, ἔξω ταραχῆς παραπολάσας. Ἔστως δὲ

2sq Cf Rm 12,21; Mt 5,3 sq 10–192,1 Cf Pl R 614 b–621 b cum Procl in R II 92–359;
 Pl Grg 523 a–524 a; id Phdr 247 a sq 13–190,3 Cf Act 13,10 (sec Prov 10,9; Hos 14,10)

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPb
 PcPdPfpPgPmPnPpPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVlVmVrVsVuVvVz
 WaWbWcWd v

1 τινός ante τῶν ἀπ. coll Ec τινα: τινάς Mb om Uc (sed suppl supra l) 2 ἄθεον:
 ἀγαθὸν Od (qua v l supra l) Pa post ἔτι add δὲ Ke ante αὐτῶ add ἐν Vr αὐτῶ
 ἡμερῶν AhAqEcFaHbJa (e corr) KeLc (sed corr) MbObOdPaPbPfPnPoPtRaRd αὐτῶ:
 αὐτῶν Od (qua v l supra l) Pa αὐτοῦ FbJa (sed del) Va 3 post θεὸν add καὶ
 KcLcPmVbWa σωτήρα om OaUa (sed suppl supra l) Uc (sed suppl supra l incert m)
 VgVmVu post λαβόντα coll Pv ante λαβόντα coll AhAqEcFaIhbKeLcObOdPbPnRaRd
 4 διαλιπεῖν: διαλείπειν Ja (sed alterav in -λιπεῖν) Pt (sed alterav in -λιπεῖν) UcVm 5
 νουθετοῦντα: νομοθετοῦντα Ub ante διὰ add καὶ Pa 6 ἀγαγεῖν: ἀναγαγεῖν
 EbUaUe 7 καὶ – θρασυνομένων om Ae (sed suppl in mg) Va καὶ – ἀναγκαζόμενον
 om Ga (sed suppl in mg, eadem m) ἀλόγως: ἀλόγων Od (qua v l supra l) PaPy
 δίκῃ: δίκην Ja (sed del v) Pf δίκης Aa (sed eras s) GbVe 9 τότε om Ae τινα om
 Pv τὴν om FbJa (sed suppl rec m supra l) Uc (sed suppl alia m supra l) VaVr
 πικρίαν: πικράν EcOd (sed suppl -i- supra l) PnPt (sed suppl -i-) Ra (sed suppl -i-)
 ἐντήξας: ἐντάξας τῆ ψυχῇ Vl post ἐντήξας add ἐκοιμήθη (pro glossa posterioris hab)
 FaHbOd (qua v l seu glossa praeb in mg) Pd (e corr rec m in mg) Pn (e corr in mg) Wb (e
 corr in mg) v κατεδάρθη: κατεδράνθη OdPn 12 τῶν ὕπνων: τὸν ὕπνον JaPt (sed
 corr?) τῶν ὕμνων Lc (sed alterav alia m μ in π supra l) Pm (e corr) VaVr αὐτῶν: αὐτῶ
 AcAcAhFbEcFaJaMbOdPaPcPdPmPnPs (sed alterand not) PtPv (sed suppl v supra l) RaRc-
 UaUeVeVz πολλῶν: πολλῶ Ac (sed suppl v supra l) Ps (sed alterand not) 12/13
 γε ὄντων: μενόντων NcWb 13 ἐγκοπτομένων: ἐκκοπτομένων AhAqEcFaIhHbJb-
 KcKeLcLeMbNcObOcOdPbPfpPmPnPoPtRcRdUdVbWaWbWc post ταραχῆς add
 ἔπαινον γὰρ KcPm (e corr in mg rec m, sed extinx) Wa παραπολάσας: ἀπολαύσας
 KcKcWa om Pm (sed suppl rec m, in mg ἀπολαύσας et alterav in παρ-)

1100 A ὁμως εἰς τὴν θείαν ὁμίλιαν οὐκ εὐαγῶς ἠνιάτο καὶ ἐδυσχέραινεν οὐκ εἶναι
 δίκαιον λέγων, εἰ ζῶεν ἄνδρες ἄθεοι καὶ διαστρέφοντες « τὰς ὁδοὺς κυρίου
 τὰς εὐθείας ». Καὶ ταῦτα λέγων ἐδεῖτο τοῦ θεοῦ πρηστῆρί τινι τὰς
 ἀμφοτέρων εἰσάπαξ ἀνηλεῶς ἀποπαῦσαι ζωάς.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἔλεγε δόξαι ἰδεῖν ἄφνω τὸν οἶκον, ἐν ᾧπερ εἰστήκει, 5
 διαδοθηθέντα πρότερον, ἐκ τῆς ὀροφῆς εἰς δύο μέσον διαιρεθέντα καὶ τινα
 πυρὰν πολύφωτον ἐπίπροσθεν ἑαυτοῦ καὶ ταύτην (ἐδόκει γὰρ λοιπὸν
 ὑπαιθρος ὁ τόπος) ἐκ τοῦ οὐρανίου χώρου μέχρις αὐτοῦ καταφερομένην,
 τὸν δὲ οὐρανὸν αὐτὸν ἀναπεπταμένον καὶ ἐπὶ τῷ νώτῳ τοῦ οὐρανοῦ
 τὸν Ἰησοῦν ἀπειρῶν ἀνθρωποειδῶς αὐτῷ παρεστηκότων ἀγγέλων· καὶ 10
 ταῦτα μὲν ἄνωθεν ὀράσθαι καὶ αὐτὸν θαυμάζειν. Κάτω δὲ κύψας ὁ Κάρπος
 ἰδεῖν ἔφη καὶ τοῦδαφος αὐτὸ πρὸς ἄχανές τι χάσμα καὶ σκοτεινὸν διερρηγ-
 μένον καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, οἷς ἐπηράτο, πρὸ αὐτοῦ κατὰ τὸ στόμιον
 1100 B ἔστηκέναι τοῦ χάσματος ὑποτρόμους, ἔλεινους, ὅσον οὕτω καταφερο-
 μένους ὑπὸ τῆς τῶν οἰκείων ποδῶν ἀστασίας. Κάτωθεν δὲ ἀπὸ τοῦ 15
 χάσματος ὄφεις ἀνέρπειν καὶ περὶ τοὺς πόδας αὐτοῖν ὑποκινουμένους,
 ποτὲ μὲν ἀποσύρειν ἐπανειλουμένους ἅμα καὶ ἐπιβαροῦντας καὶ ἔλκοντας,

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKcLcLdLcMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPb
 PcPdPfPgPmPnPpPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVIVmVrVsVuVvVz
 WaWbWcWd v

1 οὐκ prius om Ud 2 ζῶεν: ζῶσιν Vr 5 ἰδεῖν: εἰδέναι Vb (e corr, stat orig legi non
 pot) om PgPp ἰδεῖν - οἶκον om Pa (sed suppl in mg incert m) ᾧπερ: ᾧ
 EbGaGbLcMbOdPtPyVgVrVzWa εἰστήκει: περιεστήκει Lc (sed delend not -i- prius)
 Pt παρεστήκει EbGaGbOdPn (scr παρεστ.) PyRc (scr παρεστ.) VgWa 6 post πρότερον
 add καὶ AaAcGaGbKaKcLdMcOaObOfPgPpPvUaUbVcVfVs (e corr in mg) Vu v ἐκ
 - διαιρεθέντα om Wd ante μέσον add τὸ Pf 7 ἐπίπροσθεν: ἐμπροσθεν Vl
 ἑαυτοῦ: αὐτοῦ Ue (sed suppl incert m ἐ- supra l) VmWb (sed suppl ἐ- supra l alia m) v
 8 ὑπαιθρος: ὑπαιθριος Ud αὐτοῦ: ἄν EcFaOd (sed trad et αὐτοῦ qua v l in mg) PnPt
 (sed suppl τοῦ supra l, rec m?) RaUc (sed suppl τοῦ supra l) καταφερομένην: κατα-
 φαινομένην (e καταφαιρ.?) Vu 9 δὲ om Ud ἀναπεπταμένον: ἀναπτάμενον ObOd
 (scr ἀνεπτ.) τῷ νώτῳ: τοῦ νώτου FbJa (sed alterav in -ou -ω) 10 ἀνθρωποειδῶς:
 ἀνθρωποειδῶν KcPmVbVgVvWa αὐτῷ: αὐτὸν Ae παρεστηκότων: παριστα-
 μένων Ah καὶ om Ha 11 ὀράσθαι ἄνωθεν coll EbPaPfPyRcUeVe αὐτὸν: τὸν
 AcKcPcPdPmPs (sed suppl αὐ incert m supra l) RgVbVgVmVvVz τοῦτον Ja (sed superscr
 αὐτὸν) 12 ἰδεῖν om Pp αὐτῷ HaRcVe διερρηγμένον: διεριμμένον Pa 13/
 14 οἷς - ἔλεινους om Gb (sed suppl in mg eadem m) 13 ἐπηράτο: ἐπαράτοAcKc-
 LcPmRgVzWaWc πρὸ αὐτοῦ om Nc πρὸ: πρὸς PfuB (sed eras s) Wb κατὰ:
 παρὰ KcPmVbVv περὶ Wa τὸ om Wa 14/16 ἔλεινους - ὄφεις om Ha 16
 αὐτοῖν: αὐτῶν AqFbJa (sed alterav postea -ῶ- in -οῖ- supra l) KeLc (sed alterav -ῶν in -οῖ-
 in mg) LdOd (qua v l in mg, eadem m?) PaPbRcUaUb v ὑποκινουμένους: ὑποκειμένους
 EbFaKe (sed corr) LcOd (qua v l in mg) PaPt (? , sed corr) PyVe una cum Syro 17
 ἀποσύρειν: ὑποσύρειν RcUd ἔλκοντας: ἐπανέλκοντας FbJa (sed del ἐπαν-) Uc v
 ἀνέλκοντας Vr

ποτέ δὲ τοῖς ὁδοῦσιν ἢ τοῖς οὐραίοις ὑποτύφοντας ἢ ὑπογαργαλίζοντας
καὶ διὰ παντὸς εἰς τὸ ἀχανὲς ἐμβάλλειν μηχανωμένους· εἶναι δὲ καὶ ἄνδρας
τινὰς ἐν μέσῳ τοῖς ὄφεσι, κατὰ τῶν ἀνδρῶν συνεπιτιθεμένους, διαδο-
νούντας ἅμα καὶ ὑπωθοῦντας καὶ καταπαίοντας. Ἐδόκουν δὲ εἶναι πρὸς
5 τὸ πεσεῖν ἐκεῖνοι, τὰ μὲν ἄκοντες, τὰ δὲ ἐκόντες, ὑπὸ τοῦ κακοῦ κατ'
ὀλίγον βιαζόμενοι ἅμα καὶ πειθόμενοι.

Ἔλεγε δὲ ὁ Κάρπος, ἑαυτὸν ἠδεσθαι κάτω βλέποντα, τῶν ἄνω δὲ
ἀμελεῖν, δυσχεραίνειν δὲ καὶ ὀλιγωρεῖν, ὅτι μὴ πεπτῶκασιν ἤδη, καὶ τῷ 1100 C
πράγματι πολλακίς ἐπιθέμενον καὶ ἀδυνατήσαντα καὶ ἀχθεσθῆναι καὶ
10 ἐπαράσασθαι καὶ ἀνανεύσαντα μόλις, ἰδεῖν μὲν αὐθις τὸν οὐρανόν, ὥσπερ
καὶ πρότερον ἐωράκει, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἐλεήσαντα τὸ γιγνόμενον ἐξαναση-
ναί τοῦ ὑπερουρανίου θρόνου καὶ ἕως αὐτῶν καταβάντα καὶ χεῖρα
ἀγαθὴν ὀρέγειν καὶ τοὺς ἀγγέλους αὐτῷ συνεπιλαμβανόμενους ἄλλον
ἄλλοθεν ἀντέχεσθαι τοῖν ἀνδροῖν καὶ εἰπεῖν τῷ Κάρπῳ τὸν Ἰησοῦν· „Γῆς
15 χεῖρὸς ἤδη προτεταγμένης παῖε κατ' ἐμοῦ λοιπόν. Ἔτοιμος γάρ εἰμι καὶ
αὐθις ὑπὲρ ἀνθρώπων ἀνασφωζομένων παθεῖν, καὶ προσφιλές μοι τοῦτο
μὴ ἄλλων ἀμαρτανόντων ἀνθρώπων. Πλὴν ὄρα, εἰ καλῶς ἔχει σοι τὴν
ἐν τῷ χάσματι καὶ μετὰ τῶν ὄφρων μονὴν ἀνταλλάξασθαι τῆς μετὰ θεοῦ 1100 D

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHaHbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPb
PcPdPfPgPmPnPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVIVmVrVsVuVvVz
WaWbWcWd v

1 οὐραίοις: οὐρανόις Od (qua v l in mg) Pa ἢ alter: καὶ Va om HaPf (sed suppl supra
l) 2 ἐμβάλλειν: ἐμβαλεῖν AaAeEbGaHbJa (sed suppl -λ- supra l) KaKeLdMaMcOa-
ObPdPfPgPyUaUbUdUeVaVcVeVIVsWbWcWd v 2/3 εἶναι – συνεπιτιθεμένους om Gb
2 εἶναι: εἰδέναι Vr τοὺς KcPm (sed exp et alterav in εἰδέναι supra l) Wa 3 μέσῳ: μέσοις
PyUb 4 εἶναι: λέναι Pf 5 τὸ: τῷ AeGb (?) NcObOcOfPgPpPvUcVcVfVu ἐκόν-
τες, τὰ δὲ ἄκοντες Pv 6 βιαζόμενοι κατ' ὀλίγον OdPn ἅμα – πειθόμενοι om FbJa
(sed suppl rec m in mg) UcVa 7 δὲ prius om Ud δὲ alter: τε Ja (sed superscr δὲ)
om Va 9 secundum καὶ om AePaRc 10 ἐπαράσασθαι: ἐπαρᾶσθαι AqFbPbUc
ἐπαράσασθαι καὶ om Pc μὲν om AhEcFaMbPtRa μὲν post οὐρανὸν coll Lc (sed
corr) OdPn 11 καί: τὸ HaJbLeOcWb post καὶ add τὸ Po γιγνόμενον:
γενόμενον OaPaPFRc 12 ὑπερουρανίου: ἐπουρανόιου Ac Ps (sed alterav in ὑπερ. supra
l rec m) RgVf (sed corr incert m supra l) Vz οὐρανόιου Ha post ἕως add ἄν Od (e corr
supra l) Pa post καταβάντα om καὶ EbEcFaHaJbKcLcLeMbOcOdPaPcPmPnPnPoPs-
PtPyRaRcVaVbVeVfVmVrVs(sed suppl) 13 αὐτῷ: αὐτοῦ Ae om KcPmVvWa 14
ἄλλοθεν: ἄλλον PbRd 15 προτεταγμένης: προτεταγμένης Fa (sed cras γ) OdPaPnVbVu
15/16 καὶ αὐθις post ἀνθρώπων coll Ae 17 ἀνθρώπων ἀμαρτανόντων Pg post
ἀνθρώπων add σύ δὲ AcFa (e corr in mg) MbPdPsPt (e corr eadem m in mg) RgVfVz
post πλὴν add σύ δὲ Jb (e corr incert m in mg) Le (e corr incert m in mg) OcOd 18
καὶ om Ld (sed suppl incert m supra l) Po (sed suppl incert m supra l) Vm ἀνταλλά-
ξασθαι: ἀνταλλάξεως Od (qua v l in mg) Pa θεοῦ: θεὸν Fb

καὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ φιλανθρώπων ἀγγέλων.”

Ταῦτά ἐστιν, ἃ ἐγὼ ἀκηκῶς πιστεύω ἀληθῆ εἶναι.

---

2 Cf Pl Grg 524 a 8–b 1

AaAcAeAhAqEbEcFaFbGaGbHafIbJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPb
PcPdPfPgPmPnPoPpPsPrPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVlVmVrVsVuVvVz
WaWbWcWd v

---

1 secundum καὶ om VaWb ἀγγέλων καὶ φιλανθρώπων FaHbKeOb

θ
ΤΙΤΩΙ ΊΕΡΑΡΧΗΙ

1104 A

5 <1> Ὁ μὲν ἱερός Τιμόθεος, ὧ καλὲ Τίτε, οὐκ οἶδα, εἴ τινος τῶν διεγνω-
σμένων μοι θεολογικῶν συμβόλων ἀπελήλυθεν ἀνήκοος. Ἄλλ' ἐν τῇ
10 Συμβολικῇ Θεολογίᾳ διηκρινησάμεθα πάσας αὐτῶ τὰς τῶν λογίων περὶ
θεοῦ δοκούσας εἶναι τοῖς πολλοῖς τερατολογίας. Καὶ γὰρ ἀτοπίαν δεινὴν
ἐναπομόργνυνται ταῖς ἀτελέσι τῶν ψυχῶν, ὅπότεν οἱ τῆς ἀπορρήτου
σοφίας πατέρες διὰ δὴ τινων κρυφίων καὶ ἀποτεολμημένων αἰνιγμάτων
10 ἐκφαίνωσι τὴν θείαν καὶ μυστικὴν καὶ ἄβατον τοῖς βεβήλοις ἀλήθειαν.
Διὸ καὶ ἀπιστοῦμεν οἱ πολλοὶ τοῖς περὶ τῶν θείων μυστηρίων λόγοις·
θεώμεθα γὰρ μόνον αὐτὰ διὰ τῶν προσπεφυκῶτων αὐτοῖς αἰσθητῶν
συμβόλων. Δεῖ δὲ καὶ ἀποδύντας αὐτὰ ἐφ' ἑαυτῶν γυμνὰ καὶ καθαρά

1104 B

2 Cf Tit 1,4,5; Gal 2,1,3; II Cor 2,13; 7,6.13 sq; 8,6.16.23; 12,18; II Tim 4,10 ad titulum
(apparatus testium) cf Prov 9,1—3,5; Pl Ti 41 d; Procl in Ti II 163; id de prov 42,12 sqq; id
in Cra 56 (p 25,4); id in Prm V 328 5 Cf DN 121,3; 149,9; 211,9; 231,8; CH 56,1; MTh
146,11; 147,6 sq; Ep 9,207,4 6—9 Cf CH 8,14 sqq; 9,16—12,2 11 sq Cf CH
9,16—10,12 12 sq Cf CH 59,5 sqq

AaAcAeAhAqEcFaFbGaGbHaJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPbPcPd
PfPgPmPnPpPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVmVrVsVuVvVzWaWb
WcWd v

1 Ante θ̄ add ἐπιστολὴ KeNc (sed coll una cum θ̄ post πόματα) v θ̄ om AaAcAeFa-
HaJbKaKeLe (sed suppl in mg eadem m) MbOcPaPbPcPdPfPgPnPpPsPtPvPyRaRcRdUa-
UbUcUdVbVcVeVmVuVvVzWaWd θ̄ coll post πόματα AqLcLdMaOaObOdOfPm-
PpWbWc post θ̄ add τοῦ αὐτοῦ Ua lin 3 praem Ἐρωτήσαντι δι' ἐπιστολῆς, τίς ὁ
τῆς σοφίας οἶκος, τίς ὁ κρατῆρ, καὶ τίνα τὰ βρώματα αὐτῆς καὶ τὰ πόματα omnes codd
[post δι' (διὰ) add τῆς PyVe; pro τίς ὁ τῆς σοφίας οἶκος scr τίνα τὰ θύματα τῆς σοφίας, τίς
ὁ οἶκος Nc; τίς — οἶκος om Fa (sed suppl in mg, eadem m ?); καὶ — αὐτῆς om Nc; primum
καὶ om Ga; pro τίνα τὰ scr τί τὰ θεῖα Ae; pro βρώματα scr θύματα Ma (sed alterav) Nc
(sed in colloc) WbWc; καὶ — πόματα om Va; τὰ ante πόματα om Pc] 3 διεγνωσμένων:
ἐγνωσμένων Pc ἐπεγνωσμένων Od (qua v l supra l, prob eadem m) PaPo (sed corr supra l)
4 μοι om Ke (sed suppl supra l incert m) PfPm (sed suppl supra l incert m) VaVmVz
θεολογικῶν: θεολογικῶς AqEcMbOd (sed praeb et -ῶν qua v l in mg) PbPnPtRaRd
μυθολογικῶν Vm 5 αὐτῶ: αὐτῶν PtRaVn λογίων: λόγων Vm 6 τερατο-
λογίας: εὐλογίας Oa (qua v l supra l rec m) 7 ἐναπομόργνυνται: ἐναπομόργνυνται Ja
(sed suppl rec m supra l) LeMaMbNcPo (sed suppl incert m supra l) PtUeVrVvWbWc
τῶν ψυχῶν: ψυχᾶς Gb (?) Pm 8 πατέρες om Ja (sed suppl rec m supra l) Ra διὰ
δὴ: δηλαδὴ FaJbLeOc δὴ om PvUd 9 ἐκφαίνωσι: ἐκφαίνουσι saepius in codd
θείαν καὶ om Po (sed suppl in mg eadem m) 10 οἱ πολλοὶ om Wb (sed suppl in mg
alia m) 11 διὰ: μετὰ AcAhEcFaJbKcLcLeMaMbNcOcOdPaPcPdPmPnPpPtPyRa-
RcRgUaUeVaVbVeVmVrVzWaWbWc τῶν om Gb (?) Wa 12 ἀποδύντας: ἀπο-
δύσαντας GbKeLd (qua v l in mg) ObOf

1104 C γενόμενα ἰδεῖν. Οὕτω γὰρ ἂν θεώμενοι σεφθείημεν « πηγὴν ζωῆς » εἰς ἑαυτὴν χεομένην καὶ ἐφ' ἑαυτῆς ἐστῶσαν ὄρωντες καὶ μίαν τινὰ δύναμιν, ἀπλήν, αὐτοκίνητον, αὐτενέργητον, ἑαυτὴν οὐκ ἀπολείπουσαν, ἀλλὰ γνῶσιν πασῶν γνώσεων ὑπάρχουσαν καὶ αἰεὶ δι' ἑαυτῆς ἑαυτὴν θεωμένην.

Χρῆναι γοῦν αὐτῷ τε καὶ ἄλλοις παρ' ἡμῶν ῥήθημεν, ὡς οἰοί τε ἦμεν, ἀναπτυχθῆναι τὰ παντοδαπὰ μορφώματα τῆς περὶ θεοῦ συμβολικῆς ἱεροπλαστίας. Τὰ γὰρ ἐκτὸς αὐτῆς, ὀπόσης ἀναπέπλησται τῆς ἀπιθάνου καὶ πλασματώδους τερατείας; Οἶον ἐπὶ μὲν τῆς ὑπερουσίου θεογονίας γαστέρα θεοῦ σωματικῶς θεὸν γεννῶσαν ἀναπλαττούσης καὶ λόγον εἰς ἄερα προχεόμενον ἀπὸ καρδίας ἀνδρικής ἐξερευγομένης αὐτὸν καὶ πνεῦμα 1105 A ἐκπνεόμενον ἀπὸ στόματος ἀναγραφούσης καὶ κόλπους θεογονικούς ἐναγκαλιζομένους θεοῦ υἰὸν σωματοπρεπῶς ἡμῖν ἐξυμνούσης ἢ φυτικῶς ταῦτα διαπλαττούσης καὶ δένδρα τινὰ καὶ βλαστούς καὶ ἄνθη καὶ ῥίζας προβαλλομένης ἢ πηγὰς ὑδάτων ἀναβλυζούσας ἢ ἀπαυγασμάτων προαγω-

1 Vide Jer 17,13; cf 2,13; Ps 35,10; Joh 4,14; Apc 7,17 1—4 Cf DN 160,1—11; 212,16—213,6; Ep 9,201,7—203,5; Plot Enn II 9,1; V 2,1,19 sqq; Procl inst 31; 33; 47; 116; 146; id in Prm VI 96; 101; id theol plat IV 16 5—7 Cf DN 210,12 sqq; CH 10,9—12; 15,21—16,5; 47,13—15 8 sq Cf Ep 9,194,11; DN 123,8—12; 128,10—13; 132,1—3; 229,8 sq 11 sq Cf Joh 1,18; Procl in R II 204,29 sqq; id theol plat V 22 12 sq Cf Hos 14,6—8; Sirach 50,10; Joh 15,1 sqq; Apc 2,7 (sec Gen 2,9; 3,22.24) 13 sq Cf Sirach 50,8; 1,6; Jes 5,24; 11,1; 27,6; Cant 2,1; Jes 53,2; Ps 35,10; Prov 18,4 (= Joh 7,38); Jer 2,13; Joh 4,14; Apc 7,17 14 sq Cf CH 15,12—15; Hbr 1,3; Ps 88,16

AaAeAeAhAqEcFaFbGa (usque ad 11) GbHaJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOd OfPaPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVmVrVsVu VvVzWaWbWcWd v

1 γενόμενα om Vm post ἂν add οἱ Pm (sed del) θεώμενοι: θεωμένοις EcHaMb-PcPtRaRc post θεώμενοι add τοῖς ὑπερκείμενοις Ah εἰς om Kc (sed suppl supra l incert m) Pm (sed suppl incert m supra l) VbVv 3 αὐτενέργητον: ἀντενέργητον Ra ἑαυτὴν: αὐτὴν KcPmWa 3/4 ἀλλὰ — ὑπάρχουσαν om Ha 4 ante πασῶν add τῶν NcWb ὑπάρχουσαν: ὑπερέχουσαν AhAq ἑαυτὴν: αὐτὴν MbPt 5 χρῆναι: χρῆ Pc (sed suppl alia m -vai supra l) RcVf (sed suppl -vai alia m supra l) γοῦν: οὔν Vu αὐτῷ: ἑαυτῷ NcWb τε om LdPv post ὡς add ἂν Vr οἰοί τε ἦμεν: οἶόν τε ἦν AaAeAqFbGaGbKaKe (sed scr ἦμεν) McOaObPaPbPfPgPoPpPvRcRd-UbUcUeVcVsVu v 6 θεοῦ: θεὸν Vr 8 τερατείας: τεραστίας Od (qua v l in mg) Pa 9 θεὸν om Pt (sed suppl alia m supra l) Ra 10 προχεόμενον: χεόμενον AqFbJaPbPcRdUc αὐτὸν: αὐτὸν Va 11 ἐκπνεόμενον: ἐκπρορευόμενον Pm θεογονικούς: θεογονικῶς Va ἐναγκαλιζομένους: ἀναγκαλιζομένους Vu 12 θεοῦ: θεὸν AhFaFbHaJaJbKcLeMbOc-OdPaPfPmPnPtUcVmVvWaWc ἡμῖν om Pg ἦ: καὶ Va 12/13 ἦ — διαπλαττούσης om Le (sed suppl rec m in mg) 12 φυτικῶς: φυσικῶς KcPm (sed alteran in -tik- supra l) VmVzWa v φυτευτικῶς Ja 13 διαπλαττούσης: διαπραττούσης Ac-MbRdRgPs(sed corr?) Vz προβαλλομένης: προβαλλομένης Wa 14 ἦ: καὶ PoVa ἀναβλυζούσας: ἀναβλυζούσας OcOd (qua v l supra l) PaPb ἦ: καὶ Va προαγωγικός: προαναγωγικός Ha προαγωγικός Gb (? , sed del σ?) Ja

γικὰς φωτογονίας ἢ ἄλλας τινὰς ὑπερουσιῶν θεολογιῶν ἐκφαντορικὰς
 ἱερογραφίας· ἐπὶ δὲ τῶν νοητῶν τοῦ θεοῦ προνοιῶν ἢ δωρεῶν ἢ ἐκφάν-
 σεων ἢ δυνάμεων ἢ ἰδιοτήτων ἢ λήξεων ἢ μονῶν ἢ προόδων ἢ διακρί-
 σεων ἢ ἐνώσεων ἀνδροπλαστίαν τῶ θεῷ καὶ θηρίων καὶ ζώων ἄλλων
 5 καὶ φυτῶν καὶ λίθων ποικιλομορφίαν περιπλαττούσης καὶ κόσμους αὐτῶ
 γυναικείους ἢ βαρβαρικὰς ὄπλοποιίας περιτιθείσης καὶ κεραμίαν καὶ
 χωνευτήριον, ὡς ἂν βαναύσῳ τινί, προτιθείσης καὶ ἵππους αὐτῶ καὶ
 ἄρματα καὶ θρόνους ὑποστρωνύσης καὶ δαΐτάς τινας ὄψοποιικὰς ἐπι-
 10 σκευαζούσης καὶ πεπωκότα καὶ μεθύοντα καὶ ὑπνώττοντα καὶ κραι-
 παλῶντα διαπλαττούσης.

Τί ἂν τις εἴποι τὰς ὀργάς, τὰς λύπας, τοὺς παντοδαπούς ὄρκους, τὰς

1—4 Cf DN 120,14—121,3; Dt 32,11; Ps 144,16; Dan 7,10; Num 24,9; Hos 13,7,8; Ps 21,7;
 127,3; Hos 14,7; Ez 10,1; Am 7,8; IV Maccab 1,28 4sq Cf Ep 9,194,12sq; DN 119,5—9;
 CH 15,13—21 5sq Cf MTh 146,9—147,3; Sirach 6,30; Dt 32,40sq; Ps 34,2sq; 44,4—6;
 Sap 5,18—23; Sirach 39,30; Hab 3,11; Jes 59,17sq; Apc 1,16 6sq Cf Jes 29,16; 45,9;
 Jer 18,4—6; Rm 9,20sq; Sap 3,6; Sirach 33,13; 38,29; Zach 11,13; Mal 3,2sq 7sq Cf
 CH 9,21—10,9; 28,6sq; Hab 3,8; Zach 1,8; 6,1—3; Ps 67,18; 44,7; 102,19; Ez 1,26; Jes 6,1;
 Dan 7,9; Apc 4,2 9sq Cf Ps 77,65; Cant 5,1; Dt 32,42; Jer 26,10 11 ὀργάς: Cf Ex
 4,14; 15,7; 22,23; 32,10—12; Num 12,9; 22,22; 25,3; Rm 1,18 et al λύπας: Cf Jes 5,4;
 Mt 23,37; 26,38; Lc 13,34; Joh 12,27; Eph 4,30 ὄρκους: Cf Gen 22,16; 26,3; Dt 7,8sq;
 29,11—14; I Chron 16,16; Ps 104,9; 131,11; Eccl 8,2; Jer 11,5; Sap 12,21; 18,22; Sirach 36,7;
 44,21; Lc 1,73; Act 2,30; Hbr 6,17 11—196,2 Cf Gen 12,1—3; 22,1—18; III Reg 22,22sq;
 Hi 1,6—12

AaAcAeAhAqEcFaFbGbHaJaJbKaKcKcLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPbPcPdPf
 PgPmPnPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVcVfVmVrVsVuVvVzWaWbWc
 Wd v

1 post ὑπερουσιῶν add ἢ AqFbJa (sed del) PbUcVr θεολογιῶν: θεολογικῶν Od (qua
 v l incert m supra l) PaVfVrWb 2 νοητῶν om PpRc ἢ (bis): καὶ (bis) Va
 secundum ἢ om Pf 2/3 δυνάμεων ἢ ἐκφάνσεων Ue 3 ἢ (sexies): καὶ (sexies) Va
 λήξεων: λέξεων EcFaKaKcKeMbObPmPtRaVbWaWd ἢ προόδων ἢ λήξεων ἢ μονῶν
 coll KcPmVbVvWa μονῶν: νοῶν EcMbOd (sed praeb et μονῶν qua v l supra l) PtRa
 sextum ἢ om NcWb 4 ἢ — καὶ prius om Vu ἢ ἐνώσεων om Pm ἀνδρο-
 πλαστίαν: πλαστίαν Vm 5 περιπλαττούσης: διαπλαττούσης Py περιπλαστούσης Rc
 κόσμους αὐτῶ: κόσμου ἑαυτῶ Pa ante αὐτῶ add καὶ Wb αὐτῶ: αὐτῶν Vm
 6 ἢ: καὶ Va primum καὶ — προτιθείσης (7) om PdVf 7 ante ὡς add καὶ Wa
 ἄν: ἐν EcFaLc(sed del)MbOdPnPtRa προτιθείσης: περιτιθείσης KcPmVbVvWa προστι-
 θέσις PnRc προτιθείσις PpPp προτεθείσις AqFbJaLc (sed corr) PaPbRdUc 7/8 καὶ
 ἵππους — ἄρματα om Vb (sed suppl rec m in mg) αὐτῶ post ἄρματα coll PaPf
 8 δαΐτάς: διαΐτας EcFaKcLc (sed del -i) MbOdPaPcPnPtRaRcUdVbWa ὄψοποιικὰς:
 ὄψοποιητικὰς AaAeFaKaKcLdMaMbMcOcPgPtRaUdUcVcVfVrVsVuWbWcWd v 9
 πεπωκότα: πεπτωκότα Aa (sed del τ) EcFa (sed delend not τ) KcLdMaMbMcOaObPcPm
 (sed alterav, rec m, supra l in πεπωκ.) PnPtPyRaRcUcUeVfVuWaWd ἀναπεπτωκότα Lc
 (sed alterav in πεπωκ.) 11 εἴποι om Ha

μεταμελείας, τὰς ἀράς, τὰς μῆνιδας, τὰ πολυειδῆ καὶ λοξὰ τῆς ἀμαρτίας τῶν ἐπαγγελιῶν σοφίσματα· τὴν ἐν τῇ Γενέσει γιγαντομαχίαν, καθ' ἣν ἐπιβουλεύειν ἐκ φόβου λέγεται τοῖς δυνατοῖς ἐκείνοις ἀνδράσι, καὶ ταῦτα τὴν οἰκοδομὴν οὐκ ἐπ' ἀδικίᾳ τινῶν ἐτέρων, ἀλλ' ὑπὲρ σωτηρίας τῆς 5 ἐαυτῶν μεμηχανημένοι· καὶ τὸ συμβούλιον ἐκεῖνο τὸ κατ' οὐρανὸν ἐπὶ δόλω καὶ ἀπάτῃ τοῦ Ἀχαάθ σκευαζόμενον· καὶ τὰς τῶν ἁσμάτων προσ- 10 ὕλους καὶ ἑταιρικός πολυπαθείας, καὶ ὅσα ἄλλα τῆς πάντα τολμώσης ἐστὶ θεοπλαστίας ἱερὰ συνθήματα φαινόμενα τῶν κρυφίων προβεβλημένα καὶ πεπληθυσμένα καὶ μεριστὰ τῶν ἐνιαίων καὶ ἀμερίστων καὶ τυπωτικά 1105 C καὶ πολύμορφα τῶν ἀμορφώτων καὶ ἀτυπώτων· ὧν εἴ τις ἰδεῖν δυνηθεῖ τὴν ἐντὸς ἀποκεκρυμμένην εὐπρέπειαν, εὐρήσει μυστικά καὶ θεοειδῆ 10 πάντα καὶ πολλοῦ τοῦ θεολογικοῦ φωτὸς ἀναπεπλησμένα.

1 μεταμελείας: Cf Ex 32,14; I Reg 15,29.35; I Chron 21,15; Ps 105,45; 109,4; Hos 11,8; Jer 20,16; 26,13; 42,10; Rm 11,29; Hbr 7,21 ἀράς: Cf Gen 3,14.17; 4,11; 5,29; 12,3; 27,29; Dt 11,26.28; 23,6; 28,15.45; 29,18–20.26; 30,1.7; Jos 8,34; Gal 3,13 μῆνιδας: Cf Dt 32,35; II Reg 22,48; Ps 57,11; 78,10; 93,1; Jes 34,8; 35,4; 59,17; 61,2; 63,4; Jer 11,20; 26 (46), 10.21; 27 (50), 15.27.28.31; 28 (51), 6.11.36; Ez 25,14.17; Mich 5,14; Judith 16,17; Sap 11,15.20; Sirach 7,17; 18,24; 27,28.30; 39,28–30; 47,25; 48,7; Lc 21,22; Rm 12,19; II Thess 1,8; Hbr 10,30 2–5 Cf Gen 6,4; 11,1–9 5sq Cf III Reg 22,20sq 6sq Cf Cant 1–8 7–10 Cf DN 113,12–114,7; CH 10,13–11,19; 12,20–13,21; Jamb myst I 11 (p 38,14sq); I 12 (p 42,15–17); I 15 (p 48,7); II 11 (p 97,4sq); III 15 (p 136,6sq); IV 2 (p 184,1–8); VI 7 (p 249,6–8); Procl phil chald 1,16; id theol plat IV 9; id in Alc 25,1–18; id in Cra 52 (pp 20sq); id in R I 39,1–40,4; 117,1–21; id in Ti I 209,28–212,1; 213,8–18

AaAcAeAhAqEcFaFbGbHaJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPbPcPdPf PqPmPnPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVI (usque ad 1 τῆς lac hab) VmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 post τῆς add ἀποτυχίας PaRc 2 σοφίσματα τῶν ἐπαγγελιῶν Ue γιγαντομαχίαν: παντομαχίαν Rc 2/3 λέγεται post ἦν coll Ec 3 δυνατοῖς om KcPmVbVvWa ταῦτα: τηνικαῦτα Ae 4 post τὴν add τοῦ ἐν χαλάνῃ πύργου Ob ὑπὲρ: ἐπὶ Ae post ὑπὲρ add τῆς Oa 5 μεμηχανημένοι: μεμηχανευμένοι Fa μεμηχανευμένοι ObOd(sed trad et -η- supra l)Rd μεμηχανωμένοι Vu (sed superscr -η-) 6 δόλω: φόνω ObOc σκευαζόμενον: κατασκευαζόμενον Ub ἁσμάτων: ἄσμάτων Pt (sed eras primum ω) 7/8 secundum καὶ – θεοπλαστίας om Vv (sed suppl eadem m in mg) 8/9 τῶν – πεπληθυσμένα om Vb (sed suppl incert m in mg) 9 quartum καὶ om AqPbRd τυπωτικά: τυπικά Ac(sed suppl alia m ωτ- supra l)Ps(sed suppl rec m supra l -ωτ-)RgVz 10 primum καὶ om Lc (sed suppl alia m in mg) ἀτυπώτων καὶ ἀμορφώτων GbPy 11 εὐρήσει: ἐρήσει, sed alterav in εὐ- supra l Pm et Vb 12 post πάντα add ταῦτα Vb ἀναπεπλησμένα: ἀναπεπλασμένα AqVb (sed alterav -α in -η supra l) ἀναπεπληρωμένα Pp

Μὴ γὰρ οἰώμεθα τὰ φαινόμενα τῶν συνθημάτων ὑπὲρ ἑαυτῶν ἀνα-
 πεπλάσθαι, προβεβλήσθαι δὲ τῆς ἀπορρήτου καὶ ἀθεάτου τοῖς πολλοῖς
 ἐπιστήμης, ὡς μὴ τοῖς βεβήλοις εὐχείρωτα εἶναι τὰ πανίερα· μόνοις δὲ
 ἀνακαλύπτεσθαι τοῖς τῆς θεότητος γνησίοις ἔρασταῖς, ὡς πᾶσαν τὴν
 5 παιδαριώδη φαντασίαν ἐπὶ τῶν ἱερῶν συμβόλων ἀποσκευαζομένοις καὶ
 ἱκανοῖς διαβαίνειν ἀπλότῃτι νοῦ καὶ θεωρητικῆς δυνάμεως ἐπιτηδειότητι
 πρὸς τὴν ἀπλὴν καὶ ὑπερφυῆ καὶ ὑπεριδρυμένην τῶν συμβόλων ἀλήθει-
 αν.

Ἄλλως τε καὶ τοῦτο ἐννοῆσαι χρή, τὸ διττὴν εἶναι τὴν τῶν θεολόγων 1105 D
 10 παράδοσιν, τὴν μὲν ἀπόρρητον καὶ μυστικὴν, τὴν δὲ ἐμφανῆ καὶ
 γνωριμωτέραν, καὶ τὴν μὲν συμβολικὴν καὶ τελεστικὴν, τὴν δὲ φιλόσοφον
 καὶ ἀποδεικτικὴν· καὶ συμπέλεκται τῷ ῥητῷ τὸ ἄρρητον. Καὶ τὸ μὲν
 πείθει καὶ καταδεῖται τῶν λεγομένων τὴν ἀλήθειαν, τὸ δὲ δρᾷ καὶ ἐνιδρύει
 τῷ θεῷ ταῖς ἀδιδάκτοις μυσταγωγίαις.

15 Καὶ μὴν οὐδὲ κατὰ τὰς τῶν ἀγιωτάτων μυστηρίων τελετὰς οἱ τῆς καθ' 1108 A

1–8 Cf Ep 9,198,2–14; DN 112,1–3; 113,12–114,7; CH 8,21–9,4; 11,11 sqq; 15,21–16,5;
 EH 74,2–11 9–14 Cf DN 133,15 sqq; Procl in Ti I 7,17–8,1; id theol plat I 4
 15–198,2 Cf EH 65,8–17; 67,6–68,8; 68,16–69,19; 77,24–78,21; 81,3–82,12; 87,20–90,8;
 92,14–93,22; 101,5–104,2; 105,3–16; 107,17–23; 108,8–13; 116,4–6; 118,23 sqq;
 129,29 sqq; 130,13–16

AaAcAeAhAqEcFaFbGbHaJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPbPcPdPf
 PgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVlVmVrVsVuVvVzWaWb
 WcWd v

1 ἑαυτῶν: αὐτῶν Ke 2 ἀπορρήτου: ἀπροβλήτου Od (qua v l supra l) Pa ἀπροσίτου
 Ha καὶ ἀθεάτου om Od (sed suppl incert m in mg) τοῖς om Oc 3 post μὴ
 add δὲ Pv εἶναι εὐχείρωτα Ue 4 θεότητος: ὁσιότητος maioritas codd trad contra
 Syrum, scil AaAcAeFbGbHaJbKaKcKe (qua v l rec m in mg) Lc (sed alterand not)
 LdLeMaMcOaObOcOfPcPdPfPgPmPoPpPsPvPyRcUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVlVmVrVs-
 VuVvWaWbWcWd v τὴν om Wb 5 φαντασίαν: σοφίαν Uc συμβόλων:
 συμβόλοις Oc 6 δυνάμεως om Gb (sed suppl in mg incert m) ἐπιτηδειότητι:
 ἀγαθότητι Py ὀξύτητι Oa (qua v l?, rec m, supra l) Pg 7 ὑπεριδρυμένην: προιδρυμένην
 AcHaJbKcLeNcOcOd (qua v l incert m supra l) Pa (scr προιδυ., sed corr eadem m)
 PcPdPmPoPs (sed alteran in ὑπερ-) PyRcRgUdVbVmVrVvVzWaWb ἀλήθειαν ante τῶν
 coll Pv 10 ἀπόρρητον καὶ μυστικὴν: συμβολικὴν καὶ τελεστικὴν Vc post μυστικὴν
 add καὶ τελεστικὴν Wb (sed exp) συμπέλεκται: συμπλέκεται JbKcLeMbOcPmPpPtVb
 (e corr?) WaWc 13 πείθει: πάθει Pa καὶ prius om Gb (sed suppl supra l) τῶν
 λεγομένων καταδεῖται Oc τῶν λεγομένων om Py τὴν ἀλήθειαν om Ae 14
 ἀδιδάκτοις: ἀδιστάκτοις Ma (sed alteran -στ- in -δ- supra l) VmWc 15 post μὴν add
 γοῦν AqFbJa (sed del) PbPoRdUc τὰς κατὰ Lc ἀγιωτάτων: ἀγίων AcAh (sed
 suppl incert m -ωτατ- supra l) GbNcPaPsPyRgVfVzWb (? , sed alteran in -ωτάτων) καθ'
 – τῆς (198,1) om Pp

ἡμᾶς ἢ τῆς νομικῆς παραδόσεως ἱερομύσται τῶν θεοπρεπῶν ἀπέσχοντο
 συμβόλων· ἀλλὰ καὶ τοὺς πανιερωτάτους ἀγγέλους δι' αἰνιγμάτων τὰ
 θεῖα μυστικῶς προάγοντας ὀρῶμεν καὶ αὐτὸν Ἰησοῦν ἐν παραβολαῖς
 θεολογοῦντα καὶ τὰ θεουργὰ μυστήρια παραδιδόντα διὰ τυπικῆς τρα-
 πεζώσεως. Καὶ γὰρ ἦν εἰκὸς οὐ μόνον ἄχραντα τοῖς πολλοῖς ἀποσεσῶσθαι
 τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν ἀμέριστον
 ἅμα καὶ μεριστὴν ὑπάρχουσαν οἰκείως ἑαυτῇ τὰς θείας ἐλλάμπεσθαι
 γνώσεις καὶ τὸ μὲν ἀπαθὲς τῆς ψυχῆς εἰς τὰ ἀπλᾶ καὶ ἐνδότατα τῶν
 θεοειδῶν ἀγαλμάτων ἀφορίσαι θεάματα, τὸ δὲ παθητικὸν αὐτῆς συμφυῶς
 θεραπεύειν ἅμα καὶ ἀνατείνειν ἐπὶ τὰ θεϊότατα τοῖς προμεμηχανημένοις
 τῶν τυπωτικῶν συμβόλων ἀναπλασμοῖς, ὡς συγγενῆ τὰ τοιαῦτα πέφυκε
 παραπετάσματα καὶ δηλοῦσιν, ὅσοι καὶ προκαλυμμάτων ἐκτὸς θεολογίας
 σαφοῦς ἀκηκόητες ἐν ἑαυτοῖς ἀναπλάττουσι τύπον τινὰ πρὸς τὴν νόησιν
 αὐτοῦς τῆς εἰρημένης θεολογίας χειραγωγοῦντα.

⟨2⟩ Καὶ αὕτῃ δὲ τοῦ φαινομένου παντὸς ἡ κοσμουργία τῶν ἀοράτων

2sq Cf CH 8,14–9,15; Zach 3,4 3/4 Cf Mt 13; Mc 4; Lc 8 et al 4sq Cf Prov 9,2;
 Mt 26,17–30; Mc 14,12–25; Lc 22,7–23; I Cor 11,23–25 8sq Cf Pl R 431 a–d;
 440 a sq; Procl inst 208–210 11–14 Cf Ep 9,203,7–204,7; DN 148,12–149,8 15sq
 Cf Rm 1,20; Pl Phdr 270 c 9sq; Or Cels VII 36.42–45 cum Pl R 508 a–511 e; 514 a–517 a;
 Procl in R I 13,2; id in Ti III 144,20

AaAcAeAhAqEcFaFbGbHaJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPbPcPdPf
 PgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVlVmVrVsVuVvVzWaWb
 WcWd v

1 ἢ: οἱ PaRc ἀπέσχοντο: ἀπέχονται KcPmWa 2 συμβόλων: συμβολαίων Nc
 καὶ om Wa πανιερωτάτους: πανιέρους Va 3 προάγοντας: προσάγοντας KcKeMa
 (sed del -σ) PmVvWa καὶ om Rg post καὶ add τὸν Ja 4 θεουργὰ: θεουργικὰ
 FaLc (sed del -ικ-) Od (qua v l supra l incert m) τυπικῆς: τυπωτικῆς AhEcKcLc (sed
 del -ωτ-) MbPmPnPtRaVbWa μυστικῆς Uc 5 ἦν εἰκὸς om Pf εἰκὸς ἦν Ae 6
 αὐτὸ: αὐτὴν AqKeOaPbPyRdWaWd αὐτῷ HaLc (sed alterav in -ὸ)Rc (superscr -ὸ) om Oc
 7 μεριστὴν: ἀμερίστην Pa ἑαυτῇ: αὐτῇ AhEcMbOdPnPtRaVv (? , sed ante corr legi
 non rot) ἑαυτὴν PaVa ἐν αὐτῇ Ha ἐλλάμπεσθαι: ἐκλάμπεσθαι Ve 8 τὸ: τοῦτο
 Pa ἐνδότατα: ἀνένδοτα Rc 9 ἀφορίσαι: ἀφορίσθαι AqFbJa (sed del -θ-) τὸ:
 τὸν Wb post παθητικὸν add δὲ Pn παθητικὸν δὲ coll AaAcAeFbGbHaJa (sed
 corr) JbKaKcLdLeMaMcOaOcPcPdPgPoPsUbUcUdVaVbVcVfVlVmVrVsVvWaWbWcWd
 v αὐτῆς: ἑαυτῆς PgPp 9/10 θεραπεύειν συμφυῶς Od 10 προμεμηχανημένοις:
 προμεμηχανωμένοις AqGb (?) PmRdVbVvWa προμεμηχανωμένοις (scr -ανο-) Py (sed alterav
 in -ημ-) 11 τυπωτικῶν AhEcFaMbNcObOd (sed trad et τυπικ. qua v l supra l)
 PcPnPtRa: τυπικῶν cett codd et v, μυστικῶν Oc τελεστικῶν Wa ὡς: ᾧ UeVcVm ὦν
 GbKeMcOaObPpPpUbVcVuWd 13 σαφοῦς: σαφῶς Rc 14 αὐτοῦς: αὐτῆς PgPp
 τῆς εἰρημένης: τοῖς εἰρημένοις Vu (sed alterav in -ης, -ης) χειραγωγοῦντα: χειραγω-
 γοῦντας PgPp 15 καὶ om Ub

τοῦ θεοῦ προβέβληται, καθάπερ φησὶ Παῦλος τε καὶ ὁ ἀληθὴς λόγος. Διὸ καὶ οἱ θεολόγοι τὰ μὲν πολιτικῶς καὶ ἐννόμως ἐπισκοποῦσι, τὰ δὲ καθαρτικῶς καὶ ἀχράντως, καὶ τὰ μὲν ἀνθρωπικῶς καὶ μέσως, τὰ δὲ ὑπερκοσμίως καὶ τελεσιουργικῶς· καὶ τότε μὲν ἀπὸ τῶν νόμων τῶν φαινομένων, τότε δὲ ἀπὸ τῶν ἀφανῶν θεσμῶν κατὰ τὸ προσῆκον τοῖς ὑποκειμένοις ἱεροῖς γράμμασι καὶ νοῖς καὶ ψυχαῖς. Οὐ γὰρ ἱστορίαν ψιλὴν, ἀλλὰ ζωτικὴν ἔχει τελείωσιν ὁ προκείμενος αὐτοῖς ἅπας τε καὶ διὰ πάντων λόγος.

1108 C.

Χρῆ τοιγαροῦν καὶ ἡμᾶς ἀντὶ τῆς δημῶδους περὶ αὐτῶν ὑπολήψεως εἶσω τῶν ἱερῶν συμβόλων ἱεροπρεπῶς διαβαίνειν καὶ μὴ ἀτιμάζειν αὐτά, τῶν θείων ὄντα χαρακτήρων ἔγγονα καὶ ἀποτυπώματα καὶ εἰκόνας ἐμφανεῖς τῶν ἀπορρήτων καὶ ὑπερφυῶν θεαμάτων. Καὶ γὰρ οὐ μόνον τὰ ὑπερούσια φῶτα καὶ τὰ νοητὰ καὶ ἀπλῶς τὰ θεῖα τοῖς τυπωτικοῖς

2—6 Cf Pl Tht 176 a sq; id Phd 69 c; 83 a; id R 500 d; Alb didasc 28; Plot Finn I 2,3; Porphy sent XXXII 1—3; Procl inst 145; id in Alc 31,8sq

AaAcAeAhAqEcFaFbGbHaJaJbKaKcKcLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPbPcPdPfPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVcVfVfVlVmVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ante Παῦλος add ὁ Pd τε om HaJbLeMaNcOcOd (sed suppl supra l inc m) WbWc
 2 διὸ om KcPm (sed suppl rec m in mg) PpVbVvWa post πολιτικῶς add τε Od (qua v l incert m supra l) Pa ἐπισκοποῦσι: ἀποσκοποῦσι NcVs (ante corr?) 3 ἀνθρωπικῶς: ἀνθρωπίνως AcAhEcMbOd (sed praeb et -ικῶς qua v l supra l) PnPsPtRaVf μέσως: ἀμέσως Pg 4 ante primum καὶ add τε Ud τελεσιουργικῶς: τελεσιουργῶς KcOd (sed praeb et -ικ- qua v l supra l) PfVb 4/5 τότε ... τότε: τὸ ... τὸ PcVr τότε ... τότε AqOdPdPnRd 5 δὲ om MbPt ἀφανῶν: φανῶν Rg 6 ὑποκειμένοις: προκειμένοις Ld om PgPp 6/7 ἱεροῖς — προκείμενος om Ha 6 γράμμασι: πράγμασι maioritas codd, contra Syrum, trad, scil AaAcAeAqFbGbJaJbKaKcKcLdLeMaMbMcNcOaOcOfPbPcPdPgPm (sed trad et γράμ- in mg, incert m, qua v l) PoPpPsPyRdRg-UbUcUdVaVbVcVfVmVuVvVzWaWbWcWd γράμμασι καὶ om Pg καὶ νοῖς om Pg οὐ: οὔτε Uc ψιλὴν: ἔχει PgPp 6/7 ἔχει ψιλὴν, ἀλλὰ ζωτικὴν Py 7 προκείμενος: προσκείμενος AqFbJa (sed del -σ-) PbRdUc διὰ om Pb (sed suppl supra l rec m) 9 τοιγαροῦν: τοῖνον AaAeFbGbJaKaKcLdMcOaObPgPpPvUbUcVaVcVfVlVmVuWd v καὶ om Oc ὑπολήψεως: ἀπολήψεως Vm 10 διαβαίνειν: διαβάλλειν JcOd (qua v l supra l)PaPoVa διαλαβεῖν KcPcPmVbVrWa (sed trad et διαβαίνειν rec m in mg) διεμβάλλειν Vm μή: μηδὲ Wc v post μὴ add δὲ AcAhEcFaFbHaJaJbKcKcLcLdLeMa (sed del) MbObOcPaPcPdPoPs (sed eras) PrRaRcUaUcUdUeVaVbVcVfVlVmVrVsVvWaWbWcWd 11 ὄντα: ὄντων Ja (sed superscr α et del v) RgVz ἔγγονα scribitur in codd non minus quam ἔγγονα ante καὶ add τε KcPmVbVvWa καὶ om Pa ἀποτυπώματα: ἐκτυπώματα Py 12 ἐμφανεῖς: ἐκφανεῖς Vr μόνον: μόνον AaAeFbGbJa (sed superscr -α) KaLdMcOaOcPgRcUbUcVcVfVlWd (?) v 13 φῶτα om Ud primum τὰ om AaAeAhGb(?)KaLdMcOaOfPgPpPvUbVcVcVfVlWd post νοητὰ add ἀλλὰ Ke τυπωτικοῖς: τυπικοῖς Od (sed trad et -ωτ- qua v l supra l) Pa

διαποικίλλεται συμβόλοις, ὡς « πῦρ » ὁ ὑπερούσιος θεὸς λεγόμενος καὶ τὰ νοητὰ τοῦ θεοῦ λόγια « πεπυρωμένα ». Προσέτι δὲ καὶ τῶν νοητῶν ἅμα καὶ νοερῶν ἀγγέλων οἱ θεοειδεῖς διάκοσμοι ποικίλαις μορφαῖς δια-
 1108 D γράφονται καὶ πολυειδέσι καὶ ἐμπυρίοις σχηματισμοῖς. Καὶ ἄλλως χρή
 τὴν αὐτὴν τοῦ πυρὸς εἰκόνα κατὰ τοῦ ὑπὲρ νόησιν θεοῦ λεγομένην 5
 ἐκλαβεῖν, ἄλλως δὲ κατὰ τῶν νοητῶν αὐτοῦ προνοιῶν ἢ λόγων καὶ
 ἄλλως ἐπὶ τῶν ἀγγέλων, καὶ τὴν μὲν κατ' αἰτίαν, τὴν δὲ καθ' ὑπαρξιν,
 τὴν δὲ κατὰ μέθεξιν καὶ ἄλλα ἄλλως, ὡς ἢ κατ' αὐτὰ θεωρία καὶ ἐπιστη-
 1109 A μονικὴ διάταξις ὁροθετεῖ. Καὶ μὴ ὡς ἔτυχε τὰ ἱερά σύμβολα συμφύρειν,
 ἀλλὰ προσηκόντως αὐτὰ ταῖς αἰτίαις ἢ ταῖς ὑπάρξεσιν ἢ ταῖς δυνάμεσιν 10
 ἢ ταῖς τάξεσιν ἢ ταῖς ἀξίαις ἀναπτύσσειν, ὧν καὶ ἔστιν ἐκφαντορικὰ
 συνθήματα.

Καὶ ὅπως μὴ πέρα τοῦ δέοντος ἐπιστέλλωμεν, ἐπ' αὐτὴν ἤδη τὴν

1 sq Vide Dt 4,24; 9,3 (Hbr 12,29); II Reg 22,31; Ps 17,31; 118,140; Prov 30,5 2–4 Cf
 CH 27,4–28,6; 51,22–52,7; Ex 3,2; Jamb fr 230 (ed. Larsen); Procl theol plat IV 1–3 (7)
 7–9 Cf Procl inst 23; 65

AaAcAeAhAqEcFaFbGbHaJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOfPaPbPcPdPf
 PgPmPnPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVdVfVgVhVm (usque ad 9) VrVs
 VuVvVzWaWbWcWd v

1 συμβόλοις διαποικίλλεται Oc ὡς: ὡσπερ OdPaPcUc πῦρ om, sed suppl supra
 l incert m Od et Uc post θεὸς coll (e corr)PaPfPyRcUaUcVe 1/2 καὶ – πεπυρωμένα
 om, sed suppl in mg incert m Od et Pn 2 νοητὰ om MbPtRa τοῦ om Wa
 λόγια τοῦ θεοῦ Va 2/3 καὶ νοερῶν ἀγγέλων οἱ θεοειδεῖς διάκοσμοι. Προσέτι δὲ καὶ τῶν
 νοητῶν ἅμα Uc 3 ante νοερῶν add τῶν Wa post διάκοσμοι add καὶ Wa ποι-
 κίλαις μορφαῖς: ποικιλομόρφως Wa (e corr?) 4 ἐμπυρίοις: μυρίοις Wa ἐμπύροις Nc (Pm
 ante corr legi non pot) χρή om v 5 αὐτὴν om KaWd εἰκόνα τοῦ πυρὸς Pp
 post κατὰ add τὴν AeGbKaKcKeLdMaMcOaObOd (e corr supra l) OfPaPgPm (sed eras)
 PoPpRcVbVlVvWd τοῦ: τὴν PvUbVrWa τὸ AcAqJa (sed alterav in τοῦ) JbMbPbPs
 (sed alterav in τοῦ) PtRaRdUcUeVzWbWc post νόησιν add τοῦ MbPtPvRa θεοῦ
 om NcWb 6 κατὰ: καὶ τὰ NcPo (sed alterav in κατὰ rec m supra l) WbWc post
 κατὰ add τὴν AhAqKeLc (sed del) MbPaPbPnPtRaRdVr τῶν: τὴν EcFaOb om Ke
 (sed suppl supra l) αὐτοῦ om Mc ἢ: καὶ Va καὶ – ἀγγέλων (7) om PfPy
 7/8 καθ' – δὲ om Od (sed suppl rec m supra l) Pn 8 τὴν – μέθεξιν om KcPmVbWa
 ὡς om Pa ἢ: καὶ Va κατ' αὐτὰ: κατὰ ταῦτα AcEcFaLc (sed delend not -τὰ-)
 MbOdPcPsPtRaRgVfVz 9 συμφύρειν: συμφέρειν Rc 10/11 ἢ (quater): καὶ (quater)
 Va 10 ἢ ταῖς ὑπάρξεσιν om Ue (sed suppl supra l incert m) ὑπάρξεσιν: πράξεσιν
 Ud 10/11 ὑπάρξεσιν – primum ταῖς om Vc secundum ἢ – τάξεσιν om NcPfPy
 (sed suppl in mg incert m) Wb 11 ἢ ταῖς τάξεσιν om Pm (sed suppl in mg eadem m)
 Ps (sed suppl rec m in mg) MbPtRaRc ἀναπτύσσειν: ἀναπτύσσειν Ja (sed superscr
 -σειν; Pp post ἀναπτu- legi non pot) καὶ om Pa (Pp legi non pot) 13 Καί: ἄλλ'
 Wa ἐπιστέλλωμεν: ἐπιστέλλοιμεν cum maioritate codd praeb et v αὐτὴν: αὐτῶν
 Pa

προτεθεῖσαν ὑφ' ἡμῶν ζήτησιν ἰτέον. Καὶ λέγομεν, ὅτι πᾶσα τροφή
 τελεσιουργός ἐστι τῶν τρεφομένων τὴν ἀτέλειαν αὐτῶν καὶ τὴν ἔνδειαν
 ἀποπληροῦσα καὶ τὸ ἀσθενὲς θεραπεύουσα καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν φρου-
 ροῦσα καὶ ἀναθάλλειν ποιοῦσα καὶ ἀνανεάζουσα καὶ ζωτικὴν αὐτοῖς
 5 εὐπάθειαν δωρουμένη καὶ ἀπλῶς τοῦ ἀνιῶντος καὶ τοῦ ἀτελοῦς ἐλάτειρα
 καὶ τῆς εὐφροσύνης αὐτῶν καὶ τῆς τελειότητος χορηγός.

5 <3> Καλῶς οὖν ἡ ὑπέροσφος καὶ ἀγαθὴ σοφία πρὸς τῶν λογίων 1109 B
 ὑμνεῖται κρατῆρα μυστικὸν ἰστώσα καὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ πόμα προνάουσα,
 μᾶλλον δὲ πρὸ τούτων τὰς στερεὰς τροφὰς προτιθεῖσα καὶ μετὰ ὑψηλοῦ
 10 κηρύγματος αὐτῆ τῶν δεομένων αὐτῆς ἀγαθοπρεπῶς ἐφιεμένη. Διττὴν
 οὖν τὴν τροφήν ἡ θεία σοφία προτιθήσι, τὴν μὲν στερεάν καὶ μόνιμον,
 τὴν δὲ ὑγρὰν καὶ προχομένην· καὶ ἐπὶ κρατῆρι χορηγεῖ τὰς προνοητικὰς
 αὐτῆς ἀγαθότητας. Ὁ μὲν οὖν κρατῆρ περιφερῆς ὢν καὶ ἀναπεπταμένος

1—6 Cf Procl theol plat IV 15 (p 46,1—47,12); id inst 145; 153 7—10 Cf DN 189,7 sqq;
 210,7—11; CH 8,2; Prov 9,1—5; Ps 74,9 9 sq Cf Mt 11,28; 22,3 sq; Lc 14,16 sq
 10—12 Cf Ep 9,203,6—204,3; Clem str V 60—66; Procl theol plat IV 15 (p 47,13 sqq)
 12—202,5 Cf DN 135,13—136,12; 153,4—9; 154,7—22; 180,8—181,21; 189,7—190,2;
 210,7—11; CH 7,3—9,15; 20,9—20; EH 82,17—83,3; 97,23—28; Pl Ti 51 e; id Sph 249 b
 12 sq; Procl inst 125; id in Alc 60,5 sqq; id in Prm VI 56

AaAcAeAhAqEcFaFbGbHaJaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOe (usque ad 11
 θεία lac hab) OffPaPbPcPdPfPgPmPnPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUcUdUeVaVbVcVe
 VfVlVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ἡμῶν: ὡμῶν Ae (?) AhEcKcOaOcPcPdPf (sed alterav ὑ- in ἡ-) PnPpPtRaUbUeVaVb-
 VlVsWaWb v ἰτέον: ἰστέον Fa λέγομεν: λέγωμεν AcHaLe (sed corr) OcRgVf-
 VvVzWc 2 ἀτέλειαν: ἀτελείων Ja 3 ἀποπληροῦσα: ἀναπληροῦσα EcJa (e corr)
 MbOaOdPbPmPo (sed alterav in ἀπο- supra l rec m) PtRcRd 3/4 τὴν — tertium καὶ
 om Va 3 αὐτῶν: αὐτὴν Ha φρουροῦσα: φρουροῦσαν Ja (sed eras v) Pc (sed delend
 not v) Pf 4 ἀναθάλλειν: ἀναθάλλειν Pm ἀνανεάζουσα: ἀναζέουσα AcLd 5
 εὐπάθειαν: εὐπείθειαν Jb συμπάθειαν FbJa (sed alterav in εὐμ-) ἐμπάθειαν RcVeWc se-
 cundum τοῦ om HaJbLeMa (sed suppl in mg) NcOcWbWc ἐλάτειρα: ἐλατήρ Oc
 7 ἡ: καὶ Uc om Py (sed suppl supra l rec m) Vu πρὸς: πρὸ Aq (sed suppl 5 supra l)
 Fa (sed suppl 5 supra l) Rd 8 μυστικόν: μυστικῶν KaRa (sed superscr -όν) προ-
 νάουσα: προνεύουσα Py (sed alterav in -ά- supra l) προχέουσα GbLc (qua glossa in mg)
 Oa (e corr supra l) v 9 μᾶλλον — προτιθεῖσα om Ha πρὸς Ae μετὰ om Ud
 post ὑψηλοῦ add τοῦ AaAeAqFbGbJa (sed delend not) KaKcKeLdMcOaObOfPgPmPp-
 PvRdUbVaVbVeVfVsVuVvWaWd 10 αὐτῆ: αὐτὴν Rc ἐφιεμένη: ἐφιεμένη Fb (sed
 del v) Ja (sed delend v not) Py (sed eras v) v Διττὴν: Διττὴ Va 11 τὴν om
 AcHaJbKcLc (e corr) LeOcPaPcPdPfPsPyRcRgVbVeVfVvVzWaWbWc στερεάν: ἱεράν
 Ha μόνιμον: τρόφιμον Od (qua v l in mg inc m) Pa 12 κρατῆρι: κρατῆρα FbLc
 (sed corr in mg) PfUcVa χορηγεῖ: χορηγεῖν Gb (?) Pt (sed eras v) Ra post χορηγεῖ
 add τὰς φιλοφρονητικὰς αὐτῆ *** δεξιῶσεις Ja (post αὐτῆ 2—3 lit legi non poss) 13
 αὐτῆς: αὐτῆς Pd om Lc (sed supra l eadem m)

σύμβολον ἔστω τῆς ἀνηπλωμένης ἅμα καὶ ἐπὶ πάντα περιπορευομένης ἀνάρχου καὶ ἀτελευτήτου τῶν ὄλων προνοίας. Πλὴν ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ πάντα προϋοῦσα μένει ἐν ἑαυτῇ καὶ ἔστηκεν ἐν ἀκινήτῳ ταυτότητι καὶ παντελῶς ἀνεκφοιτήτῳ ἑαυτῆς ἰδρυμένη, μονίμως καὶ ἀραρότως αὐτὸς
 1109 C τε ὁ κρατῆρ ἔστηκεν. Οἰκοδομοῦσα δὲ καὶ ἡ σοφία οἶκον ἑαυτῇ λέγεται 5
 καὶ ἐν αὐτῷ καὶ τὰς στερεὰς τροφὰς καὶ τὰ πόματα καὶ τὸν κρατῆρα προτιθεμένη, ὡς εἶναι τοῖς τὰ θεῖα θεοπρεπῶς συμβάλλουσι δῆλον, ὅτι καὶ πρόνοια παντελής ἐστὶν ὁ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ εὔ εἶναι τὰ πάντα αἴτιος καὶ ἐπὶ πάντα πρόεισι καὶ ἐν τῷ παντὶ γίγνεται καὶ περιέχει τὰ πάντα καὶ αὔθις ὁ αὐτὸς ἐν τῷ αὐτῷ καθ' ὑπεροχὴν οὐδὲν ἐν οὐδενὶ κατ' οὐδὲν 10
 ἐστὶν· ἀλλ' ἐξήρηται τῶν ὄλων αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ ταυτῶς καὶ αἰδίως ὦν καὶ ἐσθηκῶς καὶ μένων καὶ αἰεὶ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως ἔχων καὶ οὐδαμῶς ἔξω ἑαυτοῦ γιγνόμενος, οὐδὲ τῆς οἰκείας ἔδρας καὶ ἀκινήτου μονῆς καὶ

5—7 Cf Prov 9,1 sqq 10—203,5 Cf Plot Enn V 1,7; 5,9; VI 8,16; Procl de dec dub 23; id inst 98; id theol plat V 39 (p 144,16 sqq)

AaAcAeAhAqEcFaFbGbHaJa (a 4 -λῶς lac hab) JbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaOb OcOdOeOfPaPbPcPdPfpPgPmPnPpPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUc (a 13 γι- lac hab) UdUeVaVbVcVeVfVlVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 ἅμα — περιπορευομένης om Le (sed suppl in mg, rec m) περιπορευομένης: πορευομένης KcWa ἐπιπορευομένης Vr 2 ὄλων: ὄντων GbUc 3 μένει: μένει Pa (sed delend not v?) ἐν prius: ὡς Vf ἐφ Ue om Ps (sed suppl supra l) post ἔστηκεν add ἅμα Lc (sed del) ἐν alter: ἅμα EcMbOd (trad et ἐν supra l qua v l) PnPt (e corr) Ra (Ae legi non pot) 4 ἀνεκφοιτήτῳ: ἀνεκφοιτήτῳ EcFaJbKcLc (sed del s) MbObOd-PaPnPtRaUaUe (in Mc postremae litt legi non poss) μονίμως: νομίμως Rc ἀραρότως: ἀοράτως NcUbWb post ἀραρότως add supra l ἀρμολόγως ἀναντιρρήτως Vz (pro glossa habui) αὐτός: αὐτάς Pa οὗτός MaWc 5 ὁ om Fb οἰκοδομοῦσα: οἰκοδομῆς εἰ Wa δὲ om Lc (e corr) καὶ om AaAe (sed suppl supra l incert m) KaLcLdMcOaOfPgPpPvUbVcVuWcWd (sed suppl supra l incert m) ἡ om Wb ἑαυτῇ οἶκον AqEcFaKeMbObOdPbPtRaRd ἑαυτῇ: ἑαυτῆς Od (sed trad et ἑαυτῇ supra l) Pn 6 αὐτῷ: ἑαυτῷ KcPaPc (sed delend not ε) PmPvVbWaWd (sed eras ε) secundum καὶ om AqLc (sed suppl rec m in mg) PaPbPfPyRcRdUaUcVe τὰς om Ke στερεάς: ἱερὰς Ha πόματα: νοήματα Pf 7 προτιθεμένη: προτεθειμένη Rc προστιθεμένη Lc (sed del σ) συμβάλλουσι: συμβουλευούσι Aq (sed superscr -ἀλλ-) Od (qua v l supra l) PaRc ὅτι om NcWb 8 secundum τοῦ om AaAcAeFbGbKaKcLdMcOaOeOf-PaPfpPgPmPoPpPsPvPyRcUbUcUdUeVbVcVeVfVlVrVuVvVzWd (sed suppl in mg incert m) τὰ πάντα om OdPn 9 καὶ prius: κἂν AqPbRd 10 ὁ om KcPaPmPpRcVbVrWa ἐν alter om OfPcPfvVz post οὐδενὶ add τῶν AqPbRd 11 ἀλλ' om Ae τῶν: τὴν Pf ἐν om Va ἑαυτῷ: αὐτῷ FbPoPvUc αἰδίως: ἰδίως Pf 12 tertium καὶ om Wb ταῦτά: αὐτά PfRa (sed suppl τ) Va scr plerumque τὰ αὐτά in codd 13 ἑαυτοῦ: αὐτοῦ FbKcMaPm (sed suppl ε- supra l inc m) Vb (sed suppl ε supra l rec m)VvWaWc v γιγνόμενος: γενόμενος Pf οἰκείας: ἰδίας AhEcFaKeObOdPnRa (Pt ante corr legi non pot) ἔδρας: ἑδραίας AhEcFaHaJbLcLeMaObOcOdPaPcPpPnRa-UaUdVrWc

ἐστίας ἀπολειπόμενος· ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τὰς ὄλας καὶ παντελεῖς προνοίας ἀγαθουργῶν καὶ προϊῶν ἐπὶ πάντα καὶ μένων ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ ἐστῶς ἀεὶ καὶ κινούμενος καὶ οὔτε ἐστῶς οὔτε κινούμενος, ἀλλ', ὡς ἂν τις φαίη, τὰς προνοητικὰς ἐνεργείας ἐν τῇ μονιμότητι καὶ τὴν μονὴν ἐν τῷ προνοεῖν συμφυῶς ἅμα καὶ ὑπερφυῶς ἔχων.

5 <4> Ἐὰν τις ἡ στερεὰ τροφή καὶ τις ἡ ὑγρὰ; Ταύτας γὰρ ἡ ἀγαθὴ σοφία δωρεῖσθαι ἅμα καὶ προνοεῖν ὑμνεῖται. Τὴν μὲν οὖν στερεάν τροφήν σύνθημα φέρειν οἶομαι τῆς νοεῶς καὶ μονίμου τελειότητος καὶ ταυτότητος, καθ' ἣν τὰ θεῖα καθ' ἐστῶσαν καὶ δυνατὴν καὶ ἐνιαίαν καὶ ἀδιαίρετον γινώσιν μετέχεται πρὸς τῶν νοεῶν αἰσθητηρίων ἐκείνων, οἷς ὁ θεοτάτος Παῦλος ἐκ τῆς σοφίας εἰληφῶς τῆς ὄντως στερεᾶς τροφῆς μεταδίδωσι· τὴν δὲ ὑγρὰν τῆς διαχυτικῆς ἅμα καὶ ἐπὶ πάντα προϊέναι σπενδύσης ἐπιβροῆς καὶ ἐτι διὰ ποικίλων καὶ πολλῶν καὶ μεριστῶν ἐπὶ τὴν ἀπλήν καὶ ἀτρεμῆ θεογνωσίαν τοὺς τρεφομένους οἰκείως αὐτοῖς ἀγαθότητι χειραγωγούσης. Διὸ καὶ δρόσῳ καὶ ὕδατι τὰ θεῖα καὶ νοητὰ λόγια καὶ

1–5 Cf DN 189,7 sqq; 213,7–14; 215,8–13 6–10 Cf Ep 9,201,10 sqq; Prov 9,2 sq; I Cor 3,2; Hbr 5,12–14 10 sq Cf Hbr 5,14 13–15 Cf Procl inst 124 13 sq Cf CH 7,3–8,13; Pl Phdr 250 b sq 15 sq Cf Hom Od 10,302–359; 11,27 sq 15 δρόσῳ: Cf Dt 32,2 ὕδατι: Cf Jer 2,13 (Ps 35,10); Joh 7,38; Apc 7,17

AaAcAeAhAqEcFaFbGbHaJbKaKcKcLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPa (a 4 ἐνεργεῖσθαι hab) PbPcPdPpPgPmPnPoPpPsPtPvPyRaRcRdRgUaUbUdUeVaVbVcVeVfVIVrVsVu VvVzWaWbWcWd v

1/3 ἀλλὰ – κινούμενος om Py 1 αὐτῇ: ἑαυτῇ AhAqEcFaJbLcLeMbNcOdPaPcPfPnPoPtRaRcRdWaWbWc(Ha legi non pot) 2 ἐστῶς: ἐνούμενος Rc 2/3 ἀεὶ – κινούμενος om Rc (sed suppl in mg rec m καὶ οὔτε κινούμενος) 3 primum καὶ om Pa secundum καὶ – κινούμενος om PaPcVu ἐστῶς: ἐνεστῶς Pp (sed del ἐν) 4 μονιμότητι: μονότητι Lc (sed suppl -μ- in mg alia m) NcOd (qua v l in mg incert m) Wb 5 ἅμα – ἔχων om Vc (sed suppl in mg eadem m) 6 Ταύτας: ταῦτα KcPmVbVvWa ταύτης Gb γὰρ om Ke (sed suppl supra l incert m) ἡ om Gb (sed suppl incert m supra l) 7 οὖν om KcPmVbVvWa 8 μονίμου: τροφίμου Od (qua v l supra l incert m) καὶ ταυτότητος om AhHaPpPm 9 ἀδιαίρετον καὶ ἐνιαίαν Oc 10 πρὸς: πρὸ KcPmVbWa αἰσθητηρίων: μυστηρίων Ue ante ἐκείνων add καὶ FaHaJbLeMa (sed del) OcWc ἐκείνων om Ah οἷς: ὡς HaJbLeNcOeWbWc θεοτάτος: σοφώτατος Od (qua v l supra l incert m) 12 δὲ ὑγρὰν: δευτέραν Rc προϊέναι om Uc 13 post μεριστῶν add ἐπὶ τούτων Py 14 θεογνωσίαν: θεωρίαν Pv οἰκείως: οἰκείαν NcWb οἰκείου Od (qua v l supra l incert m) αὐτοῖς: αὐτοῖς Ld αὐτῆς Pm ἀγαθότητι: ἀγαθότητα EcFaFbHaLeMaOd (sed trad et -i in mg incert m)PnRaRc (ante corr?) WbWc v (Oc ante corr legi non pot) 15 νοητὰ καὶ θεῖα KcPmVbVvWa quartum καὶ – παρεκιάζεται (204,1) om KcPmWa

γάλακτι καὶ οἴνω καὶ μέλιτι παρεικάζεται, διὰ τὴν ζωογόνον αὐτῶν ὡς
 ἐν ὕδατι δύναιμι καὶ αὐξητικήν ὡς ἐν γάλακτι καὶ ἀναζωτικήν ὡς ἐν
 1112 B οἴνω καὶ καθαρτικήν ἅμα καὶ φρουρητικήν ὡς ἐν μέλιτι· ταῦτα γὰρ ἡ
 θεία σοφία δωρεῖται τοῖς προσιοῦσιν ἀφθόνων αὐτοῖς καὶ ἀνεκλείπτων
 εὐωχιῶν ἐπίρροιαν χορηγοῦσα καὶ ὑπερβλύζουσα. Τοῦτο δὴ τὸ ἀληθῶς 5
 εὐωχεῖν, καὶ διὰ ταῦτα ζωοποιὸς ἅμα καὶ κουροτρόφος καὶ ἀνανεωτική
 καὶ τελεσιουργὸς ὕμνουμένη.

⟨5⟩ Κατὰ ταύτην δὲ τὴν ἱεράν τῆς εὐωχίας ἀνάπτυξιν καὶ αὐτὸς ὁ
 πάντων ἀγαθῶν αἴτιος θεὸς μεθῦειν λέγεται διὰ τὴν ὑπερπλήρη καὶ ὑπὲρ
 1112 C νόησιν τῆς εὐωχίας ἢ, κυριώτερον εἰπεῖν, εὐεξίας τοῦ θεοῦ παντελεῖ καὶ 10
 ἄφατον ἀμετρίαν. Ὡς γὰρ ἐφ' ἡμῶν κατὰ τὸ χεῖρον ἢ μέθη καὶ ἀσύμμετρος
 ἀποπλήρωσις ἐστὶ καὶ νοῦ καὶ φρενῶν ἔκστασις, οὕτω κατὰ τὸ κρείττον
 ἐπὶ θεοῦ τὴν μέθην οὐκ ἄλλο τι χρὴ διανοεῖσθαι παρὰ τὴν ὑπερπλήρη

1 γάλακτι: Cf Cant 4,11; I Cor 3,2; Hbr 5,12 sq; I Ptr 2,2 οἴνω: Cf Prov 9,2.5 μέλιτι:
 Cf Cant 4,11; Apc 10,9 sq (Ps 18,11; 118,103) 5—7 Cf Procl in Cra 174 (p 96 sqq)
 6 ζωοποιός: Cf Joh 5,21; Rm 4,17; 8,11; II Cor 3,6 κουροτρόφος: Cf Num 11,12; Dt
 32,18; I Thess 2,7; Hom Od 9,27; Hes theog 450; Diod Sic 5,73; Procl in Ti III 144,6
 ἀνανεωτική: Cf Eph 4,23 7 τελεσιουργός: Cf Mt 5,48; 19,21; I Cor 2,6; 14,20; Eph
 4,13; Phil 3,12.15; Col 1,28; 3,14; 4,12; Hbr 5,14; 6,1; 12,23; Jac 1,4; 3,2 8—11 Cf Ps
 77,65; Procl in Prm VI 13; 52 (vers Plot Enn VI 7,30)

ΛαΑcAcAhAqFcFaFbGbHaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPbPcPdPfpPg
 PmPnPpPp (alia m a 1 οἴνω usque ad finem) PsPtPvPyRaRcRd (post 12 κρείττον lac hab
 usque ad finem epistulae) RgUaUbUdUeVaVbVcVeVfVIVrVsVuVvVzWaWb WcWd v

1 primum καὶ — μέλιτι om Ub (sed suppl in mg eadem m) 1/2 primum καὶ — γάλακτι
 om Rd 1 παρεικάζεται καὶ μέλιτι Ae παρεικάζεται: παρεικάζονται Kc (e corr)
 ζωογόνον: θεόγονον Vr 2 ὕδατι: ὕδασι Ub 4 δωρεῖται σοφία Pm προσιοῦσιν:
 προῖοῦσιν Od (qua v l incert m in mg) ἀφθόνων: ἀφθόνως Od (qua v l incert m in mg)
 OePmPyVv ἀνεκλείπτων: ἀνεκλείπτως Py 5 χορηγοῦσα: χορηγοῦσαν Od
 ὑπερβλύζουσα: ὑπερβλύζουσαν Fa (sed v delend not) OdPn τὸ om NcWb ἀλ-
 ηθῶς: ἀληθῆς Vl 6 εὐωχεῖν: εὔ ἔχειν AhEcFaHaJbKcLcLe (ante corr?) Ma (sed corr)
 OcOdOe (sed superscr -ω-) PdPmPnPpPpRaRdUdVbVrVv (sed alterav in -ωχεῖν)
 ταῦτα: τοῦτο Wb κουροτρόφος: οὐρανο(scr οὐνω)τρόφος Pm (ante corr) Rd se-
 cundum καὶ om AhEcFaMbOdPnPtRa 7 post τελεσιουργός add καὶ VrVz 8 Κατὰ:
 καὶ Va ταύτην: αὐτήν HaVr (Ld et Py ante corr legi non poss) 9 ἀγαθῶν: ἀγαθός
 OcPy αἴτιος θεός om Py 10 ἢ: καὶ Va ἢ — εὐεξίας om Rd εὐεξίας: scr
 pletumque εὐεχ(ε)ίας in codd εὐωχίας FaPpRcVu 11 ἀσύμμετρος: ἡ σύμμετρος KcPm
 (sed alterav σύμμ. in ἀσύμμ. supra l) Vb (sed scr ἦ) VvWa 12 ἀποπλήρωσις: πλήρωσις
 Va ἐστὶ ἀποπλήρωσις Pf post ἔκστασις add ἐστὶ Ec post οὕτως add καὶ Vr
 κρείττον: κρυπτόν Rc 13 διανοεῖσθαι: νοεῖσθαι OdPn διακονεῖσθαι Vz παρὰ: διὰ
 Va κατὰ Od (qua v l supra l, incert m) PmRd

κατ' αἰτίαν προοῦσαν ἐν αὐτῶ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἀμετρίαν. Ἄλλὰ
καὶ τὴν ἐπακολουθοῦσαν τῇ μέθῃ τοῦ φρονεῖν ἕκστασιν τὴν ὑπεροχὴν
τοῦ θεοῦ τὴν ὑπὲρ νόησιν οἰητέον, καθ' ἣν ἐξήρηται τοῦ νοεῖν ὑπὲρ τὸ
νοεῖν ὦν καὶ ὑπὲρ τὸ νοεῖσθαι καὶ ὑπὲρ αὐτὸ τὸ εἶναι καὶ ἀπλῶς ἀπάντων,
5 ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ, μεμεθυσμένος ἅμα καὶ ἐξεστηκῶς ἐστὶν ὁ θεὸς ὡς πάντων
αὐτῶν ἅμα καὶ ὑπερπλήρης ὦν, ἀμετρίας πάσης ὑπερβολή, καὶ αὐθις
ἐξω καὶ ἐπέκεινα τῶν ὄλων ἀνωκισμένος.

Ἄπὸ δὴ τούτων ὀρμώμενοι καὶ τὰ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ τῶν ὀσίων 1112 D
συμπόσια κατὰ τὸν αὐτὸν ἐκληψόμεθα τρόπον. Παρελθὼν γάρ, φησὶν,
10 αὐτὸς ὁ βασιλεὺς κατακλινεῖ αὐτοὺς καὶ αὐτὸς « διακονήσει αὐτοῖς ».
Ἐμφαίνει δὲ ταῦτα κοινήν τινα καὶ ὁμοιοθητικὴν τῶν ἁγίων ἐπὶ τοῖς θείοις
ἀγαθοῖς κοινωσίαν καὶ ἐκκλησίαν « πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν
οὐρανοῖς » καὶ πνεύματα δικαίων πᾶσιν ἀγαθοῖς τετελειωμένα καὶ πάντων

8sq Cf Mt 22,1–10; 25,10; Lc 12,37; 14,16–24 10 Vide Lc 12,37; cf Joh 13,1–17
12sq Vide Hbr 12,23

AaAcAe (post 3 τὸ usque ad finem epistularum lac hab) AhAqEcFaFbGbHaJbKaKc
KeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPbPcPdPfPgPmPnPoPsPtPvPyRaRcRd (alia m)
RgUaUbUdUeVaVbVcVeVfVg (usque ad 7 ἀνωκισμένος lac hab) VIVrVsVuVvVzWaWb
WcWd v

1 κατ': καὶ RcWc (Ma ante corr legi non pot) αἰτίαν: τὸ πᾶν Rc προοῦσαν:
προοῦσαν Ae (sed eras σ) AhEcFaLc (sed del σ) MbOd (sed trad et προῖουσαν qua v l
supra l) OePnPoPtRaUdVaWb προῖουσαν AqFbGbOd (qua v l supra l) PbUa αὐτῶ:
ἐαυτῶ JbWa post αὐτῶ add ἡ Rc τῶν om Vr ἀμετρίαν: ἀμετρία Rc 2
ἐπακολουθοῦσαν: ἐπακολουθήσασαν Rc 3 τοῦ: τὸ Rd 3/4 ὑπὲρ τὸ νοεῖν om
KcPm (sed suppl incert m in mg) Py (sed suppl in mg incert m) Vb 3 ὑπὲρ τὸ: ὑπὲρ
τοῦ AhPgRdUa (sed alterav in τὸ; Ie ante corr legi non potest) 3/4 τὸ νοεῖν – ὑπὲρ
om Rc 4 primum τὸ: τοῦ Rc τὰ Ua ὑπὲρ om PfPy ἀπάντων: ἅπαντα NcWb
om OdPn ἀπάντως Rd 5 ὅσα: ὀπόσα Ke μεμεθυσμένος: μεθυσμός Pm (sed superscr
μεμεθυσμένος) Wa ἅμα om NcWb ὡς om Py πάντων: ἀπάντων Vr 6
αὐτῶν: αὐτῶ AqEcFaMbObOdPfPnPtRa om Vb ἅμα αὐτῶν Pg ὑπερπλήρης:
πλήρης McOa πάσης: ἀπάσης Ec ὑπερβολή: ὑπερβολῆς Rd ὑπερβολῆ Ah-
EcGbJbKaKcLdMaOaOdPdPfPmPtPyUaVbVf (sed superscr ἡ) WbWd (Mc ante corr legi
non pot) 8 δῆ: δὲ KcPmVbWa ὀρμώμενοι: ὀρώμενοι JbPfPy (sed suppl μ incert
m) Vu τὰ om Ra 9 συμπόσια τῶν ὀσίων Oc τὸν αὐτὸν: τῶν αὐτῶν Ec (sed
corr) αὐτὸν: αὐτῶν Rc τρόπον: λόγον Rc (sed trad et τρόπον qua v l in mg)
10 ὁ βασιλεὺς αὐτὸς FaKeOb post βασιλεὺς add καὶ VgWa κατακλινεῖ: ἀνακλινεῖ
Rc v κατακλινεῖ Lc (sed corr) OdPnRd κατακλινεῖν Jb (sed eras postremum v; Vf ante corr
legi non pot) αὐτὸς alter om NcOd (sed suppl incert m supra l) Wb 11 Ἐμφαίνει:
ἐκφαίνει Aq post δε add καὶ OdPn ἐπὶ: ἐν Pg θείοις om Od (sed suppl, incert
m, supra l) 12 ἀπογεγραμμένων: ἀπογεγραμμένην HaLcNcPv (sed alterav -η in -ω
supra l) γεγραμμένων Od (sed trad et ἀπογεγρ. qua v l incert m supra l) 13 ante πᾶσιν
add ἐν KcPmVbVvWa καὶ – ἀποπειλησμένα (206,1) om HaMa (sed suppl in mg)
VfWc πάντων: πρῶτον Od (qua v l incert m in mg) post πάντων add τῶν OdPo

ἀγαθῶν ἀποπεπλησμένα. Καὶ τὴν ἀνάκλισιν ἀνάπαυλαν οἴομεθα τῶν
 1113 A πολλῶν πόνων καὶ ζωῆν ἀπήμονα καὶ πολιτείαν ἔνθεον ἐν φωτὶ καὶ
 χώρᾳ ζώντων, ἀπάσης εὐπαθείας ἱερᾶς ἀναπεπλησμένην καὶ παντο-
 दाπῶν καὶ μακαρίων ἀγαθῶν ἄφθονον χορηγίαν, καθ' ἣν εὐφροσύνης
 ἀπάσης ἀνατίμπλονται, τούτου δὴ τοῦ εὐφραίνειν Ἰησοῦ καὶ ἀνακλί- 5
 νοντος αὐτοῦ καὶ διακονοῦντος καὶ τὴν αἰωνίαν ἀνάπαυλαν δωρουμένου
 καὶ τὴν ἀποπλήρωσιν τῶν καλῶν διανέμοντος ἅμα καὶ ἐπιρρέοντος.
 1113 B <6> Ἐπιζητήσεις δέ, εὐ οἶδα, καὶ τὸν εὐφημούμενον ὕπνον τοῦ θεοῦ
 καὶ τὴν ἐργήγορσιν ἀναπτυχθῆναι· καὶ ὅταν φῶμεν θεῖον μὲν ὕπνον εἶναι
 τὸ ἐξηρημένον τοῦ θεοῦ καὶ ἀκοινώνητον ἀπὸ τῶν προνοουμένων, ἐργή- 10
 γορσιν δὲ τὴν εἰς τὸ προνοεῖν αὐτοῦ τῶν παιδείας ἢ σωτηρίας δεομένων
 προσοχήν, ἐπ' ἄλλα θεολογικὰ σύμβολα μετελεύση.
 Διὸ καὶ περιπτὸν οἰθθέντες εἶναι τὸ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ἐπανακυκλοῦν-

1 ἀνάκλισιν: Cf Mt 8,11; Lc 12,37; 13,29 ἀνάπαυλαν: Cf Ps 94,11; Hbr 3,11; 4,1.3.8—11
 1—7 Cf EH 115,18—116,6; 120,16—121,9; 121,22—122,3; 122,12—21; Ep 8,187,11—188,1;
 9,200,13—201,6; 10,208,12—209,4 8—12 Cf Ep 9,205,3 sqq; 195,9; 202,6.9 sqq; MTh
 147,1 sq 8—10 Cf Ps 43,24; 77,65; Procl in R I 132—138; id in Prm VI 231 10—12
 Cf CH 35,5—15; 55,12—17; Clem paed passim

AaAcAhAqEcFaFbGbHaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPbPcPdPfPgPm
 PnPoPsPrPvPyRaRcRd (alia m) RgUaUbUdUeVaVbVcVeVfVgVlVrVsVuVvVzWaWbWc
 Wd v

1 ἀποπεπλησμένα: ἀναπεπλησμένα Vr ἀποπεπληρωμένα AhEcOdPn ἀποπληρωμένα
 FaMbRa καὶ om Vu ἀνάπαυλαν: ἀνάπαυσιν Pb 2 πολιτείαν: βασιλείαν Pb
 3 χώρᾳ: χώραν Ua ἀπάσης εὐπαθείας ἱερᾶς: ἀπάσαις εὐπαθείαις ἱεραῖς KcPmVbVv
 (sed corr) εὐπαθείας: εὐσταθείας Pf ἀναπεπλησμένην: ἀναπεπληρωμένην Lc (sed
 del rw) 5 ἀνατίμπλονται: ἀνατίμπλονται AhAqEcFaHaJbMbOdPcPfPnPtPv (scr -πι-
 πλαται) UaUeWb τούτου δὴ τοῦ εὐφραίνειν: τοῦτο δὴ τὸ εὐφραίνειν HaJbLc(e corr)
 LeMbOcPdPo (qua v l in mg rec m) Pt (e corr) Py (e corr) UeWb (scr εὐφρονεῖν)Wd δὴ:
 δὲ Aa om Gb τοῦ εὐφραίνειν: τὸ εὐφρονεῖν Wc τῷ εὐφρονεῖν Rd εὐφραίνειν:
 εὐφραίνοντος FaGbKeLdMaMcOaObOfPgPvUbVfVu εὐφραίνειν ὄντος Ah ἀνα-
 κλίνοντος: ἀνακλίαντος HaJbLeOc αὐτοῦς: αὐτὸ Rd (Mb legi non pot) 6
 αἰωνίαν: αἰώνιον AcPsRgUbVfVz ἀνάπαυλαν: ἀνάπαυσιν NcRdWb 7
 ἀποπλήρωσιν: ἀναπλήρωσιν Od (qua v l incert m supra l) Rc 9 φῶμεν: φήσωμεν
 EcFaMbOdPnPfRa φαμέν Rc μὲν om OcPfPyRcUaVaVf v 11 δὲ om Rd post
 τῶν add εἰς EcFaLc (sed del) MbOdPnPtRa ἦ: εἰς Vv καὶ Va 12 ante προσοχήν
 add εἰς Oc προσοχήν: προσοχῆς Fa post προσοχήν add ἢ Lc post ἄλλα
 add δὲ AcAhEcKeLcMbOdPnPs (sed del) PtRaRgVz, add δὴ AqPb σύμβολα θεολογικὰ
 Pb ante σύμβολα add τὰ Rc 13 καὶ om Ah τὰ om PsVaVb (sed suppl eadem
 m supra l) Vf αὐτὰ: τοιαῦτα MbPtRa

τας ἕτερα δοκεῖν λέγειν, ἅμα δὲ καὶ ὑμῖν εἰς τὰ καλὰ πείθεσθαι συνεγνω-
κότες, τὰ μὲν τῆς ἐπιστολῆς ἄχρι τῶν εἰρημένων ἀποπαύομεν ἐκτεθεικότες,
ὡς οἶμαι, καὶ περιττὰ τῶν τοῖς ὑμετέροις γράμμασιν ἐπωφλημένων.

5 Ἀὐτὴν δὲ ὄλην ἡμῶν τὴν *Συμβολικὴν Θεολογίαν* ἀποστέλλομεν, καθ'
ἦν εὐρήσεις μετὰ τοῦ τῆς σοφίας οἴκου καὶ τοὺς στύλους τοὺς ἐπτὰ
διηκρινημένους καὶ τὴν στερεὰν αὐτῆς τροφήν εἰς θύματα καὶ ἄρτους 1113 C
διηρημένην· καὶ τίς ἢ τοῦ οἴνου κρᾶσις, αὐθὶς τε, τίς ἢ ἀπὸ τῆς μέθης
τοῦ θεοῦ κραιπάλη, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ νῦν εἰρημένα διεξοδικώτερον ἐν αὐτῇ
10 διήρθρωται. Καὶ ἔστιν, ὡς οἶμαι, πασῶν τῶν συμβολικῶν θεολογιῶν
εὐρέτις ἀγαθὴ καὶ συμβαίνουσα ταῖς τῶν λογίων ἱεραῖς παραδόσεσι καὶ
ἀληθείαις.

4 Cf DN 121,3; 149,9; 211,9; 231,8; CH 56,1; MTh 146,11; 147,6 sq; Ep 9,193,5 4–9
Cf Prov 9,1.2.5; Ps 77,65 9–11 Cf DN 107,3–108,5; 122,1 sqq; MTh 141,2–4;
143,8 sqq; 146,3 sqq

AaAcAhAqEcFaFbGbHaJbKaKcKeLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPbPcPdPfPgPm
PnPoPsPtPvPyRaRcRd (alia m) RgUaUbUdUeVaVbVcVeVfVgVIVrVsVuVvVzWaWbWc
Wd v

1 ἕτερα: ἐκάτερα KcVbWa ὑμῖν: ἡμῖν AaMcUbVeVf (Oa et Ps ante corr legi non poss)
πείθεσθαι: πείσεσθαι Py post πείθεσθαι add καὶ Od (e corr supra l) 2 ἀποπαύομεν:
ἀναπαύσομεν Py ἀποπαύσομεν Pc ἐπαναπαύομεν Od (qua v l incert m in mg) ἐκτεθ-
εικότες: ἐκτετηκότες Ac(scr -τικ-, sed trad et -θεικ- rec m in mg) Γc (scr -τικ-) Fa (scr -τικ-)
LcOd (scr -τικ-) PffmPnPps (scr -τικ- sed trad et -θεικ- rec m in mg) Pt (scr -τικ-) Ra (scr -
τικ-) RcRdRg (scr -τικ-) UaVaVeVf (scr -τικ-, sed trad eadem m et -θεικ- in mg) WaWc(scr
-τικ-) 3 καὶ om PffPyUa post τῶν add ἐν AaAhAqEcFaFbGbKaKcLc (sed delend
not)LdMa (e corr) MbMcOaObOdPbPgPnPtRaRcUbVaVcVIVsVuWd v ὑμετέροις: ἡμε-
τέροις AcFcFaFbGbHaKaKcLcLdMaMbMcOdPffPgPnPpsPtRaRcUbVaVeVfVgVIVsVu-
WaWcWd v συμμέτροις NcRdWb ἑτέρων Pm 4 ἡμῶν: ὑμῶν v 6 τροφήν αὐτῆς
PffPoPyRcUaUcVe θύματα: θύμα Ps 7 ante αὐθὶς add καὶ Rd 8 τοῦ θεοῦ om
Vz θεοῦ: κυρίου Pc δὲ om Pm τὰ om NcWb 9 συμβολικῶν om Rd
θεολογιῶν om v 10 εὐρέτις – λογίων om, sed suppl rec m in mg AqPy ἱεραῖς
παραδόσεσι: ὁσίως ἀποδόσεσι Rc 10/11 καὶ ἀληθείαις om Wc

1117 A

Ī

ἸΩΑΝΝΗΘΕΟΛΟΓΩΙ, ἈΠΟΣΤΟΛΩΙ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗ
ΠΕΡΙΟΡΙΣΘΕΝΤΙ ΚΑΤΑ ΠΑΤΜΟΝ ΤΗΝ ΝΗΣΟΝ

Προσαγορεύω σε τὴν ἱερὰν ψυχὴν, ἡγαπημένε, καὶ ἔστι μοι τοῦτο πρὸς σέ παρά τοὺς πολλοὺς ἰδιαιτέρον. Χαῖρε, ἀληθῶς ἡγαπημένε, τῷ 5
ὄντως ἔραστῷ καὶ ἐφετῷ καὶ ἀγαπητῷ λίαν ἡγαπημένε. Τί θαυμαστόν, εἰ Χριστὸς ἀληθεύει καὶ τοὺς μαθητὰς οἱ ἄδικοι τῶν πόλεων ἔξελαύνουσιν αὐτοὶ τὰ κατ' ἀξίαν ἑαυτοῖς ἀπονέμοντες καὶ τῶν ἁγίων οἱ ἑναγεῖς 10
ἀποδιαστελλόμενοι καὶ ἀποφοιτῶντες; Ἀληθῶς ἐμφανεῖς εἰκόνες εἰσὶ τὰ ὄρατὰ τῶν ἀοράτων. Οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις αἴτιος 10
ἔσται τῶν ἐξ αὐτοῦ δικαίων ἀφορισμῶν ὁ θεός, ἀλλ' οἱ τοῦ θεοῦ παντελῶς ἑαυτοὺς ἀφορίσαντες. Ὡσπερ καὶ θατέρους ὀρώμεν ἐντεῦθεν ἤδη μετὰ τοῦ θεοῦ γιγνομένους, ἐπειδὴ ἀληθείας ὄντες ἔρασταί, τῆς προσπαθείας μὲν ἀναχωροῦσι τῶν ὑλικῶν, ἐν πάσῃ δὲ πάντων κακῶν ἔλευθερίᾳ καὶ

2sq Cf Apc 1,1.9 5sq Cf Joh 13,23; 19,26; 20,2; 21,7.20 6–12 Cf Lc 9,54; Mt 10,11.13–15; Lc 10,6.8.10–12; Mt 23,34; Procl de dec dub 32–42

AaAcAhAqEbEcFaFbGbHa (a 7 μαθητὰς usque ad 209,1 καὶ legi non potest) JbKaKc KeLcLdLeMaMbMcMcOcOdObOcOdOeOfPbPcPdPfPgPmPnPpPsPtPvPyRaRcRd (alia m) RgUaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVIVrVsVuVvWaWbWcWd v

1 ante ĩ praeb ἐπιστολὴ Eb (et add τοῦ ἁγίου διουυσίου τοῦ ἀρεσπαγίτου) Nc (sed post νῆσον coll) v, praeb κεφάλαιον Vg (sed coll post νῆσον) ĩ om AcAq (sed suppl in mg) FaGbHaJbKaKcLdMaMbMcOcOdPbPcPdPfPgPmPnPpPsPtPyRaRcRdRgUaUcUeVbVcVe VfVlVuVvVzWaWbWd 1/3 ĩ post νῆσον coll KeLcNcObPvUbVgWc ante θεολόγῳ add τῷ PmUd post θεολόγῳ add καὶ AqEcFaKcMbObOdPbPmPnPtRaVbWa ἀποστόλῳ om AcEbKePsRgVfVz κατὰ – νῆσον: om Wa (sed suppl eadem m in mg) ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ Ud ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ Pf καὶ πιστευθέντι Πάτμῳ τῇ νήσῳ Rc 4 σε: σοι Pc (sed corr supra l) om Rc (Od in mg legi non pot) ἔστι: ἔσται RcWb 5 πολλοὺς ἰδιαιτέρον: ἀποστόλους ἀδίαρετον Od (qua v l supra l incert m) ἰδιαιτέρον: ἰδιώτερον Wc ἰδιώτερος Ah (Vv ante corr legi non pot) 6 ἐφετῷ καὶ ἔραστῷ Ub καὶ ἀγαπητῷ om KcPmVbVgVvWa 7 ἀληθεύει: βασιλεύει Ha 8 ἑαυτοῖς: αὐτοῖς AcPdPsRgVfVz οἱ om PsVf 9 ἀποδιαστελλόμενοι: ἀποστελλόμενοι Vg ἀληθῶς om Od (sed suppl incert m supra l) Pn ἐμφανεῖς: ἐμφανῶς Pg (sed superscr -ei-) εἰκόνες ἐμφανεῖς AqPb εἰκόνες: εἰκόνας Od (qua v l supra l) εἰσὶ om Od 11 θεοῦ om Vb (sed suppl incert m supra l) 12 ἑαυτοὺς παντελῶς VcVl ἑαυτοῖς: αὐτοῖς Ub (sed suppl ē incert m supra l) ἑαυτοῖς Vb (?; sed alterav in -ous) ἀφορίσαντες ἑαυτοῖς GbKaLdMcOaOfPgPvUbVuWd post ἐντεῦθεν add οὖν Ke ἤδη: τί δη Pn 13 τοῦ om AcAhKcOePdPmPsRgVbVfVgVuVvVzWaWb θεοῦ: θεόν Vb ὄντες: ὄντως Wa 14 πάσῃ: πᾶσι LeMbOdPnPtRaRcRd (scr πᾶσιν) UdVeVfVuWaWd (sed superscr -η) καὶ om Wd (?)

ἔρωτι θεῖω τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων εἰρήνην ἀγαπῶσι καὶ τὸν ἀγιασμόν
κὰκ τῆς παρουσίας ζωῆς ἀπάρχονται τῆς μελλούσης ἀγγελοπρεπῶς ἐν
μέσῳ ἀνθρώπων ἐμπολιτευόμενοι ξὺν ἀπαθείᾳ πάσῃ καὶ θεωνυμίᾳ καὶ
ἀγιότητι καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς.

5 Ἦμᾶς μὲν οὖν οὐκ ἂν ποτε οὕτω μαυεῖην, ὡς ἠγήσασθαι τι πάσχειν,
ἀλλὰ καὶ τὰ σώματος πάθη κατὰ μόνον τὸ κρίνειν αὐτὰ διαισθάνεσθαι 1117 C
πιστεύω. Τοὺς δὲ ἀδικούντας ἡμᾶς καὶ περιορίζειν οἰομένους οὐκ ὀρθῶς
τοῦ Εὐαγγελίου τὸν ἥλιον ἐνδίκως αἰτιώμενος εὐχομαι τούτων ἀφεμένους,
ὧν ἐφ' ἑαυτοὺς δρῶσιν, ἐπὶ τὰγαθὸν τραπέσθαι καὶ πρὸς ἑαυτοὺς ἡμᾶς
10 ἐφελκύσασθαι καὶ μεταλαβεῖν τοῦ φωτός.

Ἦμᾶς δὲ οὐδὲ τούναντίον ἀποστερήσει τῆς Ἰωάννου παμφαυῶς ἀκτῖνος, 1120 A
νῦν μὲν ἐντευξομένους τῇ μνήμῃ καὶ ἀνανεώσει τῆς σῆς ἀληθοῦς θεολογίας,
μικρὸν δὲ ὕστερον – ἐρῶ γάρ, εἰ καὶ τολμηρόν – ἡμῖν αὐτοῖς ἐνωθη-

2sq Cf Ep 8,187,11–13 2–4 Cf Gr Nyss hom 6 in Eccl (p 386,18–397,5); id Ep 19,7
(p 64,19–23); id v Macr 387,19sq; Bas ascet 1,2 (873 B); Chrys hom 38,5 in Joh (PG
59,218); Callinic v Hyp 86,28sq et 87,14 (pp 44sq) 3 Cf EH 78,11–14 3sq Cf
CH 43,12–19; Ex 7,1; Ps 81,1.6; Joh 10,34–36; Procl theol plat I 26 (p 115,14sq)

AaAcAhAqEbEcFaFbGbHaJbKaKcKcLcLdLcMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPbPcPdPfPg
PmPnPoPsPtPvPyRaRcRd (alia m) Rg (post 12 σῆς usque ad finem lac hab) UaUbUcUd
UeVaVbVcVeVfVgVIVrVsVuVvVzWaWbWcWd v

1 εἰρήνην om Od (sed suppl incert m in mg) post ἀγιασμόν add καὶ αὐτοὶ λεγόμενοι
θεοῦ Ue 2 παρουσίας om Od (sed suppl incert m in mg) ζωῆς om Pf 3
ἐμπολιτευόμενοι: πολιτευόμενοι Nc ἀπαθεία om Pg 4 ἀγιότητι: ἀγαθότητι
AaAqFbHaLdMaMcOaOd (qua v l incert m supra l) PbPgPvUbUcVaVcVIVrVuWd v (Gb
legi non pot) 5 οὖν om Rc οὕτω: οὔτε Vu ἠγήσασθαι: ἠγήσεσθαι EcFa-
KcLe(sed alterand not in -as- rec m in mg) OdOePnVb ἠγείσθαι Vv 6 τὸ: τοῦ Wb
αὐτὰ om Po (sed suppl supra l incert m) 7 πιστεύω: πιστεύων Va ἀδικούντας:
ἀδικητὰς Vu ἡμᾶς: ἡμᾶς NcOdVu (sed alterav in ὑ.) καὶ: ἢ NcWb 7/8 οὐκ
– αἰτιώμενος om Wd (sed suppl incert m in mg) 8 ἐνδίκως om Nc (Pf legi non pot)
αἰτιώμενος: αἰτιώμενοι Vr αἰτιωμένους FaJbKaKcLc (sed alterand not in -os) PmUcVbWaWc
διαιτώμενος Od (qua v l) ἀφεμένους: ἀφιεμένους PsVa (sed eras t) Vf 9 ἑαυτοῦς:
ἑαυτοῖς AhKcObPmVbVvWa (Pf et Wd legi non poss) τραπέσθαι: τρέπεσθαι Aq-
EcFbJbLc (e corr) LeOcPbPcRdUcWc 9/10 καὶ – ἐφελκύσασθαι om Wb (sed suppl,
sine ἡμᾶς, in mg incert m) 11 Ἦμᾶς: ἡμᾶς Vu οὐδέ: οὐ PfPm οὔτε Wb οὐδὲν
AqFaLc(sed del v)OdPbPnPt (sed eras v) RaUaWa ἀποστερήσει: ἀποστερήσειν Uc
ἀποστεροῦσι Pf 12 ἀληθοῦς om Wb 13 ὕστερον: ὕστερος Rd (? , 2 litt legi non
pot) v ἐρῶ: ὀρῶ Fb ἐρῶ γάρ om Pm (sed suppl eadem m in mg) εἰ om
AcPsVfVz τολμηρόν: τολμηρῶς εἰπεῖν Nc ἡμῖν: ἡμῖν Od ἐνωθησομένους:
ἐνωθησομένοις Py (sed superscr -ous)

σομένους. Ἄξιόπιστος δὲ πάντως εἰμὶ τὰ προεγνωσμένα σοι καὶ μαθῶν ἐκ θεοῦ καὶ λέγων, ὅτι καὶ τῆς ἐν Πάτμῳ φυλακῆς ἀφεθήσῃ καὶ εἰς τὴν Ἀσιάτιδα γῆν ἐπανήξεις καὶ δράσεις ἐκεῖ τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ μιμήματα καὶ τοῖς μετὰ σὲ παραδώσεις.

1—4 Cf Act Joh passim; praesertim 14; Eus h e III 23,3 sq; V 20,6

AaAcAhAqEbEcFaFbGbHaJbKaKcKcLcLdLeMaMbMcNcOaObOcOdOeOfPbPcPdPfPg
PmPnPoPsPtPvPyRaRcRd (alia m) UaUbUcUdUeVaVbVcVeVfVgVlVrVsVuVvVzWaWb
WcWd v

---

1 Ἄξιόπιστος: ἀξιοπιστότερος AqEcFaLc (sed *τερο delend not*) MbOdPbPtRa πάντως:
πάντων Pg (sed *alterav in -ως*) 1/2 ἐκ θεοῦ καὶ μαθῶν Pv v 1 καὶ μαθῶν: ἐκμαθῶν
Nc καὶ om Py (sed *suppl supra l incert m*) 2 post ἐν add τῇ Gb 3 θεοῦ om
AqPb

REGISTER

1. CORPUS DIONYSIACUM

DE DIVINIS NOMINIBUS

107,1	DN 124,12; MTh 141,1	111,9	DN 112,8
107,3	DN 116,7; 122,11; 125,13 sq; 130,15; 221,11; MTh 146,1	111,11 sq	DN 110,4 sq
107,3–108,5	Ep 9,207,9–11	111,12	DN 107,5; 117,3 sq; 154,7 sqq; 169,16
108,3 sq	DN 218,14 sqq	111,12 sqq	DN 210,7 sqq; MTh 148,1
108,4 sq	DN 194,10 sqq	112,1	DN 111,5; 116,15 sq; 131,12; 202,22 sq
108,5	DN 131,4	112,1–3	Ep 9,197,1–8
108,6	DN 110,3; 115,11; 218,13 sq	112,2	DN 109,10 sq; 112,12 sq; 217,5 sqq; 227,6 sqq; 228,17 sqq
108,6 sqq	DN 121,4; 180,9 sqq; 181,8 sqq; 197,19 sq; Ep 1,157,1–5	112,2 sqq	DN 182,17 sqq
108,7 sq	DN 107,5; 110,3 sq	112,4 sqq	DN 136,1 sqq
108,8	DN 111,4 sq	112,5 sq	DN 113,3 sq; 163,2 sqq; 180,4; EH 66,6 sq
108,8 sq	DN 115,19 sqq	112,7 sqq	DN 117,12 sq; 138,1 sqq; 213,7; 229,8 sq; MTh 146,1 sq
108,8 sqq	CH 12,12 sqq	112,8 sq	DN 111,5; 128,15; 135,13 sqq; 137,9; 160,9; 180,13; 181,18; 188,18 sq; 202,14; 211,4; 218,8; 227,16
108,9 sqq	DN 218,14 sqq	112,9	DN 135,13 sqq
109,1	DN 107,5	112,11	DN 109,13; CH 32,8 sq
109,1 sq	DN 111,6 sq	112,11 sq	DN 122,13
109,2 sqq	DN 114,2; 194,7 sqq	112,11 sq	DN 228,7 sqq
109,3	DN 108,2	112,11–14	EH 116,17 sqq
109,4 sqq	DN 204,5 sqq	112,12 sq	DN 112,2
109,7–110,1	MTh 148,1.1–8	112,13	DN 152,15 sqq; 228,17 sqq
109,9	DN 187,13	112,14	DN 211,17; 212,13; Ep 2,158,5
109,10 sq	DN 138,12; 146,6; 187,10 sq	113,1	DN 127,2 sqq
109,13	DN 112,11	113,2	DN 132,10 sqq
109,14 sq	DN 118,2 sq; MTh 147,9 sq	113,3	Ep 8,173,14 sqq
109,15	DN 228,20 sqq	113,3 sq	DN 112,5 sq; 180,4; 181,11 sqq; 182,17 sqq; 188,18 sq
109,16	DN 163,20; 218,14 sqq; 229,10 sqq	113,5	DN 185,21; 198,20; 219,12
110,2	DN 108,7	113,5 sq	DN 202,18
110,2 sqq	DN 108,6 sqq	113,6 sqq	DN 126,1 sq; 133,5 sqq; 135,2 sqq
110,4	DN 107,5	113,7	DN 177,1
110,4 sq	DN 111,11 sq	113,10	DN 149,8
110,6	DN 117,4	113,11 sq	DN 135,5,7 sqq
110,8 sqq	DN 212,7 sq	113,12 sqq	DN 194,7 sqq; Ep 9,196,7–10; 197,1–8
110,9	DN 109,10 sq; 138,12	113,13	DN 126,8
110,11 sqq	CH 17,5	114,1	DN 115,8; 140,15; 178,17
110,14	DN 152,15 sqq		
111,1	DN 142,10		
111,3 sq	DN 215,3 sqq		
111,3 sqq	DN 108,6 sqq 7 sq		
111,5	DN 122,3; 228,7		
111,5 sq	DN 111,1		
111,6	DN 118,2 sq		
111,7	DN 107,5		
111,7 sqq	DN 147,2 sq		

- 114,1 sqq ..... DN 118,2 sq; CH 8,10–13
 114,7 sqq ..... Ep 8,187,14 sq
 114,10 ..... DN 125,8
 115,2 sq ..... DN 115,9 sq; 156,15 sqq
 115,3 ..... DN 112,14; 145,10; 211,17
 115,4 sqq ..... DN 110,11 sqq
 115,6–117,11 ..... Ep 1,157,1–5
 115,8 ..... DN 114,1
 115,8–18 ..... MTh 144,7–15
 115,9 ..... DN 131,4
 115,9 sq ..... DN 110,12; 156,15 sqq
 115,11 sq ..... DN 108,6 sq
 115,17 ..... DN 109,16
 115,17 sq ..... DN 108,8 sq
 115,19 sqq ..... DN 197,17 sqq; 229,8 sq;
   MTh 148,1–8
 116,3 ..... DN 156,15 sqq
 116,7 ..... MTh 146,1
 116,7 sqq ..... DN 229,8 sq;
   MTh 141,2–142,4
 116,8 sq ..... DN 109,13
 116,11 sq ..... DN 180,4
 116,14 sqq ..... DN 115,3
 116,15 sq ..... DN 112,1; 131,9 sq; 156,15 sqq
 117,1 sqq ..... CH 12,14 sqq
 117,2 ..... DN 125,16
 117,3 sq ..... DN 109,15 sq; 119,9
 117,5 sqq ..... DN 229,10 sqq; MTh 145,4–6
 117,10 ..... DN 138,12
 117,11 sqq ..... DN 113,3 sq; 159,11;
   163,4 sqq; 178,3 sqq;
   181,7 sq 11 sqq; 223,10;
   224,13 sqq; EH 66,6 sq
 117,12 ..... DN 111,5; 145,14; 180,4; 225,12
 117,12 sq ..... DN 118,13 sq; 120,4; 220,7 sq
 117,13 sqq ..... DN 220,12 sqq; 228,17 sqq
 117,15 ..... DN 177,1
 117,15 sqq ..... DN 148,15 sqq; CH 20,9 sqq
 117,16 ..... DN 148,8 sqq
 118,2 sq ..... DN 119,10 sq
 118,2 sqq ..... DN 109,14 sq; 117,12 sq
 118,4 sq ..... DN 111,5; 114,9; 134,4 sqq
 118,4 sqq ..... DN 125,13 sqq
 118,11 ..... DN 123,13 sqq
 118,11 sq ..... DN 123,1 sq; 180,8 sq
 118,11 sqq ..... DN 182,17 sqq; MTh 141,2 sq
 118,12 ..... DN 147,2 sq; 190,3 sqq
 118,13 ..... DN 125,2
 118,14 ..... DN 123,13 sqq; 193,5 sqq
 118,16 ..... DN 123,13 sqq
 119,2 sqq ..... DN 200,3 sqq
 119,5–9 ..... Ep 9,195,1–4
 119,10 sq ..... DN 109,14 sq
 119,13 sq ..... DN 221,8
 120,1 ..... DN 218,18 sq
 120,2 ..... DN 144,13 sq; 148,8 sqq; 185,21;
   191,16 sq; 196,3; CH 31,13
 120,3 ..... DN 148,10
 120,3 sqq ..... DN 117,12
 120,6 sq ..... DN 181,19 sqq
 120,9 sqq ..... DN 210,12 sqq
 120,11 ..... DN 134,4 sqq
 120,14–121,3 ..... Ep 9,195,1–4
 121,3 ..... DN 149,9; 211,9; 231,7 sq;
   MTh 146,11; Ep 9,193,5; 207,4
 121,4 ..... DN 107,5
 121,4 sqq ..... DN 108,7 sq
 121,5 ..... DN 125,9
 121,17 ..... DN 137,11
 122,1 ..... DN 126,1; 121,14
 122,1 sq ..... DN 143,11; 180,4; 182,17 sqq;
   223,5
 122,1 sqq ..... DN 227,6 sqq; Ep 2,158,3;
   9,207,9–11
 122,3 sq ..... DN 111,5
 122,6 sqq ..... DN 181,19 sqq
 122,9 sq ..... DN 137,13
 122,11 ..... MTh 146,1
 122,13 ..... DN 109,13
 123,1 sq ..... DN 180,8 sq
 123,4 ..... DN 214,9 sqq
 123,6 ..... DN 141,6
 123,6 sqq ..... DN 190,3 sqq
 123,8–12 ..... Ep 9,194,8 sq
 123,9 sq ..... DN 128,10; 132,2
 123,13 sqq ..... DN 111,5
 123,16 ..... DN 155,3 sqq
 123,16 sqq ..... DN 148,12 sqq
 124,1 sq ..... DN 155,5 sq; 183,16
 124,7 ..... DN 130,5 sq
 124,7 sq ..... DN 226,13 sq
 124,8 ..... DN 132,1; 185,21
 124,10 sq ..... DN 111,5
 124,18 ..... DN 107,5
 124,18 sqq ..... DN 199,18 sqq; MTh 141,2 sq
 125,2 sq ..... DN 107,5
 125,4 ..... DN 121,5
 125,5 sqq ..... DN 135,10 sqq
 125,6 sq ..... DN 127,7
 125,8 ..... DN 114,10
 125,8 sqq ..... DN 185,21
 125,9 ..... DN 121,5
 125,11 ..... DN 107,5
 125,13 sq ..... MTh 146,1
 125,13 sqq ..... DN 126,8 sqq
 125,16 ..... DN 117,2

- 125,17 ..... DN 118,13 sq
 125,19 sqq ..... DN 126,8 sqq
 125,21 sq ..... DN 122,1
 125,21 sqq ..... DN 135,2 sqq
 126,1 ..... DN 135,5
 126,1 sq ..... DN 221,5; 191,16
 126,3 sqq ..... EH 66,9; MTh 146,2–4
 126,7 sq ..... DN 113,13
 126,8 ..... DN 141,11
 126,10 ..... DN 112,9
 126,10 sq ..... DN 111,5; 135,13 sqq
 126,14 sqq ..... DN 113,1 sq; 128,8 sqq;
                                 CH 29,9
 126,15 ..... DN 122,1; 148,9
 126,16 sq ..... DN 126,14 sqq
 126,17 ..... DN 109,10 sq; 148,9
 127,3 ..... DN 137,12; 148,9; 177,1
 127,7 ..... DN 125,5 sqq; 130,13
 128,6 ..... DN 129,1 sqq; 148,18; 166,1 sqq
 128,8 sqq ..... DN 126,14 sqq
 128,9 sq ..... DN 127,2 sqq
 128,10 ..... DN 123,9 sq; 148,9
 128,10–13 ..... Ep 9,194,8 sq
 128,11 sq ..... DN 132,1; 161,11 sqq
 128,13 ..... DN 177,1
 128,14 ..... DN 122,1
 128,15 sqq ..... DN 135,13 sqq
 128,16 sq ..... DN 135,16
 129,1 ..... DN 131,5 sq; 221,13 sqq
 129,2 sq ..... DN 151,3
 129,6 sq ..... DN 185,4 sqq
 130,2 sqq ..... Ep 8,174,2 sq
 130,5 ..... DN 124,7
 130,5 sqq ..... DN 133,7 sq; 135,2 sqq;
                                 Ep 4,161,9 sq
 130,6 ..... DN 168,4
 130,7 ..... DN 135,7 sqq
 130,11 ..... DN 135,5,7 sqq
 130,12 sq ..... DN 127,7; 135,10 sqq
 131,3 sq ..... DN 113,13
 131,4 ..... DN 116,15
 131,5 sqq ..... DN 180,9 sqq
 131,7 ..... DN 111,4 sq
 131,8 ..... DN 190,3 sqq; 198,21 sqq
 131,9 sq ..... DN 181,11 sqq; 202,22 sq;
                                 210,7 sqq; 225,12 sq
 131,9 sqq ..... DN 112,1; 136,13 sqq
 131,10 sq ..... DN 116,15
 131,11 ..... DN 131,4
 132,1 ..... DN 145,6; 151,16; 208,12
 132,1 sqq ..... DN 124,6 sqq; 128,11 sqq;
                                 MTh 146,4–7; Ep 9,194,8 sq
 132,2 ..... DN 123,9 sq
 132,5 ..... DN 131,4
 132,5 sqq ..... CH 43,12 sq
 132,6 sq ..... DN 132,10 sqq
 132,7 sqq ..... DN 153,4 sqq
 132,10 sq ..... DN 112,1
 132,19 ..... DN 175,18 sq
 133,5 sq ..... DN 134,7
 133,5 sqq ..... DN 112,7 sqq; 130,5 sq;
                                 135,2 sqq; Ep 3,159,5–10;
                                 4,160,7–9.12 sqq
 133,8 ..... DN 168,4
 133,11 sq ..... DN 135,7 sqq
 133,13 ..... DN 143,8; 160,15 sq
 133,13 sqq ..... DN 139,17 sqq; 143,3 sqq
 133,14 ..... DN 134,4 sqq
 133,15–134,4 ..... MTh 147,7–14;
                                 Ep 9,197,9–14
 134,1 sq ..... DN 141,12
 134,4 ..... DN 115,7
 134,7 sqq ..... DN 133,5 sqq; 135,2 sqq;
                                 189,14 sqq; Ep 1,157,1–5; 4,160,3 sqq
                                 10 sqq; 7,169,11 sq
 134,10 sq ..... DN 226,9 sqq
 134,11 sq ..... DN 146,7; 162,6 sqq
 134,11 sqq ..... DN 146,6 sqq
 134,14 sq ..... DN 147,10
 134,15 ..... DN 148,5 sq; 189,17
 134,15 sq ..... DN 147,9; 182,20 sq; 215,8 sqq;
                                 217,2 sqq
 135,1–9 ..... Ep 4,160,7–9
 135,2 sqq ..... DN 126,1 sq; 130,5 sq;
                                 133,5 sqq; CH 23,12;
                                 Ep 3,159,5–10
 135,3 ..... DN 168,4
 135,5 ..... DN 130,11
 135,5 sq ..... DN 113,12
 135,10 sqq ..... DN 126,14 sqq
 135,13 sq ..... DN 111,5; 128,15 sqq
 135,13 sqq ..... EH 82,17 sqq;
                                 Ep 9,201,12 sqq
 135,14 ..... DN 112,9
 135,16 sqq ..... DN 218,10 sq
 136,2 sq ..... DN 113,3
 136,7 ..... DN 131,5 sq; 151,7 sqq
 136,7 sqq ..... DN 125,10; 208,8 sq
 136,9 sq ..... DN 134,7 sqq
 136,11 sq ..... DN 113,3
 136,13 sq ..... DN 112,1
 136,14 sq ..... DN 135,16
 136,18 sq ..... DN 159,4; 193,10 sq; 203,6 sq
 137,1 sqq ..... DN 228,7 sqq
 137,3 sqq ..... DN 155,5 sq
 137,7 ..... DN 127,7

- 137,8 sq ..... DN 135,13 sqq
 137,8 sqq ..... DN 135,10 sqq
 137,11 ..... DN 121,17
 137,11 sq ..... DN 127,2 sqq
 137,12 ..... DN 177,1
 138,1 sq ..... DN 112,9; 143,9
 138,1 sqq ..... DN 181,19 sqq; 229,15 sqq;
                   MTh 141,2 sqq
 138,2 ..... DN 145,14
 138,2 sq ..... DN 139,13 sqq
 138,4–12 ..... Ep 8,174,2 sq
 138,5 ..... DN 145,14
 138,11 sqq ..... DN 109,10 sq; 208,11
 138,12 ..... DN 117,10; 154,17; 189,5.7 sqq;
                   226,11
 139,13 sqq ..... DN 138,2 sq 4
 139,17 sq ..... DN 133,11 sq; 136,18
 139,17 sqq ..... DN 218,16 sq; 230,6 sqq
 139,18 ..... DN 134,4 sqq
 140,3 sq ..... DN 136,18
 140,6 sq ..... DN 143,8
 140,9 sq ..... DN 143,8
 140,15 ..... DN 114,1
 140,18 ..... DN 143,8
 141,6 ..... DN 123,6
 141,9 sq ..... DN 201,17 sqq
 141,11 ..... DN 126,8
 141,11 sq ..... DN 134,1 sqq; 159,6 sq;
                   194,13 sqq
 142,1 sqq ..... DN 199,18 sqq
 142,6 ..... DN 193,10 sq
 142,10 ..... DN 111,1
 142,13 sq ..... DN 158,19
 142,14 ..... DN 154,5 sq
 143,6 sqq ..... DN 140,6 sqq
 143,7 sq ..... DN 134,4 sqq
 143,8 ..... DN 133,11 sq
 143,9 sqq ..... DN 138,1 sqq; 169,16; 181,1;
                   229,15 sqq; EH 66,6 sq;
                   Ep 8,173,14 sqq
 143,11 ..... DN 122,1; 180,4
 143,12 sq ..... DN 226,13 sq
 144,1 sqq ..... DN 187,17
 144,3 ..... DN 148,10
 144,3 sqq ..... DN 147,2 sqq; CH 20,9 sqq
 144,5 ..... DN 114,1
 144,6 sq ..... DN 186,1 sqq
 144,6 sqq ..... DN 150,1 sqq; 195,3 sqq
 144,8 ..... DN 195,6 sq
 144,14 ..... DN 120,2
 144,18 sq ..... DN 152,14 sq
 144,19 sqq ..... DN 161,1 sqq
 144,20 sq ..... DN 152,15 sqq
 144,21 ..... DN 125,11
 145,1 ..... DN 152,15 sqq
 145,4 sqq ..... Ep 8,175,10 sq
 145,6 ..... DN 132,1
 145,7 sqq ..... DN 169,20 sq
 145,9 ..... DN 170,4 sq
 145,14 sq ..... DN 150,1 sqq
 145,17 ..... DN 210,14 sqq
 146,6 sqq ..... DN 162,6 sqq; MTh 145,4–6
 146,7 ..... DN 134,11 sqq
 146,8 sq ..... DN 193,5 sqq
 146,10 sqq ..... DN 162,6 sqq
 146,12 ..... DN 117,2
 146,13 sqq ..... DN 111,7 sqq; 134,15;
                   CH 7,4–7
 146,19 ..... DN 202,14
 147,2 sq ..... DN 169,22 sqq
 147,2 sqq ..... DN 144,3 sqq; 148,19 sqq;
                   149,9 sqq; 187,17
 147,3 sqq ..... DN 131,8
 147,4 sq ..... DN 109,16
 147,4 sqq ..... DN 213,7
 147,7 ..... DN 180,2; 196,21; 203,2
 147,9 ..... DN 134,15; 148,5 sq; 182,20 sq;
                   216,6
 147,9 sqq ..... DN 111,12 sqq
 147,12 ..... DN 166,1; 167,5; 191,5 sq;
                   195,17; 201,11 sq
 147,13 sqq ..... DN 111,6 sq
 147,17 ..... CH 38,6 sqq
 148,3 sqq ..... DN 187,17; 192,15 sqq
 148,8 sqq ..... DN 120,2 sq; 144,14; 149,1 sq;
                   150,8 sqq; 180,4; 217,5 sqq
 148,9 ..... CH 48,11
 148,10 ..... DN 219,5
 148,10 sq ..... DN 215,3 sqq
 148,12 sq ..... DN 117,11 sq
 148,12 sqq ..... DN 123,16; 154,10 sq;
                   155,5 sq; 159,18 sqq; CH 7,4–7;
                   Ep 8,174,2 sq; 9,198,11–14
 148,13 ..... DN 197,5 sqq
 148,13 sq ..... DN 214,14 sq
 148,14 sqq ..... DN 163,15 sqq
 148,15 sqq ..... DN 117,15 sqq
 148,16 sqq ..... DN 201,17 sqq
 148,18 ..... DN 128,6
 148,19 ..... DN 147,2 sqq; CH 48,11
 148,20 sqq ..... DN 187,17
 149,2 ..... DN 150,8
 149,7 ..... DN 110,7
 149,9 ..... DN 121,3; MTh 146,11;
                   Ep 9,193,5; 207,4
 149,9 sqq ..... DN 111,7 sqq; 131,8; 147,3 sq;
                   193,12 sq; CH 12,8

- 149,12 ..... DN 150,8 sqq
 149,12 sqq ..... DN 199,8 sq; 16 sqq
 150,1 sq ..... DN 132,1; 145,14 sq
 150,1 sqq ..... DN 111,7 sqq; CH 7,4–7
 150,2 sq ..... DN 119,7
 150,5–7 ..... MTh 141,4–142,2
 150,8 sq ..... DN 149,12
 150,8 sqq ..... DN 199,8 sq; CH 17,10;
     MTh 142,10 sq
 150,15 sqq ..... DN 157,9 sq; CH 17,6
 151,1 ..... DN 169,22 sqq
 151,9 ..... DN 131,5 sq; 132,1
 151,19 sq ..... DN 155,3 sqq
 152,2 ..... DN 152,19 sq; 185,23; 198,18
 152,3 sqq ..... DN 155,3 sqq
 152,4 sq ..... DN 154,7 sqq
 152,6 ..... DN 155,1
 152,8 sq ..... CH 13,21 sq
 152,16 sqq ..... DN 155,9 sqq
 152,19 sq ..... DN 152,2
 152,20 ..... DN 113,5; 185,23
 152,21 ..... DN 148,10
 152,22 sq ..... DN 153,4 sqq; 10 sqq; 154,7 sqq
 153,1 sqq ..... DN 152,3 sq; 154,7 sqq;
     212,16 sqq
 153,4 ..... DN 132,8 sq
 153,4 sqq ..... DN 152,22 sq; 153,10 sqq;
     154,7 sqq; 190,6; 191,12;
     195,12 sqq; 213,7.15 sqq; CH 31,7;
     Ep 9,201,12–202,5
 153,6 ..... CH 37,18
 153,10 sqq ..... DN 152,22 sq; 153,4 sqq;
     156,15 sqq; 195,12 sqq
 153,11 ..... DN 145,1
 154,7 sqq ..... DN 152,22 sq; 153,4 sqq; 10 sqq;
     195,12 sqq; 212,16 sqq;
     213,7.15 sqq; Ep 9,201,12–202,5
 154,11 sqq ..... DN 182,17 sqq
 154,14 ..... DN 113,5
 154,17 ..... DN 138,12; 185,24
 154,23 sq ..... DN 159,18 sqq
 154,24 ..... DN 152,3 sq
 155,1 ..... DN 152,6
 155,1 sqq ..... DN 152,3 sq
 155,3 ..... DN 148,10
 155,3 sq ..... DN 123,16
 155,3 sqq ..... DN 159,18 sqq; 183,16
 155,5 ..... DN 152,4 sq
 155,8 ..... DN 160,2; 162,6 sqq; 180,5 sq
 155,9 sqq ..... DN 158,16 sqq; 159,1 sqq;
     161,1 sqq; 226,2 sqq
 155,14 sqq ..... DN 160,9
 155,15 ..... DN 159,10 sq
 150,15 sqq ..... DN 159,18 sqq
 155,16 ..... DN 150,8 sqq; 162,1 sqq;
     196,12 sqq
 155,16 sq ..... DN 157,9 sq; 158,13 sqq; 19;
     161,11 sqq; 215,3 sqq
 155,17 sqq ..... DN 159,9 sqq
 155,19 sq ..... DN 162,1 sqq; 204,2 sqq
 155,20 ..... DN 225,15
 156,1 sq ..... DN 157,9 sq; 158,11
 156,1 sqq ..... DN 157,4 sqq
 156,3–10 ..... MTh 143,17–144,5
 156,15 sqq ..... DN 153,10 sqq; 198,12 sqq
 156,17 sqq ..... DN 114,10; 115,2 sq
 157,4 sqq ..... DN 156,1 sq
 157,9 sq ..... DN 158,11
 157,9 sqq ..... DN 150,15 sqq; CH 14,12 sqq
 157,18 sqq ..... DN 215,3 sqq; EH 64,5
 157,20 ..... DN 142,14
 158,7 sqq ..... DN 157,18 sqq
 158,9 sqq ..... DN 157,9 sq
 158,13 ..... CH 57,21
 158,13 sqq ..... DN 155,16 sq
 158,16 ..... DN 152,17
 158,16 sqq ..... DN 155,9 sqq
 158,18 ..... DN 152,17
 158,19 ..... DN 141,11 sqq; 161,11 sqq
 158,19 sq ..... DN 159,13 sq
 158,19 sqq ..... DN 155,16 sq
 159,1 sqq ..... DN 155,9 sqq
 159,2 ..... DN 148,10
 159,3 sqq ..... DN 141,11 sq
 159,4 ..... DN 136,18; 140,4
 159,9 sqq ..... MTh 148,1
 159,10 ..... DN 142,14
 159,12 sqq ..... DN 200,6 sqq
 159,16 ..... DN 142,14
 159,18 sqq ..... DN 155,3 sqq
 159,19 ..... DN 160,2
 160,1 sq ..... DN 162,6 sqq
 160,1 sqq ..... DN 150,15 sqq; 155,16 sq;
     159,18 sqq; Ep 9,194,1–4
 160,9 ..... DN 142,14; 162,1 sqq; 213,7
 160,10 ..... DN 183,13
 160,15 sq ..... DN 133,11 sq
 160,16 ..... DN 142,14
 161,1 sqq ..... EH 69,4 sqq
 161,3 sqq ..... DN 155,9 sqq
 161,4 ..... DN 152,17
 161,5 ..... DN 152,17
 161,11 sq ..... DN 162,1 sqq
 161,14 ..... DN 142,14
 162,1 sq ..... DN 161,11 sqq
 162,2 ..... DN 142,14; 160,9

- 162,6 ..... DN 160,2
 162,6 sq ..... DN 155,8
 162,7 sq ..... DN 146,10 sqq
 162,8 ..... DN 134,11 sqq; 180,2
 162,9 sqq ..... DN 170,12; 220,18 sqq
 162,10 sq ..... DN 145,1 sq
 163,20 ..... DN 109,16
 164,7 sqq ..... DN 220,23 sqq
 164,11 sq ..... DN 206,14 sq
 164,15 sq ..... DN 168,15
 165,2 ..... DN 177,1
 165,16 ..... DN 114,1
 165,17 sq ..... DN 198,21 sqq; 201,17 sqq
 166,1 ..... DN 114,1; 147,12
 166,4 ..... DN 128,6; 168,5
 166,5 sqq ..... DN 172,8 sqq; 208,8 sq
 166,6 ..... DN 168,4; 173,14; 175,5; 177,10;
                   180,5; 203,16; 206,15
 167,5 ..... DN 147,12
 167,6 sqq ..... DN 220,23 sqq
 167,15 sq ..... DN 177,1
 168,4 ..... DN 166,6
 168,11 ..... DN 178,18 sqq
 168,15 ..... DN 164,15 sq
 168,22 ..... DN 184,21 sqq; 215,20 sq;
                   227,6 sqq; 228,1; 229,3 sqq
 168,22 sqq ..... CH 32,8/9
 169,7 sqq ..... DN 217,5 sqq; EH 88,13 sqq
 169,8 ..... DN 218,18 sq
 169,8 sq ..... DN 220,7 sq
 169,16 ..... DN 122,1
 169,17 ..... DN 128,6
 169,20 sq ..... DN 145,7 sq
 169,20 sqq ..... DN 174,2 sq; Ep 8,175,10 sq
 170,2 ..... CH 18,3
 170,4 sq ..... DN 145,9
 170,6 ..... DN 177,11; 179,4.17
 170,12 ..... DN 162,9 sq; 171,2; 172,19;
                   174,2; 178,1.20; 191,13
 170,12 sqq ..... DN 178,1 sq
 171,2 ..... DN 170,12
 171,8 sq ..... DN 220,20 sq
 171,9 sq ..... DN 209,9 sqq
 171,14 sqq ..... DN 172,8 sqq
 171,16 ..... DN 174,3; 178,21; 179,18; 206,9
 171,17 sqq ..... DN 220,23 sqq
 172,2 sq ..... DN 171,16
 172,8 ..... DN 166,6
 172,9 ..... DN 171,16
 172,12 sqq ..... DN 174,2 sq
 172,18 sqq ..... DN 170,12
 173,6 sqq ..... DN 176,7 sq; 177,10;
                   179,11 sqq
 173,14 ..... DN 166,6
 173,17 sqq ..... DN 174,2 sq; 178,1 sq
 174,1 sq ..... DN 170,12; 177,1
 174,3 ..... DN 171,16
 175,5 sqq ..... DN 166,6
 175,10 ..... DN 197,5 sqq
 175,10 sqq ..... EH 91,6 sqq
 175,16 sqq ..... DN 173,6 sqq
 175,18 sq ..... DN 132,19
 176,7 sq ..... DN 173,6 sqq
 177,1 ..... DN 165,2; 177,10
 177,9 ..... DN 185,24
 177,10 ..... DN 166,6; 177,1
 177,10 sq ..... DN 170,6
 177,10 sqq ..... DN 173,6 sqq
 177,14 sq ..... EH 91,8
 178,1 sq ..... DN 170,12
 178,3 sq ..... DN 178,18 sqq; 220,20 sq
 178,3 sqq ..... DN 117,12
 178,17 ..... DN 114,1
 178,18 ..... DN 178,3 sqq
 178,20 ..... DN 170,12
 178,21 ..... DN 171,16
 179,4 sqq ..... DN 170,6
 179,11 sqq ..... DN 173,6 sqq
 179,13 ..... DN 142,13
 179,18 ..... DN 171,16
 180,2 ..... DN 147,7; 152,3 sq
 180,2 sq ..... DN 134,11 sqq
 180,3 sqq ..... DN 225,4 sqq
 180,4 ..... DN 148,8 sqq
 180,5 ..... DN 166,6
 180,6 ..... DN 160,2
 180,8 sqq ..... DN 131,8; 143,9 sqq;
                   Ep 9,201,12—202,5
 180,9 sqq ..... CH 12,6
 180,10 ..... DN 108,7
 181,1 sqq ..... DN 143,9 sqq; 165,16 sqq
 181,4 sq ..... DN 190,3 sqq
 181,5 ..... DN 193,5 sqq
 181,7 sqq ..... DN 117,12
 181,11 sqq ..... DN 221,13 sqq; CH 20,16 sqq
 181,16 sqq ..... DN 222,6 sqq
 182,1 sq ..... DN 180,8 sq
 182,1 sqq ..... CH 20,10
 182,14 sqq ..... DN 165,16 sqq;
                   Ep 8,180,12—15
 182,17 sqq ..... DN 112,5 sq; 113,3 sq;
                   143,9 sqq; CH 47,5 sqq;
                   MTh 148,1
 182,18 sq ..... DN 109,15 sq; 117,11 sq
 182,19 sq ..... DN 152,14
 182,20 ..... DN 177,1

- 182,20 sq ..... DN 147,9; 216,2 sqq
 183,2 ..... DN 147,9
 183,2 sqq ..... DN 217,2 sqq
 183,5 sqq ..... DN 147,9
 183,12 sq ..... DN 186,15 sqq
 183,12 sqq ..... DN 155,3 sqq; 180,8 sq;
 181,11 sqq; 186,10
 183,13 ..... DN 184,3
 183,16 ..... DN 124,1 sq
 183,19 sq ..... DN 190,3 sqq; 193,5 sqq;
 221,13 sqq
 184,2 sqq ..... DN 143,9 sqq
 184,3 sq ..... DN 183,13
 184,21 sqq ..... DN 168,22
 185,4 sqq ..... DN 129,6 sq
 185,13 ..... DN 218,20
 185,16—25 ..... MTh 143,14 sq
 185,18 sqq ..... DN 154,11 sqq
 185,20 sq ..... DN 113,5
 185,21 ..... DN 124,8; 125,11
 185,23 ..... DN 152,2
 185,24 ... DN 154,17; 202,9; 204,8; 211,17;
 224,9 sq; 228,20
 186,1 sqq ..... DN 144,18 sqq; 195,3 sqq
 186,9 sq ..... DN 183,13
 186,13 sq ..... DN 216,2 sqq
 186,15 ..... DN 183,13; 186,10
 186,15 sqq ..... DN 183,22 sq
 187,1 sqq ..... DN 189,7 sqq
 187,10 sq ..... DN 152,3 sq
 187,15 sq ..... DN 197,5 sqq
 188,17 sq ..... DN 200,6 sqq
 187,17 sqq ..... DN 144,1; 147,2 sqq;
 148,3 sqq
 189,1 ..... DN 165,16 sqq
 189,4 sq ..... DN 109,10 sq; 138,12
 189,7 ..... DN 183,13
 189,7 sqq ..... MTh 148,1—8;
 Ep 9,201,7—10.12 sqq; 203,1—5
 189,8 sq ..... DN 109,10 sq; 138,12; 154,17;
 208,11
 189,12 sq ... DN 208,5 sq; 210,7 sqq; 213,7
 189,12 sqq ..... DN 215,8 sqq
 189,13 ..... DN 189,7 sqq
 189,14 sqq ..... DN 216,2 sqq
 190,3 ..... DN 216,2 sqq
 190,3 sqq ... DN 131,8; 181,4 sq; 183,19 sq;
 CH 12,9
 190,6 ..... DN 153,4 sqq; 191,12; 202,1 sq
 191,5 ..... DN 147,12
 191,9 sqq ..... DN 225,10 sq
 191,12 ..... DN 153,4 sqq; 190,6
 191,13 ..... DN 170,12
 191,15 sq ..... DN 205,8 sqq
 191,16 sqq ..... DN 126,1 sq
 192,12 sq ..... DN 169,22 sqq
 192,15 sqq ..... DN 148,3 sqq
 192,16 sq ..... DN 201,17 sqq
 192,19 ..... DN 123,6; 141,6
 193,5 sqq ... DN 146,8 sq; 181,5; 183,19 sq;
 196,4; CH 12,7
 193,10 sq ..... DN 136,18; 142,6
 193,14 sq ..... DN 197,17 sqq
 194,1 ..... DN 166,6
 194,1 sq ..... DN 110,7
 194,1 sqq ..... CH 12,14 sqq
 194,7 ..... DN 109,3 sq
 194,10 sqq ..... DN 198,12 sqq
 194,13 sq ..... DN 141,11 sq
 195,3 sq ..... DN 186,1 sqq
 195,3 sqq ..... DN 144,18 sqq; 153,4 sqq;
 CH 21,1 sqq
 195,6 sq ..... DN 144,8
 195,12 sqq ..... DN 153,10 sqq
 195,17 ..... DN 147,12
 196,1 sqq ..... CH 12,6
 196,2 sq ..... DN 111,12 sqq
 196,3 ..... DN 125,11
 196,4 ..... DN 198,21 sqq
 196,11 sq ..... Ep 5,162,4—5
 196,20 sq ..... DN 147,7
 197,17 sqq ..... DN 115,19 sqq; 193,14 sq;
 MTh 148,1—8
 197,19 sq ..... DN 229,10 sqq
 198,4 sqq ... MTh 144,7—15; Ep 1,157,1—5
 198,8 ..... DN 119,9; 221,8
 198,12 sqq ..... DN 156,15 sqq;
 MTh 142,6—9
 198,15 sqq ..... CH 15,2 sqq
 198,16 sq ..... DN 152,3 sq
 198,18 ..... DN 185,23
 198,19 sq ..... DN 113,5
 198,21 sqq ..... DN 131,8; 196,4; CH 12,6
 198,23 ..... DN 165,16 sqq
 199,8 sqq ..... DN 179,6 sqq
 199,14 sq ..... DN 149,12
 199,18—200,2 ..... MTh 141,2 sq
 199,19 ..... DN 125,2
 199,21 ..... DN 142,8
 200,2 ..... DN 142,8
 200,6 sq ..... DN 111,5
 200,6 sqq ..... CH 33,13
 201,4 ..... DN 201,17 sqq
 201,11 sq ..... DN 147,12
 201,17 sq ..... DN 165,16 sqq
 201,17 sqq ..... CH 20,16 sqq

- 202,1 sq ..... DN 190,6
 202,9 ..... DN 185,24
 202,12 sqq ..... DN 146,13 sqq
 202,14 ..... DN 146,19
 202,17 ..... DN 215,3 sqq
 202,17 sq ..... DN 113,5
 202,22 sq ..... DN 112,1; 131,9 sq
 203,2 ..... DN 147,7
 203,6 sq ..... DN 136,18; 140,4
 203,16 ..... DN 166,6
 204,2 sqq ..... DN 155,20
 204,5 sqq ..... Ep 8,181,11 sq; 188,4 sq
 204,7 ..... DN 134,14
 204,8 ..... DN 185,24
 205,6 ..... DN 128,13
 205,8 sqq ..... DN 191,15 sq; 205,2 sqq
 205,11–15 ..... Ep 8,188,4 sq
 205,16–19 ..... Ep 8,171,2
 206,5 sq ..... DN 206,21 sq
 206,9 ..... DN 171,16
 206,14 sq ..... DN 164,11 sq
 206,15 ..... DN 166,6
 206,20 sqq ..... DN 213,21 sqq; 228,20 sqq
 206,21 ..... DN 166,6
 206,21 sq ..... DN 206,5 sq
 207,10 sq ..... DN 119,5
 207,10–208,7 ..... MTh 148,1–8
 208,5 sq ..... DN 189,12 sq
 208,8 sqq ..... DN 119,4
 208,11 ..... DN 138,12
 208,12 ..... DN 132,1
 209,9 ..... DN 119,6
 209,9 sqq ..... DN 171,9 sq
 210,3 ..... Ep 8,174,2 sq
 210,5 sq ..... DN 197,5 sqq
 210,7 sq ..... DN 221,8
 210,7 sqq ..... DN 213,7;
                   Ep 9,201,7–10.12 sqq
 210,8 ..... DN 189,12 sq
 210,10 sq ..... DN 112,1; 131,9 sq
 210,12 ..... DN 120,11
 210,12 sqq ..... DN 120,9 sqq; 215,14 sqq;
                   Ep 9,194,5–7
 210,14 sq ..... DN 145,17
 211,6 ..... DN 108,7
 211,9 ..... DN 121,3; MTh 146,11;
                   Ep 9,193,5; 207,4
 211,13 sqq ..... DN 183,19 sq; Ep 8,174,1 sq
 211,15 sqq ..... CH 17,10
 211,17 ..... DN 115,3; 185,24; Ep 2,158,5
 212,9 sqq ..... DN 211,15 sqq
 212,13 ..... DN 115,3; Ep 2,158,5
 212,16 sqq ..... DN 154,7 sqq; 176,12; 213,7;
                   CH 8,5 sqq; Ep 9,194,1–4
 213,7 sq ..... DN 189,12 sq
 213,7 sqq ..... DN 154,7 sqq; 160,9; 176,12;
                   215,8 sqq; Ep 9,203,1–5
 213,10 sq ..... DN 153,4 sqq
 213,13 ..... DN 147,7
 213,15 sqq ..... DN 154,7 sqq
 213,16 sqq ..... DN 160,10 sq
 213,21 sqq ..... Ep 8,188,4 sq
 214,2 ..... DN 206,5 sq
 214,3–5 ..... Ep 8,174,2 sq
 214,5 sq ..... DN 201,17 sqq
 214,10 ..... DN 119,2 sq
 214,13 sqq ..... DN 160,10 sq
 214,14 sq ..... DN 148,13 sq
 215,1 ..... DN 148,10
 215,3 sqq ..... DN 111,5
 215,5 sq ..... DN 111,3 sq
 215,5 sqq ..... DN 157,18 sqq
 215,7 ..... DN 155,16 sq
 215,8 sqq ..... DN 125,11; 147,9; 182,20 sq;
                   189,14 sqq; 190,1 sq; 213,7;
                   216,2 sqq; Ep 9,203,1–5
 215,11 sq ..... DN 189,12 sq
 215,14 ..... DN 114,9; 120,11
 215,14 sqq ..... DN 210,12 sqq
 215,20 sq ..... DN 168,22
 216,2 sqq ..... DN 134,15 sq; 182,20 sq
 216,3 sqq ..... DN 186,13 sq
 217,5 sqq ..... DN 169,8 sq; EH 88,13 sqq
 217,6 sqq ..... DN 112,2
 217,8 sq ..... MTh 142,7 sq
 218,1 sq ..... DN 197,5 sqq
 218,3 ..... DN 228,20 sqq
 218,7 sqq ..... CH 23,7
 218,10 sq ..... DN 135,16
 218,14 ..... DN 108,3 sq
 218,15 ..... DN 109,16
 218,16 sq ..... DN 230,6 sqq
 218,20 ..... DN 185,13
 219,5 ..... DN 148,10
 219,5 sqq ..... DN 195,3 sqq; CH 21,1 sqq;
                   MTh 143,14 sq
 219,11 sq ..... DN 113,5
 219,14 sq ..... DN 150,9 sq; 225,4 sqq
 219,14 sqq ..... DN 112,2
 219,16 ..... CH 57,21
 219,21 ..... DN 165,16 sqq
 220,7 sqq ..... DN 169,8 sq
 220,9 sqq ..... DN 212,16 sqq
 220,20 sq ..... DN 178,3 sqq
 221,1 ..... DN 164,11 sq
 221,5 ..... DN 126,1 sq
 221,5 sqq ..... Ep 7,169,11 sq

221,7 sqq	DN 188,6 sqq	226,11	DN 138,12
221,11	MTh 146,1	227,6 sqq	DN 109,10 sq; CH 7,7;
221,13 sqq	DN 129,1 sqq; 181,11 sqq;		EH 66,9; MTh 148,1
	183,19 sq	227,8 sqq	DN 168,22
221,18	Ep 8,186,5	228,1	DN 168,22
222,11	DN 177,1	228,3 sqq	DN 112,2; MTh 148,1–8
222,15	DN 197,5 sqq	228,7 sq	DN 111,5
223,1 sqq	DN 184,7	228,7 sqq	DN 117,12 sq
223,5 sq	DN 122,1	228,17 sq	DN 112,12 sq; MTh 142,7 sqq
223,12	DN 109,16	228,19	DN 134,7 sqq
224,3	DN 118,15; 119,2	228,20	DN 138,12; 185,24
224,4	DN 118,15	229,6 sqq	DN 112,11
224,4 sq	DN 118,14	229,8	DN 123,9 sq
224,10	DN 185,24	229,8 sq	Ep 9,194,8 sq
224,11 sq	DN 225,10 sq	229,9	DN 116,8 sq
224,13 sqq	DN 117,12; 225,12 sq	229,10	DN 108,7; 143,9 sqq
225,12 sq	DN 131,9 sq; 211,15 sqq;	229,12 sq	DN 108,7
	224,13 sqq	229,12 sqq	DN 197,19 sq
225,13	DN 112,1	229,15	DN 143,9 sqq
225,14 sqq	DN 155,20	229,15 sqq	DN 138,1 sqq
225,15	DN 118,15	230,1–5	MTh 142,6–9; 143,3–5;
225,16	DN 191,16		145,4–6
225,18	DN 184,8 sqq	230,6 sqq	DN 139,17 sqq; 218,16 sq
225,20–226,5	Ep 8,182,3–5	230,9	DN 116,14
226,2 sqq	DN 155,9 sqq	231,8	DN 121,3; MTh 146,11;
226,8 sqq	DN 134,10 sq; EH 66,6 sq		Ep 9,193,5; 207,4

DE COELESTI HIERARCHIA

7,1	MTh 141,1	8,14 sqq	DN 114,5 sqq; EH 65,10 sqq;
7,3 sqq	DN 148,19 sqq;		119,12 sqq; Ep 2,158,5;
	MTh 141,2–142,4;		9,193,6–9; 198,2 sq
	Ep 9,201,12–202,5; 203,13 sq	8,15	DN 115,3
7,4 sqq	DN 112,12 sq; 191,16	8,16 sq	CH 10,10
7,5	DN 111,10 sq	8,17	DN 114,1
7,5 sqq	DN 227,6 sqq; CH 48,11	8,20	DN 115,3
7,6 sq	MTh 142,7 sq	8,21 sqq	DN 114,2; Ep 9,197,1–8
7,7 sq	DN 155,5 sq	9,2 sq	DN 147,2 sq
7,9	DN 138,2 sq	9,5	DN 111,4
7,9 sqq	DN 113,12; 114,2; 145,4	9,7	DN 114,2
7,11	DN 150,6	9,8	DN 112,1; 131,12
7,11 sq	DN 108,7 sq; 126,8	9,8 sqq	DN 145,4
8,2	Ep 9,201,7–10	9,13 sq	DN 114,5 sqq
8,3 sq	EH 92,9; 103,7	9,14	CH 47,2
8,5 sq	CH 7,4–7; EH 92,23	9,16 sqq	DN 145,4; Ep 9,193,6–9; 11 sq
8,5 sqq	DN 114,5 sqq; CH 17,6 sq;	9,21–10,9	Ep 9,195,7 sq
	EH 82,17 sqq; 91,12 sq	10,6	DN 111,5
8,7 sq	DN 189,12 sq; 212,16 sqq	10,7 sqq	DN 114,2
8,9	DN 114,1	10,8	DN 114,5 sqq
8,10	CH 12,12 sqq	10,9 sqq	DN 194,7 sqq; Ep 9,194,5–7
8,11 sq	CH 11,11	10,13–11,19	Ep 9,196,7–10

- 11,11 sqq ..... DN 114,2; Ep 9,197,1—8
 11,16 ..... DN 115,7; MTh 141,3
 11,16—19 ..... MTh 142,12—14
 11,19 sq ..... EH 67,14 sq
 12,1 sqq ..... DN 229,15 sqq
 12,2 ..... DN 158,12
 12,2 sqq ..... DN 180,9 sqq; 181,7 sq;
 MTh 148,1
 12,3—14 ..... MTh 141,2—4
 12,4 sqq ..... DN 108,7.8 sq; 109,10 sq;
 182,17 sqq; 183,22 sq; 193,14 sq;
 198,4 sqq 21 sqq
 12,5 sq ..... MTh 141,3
 12,6 sq ..... DN 113,13; 196,3 sq
 12,7 ..... DN 193,5 sqq
 12,7 sq ..... DN 122,1
 12,8 sq ..... DN 147,2 sq; 149,9 sqq
 12,9 sqq ..... DN 190,3 sqq
 12,14 sqq ..... DN 194,1 sqq
 12,18 ..... DN 113,13; 126,8
 12,20 sqq ..... DN 210,20 sqq; 230,1 sqq;
 MTh 143,3—5; Ep 9,196,7—10
 13,2 sqq ..... CH 57,26
 13,11 sq ..... CH 54,24
 13,13 sqq ..... Ep 7,166,11 sqq
 13,15 sqq ..... CH 16,1 sq
 13,21 ..... DN 115,7
 14,1 ..... CH 42,1 sqq
 14,10 sqq ..... CH 58,1 sq
 14,12 ..... DN 152,4
 14,21 ..... DN 166,6
 15,1 sqq ..... DN 198,15 sqq; 210,20 sqq
 15,3 sq ..... DN 147,12
 15,12 ..... DN 147,2 sq
 15,12 sqq ..... Ep 9,194,14 sq; 195,4 sq
 15,21 ..... DN 125,2; MTh 141,2 sq
 15,21 sqq ..... DN 114,2; 210,20 sqq;
 MTh 143,3—5; Ep 7,166,11 sqq;
 9,194,5—7; 197,1—8
 16,1 ..... CH 13,16 sqq
 16,1 sq ..... EH 68,10 sqq
 16,2 sq ..... DN 207,8
 16,3 sqq ..... DN 230,1 sqq
 16,4 sq ..... DN 166,1
 16,14 sqq ..... DN 145,4
 16,19 sqq ..... EH 69,14 sqq; MTh
 142,12—14
 16,20 ..... DN 113,13
 17,3 ..... EH 68,7; 75,16 sqq
 17,3 sqq ..... DN 145,4; 147,13 sqq;
 211,15 sqq; CH 7,4—7
 17,5 ..... CH 40,9; EH 75,16 sqq
 17,5 sq ..... DN 150,15 sqq
 17,7 sq ..... DN 204,5 sqq
 17,10 sq ..... EH 66,13; 68,16 sqq
 17,10 sqq ..... DN 169,22 sqq; 224,9 sq;
 CH 28,14 sqq
 17,11 sq ..... DN 145,13
 18,2 ..... DN 207,8
 18,2 sqq ..... EH 96,3
 18,3 ..... DN 150,6; EH 90,2
 18,5 ..... DN 226,2 sqq; CH 38,12;
 EH 67,16 sqq; 74,14
 18,6—10 ..... Ep 8,175,14—180,3
 18,7 ..... DN 112,1
 18,10 sqq ..... CH 34,14 sqq
 18,14 sqq ..... DN 225,12 sq
 18,16 ..... CH 31,13
 19,1 ..... CH 54,18
 19,9 ..... EH 122,3
 19,10 ..... CH 54,18
 19,21 sqq ..... DN 224,9 sq
 20,1 sq ..... Ep 2,158,5
 20,2 ..... DN 115,3
 20,3 sqq ..... DN 147,13 sqq
 20,5 sqq ..... DN 169,22 sqq
 20,9 sqq ..... DN 112,5 sq; 117,15; 169,20 sq;
 182,17 sqq; 201,17 sqq; CH 7,4—7;
 EH 66,8; Ep 9,201,12—202,5
 20,11 sqq ..... EH 70,5 sq
 20,13 sqq ..... DN 178,3 sqq; 181,11 sqq;
 CH 32,9 sqq
 20,16 sqq ..... DN 148,15 sqq
 21,1 sqq ..... DN 116,10 sqq; 195,3 sqq;
 226,2 sqq; EH 64,2; 67,1 sqq
 21,5—22,22 ..... Ep 8,181,13—182,4
 21,6 sq ..... CH 31,8; 43,18; EH 64,18; 100,1
 21,9—14 ..... CH 44,21 sqq
 21,11 sq ..... DN 145,7 sq
 21,18 ..... DN 149,12
 22,1 sqq ..... DN 114,2
 22,2.4.8 ..... DN 114,9
 22,12 ..... DN 126,8
 22,13 ..... DN 148,7
 22,14 sqq ..... DN 182,4 sqq; 219,16 sqq;
 224,9 sq; Ep 8,182,3—5
 22,18—22 ..... Ep 8,180,12—15
 22,21 ..... DN 120,12
 22,23 ..... DN 126,1 sq
 22,23 sqq ..... DN 135,5
 23,3 ..... DN 141,6 sq
 23,4 sq ..... DN 133,5 sq
 23,7 ..... DN 218,7
 23,10 sqq ..... DN 135,2 sq
 23,19 ..... DN 113,13
 24,1 ..... DN 137,11

- 42,8 sqq ..... CH 51,21
 42,13 sqq ..... DN 224,9 sq
 43,1 sqq ..... EH 65,15 sqq
 43,3 ..... EH 116,22
 43,5 sq ..... DN 170,6
 43,5 sqq ..... CH 51,21
 43,12 sqq ..... DN 108,7; 132,8;
     MTh 141,2—4; Ep 10,209,3 sq
 43,16 sq ..... MTh 142,7 sq
 43,18 sq ..... DN 211,17
 44,3 sq ..... DN 224,9 sq
 44,4 ..... DN 185,24
 44,12 sqq ..... DN 147,13 sqq
 44,17 sqq ..... CH 17,5; 34,3 sqq; 38,6 sqq
 44,20 sqq ..... DN 147,2 sqq
 44,24 ..... DN 121,8
 44,24 sqq ..... CH 19,16; EH 94,5 sqq;
     106,25 sq
 45,7 sqq ..... DN 175,18 sq; EH 70,6
 45,14 sqq ..... DN 224,9 sq
 46,1 sqq ..... DN 147,2 sq
 46,7 ..... DN 142,8
 46,9 sqq ..... Ep 8,180,12—15
 46,11 sqq ..... DN 226,2 sqq; CH 51,21;
     Ep 8,180,15 sq
 46,15 sq ..... DN 141,6
 46,24 ..... DN 111,17
 46,25 sqq ..... DN 182,17 sqq
 47,2 sq ..... MTh 141,2—4
 47,7 sq ..... MTh 148,1
 47,10 sqq ..... DN 114,2
 47,13 sqq ..... EH 100,9; Ep 9,194,5—7
 47,18 ..... DN 190,6
 47,18 sqq ..... DN 153,4 sqq
 47,20 ..... DN 142,10
 48,4 ..... DN 142,3
 48,6—14 ..... MTh 142,10 sq; Ep 8,182,3—5
 48,14 sqq ..... DN 224,9 sq
 48,23 ..... Ep 5,162,2
 49,1 ..... CH 35,1
 49,2 ..... DN 142,10
 49,4 sqq ..... DN 182,17 sqq
 50,2 ..... DN 126,8
 50,10 ..... DN 129,1
 50,10 sqq ..... DN 182,17 sqq; MTh 148,1
 50,13 sqq ..... DN 114,5 sqq; 219,16 sqq
 51,1 ..... CH 29,16; 47,12
 51,7 sqq ..... DN 114,2; 186,3 sqq
 51,17 ..... CH 57,12
 51,18—21 ..... Ep 8,180,12—15
 51,20 sq ..... DN 210,20 sqq
 51,22—52,7 ..... Ep 9,200,2—4
 51,24 ..... CH 58,7
 52,8—11 ..... MTh 142,10 sq
 52,14 sqq ..... CH 45,7 sqq
 54,25 ..... DN 114,8
 53,1 ..... Ep 3,159,3
 53,4 ..... DN 125,2; MTh 141,2 sq
 53,24 ..... DN 121,8
 54,2 sqq ..... DN 182,4 sqq; 224,9 sq;
     Ep 8,180,12—15
 54,11 ..... CH 27,14
 54,12 sqq ..... DN 205,2 sqq
 54,18 sq ..... DN 112,12 sq
 54,20 sqq ..... Ep 8,187,14 sq
 55,2 ..... DN 115,7
 55,12 sqq ..... DN 210,20 sqq; Ep
     9,206,10—12
 55,23 sqq ..... DN 153,4 sqq
 55,24 sqq ..... DN 210,20 sqq
 56,1 ..... DN 121,3; MTh 146,11;
     Ep 9,193,5; 207,4
 56,10 sq ..... DN 224,9 sq
 57,1 sq ..... DN 210,20 sqq
 57,21 sq ..... DN 219,16 sqq
 58,1 ..... DN 147,12
 58,7 sqq ..... DN 210,20 sqq
 58,18 sqq ..... DN 153,4 sqq
 58,23 sqq ..... DN 205,8 sqq
 59,3 ..... DN 128,6
 59,5 sqq ..... Ep 7,166,11 sqq; 9,193,12 sq

DE ECCLESIASTICA HIERARCHIA

- 63,1 ..... MTh 141,1
 63,3 sqq ..... DN 145,4; 147,13 sqq;
     MTh 141,2—142,4
 63,5 ..... DN 107,5
 63,7—11 ..... MTh 142,12—14
 63,11 sqq ..... DN 145,4; Ep 8,180,12—15
 64,5 sq ..... EH 116,17 sqq
 64,7 sqq ..... DN 182,4 sqq
 64,12 ..... DN 115,7
 64,15 sqq ..... DN 145,4
 64,23 sqq ..... CH 8,14 sqq; 17,5;
     EH 75,16 sqq
 65,3 sq ..... DN 204,5 sqq
 65,4 ..... DN 131,12
 65,4 sqq ..... DN 224,9 sq
 65,6 sqq ..... DN 118,13 sq

- 65,7 ..... DN 185,21
65,8 sqq ..... DN 114,2; 145,4;
Ep 9,197,15–198,2
65,10 sq ..... EH 74,7 sqq
65,10–12 ..... EH 73,12
65,11 ..... DN 114,1
65,12 ..... DN 131,12
65,12 sqq ..... DN 217,5 sqq
65,16 sq ..... DN 111,3 sq; 204,5 sqq
65,20 sq .. DN 138,2 sq; MTh 141,2–142,4
65,22 sqq ..... DN 186,3 sqq
66,2 ..... DN 128,6; EH 70,19
66,6 sq ..... DN 132,1
66,6 sqq ..... DN 227,6 sqq
66,9 ..... CH 32,8/9
66,12 ..... DN 131,12
66,12 sq .. DN 211,15 sqq; EH 68,16 sqq;
116,17 sqq
66,14 sqq ..... DN 205,2 sqq
66,18 ..... DN 128,6
66,20 sqq .. DN 182,4 sqq; 202,22 sq; Ep
8,180,12–15
66,21 sq ..... DN 131,12
67,1 ..... DN 114,8
67,4 sqq ..... DN 114,2
67,6–68,8 ..... Ep 9,197,15–198,2
67,11 sqq ..... DN 147,13 sqq
67,13 sq ..... DN 126,8
67,14 ..... DN 113,13
67,16 sq ..... DN 126,8; EH 107,6 sqq
67,17 ..... DN 111,5
67,19 sq ..... EH 70,2 sq
67,20 ..... DN 131,12
67,20 sq ..... DN 114,5 sqq
68,2 ..... DN 114,1
68,4–15 ..... MTh 142,12–14;
Ep 8,175,14–180,3
68,9 ..... DN 128,13
68,10 ..... DN 142,5
68,16 sqq ..... MTh 143,17–144,5;
Ep 9,197,15–198,2
68,21–69,2 ..... Ep 8,174,2 sq
68,22 ..... DN 142,5
69,2 ..... DN 114,8
69,3 sq ..... DN 133,11 sq
69,14 sqq ..... CH 16,1 sq; EH 63,3 sqq;
124,21
69,17–19 ..... Ep 8,178,8–10.12–179,1
70,1 sqq ..... CH 35,1
70,4–7 ..... Ep 8,174,2 sq
70,5 ..... DN 126,1 sq
70,7 ..... DN 131,12
70,9 sq ..... CH 17,5
71,19 ..... DN 138,4
72,1 ..... Ep 5,162,2
72,7 ..... DN 142,5
72,9 sq ..... EH 129,15
72,10 ..... Ep 5,162,2
72,14 sq ..... EH 102,10
73,5 ..... EH 102,18
73,7–10 ..... MTh 143,14 sq
73,11 sqq ..... DN 169,22 sqq
73,12 sqq ..... DN 114,2
73,21–74,11 ..... MTh 143,14 sq
74,2–11 ..... Ep 9,197,1–8
74,3 ..... DN 217,5 sqq
74,10 ..... DN 111,17
74,12 sqq .. DN 110,11 sqq; 151,12 sqq;
178,12 sqq
74,20 ..... DN 185,24
75,3 sqq ..... Ep 2,158,5
75,4 ..... DN 115,3
75,16 ..... DN 128,6
76,5 ..... EH 86,10
76,6 ..... DN 126,8
76,9 ..... EH 91,6 sqq
76,11 ..... DN 126,8
76,12 sqq ..... EH 118,14 sq
77,11 ..... EH 129,20
77,22 ..... DN 131,12
77,23 ..... DN 170,6
77,24–78,21 ..... Ep 9,197,15–198,2
78,2 ..... DN 166,6
78,10 ..... DN 113,13; 126,8
78,11 sqq ..... EH 118,14 sq; Ep 10,209,3
78,12 ..... DN 115,1
78,13 ..... DN 134,11 sqq; 146,7
79,1–80,16 ..... Ep 8,176,9 sqq
79,2 sq ..... DN 133,11 sq
79,4 ..... DN 107,5
79,7 sqq ..... DN 112,12 sq
79,11 ..... DN 131,12
79,13 ..... DN 128,6
80,8 ..... DN 138,4
80,8 sqq ..... Ep 8,181,6 sq
80,10 ..... DN 147,7
80,11 ..... DN 142,5
80,12 sqq ..... EH 115,5
80,14 ..... DN 147,7
80,16 sqq ..... Ep 8,175,14 sqq
80,21 ..... DN 138,4
81,3–82,12 ..... Ep 9,197,15–198,2
81,9 sqq ..... DN 217,5 sqq
81,12 ..... DN 115,7
81,22 sq ..... EH 122,16
82,2 ..... DN 128,13

- 82,5 ..... DN 145,9
82,5 sqq ..... Ep 8,175,10 sq
82,9 sqq ..... DN 138,2 sq; MTh 141,2 sqq
82,11 sqq ..... DN 217,5 sqq
82,14 ..... DN 207,8
82,17—83,3 ..... Ep 9,201,12—202,5
82,20 ..... DN 114,1
82,22 sqq ..... DN 112,12 sq
83,8 ..... EH 86,12; 98,12 sq
83,11 ..... DN 142,5
83,17 ..... EH 91,6 sqq
83,21 ..... DN 112,13 sq
83,21 sq ..... DN 113,13
83,23 ..... DN 131,12; Ep 8,174,2 sq
84,3 ..... DN 142,5
84,6.12 ..... DN 142,5
84,16 ..... DN 126,8
84,19 ..... DN 114,2
84,22 sqq ..... EH 94,16; Ep 8,175,14 sqq
84,24 sqq ..... EH 115,5
85,1 ..... DN 142,5
85,3 sqq ..... DN 204,5 sqq
85,5 ..... DN 128,6
85,10 sq ..... DN 150,6
86,6 sqq ..... DN 205,2 sqq
86,9 ..... DN 131,12
86,10 ..... EH 76,5 sq; 117,21
86,11 ..... DN 131,12
86,15 ..... DN 115,1
86,19 ..... DN 170,12
87,20—90,8 ..... Ep 9,197,15—198,2
87,22 sq ..... DN 111,10 sq
87,24 ..... DN 131,12
88,10 ..... DN 126,1 sq
88,10 sqq ..... DN 217,5 sqq
88,13 sqq ..... DN 169,8 sq; CH 17,10;
EH 116,17 sqq
88,21 ..... DN 115,7
88,25 ..... DN 212,16 sqq
89,11 sqq ..... DN 147,13 sqq
89,13—23 ..... Ep 8,178,12—179,1
89,14 sq ..... EH 89,19
89,15 sq ..... DN 169,22 sqq
90,1 ..... DN 114,9
90,11—22 ..... Ep 4,160,3—161,10
90,16 sqq ..... DN 178,12 sqq; 220,23 sqq
91,2 sqq ..... DN 179,6 sqq
91,3 sq ..... DN 176,12
91,4 sqq ..... DN 176,9 sqq
91,5 sq ..... CH 32,19
91,6 ..... EH 74,3; 76,9; 116,17 sqq
91,8—93,22 ..... Ep 3,159,5—10
91,9 ..... DN 126,1 sq
91,12 ..... DN 135,5
91,14 sq ..... EH 116,17 sqq; 119,22
91,14—17 ..... MTh 141,3
91,15 ..... DN 113,13; 126,8
91,18 sqq ..... DN 113,12; 164,11 sq
92,3 sq ..... DN 142,5
92,14—93,22 ..... Ep 9,197,15—198,2
92,21 sqq ..... DN 113,9; 135,7 sqq
92,23 ..... DN 126,1 sq; 135,5
93,1 ..... EH 81,22
93,3 sqq ..... DN 164,11 sq
93,11—22 ..... Ep 4,160,3—161,10
93,14 sqq ..... DN 134,11 sqq; 135,5
93,19 ..... DN 126,1 sq
93,23 sqq ..... DN 147,13 sqq
93,26 sqq ..... DN 226,2 sqq; EH 69,14 sqq
94,5 sqq ..... DN 147,2 sqq
94,21 ..... DN 128,6
94,22 ..... DN 137,11
95,1 sqq ..... DN 217,5 sqq
95,2 ..... DN 115,7
95,3 sq ..... EH 97,19
95,11 ..... DN 142,5
95,15 ..... DN 138,4
95,19 sqq ..... DN 211,15 sqq;
Ep 8,171,10—172,7
95,21 sqq ..... EH 96,2 sqq
96,2 sqq ..... CH 18,2
96,6.13 ..... DN 134,11 sqq
96,23 ..... DN 207,8
97,23 ..... DN 142,5
97,23—28 ..... Ep 8,188,4 sq; 9,201,12—202,5
98,2 sqq ..... DN 211,17; Ep 8,171,10—172,7
98,10 sq ..... DN 217,5 sqq
99,8 sqq ..... DN 114,2
99,10 ..... DN 132,1
98,12 sq ..... EH 83,8
99,14 ..... DN 128,6
99,15 sqq ..... DN 147,13 sqq; 186,3 sqq
99,16 ..... DN 132,1
99,20 ..... DN 128,6
99,24 ..... DN 115,7
100,13 sqq ..... DN 153,4 sqq
101,1 ..... CH 47,20
101,2 ..... DN 121,8
101,5—104,2 ..... Ep 9,197,15—198,2
101,6 ..... DN 121,8
102,2 ..... DN 113,13; 126,8
102,7 ..... DN 137,11
102,8—16 ..... Ep 3,159,5—10
103,4 sq ..... EH 111,14
103,21 ..... DN 114,9
104,1 ..... DN 128,13

104,2	DN 137,11	119,22	DN 185,21
104,6 sqq	EH 109,26	119,23 sqq	DN 224,9 sq
104,11 sqq	DN 226,2 sqq	119,27 sq	DN 121,8
104,15	DN 120,12	120,8 sqq	DN 182,4 sqq; Ep 8,180,12–15
104,20 sqq	DN 224,9 sq	120,10	DN 121,8
104,22	DN 129,1	120,13 sqq	DN 192,1 sqq; 199,8 sq
105,3 sqq	DN 114,2; Ep 9,197,15 sqq	120,16–121,9	Ep 9,206,1–7
105,11	DN 148,7	121,10 sqq	EH 78,1 sq
105,12	DN 120,12	121,16	DN 128,13
105,13	CH 22,14	121,17 sq	DN 205,8 sqq
106,18–23	Ep 8,180,12–15	121,22–122,3	Ep 9,206,1–7
106,20 sqq	DN 217,5 sqq	122,8 sqq	DN 164,11 sq
106,22 sqq	DN 224,9 sq	122,12–21	Ep 9,206,1–7
106,24 sqq	DN 147,13 sqq; 182,4 sqq	122,19	DN 114,8
106,25 sqq	EH 69,14 sqq	122,23–123,6	Ep 8,176,9 sqq
107,6 sq	DN 121,8	122,25	DN 138,4
107,8	DN 115,7	123,1	DN 128,13
107,13	DN 121,8	123,3	DN 138,4; Ep 5,162,2
107,17 sqq	CH 48,22; Ep 9,197,15–198,2	123,6	Ep 5,162,2
108,8–13	Ep 9,197,15–198,2	123,10 sq 13	DN 138,4
109,3–12	Ep 8,176,9 sqq	123,25 sq	DN 211,17
109,13 sqq	CH 48,22; Ep 8,180,16 sqq	124,4	DN 138,4
110,17; 111,1.8	Ep 5,162,2	124,17	DN 150,6
111,21 sqq	EH 118,6 sqq	124,18	DN 126,8
112,5	DN 148,7	125,8 sqq	DN 138,4; MTh 141,2 sqq
112,8–17	Ep 8,185,7 sq	125,11	DN 170,6
112,24	DN 128,13	125,25 sq	DN 170,6
113,11	DN 150,15 sqq	126,4	DN 138,4
113,12 sqq	EH 118,15 sq	126,10	DN 138,4
113,15	DN 150,15 sqq	126,11	DN 126,8
113,21	DN 113,13	126,12 sqq	DN 147,2 sqq
113,22	DN 114,9; 142,5	126,17	DN 111,10 sq
114,2	DN 142,5	126,20 sqq	DN 144,14
115,6.15	Ep 5,162,2	127,8–13	Ep 8,175,14 sqq
115,15–17	Ep 8,180,16–181,2	127,14	DN 138,4
115,18–116,6	Ep 9,206,1–7	127,15	DN 113,13; 126,8
116,4–6	Ep 9,197,15–198,2	127,16–22	Ep 8,188,4 sq
116,7 sqq	Ep 8,171,3 sqq; 176,9 sqq; 184,4 sq	127,18	DN 126,8
116,9 sqq	DN 217,5 sqq	127,19	DN 204,5 sqq
116,12	DN 126,8	127,20 sq	DN 126,1 sq
116,15 sqq	DN 112,12 sq	127,25	DN 211,17
116,16 sq	Ep 1,156,2	128,4 sqq	Ep 8,175,14 sqq
116,17 sqq	DN 112,13 sq	128,9	DN 138,4
117,2–15	Ep 8,176,8	128,19 sq	DN 170,6
117,17–22	Ep 8,171,3–192,1	129,11	DN 138,4
117,23 sqq	DN 112,13 sq	129,16	DN 128,6
118,17	DN 112,13 sq	129,23 sqq	DN 175,2 sqq; 192,1 sqq
118,23 sqq	Ep 9,197,15–198,2	129,29 sqq	Ep 9,197,15–198,2
119,4	DN 128,6	130,13–16	Ep 9,197,15–198,2
119,4 sqq	DN 114,2	130,17	DN 113,13; 126,8
119,6	DN 131,12	131,5	DN 129,1
119,8–12	Ep 8,180,16–181,2	131,9	DN 149,12
		131,31	DN 115,7

DE MYSTICA THEOLOGIA

- 141,1 sqq . . . DN 108,7; Ep 1,156,3—157,5
 141,2 sqq . . . . . DN 138,2 sq; 198,4 sqq
 141,2—4 . . . . . Ep 9,207,9—11
 141,3 . . . . . DN 113,13; 125,2
 142,1 . . . . . DN 150,6
 142,1 sq . . . . . DN 145,7 sq
 142,5 sqq . . . . . MTh 149,1—150,9
 142,6 . . . . . DN 115,7
 142,9 sq . . . . . DN 141,11 sq
 142,9 sqq . . . . . DN 158,19; 159,6 sq
 142,10 . . . . . Ep 5,162,4—5
 142,12 . . . . . DN 121,10
 142,12 sqq . . . . . DN 194,7 sqq; 229,15 sqq;
     Ep 5,162,3 sqq; 7,166,11 sqq
 143,2 sq . . . . . MTh 143,17—144,1
 143,3 sqq . . . . . DN 230,1 sqq
 143,7 . . . . . DN 166,6
 143,8 sqq . . . . . Ep 9,207,9—11
 143,10 sqq . . . . . MTh 141,2—4; 142,6—9
 143,17—19 . . . . . MTh 142,2
 143,18 . . . . . DN 148,7
 144,7—15 . . . . . MTh 145,1—3
 144,8 . . . . . DN 150,9 sq
 144,9 sqq . . . . . DN 156,15 sqq; 194,13 sqq;
     MTh 142,2; 143,17—144,5;
     Ep 1,157,1—5
 145,1 . . . . . DN 150,6
 145,1 sq . . . . . MTh 141,4—142,2
 145,1 sqq . . . . . DN 107,4; 198,4 sqq
 145,3—5 . . . . . MTh 144,7—15
 145,5 . . . . . DN 207,8
 145,5 sqq . . . . . DN 205,8 sqq
 145,7—14 . . . . . Ep 1,157,1—5
- 145,8 sqq . . . . . CH 12,1 sqq
 146,1 . . . . . DN 107,3; MTh 146,9
 146,1 sqq . . . . . DN 107,4; 193,14 sq; 197,19 sq;
     198,4 sqq; CH 12,1 sqq;
     MTh 145,4—6
 146,2 sq . . . . . DN 116,8 sq
 146,3 sqq . . . . . Ep 9,207,9—11
 146,4 sqq . . . . . DN 132,2 sq
 146,7 sq . . . . . Ep 4,161,9 sq
 146,7—9 . . . . . Ep 3,159,5—10
 146,8 . . . . . DN 168,4
 146,9 . . . . . DN 107,3; MTh 146,1
 146,9—147,3 . . . . . Ep 9,195,5 sq
 146,11 . . . . . DN 121,3; Ep 9,193,5; 207,4
 147,1 sq . . . . . Ep 9,206,8—12
 147,5 . . . . . DN 107,3; MTh 146,1,9
 147,6 sq . . . . . DN 121,3; MTh 146,11;
     Ep 9,193,5; 207,4
 147,11 . . . . . DN 114,1
 147,19—21 . . . . . MTh 146,12—147,3
 148,1 sq . . . . . DN 182,17 sqq
 148,1 sqq . . . . . DN 109,14 sq; 187,10 sq;
     197,19 sq; MTh 149,1—150,9
 148,5 . . . . . DN 164,11 sq
 148,7 . . . . . DN 166,6
 149,1 sqq . . . . . DN 115,19 sqq; 198,4 sqq;
     MTh 148,1—8
 149,5 . . . . . DN 218,7
 149,6,9; 150,4 . . . . . DN 147,2 sq
 150,5 . . . . . DN 149,12
 150,5 sqq . . . . . DN 127,2; 187,10 sq;
     MTh 143,5—7

EPISTULAE

- 1,156,3 sqq . . . . . DN 198,4 sqq; Ep 5
 1,156,5 . . . . . DN 166,6
 1,156,6 sq . . . . . MTh 142,2
 1,157,1 sq . . . . . DN 109,16
 2,158,2 . . . . . Ep 1,156,2
 2,158,3 . . . . . DN 111,5; 145,14
 2,158,3 sqq . . . . . DN 223,5
 2,158,4 . . . . . DN 125,19
 2,158,5,9 sq . . . . . DN 115,3
 2,158,9 . . . . . DN 111,5; 145,14
 2,158,9—11 . . . . . Ep 2,158,5
 3,159,2 . . . . . Ep 1,156,2
 3,159,4 . . . . . DN 126,1 sq
- 3,159,4—10 . . . . . Ep 4,160,3—161,10
 3,159,6 . . . . . DN 168,4
 4,160,2 . . . . . Ep 1,156,2
 4,160,3 sqq . . . . . DN 112,7 sqq; 115,19 sqq;
     135,1,7 sqq; Ep 3,159,5—10
 4,160,7 sq . . . . . Ep 3,159,4
 4,160,9 . . . . . DN 168,4
 4,160,9 sqq . . . . . MTh 143,3—5
 4,160,11 . . . . . DN 168,4
 4,160,12 . . . . . DN 133,8 sq
 4,160,12 sq . . . . . DN 133,9 sqq
 4,161,3 sqq . . . . . DN 230,1 sqq
 4,161,4 . . . . . DN 126,1 sq

- 4,161,5–10 ..... MTh 146,7 sq
 4,161,9 ..... DN 130,7 sq
 5,162,3 sq ..... MTh 142,2
 5,162,3 sqq ..... DN 115,19 sqq; 150,1 sqq
 5,162,3–10 ..... MTh 144,7–15; 145,1–3;
     Ep 1,157,1–5
 5,162,11 ..... DN 136,18; 140,4
 6 passim ..... Ep 7,165,3–166,6
 7,165,3–166,6 ..... Ep 6,164,3–10
 7,166,11–167,2 ..... MTh 142,12–14
 7,166,14–167,2 ..... MTh 141,2 sq
 7,166,15 ..... DN 136,18; 140,4
 7,169,1 ..... DN 138,12
 7,169,5 sqq ..... DN 147,2 sqq
 8,171,2 ..... Ep 1,156,2
 8,171,4 ..... DN 114,9; 148,7
 8,171,11 ..... DN 121,8
 8,173,6 sqq ..... DN 112,5 sq
 8,173,12 ..... DN 218,7
 8,173,13 ..... DN 137,11
 8,174,3 ..... DN 142,14
 8,175,1 ..... DN 149,12
 8,175,11 ..... DN 145,9; Ep 8,176,10; 177,9;
     178,12
 8,175,14–176,14 ..... Ep 8,183,11 sqq
 8,176,2 ..... DN 185,24
 8,176,12 ..... DN 145,9
 8,178,9 sq ..... DN 170,12
 8,179,3 ..... DN 141,6 sq
 8,179,11–180,3 ..... Ep 8,181,11
 8,180,2 sq ..... DN 224,9 sq
 8,180,12 sqq ..... DN 182,4 sqq
 8,180,15 ..... DN 141,6
 8,180,16–181,5 ..... Ep 8,174,2 sq
 8,182,7 ..... Ep 8,188,4 sq
 8,183,11 sqq ..... DN 224,9 sq; Ep
     8,176,9 sqq; 182,6–8
 8,184,10 ..... DN 126,1 sq
 8,184,10 sq ..... DN 170,6
 8,187,5–7 ..... Ep 8,174,13 sq
 8,187,8 sqq ..... DN 205,8 sqq
 8,187,10 sq ..... DN 115,1; 164,11 sq
 8,187,11–188,1 ..... Ep 9,206,1–7
 8,187,11–13 ..... Ep 10,209,2 sq
 8,188,2 ..... DN 170,12
 8,188,4 sq ..... DN 204,5 sqq
 8,188,9 sqq ..... MTh 143,17–144,1;
     Ep 8,174,2 sq
 8,188,10 ..... DN 121,8
 8,188,12 ..... DN 138,4
 8,190,1 ..... DN 128,13
 8,191,17 ..... DN 170,6
 9,193,2 ..... MTh 141,1
 9,193,3 sqq ..... DN 113,12; 114,2; 120,9 sqq;
     187,4 sqq
 9,193,5 ..... DN 121,3; Ep 9,207,4
 9,193,5 sq ..... MTh 146,11
 9,194,1 ..... DN 132,1
 9,194,8 ..... DN 123,9 sq
 9,194,11 ..... DN 123,9 sq; Ep 9,194,8 sq
 9,194,12 sq ..... Ep 9,195,5 sq
 9,194,12–195,10 ..... MTh 146,12–147,3
 9,194,13 sq ..... DN 132,2 sq
 9,194,13 sqq ..... DN 214,13 sq
 9,194,14 ..... DN 132,1
 9,195,2 sqq ..... Ep 8,187,14 sq
 9,195,9 ..... Ep 9,206,8–12
 9,196,1 sq ..... DN 170,6
 9,196,8 ..... DN 133,5 sq
 9,197,1 sqq ..... CH 16,1 sq
 9,197,9 sq ..... DN 126,8
 9,197,9 sqq ..... CH 12,1 sqq
 9,198,1 ..... DN 126,8
 9,198,2–14 ..... Ep 9,197,1–8
 9,198,8 ..... DN 115,1
 9,198,8 sqq ..... DN 145,17
 9,198,9 ..... DN 115,7
 9,198,15 sq ..... DN 149,7 sq
 9,199,1 ..... DN 136,18; 140,4
 9,199,12 ..... DN 115,7
 9,199,12 sqq ..... DN 114,5 sqq
 9,200,8 ..... DN 128,6
 9,200,13–201,6 ..... Ep 9,206,1–7
 9,201,7–203,5 ..... Ep 9,194,1–4
 9,201,10 sqq ..... Ep 9,203,6–10
 9,202,2 sqq ..... DN 189,12 sq
 9,202,5 sqq ..... DN 213,7
 9,202,6,9 sqq ..... Ep 9,206,8–12
 9,202,11 ..... DN 109,16
 9,203,2 sq ..... DN 189,12 sq
 9,203,6–204,3 ..... Ep 9,201,10–12
 9,203,7 sqq ..... DN 140,15 sq;
     Ep 9,198,11–14
 9,203,11 ..... DN 136,18; 140,4
 9,203,13 sqq ..... DN 114,5 sqq;
     MTh 142,7 sq
 9,203,14 ..... DN 142,8
 9,204,8–206,7 ..... Ep 1,156,4–5
 9,204,11–205,7 ..... MTh 148,1–8
 9,204,12 ..... DN 141,11 sq
 9,204,12 sqq ..... DN 183,13; 187,10 sq
 9,205,2 ..... DN 141,11 sq
 9,205,3 sqq ..... Ep 9,206,8–12
 9,207,4 ..... DN 121,3; MTh 146,11;
     Ep 9,193,5

10,208,9 sqq	DN 205,8 sqq	10,209,3	DN 115,1
10,208,10–12	Ep 8,188,4 sq	10,209,5 sqq	DN 164,11 sq
10,208,12–209,4	Ep 9,206,1–7		

SPURIA

11 (PG 3,1121 sq)	Ep 7,170,4
-------------------	------------

OPERA DEPERDITA SEU FICTICIA

Θεολογικά ὑποτυπώσεις	DN 107,3; 116,7; 122,11; 125,13 sq; 130,15; 221,11; MTh 146,1.9; 147,5	Περὶ δικαίου καὶ θεοῦ δικαιωτηρίου	DN 179,19
Περὶ τῶν ἀγγελικῶν ἰδιοτήτων καὶ τάξε- ων	DN 145,2	Περὶ νοητῶν τε καὶ αἰσθητῶν	EH 65,18; 74,8
Περὶ τῶν θείων ὕμνων	CH 31,23	Περὶ ψυχῆς	DN 145,17
		Συμβολικὴ θεολογία	DN 121,3; 149,9; 211,9; 231,8; CH 56,1; MTh 146,11; 147,6 sq; Ep 9,193,5; 207,4

SCHOLIA

Alle in PG 4 überlieferten Scholien sind für DN fortlaufend im Apparat verzeichnet. Aufgeführt werden die Scholien, auf die außerhalb der Reihenfolge hingewiesen worden ist.

32,13–28	DN 132,8 sq; CH 10,2	196,23–27	DN 152,17
36,23 sqq	DN 145,7 sq	197,4 sqq	DN 126,8
48,24–33	DN 134,11 sqq	240,27–54	DN 186,1 sqq; CH 14,1
76,40–77,7	DN 116,8 sq	256,32 sqq	CH 31,7
97,12–41	DN 168,4	268,30–51	DN 156,1 sq
124,32 sqq	EH 71,1 sq	269,30–51	DN 155,16 sq
125,30–39	EH 72,15 sq	408,18–40	DN 168,22
189,19–35	DN 182,17 sqq		

2. BIBELSTELLEN

Genesis	
1,1	Ep 7,167,6 sq
1,3 sqq	DN 148,6
1,4	DN 148,12 sqq
1,14 sqq	DN 146,16 sqq; 148,6
1,16	DN 146,18
1,26	DN 178,12 sqq; 197,21 sq; 211,19 sqq; CH 17,10; 53,10; EH 88,3 sq
1,26 sq	DN 207,7; 208,3 sq; 211,13 sq 15 sqq
1,30 sq	DN 145,19 sqq
1,31	CH 13,23; 47,9; EH 66,8
2,7	DN 118,16
3,5	DN 193,5 sqq
3,14.17	Ep 9,196,1
3,22	DN 193,5 sqq
4,7	DN 178,12 sqq
4,8	Ep 8,172,12 sq
4,11; 5,29	Ep 9,196,1
6,4	Ep 9,196,2–5
11,1–9	Ep 9,196,2–5
12,1–3	Ep 9,195,11–196,2
12,3	Ep 9,196,1
12,7	CH 22,2
14,18	CH 38,16 sq
18,8; 19,3	CH 53,21
21,33	DN 183,10 sq
22,1–18	Ep 9,195,11–196,2
22,16; 26,3	Ep 9,195,11
27,29	Ep 9,196,1
28,13	DN 118,12; 224,13
28,13 sqq	CH 22,2
32,20	DN 118,5 sq
32,30	DN 118,7
41,1 sqq	CH 38,22
41,38 sqq	CH 39,4 sq
45,5–15; 50,15–21	Ep 8,172,12
Exodus	
3,2	CH 15,13; Ep 9,200,2–4
3,2 sqq	CH 52,9
3,14	DN 118,11 sq 15; 123,1 sq; 180,8 sq; 182,17 sqq; CH 12,6
4,14	Ep 9,195,11
4,16	CH 43,13
7–12	Ep 7,168,9 sq
7,1	CH 43,13; Ep 10,209,3 sq
13,21 sq	DN 119,8
14,1–14	Ep 8,171,4–7
14,24	CH 52,9
15,2	DN 119,3
15,7	Ep 9,195,11
15,18	DN 224,3 sq 9
17,1–7	CH 15,15
17,6	DN 119,9; 208,5
19	MTh 143,17–144,5
19,6	DN 224,9
19,9	MTh 143,16 sq
19,18	CH 52,9
20,1 sq	DN 123,10 sq
20,5	DN 159,14 sq
20,18–21	MTh 143,17–144,5
20,21	MTh 142,2; 143,16 sq; Ep 5,162,3
22,23	Ep 9,195,11
23,4 sq	Ep 8,172,11
24,10	DN 121,1
25,9	DN 188,6 sqq
25,17–21	CH 26,16 sqq
25,40	DN 188,6 sqq 14 sq
26,30	EH 105,13 sq
26,33 sq	CH 16,1; Ep 8,175,11
28,1	EH 112,4–8
29,37	EH 103,8
30,10	Ep 8,178,12–179,1
30,18–21	EH 89,20
32,10–12	Ep 9,195,11
32,14	Ep 9,196,1
33,21	MTh 143,17–144,5
33,23	DN 121,1
34,14	DN 159,14 sq
Leviticus	
8,1–13	EH 112,4–8
10,1 sq	EH 69,19
11,44	DN 225,20
16,2	Ep 8,178,12–179,1
16,34	Ep 8,178,12–179,1
Numeri	
4,15	Ep 8,179,1 sq
7,5	Ep 8,178,11 sq
11,12	Ep 9,204,6

	Tobit	49,1	DN 118,14; 224,4 sq 13
12,15	DN 133,7	50,21	FH 103,6
	Maccabaeorum I	54,20	DN 134,15 sq; 183,10 sq
2,7	Ep 8,184,4	57,11	Ep 9,196,1
	Maccabaeorum II	67,12	CH 49,17 sq
5,2	CH 55,7	67,18	Ep 9,195,7 sq
	Maccabaeorum IV	71,7	DN 217,5 sqq
1,28	Ep 9,195,1–4	71,19	DN 217,4
	Psalmi	72,1	DN 143,9
4,7	EH 75,16 sqq	74,5 sq	DN 204,12 sqq
8,2	DN 118,8	74,9	Ep 9,201,7–10
8,2 sq	DN 120,7 sq	76,6	DN 216,14
9,5	DN 212,16 sqq	76,20	CH 57,8
9,37	DN 224,3 sq	77,65	Ep 9,195,9 sq
15,8 sqq	DN 188,8	77,65	Ep 9,204,8–11
16,8	DN 120,16	77,65	Ep 9,206,8–10
17,10	MTh 142,2	77,65	Ep 9,207,4–9
17,10 sq	DN 213,7 sq	78,10	Ep 9,196,1
17,12	DN 181,10 sq; MTh 142,15	79,1	CH 26,16 sqq
17,29	DN 111,11 sq	79,2	CH 32,8
17,31	Ep 9,200,1 sq	79,5	CH 41,9
18,11	Ep 9,204,1	80,8	DN 181,10 sq
21,7	CH 15,20; Ep 9,195,1–4	80,17	DN 119,9
22,2	EH 66,6	81,1	CH 43,12 sq; Ep 10,209,3 sq
23,7	DN 186,13 sq; 216,5	81,1 sqq	DN 207,8
23,9	DN 216,5	81,6	DN 112,1; 226,1; CH 43,13; Ep 10,209,3 sq
23,10	DN 200,9 sq; CH 30,5 sq; 41,9	85,8	DN 119,4
28,3	EH 72,15 sq	85,8 sqq	DN 207,10
28,10	DN 207,8; 212,16 sqq	85,10	DN 119,4; 120,7 sq; 207,6.10; 208,8
28,11	DN 169,8 sq	88,5	DN 121,1
29	DN 190,3 sqq	88,16	Ep 9,194,14 sq
29,7	DN 199,9 sqq	88,21	Ep 8,172,9 sq
30,21	DN 181,10 sq	88,28	DN 119,2
32,18	DN 120,15	88,53	DN 217,4
33,9	EH 94,18	89	DN 183,7 sq; 189,7 sqq; 217,2 sqq
33,17	DN 120,16	89,2 sqq	DN 138,12
34,2 sq	Ep 9,195,5 sq	90,4	DN 120,16
34,3	DN 200,4	93,1	Ep 9,196,1
35,4	DN 179,9	94,3	CH 43,12 sq
35,10	CH 15,13; Ep 9,194,1.14; 203,15	94,11	Ep 9,206,1
40,14	DN 217,4	96,2	MTh 142,2
41,2	EH 66,6	98,1	CH 32,8
41,12	DN 200,4	101	DN 183,4 sqq; 189,7 sqq
43,23	DN 199,18 sqq	101,7	DN 207,7; 208,3 sq; 211,13 sqq
43,24	Ep 9,206,8–10	101,13 sqq	DN 138,12
44,3	DN 150,16	101,25	DN 119,3
44,4–6	Ep 9,195,5 sq	101,28	DN 119,3.6; 123,4; 207,7; 208,1 sq; 209,9 sqq
44,7	Ep 9,195,7 sq	102,19	Ep 9,195,7 sq
48,9 sq	DN 216,13	102,21	CH 41,9
		103,2	DN 147,3 sq; 151,7 sqq
		103,4	CH 52,9; 55,18

103,24 ..... DN 198,15 sqq
 103,29 sq ..... DN 191,6 sqq
 103,30 ..... DN 124,2
 104,9 ..... Ep 9,195,11
 105,45 ..... Ep 9,196,1
 105,48 ..... DN 217,4
 109 ..... DN 224,10
 109,4 ..... Ep 9,196,1
 110,2 ..... DN 188,8 sqq
 112,4 ..... DN 119,7
 115,6 ..... EH 89,4 sq; 129,13
 117,1 sqq ..... DN 143,9
 117,22 ..... DN 119,8; MTh 147,19 sq
 118,1 ..... EH 87,20
 118,43 ..... DN 121,17 sq
 118,103 ..... Ep 9,204,1
 118,140 ..... Ep 9,200,1 sq
 127,3 ..... Ep 9,195,1–4
 130,1 ..... DN 142,15 sq
 131,11 ..... Ep 9,195,11
 135,2 ..... DN 118,14; 224,4 sq 13
 135,3 ..... DN 118,15; 224,4
 135,7 ..... DN 146,18
 135,7 sqq ..... DN 146,16 sqq
 138,6 ..... Ep 5,162,9 sq
 138,8 ..... DN 213,7
 142,10 ..... DN 122,15 sq
 144,3 ..... DN 110,7 sqq
 144,13 ..... DN 217,4
 146,5 ..... DN 119,4; 181,5; 193,8;
 207,6,10; 208,8
 148,2 ..... CH 41,9

Proverbia

1,20 sqq; 3,19 ..... DN 193,5 sqq
 4,6 ..... DN 160,1.2
 4,7 sqq ..... DN 157,5 sqq
 7,18 ..... DN 157,18 sqq
 8,1 ..... DN 118,16
 8,1 sqq ..... DN 193,5 sqq
 8,26 sq ..... DN 198,23 sq
 8,26 sqq ..... DN 198,15 sqq
 9,1 sqq ..... DN 193,5 sqq; Ep 9,193 tit;
 201,7–10; 202,5–7; 207,4–9
 9,2 ..... DN 121,2; Ep 9,198,4 sq; 204,1
 9,2 sq ..... Ep 9,203,6–10
 9,5 ..... DN 121,2; Ep 9,193 tit; 204,1
 10,9 ..... Ep 8,189,13–190,3
 16,11 ..... DN 111,3
 18,4 ..... Ep 9,194,13 sq
 21,30 ..... DN 193,5 sqq
 30,5 ..... Ep 9,200,1 sq
 30,16 ..... DN 157,18 sqq

Ecclesiastes

3,11,14 ..... DN 118,15 sq; 217,1
 3,16 sqq ..... DN 162,14 sqq
 8,2 ..... Ep 9,195,11

Canticum

1–8 ..... Ep 9,196,6 sq
 1,3 ..... CH 15,16
 1,16 ..... DN 118,14; 150,15
 2,1 ..... Ep 9,194,13 sq
 2,7; 3,5,10 ..... DN 160,1
 4,11 ..... Ep 9,204,1
 5,1 ..... Ep 9,195,9 sq
 5,8; 8,4 ..... DN 160,1

Job

1,1 ..... Ep 8,172,11
 1,6–12 ..... Ep 9,195,11–196,2
 1,8; 2,3 ..... Ep 8,172,11
 4,12 sqq ..... DN 120,11
 5,9 ..... DN 194,3; Ep 7,169,12 sq
 9,4 ..... DN 118,14
 9,10 ..... DN 194,3; Ep 7,169,12 sq
 10,8 ..... DN 120,16
 10,12 ..... DN 118,16
 14,4 ..... EH 127,22
 15,8 ..... DN 193,5 sqq
 21,14 ..... EH 84,24 sq
 28,1 sqq ..... DN 193,5 sqq
 34,24 ..... Ep 7,169,12 sq
 42,10 ..... Ep 8,172,11

Sapientia

2,2 ..... EH 121,10
 3,6 ..... Ep 9,195,6 sq
 5,2 sqq ..... EH 122,6 sqq
 5,6 ..... CH 15,11
 5,15 ..... EH 88,26
 5,18–23 ..... Ep 9,195,5 sq
 6,1 sqq ..... DN 193,5 sqq
 7,13 ..... CH 18,5
 7,18 sqq ..... DN 198,15 sqq
 7,22 ..... DN 208,6
 7,22 sqq ..... DN 193,5 sqq; 207,8; 213,7 sq
 7,23 ..... DN 207,8; 208,5; 212,16 sqq
 7,24 ..... DN 198,23 sq; 208,6,19; CH 44,18
 7,26 ..... DN 169,22 sqq; CH 18,3
 7,27 ..... DN 119,5
 8,1 ..... DN 198,23 sq
 8,2 ..... DN 157,12 sq
 8,3 ..... DN 198,23 sq
 11,15,20 ..... Ep 9,196,1
 11,20 ..... DN 204,8 sq

- 12,21 ..... Ep 9,195,11
 13–15 ..... Ep 7,166,12 sq
 13,1 sqq ..... DN 110,4 sq; CH 15,2 sqq
 13,5 ..... DN 188,15 sqq
 14,21 ..... DN 109,14 sq
 18,15 ..... DN 198,21
 18,22 ..... Ep 9,195,11
 19,4 ..... Ep 7,170,5 sqq
- Siracides
- 1,6 ..... Ep 9,194,13 sq
 1,8 ..... DN 193,5 sqq
 3,21 ..... Ep 8,180,2
 6,30 ..... Ep 9,195,5 sq
 7,17 ..... Ep 9,196,1
 18,13 ..... DN 112,7
 18,24 ..... Ep 9,196,1
 24,1 sqq ..... DN 193,5 sqq
 27,28,30 ..... Ep 9,196,1
 33,13 ..... Ep 9,195,6 sq
 36,7 ..... Ep 9,195,11
 38,29 ..... Ep 9,195,6 sq
 39,8 ..... EH 127,16
 39,28–30 ..... Ep 9,195,5 sq; 196,1
 43,12 ..... DN 119,7
 43,27 ..... DN 119,9
 44,21 ..... Ep 9,195,11
 45,5 ..... MTh 142,2
 46,4 ..... Ep 7,167,9 sqq
 47,25; 48,7 ..... Ep 9,196,1
 50,8,10 ..... Ep 9,194,12–14
- Osee
- 4,6 ..... CH 38,2 sq
 5,11 ..... CH 38,3
 5,14 ..... CH 15,17
 6,4 ..... DN 119,8
 11,8 ..... Ep 9,196,1
 13,4 ..... DN 188,14 sq
 13,7 ..... CH 15,17,18
 13,8 ..... CH 15,18
 14,6–8 ..... DN 119,8; Ep 9,194,12 sqq
 14,10 ..... Ep 8,189,13–190,3
- Amos
- 5,8 ..... Ep 7,167,6 sq
 7,7,8 ..... CH 55,9; Ep 9,195,1–4
- Michaeas
- 5,14 ..... Ep 9,196,1
- Joel
- 2,4 ..... CH 57,17
 2,12 ..... DN 178,12 sqq
- Jonas
- 2,1 ..... EH 102,15
- Nahum
- 1,2 ..... DN 159,14 sq
- Habacuc
- 3,8 ..... DN 213,7 sq; Ep 9,195,7 sq
 3,11 ..... Ep 9,195,5 sq
- Aggaeus
- 1,13 ..... Ep 8,176,6
- Zacharias
- 1,8 ..... CH 57,17; Ep 9,195,7 sq
 1,10–13 ..... Ep 8,173,6–10
 1,13 ..... CH 34,24
 2,5 ..... CH 55,9
 2,8 ..... CH 35,2/3
 3,4 ..... Ep 9,198,2 sq
 4,3 sqq ..... DN 132,2 sq
 6,1 sqq ..... CH 58,7
 6,1–3 ..... Ep 9,195,7 sq
 6,2 sq ..... CH 57,17
 6,5 ..... CH 55,18
 9,9 ..... Ep 8,186,10 sq
 11,13 ..... Ep 9,195,6 sq
- Malachias
- 2,7 ..... CH 42,15; 43,9; EH 127,17 sq; Ep
 8,176,6
 3,1 ..... Ep 3,159,3
 3,2 ..... DN 119,8
 3,2 sq ..... Ep 9,195,6 sq
 3,3 ..... DN 208,5; 212,16 sqq
 3,6 ..... DN 213,15 sqq
 3,20 ..... DN 119,7; CH 15,11
- Jesaia
- 4,2 ..... DN 132,2 sq
 4,5 ..... CH 52,9
 5,1 ..... DN 118,14
 5,4 ..... Ep 9,195,11
 5,24 ..... Ep 9,194,13 sq
 6 ..... DN 120,11; 224,8
 6,1 ..... Ep 9,195,7 sq
 6,1 sqq ..... CH 26,16 sqq
 6,2 ..... CH 10,4; 31,7; 47,16; 54,12;
 EH 100,16
 6,3 ..... DN 118,15; 224,3; 225,15;
 CH 31,21 sq; 40,17;
 EH 99,26; 101,5 sq
 6,6 ..... CH 49,8

- 6,6 sq ..... DN 145,4
6,6 sqq ..... CH 43,21
6,9 sq ..... Ep 8,184,10—13
7,3—5 ..... Ep 8,184,10—13
7,9 ..... FH 123,19 sq
9,5 ..... DN 207,6; 208,1.18
9,5 sq ..... DN 217,5 sqq
9,6 ..... DN 207,6.10; 208,8; EH 91,17
11,1 ..... DN 132,2 sq; Ep 9,194,13 sq
22,4 ..... Ep 8,184,4
24 sqq ..... DN 224,9
25,8 ..... DN 190,3 sqq 7 sq
26,19 ..... DN 190,3 sqq 7 sq
27,6 ..... Ep 9,194,13 sq
28,16 ..... CH 15,16
29,6 ..... CH 52,9
29,16 ..... Ep 9,195,6 sq
30,18 ..... Ep 8,176,5
30,26 ..... Ep 8,184,4
30,30 ..... CH 52,9
32,17 sq ..... DN 217,5 sqq
34,8; 35,4 ..... Ep 9,196,1
38,7 sq ..... Ep 7,168,2 sqq
38,34 ..... FH 70,4
39,1 ..... Ep 7,168,6—9
40,5 ..... DN 119,4; 206,11
40,12 ..... CH 32,12
40,13 ..... DN 118,16; 196,4; CH 12,6
40,25 ..... DN 207,7; 208,4 sq; 212,9 sq
40,25 sq ..... DN 211,15 sqq
40,28 ..... DN 118,15; 215,10; 216,2 sq 6
42,2 ..... Ep 8,186,9 sq
43,3 ..... DN 205,16
45,9 ..... Ep 9,195,6 sq
45,15 ..... DN 108,7; 181,10 sq
46,5 ..... DN 207,7; 208,4 sq; 211,15 sqq;
212,9 sq
49,15 ..... DN 112,7
52,9 sq ..... DN 119,4
52,10 ..... DN 119,3; 206,11
53,2 ..... DN 188,1; Ep 9,194,13 sq
53,12 ..... Ep 8,174,5 sq
59,7 ..... Ep 8,184,4
59,17; 61,2 ..... Ep 9,195,5 sq; 196,1
63,1 ..... CH 30,7.10 sq
63,2 ..... CH 30,14
63,4 ..... Ep 9,196,1
66,1 ..... CH 32,8
66,3 ..... Ep 8,179,6 sq
66,22 ..... DN 119,7
- Jeremias
- 1,11 sqq ..... DN 120,11
2,12 ..... Ep 8,184,13
- 2,13 ..... CH 15,13; EH 66,6;
Ep 8,184,10—13; 9,194,1.13 sq; 203,15
3,22; 6,14 ..... Ep 8,184,4
7,16 ..... FH 126,12
7,24 ..... CH 38,3
8,21 ..... Ep 8,184,4
10,12 ..... DN 193,5 sqq
10,19 ..... Ep 8,184,4
11,5 ..... Ep 9,195,11
11,14 ..... EH 126,12
11,20 ..... Ep 9,196,1
14,11 ..... EH 126,12
14,17 ..... Ep 8,184,4
17,13 ..... Ep 9,194,1
18,4—6 ..... Ep 9,195,6 sq
20,16 ..... Ep 9,196,1
22,30 ..... Ep 8,178,10
23,5 ..... DN 119,3; 132,2 sq
23,21 ..... Ep 8,179,4—6
26,10 ..... Ep 9,195,9 sq; 196,1
26,13.21 ..... Ep 9,196,1
27,15.27.28.31 ..... Ep 9,196,1
28,6.11.36 ..... Ep 9,196,1
29,13 sq ..... DN 178,12 sqq
31,15 ..... Ep 8,184,4
42,10 ..... Ep 9,196,1
- Baruch
- 3,3 ..... DN 208,5; 212,16 sqq
3,9 sqq ..... DN 193,5 sqq
4,8 ..... DN 118,15
4,10 ..... DN 118,15; 215,10; 216,2 sq 6
- Lamentationes
- 2,11; 3,48; 4,10 ..... Ep 8,184,4
- Ezechiel
- 1 ..... DN 120,11
1,4 ..... CH 55,18; 56,7.14
1,6—11 ..... CH 10,2—9
1,7 ..... CH 54,12; 56,14
1,10 ..... CH 53,6; 57,6.10
1,13 ..... CH 52,2/3
1,14 ..... CH 52,1
1,15 ..... CH 10,5; 51,24
1,18 ..... CH 54,9
1,22 ..... CH 56,14
1,24 ..... CH 31,19 sq
1,26 .. DN 121,1; CH 56,14; Ep 9,195,7 sq
1,26 sq ..... DN 120,14 sq; 208,2
3,12 ..... CH 31,19 sq
3,14 ..... CH 55,18
8,2 ..... CH 52,9; 56,14
9,2 ..... CH 55,2.8

9,2–6 ..... CH 35,8–15
 10,1 ..... CH 56,14; Ep 9,195,1–4
 10,1 sqq ..... CH 26,16 sqq
 10,2 ..... CH 51,24; 52,2 sq
 10,3 sq ..... CH 56,7
 10,6 ..... CH 51,24; 55,2
 10,6 sqq ..... CH 35,16 sqq
 10,9 ..... CH 51,24
 10,13 ..... CH 58,17
 10,18 ..... CH 35,4 sq
 18 ..... DN 178,12 sqq
 25,14,17 ..... Ep 9,196,1
 28,1 sqq ..... DN 193,5 sqq
 40,3 ..... CH 55,9; 56,14
 47,1 sqq ..... CH 15,13; 58,7
 47,3 ..... CH 55,9

Susanna

35a ..... DN 196,17
 Ø' 42 ..... DN 196,4.17

Daniel

2 ..... CH 38,23
 2,19 ..... CH 39,4 sq
 2,21 ..... DN 217,2; Ep 7,167,6 sq
 3,55 ..... DN 208,5; 212,16 sqq
 3,61 ..... CH 41,9
 7,2 ..... CH 55,18
 7,9 ..... DN 120,15; 215,14; CH 10,5,6;
 51,24; 52,4; Ep 9,195,7 sq
 7,9 sqq .. DN 119,2 sq; 214,10; 215,8 sqq 10
 7,10 ..... CH 50,2 sq; 52,3; 58,7; Ep
 9,195,1–4
 8,16 ..... CH 35,20
 9,23 ..... CH 35,16
 9,24 ..... DN 118,15; 224,3; 225,15
 10,6 ..... DN 208,2; CH 52,9; 56,14
 10,13 ..... CH 37,14; 39,8,19 sq;
 Ep 8,173,6–10
 10,20 sq ..... CH 37,14; 39,19 sq;
 Ep 8,173,6–10

Pseudepigrapha

Apocalypsis Enoch (aeth.) 6 sqq ..... DN
 162,10 sqq; 170,12
 15,6 ..... DN 197,14 sqq
 Apocalypsis Mosis 16 ..... DN 170,12
 Liber Jubilaeorum (aeth.) 2,2 ..... DN
 201,22 sqq
 5,1 sqq ..... DN 162,10 sqq
 5,10; 10,5 ..... DN 170,12

Matthaeus

1,18–25 ..... Ep 4,160,12–161,2
 1,20 sqq ..... CH 23,5
 1,21 ..... DN 119,4; 206,11
 2,13–21 ..... CH 23,15–17
 3,16 ..... FH 102,20
 3,17 ..... DN 150,16
 4,21 ..... DN 141,7
 5,3 sq ..... Ep 8,189,2 sq
 5,8 ..... DN 114,9; Ep 8,188,10 sq
 5,14 ..... DN 136,19 sq
 5,17 ..... EH 105,17 sq
 5,44 ..... Ep 8,174,5 sq
 5,45 ..... Ep 8,175,3
 5,48 ..... DN 226,8; CH 17,10; Ep 9,204,7
 6,1.5 ..... EH 96,14
 6,8 ..... DN 179,15 sq
 6,9 ..... DN 224,8; Ep 8,181,5 sq
 6,10 ..... DN 179,7
 6,24 ..... FH 76,8
 7,6 ..... CH 17,1
 7,7 sqq ..... DN 179,15 sq
 7,15 ..... Ep 8,181,7–9
 7,18 ..... DN 168,17 sq
 7,21 ..... DN 179,7
 7,21 sq ..... DN 123,10 sq
 7,22 sq ..... Ep 8,179,8–10
 7,23 ..... DN 119,1
 8,2 ..... DN 123,10 sq
 8,7 ..... Ep 8,174,6 sq
 8,11 ..... Ep 9,206,1
 8,29 ..... Ep 8,178,8–10
 10,3 ..... MTh 143,8
 10,11.13–15 ..... Ep 10,208,6–12
 11,27 ..... DN 110,7 sqq
 11,28 ..... Ep 9,201,9 sq
 11,29 ..... Ep 8,186,10 sq
 12,19 ..... Ep 8,186,9 sq
 12,26 ..... Ep 8,176,4 sq
 12,28 ..... DN 206,11
 12,40 ..... EH 102,15
 12,44 sq ..... FH 91,20
 13 ..... Ep 9,198,3/4
 13,11 ..... CH 11,19
 13,55 sq ..... DN 141,7
 14,25 sq ..... Ep 4,160,12–161,2
 14,25 sqq ..... DN 133,9 sqq
 14,32 ..... Ep 4,160,12–161,2
 16,17 ..... EH 129,4
 16,18 sq ..... DN 141,7
 16,19 ..... EH 128,22 sq
 17,2 ..... DN 114,11
 17,5 ..... DN 150,16; 160,2

- 18,10 ..... CH 21,6
 18,12 ..... Ep 8,187,5–7
 18,12–14 ..... Ep 8,174,3–5
 18,32–34 ..... Ep 8,185,10–12
 19,17 ..... DN 118,14; 122,4; 143,9;
                   149,10 sq; 181,1
 19,21 ..... Ep 9,204,7
 20,15 ..... DN 122,15
 21,5 ..... Ep 8,186,10 sq
 22,1–10 ..... Ep 9,205,8 sq
 22,3 ..... EH 71,3
 22,3 sq ..... Ep 9,201,9 sq
 22,11 sqq ..... EH 82,1 sq
 22,19–21 ..... Ep 7,165,9–11
 23,5 ..... EH 96,14
 23,34 ..... Ep 10,208,6–12
 23,37 ..... Ep 9,195,11
 25,10 ..... Ep 9,205,8 sq
 25,21 ..... Ep 8,183,8 sq
 25,34 sqq ..... Ep 8,187,11–14
 26,17–30 ..... Ep 9,198,4 sq
 26,27 ..... DN 121,1
 26,38 ..... Ep 9,195,11
 26,42 ..... DN 179,7
 27,45 ..... Ep 7,169,1 sq
 27,52 ..... DN 225,20
 27,56 ..... DN 141,7
 28,3 ..... CH 13,11 sq; 52,1 sq
 28,18 ..... DN 113,2; 119,6
- Marcus
- 1,9–11 sim ..... EH 101,22 sq
 1,10 sq ..... FH 102,20
 1,11 ..... DN 150,16; 160,2
 1,15 ..... DN 224,9
 1,16 sqq ..... DN 141,7
 1,24 ..... Ep 8,178,8–10
 3,11 ..... Ep 8,178,8–10
 3,16 ..... DN 141,7
 3,17 ..... DN 141,7
 3,18 ..... MTh 143,8
 3,24–26 ..... Ep 8,176,4 sq
 3,31 sqq ..... DN 141,7
 4 ..... Ep 9,198,3/4
 4,9 ..... DN 121,8 sq
 4,10–12 ..... CH 11,19
 4,16 sqq ..... DN 179,6 sqq
 4,23 ..... DN 121,8 sq
 5,37 ..... DN 141,7
 6,3 ..... DN 141,7
 6,48–51 ..... DN 133,9 sqq;
                   Ep 4,160,12–161,2
 9,2 ..... DN 141,7
- 9,3 ..... DN 114,11
 9,7 ..... DN 160,2
 10,18 ..... DN 122,4 sq
 13,36 ..... Ep 3,159,4 sq
 14,12–25 ..... Ep 9,198,4 sq
 14,33 ..... DN 141,7
 15,33 ..... Ep 7,169,1 sq
 15,40 ..... DN 141,7
 16,5 ..... CH 13,11/12
 16,19 ..... CH 30,6 sq
- Lucas
- 1,11 sqq ..... CH 22,25
 1,26–38 ..... CH 23,3 sq; Ep 4,160,12–161,2
 1,73 ..... Ep 9,195,11
 2,1–14 ..... Ep 3,159,4 sq; 4,160,12–161,2
 2,8 sqq ..... CH 23,7
 2,30 ..... DN 119,4; 206,11
 3,21 sq ..... EH 102,20
 3,22 ..... DN 150,16; 160,2; EH 92,8
 6,14 ..... MTh 143,8
 6,35 ..... Ep 8,175,2 sq
 6,41 sq ..... Ep 8,184,10–13
 7,47 ..... DN 149,18
 8 ..... Ep 9,198,3/4
 8,10 ..... CH 11,19
 9,32 sqq ..... DN 114,11
 9,54 ..... Ep 8,186,12; 10,208,6–12
 9,54 sq ..... Ep 8,186,2–4
 9,55 ..... Ep 8,186,13 sq
 10,6.8.10–12 ..... Ep 10,208,6–12
 10,16 ..... EH 129,9 sq
 10,17 ..... DN 162,9 sq
 11,2 ..... Ep 8,181,5 sq
 11,18 ..... Ep 8,176,4 sq
 11,24 sqq ..... EH 91,20
 12,37 ..... Ep 9,205,8 sq 10; 206,1
 12,47 ..... DN 179,5 sqq 7
 13,25 ..... EH 126,6
 13,29 ..... Ep 9,206,1
 13,34 ..... Ep 9,195,11
 14,16 sq ..... Ep 9,201,9 sq
 14,16–24 ..... Ep 9,205,8 sq
 15,3–32 ..... Ep 8,174,3–5
 15,5 ..... EH 71,1 sq; Ep 8,174,13 sq;
                   187,5–7
 15,6 ..... Ep 8,174,9
 15,9 ..... Ep 8,174,9
 15,10 ..... CH 58,23; Ep 8,173,9 sq; 175,1 sq
 15,20 ..... Ep 8,174,7–10
 15,22 ..... Ep 8,174,7–10
 15,23 sq ..... Ep 8,174,12 sq
 16,10 ..... Ep 8,183,8 sq
 16,22 ..... EH 125,12 sq

- 18,19 ... DN 118,14; 122,4 sq; 143,9; 181,1
 19,17 ..... Ep 8,183,8 sq
 20,36 ..... DN 115,3 sqq; EH 121,20
 21,15 ..... DN 129,1
 21,22 ..... Ep 9,196,1
 21,28 ..... DN 206,11
 22,7–23 ..... Ep 9,198,4 sq
 22,19 ..... EH 81,24; 92,4 sq 13 sq
 22,31 sqq ..... DN 141,7
 22,43 ..... CH 23,19 sq
 23,4 ..... EH 78,10
 23,34 ..... Ep 8,174,5 sq; 186,1 sq
 23,44 sq ..... Ep 7,169,1 sq
 24,4 ..... CH 54,24
 24,50–53 ..... CH 30,6 sq
- Joannes
- 1,1 ..... DN 118,16; 130,11; 198,21
 1,1 sq ..... DN 196,4
 1,1–13 ..... CH 12,6
 1,3 ..... DN 124,1; Ep 8,173,14–174,3
 1,4 ..... DN 190,3 sqq
 1,5 ..... Ep 1,156,3
 1,9 ..... CH 7,9 sq
 1,10 ..... DN 119,7
 1,12 ..... EH 70,7–10
 1,14 ..... DN 130,5 sq
 1,18 ..... CH 12,15; 22,3; Ep 1,156,8 sq;
 9,194,11 sq
 1,32 ..... EH 102,20
 3,4 sq ..... EH 72,13
 3,5 ..... EH 69,3
 3,8 ..... CH 56,5 sq
 3,15 ..... EH 88,26
 3,15 sq ..... DN 190,3 sqq 7 sq
 3,16 sq ..... DN 155,16 sq
 3,19 ..... DN 132,2 sq; Ep 1,156,3
 3,35 ..... DN 155,16 sq
 4,14 ..... Ep 9,194,1.13 sq
 4,24 ..... DN 119,8
 5,20 ..... DN 155,16 sq
 5,21 ... DN 123,7 sq; 190,8 sqq; Ep 9,204,6
 5,24 ..... DN 190,3 sqq; EH 88,26
 5,26 ..... DN 181,4 sq; CH 12,9
 5,28 sq ..... DN 192,1 sqq
 6,19 sqq ..... DN 133,9 sqq; Ep
 4,160,12–161,2
 6,27 ..... DN 190,3 sqq
 6,39 sqq ..... DN 192,1 sqq
 6,40 ..... DN 190,3 sqq
 6,63 ..... DN 123,8
 7,37–39 ..... EH 66,6
 7,38 ... DN 119,8; CH 15,15; Ep 9,203,15
- 8,12 ..... DN 118,12; 132,2 sq; 136,19 sq;
 149,10 sq; CH 12,8
 8,26 ..... CH 24,3/4
 9,5 ..... DN 132,2 sq
 10,10 ..... DN 118,16
 10,11 ..... DN 122,15; Ep 8,175,4
 10,14 sq ..... DN 119,1
 10,15 ..... Ep 8,175,4
 10,30 ..... DN 124,3 sq; 127,2 sqq
 10,34 sq ..... DN 226,1
 10,34 sqq ..... CH 43,13
 10,34–36 ..... Ep 10,209,3 sq
 10,38 ..... DN 127,2 sqq
 11,25 ... DN 118,12; 190,3 sqq; EH 88,26
 11,25 sq ..... DN 192,1 sqq
 12,27 ..... Ep 9,195,11
 12,46 ..... DN 132,2 sq
 13,1–17 ..... Ep 9,205,10
 13,10 ..... EH 89,13–15
 13,23 ..... Ep 10,208,5 sq
 14,6 ..... DN 118,12; 181,4 sq; 190,3 sqq;
 CH 12,9
 14,9 sqq ..... DN 127,2 sqq
 14,16 ..... DN 207,7; 208,2; 210,7;
 EH 102,22
 14,21 sqq ..... DN 155,16 sq
 14,23 ..... EH 68,19–21
 15,1 sqq ..... Ep 9,194,12 sq
 15,9 sq ..... DN 155,16 sq
 15,15 ..... CH 24,3/4
 15,26 ..... DN 123,4 sq; 132,1 sqq
 16,15 ..... DN 124,4
 16,27 ..... DN 155,16 sq
 17,10 ..... DN 124,4 sq
 17,19 ..... EH 101,20; 103,9
 17,21 ..... DN 127,2 sqq; EH 76,20 sq
 17,21–23 ..... CH 17,10
 17,23 sqq ..... DN 155,16 sq
 18,37 ..... DN 119,2
 18,38 ..... EH 78,10
 19,26 ..... Ep 10,208,5 sq
 20,2 ..... Ep 10,208,5 sq
 20,22 sq ..... EH 128,19 sq
 21,7 ..... Ep 10,208,5 sq
 21,15 sqq ..... DN 141,7; Ep 8,185,7–9
 21,17 ..... DN 196,6 sq
 21,20 ..... Ep 10,208,5 sq
- Acta Apostolorum
- 1,4 sq ..... EH 112,15–17
 1,9–11 ..... CH 30,6 sq
 1,10 ..... CH 13,11/12
 1,13 ..... MTh 143,8

- 1,23 ..... DN 218,8
 1,24 ..... EH 94,10; 112,21
 1,26 ..... EH 113,1
 2,25 ..... DN 188,8
 2,30 ..... Ep 9,195,11
 4,12 ..... DN 205,16
 7,38 ..... DN 107,5
 7,51 ..... DN 121,8 sq
 7,53 ..... CH 21,15
 8,9 sqq ..... DN 192,9
 8,17 ..... FH 111,16
 8,18 sqq ..... DN 192,9
 9,3 ..... Ep 3,159,4 sq
 10,10 ..... DN 158,19
 11,5 ..... DN 158,19
 12,1 sqq ..... DN 141,7
 13,8 sqq ..... DN 203,5 sqq
 13,10 ..... Ep 8,189,13—190,3
 13,22 ..... Ep 8,172,9 sq
 16,1—8 ..... MTh 141,1
 16,25 ..... DN 141,14
 17,14 sq ..... MTh 141,1
 17,25 ..... DN 118,16
 17,26 ..... DN 215,10
 17,28 ..... EH 91,13
 18,5 ..... MTh 141,1
 18,7 ..... DN 218,8
 19,2 ..... Ep 8,180,9 sq
 19,14—16 ..... Ep 8,179,2—4
 19,22 ..... MTh 141,1
 19,29 ..... Ep 1,156,2
 20,4 ..... MTh 141,1; Ep 6,164,2
 20,14 ..... Ep 1,156,2
 20,28 ..... Ep 8,180,1—3
 22,6 ..... Ep 3,159,4 sq
 22,17 ..... DN 158,19
 24,15 ..... DN 192,1 sqq
 26,18 ..... Ep 1,156,3
 26,24 ..... DN 199,15 sq
     ad Romanos
 1,1—3 ..... Ep 8,172,8
 1,17 ..... DN 200,4; 204,5 sqq
 1,18 ..... Ep 9,195,11
 1,18 sqq ..... DN 179,5 sqq
 1,19 sq ..... DN 110,4 sq
 1,20 ..... DN 149,7 sq; 188,15 sqq;
     CH 15,2 sqq; Ep 9,198,15 sq
 1,25 ..... Ep 7,166,12 sq
 2,2 ..... Ep 8,176,5
 2,19 ..... Ep 1,156,3
 2,23 ..... Ep 8,180,5 sq
 3,2 ..... DN 107,5
 3,5 ..... DN 200,4; 204,5 sqq
 3,16 ..... Ep 8,184,4
 3,21 sq 25 sq ..... DN 204,5 sqq
 4,5 ..... Ep 8,175,9
 4,17 ..... Ep 8,173,14—174,3; 9,204,6
 5,1 ..... DN 221,8 sq
 5,2 ..... CH 7,10 sq; EH 103,7
 5,9 ..... DN 205,16
 5,12 ..... EH 91,8
 6,3 ..... EH 77,22 sq; 102,13 sq
 6,23 ..... DN 129,1
 8,2 ..... EH 91,8
 8,11 ..... FH 121,1 sqq; Ep 9,204,6
 8,14 sqq ..... EH 91,13
 8,19 sqq ..... DN 206,11
 8,21 ..... CH 32,19
 8,23 ..... DN 206,11
 8,29 sq ..... DN 188,8
 8,35 ..... DN 126,1 sq
 8,35 sqq ..... DN 199,9 sqq
 8,36 ..... DN 199,18 sqq
 8,38 sq ..... DN 126,1 sq
 9,20 sq ..... Ep 9,195,6 sq
 10,3 ..... DN 204,5 sqq
 10,12 ..... CH 38,13
 11,29 ..... Ep 9,196,1
 11,33 ..... DN 110,7 sqq 8; 119,1; 194,3;
     Ep 5,163,2
 11,34 ..... DN 118,16; 196,4; CH 12,6
 11,36 ..... DN 117,14; 124,1; 148,12 sqq;
     154,11; 155,5 sq; CH 7,7 sq
 12,5 ..... EH 93,3
 12,6 ..... DN 109,3 sq
 12,19 ..... Ep 9,196,1
 12,21 ..... Ep 8,189,2 sq
 14,7 sq ..... DN 194,13 sqq
 14,23 ..... DN 179,5 sqq
 15,5 sq ..... DN 121,16
 15,6 ..... DN 128,12 sq
 15,33 ..... DN 169,8 sq; 217,5 sqq
 16,21 ..... MTh 141,1; Ep 6,164,2
 16,23 ..... Ep 1,156,2
 16,25 ..... DN 216,14
 16,26 sq ..... DN 183,10 sq
 16,27 ..... DN 118,14; 193,5 sqq
     ad Corinthios I
 1,9 ..... EH 93,1
 1,10 sqq ..... DN 127,2 sqq
 1,14 ..... Ep 1,156,2
 1,21 ..... Ep 7,166,15 sq
 1,24 ..... DN 119,2; 200,4; Ep 7,166,15 sq
 1,25 ..... DN 141,10; 193,5 sqq 11; 194,5
 1,29 ..... EH 95,22
 1,30 ..... DN 118,16; 119,3.4; 200,4.5; 206,11

- ad Titum
 1,2 ..... DN 215,10; 216,2 sq 10.14
 1,4 sq ..... Ep 9,193,2
 1,5 ..... Ep 7,170,5 sqq
 1,7 ..... Ep 8,183,4–7
 3,4 ..... DN 126,1 sq; 135,2 sq; 221,5;
           EH 70,5 sq; 91,9; Ep 3,159,4
- ad Philemonem
 1 ..... MTh 141,1
- ad Hebraeos
 1,2 ..... DN 118,15; 217,1
 1,3 ... DN 129,1; 224,8 sqq; Ep 9,194,14 sq
 1,14 ..... DN 201,22 sqq
 2,2 ..... CH 21,15
 2,15 ..... EH 124,24
 2,17 ..... Ep 8,186,9
 2,17 sq ..... EH 91,10 sq
 3,11 ..... Ep 9,206,1
 4,1.3.8–11 ..... Ep 9,206,1
 4,12 ..... DN 209,3 sqq
 4,13 ..... DN 209,5 sq
 4,15 ..... EH 91,10 sq; Ep 8,186,8 sq
 5,5 sq ..... EH 112,10 sq
 5,7 ..... DN 141,10
 5,12 ..... DN 107,5
 5,12 sq ..... Ep 9,204,1
 5,12–14 ..... Ep 9,203,6–10
 5,13 ..... FH 105,5
 5,14 ... DN 140,15 sq; Ep 9,203,10 sq; 204,7
 6,1 ..... Ep 9,204,7
 6,4 ..... FH 80,1
 6,12 ..... DN 211,17
 6,17 ..... Ep 9,195,11
 6,18 ..... DN 203,6 sq
 7,2 ..... Ep 8,185,7–9
 7,21 ..... Ep 9,196,1
 7,26 ..... Ep 8,186,9
 9,3 ..... CH 16,1; Ep 8,175,11
 9,7 ..... Ep 8,178,12–179,1; 185,5 sq
 10,10 ..... EH 103,5 sq
 10,30 ..... Ep 9,196,1
 10,32 ..... EH 80,1
 11,27 ..... DN 110,7; 194,1; CH 12,15
 12,1 ..... EH 77,11
 12,23 ..... Ep 9,204,7; 205,12 sq
 12,29 ..... Ep 9,200,1 sq
 13,7 ..... DN 211,17
 13,8 ..... DN 215,15
 13,10 ..... EH 103,5
 13,20 ..... DN 169,8 sq
- 13,20 sq ..... DN 217,5 sqq
 13,23 ..... MTh 141,1
- Jacobus
 1,4 ..... Ep 9,204,7
 1,5 ..... DN 179,15 sq
 1,14 sq ..... EH 91,8
 1,17 ..... DN 119,3; 132,2 sq; CH 7,3 sq;
           MTh 146,4–7
 3,2 ..... Ep 9,204,7
 4,3 ..... FH 128,10 sq
 5,4 ..... DN 120,15
- Petrus I
 2,2 ..... Ep 9,204,1
 2,9 ..... DN 151,9 sq; 226,1; Ep 1,156,3;
           8,180,7 sq
 3,4 ..... Ep 8,186,13 sq
 4,11 ..... DN 107,5
 4,15 ..... Ep 8,178,11
- Petrus II
 1,3 ..... Ep 8,180,7 sq
 1,4 ..... CH 17,10
 1,17 ..... DN 150,16; 160,2
 1,19 ..... CH 15,11/12
 2,4 ..... DN 200,9 sq
 2,11 ..... DN 200,9 sq; Ep 8,173,6–10
 3,3 ..... Ep 8,181,7–9
- Joannes I
 1,1 ..... DN 215,15 sq
 1,1 sq ..... DN 190,3 sqq
 1,2 ..... DN 190,3 sqq
 1,5 ..... DN 147,3 sq; 149,10; CH 12,8
 1,7 ..... FH 78,13
 2,2 ..... Ep 8,186,11 sq
 2,8–11 ..... Ep 1,156,3
 2,27 ..... EH 102,18
 3,1 ..... DN 155,16 sq
 3,2 ..... DN 114,9
 3,14 ..... EH 88,26
 4,7 sqq ..... DN 155,16 sq
 4,8 ..... DN 150,16
 4,12 ..... DN 115,12; CH 22,3
 4,16 ..... DN 150,16; 160,1
 5,7 sq ..... DN 122,14
 5,11 ..... DN 129,1; 190,3 sqq
 5,11 sq ..... DN 190,3 sqq
 5,12 ..... DN 190,8 sqq
- Joannes III
 1 ..... Ep 1,156,2
 11 ..... DN 211,17; Ep 1,156,8 sq

- Judas
- 6 ..... DN 171,5 sq
 9 ..... CH 26,16 sqq
 18 ..... Ep 8,181,7–9
- Apocalypsis
- 1,1 ..... Ep 10,208,2 sq
 1,4 ..... DN 123,3 sq; 187,5 sq
 1,5 ..... DN 119,2
 1,8 ..... DN 183,7 sq; 187,5 sq
 1,9 ..... Ep 10,208,2 sq
 1,10 ..... DN 158,19
 1,13 ..... CH 55,2
 1,16 ..... Ep 9,195,5 sq
 2,7 ..... Ep 9,194,12 sq
 4,2 ... DN 158,19; CH 10,6; Ep 9,195,7 sq
 4,4 ..... CH 13,11/12
 4,6 ..... CH 56,14; EH 100,13
 4,6 sq ..... CH 10,2–9
 4,7 ..... CH 53,6; 57,6.10
 4,8 ..... EH 99,26
 5,10 ..... DN 226,1
 5,11 ..... CH 31,7; 50,2 sq
 6,2 ..... CH 57,17
 7,3 ..... Ep 8,173,6–10
 7,12 ..... DN 193,5 sqq
 7,17 ..... CH 15,13; EH 66,6; Ep 9,194,1;
           203,15; Ep 9,194,13 sq
 9,17 ..... CH 54,24
 10,1 ..... CH 56,7
           10,9 sq ..... Ep 9,204,1
           11,15 ..... DN 217,2 sqq
           12,7 sqq ..... DN 162,9 sq
           13,2 ..... CH 15,18
           14,14 ..... DN 121,1
           15,6 ..... CH 54,24; 55,3
           16,6 ..... DN 225,20
           17,3 ..... DN 158,19
           17,14 ..... DN 118,15; 119,2; 224,3,4
           18,20 ..... DN 225,20
           19,1 ..... DN 119,2
           19,6 ..... CH 31,19 sq
           19,11 ..... CH 57,17
           19,13 ..... DN 130,11
           19,16 ..... DN 118,15; 119,2; 224,3,4
           21 ..... Ep 8,187,11–14
           21,4 ..... EH 125,13 sq
           21,15 ..... CH 55,9
           22,1 ..... CH 15,15; 58,7
           22,4 ..... DN 114,9
           22,12 ..... FH 124,3
           22,16 ..... DN 119,8; CH 15,11 sq
           22,17 ..... DN 119,8
- Apocrypha
- Acta Joannis passim ..... Ep 10,210,1–4
   48–54 ..... Ep 7,166,7 sq
   97 sq ..... Ep 7,169,1 sq
 Evangelium Bartholomaei ..... MTh 143,8
 Transitus B. Mariae Virginis pp 95 sqq
   (Tischendorf) ..... DN 141,6 sq

3. ANTIKE AUTOREN

a) NICHTCHRISTLICHE AUTOREN

- Albinus
1072 a sqq ..... DN 153,1 sqq 4; 213,7
1072 b ..... DN 157,12 sq; CH 14,1;
EH 69,4 sqq
- Didascalía
X 3 (p 164,28 sqq) ..... CH 12,12 sqq
X 3 (p 165,14 sqq) ..... CH 12,1 sqq
XXVIII ..... Fp 9,199,2–6
- Archimedes
De spirálibus ..... DN 153,7
- Aristoteles
De anima 430 a 3 ..... CH 14,1
De Caelo
268 b ..... DN 153,7
279 a 18 sqq ..... CH 14,7
288 a 22 sqq ..... CH 31,7
Categoriae 12 a sqq ..... DN 166,6
Ethica Eudemia 1214 a ..... DN 134,1 sqq
Ethica Nicomachea
I (1094 a sqq) ..... DN 144,14
1094 a ..... DN 142,13 sqq
1098 a ..... DN 146,10 sqq
1106 b ..... DN 176,9 sqq
1106 b 28 sqq ..... EH 91,6 sqq
III (1109 b 30 sqq) ..... DN 144,14
1115 b ..... DN 146,10 sqq
1139 a 21 ..... MTh 143,5–7
1158 b ..... DN 157,12 sq
X (1172 a 15 sqq) ..... DN 144,14
De interpretatione 17 a 25.31–33 ... MTh
143,5–7
- Magna Moralia 1208 b ..... DN 157,12 sqq
Metaphysica
980 a ..... DN 142,13 sqq
986 a sqq ..... DN 154,17
1004 b ..... DN 166,6
1005 b ..... DN 146,10 sq
1013 a ..... DN 183,2 sqq
1017 a sq ..... DN 182,1 sqq
1028 b ..... DN 182,1 sqq
1030 a ..... DN 183,2 sqq
1032 b ..... DN 183,2 sqq
1046 a ..... DN 146,10 sq
1051 a ..... DN 177,1
1072 a ..... DN 146,10 sqq; CH 31,7
- 1072 a sqq ..... DN 153,1 sqq 4; 213,7
1072 b ..... DN 157,12 sq; CH 14,1;
EH 69,4 sqq
1075 a 1 sqq ..... CH 14,1
1076 a 3 sq ..... CH 38,13
1078 b ..... DN 150,15 sqq
De Mundo 399 a 12 sqq ..... CH 40,9
Physica
192 b sqq ..... DN 153,1 sqq 4 sqq
194 b ..... DN 149,5 sqq
200 b sqq ..... DN 213,7
205 a sqq ..... DN 213,7
261 b sqq ..... DN 153,4 sqq
265 a 13 sqq ..... CH 31,7
Rhetorica
I 9 (1366 b 9 sqq) ..... Ep 8,181,11 sq
1408 a ..... DN 166,6
Fragmentum 49 ..... MTh 141,2–142,4
- Chrysippus
SVF II 5,11 ..... DN 166,6
SVF III 17,2 sqq ..... DN 162,14 sqq
- Cicero
De natura deorum II 56 ..... CH 53,6–8
- Corpus Hermeticum
I 18 ..... EH 75,11 sq
I 26 ..... Ep 8,172,4–7
IV 10 sqq ..... CH 32,8/9
V 2 ..... MTh 141,2–142,4
X 4 ..... CH 38,6 sqq
X 5 ..... CH 59,13
X 8 ..... EH 75,11 sq
XIII 16 ..... CH 59,13
XIII 16 ..... EH 72,1 sqq
XIII 22 ..... EH 69,14 sqq
- Damascius
Vita Isidori 94 (p 138) .... Ep 7,169,2–10
De principiis
25 (I, p 43,15 sq) ..... CH 12,1 sqq
25 (I, p 43,21 sq) ..... CH 21,1 sqq
29 (I, p 56,8) ..... MTh 141,3
70 (I, p 152,27 sqq) ..... CH 20,16 sqq

- 77 (I, p 171,26 sqq) . . . . . CH 40,1 sq
405–412 (II, p 262–268) . . . Ep 3,159,3
- Diodorus Siculus
- Bibliothecae 5,73 . . . . . Ep 9,204,6
- Epicurus
- Epistula III 125 . . . . . EH 121,10
Sententia II . . . . . EH 121,10
- Etymologicum Gudianum
- 3,43 sqq . . . . . DN 145,7 sq
12,13 sqq . . . . . DN 224,8 sq
- Hermias
- In Phaedrum
- 13,10 sq . . . . . DN 151,9 sq
20,28 sqq . . . . . DN 153,4
20,28 sqq . . . . . DN 153,10 sqq
20,32 sqq . . . . . DN 153,7
21,2 sqq . . . . . DN 153,6
26,4 sq . . . . . DN 147,12
72,11 sqq . . . . . DN 155,16 sq; 160,2
72,12 sq . . . . . DN 161,6
87,16 . . . . . DN 134,1 sqq
93,9 sq . . . . . DN 186,3 sqq
- Hesiodus
- Theogonia 450 . . . . . Ep 9,204,6
- Hierocles
- In Carmen Aureum
- XXV 15 . . . . . Ep 8,180,12–16
- Homerus
- Ilias
- 5,127 sq . . . . . DN 149,13 sqq
8,18 sqq . . . . . DN 139,1 sqq
- Odyssee
- 9,27 . . . . . Ep 9,204,6
10,302–359; 11,27 sq . . . Ep 9,203,15 sq
- Jamblichus
- De Mysteriis
- I 4 . . . . . CH 42,1 sqq
I 5 . . . . . CH 20,13; 42,1 sqq
I 6 . . . . . CH 42,1 sqq
I 10 . . . . . CH 21,6
I 11 . . . . . Ep 9,196,7–10
I 12 . . . . . DN 144,1; CH 18,5;
Ep 9,196,7–10
I 15 . . . . . EH 83,8; Ep 9,196,7–10
I 18 . . . . . CH 38,6 sqq
- I 20 . . . . . Ep 8,173,6–10
I 21 . . . . . EH 65,10 sqq
II 2 . . . . . CH 43,9
II 3 . . . . . DN 120,11
II 5 . . . . . Ep 8,173,6–10
II 10 . . . . . DN 120,11
II 11 . . . . . Ep 9,196,7–10
III 3 . . . . . DN 175,1 sq
III 15 . . . . . Ep 9,196,7–10
III 17 . . . . . CH 8,5 sqq
IV 2 . . . . . Ep 9,196,7–10
IV 7 . . . . . DN 170,12 sqq
V 15 . . . . . EH 65,10 sqq
V 17 . . . . . Ep 8,173,6–10
V 18 . . . . . EH 115,4 sqq; MTh 147,17 sq
V 23 . . . . . DN 204,2 sqq
V 25 . . . . . CH 39,22 sq; Ep 8,173,6–10
V 26 . . . . . MTh 141,2–142,4
VI 7 . . . . . Ep 9,196,7–10
VII 1 . . . . . EH 65,10 sqq
VII 2 . . . . . EH 82,5 sqq
VIII 2 . . . . . CH 32,8/9
VIII 3 . . . . . DN 113,3
VIII 8 . . . . . DN 150,1 sqq; 182,4 sqq
X 5 . . . . . CH 17,10; 18,17
- In Nicomachi arithmetica p 38 . . . . . DN
135,16
- Fragmentum 230 (ed. Larsen) . . . . . Ep 9,
200,2–4
- Julianus
- Epistula 111 . . . . . DN 149,5 sqq; 222,6 sqq
Oratio 4,131 B sq . . . . . DN 149,5 sqq
- Justinianus
- Digestae I 1,10 . . . . . Ep 8,181,11 sq
- Maximus Tyrius
- Philosophoumena
- VIII 8 . . . . . CH 21,14; 43,10; 50,5 sq
XI 12 . . . . . CH 17,3
- Orion
- Etymologicum p 173,3 (Sturz) . . . . . DN
224,13 sq
- Parmenides
- Fragmentum B 8 . . . . . MTh 149,1–3
- Philo
- Quod deterius 161 . . . . . DN 183,22 sq
- De ebrietate
- 26 . . . . . DN 176,9 sqq; EH 91,6 sqq
75 . . . . . DN 220,23 sqq

- Quis heres 183; 236 ..... CH 17,2
 Legum allegoriae III 38 ... DN 210,16 sqq
 De migratione Abrahami
   12 ..... DN 210,16 sqq
   190 ..... CH 23,7
 De mutatione nominum 232 ..... Ep 8,
   180,12–16
 De opificio mundi
   4 ..... DN 182,17 sqq
   8 ..... Ep 2,158,3
   21 ..... DN 182,17 sqq
 De praemiis et poenis 40 ... DN 117,12 sq;
   Ep 2,158,3
 De sacrificiis
   5 ..... DN 197,14 sqq
   129 ..... DN 205,2 sqq
 De sobrietate 3 ..... CH 42,13
 De somniis
   1 96 sqq ..... DN 156,2
   1 135 ..... DN 197,14 sqq
 De specialibus legibus
   I 43 ..... Ep 8,180,12–16
   I 45 ..... CH 10,7
 De virtute 215 ..... DN 108,7
 De vita contemplativa ..... Ep 1,156,2
   2 ..... EH 116,16
 De vita Mosis II 97 ..... CH 27,8
 De incorruptione mundi 1 ..... MTh
   141,2 sqq
   Plato
 Alcibiades
   1,132 d sqq ..... EH 75,11 sq
   2,150 d ..... DN 149,13 sqq
 Apologia 37 a ..... DN 110,16 sq
 Charmides 163 d sqq ..... DN 143,9 sqq;
   162,14 sqq
 Cratylus
   397 c sq ..... DN 224,13 sqq
   401 b sqq ..... DN 107,4
   401 c ..... CH 31,13
   401 c sq ..... DN 120,2
   405 c ..... DN 199,16 sqq
   409 a ..... DN 149,1 sq; 224,13 sqq
   412 c ..... DN 180,1
   416 c ..... DN 151,9 sq
   422 a ..... DN 180,1
   428 e ..... DN 169,22 sqq; CH 27,5 sq
 Definitiones 413 c ..... MTh 143,5–7
 Epistulae
   2,312 e ..... DN 119,11 sqq; 230,1 sqq;
   Ep 8,182,3–5
   2,313 a ..... DN 230,1 sqq
   7,341 c sq ..... CH 52,23 sq; Ep 3,159,3
   8,352 e sq ..... DN 139,13 sqq
 Gorgias
   463 d ..... DN 157,18 sqq
   470 c ..... DN 230,22
   477 b ..... DN 172,14 sqq
   493 d sqq ..... DN 220,23 sqq
   523 a 1–3 ..... Ep 8,188,7 sq
   523 a–524 a ..... Ep 8,189,10–192,1
   524 a 8–b 1 ..... Ep 8,192,2
 Leges
   715 e ..... DN 189,13
   716 a ..... DN 153,4 sqq; 204,5 sqq
   716 c ..... DN 134,15
   716 c sqq ..... Ep 8,172,4–7
   717 d ..... DN 204,5 sqq
   747 e ..... DN 114,8
   813 c ..... DN 142,10
   875 b ..... Ep 8,171,2
   886 d ..... DN 149,5 sqq
   893 b ..... DN 139,7,13 sqq
   893 b sqq ..... DN 160,9
   896 e sqq ..... DN 175,18 sqq
   898 a sqq ..... CH 31,7
   950 d ..... DN 149,5 sqq
   956 a ..... DN 128,13
 Parmenides
   128 e ..... DN 211,13 sqq
   129 a ..... DN 211,13 sqq
   131 a ..... DN 211,13 sqq
   132 d ..... DN 152,6
   132 d sq ..... DN 211,13 sqq
   134 c sqq ..... DN 195,3 sqq
   135 d ..... DN 146,13
   137 c ..... DN 136,7 sqq
   137 c sqq ..... DN 207,6 sqq; 226,8;
   227,6 sqq
   138 b sqq ..... DN 153,1 sqq
   139 e ..... DN 211,13 sqq
   140 e sqq ..... DN 215,14 sq
   141 a ..... DN 216,2 sqq
   141 d sq ..... DN 167,1 sq; 183,7 sq;
   187,5 sq
   142 a ..... DN 109,11 sqq; 116,3 sq;
   181,8 sqq; 229,10 sqq;
   CH 12,12 sqq
   144 c ..... DN 136,7 sqq
   144 e ..... DN 136,1 sqq; 227,6 sqq
   145 c ..... DN 136,7 sqq
   147 b ..... DN 136,7 sqq
   156 d sq ..... Ep 3,159,3
   157 a ..... DN 136,14 sqq
   158 a ..... DN 136,7 sqq
   164 d ..... Ep 3,159,3

- III 6,19,26 . . . . . Ep 3,159,5
 III 7 . . . . . DN 216,2 sqq
 IV 3,13,20 . . . . . DN 144,1 sq
 IV 3,17 . . . . . DN 149,9 sqq; CH 7,9
 IV 7,10,11 sq . . . . . CH 54,18
 IV 8,6,20 sqq . . . . . CH 15,2 sqq
 IV 8,20 . . . . . DN 113,3
 V 1,1 . . . . . DN 178,12 sqq; CH 37,20 sqq
 V 1,6 . . . . . DN 149,9 sqq; CH 7,9;
     8,10—13; 21,1 sqq; EH 95,23
 V 1,7 . . . . . Ep 3,159,5; 9,202,10—203,5
 V 2,1,3 sq . . . . . DN 189,2 sqq
 V 2,1,19 sqq . . . . . Ep 9,194,1—4
 V 3,4 . . . . . DN 109,11 sqq
 V 3,7,13 sqq . . . . . MTh 141,4—142,2
 V 3,9 . . . . . DN 147,12
 V 3,11,11 sq . . . . . EH 69,4 sqq
 V 3,13 . . . . . DN 109,11 sqq; 181,8 sqq;
     CH 12,12 sqq
 V 3,14 . . . . . DN 115,19 sqq; 117,5 sqq;
     MTh 150,8
 V 3,17 . . . . . DN 109,11 sqq; 141,2 sqq;
     142,10 sq
 V 3,17,29 . . . . . CH 53,1; Ep 3,159,3
 V 4,2 . . . . . DN 182,1 sqq; 186,1 sqq;
     CH 8,5 sqq
 V 5,4,13 . . . . . DN 134,15
 V 5,5 . . . . . DN 120,2; 184,21 sqq
 V 5,6 . . . . . DN 134,11 sqq; 181,8 sqq;
     CH 12,12 sqq; MTh 141,2—4; 150,8
 V 5,7 . . . . . MTh 144,13—15; 145,2—3
 V 5,8,3 sq . . . . . MTh 141,4—142,2
 V 5,9 . . . . . Ep 9,202,10—203,5
 V 6,5,9 . . . . . EH 69,4 sqq
 V 6,6 . . . . . DN 182,1 sqq
 V 8 . . . . . DN 150,15 sqq; 151,9 sq
 V 8,4 sq . . . . . DN 193,5 sqq
 V 8,11,6 . . . . . MTh 141,4—142,2
 V 9,2,25 . . . . . DN 186,4 sq; CH 28,21
 V 9,5 . . . . . DN 186,1 sqq
 V 9,8 . . . . . DN 182,1 sqq
 V 9,10 . . . . . DN 175,16 sqq
 VI 4,9 . . . . . DN 204,2 sqq
 VI 4,11,3 sqq . . . . . CH 38,6 sqq
 VI 6,6 sq . . . . . DN 186,1 sqq
 VI 6,8 . . . . . DN 182,1 sqq
 VI 7 . . . . . DN 150,15 sqq
 VI 7,16 . . . . . DN 149,9 sqq
 VI 7,30 . . . . . Ep 9,204,8—11
 VI 7,33 . . . . . DN 147,12
 VI 7,34,13 . . . . . CH 53,1;
     MTh 141,4—142,2; Ep 3,159,3
 VI 7,35,21 sq . . . . . DN 116,11; 194,10 sq (vide)
     10 sqq
 VI 7,36,7 . . . . . DN 117,5 sqq; CH 12,1 sqq
 VI 7,36,18 . . . . . CH 53,1; Ep 3,159,3
 VI 7,37,16 . . . . . DN 213,7
 VI 7,38 . . . . . MTh 141,2—4
 VI 8,8 . . . . . MTh 150,8
 VI 8,11,5 sqq . . . . . DN 116,7 sqq; 117,5 sqq
 VI 8,16 . . . . . Ep 9,202,10—203,5
 VI 8,18 . . . . . DN 129,6 sq; 166,1; 185,4 sqq
 VI 8,21 . . . . . MTh 141,2 sqq; 142,10 sqq
 VI 9,2 sqq . . . . . CH 7,7
 VI 9,3 . . . . . DN 181,8 sqq; CH 12,12 sqq;
     MTh 149,1—3
 VI 9,3 sq . . . . . CH 17,10
 VI 9,4 . . . . . DN 134,1 sqq; EH 116,8
 VI 9,5,38 sqq . . . . . DN 112,12
 VI 9,7 sqq . . . . . DN 225,12 sq
 VI 9,8 . . . . . DN 153,10 sqq; CH 31,7
 VI 9,10,8 sq . . . . . CH 21,1 sqq
 VI 9,11 . . . . . CH 17,10; EH 82,5; 116,18;
     MTh 141,4—142,2; Ep 8,175,10 sq
- Porphyrius
- De abstinencia II 38 sqq . . . . . DN 170,12 sqq
 Ad Marcellam 12 (p 282,12) . . . . . MTh
     141,2—142,4
 Fragmentum 261 . . . . . Ep 4,160,3 sqq
 Sententiae
   32,1—3 . . . . . Ep 9,199,2—6
   44 . . . . . DN 177,1
- Proclus
- In Alcibiadem I
   1,7 sq . . . . . CH 17,5
   4,19 sqq . . . . . EH 75,11 sq
   5,10 . . . . . CH 18,1
   6,3 sq . . . . . MTh 141,2—142,4
   25,1—18 . . . . . Ep 9,196,7—10
   28,1 sqq . . . . . Ep 8,174,2 sq
   29,6 . . . . . CH 17,5
   29,7 sq . . . . . DN 118,13 sq
   30,5 sqq . . . . . DN 156,2; 157,9 sq
   30,7 sqq . . . . . DN 155,16 sq; 161,1 sqq
   30,8 sqq . . . . . DN 161,6 sqq 11 sqq
   31,8 sqq . . . . . DN 195,3 sqq; Ep 9,199,2—6
   33,16 sqq . . . . . DN 157,18 sqq
   35,5 sqq . . . . . DN 157,12 sq
   37,10 sq . . . . . DN 155,16 sq
   37,16 . . . . . DN 226,6
   38 . . . . . Ep 8,172,4—7
   39,17 . . . . . DN 150,9 sq
   41,15 . . . . . DN 150,9 sq
   49,8 . . . . . CH 45,10
   51,15 . . . . . DN 108,3 sq
   53,4 sqq . . . . . DN 158,13 sq
   53,12 . . . . . DN 149,12
   56,2 sq . . . . . CH 57,22

- 56,3 sqq ..... DN 155,9 sqq
 56,6 sqq ..... CH 59,13
 56,8 sqq ..... DN 108,3 sq
 60,5 sqq ..... Ep 9,201,12 sq
 61,3 ..... CH 14,12 sqq
 61,8 ..... DN 135,16
 63,12 sqq ..... DN 161,1 sqq
 64,11 sq ..... DN 161,13 sq
 70,8 ..... DN 120,2
 71,3 sqq ..... DN 219,16 sqq
 92 ..... Ep 8,174,2 sq
 94 ..... Ep 8,174,2 sq
 99,11 ..... CH 56,13
 99,13 ..... DN 167,5
 100,4 ..... DN 110,6
 111,18 sq ..... DN 159,18 sqq; 162,6 sqq
 117,9 sqq ..... CH 14,12 sqq
 118,13 ..... DN 213,21 sqq
 119,1 ..... DN 213,21 sqq
 122,3 sqq ..... CH 17,5; Ep 8,174,2 sq
 122,18 ..... DN 210,3 sq
 122,21 sqq ..... CH 38,6 sqq
 125,16 ..... DN 175,1 sq
 135,10 ..... DN 167,5
 139,5 ..... DN 186,3 sqq
 142,3 sqq ..... DN 120,11
 143,1 sqq ..... DN 150,9 sq
 143,7 ..... CH 37,20 sqq
 158,3 sqq ..... DN 219,16 sqq
 160,1 ..... EH 91,6 sqq
 160,13 sqq ..... EH 75,16 sqq
 166,11 ..... Ep 8,180,6 sq
 167,20 ..... DN 213,7
 180,7 sqq ..... CH 38,6 sqq
 181,11 sqq ..... CH 20,16 sqq
 191,8 sqq ..... DN 213,21 sqq
 199,3 ..... DN 120,2
 199,5 sqq ..... CH 25,9 sqq
 224,4 ..... DN 149,12
 234,19 ..... DN 120,2
 240,18 ..... DN 150,9 sq
 241,2 ..... DN 226,6 (vide)
 245,8 sqq ..... EH 76,9
 247,8 ..... EH 83,8
 248,5 sqq ..... MTh 147,11 sq
 257,10 ..... DN 149,12
 272,2 ..... DN 147,12
 280,9 ..... DN 120,11
 296,13 sq ..... DN 209,9 sqq
 314,15 sq ..... DN 209,9 sqq
 326,6 ..... DN 213,21 sqq
 327,4 sqq ..... DN 226,13 sq
 328,12 ..... DN 151,9 sqq
 328,14 sqq ..... DN 155,8
 336,5 sqq ..... DN 155,8
- In Cratylum
 15,27 sqq ..... DN 207,8
 16,12—15 ..... Ep 8,180,6 sq
 20,22 sqq ..... Ep 9,196,7—10
 25,4 ..... Ep 9,193 tit
 28,27 sq ..... MTh 147,11 sq
 29,21 sqq ..... DN 109,11 sqq; 147,12
 29,28 sqq ..... CH 42,1 sqq
 30,19 sqq ..... CH 15,2 sqq
 32,18 sqq ..... DN 109,11 sqq; 111,7 sqq
 51,9 ..... DN 139,7
 53,9 sqq ..... DN 128,14 sq 14 sqq;
 136,1 sqq 13 sqq; 211,10 sqq;
 CH 8,5 sqq
 60,9 sqq ..... DN 136,13 sqq
 60,15 sqq ..... DN 226,2 sqq
 72,12 sqq ..... CH 27,5 sq
 74,5 sq ..... DN 149,5 sqq
 75,14 sqq ..... CH 25,11 sqq
 79,7 sqq ..... DN 120,2
 79,9 sqq ..... CH 31,13
 82,8 sqq ..... DN 155,9 sqq
 84,6 sqq ..... DN 128,14 sq; 136,13 sqq
 86,6 sqq ..... DN 153,4 sqq
 86,27 ..... DN 198,18 sq
 96,12 sqq ..... Ep 9,204,5—7
 97,28 sqq ..... DN 146,13
 98,1 sqq ..... DN 144,1
 101,8—11 ..... Ep 8,180,6 sq
 102,10 sqq ..... DN 182,17 sqq
 110,5 sqq ..... DN 115,2 sq
 112,11 ..... DN 187,19
- In Euclidis librum I
 XV sq (p 153,14 sqq) ..... CH 31,7
- In Parmenidem
 IV 3 ..... DN 149,12; MTh 141,2—142,4
 34 ..... DN 131,7 sqq; CH 17,10
 40 ..... DN 107,4
 56 ..... DN 165,16 sqq; 219,16 sqq;
 CH 21,13
 81 ..... EH 75,16 sqq; 113,12 sqq
 87 ..... DN 181,19
 98 ..... CH 21,13; 32,19
 113 ..... DN 219,16 sqq
 115 ..... DN 136,16
 134 sq ..... EH 67,11 sq
 213 ..... DN 155,9 sqq; 161,1 sqq
 222 ..... DN 150,9 sqq
- V 27 ..... DN 108,3 sq
 33 ..... DN 115,2 sq
 44 sqq ..... Ep 8,174,2 sq

- 59 sqq ..... DN 162,14 sqq; 177,1
65 sq ..... CH 20,9 sqq
71 sqq ..... DN 129,7 sqq;
Ep 8,174,2 sq
72 ..... FH 73,14 sq; 74,7
86 ..... DN 207,8
89 ..... CH 17,10
110 ..... DN 155,9 sqq; 161,1 sqq
118 ..... DN 134,1 sqq; 139,1 sqq
145 ..... DN 147,12
163 ..... DN 120,2
174 ..... DN 219,16 sqq
188 ..... DN 155,9 sqq; 159,1 sqq
203 ..... DN 147,12
225 ..... DN 197,3 sqq
266 ..... EH 132,2
268 ..... FH 74,18 sq
274 ..... CH 29,16
274 sq ..... DN 149,12
300 ..... EH 75,16 sqq; 77,11
312 ..... DN 149,12
313 ..... DN 128,14 sq
316 ..... CH 20,9 sqq
328 ..... Ep 9,193 tit
- VI ..... DN 181,11 sqq
11 ..... DN 147,12
13 ..... Ep 9,204,8–11
14 ..... DN 128,14 sq
23 ..... DN 175,1 sq
31 ..... DN 107,4
36 ..... DN 131,7 sqq
43 ..... Ep 8,172,4–7
43 sqq ... DN 193,14 sq; 198,4 sqq;
MTh 146,1 sq
52 ..... Ep 9,204,8–11
54 sq ..... DN 115,19 sqq;
MTh 148,1–8
56 ..... DN 189,12 sq; 208,5 sq;
210,7 sqq; Ep 9,201,12 sq
86 ..... CH 12,17 sqq
96 ..... DN 160,10 sq; 162,1 sqq;
Ep 9,194,1–4
101 ..... DN 160,10 sq; 162,1 sqq;
Ep 9,194,1–4
112 sqq ..... DN 153,10 sqq
116 ..... MTh 146,1 sq
120 ..... DN 147,12
148 ..... CH 31,7
168 ..... DN 182,17 sqq
177 ..... DN 128,14 sq
190 ..... MTh 145,4 sq
193 ..... DN 120,2
215 ..... DN 200,6 sqq
- 229 sq ..... DN 216,2 sqq
231 ..... Ep 9,206,8–10
243 ..... DN 120,2
- VII ..... DN 216,2 sqq; MTh 149,1 sqq
- In Rempubicam
- I 13,2 ..... Ep 9,198,15 sq
34,6 sqq ..... DN 171,14 sqq
37 sq ..... DN 162,14 sqq
38,3 sqq ..... DN 177,1
39,1–40,4 ..... Ep 9,196,7–10
78,10 ..... DN 175,1 sq
84,24 sqq ..... CH 12,1 sqq
85,7 ..... DN 121,3
85,16 sqq ..... CH 16,1 sq
94,11 ..... DN 181,19
97 sqq ..... DN 162,14 sqq
117,1–21 ..... Ep 9,196,7–10
134,2 sq ..... DN 121,3
158,4 ..... DN 181,19
185,1 ..... DN 147,12
216,24–27 ..... DN 206,5 sq;
Ep 8,181,12 sq
267,4 sqq ..... DN 143,9 sqq
269,24 sqq ..... DN 204,5 sqq
279,1 ..... DN 182,17 sqq
286,20 ..... DN 181,19
295,11 sqq ..... DN 186,3 sqq
- II 89 sqq ..... DN 162,14 sqq
92 sqq ..... Ep 8,187,14–188,4;
189,10–192,1
97 sq ..... Ep 8,187,14–188,4
128–131 ..... Ep 8,187,14–188,4
128,24 ..... DN 181,19
132–138 ..... Ep 9,206,8–10
140 ..... Ep 8,187,14–188,4
146 ..... Ep 8,187,14–188,4
146,21 sqq ..... DN 206,5 sq; Ep
8,171,2
149,4 sq ..... DN 153,4 sqq
161 ..... Ep 8,187,14–188,4
204,7 ..... DN 121,3
204,29 sqq ..... Ep 9,194,11 sq
248,14 sqq ..... CH 28,6 sqq
295 ..... Ep 8,187,14–188,4
340 ..... Ep 8,187,14–188,4
- In Timaeum
- I 7,17–8,1 ..... Ep 9,197,9–14
17,24 sqq ..... EH 66,9
17,27 sqq ..... DN 182,1 sqq
113,16 sq ..... DN 134,1 sqq
156,32 sqq ..... DN 134,1 sqq
206,4 sqq ..... DN 139,1 sqq
207,15 sqq ..... DN 138,4,7 sqq

- 208,7—9 ..... Ep 8,172,4—7
 209,28—212,1 ..... Ep 9,196,7—10
 211,8 sqq ..... Ep 8,172,4—7
 212,21 sqq ..... DN 159,6 sq
 212,30 sqq ..... MTh 141,2—142,4
 213,8—18 ..... Ep 9,196,7—10
 214,17 sqq ..... DN 139,13 sqq
 243,26 sqq ..... CH 42,1 sqq
 302 sq ..... Ep 1,157,1—5
 308,17—309,13 ..... Ep 9,200,2—4
 341,16—19 ..... CH 21,14
 351,20 sqq ..... DN 195,3 sqq
 362,17 sq ..... CH 18,5
 365,6—368,11 ..... Ep 8,173,14—174,3
 365,19 sqq ..... CH 20,9 sqq
 371,20 sqq ..... CH 42,1 sqq
 373 sqq ..... DN 162,14 sqq
 375,22 sq ..... DN 169,11 sqq
 375,23 sqq ..... DN 168,15
 375,26 sq ..... DN 176,9 sqq
 376,17 ..... CH 51,17
 413,23 sqq ..... DN 153,4 sqq
 424,29 sq ..... DN 134,1 sqq
 445,9 sqq ..... DN 148,13 sq
 II 22,24—28,7 ..... CH 17,5
 89,16 sqq ..... DN 134,1 sqq
 163 ..... Ep 9,193 tit
 222,5 sqq ..... EH 66,9
 286,30 sqq ..... DN 211,18 sq
 298,27 sqq ..... DN 211,18 sq
 III 25,30 sqq ..... DN 216,2 sqq
 69,13 sq ..... DN 186,3 sqq
 144,6 ..... Ep 9,204,6
 144,20 ..... Ep 9,198,15 sq
 175,23 ..... CH 56,13
- In Platonis theologiam
- I 1 ..... CH 7,9
 2 ..... MTh 141,4 sqq
 3 ..... DN 134,17 sq; 194,10 sqq;
 CH 17,10; FH 75,11 sq; 83,8;
 Ep 8,172,4—7
 4 ..... DN 131,1 sqq; CH 8,10—13;
 17,3; Ep 9,197,9—14
 7 ..... Ep 8,172,4—7
 15 ..... DN 178,3 sqq; 181,11 sqq;
 CH 20,14
 17 (p 80,18 sqq) ..... CH 42,1 sqq
 18 (p 87,4 sq) ..... DN 151,9 sqq;
 CH 20,9 sqq; 38,6 sqq
 19 (p 89,20 sqq) ..... CH 14,7
 20 (p 95,18 sqq) ..... CH 8,10—13
 21 ..... DN 128,14 sq; 195,3 sqq
 24 ..... DN 150,15 sqq; 151,9 sqq;
 152,2; CH 17,6
- 25 ..... DN 134,1 sqq;
 155,16 sqq; 156,15 sqq;
 198,12 sqq; CH 14,12 sqq
 26 (p 114,26 sqq) ..... CH 43,12 sqq;
 Ep 10,209,3 sq
 29 ..... DN 107,4; 147,12; 207,8
 II passim ..... CH 7,7
 1 ..... DN 227,19 sq
 4 ..... DN 109,16; 113,3; 149,5 sqq;
 153,4 sqq; 226,2 sqq;
 CH 12,12 sqq
 5 ..... DN 193,14 sqq; CH 12,1 sqq
 5 sq ..... DN 197,17 sqq;
 MTh 146,1 sq; 148,1—8
 6 ..... DN 194,1 sqq; 198,4 sqq;
 229,10 sqq; MTh 146,4—7;
 Ep 1,156,4 sq
 7 ..... MTh 149,5 sq
 8 (p 56,16 sqq) ..... CH 15,2 sqq;
 EH 75,11 sq
 10 ..... DN 229,10 sqq; MTh 146,4—7
 10 sq ..... MTh 148,1—8
 11 ..... DN 115,19 sqq; CH 23,7;
 Ep 6,164,10
- III passim ..... DN 129,1 sqq
 2 ..... CH 45,2 sqq
 6 ..... DN 152,22 sqq; 153,1 sqq
 4 sqq 10 sqq
 7 ..... DN 109,11 sqq 12 (vide).13;
 117,12 sqq; 136,10 sqq;
 CH 12,12 sqq; 59,13
 9 ..... DN 198,15 sqq
 21 ..... DN 198,15 sqq
- IV passim ..... DN 186,1 sqq
 1—3 ..... Ep 9,200,2—4
 2 ..... DN 152,19 sqq; 198,15 sqq
 3 passim ..... CH 26,12 sqq; 41,1 sq
 5 ..... DN 196,12 sqq
 9 ..... Ep 9,196,7—10
 15 ..... Ep 9,201,1—6.10—12
 16 ..... DN 107,4; 160,10 sqq;
 Ep 9,194,1—4
 19 ..... CH 14,1; 40,17; 54,9
- V 11 (p 36,13) ..... CH 56,13
 22 ..... Ep 9,194,11 sq
 39 ..... DN 132,15 sqq; 136,6;
 Ep 9,202,10—203,5
- VI 2 ..... CH 34,14 sqq
 3 ..... CH 17,10
 8 sq ..... DN 153,4 sqq
 9 ..... DN 153,6; CH 37,18
 12 ..... Ep 8,180,6 sq
 15 ..... CH 51,16 sqq
- De decem dubitationibus
- 5,24 sqq ..... DN 185,4 sqq
 5,25 sq ..... DN 184,21

- 10,9 ..... Ep 8,186,5
 17 ..... CH 18,5
 22,17 sqq ..... DN 192,15 sqq; 201,17 sqq
 23 ..... Ep 9,202,10–203,5
 32–42 ..... Ep 10,208,6–12
 33 ..... DN 205,2 sqq; Ep 8,181,11 sq
 35 ..... Ep 8,180,12–16
 38,6 sqq ..... DN 172,12 sqq
 55 ..... Ep 8,181,11 sq
 64,12 ..... MTh 141,2–142,4
 65,12 sqq ..... DN 195,3 sqq
Institutio theologica
 1 sqq ..... DN 184,8 sqq; 227,6 sqq
 4 ..... DN 122,13
 5 ..... DN 148,19 sqq; 227,19 sq;
     MTh 147,11 sq
 7 ..... DN 113,3
 7–13 ..... Ep 5,163,4 sq
 11 ..... DN 132,14 sqq; 148,13 sq
 12 ..... DN 134,7; 182,17 sqq; 226,2 sqq
 13 ..... DN 136,10 sqq; 148,19 sqq;
     150,9 sq; 171,14 sqq; 176,9 sqq;
     191,16; CH 7,4–7; EH 91,6 sqq
 15 ..... DN 161,1 sqq
 17 ..... DN 148,19 sqq; CH 7,4–7
 18 ..... DN 184,8 sqq
 21 ..... DN 155,9 sqq; 161,1 sqq; 166,1;
     182,4 sqq; CH 18,13; Ep 8,180,12–16
 23 ..... DN 129,1 sqq; Ep 9,200,7–9
 24 ..... DN 134,10 sq
 25 ..... DN 148,12 sqq; 182,17 sqq
 26 ..... DN 113,3
 26 sq ..... DN 135,16; 204,2 sqq;
     CH 8,5 sqq
 27 ..... CH 47,8/9
 27 sq ..... DN 148,12 sqq
 28 ..... DN 132,14 sqq
 29 ..... EH 106,24 sqq; Ep 8,182,3–5
 31 ..... DN 160,10 sqq; CH 18,13; 47,9;
     Ep 9,194,1–4
 31 sq ..... DN 211,18 sq
 32 ..... DN 211,15 sqq; CH 17,10;
     EH 91,6 sqq
 33 ..... DN 160,10 sqq; 198,15 sqq;
     Ep 9,194,1–4
 34 ..... DN 216,2 sqq; CH 18,13
 35 ..... DN 211,18 sq
 36 ..... DN 182,4 sqq; Ep 8,180,12–16;
     182,3–5
 38 ..... DN 182,4 sqq; CH 30,18;
     34,14 sqq; Ep 8,180,12–16
 39 ..... DN 117,15 sqq; 152,17;
     182,17 sqq; 192,15 sqq;
     201,17 sqq; CH 20,16 sq
 47 ..... Ep 9,194,1–4
 50 sq ..... DN 216,2 sqq
 55 ..... DN 216,2 sqq; Ep 8,182,3–5
 57 ..... DN 166,6; CH 25,9 sqq
 57–65 ..... Ep 5,163,4 sq
 62 ..... MTh 147,11 sq
 63 ..... CH 21,6
 65 ..... DN 133,3 sqq; Ep 9,200,7–9
 69 ..... DN 134,7 sqq
 75–86 ..... Ep 5,163,4 sq
 86 ..... DN 226,13 sq
 87 ..... DN 134,15 sq
 89 sqq ..... DN 109,10 sq; 189,7 sqq
 93 ..... DN 110,9; 199,2
 97 ..... DN 152,17; 155,9 sqq; 161,1 sqq;
     CH 25,9 sqq
 98 ..... DN 132,15 sqq; 136,6;
     Ep 9,202,10–203,5
 101 ..... DN 129,1 sqq; CH 20,16 sqq
 101 sq ..... DN 182,1 sqq
 103 ..... DN 120,2; 129,1 sqq; 152,19 sq;
     CH 41,1 sq
 107 ..... DN 134,11 sqq
 108 ..... Ep 8,188,4 sq
 110 ..... DN 155,9 sqq; 159,1 sqq;
     219,16 sqq; CH 27,11;
     Ep 8,182,3–5
 112 ..... DN 184,8 sqq; 198,15 sqq;
     226,2 sqq
 114 ..... CH 32,8/9
 115 ..... DN 134,17 sq
 116 ..... DN 160,10 sqq; Ep 9,194,1–4
 117 ..... DN 134,15
 119 ..... DN 191,16
 120 ..... CH 20,9 sqq
 121 ..... DN 131,7 sqq; 148,19 sqq; 191,16;
     CH 7,4–7
 122 ..... DN 134,11 sqq; 144,1; 213,21 sqq;
     CH 18,5; Ep 2,158,5; 8,180,12–16;
     182,3–5; 188,4 sq
 123 ..... DN 115,19 sqq; 131,5 sqq;
     CH 8,10–13; MTh 148,1–8
 124 ..... DN 136,16; 151,18 sqq; 195,3 sqq;
     196,12 sqq; 197,3 sqq;
     Ep 1,156,4 sq; 9,203,13–15
 125 ..... DN 182,4 sqq; CH 8,7 sqq;
     MTh 147,11 sqq; Ep 9,201,12 sq
 125 sq ..... Ep 8,180,12–16
 126 ..... DN 191,16
 128 ..... DN 182,4 sqq; CH 21,13; 26,14;
     EH 106,24 sqq; Ep 8,180,12–16
 129 ..... DN 115,19 sqq; 116,15 sqq; 147,12
 131 ..... DN 134,16 sqq; 191,16; 208,8 sq

- 132 ..... DN 182,4 sqq; CH 34,14 sqq;
EH 106,24 sqq
- 133 ..... DN 148,12 sqq
- 134 ..... DN 213,7; CH 43,12 sqq
- 135 ..... DN 115,19 sqq; 116,15 sq
- 136 ..... Ep 8,182,3—5; 188,4 sq
- 140 .... DN 144,1; 165,16 sqq; CH 17,5;
34,14 sqq; 38,6 sqq; EH 91,12 sq;
Ep 2,158,5
- 142 ..... DN 138,6 sq; 213,7; CH 17,5;
43,2 sqq; MTh 147,11 sq;
Ep 2,158,5; 8,180,12—16
- 142 sq .... DN 209,9 sqq; CH 38,6 sqq;
Ep 8,174,2 sq
- 143 ... DN 210,3 sq; 213,21 sqq; CH 17,5
- 144 ..... EH 91,8
- 145 ..... DN 148,15 sqq; 192,15 sqq;
201,17 sqq; Ep 9,199,2—6;
201,1—6
- 146 ..... DN 148,19 sqq; 160,10 sq;
162,1 sqq; CH 7,4—7;
Ep 9,194,1—4
- 146 sq ..... DN 226,2 sqq
- 147 ..... DN 198,15 sqq
- 148 ..... DN 148,10; 219,16 sqq;
CH 40,17 sq
- 150 ..... DN 110,9; 182,4 sqq 14 sqq;
CH 25,9 sqq; Ep 8,180,12—16
- 151 sq ..... CH 27,11
- 152 ..... DN 147,7; 213,7; 226,13 sq;
MTh 147,11 sq
- 153 ..... CH 41,6; Ep 9,201,1—6
- 154 ..... DN 120,2; CH 51,17
- 156 ..... DN 120,2; CH 17,2; 30,20
- 160 ..... DN 115,19 sqq; 116,15 sq
- 162 sqq ..... DN 202,11
- 164 ..... DN 226,2 sqq
- 169 ..... CH 21,6; 42,1 sqq
- 175 ..... CH 21,6
- 185 ..... EH 86,10
- 189 ..... DN 144,1
- 204 ..... DN 226,2 sqq
- 208—210 ..... Ep 9,198,8 sq
- 209 ..... CH 19,10; EH 76,12
- De malorum subsistentia**
- passim ..... DN 162,14 sqq
- 2,22 sq ..... DN 163,18 sq
- 3,7 sqq ..... DN 164,1 sqq
- 4,13 sqq ..... DN 164,11 sq
- 5,1 sqq ..... DN 164,22 sqq
- 5,8 sqq ..... DN 164,17 sqq
- 7,3 sqq ..... DN 165,16 sqq
- 7,25 sqq ..... DN 166,6
- 7,31 ..... DN 166,6
- 7,48 ..... DN 167,13 sq
- 8,16 ..... DN 167,21
- 9,1 sqq ..... DN 168,1 sqq
- 9,13 sq ..... DN 168,9 sq
- 11,23 sq ... DN 132,2 sq; MTh 146,4—7
- 12 sqq ..... DN 169,11 sqq
- 12,15 sq ..... DN 169,11 sq
- 13,26 sq ..... DN 169,19
- 14 ..... DN 186,3 sqq
- 14,8—10 ..... CH 21,13
- 14,17 sq ..... DN 186,4 sq; CH 28,21
- 14 sq ..... DN 169,20 sq
- 16 sq ..... DN 170,12 sqq
- 17,12 sqq ..... DN 170,6 sqq
- 18,4 sqq ..... DN 171,8 sqq
- 18,13 sqq ..... DN 171,14 sqq
- 19,1 sqq ..... DN 171,17 sqq
- 21,15 sqq ..... DN 172,12 sqq
- 26,8 sq ..... DN 173,7 sqq
- 27 ..... DN 173,10 sqq
- 28,9 sqq ..... DN 173,17 sqq
- 29,9 sq ..... DN 175,1 sq
- 30,3 ..... DN 174,4 sqq
- 32,1 sqq ..... DN 174,14 sqq
- 32,3 sq ..... DN 174,15
- 32,18 sq ..... DN 174,16 sq
- 33,16 sqq ..... DN 174,20 sqq
- 36,20 sqq ..... DN 175,2 sqq
- 38,14 sq ..... DN 175,8 sq
- 40,2 sqq ..... DN 175,10 sqq
- 41,12 sq ..... DN 175,10 sqq
- 42,19 sq ..... DN 175,11 sq
- 43,4 sqq ..... DN 175,13 sqq
- 44,11 ..... DN 175,16
- 44,11 sqq ..... DN 175,16 sqq
- 45,1 sqq ..... DN 175,18 sqq
- 45,4 sqq ..... DN 176,1 sqq
- 45,19 sqq ..... DN 176,6 sqq
- 46,11 sqq ..... DN 176,6 sqq
- 47,3 sq ..... DN 176,9 sq (vide)
- 47,13 sqq ..... DN 176,9 sqq
- 49,5 sqq ..... DN 176,14 sqq
- 50,2 ..... DN 177,1
- 50,8 sq ..... DN 177,3 sq
- 50,13 sqq ..... DN 177,4 sqq
- 50,17 ..... DN 177,7
- 50,29 sqq ..... DN 177,7 sqq
- 51,6 sqq ..... DN 177,10 sqq
- 53,1 sqq ..... DN 177,17 sqq
- 53,3 ..... DN 177,16
- 54,9 sq ..... DN 177,16
- 58,1 sqq ..... DN 178,3 sqq

- 61,19 sq ..... DN 197,3 sq
 61,21 sq ..... DN 197,4 sq (vide)
 De philosophia chaldaica
 1,16 ..... Ep 9,196,7–10
 De providentia
 42,12 sqq ..... Ep 9,193 tit
 54 sq ..... Ep 8,182,3–5
 60 ..... Ep 8,182,3–5
 65,10 ..... DN 147,7
 67,7 ..... Ep 8,186,5
- 1 Qumran
 s III 19 sq ..... DN 190,3 sqq
 s III 25 ..... DN 170,12
 s IV 7 sq ..... DN 190,3 sqq

b) CHRISTLICHE AUTOREN

- Adamantius
 Dialogus 116,23 sqq ..... DN 162,14 sqq
- Alexander Alexandrinus
 Epistula ad Alexandrum
 28 sq (p 24,5–12 Opitz) ..... DN
 132,10 sqq
- Ambrosius
 De sacramentis IV 2,7 ..... EH 103,5
- Amphilochius Iconiensis
 Homilia in circumcisionem
 p 16 D ..... DN 199,20 sq
- Anastasius Sinaita
 Capita adv. Monotheletas
 c 4 (8), f 185 ..... DN 133,8 sq
 VII 1,20 sqq 59 sqq; 2,35 sqq ..... DN
 173,6 sqq
 IX 3,42 sqq ..... DN 173,6 sqq
 Quaestiones et responsiones
 716 C ..... DN 109,14 sq
 Sermo adv. Monotheletas
 III 4,64 sq ..... DN 157,11
 III 6,19 sqq ..... DN 158,9 sqq; 161,1 sqq
 III 6,40–43 ..... DN 230,1 sqq
 Viae dux
 II 1,49 ..... DN 109,10 sq
 II 2,3–4 ..... DN 111,12 sqq
 II 2,4 ..... DN 108,7
 II 2,4–6 ..... DN 109,14 sq
 II 3,136 sq ..... DN 173,6 sqq
 II 4,120 sqq ..... DN 145,7 sqq
- Sallustius
 De diis et mundo, c VI ..... DN 150,1 sqq
- Strabo
 Geographica 17,1,30 ..... Ep 7,169,2–10
- Syrianus
 In Metaphysicam
 46,37 sq ..... DN 182,1 sqq
 59,18 sqq; 61,31 sqq; 67,39 sqq ..... DN
 166,6
 110,19 sqq ..... DN 166,6
 187,8 ..... DN 204,2 sqq
- II 5,128 sqq ..... DN 173,6 sqq
 XIII 4,8 sqq ..... DN 135,7 sqq
 XIII 4,21 sq ..... DN 135,7 sqq
 XIII 4,23 ..... DN 133,8 sq
 XIII 4,46 sq; 9,46 sq 83 sq ..... DN
 135,7 sqq
 XVI 30–32 ..... DN 130,9 sqq
 XVII 13 ..... DN 212,16 sqq
 XXII 3,29 sqq ..... DN 209,14 sqq
 XXIV 24–33 ..... DN 127,4–12
 XXIV 52–55 ..... DN 127,13 sqq
 XXIV 61–63 ..... DN 130,5 sq
 XXIV 67–68 ..... DN 130,6 sqq
 XXIV 74 sq ..... DN 130,8 sq
 XXIV 84 sq ..... DN 130,9
- Andreas Caesariensis
 In Apocalypsim 247,14 ..... DN 152,17
- Andreas Cretensis
 Orationes
 7,949 C ..... DN 150,6
 7,952 C ..... DN 150,1 sqq
 12,1052 C ..... DN 158,19
- Apollinarius
 De unione 6 ..... DN 135,5 sq
- Arethas
 In Apocalypsim 2,521 A ..... DN 150,1 sqq
- Aristides
 Apologia 15 ..... DN 205,16

- Athanasius
- Contra Arianos
 1,18 ..... DN 136,17
 1,28 ..... DN 113,9
 3,3 ..... DN 127,2 sqq
 4,9 sq ..... DN 136,16
 4,22 ..... DN 135,5
 4,32 ..... DN 113,9
 Epistula ad episcopos Aeg. et Lybiae
 8 (556 b) ..... DN 145,13
 Epistula ad Serapionem 1,20 ..... DN 142,10
 Contra gentes
 4,18 sq ..... DN 188,6 sqq
 41,19 sq ..... DN 168,4
 De incarnatione
 1,3 ..... DN 205,16
 4,5 ..... DN 162,14 sqq
 8,3 ..... DN 136,17
 Homilia in Mt 11,27
 220 A (PG 25) ..... CH 32,8 sq
 De synodus
 34,4 ..... DN 113,9
 41,8 ..... DN 136,16
 De trinitate dialogus 1,18 ..... DN 204,5 sqq
- Athenagoras
- Legatio
 18,2 ..... DN 136,16
 10 passim ..... DN 127,2 sqq
- Augustinus
- De civitate dei XI 9.17.22; XIII 3; XIX
 12 sq; XX 2 ..... DN 162,14 sqq
 Confessiones VII 12,18 ..... DN 162,14 sqq
 Enchiridion 27; 96; 100 ..... DN 162,14 sqq
 Epistula 215 ..... DN 162,14 sqq
 De libero arbitrio I 4; III 12 sq ..... DN
 162,14 sqq
 De natura boni 4; 18 ..... DN 162,14 sqq
 De ordine I 1 ..... DN 162,14 sqq
 De trinitate VI 10,12; IX 5 ..... DN
 127,2 sqq
- Basilius Caesariensis
- Sermo asceticus 1,2 (31,873 B) ..... Ep
 10,209,2–4
 Contra Eunomium
 I 10 ..... CH 12,1 sqq
 I 16 ..... CH 38,12
 I 23,13 ..... DN 113,9
 II 16,31 ..... DN 136,16
- In hexaemeron
- II 1 ..... DN 145,9; EH 82,5
 II 4 sq ..... DN 162,14 sqq
 Homilia in Dt 15,9 ..... Ep 8,180,1–3
 Homilia
 9 (31,329 sqq) ..... DN 162,14 sqq
 9,3 (332 C sq) ..... CH 37,20 sqq
 Homiliae in Psalmos
 1,1 (29,212 A sqq) ..... EH 84,7 sqq
 44,4.6 ..... DN 215,3 sqq
 Homilia in sanctum baptisma
 13,7 (31,440 A) ..... EH 77,11
 De spiritu sancto
 8,19,18 ..... DN 168,4
 9,23 ..... DN 226,2 sqq; CH 18,2 sqq;
 45,2 sqq; EH 94,5 sqq
 18,47,3 ..... DN 115,7
 26,64 ..... DN 113,12
 27,66 ..... EH 67,11 sq
 Epistulae
 8 (= Evagrius) ..... DN 224,13 sqq
 38 (= Greg. Nyss.) ..... DN 127,7
 In Isaiam
 prooemium 3 (30,121 C) ..... CH 18,3
- Callicinus
- Vita Hypatii
 86,28 sqq; 87,14 ..... Ep 10,209,2–4
- I Clementis Epistula
- 3,1 ..... Ep 8,175,6
 7,2 sq ..... DN 125,9
 26,3 ..... DN 192,1 sqq
 41,1 ..... Ep 8,178,11 sq
- II Clementis Homilia
- 9,1 ..... DN 192,1 sqq
- Clemens Alexandrinus
- Eclogae
 21 ..... DN 147,3 sq
 23 ..... DN 142,4
 Excerpta ex Theodoto
 8,1; 36,2 ..... DN 136,16
 61,7 ..... DN 115,9 sq
 Protrepticus
 I 6 ..... DN 204,5 sqq
 IV 63,4 sq ..... Ep 7,166,12 sq
 XI 117,2 ..... DN 215,3 sqq
 XII 120,4 sq ..... EH 96,1 sq
 XII 121,1 (p 85,17) ..... EH 96,3
 Paedagogus ..... Ep 9,206,10–12
 I 1,1 ..... DN 145,13
 I 6 (p 105,23) ..... EH 80,1

- I 71,1 ..... DN 136,10 sqq
 III 1,5 ..... DN 112,1
- Stromata**
 I 11,3 ..... DN 126,8
 I 12,1 ..... EH 65,3
 I 13,2 ..... EH 67,11 sq
 I 55,1 sqq ..... CH 16,1 sq
 II 111,3 ..... DN 220,23 sqq
 III 69,3 sq ..... EH 116,17 sqq
 IV 36,3 ..... Ep 8,180,12—16
 IV 36,5 ..... Ep 8,180,12—16
 IV 66,1 ..... DN 226,2 sqq; CH 8,14 sqq
 IV 127,3 ..... DN 113,13
 IV 149,8 ..... DN 112,1
 IV 151,3 sq ..... EH 116,17 sqq
 IV 152,2 .. DN 139,6 sqq; CH 43,16 sqq
 IV 156 ..... DN 181,5; CH 12,7
 IV 156,1 ..... DN 193,5 sqq
 IV 160,2 (p 319,12) ..... EH 72,12 sq
 V 24,2 (p 341,2 sqq) ..... CH 13,16 sqq
 V 35,6 ..... DN 210,12 sqq; CH 27,8
 V 46,1 ..... DN 114,2
 V 51,1 ..... DN 114,2
 V 57,1 ..... CH 16,1 sq
 V 60—66 ..... Ep 9,201,10—12
 V 62,1 ..... DN 126,8
 V 71,2 ..... CH 51,1
 V 71,3 ..... DN 108,7; CH 12,14 sqq
 V 81 ..... DN 138,12; 189,7 sqq
 V 81,3—82,3 .. DN 108,7; CH 12,12 sqq
 V 81,5 sq ..... DN 136,7 sqq
 VI 61,3 ..... DN 126,8; EH 67,11 sq
 VI 75,3 (p 469,17—19) ..... EH 86,9 sq
 VI 79,2 ..... EH 86,9 sq
 VI 100,1 ..... EH 86,9 sq
 VI 102,1 ..... DN 199,8 sq
 VI 131,3 sqq ..... DN 126,8
 VI 152,3 ..... DN 182,17 sqq
 VI 155,4 ..... DN 199,8 sq
 VI 157,5 ..... CH 38,14
 VII 4,2 ..... DN 126,8; EH 65,3
 VII 6,4 ..... CH 38,14
 VII 6,6 ..... CH 38,6 sqq
 VII 9,2 sqq ..... DN 226,2 sqq
 VII 9,3 ..... CH 17,3
 VII 16,1 ..... EH 65,3
 VII 16,5 ..... DN 207,8; CH 18,2
 VII 20,4 (p 14,25) ..... EH 77,12
 VII 29,6 ..... DN 207,8; EH 96,3
 VII 31,7 ..... DN 138,2 sq
 VII 40,3 ..... DN 199,8 sq
 VII 48,2 ..... Ep 8,180,12—16
 VII 56,6 ..... DN 112,1
- VII 96 ..... DN 156,2
 VIII 29,1 sq ..... DN 188,11 sqq
- Quis dives salvetur**
 14 passim ..... DN 164,11 sq
- Concilia**
 C Laod can 19 (II 567 Mansi) ..... EH 80,13 sq
 Chalc can 4 (VII 374 Mansi) ... EH 117,19
- Constitutiones apostolorum**
 II 26,4 ..... EH 64,23 sqq; 65,10 sqq;
 100,9 sq; 107,13 sqq
 II 26,7 ..... EH 108,8 sqq
 II 27 ..... EH 69,14 sqq
 III 16,3 sq ..... EH 72,9 sqq
 III 17,1 ..... EH 78,5 sq
 VII 22,2 ..... EH 72,9 sqq; 73,5 sq
 VII 39—45 ..... EH 70,11 sqq
 VIII 4,6 ..... EH 110,11 sq
 VIII 5,10 ..... EH 110,21 sq
 VIII 6,4—15,11 ..... EH 80,13 sqq
 VIII 12,7—37 ..... EH 81,6 sqq
 VIII 16 ..... EH 110,12—14
 VIII 17.18 ..... EH 110,16
 VIII 41 ..... EH 122,23 sqq
 VIII 47,1 ..... EH 110,13 sq
 Epitome 4,4 ..... EH 112,2 sq
- Cyrillus Alexandrinus**
 De adoratione 9 ..... CH 27,6 sq;
 EH 100,23 sqq; 103,5
 Explanatio in Psalmos 68,28 ... DN 141,7
 Contra Nestorianum 1,3 ..... DN 135,5
 De trinitate 14,1152 A ..... DN 133,8 sq
- Cyrillus Hierosolymitanus**
Catecheses
 procatech 12 ..... EH 69,14 sqq
 catech 6,2 ..... CH 12,12 sqq
 6,6 ..... DN 186,3 sqq; CH 17,5
 6,7 ..... DN 122,7
 6,9 ..... DN 147,3 sq
 6,29 ..... EH 69,14 sqq
 7,11 ..... CH 17,5
 18,2.12 ..... EH 121,10
 18,19 ..... EH 121,1 sqq
 19 myst 1,2 ..... EH 72,1 sqq
 20 myst 2,2 ..... EH 72,9 sqq
 20 myst 2,6 ..... EH 77,22 sq
 21 myst 3,1 sqq ..... EH 78,14 sq
 21 myst 3,2 ..... EH 102,18 sq
 21 myst 3,4 ..... EH 77,11
 23 myst 5,2 ..... EH 89,19 sqq

- 23 myst 5,2 sqq . . . . .EH 80,21 sqq
23 myst 5,6 . . . . .CH 26,11 sq
- Didache
15,1 sq . . . . . DN 142,4
- Didymus
De trinitate
2,4,8 . . . . . DN 136,17
2,6,8 . . . . . DN 152,17
2,20 . . . . . CH 26,11 sq
3,23 . . . . . DN 124,16 sq
- Doctrina Patrum
p 69, s XI . . . . . DN 122,6
p 69, s XII . . . . . DN 137,8
p 69, s XIII . . . . . DN 112,10
p 91, s XII . . . . . DN 213,7
p 138, s I . . . . . DN 156,2
- Dorotheus
Doctrinae 1,4 . . . . . DN 164,11 sq
- Epiphanius
Panarion
59,2,4 sq . . . . . DN 137,11
72,3,1 . . . . . DN 192,1 sqq; 214,9
76,35,6 sqq . . . . . DN 122,1
- Eusebius Caesariensis
Demonstratio evangelica 4,1,6; 4,5,3 . . DN
129,1
De ecclesiastica theologia
1,8 . . . . . DN 115,9 sq
2,7 . . . . . DN 132,1
Historia ecclesiastica
I 2,4 . . . . . DN 129,1
II 17 . . . . . EH 116,16; Ep 1,156,2
III 23,3 sq . . . . . Ep 10,210,1–4
V 20,6 . . . . . Ep 10,210,1–4
X 4,68 . . . . . EH 103,5
Praeparatio evangelica
V 3,2 . . . . . DN 224,13 sqq
VII 5,2; 8,19; 16,7 . . . . . DN 108,7 sq
VIII 12,22 . . . . . DN 108,7 sq
- Eutyches
Confessio (ACO II 1,1 p 143,10 sq) . . DN
133,5 sq
- Gelasius
Historia ecclesiastica II 21,22 . . . . . DN
142,15 sq
- Gregorius Nazianzenus
Carmina
I, sectio 1,6,3 sq . . . . . DN 111,12 sqq
II, sectio 2,1505 . . . . . DN 127,4–12
Epistula 101,6 . . . . . DN 127,2 sqq
Orationes
1,5 . . . . . DN 112,1
2,7 . . . . . DN 215,3 sqq
4,71 . . . . . DN 215,3 sqq; 228,17 sqq
4,124 . . . . . DN 112,1
6,12 . . . . . DN 169,22 sqq
6,13 . . . . . DN 153,4 sqq; 169,8 sq;
226,2 sqq; EH 88,13 sqq
20,7 . . . . . DN 124,16 sq
21,1 . . . . . DN 144,1; 226,2 sqq
28,1 . . . . . DN 127,7
28,1 sqq . . . . . DN 226,2 sqq
28,4 . . . . . DN 181,8 sqq; 186,3 sqq;
CH 12,12 sqq; 17,5
28,6 . . . . . DN 111,12 sqq
28,7 . . . . . DN 108,7
28,9 . . . . . DN 108,7; 150,1 sqq
28,12 . . . . . DN 108,7; 181,8 sqq
28,16 . . . . . DN 113,3
28,17 . . . . . DN 108,7
28,20 . . . . . CH 59,13
28,30 . . . . . DN 144,1
28,31 . . . . . DN 153,4 sqq; 182,4 sqq;
186,3 sqq; 226,2 sqq;
CH 10,9–12; 17,5; 21,6; 26,11 sq;
27,18; 31,13; 39,2 sqq
30,1 . . . . . DN 156,2
30,6 . . . . . DN 228,20 sqq
30,18 . . . . . DN 224,13 sqq
30,20 . . . . . DN 129,1
31,3 . . . . . DN 156,2
31,14 . . . . . DN 127,8 sqq; 136,16; 226,2 sqq
31,22 . . . . . DN 108,7
31,28 . . . . . DN 139,1 sqq
31,29 . . . . . DN 186,3 sqq
32,8 . . . . . CH 17,3
33,16 . . . . . DN 124,16 sq
38,7 . . . . . DN 183,22 sq; 225,12 sq
38,7 sq . . . . . DN 189,7 sqq
38,9 . . . . . DN 153,4 sqq; 226,2 sqq;
CH 20,9 sqq; 28,25
38,9 sq . . . . . DN 186,3 sqq
39,8 . . . . . DN 225,12 sq; CH 19,9 sqq
39,11 . . . . . DN 127,7
40,5 . . . . . DN 108,7; 150,1 sqq; 186,3 sqq;
CH 17,5; 21,13
41,11 . . . . . DN 153,4 sqq; 226,2 sqq
42,16 . . . . . DN 127,7

- 35 ..... EH 77,22 sq; 78,1 sq
 37 ..... DN 141,6
 In Orationem Domenicam
 1 (1124 B) ..... DN 138,2 sq
 2 (1145 A) ..... CH 31,13
 2 (1145 B) ..... CH 17,10
 3 (1148 D sq) ..... DN 114,2
 3 (1156 C) ..... CH 32,19; 37,20 sqq
 3 (1160 B) ..... DN 124,16 sq
 4 (1165 C) ..... DN 114,8; EH 97,13
 4 (1165 D sq) ..... CH 37,20 sqq
 4 (1169 A) ..... FH 86,9 sq
 De perfectione
 p 175,7 sq ..... DN 211,15 sqq
 p 182,4 sqq ..... DN 193,5 sqq; 200,4
 p 183,19 sqq ..... DN 217,5 sqq
 p 184,21 sqq ..... DN 147,3 sq
 p 185,11 sqq ..... DN 200,5
 p 187,15 sqq ..... DN 153,4 sqq
 p 188,6 ..... DN 217,5 sqq
 p 188,7 ..... DN 117,8; 147,3 sq;
 190,3 sqq; 200,4
 De professione (p 139,16) ..... DN 114,8
 In Psalmorum titulos
 I 1 ..... Ep 2,158,3
 I 5 ..... EH 66,15 sq
 I 7 ..... MTh 142,2
 I 8 ..... DN 176,7 sq
 II 11 ..... CH 17,3; 54,18; EH 96,2 sqq
 II 15 ..... EH 85,11 sqq
 De spiritu sancto
 p 99,23 sqq ..... CH 18,5; 20,9 sqq
 De virginibus 10 ..... Ep 2,158,3
 De vita Macrinae p 387,19 sqq ..... Ep
 10,209,2—4
 De vita Mosis
 II (p 40,9) ..... CH 23,7
 II (p 41,15; 49,15) ..... CH 32,19
 II (p 55,2—5) ..... CH 37,20 sqq
 II (p 82,4—89,14) .. MTh 143,17—144,5
 II (p 85,16) ..... EH 67,16 sqq
 II (p 86,11—88,12) ..... MTh 142,2
 II (p 87,1 sqq) ..... CH 12,12 sqq;
 MTh 144,13—15; 145,2 sq
 II (p 88,25 sqq) ..... FH 84,22
 II (p 91,13 sqq) ..... EH 105,11
 Gregorius Thaumaturgus
 Oratio panegyrica II (11,6) .... DN 142,10
 ad Philagrium (1108 A) ..... DN 190,6
 Heraclion
 Fragm. apud Or Jo 13,60 ..... DN 144,18

Hieronymus

- In Isaiam III 6,2,3—6,7 ..... CH 27,6 sq
 De viris illustribus 11 ..... Ep 1,156,2

Hippolytus

- In Daniele IV 31,5 ..... DN 137,11
 Refutatio VIII 13,3 ..... DN 115,9 sq
 Fragm. 17 in Prov 11,30 ..... DN 190,6
 De consummatione 39 ..... MTh 142,4

Ignatius

- Ad Ephesios 21,1 ..... Ep 7,165,2
 Ad Magnesios
 6,2 ..... EH 100,9 sq
 15 ..... Ep 7,165,2
 Ad Philadelphios 7,2—8,1 .. EH 88,13 sqq
 Ad Polycarpum inscr; 7,3; 8,2 .. Ep 7,165,2
 Ad Romanos 7,2 ..... DN 157,11
 Ad Trallianos 3,1 ..... EH 100,9 sq

Joannes Chrysostomus

- Catecheses ad illuminandos VII 20 .... CH
 26,11 sq
 Homilia 38,5 in Job ..... Ep 10,209,2—4
 Homilia 1,1 in Rm ..... FH 112,18
 De incomprehensibili dei natura
 I 4 ..... DN 108,7
 I 6 ..... CH 21,1 sqq
 II 4 ..... CH 50,5 sq
 III 1 ..... DN 108,7; CH 12,12 sqq
 III 3 ..... CH 30,15
 III 5 ..... CH 54,15
 IV passim ..... DN 108,7
 IV 2 ..... CH 26,1 sqq
 IV 2.3 ..... CH 30,15
 V passim ..... DN 108,7

Joannes Damascenus

- Dialectica (fusior) 4,68 sq ..... DN 108,7
 Expositio fidei
 1,1,3 ..... DN 148,10
 1,4 ..... DN 117,2
 1,8 ..... DN 122,1; 127,2 sqq; 136,16
 2,2 ..... DN 182,17 sqq
 2,30 ..... DN 188,8
 4,13 ..... DN 133,8 sq
 8,14.168 sq 238 sq ..... DN 108,7
 Institutio elementaris 1,9 ..... DN 108,7
 Contra Manichaeos
 1,13 sqq ..... DN 162,14 sqq
 64,4 sqq ..... DN 176,13 sqq
 Sermo de dormitione Mariae
 II 8,4 sq ..... DN 186,9
 II 18,49 sqq ..... DN 141,4 sqq

- Sermo de transfiguratione 8,28 sqq . . . DN 114,9
- Joannes Euboeensis
- In conceptionem Mariae 15 . . . DN 141,6
- Joannes Monachus
- Hymnus in Nicolaum 3 . . . . . DN 141,6
- Irenaeus
- Adv. haereses
- I 10,1 . . . . . DN 205,16
- I 12,2 . . . . . DN 122,7
- III 6,2 . . . . . DN 127,2 sqq
- IV 37,1 sqq . . . . . DN 162,14 sqq
- IV 38,3 . . . . . DN 224,13 sqq
- IV 38,4 . . . . . DN 112,1
- Isaac Sebastocrator
- De malorum subsistentia
- I 2,1 sqq . . . . . DN 162,6 sqq
- I 3,1 sq 10 sq . . . . . DN 163,7 sqq
- II 1,3 sq . . . . . DN 163,10 sq
- II 1,5 . . . . . DN 163,9
- II 2,7 sqq . . . . . DN 163,11 sqq
- III 1,4 sq . . . . . DN 164,5 sq
- III 2,6 sq . . . . . DN 164,13 sq
- III 2,9 sqq . . . . . DN 164,15 sq
- III 2,15 sq . . . . . DN 164,16 sq
- III 3,12 sqq . . . . . DN 164,17 sqq
- IV 1,37 sqq . . . . . DN 167,21 sqq
- IV 2,1 sqq . . . . . DN 168,1 sqq
- IV 2,19 sq . . . . . DN 168,4
- IV 2,27 sqq . . . . . DN 166,6 sqq
- IV 3,1 sq . . . . . DN 167,11 sq
- IV 3,2 sqq . . . . . DN 167,16 sqq
- IV 3,7 sqq . . . . . DN 165,12 sqq
- IV 3,15 sqq . . . . . DN 165,18 sqq
- IV 3,24 sqq . . . . . DN 166,1 sqq
- IV 4,4 sqq . . . . . DN 168,5 sqq
- IV 4,12 sqq . . . . . DN 166,9 sqq
- IV 5,4 sqq . . . . . DN 167,4 sqq
- IV 5,15 sqq . . . . . DN 165,2 sqq
- IV 5,21 sqq . . . . . DN 167,12 sqq
- IV 5,25 sqq . . . . . DN 167,14 sqq
- IV 5,27 sqq . . . . . DN 165,5 sqq
- IV 6,8 sqq . . . . . DN 188,6 sqq
- IV 6,12 sqq . . . . . DN 188,8 sqq
- V 1,1 sqq . . . . . DN 169,13 sqq
- V 1,11 sqq . . . . . DN 168,14 sqq
- V 1,13 sq . . . . . DN 169,11 sq
- VI 1,1 sqq . . . . . DN 168,12 sqq
- VI 1,9 sqq . . . . . DN 169,1 sqq
- VII 1,1 sqq . . . . . DN 169,20 sqq
- VIII 1,1 sqq 5 sqq . . . . . DN 170,12 sqq
- VIII 3,1 sqq . . . . . DN 172,1 sqq
- IX 1,1 sqq . . . . . DN 172,12 sqq
- IX 1,7 sqq . . . . . DN 171,17 sqq
- IX 1,14 sqq . . . . . DN 172,18 sqq
- X 1,1 sqq . . . . . DN 173,1 sqq
- XI 1,1 sqq . . . . . DN 173,10 sqq
- XII 1,1 sqq . . . . . DN 173,17 sqq
- XVI 1,3 sqq . . . . . DN 174,4 sqq
- XVI 2,19 sq . . . . . DN 174,16 sq
- XVI 2,23 sq . . . . . DN 174,18 sq
- XVI 3,1 sqq . . . . . DN 174,20 sqq
- XVI 6,3 sqq . . . . . DN 175,2 sqq
- XVII 1,1 sqq . . . . . DN 175,5 sqq
- XVII 1,4 sqq . . . . . DN 175,8 sq
- XXI 2,13 sqq . . . . . DN 175,16 sqq
- XXII 1,4 sqq . . . . . DN 176,1 sqq
- XXII 1,16 sqq . . . . . DN 176,6 sqq
- XXIV 1,12 sqq . . . . . DN 177,3 sqq
- XXIV 2,1 sqq . . . . . DN 177,7 sqq
- XXV 3,1 sqq . . . . . DN 177,10 sqq
- XXVI 4,1 sqq . . . . . DN 177,16 sqq
- XXVII 3,1 sqq . . . . . DN 177,20 sqq
- XXVIII 1,17 sq . . . . . DN 178,3.3 sqq
- XXVIII 2,1 sqq . . . . . DN 178,8 sqq
- XXVIII 6,1 sqq . . . . . DN 178,18 sqq
- XXVIII 7,1 sqq . . . . . DN 179,5 sqq
- Justinus
- Apologia I 63,16 . . . . . DN 205,16
- Dialogus cum Trypho 36,6 . . . . . CH 30,7
- Quaestiones ad Graecos 4 . . . . . DN 188,6 sqq
- Quaestiones et responsiones 44 (1288 C)
MTh 142,4
- Lactantius
- De ira 13,9 sqq . . . . . DN 162,14 sqq
- Leontius Byzantinus
- Contra Nestorianos
- 1304 D sq . . . . . DN 127,4—12
- 1344 C . . . . . DN 141,10
- 1368 D . . . . . DN 125,2
- Leontius Hierosolymitanus
- Contra Monophysitas
- 1800 A . . . . . DN 137,13
- 1812 B . . . . . DN 116,8 sq
- Liturgiae
- Liturgia Basilii p 329,1 sqq . . . . . DN 212,16 sqq

- Liturgia Chrysostomi
 p 322 ..... MTh 142,4
 p 329,1 sqq ..... DN 212,16 sqq
- Macarius (Symeon)
 Homiliae 2,1; 4,8 ..... DN 164,11 sq
 Martyria
 Martyrium Polycarpi ..... Ep 7,165,2
- Maximus Confessor
 Ambiguorum liber
 1052 B ..... DN 133,11 sq
 1053 B ..... DN 127,2 sqq
 1053 D ..... DN 143,8
 1180 D ..... DN 186,15 sqq
 1085 A ..... DN 188,8,8 sqq
 1188 A ..... DN 189,7 sqq; 229,6 sqq
 1188 C ..... DN 148,13 sq
 1249 B ..... DN 158,19
 1260 B sq ..... DN 160,1
 1281 C ..... DN 143,8
 1289 A ..... DN 135,10 sqq
 1313 A ..... DN 227,13 sqq
 1332 A ..... DN 162,14 sqq
 1397 C ..... DN 116,8 sq
 1413 A ..... DN 159,9 sqq
 Capita XV (1385 B sq) ..... DN 160,9
 Capita de caritate
 3,99 ..... MTh 141,3
 4,45 ..... DN 164,11 sq
 Epistula 13 (532 A) ..... DN 136,17
 Mystagogia (701 A) ..... DN 124,16 sq
 Opuscula theologica
 33 A ..... DN 131,9 sq
 57 C ..... DN 133,5 sq
 169 A ..... DN 199,20 sq
 232 D; 249 B ..... DN 108,7
- Minucius Felix
 Octavius 18,8 ..... DN 138,12; 189,7 sqq
- Modestus
 In dormitionem Mariae
 3284 B ..... DN 141,6
 3309 A ..... DN 113,9
- Nilus
 Epistulae
 II 77 (233 D) ..... Ep 8,171,2
 II 190 (297 D—300 C) ..... Ep
 8,188,9—192,1
- Nonnus Panopolitanus
 Paraphrasis 10,38; 14,11 ..... DN 136,16
- Oecumenius
 In Apocalypsim 4,3 ..... DN 144,18
- Origenes
 Contra Celsum
 III 80 ..... DN 115,7
 V 4 ..... DN 145,7 sq
 VI 6 ..... EH 67,11 sq
 VI 66 ..... DN 147,3 sq
 VII 36.42—45 ..... Ep 9,198,15 sq
 Exhortatio ad martyrium 13 ... DN 115,7
 In Canticum commentarius
 p 63,31 sqq ..... DN 210,14 sqq
 p 68,12 sqq ..... DN 158,8 sq
 p 68,26 sq ..... DN 157,5 sqq
 p 69,1 ..... DN 157,12 sq
 p 70,33; 71,22 sqq ..... DN 158,3 sqq
 p 71,25 sq ..... DN 157,11
 In Ioannem commentarii
 I 25 ..... DN 115,9 sq
 II 2,15—18 ..... CH 43,12 sqq
 VI 56,288 sq ..... CH 30,7
 VI 57 ..... DN 126,1 sq
 XX 29 ..... DN 112,1
 Homiliae in Genesim
 2,6 ..... MTh 141,2—142,4
 3,2 ..... DN 214,9 sqq
 3,7 ..... MTh 141,2—142,4
 13,4 ..... CH 18,2
 15,7 ..... MTh 141,2—142,4
 Homiliae in Exodum
 1,4 ..... MTh 141,2—142,4
 6,5 ..... DN 112,1
 8,2 ..... DN 112,1
 13,2 ..... DN 156,2
 Homiliae in Leviticum
 1,1.4 ..... MTh 141,2—142,4
 2,3 ..... DN 135,5 sq
 5,5 ..... MTh 141,2—142,4
 6,6 ..... MTh 141,2—142,4
 Homiliae in Numeros
 5,3 ..... DN 210,12 sqq; CH 27,8
 10,3 ..... DN 210,12 sqq; CH 27,8
 22,4 ..... MTh 141,2—142,4
 Homiliae in Josue 24,3 ... MTh 141,2 sqq
 Homilia in I Regum 1,4 ..... CH 17,10;
 116,17 sqq
 Homilia in Isaiam 1,2 ..... DN 210,12 sqq
 Homilia in Jeremiam 8,9 ..... DN 141,10
 Homiliae in Ezechielem 10,5 ..... MTh
 141,2 sqq
 Exposita in Proverbia 2,17 ... DN 190,6

- Scholium in Apocalypsim 26 . . . DN 168,4
 De oratione . . . . . MTh 141,2
 25,3 . . . . . EH 76,8
 De principiis
 I praef. 5 . . . . . CH 37,20 sqq
 I 1,6 . . . . . CH 7,7; 32,8 sq
 I 2,7 . . . . . DN 149,9 sqq; CH 7,9; 19,10 sq
 I 3,6 . . . . . CH 20,16 sqq
 I 6,2 . . . . . DN 144,18; 182,4 sqq
 II 8,3 . . . . . DN 153,4 sqq
 II 9,1 sqq . . . . . DN 162,14 sqq
 II 9,7 . . . . . DN 204,5 sqq
 II 11,2 . . . . . EH 121,17 sqq
 III 1 . . . . . CH 37,20 sqq
 III 1,16 . . . . . DN 113,13
 III 3,3 . . . . . CH 39,22 sq
 IV 2,2 . . . . . DN 113,13
 IV 2,4 . . . . . DN 108,7 sq; EH 67,11 sq
 IV 2,9 . . . . . DN 113,13; 210,20 sqq;
 CH 13,16 sqq
 IV 4,1 . . . . . DN 136,16
- Pachymeres
- Paraphrasis (PG 3)
 225 A . . . . . CH 51,1
 497 D sq . . . . . EH 103,5 sq
 673 B . . . . . DN 134,7
 760 A . . . . . DN 150,1 sqq
 777 D . . . . . DN 161,6 sqq
 780 A . . . . . DN 161,14
 801 C sq . . . . . DN 173,10
 848 D . . . . . DN 188,11 sqq
 925 A sq . . . . . DN 209,1
 964 C sq . . . . . DN 220,18 sqq
 973 A . . . . . DN 224,8 sqq
 992 D . . . . . DN 229,6 sqq
 1016 A; 1017 A . . . . . DN 138,2 sq
- Physiologicus Graecus
- 1 . . . . . CH 57,8
- Polycarpus
- Epistula inscr . . . . . Ep 7,165,2
- Proclus
- In Deiparae annuntiationem 2 (429 A)
 . . . . . MTh 142,4
- Severianus
- Fragm. in Tim 6,13 . . . . . DN 129,1
- Severus Antiochenus
- Adv. Apologiam Juliani 25 . . . DN 133,8 sq
 C. additiones Juliani 41 . . . . DN 133,8 sq
- Sophronius Hierosymilitanus
- Epistula synodica (3161 D) . . . DN 133,8 sq
 Oratio 2 . . . . . DN 136,17; 141,6
 Triodium (3972 C) . . . . . DN 150,6
- Symbola
- Epiphanius (D—S 44) . . . . . DN 123,9 sq;
 128,12 sq
- Fides Damasi
 D—S 72 . . . . . DN 192,1 sqq
 D—S 73 . . . . . DN 122,14; 124,16 sq;
 125,5 sqq; 126,3 sq; 127,7
- Symbolum Dionysii Romani
 D—S 112.115 . . . DN 126,3 sqq; 127,2 sqq
 7; 128,12 sq
- Symbolum Nicaenum
 D—S 125 . . . . . DN 123,9 sq 10; 205,16;
 214,9
- Symbolum NC (D—S 150) . . . . . DN
 123,11 sq; 126,3 sq; 130,5 sq;
 132,1 sqq; 192,1 sqq; 205,16;
 MTh 146,2—7
- Tomus Damasi (D—S 159—176) . . . . . DN
 122,13.14; 123,9 sq; 126,3 sq;
 127,7; 130,7 sq 11; 137,5 sqq
- Symbolum Toletanum I (D—S 188) . . . DN
 122,13; 123,6.9 sq; 124,6 sqq 16 sq;
 125,5 sqq; 126,3 sq; 127,7;
 128,11 sq 12 sq; 132,1 sqq; 137,5 sqq
- Anathematismi Cyrilli D—S 253.257 . . . DN
 130,5 sq 7 sq
- Tomus I Leonis (D—S 290 sqq) . . . . . DN
 126,1 sq; 133,5 sq 7 sq
- Ep. Leonis c. Fut. (D—S 298) . . . . . DN
 133,5 sq
- Symb Chald (D—S 301 sq) . . . DN 126,1 sq;
 130,7 sq 11; 133,5 sq 7 sq 8 sq;
 135,2 sq 5.7 sqq
- Conc Const (553) D—S 426 . . . DN 126,1 sq
 Quicumque D—S 75 sq . . . . . DN 122,13;
 123,9 sq 10.11 sq; 124,16 sq; 125,5 sqq;
 126,3 sq; 127,7; 128,11 sq; 132,1 sqq;
 138,9 sq; 192,1 sqq; MTh 146,2—7
- Conc Lat (649) D—S 501 . . . . . DN 122,13;
 124,6 sqq; 125,5 sqq
- Symb Tolet (675) D—S 525—532 . . . . . DN
 122,13; 123,6.9 sq; 125,5 sqq; 127,2 sqq
- Synesius
- Dion (48 a) . . . . . DN 134,1 sqq
- Tertullianus
- Adv. Marcionem II 6 sq . . . . . DN 162,14 sqq

- Testamentum Domini
 I 21 ..... EH 110,11 sq 21 sq
 I 22 ..... EH 80,13 sq
 I 23 (p 36) ..... EH 80,18.21 sqq; 81,6 sqq
 I 30 ..... EH 110,15
 I 31 ..... EH 108,8 sqq
 I 35 ..... EH 80,13 sq
 I 36 ..... EH 80,16
 I 38 ..... EH 110,18
 II 1 ..... EH 70,12 sq
 II 8 ..... EH 72,1 sqq
- Theodoretus
 HE V 18,21 ..... Ep 8,175,9 sq
 In Exodum quaestio 39 ..... DN 159,14 sq
 In Psalmum 102,21 ..... CH 21,14; 26,1 sqq
 11 sq
 Pentalogus de incarnatione S 5,122; 73 A 11
 ..... Ep 4,161,9 sq
 De trinitate 28 (75,1189 A) ..... DN 217,4
- Theodorus Mopsuestenus
 Catecheses
 5,18 ..... CH 32,19
 12 init ..... EH 70,12 sq
 12,2.11 ..... EH 65,10 sqq
 12,15 (p 345) ..... EH 70,12 sq
 12,26 (p 363) ..... EH 70,19
 13 init ..... EH 71,16 sq; 72,1 sqq
 13,5 sqq ..... EH 72,1 sqq
 13,18 ..... EH 71,16 sq
 13,20 ..... EH 77,11
 14 init ..... EH 72,9.12.20 sqq; 73,4.5 sq
 14,1 ..... EH 77,11
 14,5 ..... EH 77,22 sq
 14,6 ..... EH 78,5 sq
 14,8 ..... EH 72,9; 76,12
 14,9 ..... EH 72,12 sq
 14,12 ..... EH 74,7
 14,15 ..... EH 72,9
 14,18 ..... EH 72,20 sqq
 14,26 ..... EH 73,4; 74,7
 14,27 ..... EH 73,5 sq
 15 init ..... EH 81,3 sqq
 15,24 ..... EH 100,9 sq
 15,32 ..... EH 92,11
 15,39 sqq ..... EH 88,13 sqq
 15,42 ..... EH 89,20 sqq
 15,43 ..... EH 88,22
 16 init ..... EH 81,6 sqq
 16,10 sqq ..... EH 90,11 sqq
- Theodotus Ancyranus
 Expositio symboli 23 ..... DN 125,2

4. MODERNE AUTOREN

Vgl. Band I S. XIX – XXIV

- Aubin DN 152,17
- Baur DN 117,12 sqq
Becca DN 162,14 sqq
Beierwaltes DN 108,7; 149,9 sqq;
153,4 sqq; 158,19; 186,1 sqq; 210,7 sqq;
CH 14,1; 31,7; 40,1 sq; 59,13
Bellini DN 108,2; 124,7
Bonaccorsi DN 141,6 sq
Braun DN 224,13 sqq
Brons DN 117,12; 184,7; 188,11 sqq;
227,6 sqq
Buckel DN 212,16 sqq
- Carroll DN 128,6; 184,8 sqq
Coomaraswamy DN 111,7 sqq; 149,9 sqq
Corsini DN 108,7; 162,14 sqq; 183,7 sq;
215,14 sq
- Deneffe DN 127,2 sqq
Dodds DN 182,1 sqq; 189,7 sqq; 199,2
Dörrie DN 177,1
- Elorduy DN 162,14 sqq
Engelhardt DN 162,14 sqq
Erler DN 162,14 sqq
- Fritz DN 149,9 sqq
- Gelzer DN 141,6 sq
Gersh DN 213,7
Gonzalez DN 141,6 sq
Grassi DN 150,15 sqq
Greshake-Kremer DN 192,1 sqq
Grillmeier DN 130,7 sq
Grumel DN 141,6 sq
- Haibach-Reinisch DN 141,6 sq
Halkin DN 141,6 sq
Horn DN 112,11 sq; 158,19
Hornus DN 160,9
- Ivanka DN 207,6 sqq; 222,6 sqq
- Jäger DN 149,9 sqq
Jeuneau DN 213,7
- Jones DN 108,9
Jugie DN 141,6 sqq
- Kattenbusch DN 108,2
Kaulbach DN 213,7
Koch DN 107,4; 107,5; 108,3 sqq;
110,7 sqq; 111,6; 111,7 sqq; 112,10 sqq;
113,13; 114,1; 114,8; 115,1; 115,2 sqq;
115,19 sqq; 116,7 sq; 116,11; 116,15 sq;
120,2; 121,10; 121,14; 121,16; 125,1 sq;
126,8; 127,5; 128,8 sqq; 128,14 sq;
129,1 sqq; 129,7 sqq; 129,12; 131,1 sqq;
132,1 sqq; 132,3; 134,1 sqq; 135,10 sqq;
135,16; 136,6; 136,18; 138,2 sq; 139,1 sqq;
139,5 sqq; 139,7; 140,4; 140,6; 140,8;
141,7; 144,1; 144,8; 144,12; 145,7 sqq;
145,13; 147,4 sq; 148,15 sqq; 149,5 sqq;
149,12; 150,9 sq; 150,15 sqq; 153,4 sqq;
153,10 sqq; 155,9 sqq; 156,2; 160,10 sq;
161,1 sqq; 162,14 sqq; 188,11 sqq;
190,1 sq; 193,14 sqq; 194,10 sqq; 201,20;
207,8; 209,9 sqq; 211,10 sqq; 213,21 sqq;
221,13 sqq; 229,10 sqq; 230,6 sqq
- Krahe DN 108,9
- Langen DN 133,11 sq
Langerbeck DN 162,14 sqq
Lilla DN 189,7 sqq
Lossky DN 108,9; 114,1
- Meurers DN 213,7
Mühlenberg DN 162,14 sqq; 189,7 sqq
Müller DN 162,14 sqq
Muñiz DN 107,4; 112,9
Mußner DN 190,3 sqq
- Neidl DN 111,5
- Opelt DN 224,13 sqq
- Pera DN 119,11 sqq; 121,12; 127,1; 131,4;
134,1 sqq; 151,12 sqq; 160,15 sq;
188,11 sqq; 230,6 sqq
- des Places DN 138,4

- Ramis DN 162,14 sqq
Riggi DN 153,4 sqq; 213,7
Rist DN 156,1 sq
Roques DN 108,2; 108,9; 112,1; 115,1;
121,3; 145,2; 145,4; 145,17; 153,4 sqq;
179,19; 199,8 sq; 226,2 sqq
Rorem DN 113,12; 121,3; 133,11 sq
- Santos Otero DN 141,6 sq
Scazzoso DN 108,7; 136,18
Schröder DN 162,14 sqq
Schulz DN 211,17
Semmelroth DN 111,7 sqq; 112,1; 112,2;
117,12 sq; 121,3; 138,2 sq; 144,1 sq;
153,4 sqq; 217,5 sqq
- Sheldon DN 133,11 sq
Stählin DN 188,11 sqq
Stiglmayr DN 112,1; 112,12 sq; 145,4;
157,9 sq; 162,14 sqq
- Vanneste DN 108,7; 108,9
de Vogel DN 156,1 sq
Völker DN 108,9; 112,9; 112,14; 113,3;
113,13; 114,2; 114,8; 115,1; 115,3; 121,3;
134,1 sqq; 138,4; 147,2 sq; 156,1 sq;
158,19; 164,11 sq; 170,6; 191,16 sq;
199,8 sq; 217,5 sqq; 220,23 sqq; 226,9 sqq
Volkman-Schluck DN 162,14 sqq
- Weertz DN 143,9 sqq

5. GRIECHISCHES REGISTER

a) EIGENNAMEN

- Ἀαρών ΕΗ 112,5; Ερ 8,171,12
Ἀβέλ Ερ 8,172,12
Ἀβραάμ ΕΗ 125,13
Αἴγυπτιος CH 38,22
Αἴγυπτος CH 23,16 bis; Ερ 7,168,10
Ἀπολλοφανής Ερ 7,166,7.13; 167,4;
168,13; 169,14; 170,3
Ἀσιᾶτις Ερ 10,210,3
Ἀχάαβ Ερ 9,196,6
- Βαβυλώνιος CH 38,23; Ερ 7,168,8
Βαρθολομαῖος MTh 143,8
- Γαβριήλ CH 22,25; 35,20
Γάϊος Ερ 1,156,2
Γεργέλ CH 58,18
Γένεσις Ερ 9,196,2
- Δανιήλ CH 35,16; 39,4
Δαυίδ CH 23,6; Ερ 8,172,8
Δημόφιλος Ερ 8,171,2.3; 174,10; 180,11;
181,10; 182,2.6; 185,3; 186,1
Διονύσιος DN 107,1; CH 7,1; ΕΗ 63,1;
Ερ 7,170,4
Δωρόθεος Ερ 5,162,2
- Ἐβραῖος CH 26,16; 27,7; 37,17; 38,2; ΕΗ
64,19; 101,8.10; 103,20; 126,12; Ερ
8,171,3
Ἐζεκίας Ερ 7,168,8
Ἑλληγ Ερ 7,165,3; 166,4.8 bis. 9
Ἑλύμας DN 203,5
- Ζαχαρίας CH 22,25; 34,22
- Ἡλίας Ερ 8,186,12
Ἡλιούπολις Ερ 7,169,3
- Ἰακώβ ΕΗ 125,13
Ἰάκωβος DN 141,7
Ἰγνάτιος DN 157,10
Ἰεζεκιήλ CH 35,3
Ἰερόθεος DN 139,18; 143,8
- Ἰεροσόλυμα ΕΗ 112,16
Ἰερουσαλήμ CH 35,2.12
Ἰησοῦς DN 113,9; 125,21; 133,5.11;
134,5; 221,8; CH 7,9; 9,5; 23,3.11.19;
24,1; 29,10; 30,7.9; ΕΗ 63,12; 64,10;
65,21; 78,8; 82,8; 83,20.23; 84,18;
92,6.22; 93,15; 98,26; 99,10.23; 101,20;
102,12; 103,5.10; 107,16; 111,23; 112,10;
123,21; MTh 146,7; Ερ 3,159,8;
4,160,3.6; 161,4; 8,178,10; 186,13; 190,10;
191,11.14; 9,198,3; 206,5
Ἰησοῦς Χριστός DN 137,4; 228,9
Ἰουδαία CH 23,16
Ἰουδαῖος CH 37,14; 39,6.20
Ἰούστος DN 218,8
Ἰσαάκ ΕΗ 125,13
Ἰσραήλ CH 34,18; 35,5; 39,11.14
Ἰωάννης Ερ 10,208,2; 209,11
Ἰώβ Ερ 8,172,11
Ἰωσήφ CH 23,5.15; 39,5; Ερ 8,172,12
- Κάρπος Ερ 8,188,9; 190,11; 191,7.14
Κλήμης DN 188,11
Κορέ ΕΗ 69,18
Κρήτη Ερ 8,188,9
- Μαριάμ CH 23,3; Ερ 8,179,3
Ματθίας ΕΗ 112,23
Μελχισεδέκ CH 38,15.16; ΕΗ 112,11
Μίθρας Ερ 7,168,15
Μιχαήλ CH 37,14; 39,19
Μωσῆς/Μωϋσῆς DN 148,7; CH 22,13;
ΕΗ 105,11; 112,5; MTh 143,18; Ερ
8,171,4
- Ναδάβ ΕΗ 69,19
- Ἵζίας ΕΗ 69,17; Ερ 8,178,9; 179,3
- Πάτμος Ερ 10,208,3; 210,2
Παῦλος DN 140,4; 159,4; 203,7; Ερ
5,162,11; 7,166,15; 9,199,1; 203,11
Πέρσης Ερ 7,168,14
Πέτρος DN 141,7
Πολύκαρπος Ερ 7,165,2

- Σαβαώθ CH 31,21
 Σαμαρείτης Ep 8,186,4
 Σαμουήλ EH 126,11
 Σαούλ EH 126,11; Ep 8,178,9
 Σατανᾶς EH 72,3; Ep 8,180,12
 Σεραφίμ CH 25,15; 26,16; 27,6; 28,2;
 40,19; 41,14; 43,21; 44,7,9; 47,10;
 48,19.20; 49,1,8; 52,5; EH 64,19; 99,22;
 100,6; 101,9.11; 102,2
 Σίμων DN 192,9
 Σίναιον ὄρος EH 105,14
 Σκευᾶς Ep 8,179,4
 Σώπατρος Ep 6,164,2.3.5
 Τιμόθεος DN 107,1; 121,14; CH 7,1; EH
 63,1; MTh 141,1; 142,5; Ep 9,193,3
 Τίτος Ep 9,193,2.3
 Φαραώ CH 38,22
 Φινεές Ep 8,186,12
 Χερουβίμ CH 26,16; 27,8; 28,2;
 35,4.8.17.18; 42,21; EH 64,18
 Χριστιανός DN 199,21; MTh 141,2
 Χριστός DN 159,6; 221,5; CH 16,17; EH
 72,6; 77,12.23; 89,8; 90,5; 92,15; 102,3;
 121,6.14; 123,9; 125,7; Ep 3,159,4;
 7,169,11; 8,173,12; 187,5; 10,208,7

b) WÖRTER

Für den Wortschatz bleibt vorläufig A. van den Daele, *Indices Pseudo-Dionysiani* (Louvain 1941) maßgebend. Die Editoren haben ein knappes Drittel ausgewählt. Die Stellenangaben sind nach Möglichkeit vollständig.

- ἄβατος DN 110,6; 229,14; CH 11,18; Ep
 9,193,9
 ἀβλεψία MTh 145,2
 ἀβούλητος DN 179,8; EH 122,10
 ἀγαθαρχία DN 138,5; 145,14; Ep
 2,158,3.9
 ἀγαθαρχικός DN 117,12; 138,2
 ἀγαθοειδής DN 143,2; 144,15; 145,7.16;
 162,13; 169,21; 176,7; 178,1; CH 32,3;
 33,5.21; 36,21; 45,22; 54,7; 59,2; EH
 70,18; 74,19; 83,5; 88,3; 89,16; 104,20;
 127,25; 128,13; Ep 8,177,5
 ἀγαθοεργός DN 155,17; Ep 8,173,11
 ἀγαθοποιέω DN 169,13
 ἀγαθοποιός DN 165,15; 175,12; 181,12;
 223,7; Ep 2,158,4; 8,173,12
 ἀγαθοπρεπής DN 110,5.13; 124,8;
 125,18; 126,10; 128,15; 130,5,9; 135,14;
 137,9; 178,9; 225,13; CH 8,7; 23,2; 37,12;
 EH 91,10; 102,15; Ep 8,189,3; 9,201,10
 ἀγαθότης DN 109,4; 112,6; 113,4; 116,12;
 117,11; 120,5.7.14; 126,16; 128,16; 129,2;
 141,10; 143,11; 144,1.5.13; 145,6.8.11;
 147,3.5.11; 148,8; 155,15; 159,11.12;
 165,17; 169,21; 170,4; 178,17; 180,4;
 181,8.10.12; 189,1; 191,13; 206,9; 215,7;
 223,10; 225,1; 229,15; CH 20,9.11; 32,3;
 38,7; EH 66,7.8.21; 67,18; 70,5; 71,6;
 74,12; 77,21; 82,18; 90,18; 91,9; 92,23;
 101,21; 113,20; 125,10.25; 127,4.20; MTh
 146,5; 149,9; Ep 2,158,4.8; 8,173,4.7.14;
 185,5.11; 187,10; 189,4; 9,201,13; 203,14
 ἀγαθουργέω EH 88,8; Ep 9,203,2
 ἀγαθουργία CH 24,1; 30,10; EH 94,22;
 102,7; 104,2; Ep 8,173,13
 ἀγαθουργικός DN 121,17; 137,11; EH
 75,1; 103,11; 105,4
 ἀγαθουργός DN 112,8; EH 87,22; 91,18;
 93,1.19; 113,3
 ἀγαθοφιλής Ep 8,172,6
 ἀγαθωνυμία DN 138,2; 143,9
 ἀγαλμα DN 207,8; CH 16,3; 18,2; EH
 82,14; 96,3.23; MTh 145,5
 ἀγάπη DN 150,16; 157,10.15; 158,11;
 160,1.6; Ep 8,185,9
 ἀγάπησις DN 158,9 bis; 159,12; EH
 66,14; 68,18; 69,5 bis
 ἄγγελος DN 116,13; 133,7; 145,8;
 169,20.21; 170,1.5; 186,2.7; 190,5;
 196,14.15; 197,14; 221,7; 230,8 bis; CH
 8,2; 16,9; 21,15.16; 22,15.24;
 23,5.14.17.19; 24,2; 25,12; 27,3; 29,18;
 31,9; 33,23; 34,3.22.25; 35,10.15;
 36,1 – 39,24 passim; 40,12; 41,10.16;
 42,15; 43,9.10; 44,1.6.15; 46,6.11.24;
 48,3.15.26; 49,18; 50,2; 55,12; EH 64,15;
 127,17; Ep 8,173,7.11; 175,2; 176,6;
 181,13; 182,3; 187,11; 190,10; 191,13;
 192,1; 9,198,2; 200,3.7
 ἀγέννητος DN 209,14; 210,1 bis; 216,3
 ἀγιότης DN 224,8; 225,5
 ἀγιστεία EH 130,5

- ἀγνοέω DN 133,8; 197,12; 199,9; 200,8;
 230,18; CH 12,19; 59,10; EH 101,19;
 119,24; 131,2.3; Ep 8,181,4; 187,1
 ἀγνόημα Ep 8,185,6
 ἀγνοία DN 149,12.15; 150,9; 199,8; CH
 30,24; EH 119,26; 120,4; Ep 7,169,1
 ἀγνωσία DN 108,9; 127,1; 198,4.12;
 211,6; EH 71,11; 75,15; MTh 144,10;
 145,2.12; Ep 1,156,4.6; 157,4
 ἀγνωστος DN 108,3.4; 115,2; 116,8.12;
 133,6; 156,9.18; 180,11; 197,19; 201,10;
 218,14; 219,7; CH 10,14; 48,12; 52,13;
 56,4; MTh 142,8; 144,14; Ep 3,159,10
 ἀγών EH 77,11.17; 120,20; 121,8
 ἀγωνίζομαι EH 77,16.18
 ἀδελφός DN 141,7
 ἀδελφοκτόνος Ep 8,172,13
 ἀδιάβατος DN 156,5
 ἀδιάρετος DN 202,18; 218,20; 219,13.20;
 EH 88,19; 89,9; 92,18; Ep 9,203,9
 ἀδιδάκτος DN 134,3; Ep 9,197,14
 ἀδικέω DN 140,3; 205,5; 231,5; Ep
 8,182,7; 183,2; 187,8; 9,209,7
 ἀδικία DN 164,7; 179,21; 204,13; Ep
 9,196,4
 ἄδικος DN 164,8; EH 124,5; Ep 8,183,3;
 10,208,7
 ἀδυναμία DN 171,15; 176,11; 179,11
 ἀδύναμος DN 175,6; MTh 148,6
 ἀδύνατος DN 110,16; 168,11.17; CH
 26,5; EH 126,15
 ἄδυτος DN 145,9; 170,5; EH 82,5; Ep
 8,175,11; 176,12
 αἰεῖ DN 121,7; 122,6; 139,2; 142,14;
 149,19; 151,11.16; 160,15; 162,5; 167,22;
 169,7; 170,14; 171,8.9.10; 172,18; 176,12;
 198,17.18; 199,9.17; 202,4.5; 210,1;
 215,12; 216,12; 220,12; 221,3; 227,2; CH
 21,6; 54,1; EH 64,18; 73,10; 74,12;
 75,1.2; 77,4.7; 81,11; 92,3; 102,6; 104,21;
 131,27; Ep 4,160,10; 8,174,2; 187,13.14;
 189,13; 9,194,4; 203,2
 αἰεκίνησια DN 190,6; 191,12; 202,2; CH
 27,15; 47,18; 48,1; 54,11
 αἰεκίητος CH 27,14; 29,1; 31,9; 52,19;
 58,20; EH 100,15; 101,9
 αἰέφωτος DN 147,12
 ἄζωος DN 146,4.8; 148,18; 177,12; 182,7;
 CH 20,16; EH 85,13; MTh 148,2
 ἀθανασία DN 185,20; 190,6; 191,11;
 192,3; 204,14; EH 125,15
 ἀθάνατος DN 114,7; 190,5.7.8 bis;
 202,2.11; 216,4; EH 86,20; 121,6
 ἄθεος EH 129,3; MTh 143,2; Ep 8,189,2;
 190,2
 αἰδώς DN 113,10; 149,8; 160,13; 175,13;
 204,16; 209,9; 216,3; CH 19,5; Ep
 9,202,11
 αἰνιγμα CH 11,17; EH 73,14; 82,11; 83,6;
 97,17 bis; 105,7; Ep 9,193,8; 198,2
 αἰσθησις DN 116,3; 148,17; 154,19;
 156,15.16; 157,1.2; 181,14; 182,9.14;
 185,22; 192,12; 194,8; 195,5.16; 196,2.6;
 197,15; 198,5; 201,13; CH 14,11.21.24;
 53,9; 58,2; 74,10; MTh 142,6
 αἰσθητός DN 109,7; 114,3; 127,5; 148,3;
 149,3; 154,7; 156,16.19; 157,3; 187,17;
 196,5; 197,15.18; 211,8; CH 9,1.11.13;
 14,2; 15,7; 29,5; 31,18; 52,11; 53,3; 55,16;
 EH 65,11.14.18; 67,20; 68,3; 73,13;
 74,8.9; 93,15; 96,5; 99,1.26; 100,7;
 105,20; 106,26; MTh 142,7; 146,12; 148
 passim; Ep 5,162,8; 9,193,11
 αἰσχύνομαι Ep 8,181,3; 183,1
 αἰτία DN 111,12; 112,5; 113,3; 117,12;
 119,10.12; 120,4.13; 124,8; 125,18;
 129,2.13; 130,15; 131,13; 134,7; 146,14;
 147,10; 148,13; 151,3.5.19; 152,8; 161,15;
 162,12; 163,3.4; 168,19.21; 169,16.22;
 175,10.12.15.16.18; 176,4; 177,9;
 181,13.14; 182,19; 183,15; 186,1; 187,16;
 188,3.4.16; 190,10; 191,14; 192,13.18.20;
 194,18; 195,1; 196,2.13.19.21;
 197,1.5.6.11.12; 198,2.18.23; 199,9;
 205,18; 210,4.6; 218,2; 222,15; 225,4.16;
 229,5; CH 11,13; 12,8; 16,7; 19,8; 20,11;
 23,11; 25,1.2; 32,11; 41,8; 42,14; 47,7;
 48,6.21; 49,12.14; 50,11; 51,23; EH 66,7;
 131,2; MTh 143,1.4.11; 148,1; 150,8; Ep
 9,200,7.10; 205,1
 αἰτιατικῶς DN 222,14
 αἰτιατός DN 117,13; 118,13;
 132,14.15.16; 133,4; 212,4.14; EH 82,7
 αἴτιον DN 109,15; 117,4; 123,14;
 132,14.15 bis; 133,4; 151,8; 152,3.5.13;
 153,9; 154,9; 173,20; 176,9.10; 180,3;
 181,17; 185,16.17; 187,8; 209,1; 211,19;
 212,4.14; 222,8; 227,7.11; EH 82,7
 αἴτιος DN 118,13.16; 130,3; 155,15;
 159,10; 160,2; 164,13; 181,1; 187,10;
 189,8; 198,11; 201,2.4; 204,8; 207,7;
 212,6; 213,4; 215,13; 217,1; 222,1; 223,12;
 225,14.20; 226,7; 230,13; CH 46,3.10;
 49,1.4; EH 122,17; Ep 4,160,4; 5,163,5;
 7,167,1.6; 9,202,8; 204,9; 10,208,10
 αἰών DN 118,10.15; 134,15.16 bis; 147,9;
 182,20.21; 183,2.6.10 bis. 11.12.13.14;

- 184,1; 187,2.3; 189,16 bis; 191,1; 202,13; 203,25; 208,5; 215,9 bis. 10.12; 216,2.6.8 bis. 11.13 bis. 15.16.19.20; 217,1.3 tris. 4; 221,9; 224,4 bis; EH 112,11; 124,1; 125,4; MTh 149,7; Ep 8,187,13; 10,208,10
- αἰώνιος DN 118,15; 186,14; 189,15; 190,3.9; 193,5; 204,17; 216,4.5.14.17.18; CH 14,16; 31,8; EH 77,6; 86,20; 90,22; 100,4; 102,16; 122,3; 124,10; Ep 9,206,6
- ἀκακία Ep 8,172,11
- ἄκακος Ep 8,186,9
- ἀκαλλής DN 177,12; 187,14
- ἀκατάληπτος DN 194,3
- ἀκαταστασία DN 220,23
- ἀκατονόμαστος DN 121,16
- ἀκίνησις DN 218,9; 220,10
- ἀκίνητος DN 139,11; 176,12; 199,11; 208,5; 212,17; 213,2.8.15; 215,11; 220,6.15; CH 8,8; EH 82,19; 87,17; 97,27; 98,6; 115,21; Ep 7,167,11; 9,202,3.13
- ἀκλινής DN 110,18; 125,5; 213,16; CH 14,13; 18,1; 21,7; 27,15; 57,17; 58,13.14; EH 96,6; 111,23
- ἀκοινωνήτος DN 110,11; EH 76,18; 86,3; 87,7; 97,9; Ep 9,206,10
- ἀκολουθέω EH 126,6
- ἀκόλουθος DN 113,13; 140,14; EH 80,13; 90,13.18; 96,20; 105,25; 129,11
- ἄκρος DN 213,19; 219,16 bis; CH 14,15; 36,15; 50,3; 57,21; EH 76,8; 86,3.8.11; 87,6; 89,14.15; 90,4.6; 93,3.13; 98,4; 105,19; 106,10; 107,14; 114,5; 124,2; MTh 141,4; 144,6
- ἀκρότης DN 139,2; 141,8; 145,2; CH 9,14; 47,2; EH 75,18; MTh 143,15; 144,3.8
- ἀκτής DN 109,1; 110,12.18; 115,2.10; 139,1.6; 144,5; 147,2.15.18; 150,1; 151,9; 156,18; 198,14; CH 8.5.11; 18,4; 38,10; 45,2.18; 57,15; EH 74,14; 97,12; 107,4; 120,12; 132,2; MTh 142,10; 144,2; Ep 8,173,12; 10,209,11
- ἀλήθεια DN 107,5; 109,10; 113,7; 115,4.8; 117,8 bis; 118,12; 121,18; 123,5; 125,4.9; 142,10; 159,9; 163,8; 168,18; 179,20; 192,4; 194,6; 195,13; 199,4.6 bis. 7.10.13.15.18.19; 203,12 bis. 13 bis. 14; 229,18; 230,17; CH 11,7.19; 12,11; 13,20.23; 21,18; EH 66,17; 70,3; 76,5; 77,5; 79,23; 81,16; 84,19.20; 93,22; 102,4; 120,18; 125,17; MTh 146,8; 149,8; 150,5; Ep 6,164,10; 7,165,6.7.9; 166,5; 170,8; 8,177,12; 180,10; 9,193,9; 197,7.13; 10,208,13
- ἀληθεύω CH 12,19; 44,17; Ep 10,208,7
- ἀληθογνωσία DN 199,21
- ἀληπτος DN 109,7; 116,2
- ἀλλοιόω DN 162,14; 169,3; 172,2.4; 217,2
- ἀλλοιώσις DN 144,10; 169,15; 178,21; 211,10; 213,9; 216,10; 220,23; EH 78,4; 86,22; 91,4; MTh 148,7
- ἀλλοιωτικός CH 52,15
- ἀλλοιωτός DN 199,16; 204,15; CH 14,9; EH 121,20
- ἀλλοτριεπίσκοπος Ep 8,178,11
- ἀλλότριος DN 164,3; 173,5; CH 14,24; EH 73,9; 86,23; 87,10; Ep 8,184,6
- ἄμαρτία DN 177,11; 179,4.17; EH 77,23; 128,20; Ep 8,184,11; 186,11; 9,196,1
- ἀμέθεκτος DN 129,3; 130,3; 209,2; 222,16; 223,11; 225,20; CH 25,11; 38,7; 41,15; 42,14; EH 63,9; 85,7
- ἄμβροξία DN 129,10
- ἄμειωτος DN 125,10; 136,7; 144,8; 208,13; 209,14; 227,2; CH 53,2; 56,17; EH 83,7; 97,26
- ἄμείρεια DN 112,12; 195,9; 210,16; 228,10
- ἄμερής DN 122,9; 136,11; 210,15; 213,22; 218,2; 219,10; MTh 146,5
- ἄμέριστος DN 136,16; 197,4; 211,14; EH 116,17; Ep 9,196,9; 198,6
- ἄμεσος CH 11,13; 22,1; 26,14.17.21; 29,19; 30,9.18; 31,7.10; 34,8; 40,3; EH 97,13; 98,17; 120,10
- ἄμέτοχος DN 178,6; 227,8.13; EH 94,14; 119,11; Ep 8,186,14; 188,6
- ἀμιγής DN 127,12.16; 128,5.9; 136,17; 165,13; 170,3; 178,5; 195,8; 204,9; 209,13; 215,4; 219,5.15; 220,7; 225,7; CH 14,18; 17,2.6; 19,4.9; 21,8; 28,17.25; 29,5; 30,21; 52,12.18; 54,16; EH 86,17; 87,8.19; 98,15; 104,8; 108,17; 109,7; 110,4; 119,21
- ἀμίμητος DN 212,13; Ep 2,158,5.9
- ἄμοιρος DN 148,17; 166,14; 167,16; 171,11; 177,17
- ἄμορφία DN 109,10
- ἄμορφος DN 187,14
- ἄμόρφωτος DN 114,4; CH 11,15; 22,7; 52,9; EH 85,12; 99,9; Ep 9,196,10
- ἀμύητος DN 121,15; EH 85,7; 86,3; 87,13; 124,14; MTh 142,12
- ἄμυστος DN 121,10; MTh 142,16
- ἀνάγνωσις EH 80,13; 81,19; 84,13; 85,1; 95,12; 97,28; 124,8

- ανάγω DN 111,17; 123,15; 139,5; 145,14;
 154,5; 188,17; 194,6; CH 8,18; 9,13.21;
 13,7; 15,5; 17,5; 18,15; 19,12.22; 20,6;
 21,17; 22,17; 25,17; 29,7; 33,11.21 bis;
 34,12; 35,24; 37,17; 38,14; 40,11; 46,19;
 47,19; 54,16; 58,4; EH 65,13.15;
 75,18.21; 79,5; 81,13; 83,3; 86,9; 95,6;
 97,18; 101,2; 105,1.16.21; 106,25; 109,4;
 113,11; 116,14; 117,22; 118,11; 119,27;
 130,11; 131,8.15.24.29; MTh 142,11; Ep
 7,167,2
 αναγωγή DN 158,4; CH 8,18; 10,11;
 16,8.13; 22,8; 32,19; 37,10.21; 38,20;
 40,15; 41,3; 47,13; 58,16.21; EH 67,20;
 68,4; 69,2; 74,5; 77,7; 84,1; 88,4; 91,22;
 95,19; 98,17; 105,10; 106,21; 114,5;
 118,15; 119,6; 124,19; 130,10; 131,21.23
 αναγωγή CH 11,15
 αναγωγικός DN 144,20; CH 7,13; 8,6.12;
 10,12.22; 25,18; 27,16; 54,4.13; 57,1; EH
 100,18.23; 114,18; 116,3
 αναγωγός DN 160,7; CH 55,11; EH 91,2
 αναισθησία CH 14,20
 αναισθητός DN 196,9
 ανακαλύπτω DN 109,4; CH 49,19; FH
 68,4; 92,19; Ep 8,177,5; 9,197,4
 ανακλίνω Ep 9,206,5
 ανάκλιση Ep 9,206,1
 αναλλοιώτως DN 119,3; 126,1; 130,11;
 135,5; 146,15; 191,11; 202,12; 209,13;
 216,4.9; CH 14,18; 47,8; 52,18; EH 77,2;
 92,23; 93,18; 102,1.21
 αναλογία DN 109,3; 145,15; 149,20;
 154,13; 198,11; 206,6; CH 11,13;
 18,10.15; 19,22; 20,13; 36,23; 40,9; 43,4;
 48,18; 54,4; EH 65,2; 75,9; 85,6; 97,18;
 98,25; 99,10; 104,10; 106,2; 114,3; 120,5
 αναλογικός DN 188,16
 ανάλογος DN 110,13; 114,1; 115,8; 128,6;
 140,15; 144,5; 165,16; 166,1; 178,17; CH
 8,9.17; 9,8; 17,5; 22,5; 30,20; 38,1;
 40,7.13; 41,3; 42,12.19; 44,21; 45,14;
 46,1; 56,10; EH 65,11; 68,2.8; 82,20;
 94,13; 98,4; 99,3.20; 104,21; 105,8.15.24;
 107,5; 108,8; 114,23; 115,18; 116,3.14;
 119,5; 120,11; 125,16; MTh 147,11
 ανάλυση EH 97,25
 αναλυτικός CH 29,16; 51,1; Ep 7,168,6
 αναλύω EH 80,10
 ανανδρία CH 33,12; EH 87,15
 ανάνδρωσ EH 98,3; 115,10
 ανάπαυλα Ep 9,206,1.6
 αναπαύω CH 50,13
 ανάπλασις CH 13,3; 16,10; 20,7; 59,5
 ανάπλασμα CH 12,9
 αναπλασμός Ep 9,198,11
 αναπλάττω CH 10,12.18; 12,8; 14,1;
 15,1; 16,7; Ep 9,198,18
 αναπλώω DN 147,17; CH 7,6; Ep 9,202,1
 ανάπτυξις DN 107,4; 121,6.9; 211,1.8;
 230,13; CH 51,7; 57,4; MTh 147,6; Ep
 9,204,8
 αναπτύσσω DN 124,13; 131,2; 140,8;
 149,15; 200,6; 230,7; CH 31,24; 54,23;
 Ep 9,194,6; 200,11; 206,9
 αναρμοστία DN 225,9
 ανάρμοστος CH 13,1; EH 93,5; 103,22;
 121,12
 ανάρρησις EH 81,2; 84,12; 88,13.22;
 110,21; 111,5; 112,1; 123,8; 125,4
 άναρχος DN 153,5.16; 160,12; Ep 9,202,2
 άναστασις DN 111,14; 115,5; 158,5; EH
 120,18.22; 121,4; 123,5; 130,4
 άνατεινώ DN 110,14.19; 111,7; 115,8;
 138,13; 145,13; 149,19; 161,15; CH
 8,5.9.20; 11,14; 16,12; 21,7; 29,20; 30,18;
 34,8; 39,24; 40,3; 43,11.18; 45,22; 46,25;
 51,16; 55,21; EH 64,4 bis; 65,5; 66,19;
 72,6; 73,8; 77,6; MTh 142,8; Ep 9,198,10
 άναφαινώ CH 9,9; 18,17; 21,20; 22,7;
 31,17; 36,9.22; 45,11.17; 52,13; 53,1; EH
 104,9; MTh 145,7
 άναφής DN 109,9; 196,11; 211,3; MTh
 142,3; 144,12
 άναχωρέω DN 205,9; EH 77,3; Ep
 10,208,14
 άνδρεία CH 33,9; 57,26
 άνδρειώς DN 203,19
 άνδρικός DN 133,7; 205,10; CH 23,3; EH
 78,12; 83,20; 111,23; Ep 9,194,10
 άνδροπλαστία Ep 9,195,4
 άνδρώω Ep 4,161,9
 άνειδος DN 134,12 bis; 146,7.9; 162,8;
 174,6; FH 78,13; 91,20
 άνένδοτος CH 14,14; 27,15; 33,3; EH
 86,15; 87,16
 άνεξερεύνητος DN 110,8; 111,5; 198,15;
 Ep 5,163,2
 άνεξιχνίαστος DN 110,8; 194,3; Ep
 5,163,1
 άνεπίστροφος CH 14,17; 58,12; EH
 66,16; 115,12
 άνεπιτήδειος DN 170,11
 άνεπιτηδείότης DN 130,2; 147,17; CH
 45,6
 άνέχω CH 52,19; EH 88,17; Ep 4,161,1;
 8,174,5; 179,7; 180,12

- ἀνήκοος DN 201,16; Ep 9,193,4
 ἀνηλεής EH 91,7; Ep 8,186,3; 190,4
 ἀνήρ DN 135,3; 140,10; 142,9; 157,17;
 191,15; 193,10; 205,1; 218,16 bis; 230,22;
 231,3; CH 13,11; 35,13; 39,4; 43,13; 52,1;
 59,3; EH 66,4; 67,10; 71,2.6.9.18;
 72,12.17; 73,6; 78,9; 83,17; 84,3; 86,7;
 95,21.22; 97,12; 110,22; 117,13; 119,14;
 121,21; 122,13; 123,25; 127,1; Ep 7,165,4;
 170,6; 8,172,10; 173,6; 184,3; 187,3;
 188,7.10; 190,2.13; 191,2.3.14; 9,196,3
 ἄνθος DN 132,3; Ep 9,194,13
 ἀνθρώπειος EH 90,16; 93,20; Ep 4,161,8
 ἀνθρωπικός DN 120,14; 130,7; 193,3; EH
 89,1; 118,10; Ep 3,159,6; 4,160,6; 9,199,3
 ἀνθρώπινος DN 108,1; 113,8; 193,12; CH
 37,9; 41,1; EH 67,21; 69,9; 70,17; 125,11;
 127,21; Ep 9,198,6
 ἀνθρωποειδώς Ep 8,190,10
 ἀνθρωπόμορφος CH 53,6
 ἀνθρωποπρεπής CH 23,13; 30,7; EH
 73,14; 101,22; 102,20; 103,16
 ἄνθρωπος DN 121,12; 193,11; 202,6;
 212,1; 221,16; CH 7,10; 19,4; 35,3; 39,12;
 43,11; EH 70,3; 78,4; 96,14; 125,20;
 130,3; Ep 4,160—161 passim; 6,164,8;
 7,168,9; 8,178,5; 191,16.17; 10,209,3
 ἀνθρωποφυϊκός MTh 146,7
 ἀνίερως DN 111,15; 170,10; CH 10,1;
 11,2; 15,22; 16,22; 21,18; 28,24; FH 68,1;
 69,19; 73,13.20; 75,6; 86,1; 87,10; 94,4;
 109,6; 115,20; 120,15; 121,10; 122,3;
 123,17; 124,21; 125,2; 128,6; 130,15;
 131,9
 ἄνοδος DN 230,1; MTh 147,13 bis
 ἀνοσησία DN 109,14; EH 86,21; MTh
 147,10
 ἀνόητος DN 109,14; 156,8; CH 12,20;
 EH 90,16; 122,9; 124,18
 ἀνόματος DN 156,18; MTh 142,4
 ἀνόμοιος DN 129,15; 176,11; 177,14;
 207,7; 212,9.13; CH 11,6; 12,3; 13,3.5;
 14,1.11; 15,5; 16,1.6; 19,10; 55,8; 57,26;
 EH 96,19; 97,2.16; 108,15; Ep 7,165,8
 ἀνομοιότης DN 152,15; CH 10,23; 13,16;
 17,7; 19,4; 32,19; 33,3; 38,6; EH 76,16;
 MTh 149,4
 ἄνους DN 146,8; 171,17; 177,12; 194,16;
 196,8; MTh 148,2
 ἀνούσιος DN 146,7; 164,3; 177,14; 182,7;
 MTh 148,1
 ἀντιτυπής CH 45,9
 ἀντιτυπία CH 38,8
 ἀνυμνέω DN 182,18; 193,4; 226,8; EH
 64,22
 ἀωνυμία DN 109,15
 ἀώνυμος DN 118,2.4.9; 119,10; 194,2
 ἀξία DN 142,16; 170,9; 204,5.11.20;
 205,15; 214,5; CH 17,7; EH 65,3.17;
 68,7; 85,4; 97,26; 107,11; 127,19; 128,19;
 Ep 8,171,8; 177,7; 178,7; 180,1.2;
 181,4.12.13; 182,1.4.6.7; 183,11; 188,5;
 9,200,11; 10,208,8
 ἄξιος DN 139,17; 170,9; CH 19,18; 28,18;
 41,8; 50,1; EH 80,16; 86,7; 87,9; 92,14;
 94,15; 104,2; 111,13; 126,4.10; 127,7.8;
 130,15; Ep 8,171,11; 187,5
 ἀόρατος DN 110,7; 149,7; 194,1; 196,11;
 CH 12,15; 13,2; 28,21; 36,19; 39,21;
 45,15; 47,5; 52,22; 56,4; EH 63,8; 107,2;
 MTh 142,3; 144,12; Ep 5,162,4; 9,198,15;
 10,208,10
 ἀοριστία DN 228,20; CH 12,20
 ἀόριστος DN 175,17; 176,12; 177,13;
 209,7; 218,5; 220,21
 ἀπάθεια CH 28,10; EH 78,12; Ep
 10,209,3
 ἀπαθής DN 115,1; CH 14,14; 53,16; FH
 86,15; Ep 9,198,8
 ἀπανθρωπία Ep 8,184,3.8
 ἀπαυθαδιάζομαι Ep 8,171,6
 ἀπαυθαδιζομαι DN 110,17
 ἀπεικόνισμα CH 9,1; EH 74,9; 105,6
 ἀπειράγαθος DN 202,3
 ἀπειρία DN 110,9; 117,10; 138,12;
 154,17; 189,5.8.9; 208,11; 226,11; 228,20;
 Ep 7,169,1
 ἀπειρόγνωστος CH 50,10
 ἀπειροδύναμος DN 141,9; 201,4.17
 ἀπειρόδωρος DN 182,15; 208,13
 ἀπειρος DN 154,16; 176,12.13; 177,14;
 201,6.8 bis; 208,15; 209,7; 212,14; 218,4;
 220,21; CH 12,15; 38,12; EH 91,9; 94,17;
 Ep 8,190,10
 ἀπειρώνυμος DN 224,2
 ἀπεμφάισω CH 10,14.23; 11,21; 12,4;
 13,8.15; 15,19; 16,6.14; 58,5
 ἀπερικάλυπτος CH 15,12; 27,18; 52,17;
 EH 82,12; 97,7.14; MTh 143,13; 145,11
 ἀπεριληπτος DN 110,8; 115,15; 208,17;
 209,8; 211,5; CH 52,20
 ἀπεριόριστος DN 120,5; 183,4; 201,3
 ἀπήχημα DN 147,12; 166,1; 167,5; 191,5;
 195,17; 201,12; CH 15,4; 16,5; 58,1
 ἀπιστέω Ep 7,169,1; 9,193,10
 ἀπιστος Ep 8,183,9 bis; 189,1

- ἀπλαλής DN 153,12; 160,14; 199,4; EH 76,6; 96,11
 ἀπλήθυστος DN 125,10; 136,17
 ἀπλότης DN 112,2.12; 114,6; 189,3; 199,2; 226,3; CH 7,7; 9,21; 10,20; 20,6; 51,1; 54,18; Ep 9,197,6
 ἀπλοῦς DN 109,8; 113,9; 115,7; 151,18; 154,5; 160,9; 162,2; 169,2; 188,13; 195,4; 199,4.7.17; 200,1.2; 209,13; 219,3.15; 225,6; CH 8,4.18; 9,14; 10,13; 17,6; 31,8; 38,9; 54,20; EH 82,22; 92,21; MTh 141,4; Ep 9,194,3; 197,7; 198,8; 203,13
 ἀπλώω DN 112,2; EH 74,14; 75,2.5
 ἀπλώω DN 112,4; 120,5; 146,1; 150,5; 154,20; 155,2; 164,1; 166,15; 169,19; 173,2; 179,16; 183,4.16; 185,8; 216,16; CH 31,8; 38,16; 44,9; MTh 143,18; 150,9; Ep 8,172,12; 176,9; 179,7; 182,3; 183,8; 9,199,13; 201,5; 205,4
 ἀπλωτικός CH 8,10; 40,5
 ἀπογεννήτωρ DN 160,3
 ἀποδεικτικός Ep 9,197,12
 ἀποκαθαίρω CH 31,1; 44,2; EH 89,22; 98,10; 106,9; 108,16; 109,5.27; 114,18; 116,8; 119,26; 120,4; MTh 143,18
 ἀποκάθαρσις EH 73,18; 74,1; 81,21; 89,21; MTh 143,19
 ἀποκαλύπτω CH 39,5; EH 82,11; 97,6; 129,5
 ἀποκάλυψις EH 128,21; 129,2
 ἀποκατάστασις DN 146,19; 202,14
 ἀποκληρῶς CH 39,11.16; EH 82,1; 104,8; 108,4; 123,24; 129,3; Ep 8,187,14
 ἀποκλήρωσις EH 65,17; 76,1; 104,5; 110,6; 115,1; 123,24; 126,1.6
 ἀποκληρωτικός CH 39,7
 ἀποκρίπτω CH 11,17; EH 87,4; 99,20; MTh 145,7.14; Ep 1,156,7; 9,196,11
 ἀποκρυφή MTh 142,15
 ἀπόκρυφος DN 181,11; 194,20
 ἀπόλυσις DN 131,11
 ἀπόλυτος DN 122,9; 208,17; 210,1; 216,3; 222,3; 225,4; CH 47,15; EH 83,6; 89,16; 100,18; MTh 141,4; 142,9
 ἀπολυτρώω DN 121,12; 206,10.15
 ἀπολύτρωσις DN 119,4; 200,5; 206,11
 ἀπολύω DN 158,5; 199,3; 206,19; 221,17; CH 49,15; EH 76,13; 95,9; 98,15; 123,6; 124,13; MTh 142,11; 144,9; 150,9
 ἀπομύω DN 172,5; MTh 144,11
 ἀποπέμω DN 204,5.19; 205,15; CH 14,3; 37,14; 39,18; 52,6; 56,19; EH 85,5.7; 107,20; 115,19; 121,14; Ep 8,181,12; 182,1.4.6; 10,208,8
 ἀποπίπτω DN 111,13; 162,11; 167,22; 168,1; 172,3; 220,20; CH 37,21; EH 91,3; 119,20.21; 121,21; Ep 8,181,1; 188,1
 ἀποπληρῶω DN 114,10; 225,2; 227,5; 228,14; CH 11,3; 13,4; 18,4; 19,11.17; 25,19; 29,8.17; 31,11; 56,9; EH 82,12; 94,1; 95,16; 97,8; 98,12.27; 99,13.25; 103,10; 107,15; 116,2; 122,1.14; Ep 9,201,3
 ἀποπληρώσις DN 221,3; CH 9,3; 15,14; 34,6; 53,22; EH 94,1; 105,18; Ep 9,204,12; 206,7
 ἀποπληρωτικός DN 134,7; 192,20
 ἀπόρρητος DN 194,9; CH 11,17; 13,2; Ep 9,193,7; 197,2.10; 199,12
 ἀπόστολος DN 194,4; Ep 8,183,13 bis; 10,208,2
 ἀποσώζω DN 202,19; 205,17; EH 89,19; 113,15; 119,15; Ep 8,175,12; 9,198,5
 ἀποτελέω DN 134,3; 206,18; 214,13; CH 19,9; 30,22; 34,9; EH 75,23; 93,14.22; 108,13.17; 110,24; 114,19; 117,14; 130,10; 131,9; Ep 8,184,9
 ἀποτυπώω DN 144,15; 195,11; CH 18,2.9; 21,4; 29,11; 36,8.18; EH 75,4; 100,10; Ep 8,172,6
 ἀποτύπωμα Ep 9,199,11
 ἀπουσία DN 168,7; 172,17
 ἀποφαίνω DN 110,1; 220,5; EH 73,6
 ἀπόφασις DN 230,1; CH 13,1; 16,4; MTh 143,6; Ep 4,161,5
 ἀποφάσκω DN 142,16; 194,1; MTh 143,5
 ἀποχειροτονέω Ep 8,185,5
 ἀπρόσιτος DN 156,18; 196,11; Ep 5,162,3.4
 ἀρμόζω DN 140,20; 198,17; CH 19,3; 51,19; 55,17
 ἀρμονία DN 113,5; 152,20; 154,14; 170,20; 185,21; 198,20; 202,18; 219,12; CH 40,9.14.19; 65,7; 119,22
 ἀρρέπτης DN 191,12; 202,2; 206,3; 209,13; CH 28,8.15; 29,2; 33,13; 51,17
 ἀρρήτος DN 109,12.14; 111,6; 113,9; 116,12; 130,10; 133,6; 134,17; 142,1; 180,10; 194,2.6; 221,9; 229,16; CH 12,20; 59,3; EH 69,7; 78,17; 101,21; Ep 3,159,9; 9,197,12
 ἀρχάγγελος CH 27,3; 36,1—37,16 pas-sim; 41,16; EH 64,15
 ἀρχετυπία DN 129,15; CH 15,5
 ἀρχέτυπον DN 144,4; 147,4; EH 81,16; 82,9; 105,6
 ἀρχέτυπος DN 129,8; EH 88,3; 96,6.18

- ἀρχή (sg.) DN 111,11.12; 112,2.3.5;
 119,13; 131,6; 132,16; 134,15; 148,10;
 152,3; 155,1.2.5; 163,1.17; 164,13;
 168,19.21.22 bis; 169,2; 171,6; 176,14;
 177,4.9; 180,2; 182,20; 183,14;
 185,6.18.19; 187,2.3; 189,7 bis; 191,4;
 192,17; 196,2.16; 215,16 bis; 218,2;
 222,8.15; 227,16; 229,4; CH 18,13;
 20,7.15; 32,11; 34,12; 36,7.17; 38,13;
 39,6.19.23; 40,10; 46,2.7; 47,7; 49,3;
 50,11; EH 65,19.20; 66,6.20; 68,21;
 71,3.7; 74,10; 75,10.12; 79,25; 82,23;
 83,7; 87,23; 91,1 bis; 101,23; 103,4;
 107,2; Ep 2,158,6.8; 8,178,4; 183,3
- ἀρχή (pl.) DN 134,14; 146,14; 174,12;
 184,6.7 bis. 14.19; 187,10.14; 198,19; CH
 25,7.15; 27,3; 36,1—37,16 passim; 41,17;
 56,5; EH 64,16; 74,6; 81,12
- ἀρχιερεύς Ep 8,178,12; 186,8
- ἀρχιερωσύνη Ep 8,171,12
- ἀρχισυνάγωγος DN 148,9; 217,5
- ἀρχίφωτος DN 150,6; CH 7,11; 18,3; EH
 85,10; 124,17
- ἄρχων CH 37,14; 38,23; EH 78,10; Ep
 8,178,2
- ἀσέβεια Ep 8,186,3
- ἀσεβέω Ep 8,175,15; 180,4; 182,11; 186,1
- ἀσεβής Ep 8,175,5.9; 179,6; 183,3;
 184,3.11
- ἀσθένεια DN 141,10; 170,21; 171,16;
 172,16; 173,6; 174,3; 176,7.11; 177,11;
 178,20; 179,1.9.11.14; 191,7; 201,11; EH
 125,11; 127,21; Ep 8,185,11; 186,9
- ἀσθενέω DN 170,21; 171,5.13; 179,6;
 231,5
- ἀσθενής DN 203,9.18; 204,16; CH 50,6;
 EH 69,16; 105,8; Ep 9,201,3
- ἀσπάζομαι EH 71,9; 81,1; 110,22; 113,8;
 117,14; 118,16; 123,11.12; 125,9; 129,12;
 Ep 8,174,8
- ἀσπασμός EH 88,12; 110,22; 111,5;
 113,6.13; 129,14
- ἄσπατος DN 133,11; 144,9; 171,9; 175,3;
 199,16; 220,20; Ep 4,161,1
- ἀσύγκριτος DN 212,15; CH 12,13; 47,4
- ἀσύγχυτος DN 113,12; 128,9; 135,5;
 144,19; 152,20; 185,13; 202,9.18; 218,20;
 219,5.13; CH 42,7; EH 91,12; 93,16;
 109,23; 110,4
- ἀσυμμιξία DN 152,16
- ἀσύμφυτος DN 202,9; 204,10; 220,9; CH
 33,17; EH 68,7; 109,26
- ἄσχετος DN 120,3; 129,1; 161,15; 184,20;
 187,14; 213,13; CH 15,15; 32,12; 44,18;
- 52,3.14; 54,17; EH 76,10.17; 89,16; MTh
 142,9; Ep 2,158,10
- ἀσχημάτιστος DN 109,9; 114,5; 148,6;
 211,3; CH 10,10; 11,12; FH 118,8
- ἀσωματος DN 109,9; 132,10; 144,10;
 211,8; CH 10,17; 14,24; EH 65,9; 100,6
- ἄτακτος DN 169,7; 175,1; 177,13; 206,13;
 218,5; EH 104,7
- ἀταξία DN 206,18; MTh 148,5; Ep
 8,176,2; 183,3
- ἀτέλεστος CH 15,22; FH 63,9; 69,15;
 79,20; 85,11.21; 87,13; 98,1; 106,5.9;
 109,5
- ἀτελεύτητος DN 153,5.16; 160,11; 227,1;
 FH 120,20; 125,2; Ep 9,202,2
- ἀτελής DN 134,10.11; 164,21; 165,14;
 168,7.8; 173,8; 177,12; 204,14; 230,16;
 CH 19,13; EH 74,2.22; 75,16; 79,19;
 82,6; 87,7; Ep 9,193,7; 201,5
- ἄτρεπτος DN 209,9; CH 29,2; 49,6; FH
 121,1.3; MTh 142,1
- ἀτύπωτος DN 109,8; 114,5; CH 8,18;
 11,12; Ep 9,196,10
- αὐγή DN 109,1; 111,7; 147,15; CH 25,17;
 EH 67,3; 69,16; 74,20; 75,5; 120,12
- αὐλία DN 132,11; 195,10; CH 14,13;
 28,11
- αὐλος DN 115,1; 132,10; 144,10; 191,11;
 195,7; 197,3; 209,13; 219,10; CH
 8,3.16.20; 9,2; 10,19; 14,22; 15,5; 21,8;
 29,7.21; 58,3; EH 67,2.4.10.11.22; 100,11;
 104,17; MTh 146,4
- αὐτεξουσιότης CH 38,4; EH 74,16
- αὐτοαγαθότης DN 122,1; 223,5.6
- αὐτοαγιότης DN 224,5
- αὐτοαίων DN 189,17
- αὐτοδύναμις DN 165,10; 201,6; 221,18
- αὐτοεῖναι DN 191,1; 221,14; 222,3.6.13
- αὐτοειρήνη DN 169,8; 218,18
- αὐτοένωσις DN 184,10
- αὐτοζωή DN 133,1; 183,19; 184,8; 190,3;
 191,2.9; 221,14.15.16.19 bis; 222,3.9.14
- αὐτόζωως DN 193,2
- αὐτοζώωσις DN 222,17
- αὐτοθεότης DN 222,14
- αὐτοθέωσις DN 222,17
- αὐτοϊσότης DN 214,2
- αὐτόκακος DN 165,11; 168,6
- αὐτοκινητικός DN 162,2
- αὐτόκινητος DN 160,9; 178,14 bis;
 204,15; CH 26,8; EH 113,3; 129,4; Ep
 9,194,3
- αὐτονόητος DN 161,10

- αὐτομοιότης DN 183,20; 184,9; 212,7
 αὐτοουσίωσις DN 222,17
 αὐτοσοφία DN 183,19; 193,6; 195,1;
 221,14
 αὐτοῦπεραγαθότης DN 184,17
 αὐτοῦπερούσιος DN 181,8,9
 αὐτοφθορά DN 165,10
 ἀφαιρέσις DN 117,2; 125,16; 127,2 bis;
 146,12; 152,12; 198,1; MTh 143,7;
 145,5.7.8; 147,16.18; 150,5.6.8
 ἀφαιρέω DN 117,11; 201,18; 203,2; EH
 79,20; 98,2; MTh 142,11; 145,11;
 147,18.19; 150,7
 ἀφανής DN 170,1; 192,12; 209,6; CH 9,1;
 14,15; 44,19; 55,17; EH 74,7; 78,2; Ep
 1,156,3; 3,159,3; 9,199,5
 ἀφατος Ep 8,173,14; 9,204,11
 ἀφεις EH 125,26; Ep 8,186,2
 ἀφθαρσία EH 121,23
 ἀφθαρτος DN 114,7; 170,18; 216,4.12;
 EH 121,6
 ἀφθειγκτος DN 108,3 bis; 126,17; 128,14;
 134,17; 135,6; 193,3; 201,9; 218,14; CH
 23,4; MTh 147,14
 ἀφθονος DN 204,3; 223,11; CH 18,5;
 21,5; 28,5; 38,12; 45,22; 56,10; 57,15;
 58,10; 59,2; EH 67,19; 74,14; 75,5; 99,18;
 101,7; 107,7; Ep 9,204,4; 206,4
 ἀφομοίω CH 17,4; 18,13; 33,22; 35,23;
 EH 64,3; 70,6
 ἀφομοίωσις CH 8,19; 9,10; 16,5; 17,10;
 31,14; 45,9; EH 64,9; 66,13; 68,17; 70,2;
 92,1.15; 93,8.21; 95,23
 ἀφομοιωτικός CH 27,16; 54,19; 57,8
 ἀφορίζω DN 122,2; 134,14; 140,13;
 143,10; 147,1; 152,6; 200,10; 204,7; 210,3;
 226,10; CH 16,15; 26,12; EH 87,1;
 128,19; MTh 143,19; 144,2; Ep 4,160,6;
 8,176,13; 182,1.7; 183,11; 185,8; 9,198,9;
 10,208,11
 ἀφορισμός EH 129,7; Ep 10,208,11
 ἀφοριστικός DN 188,9; EH 128,15
 ἀφώτιστος EH 85,13; Ep 8,181,2
 ἄχραντος DN 134,13; 170,2.11; 187,16;
 195,8; 209,11; 224,9; CH 15,22; 56,17;
 EH 63,9; 89,17; 95,23; 97,16; 99,20; Ep
 8,175,12; 177,8; 9,199,3
 βαπτίζω EH 73,1; 78,6; 102,14; 112,17
 βάπτισμα EH 77,23; 129,16
 βαπτιστήριον EH 102,10
 βασιλεία DN 119,12; 217,4 bis; 224,6.9;
 225,6; MTh 149,8; Ep 8,176,4; 9,205,8
 βασιλεύς DN 119,2; 183,5; 224,3; 226,1;
 CH 30,6; EH 83,16; Ep 8,178,2; 9,205,10
 βασιλεύω DN 119,2; 224,3 bis
 βούλησις DN 177,10.19; 179,10; EH 67,4
 βραχύλεκτος MTh 143,11
 βραχυλογία MTh 147,9
 βραχύλογος MTh 147,6
 γενεσιουργός DN 164,19; 165,2.6.11
 γένεσις DN 144,8; 148,3; 164,20;
 165,1.3.4.5.9; 167,12; 173,8; 174,16;
 183,1.2; 196,17; 213,17; 216,10.15; EH
 91,1
 γενητικός DN 155,20
 γενναῖος Ep 8,171,3
 γεννάω DN 174,18; 175,16; EH 70,10;
 Ep 9,194,9
 γέννησις EH 69,7
 γεννητικός DN 174,19; 217,7
 γι(γ)νώσκω DN 131,6; 141,13 bis; 182,9;
 196,1—199,12 passim; 218,8; CH 25,17;
 26,3; 31,15; 32,6; EH 66,6; 69,8; 89,4;
 109,21; 131,5; MTh 144,15 bis; 145 pas-
 sim; 150,3 bis; Ep 1 passim; 4,161,4;
 5,162—163 passim; 7,165,5; 166,4; 167,8;
 8,177,12; 180,8
 γνόφος DN 196,11; MTh 142,2; 143,16;
 144,10; 145,1.13; 147,9; Ep 5,162,3
 γνώσις DN 115,11.13.16.17.19; 116,13;
 118,6; 119,1; 131,7; 142,12; 150,13;
 153,18; 158,5; 161,7; 179,5.6.12 bis;
 188,16; 194,18.19; 195,5; 196,7.13.19;
 197,8.9.10; 198,4.12; 230,4; CH 11,20;
 22,24; 27,8; 29,7.12; 30,16.22; 31,1.2.9.16;
 40,21; 42,21; 43,1.2; 47,19; EH 63,9;
 64,12; 66,5.16; 67,15; 88,15; 89,3; 100,1;
 104,22; 106,20; 114,4; 118,24; 119,25;
 131,1; MTh 142,9.14; 144,14; 145,2;
 150,4; Ep 1,156—157 passim; Ep
 5,162,7.9; 163,1; 7,166,14; 167,1; 8,189,6;
 9,194,4 bis; 198,8; 203,10
 γνώστης DN 119,1; 196,4
 γνωστικός DN 117,16; 148,16; CH 28,2;
 46,13.16; 50,8; 53,20; MTh 144,11
 γραφή DN 156,14; EH 64,22; 67,12;
 85,1; 130,6
 δαιμόνιος DN 162,9.13; 172,1; 191,13; Ep
 8,179,4
 δαίμων DN 170,12; 171,2.6.8.17.18;
 172,19; 174,2; 178,1.20; EH 86,19; Ep
 8,178,10; 188,2
 δέλτος EH 67,9; 80,13; 83,13
 δένδρον DN 168,18; Ep 9,194,13

- δεσπότης Ep 8,182,9
 δεύτερος DN 140,14; 144,20; 169,22;
 198,19; 226,2; CH 22,16; 26,21; 28,6;
 33,15; 34,1.15; 37,5 bis; 40,7.8.22; 43,3;
 48,9.12; 51,18; 55,11.21; 56,10; 57,21.22;
 EH 73,7; 83,9; 86,1; 89,16; 106,25; 107,7;
 116,22; Ep 8,182,4
 δευτέρως CH 34,5
 δηλώω DN 159,1; 216,15; 223,10; 224,6;
 CH 12,7; 14,5; 18,11; 30,1; 32,18; 40,21;
 55,13; EH 66,4; 84,17; 89,2; 95,20; 101,6;
 103,20; 112,1; 117,18; 118,7.14; MTh
 146,4; Ep 4,160,12; 8,175,5; 9,198,12
 δήλωσις CH 27,5
 δημιουργέω DN 147,8; 175,13; EH 88,17
 δημιουργία EH 69,7
 δημιουργικός DN 176,4; 222,10
 δημιουργός DN 149,6; 182,19; 222,11;
 CH 49,4.12; EH 77,13; 82,1
 διαδιδωμι CH 44,23; 45,8; 46,9; 48,9.17;
 EH 92,16; 99,17.21
 διαδονέω Ep 8,190,6; 191,3
 διάδοσις DN 147,16; 201,17; 205,13;
 226,3; CH 9,2; 45,2; 53,18; 54,9; EH
 98,27; 99,14.25; 101,14.17
 διαδοτικός CH 45,5
 διαδοχή DN 152,21
 διάδοχος Ep 8,183,13
 διαίρεσις DN 124,17; 199,9; EH 64,20;
 76,11; 104,11; 105,22.25
 διαιρητικός DN 150,9; 192,20; CH 54,1;
 55,8
 διαιρητός DN 151,2; CH 50,15; EH 67,6;
 79,11; 116,18; 117,7
 διαιρέω DN 125,7; 151,4; 158,1; 218,3.4;
 CH 28,16; 40,18; 41,22; 54,3; EH 88,15;
 92,19; 93,13; 104,14; 105,23; 106,23;
 110,3; Ep 8,190,6; 9,207,7
 διακεκριμένως DN 125,6
 διακόμησις DN 111,4; 161,9; 204,6;
 225,8; 226,2; CH 9,5.20; 12,1; 13,4; 15,3;
 18,11; 19,21; 21,1; 25 passim; 26,13; 27,3;
 30,2; 31,7; 32,2.13; 33,25; 34,1; 36,13.24;
 37,3.9; 40,2.18; 41,10.12.21; 42,9.22;
 44,23; 46,6.12.15; 51,3; 58,23; EH 66,3;
 71,5; 80,12.18; 83,14; 94,11; 97,23;
 100,11; 104,7.23; 106,8.22; 107,15.23;
 114,7.11; 116,8; 119,18; 120,4.9; Ep
 8,176,11; 180,13.16
 διάκοσμος DN 201,22; CH 15,9; 25,7;
 26,1.19; 36,1; 42,7.18; 49,9; EH 64,19;
 68,6; 100,8; Ep 8,176,11; 9,200,3
 διακρίνω DN 125,7.19.21; 127,7.11;
 130,5.12.13; 135,16; 140,9; 143,8; 185,3.8;
 187,19; 202,8.14; CH 40,19; 42,6; EH
 110,2
 διάκρισις DN 126,4.10.12.13; 127,7 bis;
 128,8.15 bis. 17; 130,14; 135,11.13;
 136,5.14; 137,6.7.8; 144,19; 152,15;
 154,17; 185,24; 220,1.2; EH 78,1; 86,17;
 109,25; Ep 9,195,3
 διακριτικός CH 49,14; 52,18; 53,17.19;
 55,8; EH 87,1; 99,2; 108,15; 109,15
 διανέμησις DN 224,10; EH 83,15; 93,25
 διανέμω DN 225,7; CH 39,13; EH 65,17;
 92,20; 93,13; Ep 9,206,7
 δianoia DN 109,12 bis; 117,9; 121,8;
 134,5; 140,13; 193,12; 203,11; 230,12
 διαπόρθμευσις DN 157,1; CH 58,22
 διαπορθητικός CH 45,6; 55,20; 57,20;
 EH 129,2
 διαπορθηέω DN 144,12; CH 21,14;
 27,12; 34,2; 39,2; 42,12; 56,11; EH
 104,21
 διαπραγματεύομαι DN 116,5; 139,20;
 EH 73,17; 77,7; 93,2
 διασάφησις DN 141,4; 222,5; CH 58,6.23
 διασώζω DN 113,5; 134,8; 167,24;
 202,10; 204,10.21; 206,3; 219,4; 220,9.14;
 228,16
 διάταξις DN 142,15; 197,21; 225,8; CH
 18,8; 50,5; Ep 9,200,9
 διαύγεια CH 14,15; 48,5; 56,17
 διαυγής CH 49,19; EH 90,3
 διδασκαλία DN 140,18; EH 73,21; 75,5;
 78,7; 81,19; 83,21; 87,3; 94,3; 109,6;
 115,9; Ep 8,186,15
 διδάσκαλος DN 140,3.8.13; 142,4; CH
 46,11
 διδάσκω DN 215,17; CH 22,14; 28,2;
 48,4.15; 49,8.13; EH 68,18; 82,2; 97,25;
 104,1; 111,19; Ep 8,186,15; 187,1
 διήκω DN 147,6; 219,14; CH 44,18;
 55,19; EH 97,10
 δίκαιος DN 164,8; 179,19; 204,7; EH
 82,1; 90,7; 96,21; 124,6; 126,9; 127,20;
 128,9; Ep 8,179,11; 181,11 tris. 12; 182,5;
 190,2; 9,205,13; 10,208,11
 δικαιοσύνη DN 109,5; 119,3; 164,7;
 200,4; 204,5.9.12.18.19; 205,1.12.16;
 206,20; 207,2; 213,21; CH 15,11; 30,11;
 35,6; 55,14; EH 85,4; 91,17; 124,3; 126,2;
 129,27; Ep 8,179,8
 δικαίω CH 35,7; Ep 8,172,11; 175,9;
 178,2; 184,12; 185,12
 δίκη DN 151,8; EH 70,6; Ep 8,189,7
 δυάς DN 168,22 bis; 227,9

- δύναμις (sg.) DN 108,3.5; 112,12; 115,15;
 117,6; 119,2; 121,3; 125,8; 126,6; 132,5;
 136,13; 139,14; 140,10.19; 144,21; 145,16;
 149,8; 150,6; 154,18; 156,3; 158,10.13;
 159,5.14; 160,7; 161,2; 162,2; 165,10;
 166,5.8; 167,13; 170,16; 171,1.16; 175,5.7;
 177,19; 178,19; 179,19; 182,19; 185,21;
 194,11; 195,8; 198,1; 200,4.7.10.11;
 201,1.2.3.4.5.9.10.19.20 bis. 21;
 202,3.6.22; 203,2.3.22; 204,2.3.21; 210,10;
 211,5.17.18; 214,8; 219,15; 220,10;
 221,7.19; 228,17; 230,20; CH 7,6; 9,10;
 19,12.23; 20,18; 28,4.22; 29,14.20;
 33,13.24; 39,24; 42,1.5.19; 43,9.17.18.20;
 44,17; 45,20.22; 46,16; 47,5.13.20; 48,26;
 50,11; 51,19; 53,10; 54,1.7; 57,3.8.21;
 58,14; EH 64,2.4.7.9; 65,1.8; 77,6; 90,12;
 91,16; 93,21; 97,20; 98,4; 99,18; 100,23;
 103,4; 104,17; 106,2.5.8.12.17;
 107,11.18.22; 108,5.22; 109,17; 111,18;
 113,18; 114,1.19; 115,15.22; 116,8;
 124,16; MTh 146,10; 149,5.6; Ep
 4,161,2.5; 7,167,9.10; 8,180,8; 181,1;
 9,194,2; 197,6; 204,2
- δύναμις (pl.) DN 115,14; 116,10; 120,13;
 131,9; 132,7; 144,7.20; 150,4; 153,11.14;
 156,17; 161,8.14; 172,6; 173,7; 175,12;
 176,11; 185,15; 186,4; 195,3; 200,9;
 201,7.8.22; 202,15.20.21; 210,19; 217,11;
 222,16; 227,15; CH 11,1.10; 22,11.20;
 25,7.11.16.18.21; 26,4; 27,1; 28,9; 29,1;
 30,6; 32,15; 33,8.17.20; 34,11;
 36,6.10.14.20; 37,6; 39,21; 40,17; 41,2;
 41,8—42,12 *passim*; 44,11; 47,3.10.11;
 48,8.10.14; 51,6.15.18; 53,7.9.13.14.18.20;
 54,10; 55,4.8; 57,16.25; 58,4; 59,9; EH
 64,16; 74,17; 98,5; 99,4; 100,20; 101,13;
 104,5; 106,10; 108,4.8; 109,10.20; 110,3.6;
 111,18; 113,9; 114,11; 115,1.15; 116,3.11;
 129,7; 130,7; Ep 8,179,9; 9,195,3; 200,10
- δυναμωνμία DN 200,11
- δυναστεία DN 203,25
- δυνάστης DN 119,2; 203,24
- ἐγκαλύπτω DN 146,1; EH 88,10; 92,18;
 105,8; MTh 142,1
- ἐηλούσιος DN 215,5; CH 39,23; EH 91,3
- ἔθναρχία Ep 8,171,12; 178,1
- ἔθνος CH 34,19; 37,15.16.19; 38,10.14;
 39,2.8.18.22; Ep 8,173,7; 183,7
- εἰδοποιέω DN 146,7; EH 78,13; 93,17;
 96,13
- εἰδοποιία DN 146,9
- εἰδοποιός DN 134,11; 162,8; 180,2
- εἶδος DN 134,11.12 bis; 154,18; 173,18.19;
 174,5; 207,4; 212,3; 218,21; 227,15.16;
 228,4; CH 10,4; 15,20; 21,5; 56,14; 57,1;
 EH 96,6; 120,15; MTh 148,3
- εἶδωλον DN 158,2; 221,1; Ep 7,175,11
- εἰκών DN 132,15; 144,4; 147,3.4.11;
 148,19; 169,22; 185,16; 197,21; 211,20;
 212,1; CH 9,3.11; 11,11; 12,3; 13,17;
 18,11; 29,10; 33,14; 35,23; 50,16; 51,2;
 52,11; 53,3.13; 54,25; 56,1; 57,2; 58,5;
 59,9; EH 65,14; 67,20; 73,13; 74,7; 75,19;
 77,8; 78,6; 81,15; 83,19; 84,12.19.23;
 93,16; 95,5; 96,2.5.15; 97,2.22; 98,11.16;
 100,7; 105,6.13; 107,22; 109,22; 110,2;
 111,26; 130,2; Ep 9,199,11; 10,208,9
- εἰρηναῖος DN 217,5; EH 81,22; 88,14
- εἰρηναρχία DN 217,12
- εἰρήνη DN 217,5.10; 218,2.7;
 219,14.20.25; 220,5.7.10.13.18.19.22 bis;
 221,9.19; EH 81,1; 88,19; Ep 5,163,3;
 8,187,12; 188,1; 10,209,1
- εἰρηνικός DN 219,23; 221,1
- εἰρηνόδωρος DN 169,8; 220,8
- εἰρηνόχυτος DN 221,5
- ἐκβλύζω DN 145,15; 160,10; CH 20,14
- ἐκδιδάσκω CH 30,2; 39,20; 49,3; EH
 108,7; 109,2; 116,12; 124,24; 125,6;
 126,10; 130,16; Ep 8,174,11; 176,8
- ἐκθεός DN 116,15; 202,23
- ἐκθέωσις DN 210,10; 225,13
- ἐκθεωτικός DN 131,10
- ἐκκήρυκτος Ep 8,178,10
- ἐκκλησία EH 71,8.20; 80,20; 93,24; 96,15;
 Ep 8,183,5; 189,1; 9,205,12
- ἔκκριτος DN 130,7; CH 21,12; 52,7; EH
 79,8; 80,18; 81,5; 107,19; 108,6; 111,5;
 113,17; 114,6; MTh 144,3
- ἔκστασις MTh 142,10; Ep 9,204,12; 205,2
- ἐκστατικός DN 158,19; 159,4.13
- ἐκφαίνω DN 108,8; 110,4; 122,2; 131,5;
 143,8; 145,7; 147,4; 180,10; 181,2.11; CH
 7,13; 8,3; 10,19; 13,5; 20,2; 23,19; 25,24;
 28,20; 30,9; 31,3; 34,17; 36,4; 41,3; 47,19;
 48,9; EH 99,17; MTh 143,13; 146,8; Ep
 8,177,7; 9,193,9
- ἔκφανσις DN 113,1; 126,11; 140,5; 141,2;
 160,8; CH 15,9; EH 101,14.16; Ep
 3,159,7 bis; 9,195,2
- ἐκφαντορία DN 125,9; 158,12; CH 9,19;
 10,22; 12,2.14; 13,3; 15,10; 16,18; 21,14;
 22,5; 25,3; 26,18; 28,13; 36,4; 39,4; 58,21;
 59,6

- ἐκφαντορικός DN 112,9; 114,1; 138,2.3;
 181,7; CH 10,8; 11,6; 12,5; 21,11; 24,2;
 25,8.13; 26,11; 27,13; 28,2; 32,18; 37,9;
 40,12; 43,11; EH 100,7.13; 101,12; 108,7;
 112,2; 113,21; 124,8; 127,16; 128,2.14.15;
 129,2; Ep 9,195,1; 200,11
 ἐκφάντωρ Ep 7,165,9; 8,180,7
 ἐλέω FH 123,18; Ep 8,173,7; 175,9;
 185,4; 191,11
 ἐλεήμων Ep 8,186,9
 ἐλευθερία CH 55,14; EH 77,16; Ep
 8,187,13; 10,208,14
 ἐλεύθερος DN 224,9; CH 32,19
 ἐλευθερώ DN 199,18; CH 19,10; 28,24;
 EH 91,22
 ἐλικοειδής DN 153,7.17; 213,18
 ἐλλάμπω DN 111,6; 117,3; 144,11;
 153,17; CH 29,16; 30,4; 31,11; 32,3;
 36,22; 48,12; 55,1 bis; EH 64,3.12; 67,3;
 75,8; 82,20; 88,15; 97,13; 106,15; 107,6;
 114,3; 120,12; 128,21; 132,1; Ep 9,198,7
 ἐλλαμψις DN 110,13; 111,1; 112,1;
 145,15; 153,5; CH 7,12; 17,5; 18,12;
 21,8.13; 22,9.22; 25,10.14; 26,4.21;
 30,13.17; 31,4.18; 33,11.26; 34,16.26;
 36,20; 37,18; 38,5; 40,2; 41,3.12; 42,11;
 43,18; 46,8.14; 48,11; 52,17; 53,17; 57,9;
 58,22; 59,4; EH 63,10; 100,14; 105,1;
 106,12.19; 109,6.24; 116,12; 119,24;
 120,6.10; 130,11; 132,3
 ἐλλειπής DN 170,24
 ἐλλείπω DN 130,3; FH 119,16; Ep
 7,170,5
 ἔλλειψις DN 165,14; 167,14; 170,20;
 172,16.17.19; 173,7.17; 175,11; 176,8;
 177,11; 178,6; 179,12; 196,9
 ἐλπίζω CH 23,1; EH 77,19; 120,19; 121,8;
 122,11; 126,15; Ep 3,159,3
 ἐμπαθής CH 11,5.10; 14,3; 58,24; EH
 87,9; 88,18; Ep 7,166,12
 ἐμφαίνω DN 137,9; 208,1; CH 27,7;
 32,17; 38,18; 39,17; 42,4; 46,15; 49,8,
 50,4; 51,3; 52,5.7; 53,5.14; 54,13;
 55,18.24; 56,16.20; 57,6; 58,18; EH 89,9;
 93,11; 96,1; 100,17; 109,25; 111,16; 114,8;
 117,24; 118,8.13.20; 123,22; 128,14;
 129,21; Ep 9,205,11
 ἐμφάνεια Ep 3,159,6
 ἐμφανής DN 147,11; 148,19; 149,6; 207,9;
 CH 37,2.7; 45,2.3; 48,14; EH 64,2; 82,9;
 93,12; 97,7; 121,24; Ep 9,197,10; 199,12;
 10,208,9
 ἐμφέρεα DN 132,14, CH 12,11; 21,4; 33,5
 ἐμφερής DN 131,12; CH 13,20; 43,15;
 47,7
 ἐμφέρω EH 123,4; Ep 7,168,14
 ἔν (subst.) DN 109,12; 116,8; 136,1.3.4.7.8
 tris. 10 tris. 11 bis. 12; 137,7; 154,14;
 161,6; 195,10.15; 226,8; 227,6.7.8.10 bis.
 11 bis. 12 bis.13.17.19 bis;
 228,3.4.6.8.15.17.19; 229,1.2.3; EH 65,16;
 66,18;76,9 bis. 20; 77,1; 78,12;
 79,12.16.19; 81,21; 83,8; 88,13.14.15;
 89,17; 92,21; 93,18; 95,2.6; 98,13; 118,2;
 MTh 149,8; Ep 6,164,6
 ἐνανθρώπησις EH 92,22; 93,17; 102,4
 ἐναντιόμοι DN 164,17; 168,9
 ἐναντίος DN 152,16; 164,7.12.13.15.16;
 169,1.3.4; 173,11; 176,9.15; 177,19;
 179,14; 185,18; 192,14; 206,7; 210,5;
 212,12; 221,18; CH 42,17; 45,10; FH
 66,15; 76,8.17; 77,1.22; 78,12; 86,5.12;
 87,14.17; 89,4; 90,20.21; 91,3.17; 97,10;
 98,2.5.7; 108,17; 111,18; 115,9; 129,28;
 131,21.25; MTh 145,8; Ep 7,168,4;
 169,10; 8,173,2; 187,9; 10,209,11
 ἐναργής DN 204,13; CH 34,9; 38,18;
 50,4; EH 102,5; 110,4; 124,24
 ἐναρμόνιος DN 110,16; 120,7; 169,9; CH
 9,4; 15,6; 17,9; 42,20; 53,13; FH 74,4;
 81,17; 84,8; 85,5; 93,9; 106,3
 ἐναρχία DN 126,17
 ἐναρχικός DN 126,15; 127,3; 128,10;
 148,9
 ἐνάς DN 109,13 bis; 112,11; 116,9;
 122,13; 202,11; CH 32,9
 ἐνέργεια DN 108,5; 115,9; 116,15;
 131,4.11; 132,5; 144,7; 154,1.19; 156,16;
 170,17; 171,1.7.13; 172,15; 173,7; 176,2.6;
 177,20; 179,8.13; 195,8; 196,5; 210,9;
 213,14.17; 227,1; CH 17,3.11; 18,16;
 31,14; 33,10; 42,1; 44,20; 45,10.20; 46,9;
 48,1.16.25; 49,7.11; 52,6.14.15; 53,4; 56,1;
 58,14; 59,9; EH 63,4; 64,6.8; 77,22;
 86,18; 104,5; 107,2; 109,22.23.24.26;
 110,3.7; 111,20.21; 115,2.11; 116,9;
 126,3.16; 130,10; MTh 142,7; Ep 4,161,9;
 9,203,4
 ἐνεργέω DN 209,3; 213,1; 221,8; CH
 18,7; EH 69,8.10.12; 74,21; 80,15.18;
 84,25; 85,17; 86,1.9.13.18.24; 87,10;
 98,2.3; 107,19.25; 117,25; 118,1; 126,10;
 130,7; 131,22; Ep 4,160,12
 ἐνεργημα EH 86,16
 ἐνεργής CH 55,9
 ἐνεργητικός CH 54,5

- ένθεος DN 113,5.13; 159,5; 160,16; 169,12;
 222,18; CH 16,21 bis; 25,16; 40,19; EH
 63,3; 65,7; 66,4.14.18; 67,8.12; 68,15;
 69,9; 71,12.15; 75,5.7.23; 76,1.6; 79,4;
 81,23; 82,15; 83,16.19; 84,6.17; 85,1.8;
 90,13; 91,23; 94,3; 95,22; 97,12; 98,20;
 102,16; 104,14; 107,17; 108,3.10; 113,19;
 116,12; 127,15; 129,6; 131,20; Ep 9,206,2
- ένιατός DN 136,6; 137,7; 140,9; 153,14.18;
 158,3; 169,2; 184,21; 188,7; 195,14; 197,4;
 199,21; 211,11; 214,7; 227,6.18; 228,18;
 229,9; CH 48,12; 55,5; EH 65,16; 66,15;
 67,4; 79,9; 82,12.22; 83,4; 88,21; 89,17;
 92,19; 93,12; 108,4; 116,17; 118,2.10.21;
 119,12; MTh 150,8; Ep 9,196,9; 203,9
- ένίζω DN 112,2.13
- ένικός DN 135,16; 152,13; 154,2; 189,5;
 197,6; 210,6; 227,17; 228,10; 229,1; CH
 8,5; MTh 146,2
- έννομος Ep 8,189,7; 9,199,2
- ένσειδής DN 151,19; 153,11.13; 157,20;
 184,21; 185,5; 192,18; 195,7; 228,6; CH
 16,22; 54,3; 58,3; EH 64,5; 65,12; 66,17;
 74,3; 76,11.21; 79,10; 83,2.9; 84,14;
 87,19; 88,16.19; 89,17; 98,12; 131,31;
 132,4
- ένσποιώω CH 8,10; 36,18; 83,3; 88,16;
 91,12; 98,13; 116,17; 117,25
- ένσποϊός DN 109,13; 112,12; 148,10;
 158,17; 219,15; CH 7,6; 8,6; 31,12; 40,5;
 EH 93,1; 106,21; 117,25
- ένότης DN 109,11; 112,2.12; 126,17;
 164,14; 217,9; 219,19; 226,5; 227,6;
 228,10.18; 229,11; CH 7,7; 31,13; EH
 92,20; MTh 149,8
- ένώω DN 115,7; 116,14; 125,6.13; 126,14;
 127,7; 128,17; 129,4; 130,12.13;
 135,11.16; 136,16; 137,7.8; 139,16;
 152,3.16; 153,4.14 bis; 154,5; 184,9.10;
 185,2.6.7.10; 187,20; 198,14; 199,13;
 202,7; 217,9.11.12; 218,21; 219,4.6 bis.
 8.16; 220,6; 228,2.4 bis; CH 26,14; EH
 70,6; 78,1.15; 90,9; 93,3.20; 121,5 bis;
 MTh 144,14; 147,14; Ep 10,209,13
- ένωσις 108,5; 112,14; 115,2; 116,10;
 117,1.3.10; 126,4.8.12 bis. 14; 127,7.16;
 128,3.4.7.9.14 bis. 16; 130,14; 134,3;
 137,5; 138,9; 144,18; 152,14; 154,15.20;
 156,17; 160,9; 167,4; 180,12; 185,4.13.23;
 188,5.18; 194,11; 198,13; 212,8;
 218,6.11.13.20; 219,3.11.19.24; 220,20;
 CH 8,10; 17,11; 37,11; 43,17; EH 66,13;
 68,17; 70,6; 75,15; 79,12; 88,14; 89,10;
 93,14; MTh 142,8; Ep 9,195,4
- ένωτικός DN 150,10.14; 161,2; 162,2;
 199,8; 217,6; 219,2
- έξαιρέω DN 110,6; 115,12.18; 117,4;
 121,11; 131,12; 132,6.13.16; 134,14;
 136,6; 159,13; 160,8; 166,14; 188,17;
 189,16; 196,13; 200,6.11; 225,16; 229,14;
 230,3; CH 19,8; 28,7; 33,3; 43,14; 44,19;
 45,1; 47,2.6; 48,6; 49,4; 52,12; 54,15; EH
 100,25; MTh 145,5; Ep 8,176,10;
 9,202,11; 205,3; 206,10
- έξαιφνης CH 53,1; Ep 3,159,3
- έξαπλώω DN 147,14
- έξασθενέω DN 179,6; CH 33,11; EH 87,7
- έξελέγχω Ep 6,164,4; 7,165,7; 167,3;
 169,14; 8,176,1; 180,5
- έξις DN 117,8; 146,5; 154,19; 166,11.16;
 171,7; 172,15; 173,7; 174,3; 179,1.17;
 185,22; CH 9,5; 14,6; 19,11; 27,13;
 31,4.14; 45,6; 55,4; EH 64,6; 69,2; 76,16;
 77,2; 81,13; 82,3; 84,5.8; 86,15; 87,17.18;
 88,4.24; 89,16; 91,13; 93,9; 94,4.9; 98,2.8;
 101,12; 102,21; 104,18; 108,8; 111,18;
 113,9; 114,19; 115,13.22; 118,15; 126,20;
 127,6; 128,13; 130,10; 131,9.24.28; Ep
 8,180,10
- έξίστημι DN 141,11; 159,6; 194,14;
 199,14.15; 219,22; 230,2; Ep 8,184,13;
 9,205,5
- έξουσια CH 25,7; 27,1; 32,15; 33,16; 37,6;
 41,17; EH 64,16; 70,8
- έξουσιαρχία CH 33,22
- έξουσιαστικός CH 33,19.24; 39,1
- έξουσιοποιός CH 33,22
- έξουσιότης CH 33,19
- έξυμνέω DN 181,19; Ep 9,194,12
- έπαγγελία EH 112,16; 120,17; 123,6;
 124,8; 125,17; 128,1; Ep 9,196,2
- έπαγγέλλω DN 181,9; 192,3; CH 23,6;
 EH 70,13; 121,19; 127,23; 128,6.11; Ep
 8,174,6
- έπαφή DN 116,4; 129,10; 154,20; 198,5;
 MTh 148,4; 149,7
- έπέκεινα DN 109,16; 115,17; 126,16 bis;
 147,5; 161,15; 163,20; 194,12; 197,22;
 210,20; 218,15; 223,12; EH 66,9; MTh
 143,17; 144,13; 150,9; Ep 2,158,3.9;
 4,160,3; 161,7; 5,163,5; 9,205,7
- έπιεικία Ep 8,173,6
- έπιεικής CH 34,21; Ep 8,172,4; 173,4;
 185,9
- έπιθυμέω DN 167,4; EH 75,16; 86,23
- έπιθυμητός CH 14,11
- έπιθυμία DN 167,3; 171,17; 173,2; 210,18;
 CH 14,7.12; 58,1; EH 88,17; 122,6; Ep
 8,182,7; 183,2.11

- ἐπικλήσις DN 139,15; EH 72,13;
 110,13.16.19; 116,20; 117,3.6.18; 130,6
 ἐπιλάμπω DN 110,19; 149,18; 187,16.19;
 210,4; CH 8,11; EH 74,18; 105,9
 ἐπίνοια DN 186,3; 187,5.7; MTh 144,8
 ἐπίπνοια DN 134,1; 221,12; CH 15,21;
 16,19; 53,21; EH 72,16; 90,15; 94,10;
 95,15; 101,17; 103,19
 ἐπιστήμη DN 108,9; 110,5; 116,4; 125,3;
 140,19; 142,10; 154,20; 197,13; 198,5; CH
 17,3.11; 18,12; 19,14.21; 20,7; 28,17;
 29,16.18; 30,3.8.22.24; 31,4.6.15; 32,2;
 46,14; 48,25; 49,14; 50,9; 53,11.19.23;
 59,10; EH 63,4; 64,12; 66,17; 79,5; 83,5;
 85,18; 100,5; 106,7.16.20; 107,9; 108,7.14;
 109,18.21; 113,19; 114,3.23; 116,3.14;
 117,21.24; 119,25.26; 120,7.10; 121,13;
 125,6; 130,1.12; MTh 149,7; Ep 9,197,3
 ἐπιστρεπτικός DN 120,2; 150,11; 155,9;
 CH 34,18; 51,16; 55,11; 57,22; EH 87,2
 ἐπιστρέφω DN 148,9.15.20; 150,12;
 153,13; 154,22; 155,16; 160,11; 167,7;
 191,8; 192,1; 210,10; 211,17.19; 214,15;
 217,8; 228,14.18; CH 7,6; 33,15; 36,7.17;
 38,19; 39,15; 43,17; 59,2; EH 89,17; 97,2;
 Ep 8,175,1; 189,4
 ἐπιστροφή DN 152,17; 158,18; 159,3;
 161,5; 213,20; CH 37,10; EH 83,10;
 89,18; 98,1; 99,6
 ἐπιτήδειος DN 166,4; 210,3; CH 10,6;
 EH 69,1; 83,23; 108,18; Ep 8,188,11
 ἐπιτηδείότης DN 118,1; 130,2; 138,9;
 148,18; 214,4; EH 70,7; Ep 8,174,3;
 180,15; 9,197,6
 ἐποπτεύω DN 109,4; 121,8; CH 8,1;
 19,14.20; 20,5; 31,3; 32,14; EH 64,11;
 69,14; 79,7; 87,21; 92,9; 94,21; 96,15;
 98,17; 103,7; 107,8; 110,8; 114,22; 116,13;
 123,20; 124,15
 ἐποψία EH 66,18; 80,4.16; 83,22; 87,11;
 98,11; 108,9.18; 109,10; 116,6; 119,11;
 124,20
 ἐπωνυμία DN 156,1; 157,5; 216,6; 228,8;
 CH 21,12; 25,2; 26,12; 27,5; 28,2; 32,16;
 34,23; 36,4; 41,21; 47,11; 52,5; 55,23; EH
 79,22; 80,1; 101,8; 116,15
 ἐπώνυμος EH 66,2; 70,19
 ἐραστής DN 117,8; 157,12; 159,1.6.7; EH
 76,5; Ep 10,208,13
 ἐραστός DN 155,8; 159,16; 160,2.5; 162,6;
 180,6; 205,5; 220,19; CH 49,19; EH
 113,10.14; Ep 10,208,6
 ἐράω DN 155,10.15; 157,5; 159,1; 205,7;
 EH 67,19; 70,16; 96,21; 113,11; Ep
 8,174,4
 ἔρω DN 111,1; 152,4; 155,17.18; 156,1;
 157,5.10.11.13.15.16.18; 158,1.2.3.5.11.19;
 159,4.10.12.16.19; 160,1.12.18;
 161,1.6.7.9.10.12.15.16; 205,4; 215,7; CH
 14,12.19; 21,7; 58,2; EH 64,5; 74,16;
 77,5; 83,18; 87,18; 100,2; 116,3; 130,10;
 Ep 10,209,1
 ἔρωτικός DN 142,14; 157,7.20; 159,10.16;
 160,9.16; 161,14; Ep 8,174,3
 ἔσοπτρον DN 170,1; CH 18,3; EH 73,14;
 90,2
 ἔστια DN 120,2; 144,14; 199,11; 215,3;
 Ep 9,203,1
 ἐστίασις CH 31,13; EH 66,18
 ἐστίαω DN 140,16; EH 98,11
 ἔσχατιά DN 113,9; CH 28,8; EH 86,2;
 91,3
 ἔσχατος DN 147,6; 161,4; 162,3; 165,19
 bis; 166,1.2; 186,7 bis; 191,5; 201,11;
 219,18; 230,4.9.11; CH 10,21; 15,16; 16,4;
 27,2; 32,9; 41,10.11; 48,9; 51,4; 58,1; EH
 76,13; 82,16; 85,6; 86,20; 89,14.22; 90,4;
 106,6.10; 107,14; MTh 143,1; 145,9;
 147,5.10.16
 ἑτερότης DN 112,13; 152,15; 210,12.20;
 211,10; 219,25; 220,2.18; EH 64,5
 εὐαγγέλιον EH 70,4; MTh 143,9; Ep
 10,209,8
 εὐαλλοίωτος CH 45,13
 εὐκοσμία CH 17,2; 35,22; 36,10; 37,13;
 40,10.15; 45,15; 55,5; EH 75,8; 85,22;
 93,26; 107,2; 127,9
 εὐκοσμος CH 30,2; 33,17.23; 36,18; 40,9;
 44,23; EH 75,19; 97,18; 106,3; 109,22
 εὐπρέπεια DN 113,6; 146,17; CH 9,1;
 14,16; 15,4; 18,1; 28,4; 29,22; 35,23; EH
 95,24; 96,12; 97,4; Ep 9,196,11
 εὐπρεπής DN 151,1; CH 13,11; EH
 77,14; 82,8; 132,4
 εὐταξία DN 204,6; CH 23,13; 26,5;
 33,18.20; 35,17.22; 45,15; EH 75,10;
 106,23
 εὐφρονέω DN 192,11; CH 13,8; EH 85,14
 εὐφροσύνη CH 59,2; EH 71,1; 113,14;
 116,2; 118,18; 120,19; 121,8; 122,14; Ep
 8,175,2; 9,201,6; 206,4
 εὐχαριστία CH 9,6; 20,8; EH 71,2.6;
 73,7; 78,19; 79,15; 81,10; 87,26; 93,23;
 94,12.14; 100,4; 119,2; 122,25
 εὐχή DN 138,4.8.13; 139,13; EH 71,19;
 80,8.21; 95,15; 122,25; 123,3.10.11.13;
 124,4; 125,8.9.10; 126,4.10; 127,14; 128,9;
 129,11; Ep 8,188,12

- εὐχομαι CH 28,18; EH 122,19; MTh 142,5; 145,1; Ep 8,188,6; 10,209,8
 εὐώδης CH 15,16; 53,18; EH 78,14; 95,19—97,3 passim; 98,23—99,14 passim; 101,15
 εὐωδία CH 9,2; EH 97,1.8.24; 99,7.16
 εὐωδιάζω EH 97,14; 98,25
 εὐωδοποιός EH 78,16
 ἐφαπλόω Ep 8,173,3
 ἐφαρμογή DN 152,2.20; 185,23; 198,18
 ἐφρεσις DN 142,13; 145,1; 148,17; 159,16; 162,11; 167,11; 171,12; 179,4 bis. 13; 202,3; 205,9; 220,5.13; 221,1; CH 14,14; EH 125,5; 127,5.12
 ἐφρετός DN 155,8; 162,7; 177,7; 180,5; 205,7; 215,5; CH 14,19; Ep 10,208,6
 ἐφήμι DN 117,16; 143,1; 144,5.14; 146,11; 148,11.15; 149,3.4.17; 152,8; 155,12; 159,17; 162,7.10; 163,5.16; 167,6.8 bis. 9 bis; 172,8 bis. 10.11; 179,2.3 bis. 4; 182,10; 195,19; 202,4 bis. 5; 205,7; 217,8; 219,25; 221,2; CH 18,9; 21,5; 30,13.16; 33,4; 45,19; EH 65,16; 84,26; 90,3; 93,7; 108,14; 126,20; Ep 9,201,10
 ἐφικνέομαι DN 114,8; 148,1; 216,13; EH 74,23
 ἐφικτός DN 107,4; 110,14; 115,6; 116,14; 131,1; 135,12; 143,3; 144,15; 195,11.16; 200,5; 203,23; 218,14; 230,6; CH 7,12; 11,15; 17,4.10; 20,1; 29,14; 31,14.24; 32,6.14; 33,5.14; 36,17; 41,5; 43,11.18; 45,20; 46,18; 47,12; 48,5; 53,5.18; 54,18; EH 64,11.21; 66,13.18; 67,5; 68,17; 78,9; 90,14; 104,18; 110,7; 124,1; MTh 142,8; Ep 8,172,6; 178,8
 ζῆλος DN 159,16
 ζηλόω DN 205,3
 ζηλωτής DN 159,14.17
 ζηλωτός DN 159,17.18
 ζυγόν DN 111,3; 215,6; EH 65,17; 90,20; 101,2; 114,13; 127,20
 ζωαρχία DN 123,6
 ζωαρχικός DN 141,6; 192,19
 ζωή DN 111,13; 112,4.5; 117,7.8; 118,12.16; 120,3; 131,8.12; 134,17; 144,7; 145,12.13.20; 146,2.3.8; 148,4; 154,11; 159,7; 166,13; 167,8 bis. 9.11; 169,9; 181,4.9.10.13.14.16; 182,1 bis. 14; 185,20; 190,3.4 bis. 5.9; 191,2.3 bis. 4 bis. 6.7.9 bis. 11.13.14.16; 192,2.7 bis. 8.17 tris. 18.19 bis. 20.21 bis; 193,1.2 bis. 5; 202,11; 220,15; 222,10; CH 12,9.12; 20,17; 21,9.18; 38,4; 54,6; 55,3; EH 64,6; 66,7; 70,15; 71,12; 73,18.21; 76,9.12; 78,14; 79,10; 81,20; 86,1.19; 87,14.18; 88,3.19.23.27; 90,17; 91,3; 93,4.7.16.21; 101,3.9; 109,1.12; 111,23.24; 114,19; 115,8; 116,17; 117,8.9.23; 118,4.8.13.15; 120,16.20; 121,4.12.14; 122,6.9.11; 123,24.25; 126,2.5; 127,19; 128,3; 129,14.25.28; 131,10.15.27; MTh 146,10; 147,19; 149,6; Ep 8,174,13; 190,4; 9,194,1; 198,6; 201,3; 206,2; 10,209,2
 ζωηφόρος EH 98,1
 ζωογόνος DN 125,17; 131,10; 192,20; 202,17; 222,8; CH 54,10; 56,3; Ep 9,204,1
 ζωοδότης EH 78,8
 ζῶσον DN 145,18; 171,19.20.21; 173,1; 191,5.8; 192,15; 202,7; CH 11,4; 14,10.20; 52,1; 53,9; 57,24; 58,2; Ep 9,195,4
 ζωοποιέω DN 123,7.8 bis
 ζωοποιός DN 181,13; 190,9; 193,2; CH 20,18; 54,9; 56,11; 58,10; EH 76,5; 85,9.18; 90,20; Ep 9,204,6
 ζώω DN 146,2; 147,9; 188,1; 192,15.18
 ζωτικός DN 117,17; 148,17; 191,2.3; 201,19; CH 15,14; 54,1; 56,13; EH 115,7; Ep 9,199,7; 201,4
 ζώωσις DN 129,1
 ἡγεμών CH 39,3; 49,9; 73,4; 76,6; 77,20; 104,19; 105,12
 ἥλιος DN 119,7; 142,6; 144,1.4; 147,12; 149,2.6; 187,17; 188,2.3; 193,11; CH 15,11; EH 126,13; Ep 7,167,9; 168,5; 169,3.5; 8,175,3; 10,209,7
 ἡσυχία DN 218,7.9; CH 23,7; MTh 149,5; Ep 8,173,12
 θάνατος DN 144,8; EH 77,16.25; 78,5.9; 88,27; 89,5 bis; 90,18; 102,12.13.14; 111,24; 120,16.19; 124,24; 126,9; Ep 8,188,2
 θανατός Ep 8,174,13
 θέα DN 140,18; 141,6.8; EH 69,15; 86,6; 96,20; 99,20; MTh 145,2.6
 θέαμα DN 115,7; 131,3; 134,4; CH 11,16; 13,21; 26,9; 32,15; 55,2; EH 64,12; 81,12; 88,21; 95,2; 98,12; 99,24; 107,8; 131,31; MTh 142,6; Ep 9,198,9; 199,12
 θεανδρικός Ep 4,161,9
 θεάομαι DN 225,1; EH 96,14; 97,4.6; 100,8; 120,18; Ep 9,193,11; 194,1.4

- θεαρχία** DN 111,5; 112,1.9.11; 117,12;
 118,4; 122,3; 123,14; 124,10; 126,10;
 135,14; 200,6; 215,3; 228,7; CH 10,6;
 12,5; 19,23; 20,10; 25,17; 26,7.21; 28,20;
 29,19; 30,4; 32,6; 38,20; 39,7; 40,3; 48,6;
 57,8; EH 67,17; 77,7; 94,22; 104,23;
 105,1.4; 106,21.24; 109,27; 112,20;
 113,24; 120,17; 122,1; 124,5; 128,17;
 129,8; 131,5; Ep 2,158,3.9
- θεαρχικός** DN 109,1.4; 111,3.8.10; 117,5;
 122,1; 123,15; 124,3.6; 128,13; 132,10;
 137,12.13; 141,10; 143,11; 180,12; CH
 8,2.11; 12,11; 15,10; 18,4.5.11;
 21,2.4.11.13; 23,4; 25,13; 28,4.10;
 30,13.24; 31,12.15; 32,3.8; 33,10.26;
 34,15; 36,20; 37,18; 38,12; 43,14; 44,17;
 46,8.13; 48,1.5.16; 50,10; 52,10;
 53,3.17.21; 55,24; 57,15; 58,9; EH 63,12;
 64,1.10; 66,9.20; 67,18; 73,10; 75,18;
 78,8.16; 79,5.13.21; 81,9.11; 82,17; 84,15;
 86,11; 88,10; 91,9; 92,22; 93,23; 96,23;
 98,26; 99,7.11.21; 101,20.23; 102,7.18.20;
 103,5; 104,2; 107,22; 110,3; 111,14.24;
 112,2.8.14; 113,1.19; 117,14; 118,19.25;
 119,3.25; 120,7.12; 124,8.20; 125,10.25;
 127,3.6.10.17.20; 128,4; 129,29; 130,2.14;
 Ep 8,185,7
- θεῖον** (subst. sg.) CH 21,17; 22,8.17;
 25,19; 29,7; 37,21; 47,5.14; EH 75,10;
 93,16; 99,6; 105,21; Ep 7,166,11
- θεῖον** (subst. pl.) DN 109,1.4; 115,6;
 130,12; 131,5; 134,2; 136,19; 137,5;
 140,6.15; 141,17; 142,8.12; 143,3; 156,4;
 157,16; 158,10; 159,15; 194,8.13; 195,7;
 196,8; 205,5.9; 225,17; CH 9,4; 13,1;
 15,20; 16,2; 27,14; 31,15; 33,20; 34,6;
 44,15; 46,11; 54,11; EH 65,3; 66,16;
 67,2.21; 68,13; 69,4; 71,13; 73,9.10;
 80,15; 82,3; 84,4.9; 85,5; 86,7; 87,3.16;
 88,8; 90,9; 92,15; 93,22.26; 94,14.19;
 97,25; 100,4; 104,17; 107,9; 110,2; 124,22;
 127,12; 130,13.16; 131,2.13.17.24.27;
 MTh 146,12; Ep 4,161,8; 7,166,10 bis. 14
 bis; 8,176,1.7; 177,2.4; 181,4; 9,198,3;
 199,13; 203,9
- θειότερον** (subst. sg.) CH 18,15; EH
 77,14; 102,4; Ep 3,159,7
- θειότατον** (subst. pl.) EH 81,6; 87,9;
 90,10; 92,17; 93,2; 94,12; MTh 144,5; Ep
 9,198,10
- θειωδώς** DN 108,7; CH 23,6; EH
 112,21.23; 120,8; 128,6.11
- θέλημα** DN 179,7; 188,9; EH 66,10; 70,9
- θεμιτός** DN 110,15.19; 112,3; 115,10;
 117,7; 125,7; 146,10; 218,14; CH 8,9;
 13,19; 17,1; 18,6.13; 21,7; 29,9.22; 30,4;
 31,16; 32,2.6; 33,22; 34,14; 41,4; EH
 65,14; 68,1.5; 79,1; 87,2; 99,24; 109,19;
 116,6.10; 118,3; 119,17; 124,16; 130,6; Ep
 7,169,14; 8,175,10.14; 179,11; 181,10
- θεογενεσία** EH 69,14; 73,11; 78,15; 79,24;
 84,23; 85,10.20; 102,8.12.17; 106,18;
 107,24; 108,19; 118,14; 124,17; 129,16
- θεογέννητος** EH 103,11
- θεογνωσία** DN 142,8; 200,2; CH 46,7; Ep
 9,203,14
- θεογονία** DN 128,10; Ep 9,194,8
- θεογονικός** Ep 9,194,11
- θεογόνος** DN 123,9; 132,2; 229,8
- θεοδοχία** CH 46,15
- θεοδόχος** DN 141,6; CH 32,6; 46,16; Ep
 8,180,15
- θεοείδεια** DN 170,3; CH 28,15; 33,7
- θεοειδής** DN 110,3; 111,14; 112,14; 115,9;
 116,14; 128,5; 132,8; 136,13; 156,17;
 186,1.6; 191,11; 195,10; 197,16; 201,22;
 226,4; CH 9,11; 10,2.20; 11,22; 14,7;
 17,4; 20,6; 25,21; 26,20; 27,6.13; 29,1.4;
 32,7.17; 33,9.12.16.24; 35,22; 36,2.5; 43,3;
 46,10.18; 47,10.13; 48,10; 49,10; 52,8;
 53,5; 54,6.24; 55,24; 58,19; 59,1; EH
 68,11; 76,17; 77,3.9; 78,12; 79,11;
 81,13.16; 82,14; 85,3.23; 86,8.18; 87,6.16;
 88,3.25; 89,3.15.18; 91,19; 93,9; 94,9;
 96,2.11.17; 98,3; 99,11; 100,11.19; 104,18;
 105,23; 106,4; 107,3; 110,1; 111,15;
 113,11.15.24; 116,18; 118,11.17;
 119,10.15; 121,1.6.12.14; 123,25; 124,2;
 125,22.26; 127,6; 129,13; 131,6.29.32; Ep
 8,173,3; 180,13; 9,196,11; 198,9; 200,3
- θεόθεν** CH 17,5; EH 65,4; 87,26; 94,2;
 112,7
- θεοκίνητος** EH 104,1
- θεόκριτος** Ep 8,171,8; 172,1
- θεόληπτος** DN 123,1; 141,4.14; EH
 72,16; 95,14; 103,19
- θεολογέω** DN 141,15; Ep 8,178,10;
 9,198,4
- θεολογία** DN 109,3; 121,3.7; 122,3;
 123,10; 125,6; 128,8; 133,5; 139,13.19.22;
 140,2; 149,9; 157,8; 188,8.14; 200,9;
 206,8; 211,9; 212,9; 216,12; 226,7; 228,7;
 231,8; CH 10,9; 13,13; 21,15; 22,6.15;
 26,11; 31,21; 37,13; 39,15; 41,17; 43,9.12;
 51,23; 54,12; 56,1.7.15; EH 63,11;
 64,17.21; 83,23; 84,2.21; 88,26; 100,1;

- 101,11; 105,17; 113,22; 129,4; MTh
141,1; 143,8; 146,2.4.11; 147,7; Ep
3,159,5; 8,172,13; 173,11; 178,10; 181,10;
9,193,5; 195,1; 198,12.14; 207,4;
10,209,13
- θεολογικός DN 107,1; 112,10; 116,7;
122,11; 125,3.13; 126,8; 130,15; 133,14;
134,6; 139,18.21; 142,9; 203,11; 221,11;
CH 32,2; 40,21; EH 67,9; MTh 146,1.9;
147,5; Ep 9,193,4; 196,12; 206,12
- θεολόγος DN 108,2; 110,7; 112,8; 118,2;
120,9; 133,15; 141,8.11; 143,10; 150,15;
157,15; 158,11; 160,1; 169,9; 193,14;
200,4; 203,6.23; 206,11; 211,15; 213,7;
229,18; 230,9.10; CH 10,17; 13,15; 15,8;
25,2.13; 26,9; 30,1; 34,16.21; 35,2.3.21;
40,20; 43,21; 44,5.15; 46,23; 47,4.16;
48,3.14.20.26; 52,8; 58,17; Ep 9,197,9;
199,2; 10,208,2
- θεομιμῆσις CH 43,19; 46,8; Ep 8,171,9
- θεομίμητος DN 112,14; CH 17,5; 18,15;
19,3; 21,3; 28,15; 29,13; 32,16; 33,11;
45,20; 46,4.9.18; 47,22; 53,5; EH 75,6;
77,21; 78,9; 83,21; 92,2.14; 96,14.17.23;
98,6; 104,18; 111,23; 119,14; 123,25;
127,25
- θεοπαράδοτος EH 67,5.7; 68,6; 69,8;
72,7; 76,6; 79,17; 83,20; 92,10; 103,12;
110,12; 113,21; 114,2.20; 117,5.16;
119,13; 127,18; Ep 8,176,3
- θεοπάτωρ Ep 8,172,8
- θεοπλαστία DN 133,6; CH 23,4; Ep
9,196,8
- θεοποιός DN 123,14; 223,7; CH 7,7; Ep
2,158,5
- θεοπρεπής DN 109,5; 121,16; 122,7;
124,10.16; 130,15; 157,18; 187,7; 196,8;
211,1; 213,8.15; 215,10; CH 12,6; 17,5;
20,8; 34,15; 35,6; 38,1; EH 75,3; 82,3;
89,2; 127,8; 131,3; Ep 9,198,1; 202,7
- θεοπτία EH 101,2; 119,27; Ep 8,171,11;
188,10
- θεοπτικός DN 121,8; CH 28,3; 34,7;
44,24; 53,24; EH 101,6; 107,6.13; 120,10
- θεός (sg.) DN 108,1; 115,4; 118,12.14;
121,16; 122,5; 123,16; 130,11 bis; 131,8;
136,1.14.16; 137,3; 138,1; 149,5.7; 152,11;
159,7; 166,14; 169,5.11.13.16.17.19 bis;
170,1; 171,2; 175,11; 179,21; 181,18.20;
182,4.5.15; 183,4; 184,2; 188,7; 193,7.11;
194,5.14 bis. 15; 196,3.9;
197,6.10.13.17.19; 198,2.4.10.12.21;
201,1.17; 203,5.7.15.24; 204,5; 207,10;
208,8; 209,2; 210,7.12; 211,4.13.15.19.20;
212,6.12.17; 213,12.15.22; 214,9; 215,8;
216,16.20; 218,5; 221,15.16.19; 222,4.16;
223,7.11; 224,4; 226,2; 228,8; 231,6.8; CH
17,10; 18,16; 22,3.4.13; 23,14; 25,22;
26,13.17; 29,23; 31,7 bis. 13; 34,8.22.23;
37,10.11.16; 38,3.16.19; 39,2.5.10.16;
40,1.13 bis; 44,4.10.15 tris; 45,1;
46,2.7.9.20; 47,1 tris; 48,19.20.26;
49,9.17; 58,25; 59,1; EH 63,8; 64,18 bis;
65,13; 66,13.14; 67,2; 68,17; 69,5;
70,2.4.8.10; 71,13.15; 75,15; 77,12; 79,18;
83,13; 88,8; 89,3; 91,5; 93,22; 95,23.24;
100,17; 103,15.20; 104,17.19; 111,12.20;
112,4.7.13; 113,4; 114,9; 116,16; 119,24;
120,10.11; 122,25; 123,3; 125,20;
127,11.18; 128,5.12.13.18; 129,5.9; 130,7;
MTh 144,4; Ep 1,156,6.8; 4,161,8.9;
5,162,3.6.11; 7,166,5.10; 167,1.8; 170,6;
8,171,6.10; 172,5; 176,3.4.5; 178,9; 179,8;
180,6.7.13; 181,4; 182,2.5; 183,2.4.5;
184,7; 185,3; 186,6; 187,1.14; 188,3;
189,3; 190,3; 191,18; 9,193,6; 194,6.9 bis.
12; 195,2.4; 197,14; 199,1; 200,1.2.5;
204,9.10.13; 205,3.5.8; 206,8.10; 207,8;
10,208,11 bis. 13; 210,2
- θεός (pl.) DN 118,14; 132,8 tris; 136,13;
137,2.3; 222,11; 224,5; 226,1; CH 37,20;
38,13; 39,8.10; 43,12; EH 91,6
- θεοσοφία DN 125,2; 199,19; MTh 141,3
- θεόσοφος DN 118,13; CH 15,21; 38,17;
53,4
- θεοτελής DN 124,11
- θεότης DN 108,7; 110,2; 116,6; 121,17;
122,8.10.12.14; 123,2.9.10.13; 124,14;
125,13; 126,16; 128,11; 129,4.10; 132,1.2;
134,7; 143,10; 147,5; 148,10; 181,9.10.17;
222,9; 223,5.6; 224,6.13; 225,6; 228,15.18;
229,6; CH 20,14.17; 35,5; EH 66,20;
102,21; MTh 149,8; Ep 2,158,4.8; Ep
9,197,4
- θεοτυπία MTh 147,2
- θεουργία DN 124,7; 130,5.7.10; CH 23,3;
29,18.23; 30,8; EH 64,1; 81,5.8; 83,20;
84,3.18.21; 88,1; 90,9.11; 92,3.6.12;
94,13.17; 103,3.21; 106,20; 108,11; 113,22
- θεουργικός DN 113,12; CH 29,11.12.14;
30,3.15; 48,18; EH 63,4; 64,13; 68,13;
73,5; 99,6; 103,3.17; 104,21; 107,3
- θεουργός CH 59,4; EH 78,18; 105,1; Ep
9,198,4
- θεοφάνεια DN 110,16; 114,9; 118,5;
215,14; CH 22,2.4.8; 27,11; EH 90,1;
103,21; 113,22; Ep 8,171,4

- θεοφιλής EH 71,10; 129,3.25; Ep 8,172,8
 θεοφόρος CH 28,11
 θεόφυτος DN 132,2
 θεός DN 112,1; EH 65,3; 66,12.19.21 bis;
 Ep 2,158,6.7 bis
 θεραπεία CH 39,16; EH 116,17; Ep
 8,184,6
 θεραπευτής EH 116,16; Ep 1,156,2;
 8,171,2; 175,15; 176,8.12; 177,6; 184,5
 θεραπεύω EH 91,7; Ep 8,174,6; 9,198,10;
 201,3
 θεραπόντων CH 39,2; Ep 8,171,10
 θέσις DN 127,1.2; 203,4; CH 46,3; FH
 100,16; MTh 143,4.7; 145,8; 147,15;
 150,5.6.7
 θεσμοθεσία CH 16,20; 22,12; 23,17; EH
 90,19; 94,5; 103,1; 108,1; 109,8; 116,20;
 122,7; 129,29; Ep 8,178,6
 θεσμοθετέω CH 22,16; Ep 8,179,3
 θεσμός DN 107,5; 121,7; 133,9; 142,15;
 144,16; 224,10; CH 18,6; 22,18; 40,9; FH
 67,23; 68,12; 84,26; 89,11; 106,24; 107,20;
 122,21; 128,3; 131,1.8; Ep 8,172,10;
 176,2; 9,199,5
 θεωνυμία DN 112,9; 120,9; 121,6.9;
 124,14; 137,10.11; 151,1; 157,20;
 181,1.8.19; 200,6; 208,7; 211,8.15; 213,21;
 229,9; 230,6; 231,7; MTh 146,11; Ep
 10,209,3
 θεωνυμικός DN 118,6; 180,8; 207,8;
 230,13
 θεωρέω DN 115,12; 143,5; 185,17; 193,1;
 207,9; 219,3; CH 26,9; EH 106,11;
 108,14; 116,10; 131,27.32; MTh 144,4
 θεωρητικός DN 156,20; CH 9,3; 19,11;
 28,4; 29,5; 57,17; EH 102,11; 108,12;
 114,19; 115,18.22; 118,15.21; 119,11; Ep
 9,197,6
 θεωρία DN 110,6.14; 114,10; 121,8; 140,5;
 142,14; 154,6; CH 8,20; 11,14; 13,24;
 14,14; 29,6.9.22; 31,10; 36,1; 46,25;
 47,18; 49,20; 50,14; EH 65,15;
 73,8.11.14; 79,5; 80,6; 81,14; 82,6.8; 85,2;
 88,15; 92,9; 95,6.18; 96,10; 97,11;
 105,8.20; 111,1; 115,17; 116,1.10; 123,16;
 130,1; Ep 9,200,8
 θέσις DN 131,12; 132,11; 136,13; 202,22;
 CH 9,8; 29,17; EH 65,4.12; 66,12.21.22;
 67,20; 70,7; 77,22; 79,11; 83,23; 86,9.11;
 87,24; 119,6
 θρασύς CH 47,22; Ep 8,186,5; 187,4
 θρόνος CH 10,6; 25,15; 26,15; 27,12; 28,7;
 41,14; 52,4; EH 64,17 bis; Ep 8,191,12;
 9,195,8
 θυμός DN 167,6; 171,17; 173,1; 210,18;
 220,23; CH 14,3; 58,1; MTh 146,14; Ep
 8,171,7; 179,2; 182,7; 183,2.11
 θυσιαστήριον EH 80,8.10.19; 81,4; 82,15;
 89,7; 92,5; 95,13; 102,23; 103,5.8; 107,26;
 108,3; 110,10—111,15 passim; 114,15;
 117,2; 122,24; Ep 8,177,4
 θύω Ep 8,178,9; 179,6
 ιδιότης DN 126,17; 145,3; 216,8;
 220,3.7.15; CH 15,7.17; 25,24; 27,6.19;
 29,4; 32,17; 33,24; 37,1; 41,16.22;
 42,5.10; 43,7.10; 46,12.14.19; 48,19;
 52,6.10; 53,3; 57,24; EH 97,27; 100,6.15;
 Ep 9,195,3
 ίδρυσις DN 111,16; 113,12; 117,10; 127,3;
 131,7; 144,13; 146,17; 152,19; 154,8;
 185,21; 199,5; CH 14,7; 29,5; 31,9; 47,9;
 49,5; EH 64,10; 82,20; 97,27; 107,3;
 115,21; 121,4
 ιδρύω DN 110,12; 116,1; 128,9; 138,6;
 175,3; 186,5; 202,16; 209,12; 219,7; CH
 26,17; 28,10.21; 29,21; 44,10; 47,1; EH
 99,23; Ep 9,202,4
 ιεραρχέω CH 29,19.24; 30,18; 37,4; 38,14;
 40,2; 50,13—51,21 passim
 ιεράρχης DN 141,5.9; CH 23,1; 25,17;
 35,1; 38,15.19; 42,15; 43,9; 46,21; 48,22;
 49,1.8; EH passim; Ep 7,165,2; 8,176,6;
 183,12.13; 9,193,2
 ιεραρχία DN 145,4; CH passim, e.g.
 7,3—9,15; 17,3—20,2; EH passim, e.g.
 64,15—67,15
 ιεραρχικός DN 114,3; 121,7; 231,1; CH
 16,18.19; 18,12; 19,21; 20,2.7; 28,16;
 34,1; 35,9; 36,15.20; 38,21; 40,10; 41,3;
 FH passim; Ep 8,178,6.13
 ιερατικός CH 12,18; 23,18; 34,10; 55,2;
 EH 104,4; 106,22; 107,12; 109,22;
 110,6—113,15 passim; 113,16; 115,1;
 116,21; 117,20; 118,3.25; 122,23; 123,2;
 Ep 7,168,14; 8,177,1; 181,1.3
 ιερέυς DN 170,7; CH 38,17; 48,23; EH
 71,17; 72,9—73,5 passim; 76,2; 77,10;
 80,18; 81,3.5; 83,16; 89,13.20; 90,4;
 107,23.25.27; 108,8.16; 109,4.14.17;
 110,14; 111,2.7; 112,11; 114,6.16; 115,19;
 116,22; 117,2—15 passim; 117,18;
 118,16.19; 119,9; MTh 144,3; Ep 6,164,2;
 8,175,5.8.14; 176,6.11; 177,11; 179,1;
 180,4.6.16; 181,8; 183,12 bis; 184,7; 185,5
 ιερογνώσια DN 142,3; CH 48,4
 ιερογραφέω EH 100,21; 103,22; 105,13

- ἱερογραφία CH 9,20; 10,12; 13,5; 51,24;
 EH 84,2; Ep 9,195,2
 ἱερογραφικός CH 9,12; 29,6; EH 79,4
 ἱεροδιδάσκαλος DN 223,4
 ἱεροθεσία CH 8,14
 ἱεροθετέω Ep 8,177,2
 ἱεροθέτης Ep 8,186,14
 ἱερολογέω EH 71,8; 84,6; 117,3.5.18
 ἱερολογία DN 142,5; EH 68,10.22; 72,7;
 80,11; 83,11; 84,3.12; 85,1; 92,3; 95,11;
 97,23; 113,22; 114,2
 ἱερολόγος DN 157,9
 ἱερούμυθος DN 126,8; 141,11; Ep 9,198,1
 ἱερόπλαστία CH 10,9; 13,9; 16,1; 47,14;
 Ep 9,194,7
 ἱερόπλαστος CH 9,14; 10,8; 29,10; 51,14;
 MTh 147,2
 ἱερωτελεστής DN 160,16; 215,18; CH
 26,12; EH 67,8; 68,5.11; 112,2.5.9;
 114,11; 131,6; Ep 8,176,10; 185,7
 ἱεουργέω CH 18,12; 27,9; EH 66,15;
 79,16; 81,6; 84,8; 87,24; 88,12; 89,11;
 90,10.14; 92,17; 95,2; 98,18.22; 105,15;
 108,10; 113,13; 114,13.14; 116,23; 130,4
 ἱεουργία CH 44,14; EH 67,13; 68,19.22;
 69,1.6; 77,10; 80,6; 84,3; 85,2; 87,4.13;
 88,19; 89,22; 92,4.10.12.14.21; 95,19;
 97,5; 103,14; 104,4; 105,23; 106,4.22;
 107,21; 108,11.14.16; 109,4; 113,22;
 114,2.18; 115,4.17; 116,10.13
 ἱεουργικός EH 108,18; 114,19; 115,22;
 116,22
 ἱεουργός CH 44,6; EH 87,21; 106,8.10;
 114,22
 ἱλασμός Ep 8,186,10
 ἱνδαλμα EH 96,11
 ἰσαγγελος DN 115,3; 195,15; EH 121,20
 ἰσόθεος Ep 7,168,9
 ἰσότης DN 154,12; 206,21; 207,1; 214,5.7;
 MTh 149,4
 ἰστορία Ep 8,171,3; 9,199,6
 ἰχνος DN 110,9; 212,7; CH 45,10; 57,8;
 EH 77,20
 καθαίρω DN 148,4; CH 19,1 bis. 5.9;
 23,7; 30,20; 31,2; 33,25; 40,4; 44,8;
 48,16—49,12 *passim*; EH 73,18; 87,19;
 106,5.10.13; 109,4.16; 114,14.16.17;
 115,4.14.20; 119,10.11.17; 124,12.17; Ep
 8,177,7
 καθαρεύω DN 144,8; 195,7; CH 54,17
 καθαρός DN 130,1; 150,13; 199,4;
 205,17.18; CH 14,15; 28,23; 31,10; 48,5;
 53,16; EH 66,5; 67,3; 68,12 bis; 76,19;
 83,8; 97,13; 98,14; 101,15; 116,16; 118,8;
 121,1; 127,22; 130,1; MTh 142,10; 144,1;
 145,6; Ep 9,193,12
 καθαρότης DN 142,5; 195,9; 219,2.9;
 224,9; 225,8; EH 81,13; 115,19; Ep
 8,178,13; 188,10
 κάθαρσις DN 145,4; CH 19,6.7.15; 28,17;
 30,19.23; 34,13; 41,5; 44,5.6; 48,4—49,12
passim; EH 73,18; 89,15; 90,6;
 106,5.13.18; 109,9; 116,5.8; 119,8.23
 καθαρτικός CH 19,14; 27,18; 34,11;
 44,10.13; 48,18.25; EH 102,9; 106,22;
 108,15—109,18 *passim*; 114,14; 115,14;
 119,9; 120,2; Ep 9,199,3; 204,3
 καθηγμένων DN 113,13; 133,13; 136,18;
 139,17; 141,2; 145,13; 193,11; 199,19; CH
 18,1; 26,20; EH 67,12.16; 69,4; 75,21;
 79,3; 94,2; 95,4; 97,21; 103,13; 111,21;
 116,15; 127,15; 131,10.24
 καθόλου DN 108,6; 110,11; 116,1.2;
 127,16; 161,14; 163,22; 164,10; 165,15;
 168,6; 173,11; 175,6; 178,7; 197,18;
 201,16; 203,1.2; 216,9; CH 13,22; 17,7;
 18,7.11; 19,10; 33,1; 34,14; 41,6; 47,6;
 55,1; EH 78,14; 84,22; 86,7; 100,22;
 111,11; 124,14; MTh 150,5; Ep 1,157,2
 κακία DN 164,5.11; 173,14.20; 174,1.20;
 176,1; EH 73,17; 74,1.16; 76,15.19; 77,3;
 81,21; 98,9; 100,2; 119,20; Ep 8,173,2;
 186,6; 187,10
 κακός (et subst.) DN 162,6—180,7 *pas-*
sim; 206,16; EH 126,8; 128,11; Ep
 8,172,4; 173,1.3.9; 175,7; 187,7.13;
 188,4.6; 189,10; 191,5; 10,208,14
 κακύνω DN 162,12.14; 165,1.4; 168,15;
 172,14.15
 καλλιουργέω DN 198,20
 καλλονή DN 151,7.16.18; 152,4; CH
 14,18
 καλλοποιός DN 151,1.5.8; CH 14,16;
 17,2; 29,8
 κάλλος DN 150,16; 151,2.4 *tris.* 6.10;
 157,13; 173,19; 174,5; 204,6; 223,8 bis;
 CH 9,1; 17,6; 29,8; EH 82,9.15; 88,3;
 91,20; 96,4.10; 97,5; 113,11.15; 118,10;
 132,1.4; MTh 145,7
 καλός DN 113,4; 118,14; 121,14; 125,9;
 150,15—159,20 *passim*; 160,6.7; 173,18;
 182,7; 205,14; 209,11; CH 13,22.24;
 31,14; EH 77,14.19; 81,15; 95,1.23; 96,5;
 97,5.24; 131,30; Ep 7,170,4; 9,193,3
 καλόν (subst.) DN 123,13; 125,17;
 151,2—159,20 *passim*; 161,10; 162,6.10;

- 163,15; 167,7; 172,7; 205,11; 206,17;
223,9 bis; 224,11; 225,11; CH 13,14.22;
15,2; EH 64,5; 65,7; 71,12; 91,14;
96,21.22; 98,6; 122,3; Ep 6,164,5;
8,174,12; 9,206,7; 207,1
- καλύπτω EH 78,3; 100,24; Ep 1,156,7
- κάλυψις EH 78,5
- καταλήγω EH 81,10; 93,24; 94,12
- κατάληξις EH 77,5
- κατάπαυσις CH 32,8
- κατάταξις EH 76,1
- κατάφασις CH 13,1; MTh 143,6; 147,18
- καταφάσκω MTh 143,4; Ep 4,161,4
- καταφατικός MTh 146,1
- καυχάομαι Ep 8,180,5
- κέντρον DN 185,4.7.9
- κένωσις DN 135,6
- κεφαλή DN 160,17; 210,16; EH 71,16;
110,11.15.18; 111,6; 113,17.20; 114,20;
117,4.17
- κινέω DN 148,4.20; 149,3; 152,4;
153,3.4.17; 154,3.24; 155,19; 156,16;
158,17; 160,4 bis; 161,3; 167,6; 189,12.13;
204,17; 208,6; 213,8 bis; 215,3.12; 220,12
bis. 15.16; CH 40,13.14; 49,6; 55,21; EH
67,3; 84,15; 112,4.7; 113,4; 128,9;
129,8.9; MTh 149,5; Ep 7,167,6; 9,203,3
bis
- κίνησις DN 117,17; 146,16.21; 148,17;
152,22; 153,1.2.3.10; 154,7.10 bis; 160,9;
167,12; 171,12; 175,2; 185,23; 191,3;
207,8; 213,10.15; 215,11; 220,13; CH
14,4.8; 33,12; 55,20; 58,20; EH 69,5.11;
Ep 7,167,5; 168,6
- κληροδοσία EH 83,15
- κλήρος EH 112,21.23; 113,1
- κληρώω CH 16,17; 18,14; EH 108,1
- κοινός DN 126,15; 129,4; 135,11; 136,18;
137,8; 157,15; 178,10; 193,10; 195,6; CH
25,20; 34,22; 41,18.20; 43,4; FH 66,13;
67,13; 79,7; 80,1; 81,22; 111,2; 113,16;
120,14; 130,8; Ep 7,168,11; 9,205,11
- κοινότης DN 125,20
- κοινωνέω DN 113,8; 130,8; 135,5; 142,2;
144,16; CH 29,14; 36,16; FH 63,11;
68,13; 94,12; 105,20; 106,11; 115,22
- κοινωνία DN 110,14; 129,11; 141,12;
152,2.16.19; 164,14; 202,8; CH 14,16;
20,12; 21,6; 22,22; 25,22; 29,10; 31,13;
37,11; 42,20; 44,4; 58,12; EH 76,9.15;
78,19.21; 79,9.12.18.19; 80,7.16; 81,8.10;
82,4.19; 85,21; 86,6; 87,11; 88,8; 91,13;
93,1.7.10.23; 95,3; 98,11; 106,3.21;
- 107,25; 108,18; 109,10; 113,14; 115,17;
116,1.6.10; 118,17.19.22.25; 119,2.11;
124,21; 129,29; 130,3.14; Ep 9,205,12
- κοινωνικός DN 124,7; 155,10; 158,16;
161,4; CH 28,5; 36,14; 37,12; 51,18;
55,22; EH 105,19; 107,26; 119,5; Ep
8,174,2
- κοινώς EH 75,23; 86,7; 87,9; 93,14.22;
108,13; 115,19; 117,14; 125,4; 131,27
- κοσμέω DN 206,18; EH 78,13; 91,20
- κόσμος EH 104,8
- κόσμος DN 137,1; 147,14; 149,7 bis;
174,5.14; 186,2; 224,10; CH 7,10; 23,3;
EH 78,10; 84,16; MTh 146,14; Ep
9,195,5
- κοσμουργία Ep 9,198,15
- κρυφιοσύνη MTh 142,2
- κρύφιος DN 108,7; 110,2.9; 111,5; 112,3;
113,13; 126,9; 145,7; CH 11,18; 12,18;
15,21; 21,19; 22,3; 37,4; 40,3.4; 44,19;
48,13; 49,11; 52,12; 56,8; 57,19; 58,21;
EH 63,8; 78,10; 83,21; 90,6; 91,15; 92,21;
93,16; 95,23.24; 96,10; 97,15; 102,14;
130,8; MTh 145,6; Ep 3,159,5.6; 6,164,6;
9,193,8; 196,8
- κρυφίτης DN 131,8; 211,6; 229,12; CH
13,2; 16,21; 21,11; 43,14; 48,7.11; 56,4;
57,7; 59,13
- κυκλικός DN 146,21; 153,4.10
- κύκλος DN 129,6.7; 153,12; 154,3; 160,13;
185,4; 195,13; 213,19; CH 31,7; 55,5
- κυκλοφορικός DN 213,10
- κύριος DN 117,1; 188,12; 224,13; 225,17;
CH 12,17; 33,5; EH 79,23; 86,24; MTh
146,1
- κυρίως DN 110,1; 121,8; 150,12; 187,6;
195,19; 216,14; 222,12; CH 33,6; 43,16;
46,2; MTh 143,5; Ep 9,204,10
- κύριος (subst.) DN 114,8; 118,15 bis;
123,11 bis; 137,3.4; 224,4 bis; 226,1;
228,8; CH 30,5; 31,19.21; 39,14.17; 42,15;
FH 77,20; 89,5; 103,20; 126,7; 127,17;
Ep 8,171,7; 179,2; 188,4; 190,2
- κυριότης DN 224,6.10.13; 225,5; CH
27,1; 32,14.17; 33,2.17; 37,6; 39,1; 41,15
- λαός CH 37,14.17; 38,2; 39,20; EH 83,15;
116,4; 118,24; 119,12; 123,1; 126,12; Ep
8,172,1; 176,14; 177,7; 180,7; 181,9; 185,6
- λειτουργία Ep 8,178,11; 184,1
- λειτουργικός EH 80,18; 109,3;
114,7.13.21; 115,14; 125,3.6
- λειτουργός CH 48,23; EH 72,1.10;
80,12.16; 81,5; 87,1; 108,15.19; 109,14;

- 110,17 – 111,9 passim; 115,6.15; 119,9;
123,3.6; Ep 5,162,2; Ep 8,175,15;
176,7.12; 183,12
- λευίτης Ep 8,179,1
- λήξις DN 114,8; CH 54,25; EH 67,1;
69,2; 88,25; 105,18; 121,7.12.20.23;
122,19; 124,2,9; 125,22; 126,4; 129,28; Ep
8,187,14; 9,195,3
- λόγιον DN 107,5; 108,8; 109,1; 110,4 bis;
111,7.12; 112,7; 113,13; 114,2,9; 115,4;
119,13; 121,4; 122,2.8; 123,15;
124,9.13.18; 125,2.3.11.14; 126,11;
130,15; 131,3; 132,3; 133,16; 137,9;
140,4.14.18; 141,4; 146,18; 148,12; 156,1;
157,4.11.19; 168,17; 171,5; 179,5.16.20;
181,11; 186,14; 187,4; 191,6; 194,1;
196,7.16; 197,14; 198,16.21; 199,1; 200,8;
207,10; 208,2.3.7; 213,21; 216,13.17;
221,12; 224,7; 226,1; CH 7,12; 9,12.18.20;
10,8.15; 11,6.8.16.19; 12,5.15; 13,5.23;
16,15; 17,1; 18,16; 20,5; 22,2.12; 23,10;
25,1.8.23; 26,18; 28,19; 32,8; 39,9;
42,13.15; 44,5.9; 50,1; 51,14; 59,9; EH
63,5; 67,5.7 bis. 15; 68,18; 71,7; 78,9;
79,4; 81,19; 84,24; 85,9.19; 87,2; 89,4.13;
90,14; 91,17; 92,4.8; 94,18; 95,12; 96,14;
97,28; 100,6.16.20; 101,5.8; 102,6.14;
103,6; 105,5; 106,18; 109,6; 110,12; 111,6;
112,10.15; 113,17.21; 114,21; 115,6.9.10;
117,5.18; 120,8; 122,7; 123,4.6.19;
125,1.18; 126,6.10.18; 127,16.18.22.23;
128,10.22; 129,4; MTh 141,3; 143,17;
146,8; Ep 8,176,5; 177,12; 179,11; 183,8;
184,11; 185,8; 9,193,5; 200,2; 201,7;
203,15; 207,10
- λόγος DN 108,2.8; 109,10.12.13.14;
115,19; 116,4.5; 117,6.9; 118,16; 121,17;
122,15; 123,7; 124,3.11.17; 126,5;
130,6.9.11.12; 131,2.8; 132,17; 133,2.6;
135,4.10.19; 143,9; 144,3.11; 148,19;
149,5; 152,1.10; 153,2; 154,19; 155,7.14;
156,13.14.15; 157,1.14; 160,18; 161,8;
163,7; 164,11.22; 170,7.21; 171,1; 173,11;
175,18; 176,10; 178,2.11; 179,15.22;
180,7.9; 181,7.14; 182,8.9.13; 185,13.22;
186,9; 188,8.13; 192,9.12; 193,9;
194,6.10.17; 195,5.11; 196,1.4.10; 197,20;
198,5.21.22; 199,2.3.10.20; 202,9; 206,4;
210,13.17; 211,18; 212,12; 213,15; 214,9;
219,8; 226,6; 229,12.14; 230,4.19; 231,2;
CH 7,8; 12,6.13; 14,13.21.24; 16,17;
20,19; 25,23; 29,23; 34,24; 35,16;
42,1.4.8.17; 44,16; 45,15; 51,6.22; 56,19;
57,23; 58,24; 59,13; EH 65,23; 67,11;
68,4.20; 73,15; 83,9; 92,22; 98,19;
113,22.23; MTh 143,12.16; 144,7;
147,8.11; 149,2 bis; 150,4; Ep 3,159,8;
7,166,1; 167,7; 8,176,3; 182,7.8; 183,2.11;
9,193,10; 194,9; 199,1.8; 200,6
- μαθητής DN 114,11; EH 83,20.22;
112,12.15.18.19; Ep 8,186,3.14; 10,208,7
- μαθητιώω CH 30,8.15
- μαιεύομαι EH 85,9.19; 98,1; 109,5
- μαίεσις EH 85,12.23; 115,14
- μαιευτικός EH 115,6
- μακαριότης CH 12,5; 19,3; EH 66,9.20;
73,2; 74,12; 75,22; 82,18; 117,12
- μέγεθος DN 119,4; 148,2; 166,5; 207,10;
208,9.15; EH 94,20; MTh 149,3
- μεθεκτῶς DN 222,16
- μέθεξις DN 128,6; 148,18; 166,4; 168,5;
169,14.21; CH 34,7; 51,19; 59,3; EH
66,2.18; 75,16; 76,10; 79,13; 85,5; 91,10;
94,21; 98,26; 99,14.20; 119,4; 129,16; Ep
9,200,8
- μέθη MTh 146,14; Ep 9,204,11.13; 205,2;
207,7
- μεθύω Ep 9,195,9; 204,9; 205,5
- μένω DN 136,4; 153,8; 155,19; 160,15;
167,15; 170,21; 189,12; 209,9; 210,8;
212,17; 215,12; 218,12; 219,23; 228,14;
CH 8,7; EH 80,15; Ep 3,159,9; 7,166,2;
9,202,3.12; 203,2
- μερισμός DN 209,4; MTh 148,7
- μεριστός DN 112,13; 114,6; 136,16;
157,20; 169,2; 195,4 bis. 13; 197,4; 217,8;
EH 76,9; 79,10; 88,17.20; 93,18; 117,23;
Ep 9,196,9; 198,7; 203,13
- μέρος DN 123,3; 127,4; 128,1; 129,6.9;
134,7.8.9 bis; 136,8.9 bis; 141,16; 143,7;
154,14.15; 156,13; 164,5; 185,14;
210,15.16; 223,9; 227,14; 228,19; CH
15,3; 46,4; 57,24; EH 74,4; 95,5.6; MTh
146,13
- μεσιτεία EH 71,13
- μέσος DN 129,6; 146,13; 187,14; 189,13;
210,17; 213,19; 216,19; 219,16; CH 15,13;
22,11.20; 23,14; 32,13; 33,25; 34,2;
35,11.17; 36,13; 40,17; 41,2; 47,3.14.18;
51,5.15; EH 67,11; 81,4; 100,19.21.24;
101,2; 106,1.9.13; 109,24; 115,18;
117,9.25; 118,1.13.22; MTh 145,9; Ep
8,176,7; 189,10; 190,6; 191,3; 9,199,3;
10,209,3
- μεσότης DN 187,3; CH 34,9; 36,15; EH
105,19

- μεταβολή DN 169,15; 199,9
 μεταδίδωμι DN 136,8; 143,2; 149,13,16;
 151,6; 169,8; 197,6; 208,9; 219,22; 230,19;
 231,3 bis; CH 19,15; 32,4; 40,22;
 45,22,24; 48,3; 49,13; EH 65,3; 68,10,15;
 75,23; 78,20; 79,24; 80,2; 81,9; 93,23;
 94,3; 101,7; 107,11; 114,4; 119,2; 127,8;
 131,25; 132,2; Ep 8,180,9; 185,11;
 9,203,11
 μετάδοσις DN 129,1; 136,7; 151,9; CH
 19,16,19; 21,2; 28,5,16; 38,11; 46,13;
 53,2; EH 75,3; 79,22; 81,22; 84,5; 88,8;
 93,25; 107,5; Ep 8,177,3
 μεταλαμβάνω DN 159,5; 167,22; 181,15;
 214,3; 226,2; CH 20,15,20; Ep 8,177,2;
 10,209,10
 μετάληψις CH 9,6; 30,24; 34,26; EH
 93,26; 118,24; 119,3
 μετάνοια EH 80,15; 84,26; 87,4
 μετέχω DN 115,1; 128,6; 129,3 bis. 5 bis.
 8.11.14; 136,10; 144,2; 145,16; 147,13,15;
 151,3,4; 152,8,10; 165,14,20,21; 166,3,7;
 167,4,6,10,19,20,22; 182,5,10,11,15;
 183,15,20,21,22 bis; 184,6,12,13,14,15,16;
 188,2,3; 189,5,6; 190,4; 191,7; 208,13;
 210,3; 212,6; 216,12,20; 222,18; 223,3 bis.
 10; 225,10,18,20; 227,10,17; 229,3; CH
 20,14,16; 34,16; 41,12; 42,21,22; 43,10;
 45,18; 46,17; EH 65,8,16; 76,8; 81,9;
 82,18; 87,2; 88,14; 89,8; 92,16 bis;
 93,14,23; 98,24; 99,21; 107,12; 114,1;
 118,23; 119,6; 124,16,22; 127,7; Ep
 2,158,11; 9,203,10
 μετουσία DN 135,15; 145,15; 147,17;
 165,22; 168,4; 174,5; 218,16; CH 9,4;
 13,22; 21,3,10; 25,15; 29,12; 31,16; 33,7;
 34,8,13; 38,8; 41,4; 43,2; 46,19; 48,6,18;
 49,7; EH 70,12; 75,22; 86,4; 88,4; 93,19;
 94,1; 97,26; 126,14
 μετοχή DN 129,2; 130,4; 131,5; 151,3,5;
 183,18; 184,15,18; 208,15; 214,4; 217,10;
 225,20; CH 19,16; 28,16; EH 93,25;
 107,4; 126,20
 μετοχικός CH 53,20
 μέτοχος CH 19,13; 30,22; EH 73,6; 91,14;
 130,14
 μικρόν (subst.) DN 207,6
 μιμέομαι DN 203,17; EH 78,8; 96,3; Ep
 2,158,10
 μίμημα EH 96,5; Ep 2,158,5; 10,210,3
 μίμησις DN 115,3; 211,17; 212,13; CH
 8,15,20; 20,2; EH 75,4; Ep 2,158,10
 μονάς DN 112,11,14; 168,22; 185,1,2 bis;
 215,20 bis; 227,8; 228,1; 229,6,7,10; CH
 32,8; EH 66,9; 83,2; 116,18; 118,3
 μοναχικός EH 117,1,2,19; 118,21
 μοναχός EH 116,7,16; 117,24; 118,2;
 119,12; 123,1
 μοναχώς DN 185,1
 μονή DN 127,3; 144,12; 152,18; 154,8;
 200,1; 202,21; EH 68,21; MTh 146,6; Ep
 8,191,18; 9,195,3; 202,13; 203,4
 μόνιμος DN 110,12; 193,13; 199,5,11;
 211,14; 212,18; CH 8,8; EH 64,9; Ep
 9,201,11; 202,4; 203,8
 μονιμότης DN 126,9; Ep 9,203,4
 μουσειδής DN 150,13; 151,16; 166,3;
 185,14,18; 187,18; 188,3; 198,23; 210,2;
 211,12; 226,10
 μορφή DN 114,4; 120,14; 210,20; 211,8;
 CH 15,1; 57,6; MTh 146,12; Ep 9,200,3
 μορφοποιία CH 12,3; 13,5; 16,11; 20,5;
 50,15
 μορφώω DN 109,9; CH 21,5; EH 69,1;
 88,4; 115,7
 μόρφωμα CH 11,22; EH 85,10; MTh
 143,3; Ep 9,194,6
 μόρφωσις CH 9,19; 11,8,15; 12,10; 17,9;
 22,7; 51,14; EH 99,9; 113,15; MTh 147,3
 μορφωτικός CH 8,16; 29,10; EH 85,18
 μυέω DN 112,7; 114,1; 134,1; 138,6; CH
 22,10,11,13,24; 26,9; 29,23; 30,5,9; 35,1
 bis. 8.11; 44,15; 47,10; 49,10; EH 67,12;
 70,12; 74,6; 94,19; 105,11; 106,7; 107,8,10
 bis; 108,7; 121,13; 129,6; 131,7,13,17
 μύησις CH 16,21; 19,20; 30,4; 31,2,5; EH
 67,10,23; 84,24; 94,19; 105,16,17; 106,6,7;
 122,4; 124,18; 130,9
 μύρον CH 15,16; EH 72,14,15; 73,5;
 78,14; 95,4; 95,8—103,18 passim; 104,3;
 106,19; 107,25; 108,2; 130,2
 μυσταγωγέω CH 23,1; 26,7; 48,2; EH
 78,7; 90,13
 μυσταγωγία EH 63,6; MTh 142,16; Ep
 9,197,14
 μυστήριον DN 126,2; 170,8; CH 18,13;
 21,19; 22,23; 23,5; 26,5; EH 63,6; 70,1;
 78,20; 79,17,21; 80,7; 83,12; 93,26; 95,8;
 107,19,26; 110,9; 112,1; 117,1,14; 119,3;
 122,22; MTh 142,1; Ep 3,159,9; 8,188,11;
 9,193,10; 197,15; 198,4
 μύστις DN 120,12; CH 22,21; EH
 104,15; 105,12
 μυστικός DN 118,4; 121,2; 131,3; 133,8;
 134,3; 142,1; 211,1; 215,14; CH 11,16;
 12,5; 15,8; 20,6; 55,2; 57,9; EH 64,12;
 77,23; 81,2; 83,22; 88,13; 91,16; 93,25;
 97,22; 103,6; 117,6; 130,7; MTh 141,1,3;
 142,5; 144,11; Ep 9,193,9; 196,11; 197,10;
 198,3; 201,8

- νάος ΕΗ 86,10; 87,12
 νεοτελής DN 140,8
 νοερός DN 108,5; 115,9; 116,15; 117,16;
 131,4.11; 132,5; 140,10; 144,6; 145,11;
 148,16; 149,14; 150,4,7; 153,11.18;
 156,9.15.17; 161,1.9; 181,5; 182,7; 186,1;
 192,16; 195,3.7.8; 196,5; 201,19; 202,1;
 214,6; 219,9; CH 14,1.2.5.12.22; 15.4.7;
 20,18; 21,5.9; 29,6; 33,19; 38,6; 40,15;
 43,3.16; 44,21; 48,10; 49,14; 50,1.13;
 53,6; 54,2; 55,1; 57,8.11.26; 58,15.16; ΕΗ
 63,8; 64,3; 66,22; 67,2; 71,2; 74,14.15;
 75,1; 77,2; 78,17; 82,12; 83,8; 84,11; 92,9;
 96,1.12; 97,7.14; 98,27; 99,4.11.13.19;
 100,9.19; 105,20; 111,12; 116,10; MTh
 142,6; Ep 9,200,3; 203,8.10
 νοερότης DN 154,2
 νοέω DN 131,9; 142,7; 144,10.11; 149,8;
 156,4; 171,12; 172,8; 179,3; 182,9;
 194,11.13; 195,7; 196,4,8; 198,6; 210,15;
 213,8.16; 219,6; ΕΗ 101,20; 130,17; MTh
 144,6; 147,21; 149,3; Ep 2,158,4; 3,159,9;
 9,205,3.4 bis
 νόσις DN 115,9; 117,9; 154,19; 156,20;
 185,22; 193,13; 195,4.9.15; 198,5;
 219,6.10 bis; 230,3; 231,5; CH 47,15;
 50,9; 53,24; 54,3; 58,3; ΕΗ 67,13; 96,18;
 100,5.15; 101,1.6; 104,17; 120,7; MTh
 143,12; 149,2 bis; Ep 5,163,1.4; 8,173,14;
 9,198,13; 200,5; 204,10; 205,3
 νοητός DN 109,7; 114,3; 115,1.7; 121,6;
 132,10.11; 140,17; 142,7; 144,6;
 149,9.10.11; 150,1.9; 156,16; 161,9; 186,1;
 194,11; 195,3.7; 196,5; 197,18; 213,11;
 214,5; 218,15; 230,6; 231,7; CH 9,2.13;
 11,14; 14,1.16; 15,12; 17,1; 21,3; 29,22;
 40,5; 42,13; 47,18; 53,21; 55,1.16; 56,12;
 ΕΗ 65,9.18; 66,19; 67,3; 68,3;
 74,8.9.10.15; 78,16; 81,12; 82,8.13; 92,9;
 93,15; 95,1; 96,1.3.12; 97,13.15; 99,13.25;
 100,7; 123,20; 129,5; MTh 142,7; 144,8;
 146,11; 147,8; 149,7; Ep 5,162,8; 9,195,2;
 199,13; 200,2 bis. 6; 203,15
 νομοθεσία ΕΗ 77,18
 νομοθετώ CH 34,15; 35,4; ΕΗ 81,23;
 84,10; 88,20; 127,7
 νομοθέτης ΕΗ 68,6; Ep 8,179,3; 183,5
 νόμος CH 21,15.16 bis; 22,12; ΕΗ 69,17;
 77,13; 89,20; 105,3—16 *passim*; Ep
 7,165,5; 8,178,13; 180,5,6; 9,199,4
 νοῦς (sg.) DN 108,8; 109,11.14; 111,5 bis;
 115,1.2; 116,1; 117,6; 118,16; 131,2.7;
 133,6; 134,17; 135,4; 138,8; 142,4.12;
 150,3; 154,12; 156,19; 157,3; 166,13;
 178,1; 181,14; 193,9; 194,10.12.17;
 195,10.18 *tris*; 196,4.12.18; 197,16.20;
 198,13 bis. 22; 210,17; 219,7; 229,12; CH
 8,4.19; 9,3; 10,10; 11,1; 12,6.13; 13,7;
 14,13; 15,12; 16,10.21; 19,12; 20,19; 41,1;
 53,10.18; 55,17; ΕΗ 63,12; 67,11 bis;
 69,4; 78,18; 91,18; 95,21.24; 96,9.17;
 98,8; 99,6.18; 101,15; 103,12.15; 113,10;
 115,21; 118,9; 122,5; 125,17; 131,10.20;
 MTh 144,15; 147,9; 149,1; Ep 1,157,2.3;
 3,159,8; 4,161,4; 5,163,4; 8,188,10;
 9,197,6; 204,12
 νοῦς (pl.) DN 109,4.11; 110,15; 115,3.16;
 116,14; 117,1; 119,5; 128,5; 132,9; 142,14;
 144,11; 145,10; 149,11; 152,22; 153,4;
 174,2; 182,3.8; 195,14; 219,6; CH 8,1;
 9,12; 10,2.10.15; 11,8.19; 13,13; 14,24;
 18,10; 19,16; 20,2; 22,18; 25,14; 26,5;
 27,5; 28,19; 30,17; 31,23; 32,7.13; 33,25;
 34,11; 36,24; 40,1; 41,14; 42,1; 43,5; 44,4
 bis; 46,6.10; 47,19; 48,7; 50,6; 52,8;
 54,12.22; 55,24; 56,8; 57,4; ΕΗ 65,13;
 75,11; 99,12; 100,1; 101,16; 103,5; 104,22;
 107,4; 109,27; 111,15; 113,12.13; 114,16;
 119,21; 131,31; MTh 142,4; Ep 9,199,6
 ξυνοδοιπόρος Ep 8,187,12
 οδεῦω DN 230,3
 ὀδοποιήσις ΕΗ 69,2
 ὀδοποιητικός CH 54,14
 ὀδός DN 177,8; 198,1; 219,10; CH 21,18;
 58,13; ΕΗ 70,13; 74,10; 75,21; 84,24;
 91,4; 121,24; 122,14; Ep 5,163,2; 7,168,7;
 8,190,2
 ὀλικός DN 113,7; 122,9; 124,14; 127,3;
 130,6; 161,16; 165,19; 166,4; 181,20;
 213,2; 230,17; CH 14,19; 28,9; 33,7; 36,7;
 40,6; 41,16; 42,6.18; 43,16.17; 51,20;
 53,19; ΕΗ 70,13; 71,14; 74,1; 76,16.20;
 77,2; 78,5; 90,2; 102,3; 108,22; 116,8;
 120,21; 129,17; 130,4; 131,21
 ὀλος DN 111,3; 117,15; 119,12;
 122,1.7.11; 123,2.6.9 bis. 13; 124,10.14;
 125,13; 126,17; 127,6 bis. 12 bis. 16 bis;
 128,5 bis; 129,4.5.9.12 bis. 15; 134,8.9
 bis; 135,15; 136,2.6.8.10; 137,8.12;
 138,1.3; 141,11 bis; 144,5; 145,5; 150,4;
 151,2.5.10.18; 152,4; 164,5.21; 168,3;
 170,2; 172,2.3; 173,10; 175,10; 176,4;
 178,14.15.16; 181,1.18; 182,18; 183,5;
 185,12 bis. 14; 188,1; 192,2; 194,13 bis.
 14; 195,1; 199,5; 201,4; 202,7.21;

- 205,16.18.20; 206,2.5; 207,2 tris. 3 bis;
210,6; 211,5.13; 213,17; 214,11.13; 216,7;
217,8.12; 218,2.10 bis. 12.18; 219,24 tris;
220,13; 223,2.8; 226,10 bis; 227,14.18;
228,2.7.10.18.19.21; 230,4; CH 36,24;
39,21; 54,16; 55,3; EH 97,4; 113,16;
114,5; 121,22; 130,3; MTh 150,9; Ep
4,160,5; 7,167,8.11.12; 168,6; 8,174,7 bis;
184,6; 9,202,2.11; 203,1; 205,7; 207,4
- ὄλως DN 115,12; 121,12; 124,18; 125,20;
141,2; 146,15; 149,1.4; 159,18; 160,1;
162,13; 163,1.5.15.19; 166,7; 167,8.23;
168,5; 171,12; 174,19; 177,16; 178,3;
179,11; 189,14; 203,1; 204,18; 222,3;
223,2.9; CH 10,17; 29,3; 43,2; 52,6;
55,16; EH 82,21; MTh 147,13.14.15
- ὄλοτελής DN 122,10
- ὄλότης DN 122,10; 134,8; 137,13;
154,14.16; 219,14; 228,5; CH 42,11.14;
EH 107,18; 111,12
- ὄμοαγθος DN 116,9
- ὄμοδύναμος DN 156,7; 208,6; 230,15; CH
59,12
- ὄμοειδής DN 217,9; CH 28,23; EH 88,18;
90,2; 96,1; 111,13.25; 113,12.13; 119,14;
121,18; 124,2
- ὄμόθεος DN 116,9
- ὄμοιος DN 169,10; 184,9 bis; 207,7; 208,3
bis. 5; 211,13—212,15 passim; 214,3;
216,6; CH 12,2; 27,17; EH 82,4; 86,12
bis; 88,20 bis; 93,10; 122,18; 124,11;
125,5; Ep 8,172,5; 173,4; 175,10
- ὄμοιότης DN 152,15; 208,4; 211,16.18;
212,2.6.8.12; CH 11,7; 12,13; 13,8;
14,2.11; 15,5; 16,6; 57,26; EH 88,24;
89,23; MTh 149,4
- ὄμοίωμα DN 197,22
- ὄμοιώσις DN 110,14; 211,20; CH 22,7;
29,11; 43,11
- ὄμολογία EH 68,9; 71,16; 76,21; 87,24;
130,18; 131,16.18.22
- ὄμοπαγής DN 155,10; 158,16; 212,1;
230,11; CH 22,18; 26,19; 33,16; 36,11;
58,11; EH 64,17; 68,11; 95,3; 97,21;
112,18; 113,10; 123,8.14.22; 125,26;
129,24; Ep 8,175,15; 183,14
- ὄν (subst. sg. et pl.) DN passim; CH 7,9;
12,8.19; 13,21; 20,9—15 passim; 32,10;
33,7; 38,15.16.18; 43,15; 47,6.8; 50,10;
EH 66,7.8.16 bis; 83,14; 86,20; 96,21;
100,23; MTh 142,7 bis. 13 bis; 143,1.3;
145,4.13.14; 150,2—3 passim; Ep 1,156,6;
157,1; 7,166,14; 167,1; 8,173,14; 182,3
- ὄνομα DN 107,2.4; 116,3.4; 117,9;
118,3.5.7.8 bis. 9; 119,11; 125,19; 135,11;
157,10.13.16; 158,4.11; 188,13; 198,6;
210,19; 224,7; 229,13.17; 230,3; CH
10,16; 27,13; 28,13; EH 70,9; 72,21;
101,12; MTh 146,9; 147,6; 150,4; Ep
8,179,8
- ὄνομάζω DN 113,2; 118,9; 120,5.8.13;
131,8; 132,8; 198,7; 206,11; 208,8; 228,16;
229,9; CH 25,5.15; 26,16; 27,12; 34,11;
37,2.14; 41,14; 42,16; 43,15; 44,5; 55,18;
EH 64,19; 95,4; 101,12; 103,14; 105,2;
113,1; 116,16; MTh 146,10
- ὄνομασία CH 25,21; 27,6; 32,18; EH
125,18
- ὄντοτης DN 182,21
- ὄρασις DN 118,5; 201,14.16; 210,12;
215,14; CH 21,19; 22,5.6; 35,20; 39,1.4;
44,14; 46,22; 48,3; EH 66,17; Ep 5,162,7;
8,188,7.13
- ὄρατός DN 114,9; 147,14; 148,1; 157,2;
196,12; CH 28,22; 39,21; 45,16; 47,5;
52,10; EH 74,19; 75,11; 92,23; 96,6;
107,2; Ep 10,208,10
- ὄράω DN 111,9; 112,11; 127,8.11; 131,11;
141,13; 148,20; 149,3; 154,24; 168,9;
172,5; 192,6; 201,13; 231,1; CH 18,1;
21,4; 22,1—23,18 passim; 31,10; 34,21;
40,17; 46,3.17.25; 47,4.16.19; EH 63,7;
64,11; 65,10; 75,12; 77,8; 80,2; 82,8.15;
83,8; 84,14.23; 86,15; 94,23; 96,22; 97,24;
98,16.20; 100,12; 101,23; 106,26; 107,16;
121,24; 123,17; 124,24; 125,3.19; 131,30;
132,4; MTh 142,12; 144,1.6.10 bis; 145
passim; 148,4; Ep 1,156,8 bis; 157,1;
4,161,3; 5,162,6 bis; 7,169,4.7; 8,177,4.10;
182,9; 190,5.11.12; 191,10.11.17;
9,194,1.2; 196,10; 198,3; 10,208,12
- ὄρεξις DN 163,19; CH 14,10; EH 111,22;
118,7
- ὄρος DN 140,7; 154,17; 177,9; 185,24;
202,9; 204,8; 211,17; 224,10; 228,20; CH
44,4; EH 74,20; Ep 8,176,2
- οὐράνιος DN 139,2; 145,4; 146,13;
202,12; CH passim, e.g. 8,1.15; 9,7; EH
67,10; 105,3.19; 113,5; 119,12—120,12
passim; MTh 143,16; Ep 7,167,5; 168,11;
8,190,8
- οὐρανοπορία DN 146,16
- οὐρανός DN 113,2; 119,6; 137,2; CH
10,5; 30,6; 54,25; EH 72,5; 128,22.23; Ep
8,184,13; 190,9 bis; 191,10; 9,196,5;
205,13

- ουσία (sg.) DN 108,8; 109,14,16; 111,13;
 112,4,5; 115,17; 116,1; 117,7,9;
 131,7.8.12; 133,11; 134,12.14.17; 135,8;
 146,4,7; 154,11,18; 165,1,5; 166,14;
 167,11,15; 170,16.17.19; 171,4; 176,5;
 177,19; 180,10; 181,8.10.14; 182,20;
 183,2; 184,1; 187,2; 188,6; 192,17;
 196,16.19; 205,17; 213,12; 222,6,8;
 223,14; 229,3; CH 12,6.12; 20,15; 32,11;
 42,1.4; 46,3; 49,4; 52,9; 54,2; EH 64,1;
 65,2.19; 66,7; 67,6; 77,25; 82,19; 88,2;
 91,21; 96,9; 100,18; 101,15; 102,1; 103,4;
 MTh 142,9; 149,6; Ep 1,157,2;
 4,160,5.9.11 bis
- ουσία (pl.) DN 109,10; 111,4; 134,13;
 136,2; 144,6; 147,5; 165,18; 186,2.13;
 187,17; 188,6; 202,12; 222,10; CH 9,7;
 10,20; 13,10; 14,22; 16,6; 20,10.20; 21,1;
 23,11; 25 passim; 26,1.11; 27,9; 28,20;
 29,18; 30,2.12; 31,7; 32,9.16; 36,25;
 41,8—42,12 passim; 42,22; 43,13; 44,2.22;
 45,10.18.21; 46,6.15.20.25; 47,7; 48,16;
 49,5,9; 50,5; 51,3.20; 52,2; 53,4; 56,15;
 58,3,8; EH 64,2.8.17; 65,8; 66,11; 67,1;
 94,6; 99,15.22; 100,25; 101,9.19;
 104,16.23; 106,26; 119,24.27; 120,3; 131,4
- ουσιαρχία DN 180,12
- ούσιποιός DN 113,4; 131,10; 180,12;
 181,13; 182,18; 187,3; 188,7.18; CH
 28,20; 47,8; 50,11
- ουσιδώ DN 130,6; 133,8; 135,3; 168,4;
 MTh 146,8; Ep 3,159,6; 4,160,9.11
- ουσιώδης DN 115,13; 117,17; 126,2;
 133,3; 143,12; 145,12; 146,5; 148,18;
 152,14; 201,19; 202,21; 214,6; EH 101,12;
 102,21; Ep 4,160,3
- ούσιωνυμία DN 180,9
- ουσίωσις DN 129,1
- ὀφθαλμός DN 120,15; 149,14; 185,17; CH
 8,4; 19,12; 20,5; 32,14; 35,14; EH 75,14;
 85,3; 92,9; 100,9; 102,11; 103,7; 122,8;
 125,19; 126,13; 132,3
- ὄψις DN 150,12; CH 38,6; EH 74,14.20;
 75,1; 81,6; 82,12; 90,10; 92,17; 93,15;
 100,11; 102,11; 105,8; 126,14; Ep 8,171,5
- ὀψοποιός Ep 9,195,8
- πάγκαλος DN 151,11
- παγκρατής DN 214,15
- παγκτησία DN 224,12; 225,11
- παθητικός Ep 9,198,9
- πάθος DN 164,11; 206,14; 221,1; EH
 91,22; 93,5; 122,8; MTh 148,5; Ep
 8,187,11; 10,209,6
- παιδεία CH 35,6; 55,13,14; Ep 9,206,11
- παλαιός DN 119,2; 214,10; 215,8; 217,1;
 EH 83,17; 102,15; 108,19
- παλαιότης DN 149,5; 192,3
- παμμεγέθης DN 146,16
- παμμιγώς DN 218,6
- παμφαής DN 172,5; 194,1; CH 52,12; Ep
 10,209,11
- πανάγαθος DN 138,6; 165,18
- παναίτιος DN 120,7; 129,10; 145,6; CH
 20,14; Ep 7,167,9; 169,12
- παντέλειος EH 71,14
- παντελής DN 120,6.10; 122,7; 126,1.3;
 127,16; 138,1; 148,13; 165,17; 168,7;
 170,20.21; 173,19; 175,6.7; 180,4; 181,19;
 188,13; 192,2; 215,2; 218,1; 219,12.14;
 220,7; 224,9.12; 225,1.11; EH 66,15;
 73,21; 76,19; 81,21; 86,8; 88,7; 91,20;
 93,16; 109,9; 116,9; 120,20; MTh 147,10;
 150,7; Ep 1,157,4; 8,179,8; 9,202,8;
 203,1; 204,10
- παντελώς DN 169,1; 180,11; 185,7;
 201,18; 203,4; 208,13; 220,20; CH 12,3;
 38,7; 58,24; EH 76,17; 86,3; 87,5.20;
 91,13; 100,18; 119,18.20; 125,15; MTh
 144,13; Ep 8,181,1; 9,202,4; 10,208,11
- παντοδύναμος DN 203,5.24
- παντοκρατορικός DN 148,14; 203,1;
 214,11.13.14; 215,6
- παντοκράτωρ DN 123,4; 214,9; 215,3;
 CH 42,15; EH 127,17
- παραδειγματικός DN 152,6; 155,1
- παραδίδομι DN 110,5; 111,12; 125,6;
 140,15; 196,16; 200,10; 231,1; CH 8,17;
 9,7; 10,9; 15,21; 23,9; 26,14.18; 31,17;
 EH 63,11; 67,14; 70,14; 72,12; 90,22;
 91,17; 130,17; 131,12; Ep 8,173,11;
 9,198,4; 10,210,4
- παράδοσις DN 113,13; 114,3; 121,10;
 126,8; 131,4; 231,4; CH 12,6.18; 16,20;
 22,12; 23,19; 25,8; 34,10; 50,2; EH 63,6;
 65,22; 69,3; 71,11; 73,20; 76,11; 78,10;
 84,16; 91,15; 102,2; 104,13; 116,12;
 124,18; 126,11; 127,15; 130,8.17; 131,7;
 Ep 9,197,10; 198,1; 207,10
- παραλαμβάνω DN 125,9; 132,3;
 133,8.15; 194,7; EH 70,18; 73,2; 78,6
- παραπέτασμα DN 114,2; CH 8,12; EH
 97,6; Ep 8,177,6; 9,198,12
- παρθενικός DN 133,8
- παρθένος Ep 4,160,12
- παρυσία DN 177,1
- παρυσίσημι DN 167,16; 174,1

- πατήρ (sg.) DN 123,5.7.11; 124,4 bis. 6; 125,19; 128,12 tris; 130,8; 132,1.12; 137,3; 161,12; 221,10; 228,8; CH 7,4.7.11; 8,2; 23,14.15; 24,4; EH 68,20; 92,8; 101,22; 112,13.16; 128,21; 131,14; Ep 8,181,6; 182,10; 186,2
- πατήρ (pl.) DN 132,8; 222,13; CH 21,16; 22,10; Ep 9,193,8
- πατραλοίας Ep 7,166,7
- πατριά DN 113,2; 132,6.12
- πατριάρχης EH 125,21
- πατριαρχία DN 132,6
- πατρικός DN 206,16; CH 7,9; 8,13; 23,17; 34,17; 35,5; 38,6; EH 85,9; 111,17; 129,2
- πατροκίνητος CH 7,4
- πατροπαράδοτος CH 7,12
- πατρότης DN 132,9; MTh 146,3; 150,1
- παύσις DN 171,7
- πεντάτροπος Ep 7,168,5
- πέρας DN 115,10.17; 117,10; 119,13; 148,15; 152,4; 154,9.17; 155,3.5; 180,2; 185,20; 189,8.9; 196,3; 209,11; 226,12; 228,20; 231,7; EH 66,16; 83,10; 90,18; 91,2; 120,19; 121,9.17.23; 122,13; Ep 7,169,8
- περικαλύπτω DN 114,4; CH 8,12; EH 95,13.21; 96,16.17; 97,11; 98,20; MTh 145,13
- περικάλυψις CH 57,8
- περιληπτικός DN 116,1; 123,15; 138,12; 209,7; CH 52,20
- περιουσία DN 191,13; 201,11; 204,3; 210,4; 219,23; CH 19,14; 53,10; Ep 4,160,10
- πηγαῖος DN 124,8; 132,1; 145,6; 150,2; 151,9.16; 208,12; CH 38,10; EH 99,10.16
- πηγή DN 128,11; EH 66,6; Ep 9,194,1.14
- πιστεύω DN 199,10; EH 70,8; 123,19; Ep 8,180,10; 192,2; 10,209,7
- πίστις DN 134,4; 179,8.12; 199,5.11.15
- πλανάω DN 150,9; CH 13,9; EH 91,4; 130,19; Ep 8,187,6
- πλάνη DN 149,12; 193,12; 199,14.17; CH 21,18; EH 131,9; MTh 150,5; Ep 8,175,1
- πλάνησις EH 121,22; 123,18
- πλάσις DN 109,8; CH 8,18
- πλάσμα CH 9,21
- πλάττω DN 215,15; CH 12,4; 55,12; MTh 143,2
- πλήθος DN 136,8.9.11.12; 154,14.15; 157,19; 158,3; 195,6; 217,8; 227,12 bis. 13.19 bis; 228,19; CH 23,8; 27,8; 35,3; EH 67,6.21; 83,6.17; 96,22; MTh 147,11
- πληθύνω DN 114,6; 154,5; 185,3; 228,1; CH 8,7; EH 65,11; 83,1; 92,20; Ep 9,196,9
- πληθύνω DN 162,10; CH 16,22; EH 74,3; 86,1; 87,10; 91,6.15; 97,11; 115,5; 119,22; Ep 8,173,9
- πληθυσμός DN 136,4
- πληθύνω DN 128,16; 135,16; 226,4
- πλήρωμα DN 150,3; EH 71,8; 80,21; 93,24
- πνεῦμα DN 119,8; 123,1.5.8.12; 124,2.6; 125,20; 130,8; 132,1.11; 228,9; CH 55,23; EH 73,10; 78,16.18; 79,5; 81,11; 84,15; 86,11; 92,8; 101,22; 102,18.20.22; 112,14.17; 128,18.19; MTh 146,4; 149,9; Ep 8,180,9 bis; 186,14; 9,194,10; 205,13
- πνευματικός DN 132,9; EH 105,10
- πνευματοκίνητος DN 108,2
- ποικιλία DN 114,6; 195,14; 199,17; 226,4; CH 8,11; 10,8; 29,6.16; 50,16; EH 65,11; 67,6.20; 82,23; 83,17
- ποικίλλω DN 154,5; EH 105,21
- ποικιλομορφία Ep 9,195,5
- ποικίλος DN 126,5; 150,12; 210,12; EH 81,17; 103,21; Ep 9,200,3; 203,13
- ποιμαντική Ep 8,185,9
- πολιτεία EH 71,15; 74,1; 83,15.21; 91,23; 94,4; Ep 9,206,2
- πολλαπλασιάζω DN 128,17; 135,16; 136,2; 187,5; 218,11; CH 50,4
- πολλαπλασιασμός DN 136,15
- πολλαχού DN 200,8; CH 34,16
- πολλαχώς CH 20,20; 21,10
- πολυγονία DN 192,21; 211,12
- πολυειδής DN 208,2; 210,12; CH 50,15; MTh 143,3; Ep 9,196,1; 200,4
- πολυκινησία DN 146,18
- πολυκίνητος DN 221,2
- πολυμέρεια CH 53,13; 58,3
- πολυμερής CH 50,15
- πολυμορφία CH 10,21
- πολύμορφος Ep 9,196,10
- πολυπάθεια Ep 9,196,7
- πολυπαθής EH 86,21; 90,17; 91,4
- πολυπλασιασμός DN 211,11
- πολυπλασίως EH 99,18
- πολυπραγμονέω DN 142,16
- πολύς DN 110,7; 127,8; 129,8; 133,16; 134,4; 136,3.14.17.19; 137,3; 140,7; 141,5; 147,18; 149,15.18; 150,11; 152,13; 153,12; 156,13; 159,15; 161,6.13; 166,13; 174,21;

- 175,11; 176,10; 181,17; 184,11.12; 187,18; 188,2; 189,6; 195,15; 197,4; 216,1; 218,16; 219,25; 227,11.13.14.15 bis. 16; 228,17; CH 31,9.11.13; 50,5; 51,10; 52,10; 53,2; EH 64,5; 92,19; 93,12; 97,22; 99,2; 117,26; 118,4; 122,14; 131,4.32; MTh 143,6.8; 144,1; Ep 1,156,3.4; 6,164,5; 7,170,7; 8,171,4; 173,4; 179,9; 183,9 bis; 187,4.5; 188,3.10; 189,9.12; 9,193,6; 196,12; 203,13; 206,2
- οί πολλοί DN 140,13; 142,1.2.4; 158,4; 178,11; 199,13; CH 10,1; 11,18; 23,7; EH 81,10; 97,1.10; MTh 144,2; Ep 7,166,11; 9,193,10; 197,2; 198,5; 10,208,5
- πολύσχημος DN 208,2
- πολύφωνος DN 127,1; MTh 144,1
- πολύφωτος DN 139,1.5; CH 57,15; Ep 8,190,7
- πολύχυτος MTh 144,2
- πολυωνυμία DN 121,17
- πολυώνυμος DN 118,11.13; 194,2; 214,9
- πράος Ep 8,171,10; 172,3; 178,5
- πράατης Ep 8,171,4.6; 186,15
- πράως Ep 8,186,10.13
- πρεσβύτερος DN 144,21; 183,19; 184,3.18; 217,10; CH 42,10.18; EH 63,1; Ep 8,182,9
- πρεσβύτερος (subst. masc.) DN 107,2; 215,15; CH 7,1
- πρεσβυτικός DN 140,6.12.18
- προάγω DN 131,9; 214,14; CH 49,12; EH 67,18; 85,15; 131,7; Ep 8,186,2; 9,198,3
- προαγωγή EH 85,11
- προαιωνίως DN 183,10
- προβολεύς DN 160,3
- προνοέω DN 120,10; 153,7; 159,18; 178,10.14.15; 213,13; 225,12; CH 8,6; 10,11; 11,9; 34,20; 38,3; 40,16; 54,7; 59,13; Ep 8,172,11; 9,203,4.7; 206,10.11
- προνοητικός DN 155,11; 172,13; 178,17; 185,14; 210,7; 213,14; 222,16; 226,4; CH 38,5; 44,20; 49,7.11; 51,19; 54,3; 55,22; 57,22; Ep 8,175,12; 9,201,12; 203,4
- πρόνοια DN 117,12; 120,4.7.10; 138,4; 144,20; 152,16; 153,6; 158,17; 159,1.11; 161,3; 163,4; 178,3.7.12.13 bis. 16; 180,4; 181,7.12.20; 220,8; 221,8; 223,10; 225,1.3.12; CH 8,13; 20,14; 32,11; 39,1.6.12.21; 46,1; 55,11; 59,1; EH 91,10; 92,7; Ep 8,182,5; 9,195,2; 200,6; 202,2.8; 203,1
- πρόοδος DN 112,9; 126,10; 128,15; 135,14; 136,5; 137,9; 138,2; 160,9; 180,13; 181,1.18; 188,18; 202,14; 211,4.12; 213,14.17.18; 218,8; 227,16; CH 7,5; 30,16; 34,4; 37,13; 51,18; 55,22; EH 69,6; 73,7; 83,9; Ep 9,195,3
- προσάγω DN 131,3; 139,9; 142,3; CH 29,22; EH 105,24; 110,10; 111,13; 114,9.10.13.24; 131,12; Ep 7,170,6
- προσαγωγή CH 7,11; 22,21; EH 70,14; 73,3; 103,7; 108,16; 109,10; 111,2.10; 114,9.13.14
- προσθήκη CH 54,18; 55,15
- πρόσυλος DN 162,10; 205,3; CH 12,10; 13,16.19; 14,8; 28,24; EH 86,21; 88,17; 121,18; Ep 7,166,12; 9,196,6
- προτέλειος DN 134,11; 196,11
- προϋπάρχω DN 155,18
- προϋφίστημι DN 115,11; 151,19; 158,14; 184,5; 185,1; 188,4.7; 192,19; 197,7
- προφήτης DN 120,12; 123,1; CH 23,1; 44,6; EH 72,16; 95,15; 103,19; 104,1; Ep 8,171,11
- πρώτος passim, e.g. opp. δεύτερος DN 144,20; 169,22; 198,18; 226,4; CH 22,16; 26,19; 27,8; 32,14—34,16; 37,1.7; 40,17—22; 43,3; 48,13; 51,5; 55,22; 57,22; EH 73,8; 83,10; 85,18; 106,24—107,14; Ep 8,182,3
- πρωτότοκος Ep 9,205,12
- πρωτουργός CH 26,21; 27,11; 28,4; 29,14; 44,16; 45,20; 46,10.18; 49,1
- πρωτοφανής CH 40,6; 42,11; 45,17; 56,9
- πῦρ DN 119,8; 128,2; 132,19; 163,10; 168,15; 176,1; 202,15; CH 15,13; 35,16.18; 45,8; 51,22—53,5 passim; 54,25; EH 70,6; 132,5; Ep 9,200,1.5
- ρίζα DN 214,13; Ep 9,194,13
- ροπή CH 37,20; EH 90,21
- σάρξ EH 70,9; 85,12; 86,9; 93,7; 129,5
- σαφής DN 126,6; 130,2; 135,13; 141,2; 157,1; CH 22,2; 30,1; 39,20; 40,20; 44,24; EH 69,13; 74,8; 84,12; 86,17; 90,12; Ep 9,198,13
- σειρά DN 139,1
- σιγάω EH 73,16
- σιγή DN 111,6; 145,8; 170,5; CH 59,13; MTh 142,2
- σκοπός DN 135,10; 156,3; 161,8; 163,17; 177,8; 180,9; 195,17; 203,10; 206,8; CH 9,16; 17,10; 28,15; EH 68,17; 84,2
- σκοτεινός DN 177,14; EH 109,1; MTh 142,2; Ep 8,190,12
- σκοτοποιία CH 28,1

- σκότος DN 149,16; 172,18; 197,1.2; EH 85,15; MTh 142,10.15; 150,4; Ep 1,156,3.7
- σκοτώω DN 172,17
- σικκρός DN 208,18—209,8 passim; CH 45,7
- σικκρότης DN 154,12; 208,1; MTh 149,4
- σοφία DN 108,1; 118,16; 146,9; 157,12; 158,4; 181,5.9.10.13.17; 182,2; 185,20; 193,6.7.8.9; 194,16.17; 195,12.17.19; 196,1.2; 197,3; 198,15.22; 200,3; CH 11,8; 12,7; 13,15; 20,19; 27,8.13; 28,6; 42,21; 43,1.2; 46,13; 54,20; EH 100,20; MTh 146,10; 149,8; Ep 7,166,10.15; 9,193,8; 201,7.11; 202,5; 203,7.11; 204,4; 207,5
- σόφισμα Ep 9,196,2
- σοφιστής Ep 7,166,7
- σοφοδοτής DN 181,14
- σοφόδωρος DN 131,10
- σοφοποιήσις DN 129,1
- σοφοποιία CH 50,10
- σοφοποιός CH 28,5; EH 104,22; 131,5
- σοφός DN 113,4; 118,14; 123,13; 125,17; 193,5.11; 203,17; CH 46,16; EH 65,7; 77,13.18; 83,16.18; Ep 7,167,4; 170,6
- στάσις DN 117,9; 152,22; 153,1.2; 154,8.10 bis; 185,22; 205,15; 207,8; 212,16—213,5 passim; 213,18; EH 76,19; 82,19; 117,20; Ep 7,166,3; 167,10; 8,183,4
- σταυροειδής EH 72,14; 102,10; 110,20; 111,4.21.25; 117,11; 118,6
- σταυρός EH 102,12; 111,24; Ep 7,169,2
- στερέω DN 165,22; 166,6.10; 167,1.2; 177,20; 178,7; CH 13,21
- στέρησις DN 166,6; 168,4; 172,8; 173,14.18; 175,5—9 passim; 177,10; 180,5; 194,1; 203,16; 206,15.21; CH 14,21; EH 78,2; MTh 143,7; 148,7; Ep 1,156,5
- συγγενής DN 144,12; CH 10,18; 45,11; 49,17; 57,19; EH 97,13; 106,26; 118,4; MTh 147,17; Ep 9,198,11
- συγκεφαλαίωσις EH 65,24; 84,21
- συγκεράννυμι DN 127,12; 218,20; 219,5
- σύγκρασις DN 152,21; CH 8,7
- συγκρατικός DN 158,14; 161,2
- σύγκρισις DN 154,16
- συγγέω DN 125,7; 127,4
- σύγχυσις DN 124,16; CH 41,21; 51,10
- συλλήβδην DN 124,3; CH 58,2; EH 66,3
- συμβολικός DN 118,5; 121,3; 149,9; 211,9; 231,8; CH 7,13; 9,7; 15,14; 56,1; EH 68,2; 73,20; 78,6; 82,10; 92,10.20; 99,8; 101,13; MTh 146,11; 147,2.6; Ep 8,177,3; 9,193,5; 194,6; 197,11; 207,4.9
- σύμβολον DN 114,6; 115,6; 154,4; 210,19; 211,8; CH 8,3; 9,14; 10,8; 29,5; 34,4; 35,9; 47,1; 54,6; 55,12; EH 65,11; 67,6.14; 68,1.4; 69,14; 73,12; 76,1.11; 77,25; 79,13; 81,7.11.17; 82,1.23; 87,25; 89,7.12; 90,5; 92,18; 102,1.19; 103,22; 105,15.20; 107,22.24.27; 108,12; 116,1; 118,23; 124,20; 129,16; 130,3.15; 131,26; Ep 8,176,9; 181,7; 9,193,4.12; 197,5.7; 198,2.11; 199,10; 200,1.9; 202,1; 206,12
- συμμετρία DN 170,21; CH 44,24; 47,22; 50,7; 57,23; 59,12; EH 65,12; 75,9; 85,5; 99,3.21; 101,2; 107,7
- συμμιγής DN 129,11; 207,3
- σύμμικτος DN 154,1; 191,15; CH 57,20
- σύμπνοια DN 198,19
- σύμππτυξις EH 79,11; 116,18
- συμπτύσσω DN 112,13; 161,12; EH 64,5; 67,21; 82,23
- συμφύια DN 217,7; 219,13
- συμφυής CH 10,11; 11,14
- σύμφυλος DN 230,2
- σύμφυρσις CH 19,10
- συμφύρω DN 128,1; 211,9; 218,6; Ep 9,200,9
- συνάγω DN 112,14; 121,4; 134,6; 139,18; 148,19; 149,2; 150,8.13; 151,10; 153,13; 161,13; 162,1; 195,5; 202,14; 219,9.13; 226,5; 228,10; CH 40,1; 48,11; EH 71,7; 79,11; 83,2; 88,13; 94,11; 118,3; 119,8; 122,23
- συναγωγή DN 219,19; EH 79,16; 88,16; 98,23
- συναγωγός DN 150,10; 217,10; CH 7,6; 55,4
- συναΐδιος DN 216,16; MTh 146,6
- σύναξις EH 79,9.20; 80,7; 82,7.22; 95,1.3.9; 97,22; 98,15; 106,19
- συνεκτικός DN 120,2; 155,11; CH 50,11; 54,9
- συνεργέω DN 221,7
- συνεργία CH 19,22; 31,13; EH 71,5
- συνέχω DN 136,12; 147,1.9; 149,1.4; 152,4; 154,24; 155,16; 156,5; 158,16; 187,11; 196,12.21; 201,12; 202,19; 213,12.20; 214,11.15; 215,1; 219,13; 225,2; 228,14; CH 49,5
- σύνθεσις CH 8,16; 9,12; 10,13; 11,2; EH 81,18; 98,23; 99,9; 103,21
- σύνθετος EH 92,23
- σύνθημα CH 13,18; Ep 9,196,8; 197,1; 200,12; 203,8

- συνίστημι DN 117,14; 124,2; 148,13;
 183,16; 213,5; Ep 4,161,2; 7,169,3
 σύνταξις EH 84,13
 συντάπτω DN 169,10; 210,4; 228,13; EH
 72,6; 131,19; Ep 4,160,4
 σφραγίς DN 129,7.8.12.13; EH 76,2;
 110,21; 111,4.22; 118,6
 σώζω DN 163,12; 171,15.21; 183,17;
 206,10; EH 66,12; 70,3; 71,4 bis; 76,3;
 Ep 8,185,4
 σώμα DN 109,9; 119,6; 128,1.4; 141,6;
 148,3; 153,1; 173,17—174,3 passim;
 178,2; 185,15; 192,2; 202,19; 211,2; EH
 74,1; 78,2.3; 85,16; 93,3; 121,2.14;
 123,14.15; 126,8; 129,23—130,5 passim;
 MTh 148,2; Ep 10,209,6
 σωματικός DN 133,10; 210,15; CH
 14,10.23; 53,12; 57,24; EH 67,11; 73,19;
 121,11; Ep 9,194,9
 σωματοειδής DN 210,14; EH 71,2; 78,4
 σωματοποιία CH 10,17
 σωματοπρεπής DN 158,1; Ep 9,194,12
 σωστικός DN 109,5; 172,13; 174,19;
 178,14; 205,21; 206,9; CH 24,1; 39,12;
 EH 114,13
 σωτήρ Ep 8,189,3
 σωτηρία DN 119,3; 200,4; 205,16.20;
 206,1.2.7; 210,8; CH 34,18; 59,1; EH
 66,11.22; 70,16; 71,6; 91,21; 92,7; 120,20;
 130,4; 131,14; Ep 8,172,3; 173,10; 174,12;
 9,196,4; 206,11
 σωτήριος CH 23,2; 30,11; EH 85,4.20;
 Ep 7,169,2
 σωτηριώδης EH 76,3; 84,23; 87,23
 ταξιαρχία CH 22,19; 34,14; 35,10.25;
 36,9; 40,9; 42,7; 45,16; Ep 8,177,1
 τάξις DN 113,11; 134,14.15; 144,18;
 145,3; 146,17; 147,10; 154,17; 161,9;
 166,3; 167,14.16; 170,20; 173,18.19;
 185,20; 198,1.18; 202,10.12; 204,7.21;
 205,17; 219,10; 224,10; 229,5; CH 9,5;
 17,3; 18,12.17; 19,21; 21,18; 22,16.20;
 24,2; 25,4.10.14; 27,4.10; 29,2.20; 33,23;
 34,8; 36,6.14.20; 37,10; 40,16; 41,2;
 42,21; 48,24; EH passim; MTh 149,3; Ep
 7,167,5; 8,176,3.14; 177,7; 178,11;
 181,1.13; 182,8; 183,15 bis; 184,1;
 9,200,11
 τάπτω DN 147,1; 158,4.10; 184,10 bis;
 196,9; 206,17; CH 9,1; 21,9; 23,12.18;
 25,6; 28,21; 33,18; 36,19; 40,15; 41,17;
 EH 77,20; 104,9; 106,2; 109,24.25.26; Ep
 8,176,12; 178,3; 182,5; 183,6.7; 184,5
 ταυτότης DN 126,17; 145,1; 152,15;
 153,8 bis; 162,11; 179,1; 199,7.12; 204,15;
 209,12; 210,5.6.9; 211,11; 212,17;
 219,19.21; 225,10; CH 8,8; 55,5; EH
 82,21; Ep 9,202,3.8
 τελειοδύναμος DN 204,16
 τέλειος DN 134,10.11; 140,12.15; 165,13;
 168,8; 173,8; 193,13; 204,14;
 226,6—227,5 passim; CH 7,3; 19,5; 31,1;
 34,7; 45,7; EH 68,13; 72,9; 74,22; 75,15;
 77,7; 85,3.22; 88,7; 98,10; 105,16.17;
 115,16; 116,14; 117,8.24; 118,13; 119,25;
 130,4; 132,3; Ep 7,170,6
 τελειότης DN 140,16; 145,6; 154,15;
 171,16; 172,20; 179,2; 206,14; 227,5; CH
 19,5; 41,7; 54,2; EH 109,21; Ep 9,201,6;
 203,8
 τελειόω DN 136,12; 148,4; 155,16;
 187,19; 228,16; CH 19,12; 31,4; EH 68,5;
 72,14; 75,18; 81,16; 92,8; 110,19; 114,8;
 120,6; 123,8; 125,3; 128,4; 129,14.21; Ep
 9,205,13
 τελειώσις DN 120,4; 196,3; CH 18,14;
 19,5; 26,6; 27,11; 30,24; 34,5.13; 41,6;
 EH 63,4; 65,20; 66,17; 78,15; 79,13;
 88,23; 89,6; 98,22; 102,9; 103,1; 104,5.19;
 106,7.12; 107,12; 108,1.2; 110,7—113,17
 passim; 115,2; 116,14.19; 117,1; 119,7.9;
 123,9; 124,10.11; 125,7.23; Ep 9,199,7
 τελειωτικός DN 120,1; 150,10; CH 17,8;
 19,14; 55,10; 56,12; EH 68,14; 78,14;
 79,14.17; 82,17; 86,8; 95,19; 97,20;
 102,19; 106,15.20.23; 107,9; 108,5;
 109,13; 110,21; 111,5; 113,18; 116,11
 τελειουργέω DN 147,9; 227,4; CH
 19,2.6; 30,21; 33,26; 40,4; EH 79,17.20;
 106,21; 109,16; 112,8; 113,5; 114,4;
 115,15
 τελειουργία CH 30,20; EH 84,20;
 95,4.17; 97,8; 102,5; 110,1; 112,14;
 113,4.10
 τελειουργικώς Ep 9,199,4
 τελειουργός DN 145,5; CH 19,19; EH
 64,13; 78,16; 85,3.21; 102,8; 103,4;
 107,10.21; 108,3.6; 109,13; Ep 9,201,2;
 204,7
 τελεστικός CH 19,19; 28,17; 34,10; EH
 78,20; 110,19; 114,6; 116,19; 119,10;
 120,2; 130,6; Ep 9,197,11
 τελετάρχης EH 111,11; 112,7.13; 128,8
 τελεταρχία DN 112,1; CH 9,8; 18,7; 26,3;
 29,24; 30,18
 τελεταρχικός CH 17,6; 20,8; 34,12; 40,2;
 EH 111,16; 112,14; 113,19; 128,18;
 130,11

- τελετάρχης DN 134,10; CH 8,14; EH 129,8
 τελετή CH 17,8; 34,6; EH 63,6; 73,12; 79,1—80,6 *passim*; 82,10.22; 84,1.5.22; 86,3; 87,13.21.23; 95,4.8.16; 102,18; 103,1.14.15.16; 104,14.16; 105,9.23; 106,4.9.17.19; 108,9.13; 114,11; 116,5.13; 119,8; 124,14; Ep 8,188,11; 9,197,15
 τελετής CH 18,6
 τελετουργέω CH 48,7.26; 49,3; EH 103,2; 108,6
 τελετουργία EH 97,19; 98,16; 103,16; 104,3; 108,3; 115,5; 116,22
 τελέω DN 112,1; CH 9,10; 17,9; 18,3.7; 19,2.20 *bis*. 23; 26,2; 29,15; EH *passim*; Ep 7,168,15; 8,176,13; 184,8; 189,2
 τέλος DN 147,10; 148,10; 163,17; 176,14; 177,9; 187,14; 189,8; 198,18; 199,1; CH 55,15; EH 78,19; 79,21; 113,6; 118,19; 119,1; 120,20; 122,6.17; 129,18; Ep 8,175,9
 τετράστοιχος CH 56,2
 τριαδικός DN 116,8; 229,9; CH 26,13.18; EH 104,11; MTh 146,3
 τριάς DN 113,1; 126,15; 138,3; 148,8; 186,5; 229,6.7.10; EH 66,7; 104,6; 115,2; MTh 141,2
 τρισσός EH 66,9; 73,2; 105,21; 106,17; 117,11
 τρισυπόστατος DN 113,1; CH 32,9
 τριτότος DN 211,2
 τυπικός Ep 9,198,4
 τυποπλασσία CH 52,7
 τύπος DN 109,8; 114,4; 120,14; 130,2; CH 11,12; 16,3; 51,22; 56,1; EH 77,11; 105,7.13; 117,11; 118,6; Ep 9,198,13
 τυπώω DN 111,9; CH 10,3; 35,24; 39,3; 48,2; EH 96,4
 τυπωτικός CH 8,3; 57,1; 59,7; Ep 9,196,9; 198,11; 199,13
 τυραννικός CH 32,19; 33,19; EH 124,6; Ep 8,177,8; 178,9

 υίαρχία DN 132,7
 υίικος DN 123,10
 υιοθεσία EH 72,13; 98,1
 υίός DN 115,4.5; 123,8.11; 125,19; 128,12 *bis*; 132,8.12; CH 23,15; Ep 8,182,10; Ep 9,194,12
 υιότης DN 132,6.9.12; MTh 146,3; 149,9
 ύλαϊός CH 8,16.21; 10,6; 14,1.24; 15,3; 50,7
 ύλη DN 133,10; 144,8; 174,4—175,4 *passim*; CH 11,4; 14,21; 15,2; 45,2.4.6; 52,13; EH 98,24
 ύλικός DN 195,6; 197,4; 205,9.13; CH 9,3; 13,6; 16,11.14; MTh 148,5; Ep 4,161,1; 10,208,14
 ύμένω DN 110,8; 111,11; 112,11; 117,1.7.13; 118,2.14; 120,1.9; 121,1.16; 122,2.8; 123,1.2.13; 129,3; 133,14; 135,4; 137,10; 141,9.12; 147,3; 149,10; 150,15; 152,12; 157,8.19; 161,11; 169,8; 180,1.9; 181,7.13; 184,3.18; 187,6; 190,3; 192,21; 193,1.6; 194,4.17; 196,4; 198,10.21; 200,4.11; 203,24; 204,6; 205,16.20; 206,8; 207,10; 208,7; 213,16; 214,10; 215,8; 216,20; 224,2; 225,5.15; 228,8.18; 229,6.9; CH 9,18; 12,6.15; 15,11; 20,4.7; 32,7; EH 64,24; 79,2; 80,1; 81,6.7; 84,3; 87,22; 88,1.10; 90,9.10.12.14; 92,6.8.17; 94,13.21; 97,19; 103,16; 104,13; 106,17; 122,1; 124,5; 125,1; MTh 145,4.8; 146,2.9; Ep 9,201,8; 203,7; 204,7
 ύμνητικώς DN 112,9
 ύμνολογία DN 111,9; 112,8; CH 11,4; 31,23; EH 80,21; 84,7; 87,22; 104,1
 ύμνολόγος DN 141,14
 ύμνος DN 111,8; 128,13; 160,16; 217,5; CH 31,16.23; EH 71,7; 87,24; 92,12; Ep 8,189,11
 ύμνωδία DN 123,15; 141,16; 230,8; CH 48,2
 ύμνωδός DN 205,21
 ύπαρξις DN 117,11; 122,1; 126,1.15; 128,14; 143,11; 144,4; 152,14; 169,16; 182,20; CH 12,7.8; 15,3; EH 77,22; 83,14; 85,9; 102,16; Ep 9,200,7.10
 ύπαρχω DN 178,5; 183,3.10; 186,3; 213,2; 217,5; CH 10,14; 18,8; EH 69,9 *bis*; 81,18; 112,13; Ep 9,194,4; 198,7
 ύπεράγαθος DN 125,14; 126,16; 138,3; 145,11; 223,6; MTh 141,2; Ep 2,158,5; 8,172,9; 173,12
 ύπεραγαθότης DN 117,6
 ύπεράγνωστος DN 115,13; 116,11; 126,9; MTh 141,3
 ύπεράπειρος DN 201,8
 ύπεραπλόω DN 147,13; 189,4; 199,2; 226,12; CH 38,10
 ύπεράφρητος DN 115,11; 126,9; CH 47,2; Ep 7,167,9
 ύπεράρχιος DN 112,3; 155,5; 222,15; CH 8,2; 32,11; 36,7; 40,10; 47,2; Ep 2,158,8
 ύπεράτρεπτος DN 211,10
 ύπερβλύζω DN 150,2; 208,15; 219,23; 223,12; 225,16; 227,3; EH 99,18; Ep 9,204,5

- ὑπέρβλυσις DN 191,16
 ὑπερβολή DN 146,8; 155,15.18.20;
 159,10; 189,3; 218,12; 225,15; Ep 5,162,5;
 9,205,6
 ὑπερδύναμαι DN 201,6
 ὑπερδύναμος DN 203,23
 ὑπέρειμι DN 184,4; 187,12; 193,7; 222,2;
 229,13; MTh 143,5
 ὑπέρζωος DN 125,15; 192,19; 193,3
 ὑπέρθεος DN 117,1; 125,15; 126,15;
 135,3; 136,15; 143,10; 222,9; 223,6; MTh
 141,2; Ep 2,158,5
 ὑπερθεότης DN 229,13
 ὑπερίδρυσις DN 126,10
 ὑπερίδρυνω DN 115,16; 118,9; 128,3;
 132,11.16; 134,15; 164,1; 181,11; 193,9;
 196,6; 212,18; 225,19; CH 29,1; 39,22;
 43,15; 47,3.5; Ep 1,157,2; 9,197,7
 ὑπερίστημι DN 161,10
 ὑπέρκειμαι DN 109,10; 129,9; 130,10;
 150,5; 161,5; 225,6; CH 10,20; 12,10;
 22,17; 25,11; 26,17; 30,12; 33,2; 41,12;
 42,5.10.18; 46,4; 68,10; 87,12; 99,22;
 100,2; 127,2; MTh 143,1.12; 147,12; Ep
 1,156,7; 8,182,8
 ὑπερκειμένως CH 25,6; 31,15; 45,19; 51,20
 ὑπερκόσμιος DN 111,8; 112,13; 119,7;
 128,5; 144,11.18; 145,5; 150,2; 161,7;
 185,17; 186,8; CH 8,15; 9,7; 10,22; 11,18;
 12,15; 13,6; 14,23; 16,12; 20,5; 21,4.19;
 25,4; 26,4; 28,8; 32,14; 33,18; 42,1; 47,21;
 50,6.8; 56,8; 58,15; 59,10; EH 63,5;
 64,16; 65,10; 67,1; 70,11; 83,23; 87,3;
 88,13; 89,10; 90,1; 91,22; 100,1.18;
 101,17; 103,7; 105,3; 114,16; 119,19; Ep
 9,199,4
 ὑπέρλαμπρος DN 201,13
 ὑπερλάμπω MTh 142,3
 ὑπερουράνιος DN 111,4; 115,3.15; 119,7;
 128,6; 132,7; 149,11; 191,11; 200,9; CH
 9,11; 11,2; 13,20; 23,11; 26,1.5; 31,22;
 32,9; EH 67,20; 69,2; 94,21; 100,8;
 101,19; 103,2; 104,16; Ep 8,191,12
 ὑπερούσιος DN 108,7.9; 109,11.13;
 110,2.6.12; 112,3; 113,1.11; 114,4;
 115,9.14; 116,5.8; 117,4; 119,7; 125,15.19;
 126,15; 128,3.8.10.11; 130,6; 131,8; 132,3;
 134,13; 135,1 bis. 5.8; 136,1.6.9.16;
 146,12; 151,5; 152,12; 155,4; 159,14;
 162,9; 163,23; 166,14; 180,10; 182,19;
 186,5; 187,8.12; 188,5.9; 199,3; 201,21;
 204,2; 209,9.12; 213,3; 222,2.8.15; 223,13;
 228,11.15; 229,3.10.13; CH 12,5.20;
 14,14; 20,1.10.14; 22,19; 23,11; 29,9;
 32,12; 33,13; 34,12; 35,24; 36,9.17; 39,21;
 40,14; 43,14; 44,19; 47,4; 48,7; 50,11;
 52,9; EH 63,12; 67,17.22; 96,12; 98,27;
 103,3; MTh 141,2; 142,10.13; 143,12;
 145,4 bis. 13; 146,7; Ep 1,157,3; 3,159,5;
 4,160,7.9.10; 5,162,5; 9,194,8; 195,1;
 199,13; 200,1
 ὑπερουσιότης DN 108,9; 117,5; 126,14;
 Ep 4,160,9
 ὑπεροχή DN 131,13; 147,7; 154,18;
 196,9.12; 198,2; 208,16; 219,24; 224,11;
 225,16; 227,6; CH 47,4; MTh 150,8; Ep
 9,202,10; 205,2
 ὑπεροχικός DN 117,10; 125,16; 132,12;
 146,9; 151,17; 181,12; 189,9; 194,16; Ep
 1,156,5; 4,161,5
 ὑπερπλήρης DN 134,16; 135,6; 136,11;
 193,2.8; 208,11; 225,14; 226,11; CH 38,6;
 41,5; Ep 4,160,10; 9,204,9.13; 205,6
 ὑπερπληρώω MTh 142,4
 ὑπερπληρότης DN 208,14
 ὑπέρσοφος DN 125,15; 194,20; 195,10;
 196,3; 200,3; Ep 7,170,7; 9,201,7
 ὑπερτελής DN 134,11; 155,5; 196,10;
 226,11
 ὑπερύπαρξις DN 117,6
 ὑπερφαής DN 120,13; 198,14; MTh 141,4
 ὑπερφανής DN 115,2; 116,12; MTh 142,2
 ὑπερφυσίς DN 112,12; 114,5; 117,2;
 133,11.14; 135,1 bis. 4.7; 136,18; 139,18;
 142,14; 151,18; 193,10; 221,11; 223,13;
 CH 11,16; 19,23; 45,15; MTh 143,10; Ep
 4,160,12; 161,2; 7,167,10; 168,4; 169,6.11;
 9,197,7; 199,12; 203,5
 ὑπέρφωτος DN 150,6; MTh 142,1; 145,1
 ὑπερώνυμος DN 116,5; 120,5.13; 229,8
 ὑπήκοος Ep 8,177,6; 182,6
 ὑπόληψις Ep 9,199,9
 ὑπόστασις DN 113,7; 117,15; 127,3;
 128,10.13; 137,12; 165,2; 177,1.10;
 182,19; 222,11; EH 73,2; 85,20; 117,12
 ὑποστάτης DN 208,4; 212,7; 214,2;
 221,16.20; 223,1.5
 ὑποστατικός DN 191,3; 193,6
 ὑποστάτις DN 120,1; 182,19; 195,2;
 196,2; 218,19
 ὑποφήτης CH 15,22; 44,2; EH 128,5; Ep
 8,176,6
 ὑποφητικός CH 21,20; 36,19; 43,10; EH
 83,19; 128,7.18
 ὕφαισις DN 110,17; CH 28,7.25; 30,21;
 32,19; 33,3; 52,19; EH 77,5; 99,4

- ὑφίημι DN 117,16; 140,20; 144,20; 153,6;
 158,17; 159,3; 161,4; 181,18; 186,6; CH
 22,17; 25,10.22; 30,1; 34,11.25; 42,6.9;
 43,1.4.7; 44,1; 45,23; 46,15; 55,22; 58,22;
 FH 97,14; 99,19; 101,21; 104,23; 107,5;
 109,21; 111,7; 119,24; 120,3.11; 124,2; Ep
 8,182,8
- ὑφίστημι DN 127,6; 144,6; 148,12; 163,1;
 166,16; 167,15; 171,3; 183,4.7; 184,6;
 189,10.15; 190,7; 219,12; 222,4; CH
 20,10; EH 88,3
- φαίνομαι DN 164,9; 194,5.9; 210,13 bis;
 CH 8,21; 13,14; 15,11; 16,12; 55,17; FH
 73,15; 81,18; 85,14; 95,22; 97,8; 122,7;
 Ep 6,164,4.6; 9,196,8; 197,1; 198,15;
 199,5
- φθόνος EH 75,6
- φθορά DN 144,8; 164,17.19; 165,3.4.6;
 167,12; 170,18.22.23 bis; 171,1.20; 173,6;
 216,10; EH 77,16; MTh 148,7
- φιλανθρωπία DN 114,3; 126,1; 135,2;
 191,16; 221,5; 230,18; CH 22,23; 34,17;
 35,5; EH 70,5; 88,10; 91,9; 92,23; 93,19;
 127,21; Ep 3,159,4; 4,161,4; 8,184,10
- φιλανθρωπος DN 113,6; 130,9; CH 9,8;
 29,15; 30,10; EH 82,23; 83,9; 93,17;
 112,9; Ep 4,160,8; 8,173,7; 185,4; 192,1
- φρίκη EH 70,17; Ep 8,187,5
- φρίσσω Ep 8,175,8; 184,13
- φρουρά DN 120,2; 125,11; 144,14.21;
 185,21; 196,3
- φρουρέω DN 125,10.11.12 bis; 148,14;
 186,11; 187,19; 206,4; Ep 9,201,3
- φρουρητικός DN 152,18; 207,3; CH
 51,17; 53,25; 54,8; 55,4; 57,12; Ep
 9,204,3
- φυλακή Ep 8,176,13; 10,210,2
- φυλακτικός DN 173,5; 220,8
- φυλάττω DN 121,14; 128,12; 202,17;
 205,18; 207,4; 220,15; EH 131,25
- φυσικός DN 135,7; 161,2; 173,7.10;
 213,11; 214,6; CH 19,23; 45,15; EH 70,5;
 73,14.18; 74,1.16; 99,5; 131,12
- φυσιολογία DN 133,12
- φύσις DN 113,5.10.11; 133,9; 135,2;
 142,13; 151,18; 154,12; 163,11.18;
 170,12—178,17 passim; 182,20;
 185,12.13; 186,2; 192,4—14 passim;
 194,12; 197,16.19; 202,7; 204,17.20;
 206,10; 210,18; 216,2; 219,3; 223,14;
 229,16; CH 46,2; 53,8.11; 56,3; EH
 66,20; 75,11; 86,9; 88,19; 90,16; 93,18;
 94,15; 126,16; MTh 146,2
- φῶς (sg.) DN 117,1; 118,12; 123,14;
 125,4; 127,8.10.14; 128,2; 131,8; 144,2;
 147,2—150,14 passim; 151,8; 156,18;
 170,1; 172,17.18 bis; 187,19; 194,2;
 196,11.12.21; 197,2; CH 7,9; 12,8.12;
 15,12; 17,8; 19,5.7.11.16.18 bis; 28,17;
 29,8; 30,19.21; 31,4; 38,12; 41,5; 46,1.3;
 55,1; 56,8; 57,18; EH 64,4;
 74,13.15.17.21 bis; 75,13.22; 76,19; 79,24;
 80,2.3; 82,12; 85,15.17 bis; 91,19; 94,7;
 105,8; 106,11; 107,5; 125,12; 126,14;
 MTh 145,14; 148,7; 149,6; 150,4; Ep
 1,156,3 bis. 6.7; 5,162,3; 8,180,14; 187,3;
 9,196,12; 206,2; 10,209,10
- φῶς (pl.) DN 111,10; 113,12;
 127,4.9.11.14; 132,3; 136,19; 145,9;
 146,17; 201,13; CH 7,3; 9,3; 29,13; 38,5;
 46,5; 53,14; EH 126,13; MTh 143,15;
 144,1; 146,5; Ep 9,199,13
- φωταγωγέω DN 111,7; CH 48,15; 59,11;
 EH 80,4; 82,8; 106,9; 123,21; Ep
 8,173,13
- φωταγωγία DN 145,5; EH 75,8; 79,25;
 130,20
- φωταγωγικός EH 108,9
- φωταγωγός EH 104,18; 109,14
- φωτίζω DN 111,8.17; 133,1; 144,2;
 147,8.13; 148,1.20; 149,4; 150,10; 172,18;
 CH 7,10; 15,13; 19,1.2.6.11; 30,20; 31,2;
 33,25; 40,4; 45,5; 46,2 bis; 48,23.24; EH
 74,17; 75,6; 106,13; 109,16; 110,1 bis;
 114,22; 115,19; 120,1; Ep 8,180,8
- φώτισμα EH 70,1; 80,1
- φωτισμός CH 19,6; 30,24; 34,13; 106,15;
 119,8
- φωτιστικός DN 147,16; 150,6; CH 19,16;
 27,19; 46,24; 52,17; 54,25; EH
 106,6.19.23; 109,3.14.17; 115,16; 118,15;
 119,9; 120,2; 125,15; Ep 8,180,14; 181,1.2
- φωτογονία Ep 9,195,1
- φωτοδοσία DN 115,1; 136,19; CH 8,2;
 9,2; 25,22; 28,3; 38,7; 39,14; 40,3; 44,21;
 45,6.16
- φωτοδότις EH 124,17
- φωτσειδής CH 13,10; 17,2; 27,19;
 56,18.20; EH 64,13; 75,4; 78,11.13; 85,21
- φωτουργός CH 34,10
- φωτοφάνεια DN 111,11; CH 7,5; 23,10
- φωτοχυσία DN 150,2; Ep 5,162,5
- φωτωνυμία DN 149,10
- φωτωνυμικῶς DN 147,3
- χάρις CH 19,23; 22,25; 23,2; EH
 94,13.18.20; 102,8; 112,3; 116,19; 128,1

- χάριν (c. gen.) CH 41,13; EH 130,20
 χάσμα Ep 8,190,12.14.16; 191,18
 χειραγωγέω DN 153,15; EH 72,19;
 88,25; 108,9; 122,11; Ep 8,187,2;
 9,198,14; 203,14
 χειραγωγία DN 111,17; 125,3; CH 8,21;
 46,24; EH 74,10
 χειραγωγός DN 136,19; CH 22,21; EH
 76,7; 105,10
 χορηγέω CH 58,10; EH 102,22; Ep
 9,201,12; 204,5
 χορηγία DN 227,4; Ep 9,206,4
 χορηγός DN 118,16; 197,9; 198,22; CH
 15,14; Ep 9,201,6
 χρίσις EH 72,10.11; 77,10; 78,14; 102,19;
 129,18.19
 χριστοειδής DN 114,8; EH 121,22; Ep
 8,181,7
 χρίω EH 72,12
 χρονικός DN 113,10; 189,15
 χρόνος DN 142,4; 146,21 bis; 148,6;
 169,19; 173,8; 182,21 bis; 183,2.13.14;
 189,15.16; 202,13; 215,8—217,4 *passim*;
 MTh 149,7; Ep 7,168,3
- χύσις DN 136,7; 202,16; 204,3; 208,13.17;
 223,8.11; CH 27,8.13; 28,6; 31,12; 45,17;
 EH 72,14
- ψευδονύμως Ep 8,181,5
 ψυχαγωγία EH 74,3; 81,17
 ψυχή DN 119,5; 128,4; 140,8;
 145,10.11.17.18; 146,2; 149,13;
 153,1.10.17; 154,12; 156,9.15.17; 164,10;
 172,12.14; 173,20; 174,2.20; 175,1.18;
 176,2; 178,1; 185,14; 186,2.8; 191,4;
 192,2.10; 195,12.16; 202,19; 209,4;
 210,14.16; 219,8; 230,2; CH 13,18; 53,11;
 EH 78,2; 89,23; 91,20; 96,2; 120,22;
 121,2.3.5.11.15.16; 129,24.25; 130,1; MTh
 149,1; Ep 8,175,4; 9,193,7; 198,8; 199,6;
 10,208,4
 ὤμος CH 54,4; EH 71,1; Ep 8,175,1;
 187,7
 ὥρα DN 148,5; 214,9; Ep 7,168,3.6;
 169,5; 8,184,7
 ὠραιότης DN 151,1; 170,3; CH 18,11